

ქართული ოთხთავის ორი ქველი რედაქცია

საგი შავგერული ხელნაწერის მიხედვით

(897, 936 და 973 წწ.)

გ ა მ ლ ხ ც ა

ა კ ა კ ი შ ა ნ ი ქ ე მ

ტექსტზე მუშაობის მონაწილენი
ილია აბულაძე და ივანე იმნაიშვილი

ჯრუკის ოთხთავის სურათების აღწერილობა
რენე შმერლინგისა

წინასიტყვაობა

I. ქართული ოთხთავის გამოცემის ისტორიიდან. ამ გამოცემის მიზანი

ქართული ოთხთავის ტექსტი პირველად ვახტანგ VI-მ გამოსცა 1709 წელს მის მიერ ახლად დაარსებულ სტამბაში. ეს იყო ეკლესიის საქიროებისათვის დაბეჭდილი ტექსტი გ. მთაწმიდლის რედაქციისა, რომელიც მე-11 საუკუნის მეორე ნახევრიდან მოყოლებული საბოლოოდ დადგენილად ითვლებოდა და საყოველთაოდ მიღებული იყო ქართული ეკლესიის პრაქტიკაში ასეთივე საეკლესიო დანიშნულებისა იყო, ან, უფრო სწორად რომ ვთქვათ, სარწმუნოებრივი მიზნებისათვის განკუთვნილი იყო ყველა მერმინდელი გამოცემა ქართული ოთხთავისა, ერთად იქნებოდა ის გამოშვებული, ცალკე თავებად, თუ ახალი აღთქმის სხვა წიგნებთან ერთად, ხუცურად იქნებოდა ის დაბეჭდილი, თუ მხედრულად¹.

მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარსა და მე-20 საუკუნის დასაწყისში იყო ცდები ქართული ოთხთავის ტექსტის მეცნიერული გამოცემისათვის, მაგრამ საქმით თითქმის არა ვაკეთებულა რა. მხოლოდ 1908 წელს შეუდგა რუსეთის მეცნიერებათა აკადემია დიდი ხნის ნატერის პრაქტიკულ განხორციელებას ორი მე-10 საუკუნის ხელნაწერის მიხედვით: ოპიზისა (913 წ.) და ტბეთისა (995 წ.), და 1909 წელს დაიბეჭდა კიდევ მათეს თავი, ხოლო 1911 წელს—მარკოზისა². მალე მსოფლიო ომი ატყდა და ეს წამოწყება შეწყდა. არ დაბეჭდილა მ. ჯანაშვილის მიერ გამოსაცემად დამზადებული ურბნისის ოთხთავი, რომელიც გადაცემული ჰქონდა მოსკოვის საარქეოლოგიო საზოგა-

¹ გამოცემათა წლები: სახარებისა: 1709, 1739 (მოსკოვის), 1791, 1817 (სახჩერეს), 1823 (მოსკოვის), 1864, 1876, 1883 (ცალკე თავებად), 1890, 1898, 1916 (მარკოზის სახ.); ახალი აღთქმისა: 1816 (მოსკ.), 1818 (პეტერბ.), 1874, 1879, 1904, 1912; მთელი ბიბლიისა: 1743 (მოსკ.). თუ გამოცემის ადგილი არ არის აღნიშნული, ასეთად იკვლისხმება თბილისი. [სიის შედგენის დროს გამოყენებულია ბიბლიოგრაფიული ცნობები „ქართული წიგნისა“ (თბილ. 1941), რომელშიაც არ არის შეტანილი 1916 წლის გამოცემა მარკოზის სახარებისა. ამ გამოცემას მე ვიცნობ ფოტომექანიკური გადანაბეჭდის მიხედვით, რომელსაც თავთურთველზე აქვს: „ახალი აღთქმა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი. სახარება მარკოზისაგან. ტფილისი. ელექტ.-მბეჭ. „ქართლი“, პუშკ. და ლორ.-მელ. ქ., 1916 წ.“, ხოლო მეორე გვერდზე არქვია: St. Mark's Gospel in Georgian. Photographic reprint, 1924. S. I. (ლონდონს), 70 გვ.].

² სახარება ოთხთავი. ორთა ჯელნაწერთაგან შიგ და შეე წელთათა გამოსცა ვლადიმირ ბენეშევიჩმა ნ. ნაკვეთი ა. სახარება მათს თავისა. ს.-პეტერბ. 1909. ნაკვეთი ბ. სახარება მარკოზის თავისა. 1911 (სათაური აგრეთვე რუსულად და ლათინურად). [გამოცემისა გ. ბენეშევიჩის კონსულტაციას უწევდა და ემზადებოდა ნ. მარი, რომლის სახელი პირვანდელი განზრახვის თანახმად, გამოცემაზედაც უნდა აღნიშნულიყო: «Издана В. Н. Бенешевич и Н. Я. Марр» (Известия АН, 1908, 421)].

დოებას¹. სამაგიეროდ ამ საზოგადოებამ სხვა მხრივ გაუწია დიდი სამსახური ქართ. ოთხთაეების შესწავლის საქმეს: მან 1916 წელს ფოტოტიპურად გამოსცა მთლად უძველესი ქართული თარიღიანი ოთხთაეი—ადისისა (897 წ.)² და ამით ხელ-მისაწვდომი გახადა ის მეცნიერთათვის. ამ ფოტოტიპური გამოცემის მიხედვით ჰარავარდის უნივერსიტეტის პროფესორი რ. ბლეიკი შეუდგა მისი ტექსტის სტამბური წესით გამოცემას და 1928 წელს პარიზს დაბეჭდა მარკოზის თავი, თანაც, რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის გამოცემაზე დაყრდნობით, უჩვენა ვარიანტები ოპისისა (A) და ტბეთის (B) ხელნაწერთაგან. ამას გარდა, იმ მიზნით, რომ ქართული ვერსიის დეტალები და საერთო ვითარება გასაგები ყოფილიყო მეცნიერთა ფართო წრეებისათვის, მან გამოცემას დაურთო ლათინური თარგმანი³. მარკოზის თავს მოჰყვა მათეს თავი იმავე სახით⁴, ხოლო იოანე⁵ თავი, უკვე აწყობილი და გვერდებად შეკრული 1939 წ., შენერდა ომიანობის გამო.

ასეთი ყურადღება ქართული ოთხთაეებისადმი აიხსნება, სხვათა შორის, იმ მნიშვნელობით, რომელიც მათ აქვთ სახარების ტექსტის ისტორიისათვის. დ. ბაქრაძე დან მოყოლებული⁶ სპეციალურ ლიტერატურაში სულ იდგასაკითხი, თუ რა მიმართებაშია ქართული ტექსტი ბერძნულთან და სხვა ვერსიებთან: სომხურთან და სირიულთან. ჩვეულებრივ საკითხის გადაწყვეტა ხდებოდა. არა მთელი ტექსტის ყოველმხრივი შესწავლისა და კრიტიკული განხილვის ნიადაგზე, არამედ ამა თუ იმ ადგილის შედარების გზით ბერძნულ ტექსტთან, სომხურთან ან სირიულთან და ამიტომ ამგვარად მიღებულ დასკვნებს აკლდა დამარწმუნებლობის ძალა, მათ შეიძლება მნიშვნელობა ჰქონოდათ მხოლოდ ცალკეული ადგილებისათვის და არა მთელი ქართული ოთხთაეის თარგმნის ისტორიისათვის⁷. ეს იმიტომ, რომ, ჯერ ერთი, ქართული ტექსტი არ იყო კრიტიკულად დადგენილი და სათანადოდ გამოცემული და, მეორეც, არ იყო გათვალისწინებული თვით ბერძნული ტექსტის ისტორია, არც, მით უმეტეს, სომხურისა და სირიული ვერსიებისა. დამახასიათებელია ამ მხრივ ცნობილი ინგ-

¹ ხელნაწერი დაუბრუნდა ავტორს 1923 წელს და შემდეგ გადაეცა თბ. უნივერსიტეტის ხელნაწერთა განყოფილებას (ამჟამად დაცულია საქართ. მუზეუმში, A 1732). [მ. ჯანაშვილი უბნულ ხელნაწერს იყენებდა შესადარებლად სხვა ოთხთაეების აღწერის დროს (Описании, III, №№ 845, 850, 1051)].

² Адшское сваягение. 200 фототипических таблиц и предисловие Е. С. Такайшвили (=Материалы по археологии Кавказа. Выпуск XIV. Под редакцией П. С. Уваровой, А. С. Хаханова и Е. С. Такайшвили). Москва, 1916.

³ The Old Georgian Version of the Gospel of Mark from the Adysi Gospels with the Variants of the Opiza and Tber' Gospels edited with a Latin Translation by Robert P. Blake (=Patrologia orientalis. Tome XX, fasc. 3, pp. 439—574). Paris 1928.

⁴ Gospel of Matthew, ibid. XXIV, fasc. 1. Paris 1933 (პირდაპირ არ მინახავს, დამოწმებულია: Quantulacumque, November, 1937, p. 355).

⁵ Д. З. Бакрадзе, Древние варианты грузинского четвероевангелия: Труды V-го археологического съезда в Тифлисе. Москва, 1887, стр. 215—220.

⁶ ზოგადი ცნობები და ლიტერატურა ძველისა და ახალი აღთქმის ქართულად თარგმნის ისტორიის შესახებ მოიხილება კ. კეკელიძის წიგნში: „ქართული ლიტერატურის ისტორია“. ძველი მწერლობა. ტ. I. მე-2 გამოცემა, თბ. 1941, გვ. 385—389.

ლისელი არმენისტის განცხადება: „ქართული ახალი აღთქმის დაწვრილებითმა განხილვამ დამარწმუნა, რომ ის თავდაპირველად გადმოთარგმნილია ძველი სირიული ტექსტისაგან, რომელიც თითქმის იმგვარივე ყოფილა, როგორიც უხმა-რიათ პირველ სომეხ მთარგმნელებსაო. ორსავე ვერსიას შემდეგ რევიზია განუ-ცდია და გაუსწორებიათ მთლიანად და (ერთმანეთისაგან) დაპოუჯიდებლად ბერ-ძნული ტექსტის მიხედვით“¹. ასეთი მნიშვნელოვანი დებულების წამოყენება იმ მცირე მასალის მიხედვით, რომელსაც კონიბერი გვაწვდის², საშუალოდ არ არის საკმარისი ქართ. ახ. აღთქმის თარგმნის ისტორიის გასათვალისწინებ-ლად, ოთხთავის ფარგლებშიც კი. ცხადია, ამგვარი საკითხების კვლევა-ძიებისას უპირველეს ყოვლისა საჭიროა გათვალისწინება იმისა, თუ რას წარმოადგენს თვით ქართული ტექსტი, რა ურთიერთობაშია ძველ ხელნაწერთა ვარიანტები, რადარა რედაქცია მოგვეპოება და სხვა. მხოლოდ ასეთი წინასწარი სამუშაო-ების შესრულების შემდეგ შეიძლება მართებულად დაისვას და სათანადოდ გა-დაიჭრას ისტორიულ-ლიტერატურული საკითხები.

წინამდებარე გამოცემა ერთი ნაწილია იმ სამუშაოებისა, რომლებიც აუცი-ლებლად უნდა იქნენ შესრულებული ამ მიმართულებით. მართლაც, როცა ყვე-ლა ძველი ხელნაწერი შესწავლილი იქნება და სათანადოდ გამოცემული იქნე-ბა კრიტიკულად დადგენილი ტექსტი, მაშინ ადვილი იქნება მთლიანად გამო-ირკვეს თარგმნის ისტორია და მისი გზები და ის ხვედრითი წონა, რომელიც აქვს ქართულ ვერსიებს ოთხთავის ტექსტის შემუშავებისა, გავრცელებისა და ფილიაციის საქმეში. რომ ეს წონა მცირე არ არის, კარგად ჩანს რ. ბლექის ანალიზიდან, რომელიც მას მარკოზის თავის ტექსტზე მოუხდენია. ეს მეცნიერი ფიქრობს, რომ ქართული ოთხთავები (ადიშისა და ოპიზა-ტბეთისა), სომხურ ვერსიასთან ერთად, მიეკუთვნება იმ ხელნაწერთა ჯგუფს, რომლებიც შეიცავენ ე. წ. „კესარიულ“ ტექსტს. ეს ის ტექსტია, რომელიც კესარიაში მოიპოვებო-და მე-3 საუკუნეში და რომელსაც სარგებლობდნენ და იმოწმებდნენ ორიგენი და ევსები. ამ „კესარიულ“ ტექსტს პირვანდელი სახით ჩვენამდე არ მოუღწე-ვია, მაგრამ ის ნაწილობრივ წარმოდგენილია ხელნაწერთა ერთ წყებაში, მათ შორის კორინდეთის ბერძნულ ოთხთავში³. ქართული ტექსტები (ადიშისა და ოპიზა-ტბეთისა) წარმოადგენენ უფრო ძველ საფეხურს, ვიდრე არსებული სომხუ-რი ტექსტები, რომელთაც ძალზე განუცდიათ მერმინდელი დროის რევიზიაო⁴. აღსანიშნავია, სხვათა შორის, ის გარემოება, რომ სამმა ავტორმა (K. Lake-მა,

¹ Fred. Conybeare, *The Georgian Version of the NT: Zeitschr. f. d. neutest. Wis- senschaft*, XI (1910), 232.

² ლუკა, თ. 1—5 (ეტიკანის ხელნაწერის მიხედვით) და ნაწევრები მათედან (22, 12—24; 22, 19—23, 8; 23, 1—8) და მარკოზიდან (15, 41—47; 16, 1—6) ორი თბილისური ხელ-ნაწერის მიხედვით.

³ ეს ბერძნული სახარება დაცულია საქ. მუზეუმში (A 993) და ნაწილობრივ ფოტოტი-პოურადაც არის გამოცემული, სახელდობრ, მარკოზის სახარება მთლად (*Материалы по архе- ологии Кавказа*, XI).

⁴ *Gospel of Mark*, pp. 445—449; Kirsopp Lake, Robert P. Blake and Silva New, *The Caesarean Text of the Gospel of Mark* (*Harvard Theolog. Review*, vol. XXI, № 4 1928, pp. 207—404). 6. განსაკუთრებით გვ. 254—255.

R. Blake-მა და S. New-მ ქართული ვერსიების ჩვენება გამოიყენეს კესარიული ტექსტის აღდგენის დროს მარკოზის სახარების სამი თავისათვის: პირველისა, მეექვსისა და მეთერთმეტისათვის¹. მათი სპეციალური ნაშრომი კესარიული ტექსტის შესახებ განვებ შემოფარგლულია მარკოზის სახარებით. სხვა სახარებათა ტექსტის ანალიზმა შეიძლება სხვა შედეგი მოგვეცესო².

აქ დაბეჭდილი ტექსტები სამი ხელნაწერისა ერთი და იმავე მონასტრიდან არის გამოსული, მათი გადაწერის დრო დიდად არ არის დაშორებული ერთმანეთისაგან (პირველს მეორისაგან 39 წელი ჰყოფს, მეორეს მესამისაგან კი—37), მაგრამ ისინი ტექსტობრივად დიდ განსხვავებას გვიჩვენებენ. არსებითად აქ გვაქვს ორი რედაქცია: ერთი წარმოდგენილია ადიშის ხელნაწერში (C), მეორე კი—ორს უკანასკნელში: ჯრუჭისა (D) და პარხლისაში (E). რადგანაც აქ საქმე გვაქვს ორს გარკვეულად განსხვავებულ რედაქციასთან როგორც ლექსიკის თვალსაზრისით, ისე ფრაზის აგებულების მხრით, ამიტომ არ იქნებოდა მიზან-შეწონილი, რომ ერთი რომელიმე მთავანი (მაგალითად, ადიშისა) მიგვეჩინა დედა-ტექსტად და მეორის განსხვავებული წაკითხვები ვარიანტებად ჩამოგვეტანა სქოლიოებში, რადგანაც ამ შემთხვევაში მეორე რედაქციას, თითქმის სანახევროდ ვარიანტების სახით სქოლიოებში ჩამოტანილს, სრულიად დაეკარგებოდა დამოუკიდებელი ხასიათი, მისი ტექსტი მიიჩქმალებოდა შენსვენებში, რომლებიც ძალზე გაიზრდებოდა, —თითქმის იმდენსავე ადგილს დაიკვრდა, რასაც პირისპირ ბექლდის შემთხვევაში,—და კრიტიკული აპარატი ძნელად გამოსაყენებელი იქნებოდა. ამ მოსაზრებათა გამო ვამჯობინეთ ტექსტების ცალკე-ცალკე ბექლვა, ერთიმეორის პარალელურად. ამ გარემოებამ მუშაობაც გაგვიადვილა და, რაც მთავარია, ორივე რედაქციის ტექსტის თავისებურებანი მკაფიოდ წარმოაჩინა; ამან საქმის ვითარება საერთოდ უფრო ნათელი გახადა და გამოცემის მნიშვნელობა საგრძნობლად გაზარდა.

ტექსტი, რომელიც წარმოდგენილია პირველ სვეტში, ე. ი. ჯრუჭ-პარხლისა, ეს არის ის ტექსტი, რომელიც საფუძვლად დასდებია მერმინდელ რედაქციებს: ჯერ ექვთიმე მთაწმიდლისას და შემდეგ გიორგი მთაწმიდლისას. ამ უკანასკნელმა რედაქციამ, როგორც ვიცით, საბოლოოდ განდევნა ყველა-დანარჩენი რედაქცია და იქცა ქართულ ვულგატად. ჯრუჭ-პარხლის ტექსტი—ეს არისა ასე ვთქვათ, ქართული პროტოვულგატა, ე. ი. ტექსტი, რომელიც, მცირე-მცირე ცვლილებებით, საყოველთაოდ გავრცელებული ყოფილა მე-10 საუკუნეში. მას მხარს უჭერს საერთოდ სხვა ოთხთავები მე-10 საუკუნისა: ოპიზისა (913 წ.), ბერთისა (988 წლამდე)³—და ტბეთისა (955 წ.). უფრო მეტიც: ჯრუჭ-პარხლის ტექსტს მხარს უჭერს უფრო აღრინდელი ტექსტებიც: ხანმეტი ლექციო-

¹ The Caesarean Text of the Gospel of Mark, pp. 292—307, 311, 314—320. თვით აღდგენილი კესარიული ტექსტი მარკოზის სამი თავისა (I, VI, XI) ნახე 397—404 გვერდებზე:

² Ibid., pp. 277, 328.

³ R. Blake and S. Der Nersessian, The Gospels of Bert'lay: An Old-Georgian Ms. of the Tenth Century («Byzantion», 16 1944, p. 257).

ნარი (მე-7 ს.-ისა)¹, ნაწილი ი. ჯავახიშვილის მიერ გამოქვეყნებული ხანშეტი ნაწყვეტებისა² და ჰამეტი ლექციონარის ნაწყვეტები³.

აღსანიშნავია, რომ ბლეიკს თავისი სამუშაოსათვის მოუხმია ი. ჯავახიშვილის მიერ გამოცემული ხანშეტი ტექსტებიც და ამბობს, რომ ეს ტექსტები აღიშის ხელნაწერის წაკითხვებს უჭერს მხარსა⁴. სხვაგან ის შენიშნავს: უნდა დავაკენათ, რომ აღიშის ხელნაწერი და ხანშეტი ნაწყვეტები ეკუთვნიან ხელნაწერთა იმ ჯგუფს, რომელსაც არ შეეხებია რევიზია, რომელმაც თავისი კვალი ოპიზისა და ტბეთის ხელნაწერთა ტექსტებზე დასტოვა; სხვანაირად რომ ვთქვათ, ჩვენ საქმე გვაქვს ტექსტობრივი ტრადიციის ისეთ ფენასთან, რომელიც უსწრებს ელინოფილურ მოძრაობასა⁵. ასეთი მტკიცება მხოლოდ ნაწილობრივ არის მართალი: აღიშურს (C-ს) მისდევს, ნამდვილად, მათ. 6. 31—33 და მათ. 7, 1—15 (მეორე ნაწყვეტიც: 7, 4—16), სამაგიეროდ DE-ს უჭერს მხარს⁶ მარკ. 9, 43—50, ლუკ. 2, 18—23; 15, 22—28; 19, 43—44. რადგანაც C-ს პირვანდელი ტექსტი ლუკას მე-19 თავის ფარგალში დაკარგულია და შეგებულია DE-ს მსგავსი ტექსტის მიხედვით⁷, ხოლო პალიმფსესტებიდან ამოკითხული ტექსტი აქ განსხვავებულია DE-საგან, შესაძლებელია, რომ სწორედ აქ იყოს შემონახული C-ს პირვანდელი ტექსტი (ლუკ. 19, 44—48 საერთოა CDE-ში⁸).

რაც შეეხება მეორე სვეტის ტექსტს, ე. ი. აღიშის ხელნაწერისას (C), ის წარმოადგენს სრულიად ცალკე მდგომ რედაქციას, როგორც ამას თავიდანვე აღნიშნავდნენ მკვლევრები⁹. მაგრამ არის ერთი გარემოება, რომელსაც ანგარიში უნდა გაუწიოთ. ეს ის გახლავს, რომ, თუმცა ლუკას ტექსტი (თუ არ მივიღებთ მხედველობაში მცირეოდენ დანაკლისს ახალი ხანისას: 6, 42—49; 19, 10—14; 20, 37—43; 21, 29—38; 22, 1—14) მთლიანად არის წარმო-

¹ ხანშეტი ლექციონარი. ფოროტიპური რეპროდუქცია. გამოსცა და სიმფონია დაურთო ა. შანიძემ (=ძველი ქართული ენის ძეგლები. 1). 1944.

² ი. ჯავახიშვილი, ახლად აღმოჩენილი უძველესი ქართული ხელთნაწერები და მათი მნიშვნელობა მეცნიერებისათვის: ტ. უ. მ. II (1922-23), გვ. 313—391.

³ ა. შანიძე, ჰამეტი ტექსტები და მათი მნიშვნელობა ქართული ენის ისტორიისათვის: ტ. უ. მ. III (1922), გვ. 354—388.

⁴ The Old Georgian Version of the Gospel of Mark, p. 449; The Caesarean text, pp. 290, 297, 373.

⁵ Ibid, p. 373. შდრ. აგრეთვე გვ. 375. მათესა და მარკოზის სახარებათა ხანშეტის ნაწყვეტების აღიშის ტექსტთან შედარებაში ბლეიკს დახმარებია B. A. Streeter-ი (იქვე, გვ. 372, 368. 65).

⁶ AB-ს გამოცემული ტექსტი მარტო მათესა და მარკოზის თავებს შეიცავს. სხვა თავებისათვის შეიძლება მივმართოთ LE-ს, რომელიც ტიპობრივად AB-ს ტექსტს შეიცავს.

⁷ ნახეთ ქვემოთ გვ. 010.

⁸ ხანშეტი ნაწყვეტების სხვადასხვა რედაქციულ შედგენილობას პირველად ს. კაკაბაძემ მიჰქცია ყურადღება («სახარების ქართ. თარგმანთა შესახებ მე-5—6 საუკუნეში ხანშეტი ტექსტებთან დაკავშირებით»: «საისტორიო ძიებანი», 1924, 1—37).

⁹ ნახე, მაგ., ა. ხახანაშვილის თეზისები აღიშის ოთხთავის ფოროტიპური გამოცემის წინ წამძღვარებულს ე. თაყაიშვილის წინასიტყვაობაში, გვ. 7.

დგენილი ხელნაწერში, მაგრამ, როგორც ეს ცხად-ყო დოც. ი. იმნაიშვილმა¹, ნაწილი ამ ტექსტისა რედაქციულად (ტერმინების ხმარების მხრივ, ფრაზის აგებულების მიხედვით) და გრამატიკულადაც სხვა ნიშნებს გვიჩვენებს, ვიდრე მათე-მარკოზ-იოვანეს ტექსტი იმავე ხელნაწერისა და ნაწილობრივ თვით ლუკასიც; სახელდობრ, ძირითადი ტექსტისაგან განსხვავებულია შემდეგი ადგილები: ლუკა 3,9—15,7 და 17,25—23,2. როგორც გვიჩვენებს ამ ადგილების განხილვა, ისინი არსებითად DE-ს უკერძო მხარს. მაშასადამე, აღიშის ოთხთავის ტექსტის ერთი ნაწილი (მოცულობით, აქ დაბეჭდილი სვეტების მიხედვით რომ ვიანგარიშით, დაახლოებით 70% ლუკას სახარებისა) სხვა რედაქციისა ყოფილა, ვიდრე დანარჩენი ტექსტი (ე. ი. ლუკ. 1,1—3,8 და 23,3—24,53 და კველა სხვა მახარებელთა ტექსტი). გამოდის, რომ დედანი, საიდანაც გადმოიწერა აღიშის ოთხთავი (ან ერთ-ერთი მისი წინამორბედი), ნაკლულევიანი ხელნაწერი ყოფილა, მას საკმაოდ ჰკლებია ლუკას სახარებაში² და ეს დაკლებული ადგილები შეუესიათ DE-ს ტიპის ხელნაწერიდან³.

აღნიშნით ეს ორი სხვადასხვა წარმოშობის ტექსტი აღიშის ოთხთავისა, უმეტესი (C¹) და უმცირესი (C²), შემდეგი ტერმინებით შესაბამისად: „ძირითადი“ და „ჩანართი“. ძირითადი (C¹, გამარტივებით: C) არის საკუთრივ აღიშური რედაქციის ტექსტი, ჩანართი (C²) კი—დანაკლისის შესავსებად ჩართული ტექსტი სხვა რედაქციისა, რომელიც საერთოდ პროტოვულგატას მისდევს. თუ ამ ჩანართ ტექსტს არ მივიღებთ მხედველობაში, აღიშის ხელნაწერი, მართლაც, განცალკევებულ ადგილს დაიჭერს ძველ ოთხთავებს შორის. ბლეიკი მის აზრით, ეს არის ის ტექსტი, რომელმაც შემდგომი რევიზიის შედეგად მოგვცა ერთი მხრით A (ობიზური) და მეორე მხრით B (ტბეთური)⁴. მაგრამ აქ ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გამოსარკვევი. უეჭველია, მაგ., რომ, როგორც ზემოთ აღნიშნეთ, პროტოვულგატური ტექსტი ძალიან ადრე გვხვდება, ე. წ. ხანაუტ ნაწყვეტებში და, რაც უფრო საყურადღებოა, ხანმეტი ლექციონარი, რომელიც მე-7 საუკუნის ძველია, თითქმის მთლად პროტოვულგატურია⁵. ასეთივე ვითარებაა ჰამმეტ ტექსტებშიც⁶. ამიტომ საკითხი ძველი რედაქციების უთიერთობის შესახებ არსებითად ჯერ ისევ დასაწყის სტადიაში იმყოფება შესწავლის მხრივ და საბოლოო დასკვნის გამოტანა ნაადრევად უნდა იქნეს მიჩნეული. ერთი კი ცხადია მაინც, რომ ქართული ოთხთავის

¹ აღიშის ოთხთავი რედაქციულად (იბეჭდება უნივერსიტეტის შრომებში). [იმნაიშვილზე ადრე ეს აზრები გაკვრით ს. კაკაბაძემ აღნიშნა (ხსენ. თხზ. გვ. 7, 19)].

² ი. იმნაიშვილის თანახმად, აქა-იქ სხვაგანაც არის ამგვარად შევსებული ადგილები, მაგრამ მათი რაოდენობა მცირეა.

³ შდრ. ს. კაკაბაძე, ხსენ. თხზ., 20.

⁴ Gospel of Mark p. 446—447.

⁵ გამოჩალის წარმოადგენს ზოგიერთი ადგილი, სადაც ლექსიკის თვალსაზრისით ხანმეტი ლექციონარი (X) C-თან არის: ნესტუთა CX, საყვრითა ABDE (მ. 24, 31), ხილვაჲცა CX, გამოჩინებაჲცა DE (ლ. 24, 23) და სხვ.

⁶ მოიპოვება იშვიათი შემთხვევები, როცა ჰამმეტი ტექსტი (Z) მხარს უჭერს C-ს: სოსლისა RZ, წიღებებისა ADE (მრ. 5, 29); ვახშითურთ CZ, აღნადგინებითურთ DE (ლ. 19, 33).

ტექსტს ბევრჯერ განუცდია რევიზია. აღსანიშნავია, სხვათა შორის, ის გარემოება, რომ, თუმცა ჯრუჭისა და პარხლის ხელნაწერები საერთოდ ერთისა და იმავე რედაქციისანი არიან, რომელსაც ჩვენ პროტოვულგატა ვუწოდეთ, მაგრამ აქა-იქ მათ შორის არსებითი ხასიათის განსხვავებანიც მოიპოვება. საყურადღებო ის არის, რომ ასეთ შემთხვევებში ერთ-ერთი მათგანი C-სთან არის: ხან D და ხან E. მაგრამ მოიპოვება ადგილებიც, სადაც სამივე შატბერდული ხელნაწერი სრულიად განსხვავებულია ერთმანეთისაგან; მაგალითისათვის შევეიძლია დავასახელოთ ლუკ. 1, 78: „რომელთა მომხედ და ჩუენ აღმოსავალმან მალლით“ D, „რომელთა გუეჩიუნა ჩუენ მჰმ იგი აღმომავალი მალლით“ E, „რომლითა მოგუძინეს ჩუენ მზემან აღმომავალმან მალლით“ C. ცხადია, აქ სხვადასხვა ნუსხასთან კი არ გვაქვს საქმე, არამედ სხვადასხვა რედაქციასთან. ეს გარემოება აშკარად მოწმობს, რომ ერთი იმ პუნქტთაგანი, სადაც ოთხთავის ქართ. ტექსტი სწორდებოდა, შატბერდი ყოფილა. სამწუხაროდ, ჯერ-ჯერობით არ მოგვეპოვება უტყუარი ცნობები იმის შესახებ, თუ რის მიხედვით ასწორებდნენ ტექსტს, რასთან ამოწმებდნენ მას, რა წყაროებით სარგებლობდნენ და, საზოგადოდ, რა პრინციპებით ხელმძღვანელობდნენ ასეთი საპასუხისმგებლო მუშაობის დროს. ძველი დროისათვის არ გვხვდება ისეთი ლაკონიკური შენიშვნაც კი, როგორც იკითხება გიორგისეული რედაქციის ოთხთავის ზოგიერთ ცალში¹ მათ. 24, 36-ის შესახებ: „არცა ძემან,—ესე სიტყუად სამთა ბერძულთა სახარებათა არა ეწერა, არცა მე დავწერე, მთაწმიდელი იტყუა“. მაგრამ უეჭველია, რომ თანდათანობით ზოგი დეტალი ძველი პეოიოდისთვისაც გაპირკვევა. ამისთვის უპირველეს ყოვლისა საქირთა ყველა მოღწეულ უძველეს ხელნაწერთა ტექსტის კრიტიკული გამოცემა.

როგორც ვხედავთ, ჩვენს გამოცემას უადრესი მნიშვნელობა აქვს ზოგიერთი ისტორიულ-ლიტერატურული საკითხის გადასაწყვეტად, მით უმეჩეს, რომ ორი რედაქცია პირისპირ უდგას ერთმანეთს და ამით გაადვილებულია როგორც მათი შედარება ურთიერთ შორის, ისე მათთან შედარება სხვა ხელნაწერების ტექსტისა. მაგრამ გარკვევით უნდა აღვნიშნოთ, რომ არა ეს იყო მთავარი მოტივი შატბერდული ოთხთავების ტექსტის გამოცემისათვის, არამედ ის გარემოება, რომ ისინი წარმოადგენენ ქართული სალიტერატურო ენის უძველესი პერიოდის ძეგლებს. მართალია, ისინი ვადაწერილია გვიან, მე-9-სა და მე-10 საუკუნეებში, მაგრამ წარმოშობით ისინი უეჭველად ადრინდელ ხანას განეკუთვნებიან. რა თქმა უნდა, ენა რამდენადმე გაუსწორებიათ მერმინდელი ნორმების მიხედვით, მაგრამ ძირითადად ისინი მაინც მე-4—5 საუკუნეთა ენას ასახავენ. სტილისტური რედაქცია უმთავრესად ხანშეტობასა და ჰემეტობას შეჰხებია². თუმცა ამ მხრივ ბევრი დააკლდა ძველი ენის კოლორიტს, მაგრამ თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ძირითადი მარაგი უძველესი მორფოლოგიურ-სინ-

¹ მაგალითად, ართინისა და კალკისისაში: Н. Марр, Дневник поэмки в Шавшетию и Кларджетию, გვ. 190; ვ. თაყაიშვილი, არქეოლ. ეტიჰედ. კოლა-ოლთისში, გვ. 36.

² ხანშეტობისა და ჰემეტობისა თითო-ოროლა ნაშთი მაინც არის შემონახული შიგ.: ა. შანიძე, ჰემეტობა ადიშის საბარებაში: ტ. უ. მ. II, 417—420; Переживания ханшотных форм в груз. рукописях IX—X—XI веков (მეცნ. აკად. შობებ, I, 1940, № 3, გვ. 237—240)

ტაქსური ნიშნებისა და არქაული ლექსიკა კარგად არის შიგ დაცული. ძველი ქართული ენის ძეგლებს შორის აქ დაბეჭდილ ოთხთავებს, უეკველია, ერთი უპირველეს ადგილთაგანი უპირავეთ და სწორედ ამან განსაზღვრა მათი გამოცემის გადაუდებელი საჭიროება. ამ გამოცემით რამდენადმე იესება ის დიდი ნაკლი, რომელიც დიდი ხანია იგრძნობოდა სალიტერატურო ქართულის სათავეების შესწავლის დარგში.

II. ხელნაწერთა აღწერილობა

განთქმული შატბერდის მონასტერი, რომელიც გრიგოლ ხანძთელმა დააარსა კლარჯეთში მე-9 საუკუნის დასაწყისში, ქართული მწიგნობრობის კერა შეიქმნა მე-9—10 ს.ს.-ებში. აქედან ვრცელდებოდა ქართული წიგნები, ორიგინალური თუ ნათარგმნი, არა მარტო კოროხის ხეობისა და მტკვრის სათავეს ქართულ პროვინციებში, არამედ უფრო შორსაც, საქართველოს სხვა კუთხეებშიაც. აქ გადაწერბო ხელნაწერთაგან ჩვენს დრომდე მოუღწევია რამდენიმეს, მათ შორის სამ ოთხთავს, რომელთაგანაც ორი ცნობილია მათ-მათი უკანასკნელი სამყოფი ადგილის მიხედვით, მესამე კი—შეწირვის ადგილის მიხედვით; ესენია: ადიშის, ჯრუჭისა და პარხლის ოთხთავები.

ადიშის ოთხთავი (პირველი შატბერდული) გადაწერილია 897 წ. უკანასკნელად ის დაცული იყო ზემო სვანეთში, ს. ადიშში (სვანური გამოთქმით: ჰადიშში), ამიტომ ჩვეულებრივ ადიშის სახელით არის ცნობილი. პირდაპირი ცნობები არ მოიპოვება იმის შესახებ, რომ ეს ხელნაწერი შატბერდში იყოს გადაწერილი, მაგრამ, ჯერ ერთი, მის მომგებლად მოხსენებულია სოფრონ, რომელიც უთუოდ ის სოფრონია, რომელიც გრ. ხანძთელის ცხორებაში ასეა შესხული: „დიდი სოფრონ, სანატრელი მამაჲ, შატბერდისა ეკლესიისა განახლებით აღმაშენებელი და უკუნისამდე გვრგვნი მისი“¹; ეხლა მეორე: ნიკოლას ჯუმათლის მინაწერიდან ცხადია, რომ ადიშის ოთხთავი, სხვა ხელნაწერებთან ერთად, შატბერდიდან არის გამოტანილი. ამიტომ ვფიქრობთ, რომ მისი დაწერის ადგილი შატბერდია.

ჯრუჭის ოთხთავი (მეორე შატბერდული). ტექსტი გადაწერილია 936 წ., ხოლო სურათები შესრულებულია 940 წ. უკანასკნელად ის დაცული იყო ჯრუჭის მონასტერში (ზემო იმერეთში) და აქედან წარმოდგა მისი სახელი.

პარხლის ოთხთავი (მესამე შატბერდული) გადაწერილია 973 წელს და მისივე შეუწირავთ პარხლის მონასტრისათვის, რომელიც ტაოში მდებარეობდა. ეს ოთხთავი, ტყეობიდან დახსნილი მე-18 ს.-ში, უკანასკნელად ინახებოდა ს. ზემო ქალაში (ხაშურის ახლოს). ამიტომ მასაც რომ უკანასკნელი ადგილის მიხედვით დაპრქმეოდა სახელი, ის იქნებოდა „ზემო ქალისა“, მაგრამ სახელი შეწირვის ადგილის მიხედვით დაერქვა და პარხლის ოთხთავად არის ცნობილი.

შევჩერდეთ თვითეულ მათგანზე უფრო დაწერილებით.

¹ გ. მერჩული. შრომა და მოლუაწებაჲ ღირსად ცხორებისა გრიგოლისი, ხანძთისა და შატბერდისა აღმაშენებლისაჲ (გამოსცა ნ. მარმა: TP, VII, CII 1911. 49, 12—13).

ა დ ი შ ი ს ო თ ხ თ ა ვ ი

ადიშის ოთხთავი (დათქმით C) კარგად ცნობილი ძეგლია. პირველი ბექდ-ვითი ცნობა მის შესახებ ეკუთვნის გრაფინა პ. უ ე ა რ ო ვ ა ს და ა. ხ ა ხ ა ნ ა-შ ვ ი ლ ს¹. ოლონდ პირველი, რომელმაც ყურადღება მიაქცია ამ შესანიშნავ ხელ-ნაწერს, იყო სვანი მღ. ბ ე ს ა რ ი ო ნ ნ ი ე ა რ ა ძ ე, რომლის აღწერილობა სვა-ნეთში დაცული ხელნაწერებისა გვიან დაიბეჭდა².

1910 წ. ე. თ ა ყ ა ი შ ვ ი ლ ი ს მეთაურობით მოეწყო სვანეთის ექსპედი-ცია (პ. თ უ მ ა ნ ი შ ვ ი ლ ი ს ხარჯით). ექსპედიციის დროს ფოტოგრაფმა დ. ე რ-მ ა კ ო ვ მ ა გადაიღო მთელი ხელნაწერი. ამ ფოტოსურათების მიხედვით მოს-კოვის საარქეოლოგიო საზოგადოება შეუდგა ძეგლის ფოტოტიპურ გამოცე-მას, რომელიც ა. ხ ა ხ ა ნ ა შ ვ ი ლ ს მიენდო, მაგრამ, უკანასკნელის ხანგრძლივი ავადმყოფობისა და შემდეგ სიკვდილის გამო (1912 წ.), მთელი მასალა გადაეცა ე. თ ა ყ ა ი შ ვ ი ლ ს, რომელმაც გამოცემას წაუშმძღვარა ვრცელი წინასიტყვაობა რუსულ ენაზე (გვ. 8—20). აქ ადიშის ოთხთავი მოთავსებულია 200 ტაბულაზე (თითო ტაბულაზე საერთოდ ოთხ-ოთხი გვერდი) და მთელი გამოცემა შედის ზეთოთხმეტე ტომად ცნობილ სერიაში: *Материалы по археологии Кавказа*, (вып. XIV, Москва, 1916)³. თუ წინათ ადიშის ოთხთავს იცნობდა და იყენებ-და თითო-ორი სპეციალისტი⁴, ფოტოტიპურად გამოცემის შემდეგ ის ხელ-მისასწვდომი გახდა მკვლევართა ფართო წრეებისათვის და რამდენიმე გამოკვ-ლევა მიეძღვნა⁵.

ადიშის სახარების გადაწერის თარიღს არკვევს ქრონიკონი, რომელიც მოთავსებულია ხელნაწერის 387 ფურცლის წინა გვერდის მეორე სვეტზე და ასე იკითხება (სურ. 1):

¹ *Материалы по археологии Кавказа*, X, 1901. გრაფინა შეეხო მინიატურებს (გვ. 77, 148—149), ხოლო ხ ა ხ ა ნ ა შ ვ ი ლ ი — ტექსტს: *Сванетские рукописные евангелия* (დამატე-ბა იმავე ტომისა), გვ. 1—9.

² სვანეთის ხელნაწერები („მოამბე“ 1904, IX, მე-2 განკ., გვ. 1—18; ადიშის ოთხთავის აღწერილობას აქ უქირავს გვ. 3—13 [(ბ. ნ ი ე ა რ ა ძ ე სოფლის სახელს ასე წერს: ჰადიშ, სა-დაც ორი „ი“ ხმოვის სივრცეს გადმოგვეცმს (=ჰადიშ)].

³ ე რ მ ა კ ო ვ ი ს მიერ გადაღებული ფოტოსურათები, რომლებიც საფუძვლად დაედო ამ ფოტოტიპურ გამოცემას, ინახება საქ. მუზეუმის ხელნაწერთა განყოფილებაში, ფოტოტიპე-ბის კოლექცია, № 62.

⁴ მაგ., Н. Марр, *Заметки по текстам св. Писания*, §§ 16—24 (XB, II, 1913, 172—174).

⁵ კ. კ ე ე ვ ლ ი ძ ე, როდისაა გადაწერილი ადიშის სახარება (ტ. უ. მ. II, 1922—23, 392—396); ა. შ ა ნ ი ძ ე, ჰემეტობა ადიშის სახარებაში (იქვე, გვ. 417—424); R. Blake, *Notes on the Text of the Georgian and Armenian Gospels* (*Quantulacumque* 1937, pp. 355—363) [ბ ლ ე ი კ ი ს სხვა ნაშრომები ზემოთ არის დასახელებული, გვ. 06—07]; თ. გ ო ნ ი ა შ ვ ი ლ ი, დიალექტიზმებისათვის ჰადიშის ძეგლში (ენიმკის მოამბე, IV, 115—162); P. Шмеллер, *Адишское евангелие* („პართულ ხელნაწერთა მორთულობის ნიმუშები“, გ. ჩ უ ბ ი ნ ა შ ვ ი ლ ი ს რედაქციით, 1940, გვ. 39—40); ს. ყ ა უ ხ ა ი შ ვ ი ლ ი, ადიშის ხელნაწერის ბერძნობე-ბი (ენიმკის მოამბე, XIV, 1944, 93—116).

[„დაიწერა წმიდაჲ ესე ოთხთავი დასაბამითგან წელთა ზე[ა, ქრონიკო]ნსა რიჳ, შობ[ითგან] უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესით წელთა ჩა. ქრისტე მ[ე]უფეო, შეგვწყალენ [ყოველნი?] ერთობით. ამენ¹.

მწერ(ალი) ამისი მიქაელ ლოცვასა მომაქს[ენ]ეთ და შემინდვეთ სიუცბე ჩემი.

და მშოსელიცა მიქა[ელ] დიაკონი მომიკსენ[ეთ] წმიდასა ლოცვასა თქუენ- [სა]. უფალი მფარველ გუქმენინ² ყოველთა ერ[თობით. ამენ“].

ამ სამ თარიღთაგან დაუზიანებლად შემონახულია მარტო ორი: ქართუ- ლი ქრონიკონი და ქრისტესითი, დასაბამითანისა კი მარტო ორი ასოა გა- დარჩენილი. რადგანაც ქართული ქრონიკონის ანგარიში ყველაზე სანდოა, ამი- ტომ ცხადია, რომ გადაწერის თარიღად, ეხლანდელ სათვალავზე გადმოყვანით, $(780+117=)$ 897 წელია ნაგულისხმევი. ამის მიხედვით აღვილია დასაბამითა- ნის დაკარგული ასოს აღდგენაც. ურთიერობა ამ ორ წელთაღრიცხვას შორის, მე-9-10 საუკუნის ხელნაწერთა მოწმობის თანახმად (მათ შორის ჯრუჭისა და პარხლის სახარებათა მიხედვითაც), ასეთია: დასაბამითგანი უნდა უღრიდეს 12 კეიკლოსის წელთა რაოდენობას $(532 \times 12 = 6384)$ პლუს მე-13 მოქცევის წლე- ბი. რადგანაც $6384+117=6501$, ამიტომ ცხადია, რომ დასაბამითგანის რიცხვს (ზე=6500) აკლია ა (1), როგორც ეს უკვე ე. თაყაიშვილმა აღნიშნა³: ზე[ა].

რაც შეეხება ქრისტესით ანგარიშს, ე. თაყაიშვილი ფიქრობდა, რომ აქ ალბათ შეცდომიანია, მაგრამ, როგორც კ. ქეკელიძემ გამოარკვია, ქრისტესით ანგარიშის დროს ხელნაწერის გადამწერისათვის გამოსავალია არა ქართული სათვალავი (5604 წლიანი), არამედ ალექსანდრიული, რომელიც ქრის- ტემდე ითვლიდა 5500 წელს და ქართულ სათვალავს 104 წლით ჩამორჩებო- და. ეს განსხვავება რომ გამოვავლოთ ხელნაწერში მოცემულ თარიღს 1001-ს, მივიღებთ იმავე 897 წელს $(1001-104=897)$ ⁴. ამგვარად, სამოვე თარიღი თა- ნაბრად იძლევა 897 წელს და ეჭვი არ არის, რომ თარიღიან ოთხთავებს შო- რის აღიშისა ჯძველესია.

აღიშის საბარების გადაწერის თარიღს დაახლოვებით არკვევს აგრეთვე ანდერძში მოხსენებული პირების ცხოვრების დრო. ორ უკანასკნელ ფურცელზე (სურ. 2 და 3) იკითხება [ქარაგმებს ვხსნით]: **ჯ**⁵

[„სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა“⁶ წმიდისა[ათა], მეოხებითა [წმიდისა] ღმრთის მშობელ[ლის]ათა და წმიდისა[ი] ონე ნათლის-მცემელ[ის]ათა და წმიდ[ის]ათა მახარებელ[ის]ათათა და [ყოველთა] წმიდათა მისთათა ღირს ვიქ- [მენ] მე, გლახაკი [ს]ოფრონ, აღსრულებად წმიდასა ამ[ას] წიგნსა სახ[არებ]სა ოთხ[თავსა] ფრიადითა შოლ[ელ]უაწებ[ითა] სუ[ლიერთა] ძ[მ]ათა ჩემთათა, სალოცვე- ლად ყოვლისა ამის კრებულისათჳს და ყოველთა ნათესავთა ჩუენთა ქორციე- ლად, და სალოცველად მეფეთა ჩუენთა ღმრთივ დიდებულისა ადრნესე კურა-

¹ ან C. * ვუქ [ ] C (ან ვგებინ: გუქმენს ?).

² აღიშის სახარების წინასიტყვაობა, გვ. 14.

³ კ. ქეკელიძე, როდისაა გადაწერილი აღიშის სახარება (ტ. უ. მ. II, 392—397).

⁴ ანდერძის დასაწყისი აღდგენილია ჯრუჭის ანდერძის დასაწყისის მიხედვით.

პალატისა და ღმრთივ ბოძთა ნაშობთა მათთა დავით ერის[თავი]სა და მეულ-
 ლეთ[ა] და ნაშობთა¹ მ[ა]თათუჲს, [სა] [ს]ალოცველსა² სულთა გარდაცვალებულ-
 თათუჲს: სულისა³ მამისა გრიგოლისა, სულისა⁴ მამისა გაბრიელისისა⁵ და ყო-
 ველთა ძმათა ჩუენთა გარდაცვალებულთათუჲს და სულთა მეფეთა ჩუენთათუჲს:
 არსენისა, დავითისა, აშოტისა და ყოველთა თჳსთა გარდაცვ[ალ]ებულთათუჲს.
 აწ ვინცა ღირს იქმნ[ნეთ] აღმოკითხვად[ღ] და მსახურებ[ა]დ წმიდასა ამას სა-
 ხარ[ე]ბასა, მოგვკსენ[ნეთ] წმიდათა შინა ლო[ც]ვათა თქუენთა ჩუენ [ღ]ა ყოველ-
 ნი, რომელნი წერილ [არ]იან, რაათა⁶ თქუენცა [მი]განიჲს ღმერთმან კეთილი
 საუკუნოჲ⁷, და [ჩ]ნ ყ[ლ]ნი[ღ] ერთობით ღირს[მ]ც[ა] ვართ საყოფელსა⁸ ცათასა
 ქრისტე⁹ [ღმრთისა] უფლისა ჩუენისა [.....] თ[ ] კ⁴.

აღნიშნულ ისტორიულ პირთა ცხოვრების დროის გამორკვევით ე. თ ა-
 ყ ა ი შ ვ ი ლ მ ა დაასკვნა, რომ ადიშის ოთხთავი გადაწერილი უნდა იყოს მე-9
 საუკუნის ბოლოსა¹⁰, რაც თავის მხრით ადასტურებს ქრონიკონის ცნობას.

სხვა მინაწერთაგან ყველაზე უფრო საყურადღებოა ერთი, რომელიც მე-16
 ს.-ის ნუსხურით არის შესრულებული ქრონიკონიან გვერდზე, მარჯვნიდან ამო-
 ლეებული საკიხავის შემდეგ, 387 ფურცლის წინა გვერდის პირველ სვეტზე
 (სურ. 1). მინაწერი მოგვითხრობს ადიშის ოთხთავის გამოტანის ამბავს შატ-
 ბერდიდან (მოგვეყავს ქარაგმების გახსნით):

„სახელითა არსება-დაუბადებელისა ყოვლად წმიდისა სამებისაჲთა, მეო-
 ხებითა ყოვლად წმიდისა ღმრთისმშობლისაჲთა, შეწვენითა და წყალობითა წმი-
 დათა მთავარანგელოსთაჲთა, მეოხებითა და შეწვენითა ყოველთა წმიდათაჲთა
 მე, ნიკოლაოს (ნკლს), ოდესმე ჯუმათისა მამასახლის ყოფილმან, უღირსმან
 და სულითა საწყალობელმან, ფრიადითა ხარკებითა (აშენენ ღმერთმან კლარჯე-
 თისა მონასტერსა) შევიარენ და შევიკრიბენ წმიდანი ესე წიგნი: პირველად
 წმიდაჲ ესე სახარებაჲ ოთხთავი, და მრავალთავი, და ჯელთ კანონი, მამათა
 წიგნი, და კითხვა-მიგებაჲ. უმეტესად¹¹ ალაშენენ ღწ შ[ატ]ბერდი: [ესე] ოთხ-
 თ[ ] ვი და ჯელთ [კანონი და] მამათა წიგნი [მა]თსა ეკლესიასა...“⁴

აქ მოხსენებულ წიგნთაგან მრავალთავი ის ხელნაწერი უნდა იყოს, რომელ-
 საც შატბერდის კრებულს ვეძახით (S 1141), ან ის, რომელიც უდაბნოს მრავ-
 ალთავის სახელით არის ცნობილი და რომელიც უკანასკნელად გურიის იოანე
 ნათლის-მცემლის მონასტერში ინახებოდა (ჩოხატაურის ახლოს)¹².

¹ ნაშობთა C. ² ასეა. ³ სლსა C. ⁴ სლსა C (ოღონდ ინისა მარტო თავია დაწერილი).

⁵ ინს სანებს შორის მარტო თავი აქვს წერტილის სახით (ნახე წინა შენიშვნა). ⁶ რა C. ⁷ საუ-
 კუნოჲ C. ⁸ უფრო „საყოფელსა“, ვიდრე „სასუფეველსა“, რადგანაც „ყ“-ს თავი ჩანს. ⁹ ქე C.

¹⁰ ფოტოტიპირის გამოცემის წინასიტყვაობა, გვ. 16—17.

¹¹ ამ სიტყვის შემდეგ ფოტოსურათზე ასოები კარგად არ ჩანს და მოგვეყავს თანახმად
 ე. თ ა ყ ა ი შ ვ ი ლ მ ა ს ა, რომელსაც ხელნაწერი ჰქონდა ხელთ. მინაწერი ბოლომდის მიწინა არ
 არის ამოკითხული.

¹² რვა ფურცელი ამ ხელნაწერისა მოიპოვებოდა გ რ ე ნ ს კ ო ლ ე კ ტ ი ა შ ი მ ი, № 6 (პეტერ-
 ბურგ. საჯარო სამკითხველოში) და დაუბრუნდა საქართველოს 1923 წ., ერთი ფურცელი კი
 ინახებოდა საკლესიო მუზეუმში (№ 713). ისინი შეუერთდა მთავარ ნაწილს, რომელიც თბილისს
 ჩამოვიტანე გურიის უდაბნოდან 1920 წ. და ამჟამად დაცულია საქართვე. მუზეუმში (A 1109).
 ე. თ ა ყ ა ი შ ვ ი ლ მ ა შ ი მ ი შ ა ტ ბ ე რ დ ი დ ა ნ გამოტანილ მრავალთავად ამ ხელნაწერს ვარაუდობდა
 დგოტოტიპ. გამოცემის წინასიტყვაობა, გვ. 12; არქეოლ. ექსპ. კოლა-ოლთისში, გვ. 309).

აქა-იქ შიგ ტექსტში, ან აშმაზე მოიპოვება საკითხავების ჩვენება სხვადასხვა დღესასწაულათათვის და სხვა შემთხვევათათვის, მიწერილი გვიანდელი ნუსხურით (დაახლ. მე-17 საუკუნისა). მაგალითები: უნებისა(=ვენებისა) კვრიაკესა (ტ. 55 ზ, 2), დიდსა შაბათსა ცისკრად (ტ. 63 ზ, 2), სნეულსა ზედა თუ გინდეს (ტ. 66 ზ, 2), ფერისცვალებისა (82 ქ, 2), წმიდათა მოწამეთა (86 ზ, 1), დიდსა პარასკევსა (87 ზ, 1), ბზობასა ცისკრად (88, -), კე მარტსა (ტ. 102 ქ, 2), სნეულთა ზედა (114 ზ, 2), წმიდისა ბარბარესი (118 ზ. 1), ლაზარესი (139 ქ, 2) და მისთ.

ეს მინაწერები შესრულებულია ვინმე ათანასეს მიერ, რომელიც ერთვან წერს: „ღმერთო, გვედრია სელი (sic) ათანასესი, ფრიად ცოდვილის(ა)ჲ, დღესა მას განითხვისასა და სულსა (ს'ლსა) ბრძოლისა ჩემისასა ნუ მისცემ მავნებელთა ჩემთა, არამედ შემოწყალე სახიერებისათჳს¹ შენისა, წმიდათა ანგელოზთა შენთა ოხითა განმარინე მტერისა საბრვეთავან. ვინ აღმოიკითხოს, მასცა მოწყალე ექმენ“ (ტ. 110 ზ, 2).

როგორც მინაწერების ორთოგრაფია ამკლავნებს, ეს ათანასე უნდა იყოს სვანი, რადგანაც ის რეეს ერთმანეთში ვ-სა და უ-ს: „უნებისა კვრიაკესა“ (=ვენებისა კვრიაკესა), „სელი“ (=სული)?

ორ სხვა ნუსხურ მინაწერში მოხსენებულია აღიში:

ერთში (ტ. 167 ქ, 2) ნათქვამია: „ღ'ნ აღიდლოს აღშისა (sic) სუფელი (sic). ღ'ნ შეუნდოს იოვანეს მუბზეჴანსა, ა'ნ“. „მუბზეჴანი“ სვანური გვარი ჩანს, ქართულად თუ ვთარგმნით, იქნება: ბეჩოელიძე (ბეჩო სოფელია სვანეთში. აქედან „მუბზეჴე“ ბეჩოელი, „ან“ კი (უფრო ზედმიწევნით: ან) სვანური გვარების დაბოლოებია)?

მეორე ნუსხური მინაწერი (სხვა ხელით, მეტად მდარით, (ტ. 178 ზ.) ან-შეტობას გვიჩვენებს და ასეთი შინაარსისაა (მეტეი ანები ფრჩხლებშია ჩასმული):

„ღ'ნ [ა]დღვ(ა)ს⁴ აღ'შოშს ს(ა)ფლჲ. ღ'ნ მ(ა)ქ'ლჲ აბრგას(?) ჰაკთხს(=ჰაკურთხოს?) დღ'სა მ'ს(ა) დ'ღ'სა გნ'კ'თხოს'სა, დღ'სა ბრძ(ა)ს მ'ს...“

სოფ. აღიში მოხსენებულია (აქ უკვე ჰადიშად) სამს „ქუეყნის სამაგრობელ დაწერილში“, რომლებიც ქვედა აშიებზეა მიწერილი მკედრულად მე-16-17 საუკუნის ხელით (ტტ. 7, 179, 188). სამივე აქტი გამოსცა პ. ინგოროვიძემ ტაბ. 7 = ინგორ. № 61.

ტაბ. 179 = ინგორ. № 63.

ტაბ. 188 = ინგორ. № 62.

ალარას ვამბობ აღიშის სახარების სხვა მხარეების შესახებ (ზომისა, ფურ-

¹ ხელნაწერში: სხერებისათჳს.

² სვანს არ გააჩნია კბილ-ბაგისმიერი „ვ“, სამაგიეროდ აქვს ბგერა, რომელიც დაახლოვებით ისე გამოითქმის, როგორც ინგლისური w. ამ ნიადაგზე გასაგებია ვ და უ-ს აღრევა სვანისა ქართულად წერის დროს.

³ ამ სახელსა და გვარს ბ. ი. ძარაძე ასე კითხულობდა: „იოვანეს მუმზეჴანსა“ (გვ. 13), ა. ბახანაშვილი კი - „იოვანეს მუმზეჴანსა“ (გვ. 7) და გვარის პირველ ნაწილში ხელდავლ მგერულ „მუმ“-ს (ქართ. „მამა“).

⁴ პირველი „ა“ სულ არ იკითხება.

⁵ სვანეთის საისტორიო ძეგლები. ნაკვეთი II, ტექსტები. თბილისი 1941 (შემოკლებით ინგორ.).

კელთა რაოდენობისა, ხელისა, შემკულობისა, კამარებისა და სხვ.), რადგანაც თვითონ ძველი ფოტოტიპიურად არის გამოცემული მთლად და თანაც ე. თაყაიშვილს ეს საკითხები ვრცლად აქვს განხილული თავის წინასიტყვაობაში.

როგორც აღვნიშნეთ, ადიშის ოთხთავის ტექსტის სტამბური წესით გამოცემას შეუდგა ჰარვარდის უნივერსიტეტის პროფესორი რ. ბლექი (R. Blake). უკვე გამოცემულია მარკოზისა და მათეს თავები. ასაწყობად იყო მიცემული იოანეს თავი (1939 წ.), მზადდებოდა ლუკასი და, ომიანობა რომ არა, ეხლა მთელი ოთხთავი გამოცემული იქნებოდა. გამოცემას დართული აქვს ვარიანტები ოპიზისა (913 წ.) და ტბეთის (995 წ.) ოთხთავების მიხედვით და ახლავს ლათინური თარგმანი¹.

ჯ რ უ ჯ ი ს ო თ ხ თ ა ვ ი

(H 1660)

ჯ რ უ ჯ ი ს ო თ ხ თ ა ვ ი (დათქმით D) შედგება 297 ფურცლისაგან, ჩასმულია ტყავ-გადაკრულ ხის ყდაში, ნაწერია ეტრატზე ორ სვეტად შავი მელნით, გარდა სათაურებისა და ზოგიერთი ინიციალისა, რომლებიც წითურად არის ნაწერი. წითურადვეა შესრულებული მახარებელთა სახელების ინიციალები ქვემო აშიებზე მოყვანილ სიმფონიაში (მ, მრ, ლ, ი).

ზომა ხელნაწერისა: 26×21 cm (ან ოდნავ მეტი), ტექსტის სიმაღლე 20—21,5 cm, სიგანე 15 cm. სვეტში მოთავსებულია 20—23 სტრიქონი (თუ არ მივიღებთ მხედველობაში მომდევნო გვერდის დასაწყისი სიტყვის ჩვენებას წინა გვერდის უკანასკნელი სტრიქონის ქვეშ). ამას გარდა ქვემო აშიებზე ამონიოსის „თანხმობას“ უჭირავს საშუალოდ 4 წვრილ-წვრილი სტრიქონი (2-დან 6-ამდე).

ტექსტი ნაწერია ერთი ხელით, გარდა მათეს და მარკოზის სახარებათა დაბოლოებისა, რომლებიც მინიატურებიან ფურცლებზე გადადის და მხატვარს დაუმთავრებია. ესენია: მათეს უკანასკნელი თავის ორი უკანასკნელი სიტყვა: „აღსასრულამდე სოფლისა“ (28, 20), ხოლო მარკოზისა—სამ მუხლ-ნახევარი: „სწეულთა ზედა ჯელი დასდენ“ და შემდგომი (მარკ. 16, 18—20).

თავში მოთავსებულია სურათები (მათ შორის მათეაი) და კანონები, ეს სურათები საგანგებო დაკვეთით არის შესრულებული 940 წ. (ამაზე ქვემოთ, გვ. 025 და შემდგომი). თვით ტექსტი იწყება მე-8 ფურცელზე და მიდის 289 ფურცლამდე, ოღონდ ორ-ორი ფურცელი უჭირავს საილუსტრაციო მასალას მარკოზის, ლუკას და იოვანეს თავების წინ (92—93, 143—144, 228—229).

ეტრატის ფურცლები უმეტესად თხელია და ნაზი, მელანი უფრო მოჰკი და დგება გარეთა (ბეწვის) მხარეს, მოყვითალო ფერისას, ხოლო შიგნითა (ხორცის) მხარეზე, რომელიც თეთრია, მელანი ბევრგან გადალექულა და ნაწერი ძნელად იკითხება. ეს ადგილები ზოგან გაუცხოველებიათ უახლოეს დროში (მე-18

¹ ნახე ზემოთ, გვ. 06.

ს.-ში?) მთლად ან ნაწილობრივ. მთლად განახლებულია შემდეგი გვერდები: 8 რ, 19 ვ, 20 რ, 21 ვ, 23 რ, 24 რ, 25 ვ, 26 რ, 29 ვ, 30 რ, 48 რ, 51 ვ, 59 ვ, 63 ვ, 70 რ, 91 ვ, 113 ვ, 137 ვ, 138 რ, 142 რ, 145 ვ, 146 რ, 147 ვ, 149 ვ, 230 რ, 232 რ. მთლად განახლება (ან გაცხოველება) იმაში მდგომარეობს, რომ მთელი გვერდის ტექსტის სიტყვები ხელახლა დაუწერიათ ძველი ასოების კვალზე, განახლებული ადგილები შავად გამოიყურება, მაშინ როდესაც პირვანდელ ნაწერს მიხაყის ფერი გადაჰკრავს.

ნაწილობრივ გაცხოველებულია ტექსტი შემდეგ გვერდებზე: 22 რ, 27 ვ, 29 რ, 45 ვ, 46 რ, 47 ვ, 49 ვ, 50 რ, 52 რ, 53 ვ, 54 რ, 56 რ, 58 რ, 60 რ, 61 ვ, 62 რ, 64 რ, 65 ვ, 66 რ, 67 ვ, 68 რ, 69 ვ, 71 ვ, 72 რ, 73 ვ, 74 რ, 79 ვ, 80 რ, 82 რ, 85 ვ, 86 რ, 89 ვ, 90 რ, 94 რ, 95 ვ, 96 რ, 100 რ, 107 ვ, 114 რ, 118 რ, 119 ვ, 120 რ, 139 ვ, 140 რ, 141 ვ, 148 რ, 151 ვ, 152 რ, 154 რ, 231 რ (ეს კი ბეწვის მხარეა!), 231 ვ, 239 ვ, 240 რ, 252 რ, 287 ვ, 289 ვ, 290 რ. ნაწილობრივ გაცხოველებილია, რომ ვამბობთ, ეს ნიშნავს, რომ ახლად გაყოლებულია კალამი ძველი ასოების მონახაზზე, მაგრამ არა ერთსა და ორ სიტყვაში, არამედ სვეტის გარკვეულ მონაკვეთზე ან მონაკვეთებზე. წვრილ-წვრილი გაცხოველების შემთხვევებიც მოიპოვება, მაგრამ მათ არ აღენიშნავთ.

გამაცხოველებელს მრავალ შემთხვევაში შეცდომები მოჰსვლია: უკუთურთა (= უკეთურთა, მ. 7, 11), ბინდეს (= გინდეს, მ. 7, 12), განისარონ (= განიზარონ, ლ. 1, 14), ყეთა (= ძეთა, ლ. 1, 16) და სხვ. ზოგი მისი შეცდომა გამოცემაში არც აგვინიშნავს. თუმცა გამაცხოველებელი ცდილა, რომ ასოთა ძველ ნახაზებზე გაეყოლებინა კალმის წვერი და ახალი ასო ძველისათვის დაემსგავსებინა, მაგრამ ეს ზოგ შემთხვევაში ვერ მოუხერხებია და თავისებურად გამოუყვანია ასო. გაცხოველება ახალი დროისაა, თითქო მე-18 საუკუნისა.

გადამწერის ხელის დამახასიათებელია ასოთა ზემო ვერტიკალური ხაზის დაწყება კალამ-გამობილად: ტ, ხ, ლ, შ (სურ. 14). ამას გარდა საყურადღებოა, რომ ზოგან მთავრული ასოები ჩამოგრძელებულია ძირს ქვემო აშიაზე: 12 რ, 17 რ, 34 რ, 44 ვ, 60 რ, 63 რ, 72 ვ, 80 რ, 88 ვ, 119 რ. დამახასიათებელია აგრეთვე, რომ ზოგი ინიციალი მრავალ შემთხვევაში დაგრძელებულია ტექსტშივე (ლ, ლ, ზ, ლ, ლ და სხვა); მაგ., დაგრძელებულ ლ-ს უჭირავს 5 სტრიქონის სიმაღლე, ზოგჯერ 6-ისაც კი.

ხელნაწერი აკინძულია და ყდაშია ჩასმული, მაგრამ ზოგი ფურცელი ამოკეციხულია: 1, 2, 6, 7, 8, 14, 92—93, 107, 113, 136, 143—144, 196, 201, 202, 228—229. ამას გარდა, ზოგ ფურცელს ყუა მოჰხვევია და სუსტად არის დაკავშირებული.

სრულიად აკლია ფ. 97 და სათანადო ტექსტი (მარკ. 1, 45—2, 12) აღდგენილია ქალაღზე მე-18 საუკუნის ნუსხური ხელით.

ნუმერაცია წიგნს მოღწეული ფურცლების მიხედვით აქვს გაკეთებული, მაგრამ, რვეულებს თუ მივიღებთ მხედველობაში, წიგნს სხვაგანაც უნდა აკლდეს: წინა რვეულს, საილუსტრაციოდ გამოყენებულს, აკლია ერთი ფურცელი. ერთი ფურცელი აკლია თავში პირველ ტექსტის რვეულსაც.

უკანასკნელი აკინძვის დროს პირველ ტექსტის რვეულში შეცდომა მოჰსვლიათ: ფფ. 9—10 და 11—12 შებრუნებული რიგით მისდევნ ერთმანეთს: 10—9 და 12—11.

ზოგ ფურცელზე დაჰსხმიათ რალაც სითხე (წითელი ღვინო? ზეთი?) და ამ ფურცლების ზემო ნაწილი დასერილია და მეტად გაყვითლებული. სითხეს რამდენადმე გაუტანებია წინ და უკან. ასეთებია: ფფ. 29, 30 (გატანებულია: 27, 28, 31, 32), 223, 224, 225, 226, 236, 237, 238. იგივე ამბავია, მაგრამ ნაკლები ოდენობით, 37—38 ფფ., აგრეთვე 116—117 ფფ.-ზე (აქ შუაზე) და 212 ფ.-ზე. ამ ადგილების ტექსტის წაკითხვა ოდნავ გაძნელებულია.

ხელნაწერის სხვა თავისებურებათაგან აღსანიშნავია, რომ დახაზვისას ხაზების სწორად გასატარებლად გაკეთებული წერტილები (ნაჩვენებები) უმეტესად გარეთა აშის ბოლოს არის გატანილი, მაგრამ ზოგჯერ ნაწერთან ახლოს მოდის (ფფ. 171—210).

მიუხედავად იმისა, რომ D ხელნაწერი E-ზე უფრო ძველია, ის უფრო ახალ ფორმებს გვაძლევს, ვიდრე E, რომელიც 37 წლის შემდეგ არის გადაწერილი. ეს განსაკუთრებით ე-ზე დაბოლოებულ სახელებში იჩენს თავს: სახელობით ბრუნვაში ესენი ჩვეულებრივ ე-ს ვეიჩვენებენ (და არა ო-ს). ამას გარდა, დამახასიათებელია ჰაბუკი (მათ. 19, 20; 19, 22, ნაცვლად ჰაპუკისა). სხვა თავისებურება: ფუძის ნაცვლად აქ ფურძ იხმარება: „დაფურძნებულ“ (მათ. 7, 25, ლუკ. 6, 48), „საფურძველი“ (ლუკ. 6, 48; 14, 29 და სხვაგან). შეიძლება შემთხვევითი არ იყოს „ზუარიკი“¹ (ლუკ. 56, 30), არც ისა, რომ გვხვდება „წუმაჲ“ (მათ. 5, 45) და „აწუმა“ (ლუკ. 17, 29). ხელნაწერში ბევრია ფორმები გარდამავალი საფეხურისა ჰემეტობიდან სან-ნარეობამდე; გარდამავალი საფეხურის ბგერა ორმაგი ნიშნით არის გამოხატული (ჰს): ჰსთხოვდეს, თაყუანის-ჰსცემდა და მისთ. ერთსა და იმავე მუხლში გვხვდება: ჰატიე-ჰსცეს და ჰატიე-სცეს (იოვ. 5, 23). ხშირად გვხვდება ასოებისა და მარცვლების დაკლება („ფარისეველო ორგუნო“ = ფარისეველნო ორგულნო, მათ. 23, 23), მაგრამ ყველაზე უფრო დამახასიათებელია ნარების დაკლება ხმოვნის შემდეგ, რაც ალბათ იმით აიხსნება, რომ „უცბად მჩხრეკალი“ გაბრიელი ასეთ ხმოვნებს ცხვირში გამოთქვამდა (ე. ი. ნაზალური ხმოვნები ჰქონდა): საუჯესა (მათ. 6, 6), საუჯეთა (ლუკ. 12, 3), იუჯებდით (მათ. 6, 20), საუჯე (მარკ. 10, 21), იყილო (= იყილონ, მათ. 6, 26), მუ (= მუნ, ლუკ. 2, 25), მუცა (= მუნცა, ლუკ. 17, 37), შე (= შენ, ლუკ. 5, 24) და სხვა². ერთ შემთხვევაში ახალი სიტყვა გვხვდება: „უკეთესი“ („უმჯობესის“ ნაცვლად, მარკ. 14, 21), მაგრამ ამ შემთხვევაში მას E-ც უკერს მხარს.

ყდა შეძლებისამებრ მხატვრულად არის გაფორმებული. ხეზე გადაკრული ტყავი სულ მოკერეთილია უკანა მხარეს, წინა მხარეს კი—ნაწილობრივ. სამაგიეროდ წინა მხარე შემკული ყოფილა ხუთი ჯვრით, რომელთაგანაც ერთი დიდი და ოთხი პატარ-პატარა ყოფილა (სურ. 4). დიდი მოთავსებულია შუაზე, პატარაები კი—კუთხეებში. პატარა ჯვრებს, რომელთაგანაც მხოლოდ ორია შემონახული ზემო კუთხეებში (ქვედაებისა მარტო ნაკვალევია დარჩენილი), მხრები თანაბარი ჰქონიათ, მათი ზომაა 3×3 cm. ესენი წარმოადგენენ ჯვრად გამო-

¹ შდრ. იმერული ფორმები: აფხანიკი, ლაპარიკი,

² ნაჩიანი ფორმებიც გვხვდება: საუნჯესა (მათ. 6, 26), საუნჯეთა (მათ. 6, 20), ნუ დიუნჯებთ (მათ. 6, 19).

ქრილ უბრალო ლითონს, დაკრულს ყდაზე ოთხი ვერცხლის სამსკვლით, რომელთა ოთხივეც ყდის შემკობის მიზანს ემსახურებიან. შუაზე ჯვრებს ძვირფასი ქვა (ლალი?) უნდა ჰქონოდეთ ჩასმული, მაგრამ ამჟამად ქვა აღარ მოიპოვება.

შუა ჯვარი ძველად სიმაღლით 17,5 სმ უნდა ყოფილიყო, ამჟამად კი მას ქვემო ნაწილი დაზიანებული აქვს და სიმაღლე 15 სმ-ია. განი ჯვრისა უნდა ყოფილიყო 12 სმ, მაგრამ ეხლა დაზიანებულია. ამჟამად მთლიანად შენახულია ზემო ფრთა, რომელიც ფორმით ოთხკუთხეულ ჯვარს წარმოადგენს. ეს ნაწილი შეერთებულია ცენტრთან ოთხი ვერცხლის სამსკვლით, თვითონ თავი კი ოთხი სამსკვლით არის დაქედებული. შუაში ჯვარს ლალი აქვს ჩასმული. ასევე უნდა ყოფილიყო ორივე ჰორიზონტალური მხარიც, მარჯვენა და მარცხენა, მაგრამ მარცხენისაგან ერთი სამსკვალა დარჩენილი, მარჯვენისაგან კი — ორი.

ცენტრში ლითონის ჯვარი, რომელზედაც მდარე ხელობის ჯვარცმაა გამოსახული, ოთხი ვერცხლის სამსკვლით არის დაკრებული. ქვემო ფრთა გრძელია და დაქედებული ყოფილა შეიდი სამსკვლით, რომელთაგანაც ერთი (ზემოდან მესამე) დაკარგულია. შემდგომ იწყებოდა გაფართოება, რომელიც ჯვრის ბაზის წარმოადგენდა. ამისგან ორი სამსკვალა დარჩენილი.

მთელი ეს მორთულობა გვიანდელი ხანისაა, ალბათ წიგნის უკანასკნელი შემოსის დროს შესრულებული (მე-18 ს.?).

წინა მხარესვე ნაპირას, შუაზე, მაგრამ მარჯვენა ნაპირისაკენ, ჩასმულია ვერცხლის ჩხირი, რომელიც ღილის სამსახურს ასრულებდა და რომელზედაც მეორე ყდაზე დამაგრებული თასმა (კილა) მაგრდებოდა წიგნის შესაკრებად. მართლაც, უკანა ყდას მარცხენა მხარეს რგოლი აქვს, რომელზედაც თავის დროზე თასმა უნდა ყოფილიყო გამობმული.

ორსავე ყდას შიგნითა მხარეს გადაკრული აქვს ვარდისფერი თხელი აბრეშუმის ქსოვილი, რომელიც კარგი ნიმუშია ძველი ქართ. ქსოვილისა.

წიგნის მეორედ(?) აკინძვისას და ყდაში ჩასმისას ხელნაწერი უთუოდ დაუპატარებიათ აწიების ჩამოკრით, უმთავრესად ზემო მხარეს. ამით იხსნება, რომ ზემო აწიები მცირეა შედარებით.

რვეულებს სათვალავები ქართული ასოებით ჰქონია გაკეთებული თავში და ბოლოში (ე. ი. პირველი გვერდის ზედა აწიებზე და უკანასკნელის ქვედა აწიებზე). ზოგ შემთხვევაში ქვედა სათვალავები შენახულია.

უკანასკნელი რვეული (ფფ. 292—297) უკირავს სახარების საკითხავების საძიებელს, რომელსაც თავში უნდა აკლდეს ორი ფურცელი. საძიებელი დაწერილია ნუსხურად თითქო იმავე გაბრიელის ხელით, რომელსაც მთელი ოთხთავის ტექსტი გადაუწერია ძრგლოვანი ასოებით. ეს ნაწილი ნაწერია შავად და წითურად. მაგალითი (წითურები აქ შავად არის გადმოცემული):

„ბზობასა სამ ეამს ს'ზხბა ი'ვნსი: ხევალისაგ'ნ ერია ვ'ე არა იდიდოს ძქ'კ'ც'სა, ძა“.

ჯრუქის ოთხთავს მოეპოვება მინაწერები, რომელთაგანაც ყველაზე საყურადღებოა:

1. ანდერძი, მოთავსებული 291 ფურცელზე (სურ. 23 და 24). აქ იკითხება (ქარაგმებს ვხსნით):

„სახელითა მამისადათა და ძისადათა და სულისა წმიდისადათა, მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობელისადათა, ძლიერებითა პატრიონისა ჯუარისადათა, მეოხებითა წმიდისა იოვანე ნათლის-მცემელისათა (sic)¹, და წმიდათა მახარებელთადათა და მოციქულთადათა და წმიდათა წინაწარმეტყუელთადათა (წნტყულთადათა), წმიდათა მღვდელ-მოდღურთა და ყოველთა მამათადათა და ყოველთა² წმიდათა ნების მყოფელთა მისთადათა ღირს ვიქმენ მე, გრიგოლ, დაწერად წმიდად ესე სახარებად ქელთა გაბრიელ მღვდელთა ნარჩევისადათა თავად შეფესა ჩემსა სუმბატს (sic)³ სალოცველად და შემდგომად მშობელთა ჩემთა მირდატისთს, თაგუნადისთს (sic) და ძმათა და დათა ჩემთათს და ჩემთა ცოდვათა და თანაცხორებულისა ჩემისათა საქსრად და მკუდართა საქსენებელად: ღლარიონისთს (sic) და დაშელისთს.

აწ ვინცა იკითხვიდეთ წმიდასა ამას სახარებისა, ნუმცა დავიწყებულ ვართ⁴ ლოცვასა წმიდასა თქუენსა ცოცხალნი და მკუდარნი, რადათა (რ^ა) თქუენცა უფალმან მადლი მიგანიჭოს. ამენ⁵.

დაიწერა წმიდად ესე სახარებად შატბერდს⁶ ქელითა უცბად მხხრეკალისა გაბრიელისითა, თანა-შეწეენითა და მოლუაწებითა გაბრიელისითა და გეორგისითა, რამეთუ დიდი გულს-მოდგინებდა მაჩუენეს ამის წმიდისა სახარებისა დაწერასა. ქსენებულმცა არიან კეთილსა შინა! ამენ⁵.

დასაბამითგან წელნი იყვნეს **ԷՓԺ**, ქრონიკონი იყო **ԺԻԴ**.

სადიდებულად მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა, აწ და მარადის და უკუნითი-უკუნისადმდე⁷, ამენ⁵.

ამგვარად, ჯრუჭის ოთხთავის გადაწერის თარიღად ნაჩვენებია 936 წელი ორგვარი სათვალავით: დასაბამითგანით (6540—5604=936) და ქართული ქრონიკონით (780+156=936)⁸.

2. იგივე მომგებელი იხსენიება ლუკას სახარების ბოლოს, ფ. 229v, ქვე-

— ¹ დაწვრილი უქარაგმობა. ² აქ ხედმეტად დ არის შემდეგ. ³ „შეფესა ჩემსა სუმბატს“ — სამივე სიტყვა მიცემითშია დასმული. მუსალოდნელი იყო ნათესაობითი. ⁴ ხელნაწერშია: ვართა. ⁵ ხელნაწერში: ან. ⁶ შატბერდსა? („ა“ მკრთალია). ⁷ ხელნაწერში: ოქი ოქიე.

⁸ მოქცევიდ იგულისხმება მეცამეტე, რომელიც, დღევანდელ წელთაღრიცხვაზე გადმოყვანით, 781 წელს დაიწყო. მაგრამ ვილაც მკითხველს (მე-19 ს.) მე-14 მოქცევაში გადმოუტანია ხელნაწერის გადაწერის დრო და იმავე გვერდზე (291v) ქვემო აშიაზე მიუწერია მხედრულად ფანქართით: „1465 წლისა უნდა იყოს, როგორც სჩანს ამ ქრონიკონით“ (ანგარიში არ არის სწორი, მუსალოდნელი იყო: 1468). სამაგიეროდ 1 ფურცელზე მიწებებულია ერთი ქალაქის ფურცელი, რომელზედაც მოცემულია სწორი ანგარიში:

„1886 წელს აგვისტოს 8-ს გიანგარიში.

ქართლის გამონაგარიშებით ამ სახარების დაწერაზედ იყო დასაბამიდან 6540 წელი, ქრისტეს მოსლვაზედ ქართულივე რიცხვითა 5504 წელი. 6540—5604=936. ქრისტეს აქეთ ცხრაას ოც და თექვსმეტს წელში დაწერილია. მას აქეთ არის 950 წელი. ამას ემ(ო)წმება ქართული ქრონიკონიც: ამის დაწერაზედ ყოფილა მეცამეტე მოქცევის 156 წელი. ავილოთ მეცამეტე მოქცევიდამ დანარჩენი 376, 14 მოქცევის) სრული 532 და 15 მოქცევიდამ 42, სულ 950. დეკანოზი მიხაილ მე უ ნ ა რ ც ი ა“.

და აშიაზე, ნუსხურ მინაწერში, რომელიც გაბრიელ მწერლის ხელით უნდა იყოს შესრულებული:

„ადიდენ ღმერთმან გრიგოლ, მომგებელი ამის წმიდისა ევანგელისა და გაახარენ ღმერთმან ყოველთა სახარულთა მისთაგან! და მშრომელი ამის წმიდისა სახარებისა უფალმან შეიწყალენ!“

ამგვარად, ჯრუჭის ოთხთავის მომგებელია გრიგოლ მირდატის ძე, რომელმაც ეს წიგნი გადააწერინა გაბრიელს. ამ გაბრიელს გადაწერაში დაჰხმარებიან სხვა გაბრიელი და გეორგი. რაში გამოიხატა ეს დახმარება, პირდაპირ არ ჩანს.

ვინ არის ეს გრიგოლ მირდატის ძე, ან რა კავშირი ჰქონდა მას შატბერდის მონასტერთან, ეს ჯერ-ჯერობით არ ჩანს არც ამ მინაწერიდან და არც სხვა წყაროებიდან. სახელები მირდატ და თავუნა გავრცელებული ყოფილა ჩვენში მე-10 საუკუნეში, როგორც ეს ჩანს ბერთის ოთხთავის ანდერძიდან, სადაც ამ წიგნის მომგებელი გაბრიელ ცოცხალ შეილთაგან იხსენიებს მიქაელს, მარიამს, თავუნას და შუმანს, ხოლო მიცვალებულ შეილთაგან — როსტომს, გეორგის და მირდატს¹.

სხვა მინაწერები:

3. იოანეს სახარების ბოლოს, ანდერძიანი ფურცლის წინა გვერდზე (ფ. 290 v) იკითხება მრგლოვანი ხელით:

„ღ'ბ' შ'ნდა სამებაო წ'ო“.

ეს მინაწერი ოთხთავის გადამწერს ეკუთვნის.

4. მნიშვნელოვანია პირველ ფურცელზე ჯვარში ჩაწერილი 15-სტრიქოზიანი მინაწერი, შესრულებული მე-16—მე-17 საუკუნის გამოუცდელი ხელით ნუსხურად (სურ. 5). მინაწერი ხელნაწერის გამოსყიდვის ამბავს მოგვითხრობს. მელანი აქა-იქ გადალეულია, ნაწერი ძლიეს იკითხება, ამონაკითხიც ზოგან საეკვოა. ჩანაწერს ასე ვკითხულობთ:

„ჩ. ბორსანიდლმნ გ'მოი(ს)ყდა(?) ესე ოთხთავი მს ჟამსა ხანთქარი (sic) ბორსანს ჩავი(დ)ა ქრსალსდალმნ (?) გმოვიდა | მოგჯ'უხსა შევიდა არწაფს. შვლმნ ხუცესმნ იოვ'ნე იყიდა მი(უ)ც(უ)მია (?) თერთმეტი | ფლური ბერძ.... ბისტეფანე ამისიქ დამხლორი არიან მორჩასა შე'ს ღ'ნ | მისა შვლ(ს)ა იეს(?) იოვან(?) შ'ეს ღ'ნ ა'ნ | შბ'აშს შ'ეს ღ'ნ ა'ნ იონიქს | შ'ეს ღ'ნ გოზმ. დას. შ'ეს | ღ'ნ ა'ნ გბრიელს | შ'ეს ღ'ნ მისა შვ'სა | გიორგის შ'ეს | ღ'ნ ა'ნ“.

წარწერის შინაარსი უთუოდ ხელნაწერის ბედზე მიგვითითებს. ამიტომ აუტილებელია, წარწერა ქარაგმების გახსნით წარმოვადგინოთ:

¹ ბერთის ოთხთავი გადაწერილია 988 წლამდე [ანდერძში, რომელსაც ბოლო აკლია დათარიღი არა აქვს, მოხსენებულია ერისთავი ერისთავი სუმბატ არტანუჯელი (გარდაიცვ. 988 წ.) და ძენი მისნი დავით და ბაგრატ].

ოთხთავი გაუტანიათ 1830 წ. ყარსიდან ამერიკელ მისიონერებს სმითს და დუაიტს და ამგვად ინახება Andover-Newton Theological School-ში (ბოსტონის ახლოს, ა. შ. შ.). 1940 წ. ეს ხელნაწერი ნაზა ჰარვარდის უნივერსიტეტის პროფესორმა რ. ბლეიკმა, რომელმაც ს. ტერ-ნერსესიანთან ერთად გამოაქვეყნა მისი აღწერილობა: R. P. Blake and S. Der Nersessian, *The Gospels of Bert'hay: An Old-Georgian Ms. of the Tenth Century*. «Byz anton» 16 (1944), fasc. 1, pp. 226—285, 8 ტაბულით].

„ხორასნიდალმენ გამოისყიდა(?) ესე ოთხთავი, მას ეამსა ხუნთქარი ხორასანს ჩავიდა, ქირსალისდილმენ¹ გამოვიდა, მოვჯუხს(?) შევიდა, არწაქსშვილმან ხუცესმან იოვანე იყიდა, მიუკემია(?) თერთმეტი ფლური, ბერძენა(?), (იაკო)ბი(?), სტეფანე ამისი დამხდური არიან...“

შემდეგ მიდის შენდობის ფორმულები სხვადასხვა პირთათვის: „მორაჩას (=მურაჩას?) შეუნდენეს ღმერთმან, მისსა შვილსა იოვანეს შ. ლ. ან, შაბაშს(?) შ. ლ., ან, იონიქს შ. ლ, გოზმიდის(?) შ. ლ. ან, გაბრიელს შ. ლ., მისსა შვილსა გიორგის შ. ლ., ან“.

წარწერა თითქო ანმეტობას გვიჩვენებს. ზედმეტ ანებად მიგვაჩნია: მოვჯუხს(ა), მორაჩას(ა), გოზმ.დ(ა)ს.

წარწერიდან ცხადია, რომ ხელნაწერი მტრებს ჩაჰვარდნია ხელში და 11 ფურცლად გამოუსყიდა ხუცესს იოვანე არწაქსშვილს ხორასნიდან. ასეთად თითქო ქალ. ხოროსანი უნდა ვიგულისხმოთ; ის მღებარეობს არეზის ზემო მდინარობაზე, არზრუმ-ყარსის გზაზე². მოვჯუხის შესახებ ამჟამად ვერას ვიტყვი.

საიდან ჩაუვარდა ხელნაწერი მტრებს ხელში და სად მივიდა პირველად გამოსყიდვის შემდეგ, ამის შესახებ არაფერი ვიცით. ვიცით მხოლოდ, რომ უკანასკნელად ის ჯრუჭის მონასტერს ეკუთვნოდა და იქედან საქ. საისტ. და საეთნოგრაფიო მუზეუმში შემოვიდა 1920 წელს, სხვა იქაურ ხელნაწერებთან ერთად, ე. თ ა ყ ა ი შ ვ ი ლ ი ს მეცადინეობით. ამჟამად ის ამ საზოგადოების ფონდშია დაცული საქართველოს მუზეუმში (H 1660).

5. ერთი ნუსხური მინაწერი (53 v) მოგვითხრობს ოთმანიანთაგან (ანუ ოსმალთაგან) თბილისისა და შირვანის აღებას:

„ეად მე ცოდვილსა! ოთმანიანთა ქართლისა ტფილის ქალაქი და შირვანი აიღეს“.

ეს მინაწერი ეხება უთუოდ 1723 წლის ამბებს და დაწერილია იმავე მწერლის მიერ, რომელმაც შეავსო დაკლებული 97-ე ფურცლის ტექსტი მარკოზის სახარებიდან. ამ დროს ხელნაწერი, ალბათ, უკვე ჯრუჭში იყო.

ჯრუჭის ხელნაწერი მონასტრული ხელნაწერია. ოღონდ მისი მხატვრობა (სურათები და კანონები) შესრულებულია არა ხელნაწერის გადაწერის პროცესში ან მისი დასრულებისთანავე 936 წელს, არამედ ოთხი წლის შემდეგ, 940 წელს. სურათები თავის დროს ჩატანებული უნდა ყოფილიყო ხელნაწერში თავ-თავის ალაგას, როგორც ამას სათანადო ფურცლების ყუის ნახვერტები (მკედის გასაყრელი) გვიჩვენებს, მაგრამ ამჟამად უმეტესობა ამოცივინულია და უკავშიროდ ძვეს ხელნაწერში (ფფ. 1, 6—7, 92—93, 143—144, 228—229).

ჯრუჭის ოთხთავის მხატვრობა ერთი იმათგანია, რომლის ავტორი ცნობილია. ეს არის თევედორე, რომელსაც დახატვის ქრონიკონიც აღუნიშნავს

¹ წაკითხვა საეჭვოა. შეიძლება იყოს „იერ(უ)სალიმიდალმენ“ ან სხვა რამ.

² მოიხილება მთა ხორასუნი, რომელიც იხსენიება გრ. ხანძთელის „ცხოვრებაში“: „ოდეს-მე ზაფხულისა ეამსა მათა მათ ხორასუნთა გარდამოვიდოდა იგი და მის თანა ძმანი“ (ხანძთ. 44). შდრ. ნ. მარის Дневник поездки, 135, 175. ეს ის მთა უნდა იყოს, რომელიც რუკებზე „ხორასან“-ად არის აღნიშნული (ტაოსა და კლარჯეთის საზღვარზე, ფანასკერტის ჩრდილოეთით). მაგრამ ჩვენს წარწერაში ეს მთა არ უნდა იგულისხმებოდეს, არც, მით უმეტეს, ირანის ჩრდილო-აღმოსავლეთი პრავინცია.

(160 + 78U = 940) და თავისი სახელიც ჩაუწერია (ორჯერ!) ჯვრიან გვერდზე (1 v), ჯვრის ზემო ფრთის ორსავე მხარეს (სურ. 5):

მარცხნივ
ქრონიკონი იყო რა
ქე შე ამათ კამარათა
მწერალი თე

მარჯვნივ
ქე შეიწყალე
თევდორე

მხოლოდ უნდა შევნიშნოთ, რომ მარჯვენა მხრის მინაწერი სარკისებრ შებრუნებული ასოებით არის შესრულებული¹ და კითხვითაც შებრუნებულად იკითხება, ე. ი. მარჯვნიდან მარცხნივ.

თევდორე თავის თავს კამარათა მწერლად აცხადებს. უეჭველია, რომ „კამარად“ მას ესმის ყოველგვარი სურათი, რომელიც ჩასმულია კამარაში, მათ შორის ევსების „თანხმობათა“ საძიებელიც, ე. წ. „კანონები“, რომლებიც მხატვარს თვითონ ჩაუწერია თავის ხელით.

„კანონებს“ მიუძღოდა თევდორე მხატვრის ხელითვე დაწერილი ევსების ეპისტოლე კარპიანესადმი; ის იწყებოდა ჯვრიანი ფურცლის წვეილის ცალზე, რომელიც ამჟამად დაკარგულია, და გადადიოდა ჯვრიანი ფურცლის მეორე გვერდზე, სადაც მოთავსებულია ეპისტოლის ბოლო, შემდგარი 15 სტრიქონისაგან. ნაწერი ნაწილობრივ გადალეულია და ძნელად იკითხება:

...[რლისა]ცა გინდეს სწავლაჲ ვისმე, რლისა გინდეს თავისა, და გლის-
ქმის-ყოფაჲ, რლთა სწორად თქს, და თუ სად, რნი-იგი თითოეულისა ადგი-
ლისანი პონანდ, რსა შინა ერთბამად მიიჭინეს, რლ დაგე(გ)ულოს საკითხავი,
ალიღე მიწყებით რიცხუი და გამოიძიე კანონსა მას შინა, რლ ზანდუკითა გა-
მონიშნული² მოვასწავოს, რლსამე ვიეთ, მუნთქეს(ე)ე კიდეთა წარუწერია, რაე-
დენტა და ვიეთ, და რლისათუის ეძიებ თქს და იგლს სხუათაცა მახარებელ-
თა რიცხსა კანონსა შ(ინა), რლი იგულო რიცხუ თანაწარი, გამოიძ(ი)ენ იგინი
შინაგან თუსთა მათ თითუე[ულ]ისა სახარებისა ადგილთა სწორა(დ) თქმული
მთი ჰპოთ³.

ეგვემ თევდორე ლეთისმშობლიანი ფურცლის უკანა მხარეს (2 v) ათავსებს ოთხ-სტრიქონიან წარწერას შუაზე:

„წო ღთს მშობელო, შე და აცხოვენე გულათა⁴ და ახარე გრიგოლისგან და მშობელთა და ძმათაგან“⁵.

ვინ არიან ეს გულათა და მისი გრიგოლი (უთუოდ შვილი), და რა დამოკიდებულება ჰქონდა მათ მხატვართან ან ხელნაწერთან, ეს არ ჩანს.

მხატვარ თევდორეს ეკუთვნის აგრეთვე ყველა წარწერა მინიატურებისა და, როგორც ვთქვით, მათეს და მარკოზის სახარებათა ტექსტის ბოლოები, გადასული საილუსტრაციო ფურცლებზე.

¹ გარდა „რ“-სი, რომელიც ნორმალურად დგას.

² მერმინდელ ხელნაწერებში (მაგ., ვანის სახარებაში, A 1335) ამ ადგილას „ზანდუკითა გამონიშნულ“-ის ნაცვლად „წილთითა გამონიშნული“ იკითხება. * იკითხებ: ჰპოთ. ⁴ ან: გუჰა-თა(?)⁵ თითქო ბოლოს კიდევ სწერია: „ან“, მაგრამ „ა“ კარგად არ ჩანს, „ნ“ საეჭვოა.

მახარებელთა წარწერები:

მათესი მოთავსებულია მხრების გასწვრივ მარცხნივ და მარჯვნივ: „წმ მთე მახარებელი“.

მარკოზისა ჩაწერილია სვეტებს შუა მარცხნივ და მარჯვნივ და იკითხება ზენოდან ქვემოთ: „წმ მარკოზ მახარებელი“.

ლუკასი თავშია კამარის გარეშე: „წმ ლუკა“.

იოანესი, მარკოზის მსგავსად, სვეტებს შუაა ჩაწერილი: „წმ იოვანე მახარებელი“.

განკურნების სცენებს ორ-ორი წარწერა აქვს: ერთი ქრისტესთვის, მეორე სასწაულის შინაარსისთვის. ქრისტეს წარწერა აქვს ქართულად, სომხურად და ბერძნულად: *ԻՎ ԿԻ ՅՄ ԻՄ ԿՐ ԽՐ*, ოღონდ ბრმის განკურნების სურათზე წარწერა შესრულებულია მარტო ქართულად და სომხურად, ბერძნული აკლია (უთუოდ, ადგილის უქონლობის გამო). ეს წარწერები შესრულებულია სურათების დახატვის შემდეგ, ამიტომ მხატვარს ისინი იქ მოუთავსებია ქრისტეს თავთან, სადაც როგორც მოუხერხებოდა: ბრმის განკურნების სურათზე უკან, ეშმაკეულისაზე წინ, განრღვეულისაზე კი წინ და უკან („იესუ“ წინ, „ქრისტე“ უკან).

სასწაულების ახსნა მარტო ქართულადაა მოცემული და განკურნებულის თავზეა მოთავსებული. აქ იკითხება:

პირველზე: „ბრმასა ოდეს თუაღნი¹ აუხილნა“;

მეორეზე: „ეშმაკეული, რლი განკურნა ონ ჩრმან ი'ვ ქნ“;

მესამეზე: „განრღვეული, რლსა უბრძანა² ონ: აღდევ და აღიღყ ცხედარი შნი და წარვედ სახედ თუსა³“.

უკანასკნელი წარწერა იწყება განრღვეულის თავს ზემოთ, სადაც სამი სტრიქონია მოთავსებული, ხოლო გარეშეა ძირს არის ჩამოტანილი მარცხენა სვეტსა და განრღვეულს შუა თავისუფალ არეზე ათ პატარა-პატარა სტრიქონად, თვითელში 2-დან 5 ასომდე.

ბრმისა, ეშმაკეულისა და განრღვეულის განკურნება რამდენჯერმე აქვს მოთხრობილი ოთხსავე მახარებელს სხვადასხვა სახით და სხვადასხვა ადგილას. მაგრამ აქ დახატული სურათები უნდა გულისხმობდნენ:

ბრმის განკურნებისა მარკ. 8, 22—25 მუხლების სცენას ან იოვ. 9, 4—7-ისას (სურათზე ქრისტე ხელით ეხება ბრმის თვალს);

ეშმაკეულის განკურნებისა მარკ. 5, 2—13-ს ან ლუკ. 8, 27—33-ს;

რაც შეეხება განრღვეულის განკურნების სცენას, აქ უნდა იგულისხმებოდეს მათ. 9, 6 (=მარკ. 2, 11=ლუკ. 5, 24); გამორიცხული უნდა იყოს იოვ. 5, 5—8, რადგანაც, თუმცა აქაც მოიპოვება სიტყვები „აღდევ, აღიღე ცხედარი შენი“, მაგრამ აკლია „და წარვედ სახედ თუსა“. ყურადღებას იპყრობს ის გარემოება, რომ სახარებაში ყველგან (მათ. 9, 6, მარკ. 2, 11, ლუკ. 5, 24) სწერია: „და წარვედ სახიდ (ან: სახედ) შენდა“, მაშინ როდესაც მხატვრის ციტატაში „შენდა“-ს ნაცვლად „თუსა“ იკითხება.

1 დაწერილია: თაღნი; 2 ობრძანა. 3 ან: თვისა (ადგილი ოდნავ დაზიანებულია).

აღსანიშნავია კიდევ ერთი გარემოება: წყვილ-წყვილი სურათები (მახარებელი და ღვთისმშობელი, ან მახარებელი და ერთ-ერთი კურნება) შესრულებულია ორ-ფურცელა ეტრატის შიგნითა (ხორცის) მხარეს, ერთიმეორის პირისპირ, მაშინ როდესაც ეტრატის გარეთა მხარე (ბეწვისა) ცარიელია, ან არა და ზედ მოთავსებულია რაიმე წარწერა ან კიდევ წინა სახარების უკანასკნელი სიტყვები, რომლებიც წინამავალ გვერდზე არ დატეულა.

ჯერუკის ოთხთავს იმდენად თავისებური ადგილი უჭირავს ძველ ქართულ მხატვლულ ხელნაწერთა შორის, რომ საკვიროდ მიგვაჩნია, საგანგებოდ შეიჩვიოდეთ მის მხატვრობაზე და სიტყვა დაუთმომთ რეწე შემერლინგს.

ათეფურცელი შემკულია ჯვრის გამოხატულებით. შემდეგ მოსდევს რვა სურათი „კანონებისა“. თვითმულ სახარებებს მიუძღვის წყვილ-წყვილი მინიატურა, რომელთაგანაც ერთი წარმოადგენს მახარებელს, მეორე კი ან ღვთისმშობელს ყრმითურთ (მათესთან), ან განკურნების სცენას (სხვა მახარებლებთან). ხელნაწერში მინიატურები ასეა განაწილებული:

1. ჯვარი (ფ. 1 r);
2. კანონები (ფფ. 2 r—5 v);
3. მათე მახარებელი და ღვთისმშობელი ყრმითურთ (ფფ. 6 v—7 r);
4. მარკოზ მახარებელი და ბრმის განკურნება (ფფ. 92 v—93 r);
5. ეშმაკელის განკურნება და ლუკა მახარებელი¹ (ფფ. 143 v—144 r);
6. განრღვეულის განკურნება და იოვანე მახარებელი (ფფ. 228 v—229 r).

ოთხთავის შემკულობა საუკეთესო ნიმუშია ხაზოვანი ნახატის მაღალი ხელოვნებისა და ამით ეს ძველი გამოირჩევა როგორც მტირე-რიცხოვან უძველეს ქართულ მხატვლულ ხელნაწერთაგან, ისე საზოგადოდ ყველა ქართულ ხელნაწერთაგან, რომელთაც ჩვენამდე მოუღწევიათ. წერილი, მოქნილი და მრავალმეტყველი ხაზები ნახატისა შესრულებულია კალმით და ისეთივე საკმაოდ ღია სეპიის ფერის მელნით, რომლითაც გადაწერილია მთელი ტექსტი. შეფერილობა ნაწილობრივ ფარავს ნახაზებს.

თვედორე მხატვრის წამლის პალეტა შეზღუდულია. უკვე პირველი ორი მინიატურა,—ჯვარი და კანონი I,—გვამღვეს საკმაოდ ნათელ წარმოდგენას წამალთა იმ გამშის შესახებ, რომელიც გამოყენებულია შემდგომ მინიატურებში.

ჯვარი (სურ. 5). მოყვითალო ეტრატის ფონზე გამოსახულია ჯვარი ორმაგი აშიით, რომლის გარეგანი ნაწილი, ისე როგორც ჩარჩო, რომელშიც ჩაწერილია ჯვარი, დაფარულია საკმაოდ თბილი შვინდისფერი წამლით, ხოლო შიგნითა ნაწილი შეფერილია სეპიის ფრად.

ეს კიდევ არ არის ის ჯვარი, რომელიც დიდებულად ამართულია ხოლმე გვერდის შუაგულში, ხშირად კამარის ქვეშ, მონუმენტალური და ნამდვილად დეკორატიული ჯვარი, როგორც მე-11 ს.-ის ხელნაწერებში გვხვდება, არამედ წმინდა გრაფიკული, უთუოდ სიმბოლურად განკენებული გამოსახულება თანა-

¹ ლუკა მახარებლიანი ფურცლის მეორე გვერდზე (144 v), რომელიც თავიდანვე ცარიელი ყოფილა, გვიანდელ ხანაში ვილაცას მელნით დაუხატავს ისევ ლუკა. მახარებელი ზის და წერს. მხატვრული თვალსაზრისით მას მნიშვნელობა არა აქვს.

სწორ-მხრიანი ჯვრისა კვადრატულ ჩარჩოში, რომელიც ჯვრის შეხების ადგილებში ფართოვდება და შემდეგ წყდება.

ღვთისმშობელი ყრმითურთ (სურ. 16). ჩარჩოში მეორდება შვინდისფერი (აქ უკვე ღია ფერისა) და სეპია, ე. ი. ის ორი ფერი, რომლებიც მოხმარებულია ზემოთ აღწერილი ჯვრის შესაფერავად. მინიატურის ფონი მუქი ლურჯი ფერისაა და ოდნავ იისფერი გადაჰკრავს. წამალი სქლად დაუღვიათ, გაუქვირალია. ოქროსფერი ნიშნები ღვთისმშობლისა და ყრმისა შემოხაზულია ფარგლით და შემოვლებული აქვს მიხაკისფერი ქობა. ჯვარი ნიშნში ჩაწერილია მუქი შვინდისფერი წამლით. ოქრო თითქმის მთლად ჩამოცვივებულია და დაუტოვებია მოვარდისფრო ყვითელი კვალი. ღვთისმშობლის სახეს ატყვია, რომ ზედ სხეულისფერი წამალია წასმული. დაწვეები გამოყვანილია წითელი რგოლაკებით. წითლად შეღებილია ბაგეებიც. ნიკაპსა და ზემო ქუთუთობებს უსვია თხელი გამჟვირვალე და ღია კარმინი. აქა-იქ ეს ტონი უფრო ინტენსიურია, ასეთია, მაგ., ფერი ლაწვისა, ნიკისა, ქუთუთოებისა და ხაზისა, რომელიც ცხვირის განათებულ ზღვარს გასდევს.

ყრმის სამოსლად, რომელიც მხატვარს, როგორც ჩანს, თეთრად აქვს წარმოდგენილი, მთლად ეტრატია გამოყენებული, მხოლოდ მოსასხმელი, რომელიც მხართან არის შებნეული, დაფარულია გამჟვირვალე და ღია ყვითლით. შეუფერავია გრაგნილი, რომელიც ყრმას მარცხენა ხელში უქირავს. ღვთისმშობლის სამოსელი, შემოვლებული სეპიით და ბევრგან წვრილ-წვრილად დანაოკებული, გზიბლავთ ჰარმონიით, რომელიც ჩაქსოვილია ამ მოქნილისა და გრძელი ხაზების ქსელში. ის დაფარულია სქელი გაუქვირალი მუქი შვინდისფერი წამლით.

თავსაბურავის ვიწრო ზოლისთვის, რომელიც გამოჩანს თავზედაც წამოხურული მოსასხმელის ქვეშიდან, ეტრატის ფერია გამოყენებული. ვიწრო სახელოები ყვითელია. ეს წამალი გამჟვირვალეა და ვერ ფარავს ქსოვილის ნაოკთა ნახაზებს.

კანონები (სურ. 6—13). იგივე ფერები მეორდება კანონებში.

პირველ კანონს (სურ. 6) კამარების გარე აშიები დაფარული აქვს მუქი შვინდისფერი წამლით; ორნამენტი შუა ზოლში შესრულებულია სეპიით წმინდა ეტრატზე, შვინდისფერი ნახმარია ორსავე გვერდის სვეტზე და აგრეთვე მათი კვარცხლბეკის ზემო საფეხურზე. წამალი სქლად აძევს და ფარავს სვეტების ნახაზობას. შუა სვეტი გამოირჩევა ყვითელი ტანით და იისფერი ბაზისით. მისი თავი, ისე როგორც თავები და ბაზისები გვერდის სვეტებისა, შეღებილია გამჟვირვალე, მსუბუქი და წმინდა ყვითლით.

მეორე კანონს (სურ. 7) სვეტის თავები და ძირები დაფარული აქვს იმავე ყვითელი წამლით, მაგრამ უფრო ძლიერ, და ისინი უფრო მკაფიოდ ჩანან. გვერდის სვეტების ტანი სეპიის ფერისაა, მათი ნახატობა კი შესრულებულია შვინდისფერი წამლით. შუა სვეტის ტანი შვინდისფერია. კამარებს მოვლებული აქვს მუქი შვინდისფერი აშიები (შიგნით და გარეთ), ორნამენტიანი ზოლი შუაში შეღებილია სქელი მტრედისფერი წამლით, რომელიც ვერ არის შეხამებული დანარჩენ ტონებთან.

დანარჩენ კანონებში გამოვრებულია იგივე ფერები, მაგრამ სხვა დასხვა კომბინაციით; მაგ., მე-4—5 კანონს (სურ. 9) მტრედისფრად აქვს შეღებილი ორივე გვერდის სვეტები, სვეტის თავებს, ფართო კარმინის ხაზით შემოვლებულბს, ფარავს ყვითური, რომელზედაც, თითქო, ოქროს ვარაყის იყო დადებული (იგივე ხერხი მეორდება შემდგომ კანონებში).

არ შევიჩრდებით თვითეული კანონის დაწვრილებით აღწერაზე, ვიტყვით მხოლოდ, რომ ოქროს გარდა მათ შესაფერავად შემდეგში ჩნდება კიდევ მწვანე ფერი, რომელიც იმისგან წარმომდგარა, რომ ყვითურში გაურევიათ სხვა წამალი (შეიძლება ის ლურჯი, რომელიც გამოყენებულია მინიატურების შესაფერავად). ეს მწვანე ფერი ჩანს მე-5—6 კანონზე (სურ. 10) კამარების შუა ზოლის შესაფერავად და კვარცხლბეკის ქვემო საფეხურისათვის, აგრეთვე უკანასკნელი ფურცლის (5 რ) კანონში (სურ. 13) კვარცხლბეკის ქვემო საფეხურზე.

წმინდა ლამაზი კარმინი, რომლითაც შესრულებულია კანონთა უჯრების ჩარჩოები, გამოყენებულია დიდი ფოთლებისათვის, რომლებიც კამარის საყრდენთან იწყება გვერდებზე ან შუაზე კამარების შესაყართან. იმავე კარმინით შეფერილია ფოთლებიდან გამოსული „უღვაშები“, ოღონდ ზოგიერთ კანონში ფოთლები დახატულია სეპიით და შეფერილია; მაგ., მე-7—8 კანონის (სურ. 11) შვინდისფერი ფოთლების გადმოხრილი ბოლო მტრედისფერია, მე-10 კანონის (სურ. 13) შუა ფოთოლი მტრედისფერია, მისი გადმოხრილი ბოლო კი—ყვითელი. ამ დეტალებით, ფერების შეზღუდული რაოდენობის მიუხედავად, ხერხდება კამარების შეფერვის მრავალ-ფეროვნების გადმოცემა.

კურნებანი. კურნების სცენებში მხატვარს იგივე პალეტა აქვს გამოყენებული, რაც ყველა აღწერილ მინიატურაში. კამარის ჩარჩოები მას შეუსრულებია ღია გამჭვირვალე ყვითურისა და მუქი შვინდისფერის კომბინაციით, რაც მას ეგრე მოსწონს.

კამარები. ბრმის განკურნების სცენაში (სურ. 18) შუა ზოლი დაფარულია სეპიით, გვერდებისა კი—მუქი შვინდისფრით. ეშმაკეულის განკურნებისაში (სურ. 19) შუა სადა (ჟორნამენტო) ზოლი და ორივე გარე ვიწრო აშია დაფარულია მუქი შვინდისფერი წამლით, მათ შუა მოქცეული ზოლები კი—ღია ყვითურით. განრღვეულისაში კი (სურ. 21) ყვითლად შეფერილია გარე აშიები, ხოლო შვინდისფრით—შუა ფართო ზოლი. აქ შვინდისფერი წამალი სქელადა და მუქი, და არ გვადლევს საშუალებას, რომ ადვილად გავარჩიოთ ორნამენტის ნახატობა.

სვეტები. ბრმის განკურნების სცენაში კორინთული სვეტის თავები დახატულია კარმინით და დაფარულია ოქროს ვარაყით, რომელიც თითქმის ჩამოცივებულია; ეშმაკეულისაში სვეტის ტანი სეპიით არის დაფარული, ხოლო მარმარილოსებრი ნახატობა გაკეთებულია მუქი შვინდისფერი წამლით, რომელსაც აქა-იქ ნაზი ვარდისფერი ტონი აქვს; განრღვეულისაში კი სვეტის ტანები ლილისფერნი ყოფილან, სქელი გაუქვირალი წამალი ჩამოცივებულია, მაგრამ იმით შესრულებული მარმარილოს ნახატი ეხლაც კარგად აჩნია.

სვეტის ბაზისებო ყველგან სეპიით არის დაფარული და დამუშავებულია შვინდისფერი წამლით, ხოლო კვარცხლბეკზე ზემო საფეხური ყველგან შვინდისფრად არის გაკეთებული, ქვემო კი—სეპიით.

ფონად კურნებათა სცენებში გამოყენებულია ეტრატი.

ეტრატითვეა გადმოცემული ფიგურების შიშველი ნაწილები: ხელები, ფეხები, პირისახე და სხვა. მათი ნახატი შესრულებულია კონტურის ხაზით და სეპიისფერი მელნით და თანაც ყველგან გასდევს მეორე, ღია ვარდისფერი ხაზი, რომელიც ფორმას გადმოსცემს და აძლევს მას ტონის სხეულებს სიტბოს. იმავე ღია ვარდისფერი წამლის წინწყლებით აღნიშნულია ლაწვები, ნიკაპი, ცხვირი, ქუთუთოები, ოღონდ ლაწვებზე ვარდისფრის ზემოდან წითურია წასმული. იმავე წითურითაა შესრულებული ბაგეები.

თმები შესრულებულია გრაფიკულად, ე. ი. დახატულია ხაზაკებად ან გრძელ პარალელურ ხაზებად მელნით. სურათზე კარგად არის გადმოცემული თმის გაწყობის ხასიათი: შეკრეპილი თმები სარეცელ-მოკიდებული განრღვეულისა ან ბრმისა, გაწწილი თმები ეშმაკულისა, გრძელი და გადაყოფილი თმები ქრისტესი. შეფერილია მარტო ქრისტეს თმები—ყვითლად, სხვებისა კი მარტო ხაზებითაა გადმოცემული.

სამოსელი. ქრისტეს სამოსელთაგან მოსახსმელი ყველგან, გარდა ეშმაკულის განკურნების სცენისა, მოცემულია მუქ შვინდისფრად, ხოლო კვართი—ლილისფრად, მხოლოდ აღნიშნულ სცენაში ორივე სამოსელი შვინდისფერია. განკურნებულთა სამოსელში გამოყენებულია სეპია, ოღონდ აქა-იქ დამატებულია მუქი შვინდისფერი.

ქრისტეს ნიშბი ოქროსფერია, კარმინის ქობით, ჯვარი ჩაწერილია ჰუქი შვინდისფრით.

განრღვეულის განკურნების სცენაში ყურადღებას იპყრობს ის გარემოება, რომ ლილისფრად არის შეფერილი გრაგნილი, რომელიც სხვა შემთხვევაში შეუფერავია, და აგრეთვე დაუსაბუთებელი გამოყოფა ქრისტეს კვართის ქვემო ნაწილისა, რომელიც მტრედისფრად არის შეფერილი, ოდნავი იისფერი ელფერით (ზემო ნაწილი, როგორც აღვნიშნეთ, ლილისფერია) ეს გარემოება და ამასთან ერთად უხეიროდ მოხმარება იმავე ლილისფერი წამლისა მახარებელთა გამოხატულებაში და კანონებში გვაფიქრებინებს, რომ მინიატურების შეფერვაში მონაწილეობა მიუღია, თითქოს, სხვა პირსაც.

მახარებლები. იგივე წამლები და იგივე ხერხია გამოყენებული მახარებელთა გამოხატულებისას. მახარებლები (მათე—სურ. 15, მარკოზ—სურ. 17, ლუკა—სურ. 20, იოვანე—სურ. 22) დგანან კამარის ქვეშ პირით ჩვენკენ. აღარ გავიწეორებთ რაც ზემოთ გვითქვამს საზოგადოდ (და, კერძოდ, თუ როგორ გამოჰყავს მხატვარს პირისახეები), ვიტყვი მხოლოდ ორიოდ სიტყვას იმის შესახებ, თუ როგორ ახამებს მხატვარი წამლებს ამა თუ იმ მახარებლის დასახასიათებლად.

კამარებში გამოყენებულია იგივე კომბინაცია სეპიისა და შვინდისფრისა (მარკოზთან, ლუკასთან და იოვანესთან), ან შვინდისფრისა, მტრედისფრისა და მწვანისა (მათესთან). იგივე ითქმის სვეტებზე და ც, რომელთა თავები ან ოდნავ შეფერილია ყვითლად (მარკოზთან, ლუკასთან და იოვანესთან), ან შეფერილია კარმინით, რომელზედაც ნახატი ოქროთა შესრულებული (მათესთან). ყვითელი ბაზისები დამუშავებულია შვინდისფრად. კვარცხლები-

ქებზე დატულია, როგორც სხვაგანაც, შვინდისფრისა და სეპიის კომბინაცია, გარდა მათეს სურათისა, სადაც ქვედა საფეხური მწვანეა (ეს ის მწვანე ფერია, რომელიც კანონების შესაფერავად იყო მოხმარებული).

მხარებლები (მათეს გარდა) დახატულია ლილისფერ ფონზე, რომელიც თითქო ცენტრისაკენ მიუწევიათ და დანაკლებულაო. ფონის ტლანქად შესრულება (განსაკუთრებით ლუკასთან) როგორაც არ შეეფერება მინიატურების ნახატობის არტიტულ ხელოვნებას, მათ გამომეტყველ ხაზებს. მათესთან კი ფონი ეტრატისაა (აგრევე სადა ფონი იყო მოსალოდნელი დანარჩენ მხარებლებთანაც).

სამოსელი. მათეს მოსასხმელი მუქი შვინდისფერია, კვართი კი—მტრედისფერი; მარკოზისა და ლუკას მოსასხმელი ყვითელია, კვართი სხვადასხვა ვლფერისა: მარკოზისა მუქი შვინდისფერი, ლუკასი კი ვარდისფერი. რაც შეეხება იოვანეს, მისი მოსასხმელი მუქი შვინდისფერია, ხოლო კვართი—ყვითელი. ყვითელი სამოსელი მხარებლებისა დამუშავებულია მუქი შვინდისფერით.

მხარებელთა ნიშნები ოქროსია, შვინდისფრის ქობით. ოქროთივეა გაკეთებული წიგნები, რომლებიც მათ უქირაეთ და რომლებზედაც უდის ნახატობა შვინდისფერით არის შესრულებული (კარგად ჩანს მათესთან).

ხაერთა დახასიათება. ჯრუჭის ოთხთავის სურათების ხელობის ხასიათი ასეთია, რომ აქ მკაფიოდ გამოხატულია ნიშნები, რომლებიც მოეპოვება ძველი პერიოდის ხელნაწერებს როგორც საქართველოსა და სომხეთში, ისე ბიზანტიაში. ასეთი ნიშანია, პირველ ყოვლისა, თავისებური რეალიზმი, რომელიც მხატვარს მიუცია არქიტექტურულ მოტივისათვის, ე. ი. კორინთული და იონიური სვეტებისათვის და მათი ზედგმულობისათვის. ამ მოვლენას უშუალო კავშირი აქვს ელინისტურ ნაკადთან, რომელიც თავს იჩენს ხელნაწერის შემკულობაში. სწორედ აღმოსავლეთის ელინისტურ ხელოვნებაში უნდა ვეძიოთ ის წყარო, საიდანაც მოდის მხატვარ თევდორეს მიერ შესრულებული კამარების არქიტექტურული ხასიათი და მათი დამუშავების დეტალები: კორინთული და იონიური სვეტის თავები, სვეტების მარმარილოსებრი ტანი, კამარათა ორნამენტაცია, აკანთის ფოთლები, რომლებიც აღმოცენებულან კამარების საყრდენთან და მათ შესაყართან, და ჩიტები, რომლებიც აქვე მიუხატავს მას (უკანასკნელ კანონზე). ანტიკა უდევს საფუძვლად აგრეთვე იკონოგრაფიულ სპეციფიკას და მინიატურების ხელობის სტილს, ოღონდ ამ საფუძველს სხვა ვლფერი მიუღია აღმოსავლელი მხატვრის ხელში. ამასთანავე უნდა აღინიშნოს, რომ ჯრუჭის ოთხთავის მინიატურებში გვიანდელი ელინისტური ხელოვნების გამონაშუქი უფრო კაშკაშა ფერებშია მოცემული, ვიდრე ეს ჩანს, ვთქვათ, უფრო ადრინდელ მულქეს ხელნაწერში (902 წ.)¹, ან უფრო გვიანდელში (989 წ.)². ეს გამოსკვივის ისეთი დეტალებიდან, როგორცაა აკანთის ფოთლებისა და სვეტის თავების ნახატობა და განსაკუთრებით იმ ფოთლებისა, რომლებიც ამ-

1 № 1144 მხითარაანთ ბიბლიოთეკისა (San Lazzaro, ვენეციის ახლოს).

2 ენჰიპიანის ბიბლიოთეკისა № 229 (L'évangile arménien. Édition phototypique publiée par Fr. Macler. Paris 1920).

კობს კანონების არკადას: ფოთლები გვიხილავს თავისი ცოცხალი და მოქნილი მოყვანილობით და მისი პლასტიკის რეალური გადმოცემით. იგივე ატყვია კამარების ორნამენტისას. ამაში გვარწმუნებს მცენარეული ყლორტის ორნამენტი, რომელიც გამოყვანილია მარტო ხაზებით და შესრულებულია სეპიით ღია ყვითელ ფონზე, — ორნამენტი, რომელიც სრულიად კლასიკურია თავისი ნახატობის ხასიათით. ამაშივე გვარწმუნებს პალმეტებისაგან შექმნილი ორნამენტი, რომელიც მრავალჯერ მეორდება საბერძნეთის ხელოვნების ძეგლებში.

კორინთულისა და იონიური რიგის სვეტები, არქიტრავის მარაოსებრი შემკულობა (იოვანე მახარებელთან), მსხვილი ფოთლები გადმოხრილი წვერით, ყველა ეს იმეორებს მოტივებს, რომლებიც აღმოსავლეთის ელინისტურ ხელოვნებას ახასიათებს. წერილმანებს რომ თავი დავანებოთ და მთავარ მოვლენებზე შევიჩრდეთ, უნდა აღვნიშნოთ ფიგურების კამარებს ქვეშ დაყენების სისტემა (მოვიგონოთ რავენის სარკოფაგები) და ზემო სამოსელი, რომელიც ფიგურას კვართზე აქვს წამოსხმული. ამას ერთვის იკონოგრაფიული თავისებურება, ნაანდერძევი პირველი საუკუნეების ელინიზმით გაყენების ქრისტიანული ხელოვნების მიერ: კაბუკი ქრისტე და კაბუკი იოვანე. ამას მხარს უჭერს აგრეთვე განკურნების სცენები, რომლებიც არაა მებოროკილი ტრადიციით და რომლებიც გვაოცებს ცოცხალი დაკვირვებულობით და მოძრაობის გადმოცემით უშუალოდ და რეალისტურად.

საზოგადოდ, ძველი ქართული ხელნაწერები, რომელთაც შემთხვევით მოუღწევიათ ჩვენამდე, მეტად ინდივიდუალურია როგორც შემკულობის შედგენილობით, ისე მისი ხასიათით, თუქალა კი ცალკეული თავისებურებანი შემკულობისა რამდენადმე აკავშირებს მათ ერთმანეთთან. ოთხთავები აღიშისა, ჯრუჭისა, „თედორისი“ (A 98, მე-10 ს.), ბერთისა (რომელიც ეხლახან გახდა ცნობილი) და მარტილისა (S 391, ძველი ნაწილი მე-10 ს.)¹ მშვენივრად ადასტურებენ იმ მრავალფეროვნებას, რომელიც ეგრე დამახასიათებელია როგორც მახარებელთა სურათებში, ისე კანონებში. მახარებლები გვხვდება როგორც მდგომარენი წყვილ-წყვილად (თედორეს ოთხთავში), ისე მდგომარენი ცალკე-ცალკე (ჯრუჭისაში), ან კიდევ ნარევი ტიპისა — აღიშის ოთხთავში: მდგომარეთა გვერდით (ლუკა და იოვანე) მდგომარეც (მარკოზ; მათე აკლია). ამათ ერთვის კიდევ მახარებლების გამოხატვა წინ მიმართულ მოძრაობაში და გადაშლილი წიგნით ხელში (მარტილის ოთხთ.). კანონების შესრულების მხრივ ისინი ან მოგვაგონებენ სომხურებს (ბერთისა), ან გადმოგვცემენ აღმოსავლურ-ქრისტიანულ ტრადიციებს, რომლებიც თავისებურად არის გადაიშვავებული (აღიშისა და სხვები)ა.

ჯრუჭის ოთხთავი სამეცნიერო ლიტერატურაში პირველად ცნობილი გახდა ბროსეს აღწერილობით. ბროსემ ეს ხელნაწერი უძველესად მიიჩნია

¹ მარტილის სახარება ორი ნაწილისაგან შედგება: ფფ. 1—130 მე-10 საუკუნისაა, ხოლო ფფ. 131—184 გადაწერილია. 1050 წ. მახარებლიანი ფურცლები ეკუთვნის პირველ ნაწილს, მე-10 საუკუნისას (ამ ხელნაწერის გადაწერის დრო მარტო მეორე ნაწილის მიხედვით არის მოყვანილი წიგნში: „ქართულ ხელნაწერთა მორთულობის ნიმუშები“. გვ. 59).

ძის დროს ცნობილ ქართ. ოთხთავის ხელნაწერებს შორის¹. იმავე ძეგლის მოკლე აღწერილობას ვხვდებით კონდაკოვ—ბაქრაძის წიგნში², აგრეთვე დ. ბაქრაძისაში³. შემდეგ მასვე ეხებიან, ბროსეზე დაყრდნობით, ე. თაყაიშვილი⁴ და თ. ქორდანიანი⁵. ჯრუჭის ოთხთავის ტექსტს გაკვრით ეხება ს. კაკაბაძე⁶, ხოლო მინიატურებს—რ. შმერლინგი⁷. უკანასკნელ უნდა აღინიშნოს, რომ ჯრუჭის ხელნაწერის ანდერძი, ბროსეზე დაყრდნობით, მოყვანილი აქვს რ. ზღეიკს⁸.

N. B. ჯრუჭის ოთხთავის სახელით ორი ხელნაწერია ცნობილი, ორივე მოხატული: ერთი ეს, მე-10 საუკუნისა (H 1660) და მეორე მე-12 ს.-ის მეორე ნახევრისა (H 1667). უკანასკნელი გ. მთაწმიდლის რედაქციისა და მრავალ მინიატურას შეიცავს, ერთურთისაგან მათ ასე არჩევენ: პირველი ჯრუჭისა და მეორე ჯრუჭისა. მეორე ჯრუჭის ოთხთავი აღწერილი აქვთ კონდაკოვსა და ბაქრაძეს (Описк, 51) და რ. შმერლინგს („ქართულ ხელნაწერთა მართულობის ნიმუშები“, 1940, გვ. 49—52). ეს მეორე ჯრუჭისა იგულისხმება „სასიტორიო და საბიბლიოგრაფიო წერილში“, სადაც მოყვანილია ცნობები დ. ბაქრაძის მოგზაურობის ხელნაწერი ანგარიშიდან („ივერია“ 1889 № 224)⁹.

პარხლის ოთხთავი

(A 1453)

პარხლის ოთხთავი (დათქმით E) ნაწერია მრგლოვანი ხელით მშვენიერად დამუშავებულ ეტრატზე. ზომა ხელნაწერისა: 23×20,5 cm (ნაწერისა, უნიციტალბიად, 18×14 cm).

ხელნაწერის ძველი ნაწილი შედგება 30 რვეულისაგან, რომლებიც აღწესებულია ორ-ორ ადგილას: პირველი ფურცლის თავში და უკანასკნელის ბო-

¹ Voyage archéol., XII, 83—85.

² Опись памятников древности в некоторых храмах и монастырях Грузии, СПб. 1890, стр. 153—154.

³ ისტორია საქართველოსი, 232—233; ნ. აგრეთვე დ. ბაქრაძის მიერ გამოცემული ვახუშტის „საქართველოს ისტორია“, გვ. 130.

⁴ სამი ისტორიული ქრონიკა, გვ. LXVII.

⁵ ქრონიკები, I, 89.

⁶ საბარების ქართულ თარგმანთა შესახებ მე-5—6 საუკუნეში ხანმეტ ტექსტთან დაკავშირებით (სასიტორიო ძიებანი, 1924, 1—37).

⁷ ქართულ ხელნაწერთა მორთულობის ნიმუშები, 1940, გვ. 41—43 (წარმოდგენილია სამი მინიატურა: მთესი, იოვანესი და განრღვეულის განკურნებისა).

⁸ R. P. Blake and Sirarpie Der Nersessian, The Gospels of Bert'lay: An Old-Georgian Ms. of the Tenth Century [«Byzantion» 16 (1944), pp. 226—285, 8 ტაბულითურთ).

⁹ Baltrusaitis-ი (Études sur l'art médiéval en Géorgie et en Arménie, P. 1929, p. 27) დაბარაკობს მეორე ჯრუჭის ოთხთავის მოხატული ინიციტალბების შესახებ და შეცდომით პირველი ჯრუჭის ოთხთავის ნომერს ასახელებს.

ლოში; სათვალავად გამოყენებულია ქართული და ბერძნული ასოები. თავში აკლია I რეეული, რომელიც მე-18 საუკუნეში (1744 წ.) ეტრატზედვე შეუესია ნიკოლოზ მთავარ-დიაკონს. მასვე დაურთავს ქალაღდის ერთი ფურცელი მე-7 რეეულის დაკარგული ფურცლის ნაცვლად (ეხლანდელი სათვალავით ეს არის 56-ე) და შეუესია სათანადო ტექსტი (მათ. 24, 15—24, 31).

ნაწერია ორ სვეტად (სვეტში 20 სტრიქონი), მეღანი შავია, ინიციალე-ბიც უმეტესად შავად არის ნაწერი, მაგრამ ზოგჯერ წითურადაც. წითურად არის გამოყვანილი ლამაზი ჯერები საკითხავების დასაწყისების აღსანიშნავად აქა-იქ: 9 v (მათ. 5, 25), 11 r (მათ. 6, 1), 12 v (მათ. 6, 25), 13 r (მათ. 6, 34), 15 r (მათ. 7, 29), 15 v (მათ. 8, 5) და სხვაგან.

მეღანი მკრთალია და ნაწერი ისე ადვილად არ იკითხება; როგორც ჯრუ-ქისა, ასოებიც უფრო წვრილია ჯრუქისაზე, თუმცა სიღამაზის მხრივ მათ არ ჩამოუვარდება. აქ ხშირად გვხვდება ქვემო აშიაზე ჩამოგრძელებული ასოები: **†, ყ, წ, ფ** (მაგ., ფფ. 97 r, 104 v, 136 r, 147 r, 169 v).

კიღვე უფრო წვრილია სიმფონიაში მახარებელთა აღსანიშნავი ასოები ქეიღა აშიებზე. აქ სტრიქონები 6-ამღდა, მახარებელთა ასოები დაწერიღია წი-თურად, მუხლების რიცხვები—შავად.

ზოგი ფურცელი გახეული ყოფიღა და ფრთხილად დაუყერავთ წვრილი ძაფით (ფფ. 144, 145).

ორი უკანასკნელი რეეული (31-ე და 32-ე, გვ. 239—260), მე-18 საუკუ-ნეშია დამატებული ქალაღდზე და ზედ საკითხავების საძიებელია მოთა-სებული.

ყღა ხისაა, ზედ მოკერეთიღი ტყავია გაღაკრული. წრნა ყღაზე შუაში ჯვარცმაა გამოყვანიღი მოკერეთის წესით. ეს ყღა მე-18 საუკუნეშია გაკე-თებული.

ფფ. 11—32 გაყვითლებულია (სინესტისგან?) რექტოდან ზემო მარჯვენა მხარეს, ზოგი მეტად, ზოგი ნაკლებად. ასეთივე ვითარებაა 41—107 ფფ.-ის ფარ-გლებში. იგივე ითქმის 219—223 ფფ.-ზეღაც, ოღონდ აქ შუა ნაწიღის შესახებ. ზოგი ფურცელი მკირე ნაწიღითღა არის დაკავშირებული თავის წყვიღის ცალთან (17—25).

მე-10 ფ.-ის ზემო მხარე მოხეულია და მის ნაცვლად დაწებებულია ქალაღ-დი და აღღგენიღია ტექსტი (მათ. 17, 24 და შემღდ.). ფ. 41 ირიზად არის გახეული და ნახევე ქალაღდი დაწებებული. ამით დაფარული ტექსტი ნაწი-ღობრივ აღღგენიღია ქალაღდზე წინა მხარეს. 56-ე ფ.-ის შესახებ უკვე ვთქვით, რომ ის არის დაკარგული ეტრატის ნაცვლად ჩაკერებული ქალაღდი, რომელ-ზეღაც ტექსტი (მათ. 24, 15—31) აღღგენიღია მე-18 ს.-ში.

პარხლის ხელნაწერს არ მოეპოება სურათები და კამარები (აღბათ თავის დროზე ჰქონღა თავში და დაელუბა), არც სხვა სამკაული, გარღა საბოღოებლი-სა თვითეული სახარების დასასრულს (სურ. 25 და 26). მაგრამ ბღომად მოე-პოება მინაწერები, რომლებიც ნათღად გვიხატავენ ხელნაწერის ბედს. ამათგან ყვეღაზე მნიშვნეღოვანია

1. ანღერძი (ფ. 237, სურ. 28 და 29), საღაც ნუსხურად ვკითხუღობთ (ქარაგმებს ვხსნით):

„წ. სახელითა მამისადათა და ძისადათა და სულისა წმიდისადათა, მეოხებითა წმიდისა და ყოვლად დიდებულისა ღმრთისმშობელისა მარადის ქალწულისა მარიამისთა. ძალითა ცხოველს-მყოფელისა პატიოსნისა ჯუარისადათა, მეოხებითა წმიდისა და ნეტარისა წინაწარმეტყუელისა იოვანე ნათლის-მცემლისადათა, მეოხებითა და შეწვენითა წმიდათა და ყოვლად ქებულთა მოციქულთადათა და წმიდათა წინაწარმეტყუელთადათა¹, მეოხებითა წმიდათა მახარებელთადათა: მათე², მარკოზ, ლუკა და იოვანესითა, მეოხებითა წმიდათა მოწამეთადათა და ღირსთა მღვდელთ მოძღუართადათა და ნეტართა მამათადათა ღირს ვიქმენ მე, გლახაკი იოვანე, ნართაულად ბერაი, აღსრულებად წმიდასა ამას სახარებასა ოთხთავსა მოღუაწებითა სულისა წმიდისადათა და შეწვენითა ღმერთ-შემოსილთა კაცთადათა, სალოცველად სულისა ჩემისა ცოდვილისა და სამოძღურებელად თავისა ჩემისა და სალოცველად სულისა მშობელთა ჩემთასა (sic) და ყოველთა თქსთა ჩუენთათჳს, სულიერთა და ჯორციელთა, და სალოცველად მეფეთა ჩუენთათჳს ღმრთივ³ დიდებულისა ბაგრატ ქართველთა მეფისა, დავით მაგისტროსისა, სუმბატ ერისთავთა ერისთვისა და ღმრთივ⁴ მონიჭებულთა ძეთა მათთათჳს. ქრისტემან ყოველნი აღიღენინ მოწყალეებითა მისითა ჟამთა უკუნი-სადმდე⁵!

აწ ვინცა ღირს იქმნეთ აღმოკითხვად და მსახურებად წმიდასა ამას სახარებასა, მოიქცენეთ | სული ჩემი ცოდვილი წმიდათა შინა ლოცვათა თქუენთა. და ყოველთა ერთობით მოგუანიქენინ ღმერთმან კეთილნი საუკუნენი და ყოველნი ღირსმცა ვართ სასუფეველსა ცათა (sic) და სანატრელისა მის ჳმისა სმენად ქრისტე⁶ იესუმს მიერ უფლისა ჩუენისა! მისა დიდებად ეკლესიასა შინა მამისა თანა სულით წმიდითურთ საუკუნეთა მიმართ საუკუნეთასა, ამენ.

დაიწერა დასაბამითგანთა წელთა **✠ : ✠ : Ω** :

ქრონიკონი იყო მეცამეტედ ქეულთა **Ⲡ** **Ϩ** **Ϡ**.

ანდერძიდან ცხადია, რომ ხელნაწერი გადაუწერია იოანე-ბერას დასაბამითგან 6577 წელს, ხოლო ქართული ქრონიკონის მიხედვით 193 წელს. ორივე წელთაღრიცხვით ჩვენებურად გამოდის 973 წელი: $6577 - 5604 = 780 + 193 = 973$.

2 იოანე-ბერა თავის თავს მომღვენო ბერძნულ მინაწერშიც (სურ. 29) აცხადებს გადამწერლად.

3. იოანეს, რომელსაც ნართაულად ბერა ჰრქმევია, სახარების ტექსტი მრგლოვანი ხელით დაუწერია, მაგრამ მინაწერებში სხვაგანაც ნუსხურს ხმარობს. ერთი ასეთია მათეს სახარების ბოლოს (70 v, სურ. 25), სამ სტრიქონად, წერილად:

„ქრისტე მეუფეო ყოვლისა მპყრობელო, შეიწყალე გლახაკი იოვანე, მწერალი ამის წიგნისაჲ, მეოხებითა წმიდათა მახარებელთა შენთადათა, ა-ნ“.

4. მარკოზის სახარების ბოლოს (112 v, სურ. 25):

„ქე, შეიწყალე ბერაი მწერალი. ა-ნ“.

¹ წმწ-ულთადათა E. ² მათშ E. ³ ლთვ E. ⁴ ლთივ E. ⁵ ოკე E. ⁶ ქშ E.

5. იოვანეს სახარების ბოლოს (236 რ, სურ. 27), წითურად, მრგლოვანი ხელით:

„დიდება შენდა, სამებაო წმიდაო“.

6. ამას მოსდევს ლოცვა „დიდება მამასა და ძესა“ უწიგნური ბერძნულით, რომელიც ამავე ბერას ეკუთვნის (სურ. 27). შემდეგ იქვე ნუსხურად:

7. „უფალო იესუ ქრისტე, ცხოველთა და მკუდართა მეუფეო, შეიწყალე იოვანე ბერაი, მწერალი ამისი, გლახაკი სულითა, მეოხებითა წმიდათა მახარებელთა შენთათა. წმიდანო ღმრთისანო, ვინ იკი...“ (შემდეგ მინაწერი წყდება. რადგანაც ჩამოჭრილია ამ ფურცლის გარეთა და ქვემო აწია).

ბერა თავის მინაწერებში არსად არ ასახელებს წიგნის მომგებელს. სამაგიეროდ ბერას ანდერძის შემდეგ, იმავე გვერდზე (ფ. 238 რ) იწყება

8. სხვა ანდერძი, ისიც ნუსხურად, თითქო სხვა პირის მიერ დაწერილი:

„შევწირე წმიდასა ეკლესიასა პარხლისასა... (აქ წაშლილია 3 თუ 4 სიტყვა. შემდეგ 238 რ-ზე გაგრძელება, სურ. 30).

„წინაშე ახალსა ეკლესიასა, ახალსა საკურთხეველსა ზედა დაიდვას სადიდებალად ღმრთივ¹ გვრგვონისსა მეფეთა მეფისა (ადიღენინ ღმერთმან!) ღმრთივ¹ დამყარებულისა დავით მაგისტროსისა, მამობასა სარწმუნოვასა მწყემსისა და კეთილად მ[ოლ]უაწისა წმიდისა მამისა ეფთიმესა. ქრისტემან შეაწიენ (sic) ესე წმიდანი მახარებელნი მათ და ყოველსა კრებულსა პარხლისასა ეამთა უკუნისადმდე², ცოცხალთა და მიცვალებულთა ცხოვრებასა მას საუკუნესა! ან.

აწ ვინცა ვინ რათათა³ მიზეზითა გამოაგუას წმიდასა ნათლის-მცემელსა, ანუ გაძლუანოს გინა გაყიდოს და ჩუენი სასყიდელი და გულს-მოდგინება დაამკუას, გა-მცა-ურისხდების თვადი ღმერთი და ნაწილიმცა მისი იუდას თანა არს ისკარიოტელსა და წმიდისა იოვანე ნათლის-მცემლისა მკლველთამცა თანა დაიშვების და ესე წმიდანი მახარებელი არიან მოსაჯულნი მისნი დღესა მას დადგომისასა საშინელსა, ოდეს ყოველი დაბადებული წარმოდგეს განკითხვად წინაშე საყდართა დაუსაბამოვასა ძისა ღმრთისათა, თუალ-უხუაუად მსაჯულისათა, რომლისადა არს დიდებად უკუნითი-უკუნისადმდე⁴, ან.

და ამასვე პირსა ზედა მეფეთა სიმტკიცე დაწერონ (ადიღენინ ღმერთმან!)

მე, ივანე-ბერამან, მწერალმან შატბერდელმან, შატბერდს დაეწერე და პარხალს შევწირე სალოცველად ყოველთა ძმათა შატბერდელთა. ყოველნი აკურთხენინ ღმერთმან!“

ამ მინაწერის მიხედვით ისე გამოდის, თითქო ისიც იოვანე-ბერას დაეწეროს, მაგრამ ამ ანდერძის ხელი განსხვავებული ჩანს ბერას ნუსხური ნაწერებისაგან, რომლებიც ზემოთ მოვიყვანეთ. მელანიც სხვაა.

ამგვარად ირკვევა, რომ ოთხთავი შეუწირავთ პარხლის ეკლესიისათვის, რომელიც მაშინ (973 წ.) ახლად აშენებული ყოფილა ი. ნათლისმცემლის სახელზე.

9. ორი უკანასკნელი რვეული, ქალაღისა (31 და 32, გვ. 293—260), მე-18 საუკუნეშია დამატებული. აქ 239 ფ.-ზე იკითხება მხედრული მინაწერი, რომელიც ოთხთავის დატყვევებისა და გამოხსნის ამბავს მოგვითხრობს:

¹ ღთივ E. ² ოკვ E. ³ რაცა. ⁴ ოკი-ოკვ E.

„ქ. მას ეამთა, ოდეს საათაბაგონი წმინდისა სარწმუნოებისაგან განსრულ-
იყენენ და სარკინოზნი შექმნილიყენენ, ეს წმინდა სახარება იქაური ყოფილიყო
და უსჯულოთაგან დატყვევებულყო. და დიდად სახელოვნებით გამოჩენილს
ჰეფეთ¹ სიძობით მყოფს და თვით მეფის ვახტანგის სიძეს აბაშიძეს ვახუშტის
ეს წმინდა სახარება თათრის ხელით დიდის სურვილით და სასოებანიანს გულთ-
დაეხსნა.

კვალად ქინახული და ხელმეორეთ განახლება მნახავთა² იუწყეთ: ჩვენ,
სურვილითა და სიყვარულით შეტკობილმა ბატონის მამის ჩვენის უმცროსმა-
შვილმა და მეფეთ მეფის ვახტანგის ასულის ბატონიშვილი ანუკას ძემან,
ოკით აბაშიძემ ნიკოლაოზ, ვიგულსმოდგინე და შენ, დედასა ღთისასა წმინ-
დასა მლთის-მშობელსა ხახულისასა, ციხესა შინა, წმინდასა შენსა საღვურსა ეკ-
ლესიასა, ბულბულის ციხის პატარას საყდარში დავდევეთ³ და შამოგწირეთ
წმინდა ესე ოთხთავი. თვესა სეკედებერსა ო, ქკს უკზ“.

ქრონიკონი უდრის 1739 წელს. სიტყვების შემდეგ თითო წერტილია
დასმული.

აქ მოხსენებული ბულბულის ციხე მდებარეობს, ე. თაყაიშვილის
ცნობით⁴, ხაშურის ზემოთ, ს. ქვიშხეთიდან ორიოდე კილომეტრის მანძილზე.

10. მომდევნო ფურცელზე (240 r) იწყება საძიებელი წმიდისა სახარებისა.
(ეს სიტყვები გამოცვანილია მთავრული ასოებით ხვეულად). საძიებელი დაწე-
რილია ნუსხა ხუცურით 259 v-მდე, სადაც იმავე ნუსხური ხელით ნიკოლაოზ
მთავარ-ღიაკონის ანდერძია მოთავსებული. სიტყვები უმთავრესად დაქარაგნებუ-
ლია. აქ იკითხება⁵:

„უფალმან განაძღვიროს და ადიდოს⁶ ორსავე ცხოვრებასა⁷ ბატონი⁸ აბა-
შიძე ვახუშტი, რომლისა ბძანებითა⁹ ძველად ნაწერი მგრგლოვანი ესე წმ
სახარებმა კვალად¹⁰ გავეტყლე სათვალავით და საძიებლითურთ. გვედრები¹¹
შკითხველთა, რათა მიკირედცა ხსენებასა¹² ჰყოფდეთ ჩემ უბადრუკისა მთავარ-
ღიაკონის¹³ ნიკოლაოზისათა¹⁴. დასაბამითგან კსნზ (7252), ქრისტეს აქეთ ჩლმდ
(1744), ქკს ულბ“ (432).

ცხადია, დასაბამითგანი აქ ნაანგარიშეგია ბიზანტიურად, რადგანაც ქრის-
ტემდე ნაწარაუდევია 5508 წელი (7252—5508 = 1744), და არა 5604, როგორც
წარაუდობდნენ ჩვენში ძველად, მაგ., თვით პარხლის ოთხთავის დაწერის დროს.

11. მათეს სახარების ბოლოს (70 v.): „ადიდოს¹⁵ უფალმან ბატონი⁸ ეა-
ხუშტი აბაშიძე, რომლისა ბრძანებითა ვმართავ სათვალავსა წრისა ამის სახა-
რებისასა მე, ეწინა სახელისა (sic) მთავარ-ღიაკონი ნიკ. მრავალ-ეამეურ ყოს.
უფალმან ორსავე შინა კეთილ-ცხოვრებასა! გვედრები: ყოველთა უფალთა ჩემ-
თა, რათა ჩემ უბადრუკისათვის მკირედცა ხსენება¹⁶ ყოთ. ჩემთა შეწყალება-
თათვის თქვენცა უფალმან წყალობა¹⁷ გცეს დღესა მას განკითხვისასა!“

ნიკოლაოზ მთავარ-ღიაკონს შეუესია ოთხთავის ნაკლულევანი ადგილები.

¹ ხელნაწერი: მეფეთ. ² ხელნაწ.: მნახავითა. ³ ხელნაწერი: დავიდევით. ⁴ Mat. no apx.
Kaxkaza, XII, გვ. 139. ⁵ ქარაგმებს ვხსნით. ხელნაწერის ორთოგრაფიას სქოლიოში ვუჩვენებთ:
⁶ ადიდოს. ⁷ ცხრბა. ⁸ ბატონი. ⁹ ბძანებითა. ¹⁰ კდ. ¹¹ გზი. ¹² ხსნებასა. ¹³ მთვრ დიკონის.
¹⁴ ნიკონისთა. ¹⁵ ადიდოს. ¹⁶ ხსენებმა. ¹⁷ წყალობმა.

თავში და შუაში (ფ. 97) და გაუმუხლავს, ე. ი. თავებად და მუხლებად დაუყვია მთელი ტექსტი. გამუხლვა მას ასე მოუხდენია: თავ-თავის ადგილას ჩაუწერია თავების დასაწყისი, ხოლო აშიებზე—მუხლების სათვალავი (მრგლოვანი ხელით). გამუხლვა უმეტეს შემთხვევებში ამჟამად მიღებულს ემთხვევა. ამას გარდა, მუხლების დასასრულს ნიკოლაოზს სამ-სამი წერტილი დაუსხამს, თანაც საკითხავების დასაწყისსა ან დასასრულს წითელ-წითელი ჯვრები დაუსხამს, რომლებიც აშკარად განსხვავდებიან იოანე-ბერას ჯვრებისაგან არა მარტო სიდიდით (ნიკოლაოზის ჯვრები მომცროებია), არამედ ფერითაც: ძველები მკრთალი წითელი ფერისაა, ახალი კი—მოჭირებული წითელი ფერისა.

როგორც ამ მინაწერებიდან ირკვევა, პარზლის ოთხთავი ტყვეობიდან დაუხსნია ვახტანგ მეექვსის სიძეს ვახუშტი აბაშიძეს და დაუდვია ბულბულის ციხის პატარა ეკლესიაში. ეს მომხდარა 1739 წ., ხოლო ხუთი წლის შემდეგ (1744 წ.) ვახუშტის უმცროს შვილს მთავარ-დიაკონს ნიკოლაოზს ოთხთავის დაკლებული ადგილები შეუესია, ტექსტი თავებად და მუხლებად დაუყვია და საკითხავთა საძიებელი დაურთავს¹.

12. ზემოთ მოყვანილ წარწერაში (№ 9) დასახელებული ანუკა ბატონი შვილი ერთგან წერს (9 r, ქვემო აშიაზე):

„ქ. ღთო, ცოდვილს ანუკას მო(ხ)ედე მოწყალებით შენით“.

სიტყვებს სამ-სამი წერტილი უსხედს.

13. იმავე ანუკა ბატონი შვილს შაირი მიუწერია 238 v-ზე. ლექსში ნახმარია მეტი ანები, რომლებიც აქ შენიშვნებშია ჩატანილი, სამაგიეროდ დაკლებული ასოები შავად არის აწყობილი. სიტყვების შემდეგ აქაც სამ-სამი წერტილი სხედს:

ფრიად² ცოდვილმან ანუკამ დაეწერე³ ესე ლექსია⁴.

ჩემთვის⁵ შენდობას ბძ(ა)ნებდეთ⁶, ვისც გწამსო ქრისტე მესია.

მცოდნენო⁷, თავსა არ გისწრობთ⁸, ხართ ჩემგან უკეთესია,

და დაეწერე შენდობის თხოვნა, მოცემაც დან(ა)წესია⁹.

14. ამავე ანუკას უნდა ეხებოდეს მე-18 საუკუნის ხელით დაწერილი სიტყვები იმავე გვერდზე (238 v) თავში. მელანი გადალეულა და ზოგან არ იკითხება.

„ქრისტევ მეუფეო, შექირებულთ მეყუსეულათ მ... ნელო(?) შენ... მოწყლებს... აი დ იოე თავს ანუკაზე“.

15. აღრინდელი (მე-13—14 ს.) მხედრულით შესრულებულია თითქმის სულ გადალეული 5-სტრიქონიანი წარწერა 236 v-ზე. ეს-ლა ირჩევა თავში:

ქ. დლსა.

16. 237 v-ს მეორე სვეტზე, მხედრულად, ლამაზი ხელით 8 სიტყვისაგან შემდგარი წინადადება. სიტყვების შემდეგ ორ-ორი წერტილი:

¹ ჩვენ მადლობელი ვართ ნიკოლაოზ აბაშიძის, რომ მან პარზლის ოთხთავზე გაწეული მუშაობა ზედმიწევნით აღნიშნა, მაგრამ კიდევ უფრო დაეუზადლებდით, რომ მას ძველი ტექსტისათვის სრულიად არ ეხლო ხელი. ² ფაჩიად. ³ დაეწერე. ⁴ ლექსია. ⁵ ჩემთვის. ⁶ პაძნებდეთ. ⁷ მაცოდნენო. ⁸ გისწრობათ. ⁹ დანწესია.

„ნეტავი იმ კაცთა, ვინც ამის წერის დროს ყოფილან!“

17. უახლოესი დროის (მე-19 ს.) მინაწერი ნარევი მრგლოვან-ნუსხური ხელით (70 v): „მოიხსენე, უფალო, კანდელაკი მღრღელი იოვანე. ან“.

18. იგივე იოვანე სხვაგან (237 v) ნუსხურად: „მოიხსენ(ე), უფალო, მონაშენი კ(ა)ნდელაკი მღრღელი იოვანე ამინ, ან, ან“. აქ ყოველი სიტყვის შემდეგ წერტილია. ეს მინაწერი მოსდევს სხვა მხედრულ მინაწერს (№ 16-ს).

ცნობა პარხლის ოთხთავის შესახებ პირველად ე. თაყაიშვილმა გამოაქვეყნა 1890 წ. თავის ცნობილ გამოკვლევაში („სამი ისტ. ქრონიკა“, გვ. XLV—LVII). ხელნაწერი მას უპოვია მღვდლის მ. სუხიაშვილის (სუხიევის) სახლში ს. ზემო-ქალაში 1889 წელს¹, ოციოდე წლის შემდეგ მან უფრო ვრცლად დაბეჭდა ამ ძეგლის აღწერილობა რუსულად (МАК, XII, 1909, 139—151). უკანასკნელი ნაშრომი იმით არის საყურადღებო, რომ აქ მოცემულია პალეოგრაფიული ნიმუშები ძეგლისა, მოყვანილია ოთხივე თავის დასაწყისი და დასასრული (მათესი, მარკოზისა, ლუკასი და იოვანესი), აგრეთვე მინაწერები იოანე-ბერასი და სხვებისა, რომლებიც გადმოულია კალიგრაფ გ. ტატიშვილს დენიდან 1894 წ.

პარხლის ოთხთავის აღმოჩენით შესაძლებელი გახდა უფრო ზუსტად დათარიღებულიყო განთქმული შატბერდის კრებული, რომელიც უთარიღოა, მაგრამ რომელიც, მინაწერების თანახმად, იმავე იოანე-ბერას გადაუწერია, რომელმაც ჩვენი ოთხთავი გადაწერა და პარხალს შესწირა. ე. თაყაიშვილის „სამი ისტ. ქრონიკაში“ დაბეჭდილ ცნობებზე დაყრდნობით, პარხლის ოთხთავს რამდენადღე შეეხო თ. ჟორდანიას (ქრონიკები I, 1892, გვ. 94—99). თაყაიშვილის წანაკითხის შესამოწმებლად ის ზემო-ქალას გამგზავრებულა, მაგრამ მღვდლის სუხიაშვილის სახლში ვერ უპოვია აღნიშნული ოთხთავი, რომელიც მღვდელს თითქო კერძო პირთათვის ეთხოვებინა (გვ. 95). 1894 წ. ე. თაყაიშვილი კვლავ ჰსტუმრებია ზემო-ქალას ფოტოგრაფ დ. ერმაკოვისა და კალიგრაფ გ. ტატიშვილის თანხლებით და გადმოუღებინებია ზოგიერთი ადგილი, რომლებიც მან შემდეგ გამოაქვეყნა (МАК, XII).

გავიდა ხანი. მოიკითხეს ხელნაწერი, რომელიც თავის დროს ქალის ეკლესიას ეკუთვნოდა², მაგრამ მღვდლის სიკვდილის შემდეგ მისი კვალი გაქრა. შეიძლება პარხლის ოთხთავი, ბერთის ოთხთავის მსგავსად, საზღვარგარეთ გაეტანათ, რომ გერმანიის კონსულს თბილისში Dr. O. G. von Wesendonk-ს, რომლისთვისაც შესაძენად შეეძლიათ ეს ხელნაწერი 1922 წელს, ირ მოეტანა

¹ გასულ ზაფხულსო, —წერდა ე. თაყაიშვილი 1890 წელს ივლისში, —მე მომიხდა ყოფნა სურამში და თავისუფალ დროს ვნახულობდი ეკლესიებს, ვაგროვებდი გუჯრებს და ვკრებდი ცნობებს ხელნაწერი წიგნების შესახებ“-ო („სამი ისტ. ქრონიკა“, გვ. XX). ამასვე იმეორებს ის შემდეგ რუსულად გამოქვეყნებულ აღწერილობაში (МАК XII, 151).

² მღვდლის მ. სუხიაშვილის სიტყვით, პარხლის ხელნაწერი, სხვა საეკლესიო ნივთებთან ერთად, მას გორიდან ქალას აუტანია 1871 წ. ისინი ეკუთვნოდა ივანე აბაშიძის კერძოს, რომლის სიკვდილის შემდეგ მემკვიდრეებმა ყველაფერი გაიყვეს, გარდა საეკლესიო ნივთებისა, რადგანაც ეწინოდათ, რომ, თუ ვინმე დასძრავდა მათ ადგილიდან, უუკველად მოჰკლავდაო. სუხიაშვილს მაინც დაუძრავს და გადაუტანია ქალაში (ე. თაყაიშვილი, MAK XII, 132).

ის უნივერსიტეტის მუზეუმში (რომელიც მაშინ მოთავსებული იყო უნივერსიტეტის შენობის ზემო სართულში, ჩრდილოეთის მხარეს) იმის გასაგებად, თუ რას წარმოადგენდა ხელნაწერი და ღირდა თუ არა მისი შექმნა. ამ დროს იქ შევესწარით კ. კეკელიძე და მე. ჩვენ აუხსენით კონსულს, რომ კარგა ხანია, რაც ჩვენ თვითონ ვეძებთ მაგ ხელნაწერს, რომელიც კარგად ცნობილი ძეგლია სამეცნიერო ლიტერატურაში. ამის შემდეგ კონსულმა უხერხულად მიიჩნია მისი შექმნა, და პირი, რომელსაც განთქმული ოთხთავი თავისად მიაჩნდა, იძულებული გახდა, რომ ხელნაწერი უნივერსიტეტისთვის დაეთმო.

უნივერსიტეტის ხელნაწერთა ფონდი შემდეგ შეუერთდა საეკლესიო მუზეუმისას, უნივერსიტეტის ხელნაწერთა ნომრები წათვლილ იქნა საეკლესიო მუზეუმის უკანასკნელი ხელნაწერისაზე (1090-ზე) და ჩვენს ოთხთავს ჰხვდა ნომერი 1453. შემდეგ ეს შეერთებული ფონდი (საეკლ. მუზეუმისა და უნივერსიტეტისა) გადატანილ იქნა საქართველოს მუზეუმში და აღინიშნება A ლიტერით.

III. და ბ ე ჯ დ ი ლ ი ტ ე მ ს ტ ე ბ ი ს ა თ ვ ი ს

აქ წარმოდგენილი ორი ძველი რედაქცია ქართული ოთხთავისა უთუოდ მოითხოვს ზოგიერთი საკითხის განმარტებას, ურომლისოდაც მკითხველს არ ექნება საშუალება გაითვალისწინოს, თუ როგორი პრინციპებით ეხელმძღვანელობდით ამა თუ იმ ადგილის დადგენის დროს და, საზოგადოდ, როგორია ჩვენი დამოკიდებულება ტექსტისადმი.

1. დაკლავულისა და გადასმული ადგილებისათვის¹

სამსავე ხელნაწერს აკლია, ზოგს სად და ზოგს სად. კლება ზოგი შემთხვევითია: გამოწვეულია ან ხელნაწერის დაზიანებით, ან კიდევ გადამწერის უყურადღებობით, ზოგიც რედაქციული ხასიათისაა. რედაქციული ამბავია აგრეთვე მუხლების გადასმაც. დაკლება უმეტეს შემთხვევაში გარეგნულადაც ადვილი შესატყობია, რადგანაც ამ გამოცემაში სათანადო ადგილას ცარიელი არეა დაგდებული. C-ს დაზიანებისაგან წარმომდგარი ხარვეზები გამოცემაშივეა აღნიშნული თავ-თავის ალაგას, სხვა ხელნაწერებისა და სხვა ხასიათის კლებას მიეჭყვეთ რიგ-რიგად²:

მათ. 1, 1—17. ეს მუხლები აკლია როგორც D-ს, ისე E-ს. E-ში, მართალია, ნაკლი შევსებულია მე-18 საუკუნეში, მაგრამ ეს შევსებული ტექსტი ამ გამოცემაში უყურადღებოდაა დატოვებული (როგორც აქ, ისე სხვაგანაც).

¹ ამ ნაწილისათვის ვსარგებლობდი შემდეგი წყაროებით: ბერძნული ახალი აღთქმა, მე-7 გამ. ტიშენდორფისა (1887) და მე-3 გამ. ნესტლესი (1901), სომხური ოთხთავები 887 და 989 წლებისა ფოტოტიპური გამოცემების მიხედვით [ლაზარაანთ ინსტიტუტის გამოცემა, მოსკოვი 1899 (=K) და L' évangile arménien. Paris 1920 (=F)], ახალი აღთქმა (ზოპრანის გამოცემა, 1805 (=A) და ლოპუხინის რედაქციით გამოსული Трѣхъ свѣдѣнѣхъ (т. т. LX и X, 1914). გიორგისეული რედაქციისათვის ხელთ მქონდა ახალი აღთქმა, გამოცემ. თბილისს 1912 წ.

² აქ მხოლოდ მთავარი საკითხებია განხილული და ისიც მოკლედ.

მათ. 1, 17—5, 18 ვიდრე „შჯულისაგანი და“. ეს ადგილი აკლია E-ს ძველ ნაწილს და მარტო D-ს მიხედვით არის მოყვანილი.

მათ. 5, 21. DE-ს შემთხვევით უნდა აკლდეს ერთი წინადადება.

მათ. 6, 5—6. ეს ორი მუხლი აკლია პარხლის ხელნაწერს (E-ს), როგორც ჩანს, სრულიად შემთხვევით: ალბათ გადამწერმა, მე-4 მუხლის უკანასკნელი სიტყვების დაწერის შემდეგ, თვალი მოჰკრა მე-6 მუხლის დაბოლოებას, რომელიც ისეთივეა, რაც მეოთხისა („მოგაგოს შენ ცხადად“), იფიქრა, რომ მუხლები 5 და 6 უკვე დაწერილიაო და პირდაპირ მე-7-ზე გადავიდა.

მათ. 17, 21. ეს მუხლი აკლია ორსავე რედაქციას. სხვა ქართულ ხელნაწერთაგან, რომელთაც მე ვიცნობ, ის არ არის ოპიზურში, მაგრამ მოიპოვება ორსავე ძველ სომხურ ხელნაწერში (U¹). ტიშენდორფსა და ნესტლეს ის სკოლიოში აქვთ ჩატანილი.

მათ. 18, 11. ეს მუხლი, სახარების ტექსტის კომენტატორთა აზრით, მერმინდელი ჩანამატებია და გადმოსულია ლუკას 19, 10-იდან. საყურადღებოა, რომ ქართულ ხელნაწერთაგან ის მოიპოვება BC-ში აგრეთვე გიორგისეულ რედაქციაში, მაგრამ აკლია ADE-ს; მოიპოვება U¹-ში.

მათ. 20, 26. უთუოდ შემთხვევითია, რომ მუხლს აკლია მეორე ნახევარი, რომელიც მოიპოვება AB-ში.

მათ. 21, 28—31. ივაგი ურჩისა და მორჩილი შვილის შესახებ ორსავე რედაქციაში ისეა მოთხრობილი, რომ მამის ნებას ასრულებს უკანასკნელი. გიორგისეულ რედაქციაში კი მორჩილია პირველი შვილი და არა უკანასკნელი: CDE-ს ამ შემთხვევაში მხარს უჭერს AB, ქსნური და ურბნული ხელნაწერები¹; აგრეთვე UR⁴.

მათ. 23, 13—14. C-ში სრულიად გამოტოვებულია ქვრივთა სახლების შექმნის მუხლი, რომელსაც გადმოსულად თვლიან მარკოზიდან (12, 40) და ლუკადან (20, 47). ის არ მოიპოვება მრავალ ძველ ბერძნულ ხელნაწერში, აგრეთვე, ზოპრაბინის შენიშვნის თანახმად, ძველ სომხურ ხელნაწერებშიც (მათ შორის, დავსძენთ ჩვენ, U¹-შიც). სხვა ქართულ ხელნაწერთაგან AB და DE აღნიშნულ მუხლს სასუფეველის დახშვის მუხლის წინ ათავსებენ. გიორგისეულ რედაქციაში კი რიგი შებრუნებულია.

მათ. 25, 26. მუხლის ბოლო მოიპოვება ADE-ში; აკლია BC-ს, გიორგისეულს, ბერძნულს, სომხურს.

მათ. 28, 18. მუხლის ბოლო გადმოსული ჩანს იოვანედან (20, 21). მოიპოვება C-ში და UR⁴-ში, მაგრამ აკლია ABDEX-ს, გიორგისეულს, ბერძნულს.

მარკ. 1, 45—2, 12 „ველ-წიფა“... ვიდრე „იტყოდეს“ ეს ადგილი აკლია D-ს და მოყვანილია მარტო E-ს მიხედვით.

მარკ. 2, 19. ეს მუხლი შემოკლებულად არის წარმოდგენილი პროტოვულგატურ ხელნაწერებში: ABDE. ჰემეტცი (Z) ამოკლებს, მაგრამ „მარხვად“ წინ არის გადმოსული: „ვერ ველ-ჰეწიფების ძეთა სიძისათა მარხვად“.

¹ დ. ბაქრაძე, Древние варианты груз. четвероевангелия: Труды..., стр. 219—

მარკ. 3, 2. DE-სთან ერთად AB-საც აკლია ბოლო, რომელიც ჰაემეტში (Z) ასე იკითხება: „რადთა შეასმინონ იგი“.

მარკ. 6, 23. გადამწერს აშკარად გამოპრჩენია სიტყვები: „და ეფუცა მას, ვითარმედ: რადცა მთხოო, მიგცე შენ“ („მიგცე შენ“ სიტყვების გამეორების გამო). საყურადღებოა, რომ ასევე გამორჩენილია ეს სიტყვები AB-ში.

მარკ. 6, 37. ეს მუხლი აკლია DE-ს, ალბათ სრულიად შემთხვევით (36-ე და 37-ე მუხლების მსგავს დაბოლოებათა გამო?). ხელნაწერები აქ დაზიანებული არ არის.

მარკ. 7, 16. ეს მუხლი აკლია C-ს. ის ზოგ ბერძნულ ხელნაწერსაც ჰკლებია (ტიშენდორფს და ნესტლეს სქოლიოებში აქეთ ჩატანილი). არის *U. 179*-ში.

მარკ. 9, 44 და 9, 46. ეს ორი ერთნაირი მუხლი, რომელიც გეჰენის დახასიათებაა, მესამედ იკითხება ამავე თავის 48-ე მუხლად. გეჰენია სამჯერ არის მოხსენებული (მმ. 43, 45, 47) ხელის, ფეხის და თვალის დამაბრკოლებელ საგნებად ჩამოთვლის გამო და სამჯერვე მას დახასიათება მოსდევს გიორგისეულ რედაქციაში (44, 46, 48). აქ კი ორსავე რედაქციაში გეჰენის დახასიათება („სადა-იგი მატლი მათი არა დაესრულების და ცეცხლი არა დაშრტების“) მხოლოდ უკანასკნელად არის მოთავსებული (48). ასე არის AB-შიც და ი. ჯავახიშვილის მიერ გამოცემულ ხანზეტ ნაწყვეტშიც (Y).

მარკ. 10, 11—12. ეს მუხლები ABDE-სა და გიორგისეულ რედაქციაში ასეა წარმოდგენილი: ჯერ მამაკაცზე საუბარი (11) და შემდეგ დედაკაცზე (12) C-ში კი შებრუნებულია რიგი: ჯერ დედაკაცზე ნათქვამი (11) და შემდეგ მამაკაცზე (12). ასეთი გადასმა შემთხვევითი ამბავი უნდა იყოს.

მარკ. 10, 43—44. DE-ში ეს ორი მუხლი (43 და 44) შეერთებული ჩანს. „დიდ ყოფად-ს“ შემდეგ გამოტოვებულია: „იყოს თქუენდა მსახურ (44) და რომელსა უნდეს თქუენ შორის პირველ ყოფად“, (შემდგომი არის:) „იყავნ იგი შონა ყოველთა“. გამოტოვება „დიდ ყოფად“-ს და „პირველ ყოფად“-ს მსგავსების ბრალია.

მარკ. 11, 26. ეს მუხლი ორსავე რედაქციას აკლია; აკლია AB-საც, *179*-საც (*U*. ამ ადგილას დაზიანებულია). ტიშენდორფსა და ნესტლეს ის სქოლიოებში აქეთ ჩატანილი. არ არის შეტანილი არც ალდგენის კესარიულ ტექსტში¹.

მარკ. 13, 34—34, 11. „(მეკარე)სა ამცნო“ ვიღარე „მიჰსცა იგი მით“ ტექსტი მოყვანილია მარტო D-ს მიხედვით, რადგანაც E-ს აკლია ერთი ფურცელი.

მარკ. 14, 42. DE-ს აკლია „მარჯუენით“: „მარჯუენით ძლიერებათა“.

მარკ. 15, 46. C-ს გადამწერს უთუოდ გამოპრჩენია 6—7 სიტყვა „არდაგის“ გამეორების გამო.

მარკ. 16, 9—20. ეგრეთ წოდებული «გრძელი ბოლო» არ მოიპოვება C-ში. სხვა ქართულ ხელნაწერთაგან ის არ არის შეტანილი ოპიზურში (A-ში) და ქსნურში. აკლია *U*-ს, მაგრამ მოიპოვება *F*-ში².

¹ K. Lake, R. Blake and S. New, The Caesarean Text of the Gospel of Mark: The Harvard Theological Review, Vol. XXI, № 4, 1928, p. 404.

² დამატებული მუხლები (9—20), *F*-ს მინაწერის თანახმად, ეკუთვნის არისტ(ი)ონ ხუცესს.

ლუკ. 12, 2. DE-ს შემთხვევით აკლია „დაფარულის“ ამხსნელი წინადადება: „რომელი არა გამოცხადნეს“.

ლუკ. 17, 36. ორსავე რედაქციას აკლია ეს მუხლი, რომელიც, მკვლევართა აზრით, მათედან არის გადმოსული (24, 40).

იოვ. 5, 4. ეს მუხლი მერმინდელ ჩანართად ითვლება. აკლია ორსავე რედაქციას.

იოვ. 7, 53—8, 1—11. მეძვე ქალის შესმენის ამბავი აკლია ორსავე რედაქციას. მკვლევართა აზრით, ის მერმინდელი ჩანართია. ძველი კომენტატორები (ორიგენი, ი. ოქროპირი, თეოდორიტი) ამ ნაწყვეტს არ იცნობენ.

იოვ. 9, 13—14. ეს მუხლები გადასმულია DE-ში, C-ში კი ისეა, როგორც ბერძნულში და სომხურში. გ. მთაწმიდლის რედაქცია DE-ს უჭერს მხარს.

იოვ. 11, 41—42. DE-ში გამორჩენილია რამდენიმე სიტყვა.

იოვ. 12, 45. E-ს გადამწერს გამოპრჩენია წინა მუხლთან მსგავსების გამო.

იოვ. 14, 14. ეს მუხლი აკლია ორსავე რედაქციას და *U.F.9*-ს.

იოვ. 16, 25. DE-ში გამორჩენილია რამდენიმე სიტყვა.

იოვ. 17, 7—8. C-ს გადამწერს გამოპრჩენია რამდენიმე სიტყვა.

2. ცალკეული ადგილების წაკითხვისათვის

საქიროდ მიგვანნია შეეჩერდეთ ზოგიერთ ცალკეულ ადგილზე, რომელთა წაკითხვა ამა თუ იმ მხრივ კითხვას იწვევს.

მათ. 11, 7—9. თუ მარტო ქართული ტექსტის მიხედვით ვიმსჯელებთ, ფრაზების აგებულება ისეთია, რომ შეიძლება „რახსა“ „რატომ“-ად გავიგოთ და ორი კითხვის ნაცვლად ერთი ვიგულისხმოთ: „რახსა გამოხუედით უდაბნოსა ხილვად ლერწმისა, ქარისაგან შერყეულისა“? „რახსა გამოხუედით ხილვად კაცისა ჩჩლვითა სამოსლითა შემოსილისა“? „რახსა გამოხუედით ხილვად წინაწარმეტყუელისა“? იგივეა ლუკასთანაც (7, 25—26).

მათ. 18, 6. „ფქვილი ვირით საფქველი“ (μύλος βυζός). შდრ. მარკ. 9, 42 და ლუკ. 17, 2.

მათ. 22, 2. „ემსგავსა სასუფეველი ცათაჲ კაცსა მეუფესა“ (მეფესა C). როგორც Forcellini-ს მიუქცევეია ყურადღება ამ ადგილის ლათინური ვერსიისათვის¹, აქ „კაცსა მეუფესა“ უნდა გავიგოთ როგორც „ვიწმე მეუფესა“.

მათ. 24, 46. „რომლისაჲ მოვიდეს უფალი თჳსი“. ქართული ენის ნორმების მიხედვით აქ უდაგილოა „თჳსი“, მაგრამ, როგორც შედარება გვიჩვენებს, ის უდრის ἀὐτῆς-ს, ოღონდ ბერძნულში ფრაზა სხვაგვარად არის აგებული.

მათ. 25, 11. „შემდგომად ამისა მერმე მოვიდეს“. პლეონასტური გამოთქმა (ან „შემდგომად ამისა“, ან „მერმე“).

მათ. 25, 14. „ვითარცა-იგი რაჟამს წარვალნ კაცი გზას და მოუწოდა მონათა თჳსთა და მისცა მათ მონაგები თჳსი“. ბერძნ. მიმღეობა

¹ დამოწმებულია Acta Jutlandica-ში, IX, 266.

პირიანი ზმნის ფორმით გადმოჟლიათ („წარვალნ“) და აქედან წარმომდგარა შეუთანხმებლობა მომდევნო ზმნებთან მწკრივში.

მათ. 25, 24 „განგიბნევიედ“ და მათ. 25, 26 „განმიბნევიედ“. მოსალოდნელი იყო: განგიბნევიეს, განმიბნევიეს.

მათ. 25, 40. „რაოდენი (რადენი) ჰყავთ ერთსა ამას ძმათა ჩემთასა, იგი შე მიყავთ“. „მიყავთ“ ფორმა გულისხმობს, რომ მე-3 ობიექტურ პირში „უყავთ“ გეჰონდეს. ხელნაწერებში კი (DE) „ჰყავთ“ იკითხება. შეიძლება აქ ჰაემეტრობის ნაშთთან გეჰონდეს საქმე: ჰყავთ = ჰუყავთ.

მარკ. 4, 19 შეერიინან (C) = შეერიინან?

მარკ. 4, 28. „ქუეყანაჲ ნაყოფსა გამოიღებნ: პირველად წუელი, მერმე თავი და მაშინ-ლა სავს იქელი“. დარღვეულია სინტაქსი. ცხადია, უნდა: წუელსა, თავსა, იქელსა. რედაქტორს ზმნის ფორმა გადმოუტანია I სერიაში, მაგრამ მომდევნო ობიექტების ბრუნვის ფორმა სათანადოდ არ გადაუყეთებია.

მარკ. 9, 11. „და ეტყოდეს: ვითარ-მე იტყვან მწიგნობარნი“ DE, „და ჰრქუეს: ვითარ-მე თქვან მწიგნობართა“ C. ორსავე რედაქციაში „ვითარმედ“ (ვ'დ) იკითხება. აშკარა შეცდომა ჩანს და გავასწორეთ.

მარკ. 11, 17. „ყოველთა ნათესავთა“ C. აჯობებლა: ყოველთაგან ნათესავთა.

მარკ. 12, 33. ხელნაწერშია: „უფროს არს მრგულიად ყოელთა დასაწუყელთა“ და მსხუერპლთა“ (C). „მრგულიად დასაწუყელის“ გათიშვა არ იქნება, რადგანაც ის ერთ ცნებას წარმოადგენს (μακρῶτατα, ἰσχυρότερον), და გადაესვით.

მარკ. 14, 36. „გარე-წარმოცოდ მე სასუმელი ესე“. ზემოთ (მრ. 14, 35) ნათქვამია: „რამათმცა გარე-წარმოცდა მას ჟამი იგი“ და ამის მიხედვით შევასწორეთ.

„გარე-წარმოცოდ“ ფორმას მხოლოდ მაშინ გავამართლებდით,

a) თუ დაეუსვებდით, რომ ცოდ ფუძეს აქვს იგივე მნიშვნელობა, რაც ცეთ-ს, ოღონდ აქტიური გაგებით (ქართ. ცეთ ფუძეს სვანურში ქად შეეტყვება: ათქად—ასცდა, შეცდა); ამას რამდენადმე მხარს დაუჭერდა კაუზატიურად ნაწარმოები, მაგრამ მნიშვნელობით იმედიანი ფორმა ცეთ-ისა, რომელიც იმავე ადგილას ლექციონარის ნაწყვეტში იკითხება: „წარმოცოდ მე სასუმელი ესე ჩემგან“, მაგრამ ეს საეჭვოა; ან კიდევ

b) თუ ვითიქრებდით, რომ აქ გვაქვს თხოვნითი კილოს ფორმა ფშაურის მსგავსად ნაწარმოები „გარე-წარცემა“ ზმნისაგან: ბრძან. გარე-წარმეც, თხოვნ. გარე-წარმოცოდ. ეს კი უფრო საეჭვოა, რადგანაც დაბრკოლება ორგვარია: ფორმისა და ფუნქციის მხრით.

ამიტომ ვამჯობინეთ აქტიური ფორმა „გარე-წარვდომა“ ზმნისა და გავასწორეთ. სხვათა შორის, აქტიურად ნახმარია იგივე ზმნა „თანა“-თი გრ. ხანძთელის ცხორებაში“: „რამათს თანა-წარმეცდი სულიერთა სიტყუთა შენთა“ (34, 6), ხოლო თვით C-ში გვაქვს: „ვიდრემდის წარმეცდი სულთა ჩუნთა“ (ი. 10, 24).

მარკ. 15, 23. „და მისცეს მას სუმუროვანი ღვინო“ (C). ნაწარმოები „სუმუროვანი“ ძირეულად „სუმურ“-ს გულისხმობს, მაგრამ ასეთი არ გვაქვს. გა-

მოსავალია ან *μάρτις* [საიდანაც (უშუალოდ თუ შუალობით) მიღებულია მურ-ი (მ. 2, 11; ი. 19, 39)] ან *εμάρτι*; აქედან: *ἐμαρτιμαχον οἶνον* („დასმირნული ღვინო“). ოვან სუფიქსით პირველი მოგვეცემდა მუროვანს, მეორე კი სმირნოვანს, ან სმურნოვანს (ან კიდევ: ზმურნოვანს). ნ-ს თუ არ მივაქცევდით ყურადღებას, გვეჩვენებოდა სმურნოვანი ან ზმურნოვანი (სა=ზმ)¹. მაინც ეს არ არის, რაც ქართულშია. არას გეშველის არც სომხურთან დაპირისპირება: *ԲԳ*-ს თანხმად *գիւսիակ* ან (როგორც *Ա*-ში იკითხება) *գիւսակ*.

მეორე მხრით, შეიძლებოდა გვეფიქრა, რომ „სუმუროვანი“ წარმოდგა ორი სიტყვის შეერთებისაგანაო: „და მისცეს მას სუმ(ად) მუროვანი ღვინო“, მაგრამ, როგორც ტიშენდორფის გამოცემიდან ჩანს, ზოგ ბერძნულ ხელნაწერში არც ყოფილა „სუმად“ (*πινειν*).

ლუკ. 1, 3 ორსავე რედაქციაში საკუთარი სახელი *Θεόφιλος* ეპითეტად არის გაგებული და ნათარგმნია „ღმრთის მოყუარედ“; გიორგისეულ რედაქციაში ესეც შენახულია და საკუთარი სახელიც: „მწენო ღმრთის-მოყუარეო თეოფილე“.

ლუკ. 1, 15. „და ღვინო და სათრობელი და იყი არა სუას“ (C). სამი ობიექტია დასახელებული, რომელთაგანაც მეორე („სათრობელი“) გლოსა უნდა იყოს მესამისა („იყისა“). ნაკლებ სავარაუდებელია ასეთი წაყითხვა: „ღვინო და-სათრობელი და იყი“.

ლუკ. 7, 36. შევედრებოდა ვინმე მას ფარისეველთაგანი“. ასეთი წყობა ბერძნული ტექსტის გავლენით არის გამოწვეული (მოსალოდნელი იყო: ევიდრებოდა მას ვინმე ფარისეველთაგანი). მსგავსი მოვლენა სხვაგანაც არის (ლუკ. 11, 1), თუმცა იქ ბერძნულ ტექსტში ამის საფუძველი არ მოიპოვება.

იოვ. 2, 9. „და ვითარცა გემოა იხილა მთავარმან მან წყალი იგი ღვინოდ ვარდაქცეული“. აქ „გემოა იხილა“ რთულ ზმნად არის ნახმარი, ხოლო ობიექტია „წყალი იგი“ (აჯობებდა ასეთი ორთოგრაფიით: გემო-იხილა).

იოვ. 2, 31 „ზეგარდამომავალი ყოველთა ექეთა არს“ (C). „ექეთა“ მიღებულია „ზეშთა“-საგან ჯერ რეგრესული ასიმილაციისა და შემდეგ პროგრესული ასიმილაციის ნიადაგზე: ზეშთა — ექეთა — ექეთა. „ზეშთა“ კი პარალელური ფორმაა „ზესთა“-სი². გვხვდება ეესთა-ც (აქედან: უქესთაეს)³.

3. პარაზმინ სიტყვათა გახსნილობის

დაქარაგმებული სიტყვები საზოგადოდ ყველგან გაცხსენით⁴. გახსნის დროს ყურადღებას ვაქცევდით იმ ადგილებს, სადაც იგივე სიტყვა გახსნილად იყო

¹ შდრ. ზიორინი (= *Συμαρτι*: გამოცხად. 1, 11; 2, 8).

² პირველი ეპის ეფთიმშობლისადმი მიმართული ლოცვის დასაწყისში ზოგ გამოცემაში „ზეშთა“ იკითხება, ზოგში კი — ზესთა: „ზეშთა მბრძოლისა ჩემისათჳს“ (ეპინი, დაბეჭდ. 1768 წ., გვ. 130), „ზესთა მბრძოლისა ჩემისათჳს“ (სასწავლო ეპინი, ქუთ. 1893. გვ. 168).

³ აბოს საგალობლებში (ა. შანიძე, ძვ. ქართულის კრესტომათია. 1935, გვ. 42, 11).

⁴ გარდა იმ შემთხვევებისა, სადაც სავარაუდებელი იყო, რომ ქარაგმინი ხ წარმოშობით მომდევნო სიტყვის პრეფიქსია (მაგ., ხ² ეკრძალენით, მ. 6, 1 C).

ამას გარდა თითო-ორი შემთხვევაში, გარკვეულ სტრიქონებზე ტექსტის დატევის შინნით, იძულებული ვიყავით სიტყვათა შემოკლებისთვისაც მიგვემართა: თქნ მ. 6, 5 C, ვდ, რლსა (ი. 4, 52). 6. კიდევ ი. 4, 53; 5, 5; 6, 69 DE და სხვ.

წარმოდგენილი. ზოგიერთი სიტყვის გახსნა არავითარ იქვს არ იწვევს, ზოგიერთისა კი განმარტებას მოითხოვს.

აშენ. ეს სიტყვა ჩვეულებრივ ქარაგმის ქვეშ გვხვდება (ან), მაგრამ აქა-იქ გახსნილადც სწერია: მ. 13, 17; 19, 9; მრ. 10, 29 (E), ლ. 4, 24; 7, 9; 12, 37; 18, 17. ამიტომ ეჭვი არ არის, თუ როგორ უნდა გაიხსნას.

იერუსალამ. ეს სიტყვა გაშლილად ყოველთვის ასე გვაქვს წარმოდგენილი, მიუხედავად იმისა, რომ ხელნაწერებში თითქმის ყოველთვის ი"შმ ან ი"შლმ იკითხება. ეს ფორმა გულისხმობს 'Ierusalām-ს (და არა 'Ierusalām-ს).

იესუ. ეს სიტყვა ყოველთვის შემოკლებულად არის დაწერილი, ქარაგმის ქვეშ (ი'ჯ). ცხადია, უნდა ვიკითხოთ იესუ. ნათ. ბრუნვაში ხან არის ა. ხან არა (ი'ჯს-ნი, ი'ჯს-ნი). ამის მიხედვით გახსნილად გვაქვს ან იესუს, ან კიდევ იესუს, მაგ., იესუსთვს (მრ. 14, 55 D). D-ში ა იშვიათად გვხვდება.

კულად. გახსნილი სახით ეს სიტყვა ხან კულად არის (მ. 13, 47 C), ხან კი კულად (მრ. 13, 44 C). შემოკლებულად კ'ლდ იწერება, რომელსაც ყველგან უკუმწველად ვხსნიდით: კულად.

რამეთუ. ეს კავშირი ყოველთვის შემოკლებულად გვხვდება: რ'. საექვოა, რომ იგი ოდესმე სხვაგვარად ეკითხათ (ვთქვათ ასე: რამეთუ).

რამათა. ეს კავშირი გახსნილი სახით იშვიათად გვხვდება: რამათა (ი. 16, 4 C), რამათამცა (მ. 26, 4); ჩვეულებრივ კი ქარაგმის ქვეშ დგას (რ'ა). საყურადღებოა, რომ, როცა რა სახელთნაცვალის მოქმ. ბრუნვაში დგას, ისიც ამგვარადვეა შემოკლებული (რ'ა): „ძენნი თქუნენი რამათა განასხმენ“ (ლ. 11, 19: შდრ. ი. 9, 26). გახსნილობის საბუთს, ასე თუ ისე, „რამათა“-ც გვაძლევდა (მ. 11, 7; 11, 8; ლ. 7, 25).

რაჟამს. ეს სიტყვა ხშირად გვხვდება გახსნილად C-ში, მაგრამ ასეთი სახით: რამათამს (მ. 5, 2; 5, 3; 5, 5; 5, 6; 5, 7 და სხვაგან), მაგრამ საექვოა, რომ ა ოდესმე წაკითხულიყო. რადგანაც „ჟამს“ მიც. ბრუნვის ფორმაა, „რა“-ც ამავე ბრუნვაში უნდა იდგეს და დგას კიდევ: რასჟამს (მრ. 15, 20 C). ამგვარადვე სრულად იკითხვის ეს კავშირი ხანმეტ ლექციონარშიც (მ. 24, 31; მ. 24, 32, გვ. 50). ეს „რასჟამს“, ცხადია, „რამათამს“ ფორმას მხოლოდ იმ შემთხვევაში მოგვცემდა, თუ სწორი იქნებოდა ვარაუდი, რომ ს-მ მომდევნო ჟ-ს წინ რედუქციის გზით ა მოგვცაო. მაგრამ ასეთი რამ უფრო ნაკლებ არის მოსალოდნელი, ვიდრე მისი ჟ-სთან დამსგავსება და შემდეგ სრული დაკარგვა. „ჟ“-ს წერა კი გრაფიკულ ნიადაგზე უნდა იყოს წარმომდგარი, ა-ზე დაბოლოებულ სახელთა ანალოგიით. ამიტომ როგორც უნდა ყოფილიყო დაწერილობა ხელნაწერებში,—ქარაგმინი (რ'ეს, რ'ემს), თუ უქარაგმო (რამათამს),—მინც ასე უნდა წაგვეკითხათ: რამათამს, და ასეც ვებქვადავით.

უკუნისადმდე. ქარაგმიან ო'კეს ზმგვარად ვხსნიდით, მიუხედავად იმისა, რომ ის გახსნილადც გვხვდება, თანაც უღონოდ: უკუნისამდე (ი. 6, 51; 6, 58 C). რაც შეეხება ო'კი“-ს, ის სხვაგვარად არ გაიხსნება, თუ არ ასე: უკუნითი.

ღმერთი, ღმრთისა. ეს სიტყვა არსად გახსნილი არ გვხვდება, არამედ ყოველთვის ქარაგმის ქვეშ. გახსნის თვალსაზრისით მხოლოდ შეკუმშული ფორ-

მა საყურადღებო. საერთო თეორიულ მოსაზრებათა საფუძველზე „ღისა“ ფორმას ასე ვხსნიდით: ღმრთისა.

ყოველი. ეს სიტყვა უმეტესად ქარაგმიანი გვხვდება, გახსნილად კი ორი სახით გვხვდება: „ყოველი“ და „ყოელი“ (მაგ., ყოელთა მ. 4, 23 C, მაგრამ იქვე: ყოელსა მ. 4, 24 C). როცა ქარაგმიანი იყო და ვხსნიდით, შეუკუმშავ ფორმებში გ-ს ვწერდით (ყოველი, ყოველსა, ყოველნი, ყოველთა), „ყოელ“-ს კი მაშინ ვტოვებდით, თუ სიტყვა გახსნილი იყო და უფინო.

წინაწარმეტყუელი. ეს სიტყვა შეუმოკლებლად სამი სხვადასხვა ფორმით გვხვდება: წინარმეტყუელი, წინაწარმეტყუელი, წინაასწარმეტყუელი¹. ამათგან პირველი მეტად იშვიათია, ორ სხვა ფორმათაგან სქარბობს უსანო: წინაწარმეტყუელი. საზოგადოდ, სადაც რა ფორმა გვხვდებოდა გახსნილად, მას ვტოვებდით გამოცემაში, ოღონდ, თუ სიტყვა შემოკლებულად იყო დაწერილი, ქარაგმის ქვეშ, „წინაწარმეტყუელ“-ად ვხსნიდით, გარდა, რა თქმა უნდა, იმ შემთხვევებისა, სადაც ხ-ც ერია (მაგ., წწწწარმეტყუელი, ლ. 4, 27 C). ამ შემთხვევაში აუცილებელი იყო ფორმა „წინაასწარმეტყუელი“. ეს სიტყვა ბევრგან გახსნილად უსანოდ არის დაწერილი (მაგ., ლ. 2, 36; 3, 4; 4, 16; 24, 3 C), მაგრამ გახსნილადვე სანიანი ფორმებიც გვხვდება (მაგ., იქვე, ლ. 24, 25 C). D-ში ეს სიტყვა ჩვეულებრივ ასეა შემოკლებული: წწწყელი.

უნდა შევნიშნოთ, რომ ამ რთული სიტყვის პირველი ნაწილი, როგორც ზმნიზება, სანით გვხვდება: წინაასწარ (ი. 7, 50; 11, 55; 13, 1).

ხოლო. ეს სიტყვა ყოველთვის ქარაგმის ქვეშ გვხვდება (ხ). სხვანიარად ის არ გაიხსნება. ოღონდ აქა-იქ ის ქარაგმით დაეტოვებოდა, როგორც ისეთი ხ, რომელიც შეიძლება მომდევნო სიტყვის ნაწილი იყოს წარმოშობით და ხანმეტობაზე მიგვივითებდეს².

პრქუა, პრქუეს. ეს ზნა გახსნილადაც გვხვდება: პრქუა (ი. 8, 21; 8, 25), პრქუეს (ი. 8, 25 და სხვაგან), მაგრამ უმეტესად დაქარაგმებულია: პქა, პქს და სხვ. შემოკლებულ ფორმებს ყოველთვის ასე ვხსნიდით: პრქუა, პრქუეს. უნდა შევნიშნოთ მაინც, რომ უქარაგმოდ ასეთი ფორმებიც გვხვდება: რქუა (ი. 6, 5; 6, 7 C), რქუეს (ლ. 22, 38 C), პქუეს (ი. 6, 25 C). ასეთებს უცვლელად ვტოვებდით.

¹ ამ მხრივ საყურადღებოა მ. 10, 41 C, სადაც სამივე ფორმა იკითხება.

² რომ ზოგიერთი ქარაგმიანი ხ წარმოშობით შეიძლება მომდევნო სიტყვის ნაწილი იყოს (პირიანი ზმნის პრეფიქსი, ან უფრობითი ხარისხის ინდექსი), ეს პირველად მე აღვნიშნე („ხანმეტო მრავალთავი“, ტ. უ. მ. VII, 1927, გვ. 158). შემდეგ აღიშნის ოთხთავის ერთ აღვიღს R. Blakely-მაც მიაქცია ყურადღება (ბ. იყო, მარკ. 1, 4 C): *Patrologia orientalis*, t. XX, fasc. 3 (1928), p. 446. შემდეგ ამ საკითხს საგანგებოდ შევეხე ერთ წერილში, რომელიც გვიან და შემოკლებულად დაიბეჭდა: *Переживания ханмэтных форм в груз. рукописях IX—X—XI веков* (Сообщения Груз. филиала АН СССР, I, p. 237 და შემდ.). აღიშნის ოთხთავში რომ ჰამეტობის ნიშნები გვხვდება, ამაზე მე ჯერ კიდევ 1923 წელს ვწერდი (ჰამეტობა აღიშნის სახარებაში: ტ. უ. მ. II, 417—424). ამ საკითხებს ეხებოდა თ. გონი აშვილიც (ენიქის მოაბზე, IV, 148).

4. შ ა რ ი ა ნ ტ თ ა თ შ ი ს

სერია, რომელშიაც ეს წიგნი გამოდის, მიზნად ისახავს, როგორც აღნიშნულია¹, ქართ. ენის ისტორიის საკითხების გაშუქებას. ამიტომ ტექსტის დადგენის დროს ჩვენ არ შეგვეძლო ერთი ლაღა გადაგვეცვა ყველგან და ნაირ-ნაირი ფორმები (ფონეტიკური თუ მორფოლოგიური ხასიათისა) ძველი სალიტერატურო ენის ნორმების მიხედვით გავვესწორებინა. ამით აიხსნება, რომ გამოცემაში ხშირია პარალელური ფორმები: ახლო (მრ. 13, 28 C) და ახლოს (მრ. 6, 20), გარყუნის (მ. 6, 19) და განრყუნის (მრ. 6, 20), ვასკულაი (მ. 2, 7 C) და ვარსკულაი (მ. 2, 9 C), ვრწმენე და ეპრწმენე (ი. 12, 44 C), თაყყანის-ცემა (მრ. 6, 46) და თაყყანის-ცემა (ი. 4, 21 და სხვაგან), ლანკნასა ზედა (მ. 6, 23) და ლანკლასა ზედა (მრ. 6, 28), მპოვოთ (ი. 7, 34) და მპოოთ (ი. 7, 36), მსხურაბლი (მ. 12, 7) და მსხუეპლი (მ. 5, 24), სახიდ (ლ. 5, 24; 8, 39) და სახედ (ლ. 5, 25; 8, 41; 15, 6 C), სისქე (მრ. 4, 5 C) და სიზრქე (იქვე), სიცრუისა (ლ. 16, 8) და სიცრუვისა (ლ. 16, 9 C), შესულაჲ (მ. 10, 23 C) და შესლვაჲ (მ. 10, 24), წარწყმედილ (ლ. 15, 32) და წარწყმედულ (ლ. 15, 24 C; ლ. 15, 6 C) და სხვანი მათთანანი.

ენის ისტორიის თვალსაზრისით, ჩვენთვის თანაბარი ღირებულებისა იყო როგორც კარიანი ფორმა „გულისქმის-ყოფაში“, ისე ხანიანი. თუ D ამ ზმნას პირვანდელი სახით (კარებით) წერს და E—მერმინდელით (ხანებით, ასიმილაციით), სამავიეროდ C ხან კარს ხმარობს (უმეტესად), ხანაც ხანს (იშვიათად, მაგ., ი. 7, 17; 7, 51). ასეთი ვარიანტული სხვაობანი ყველა წარმოდგენილია გამოცემაში და, თუ რამეს ვასწორებდით, აუცილებლად ჩამოგვექონდა დაბლა სქოლიოებში.

იმავე თვალსაზრისით თანაბარი ღირებულებისა იყო აგრეთვე სინტაქსური დუბლეტები: „იგი შერისხნა“ და „მან შერისხნა“ (თავადი შერისხნა, ლ. 9, 21; მაგრამ: ერმან მან შერისხნა, მ. 23, 31 C).

სხვა ვითარება გვაქვს აქ: შეპკრბებოდა მას (მრ. 9, 25; ლ. 11, 29) და შეკრბებოდა მისა (ლ. 8, 42; 14, 25), რადგანაც აქ ჰ-ს ხმარება სინტაქსურ კონსტრუქციასზეა დამოკიდებული, მაგრამ მაინც გვაქვს ფონეტიკური ვარიანტი უპაეოდ: შეკრბებოდა მას (ლ. 8, 42).

თუ ქართულ სიტყვებსა და გამოთქმებში არ ვერიდებოდით ნაირ-ნაირი ფორმების დატოვებას, მით უფრო მართებული იყო. მოვირიდებოდით ერთფეროვნების ვატარებას უცხო წარმოშობის საკუთარ სახელებში. ამიტომ არ ვასწორებდით ისეთ ვარიანტებს, როგორიცაა: ბარაქისა DE თუ ბარუქისა C (ლ. 11, 51), ესრომ თუ ეზრომ (მ. 1, 3 C), იოვანე თუ იოჰანე, იაკობ და იოსებ (მ. 13, 55) თუ იაკობ და იოსე (მრ. 6, 3 C), იოსებ (D) თუ იოსეფ (C) (ლ. 3, 26) [მოსალოდნელი იყო იოსექ=Ἰωσήφ], მატითისა თუ მატათისა (ლ. 3, 26), ნაიმ DE თუ ნაიდ C (ლ. 7, 11), ნიკოდემოზ (ი. 3, 1) თუ ნიკოდემოს (ი. 3, 9), ტებერია (ი. 6, 1), თუ ტუბერია (ი. 6, 23), ჰეროდია (CD) თუ

¹ ქართული ენის ძეგლები, 1, გვ. 06.

ჰეროდიადა D (მრ, 6, 17) და სხვა. ასეთ ვარიანტებს ხელ-უხლებლად ვტოვებდით და ვებეჭადვით ისე, როგორც ხელნაწერები გვიჩვენებდა¹.

საზოგადოდ ვცდილობდით, რომ ხელნაწერთა ტექსტის ვითარება ნათლად წარმოგვედგინა, რომ მკითხველს ხელთ ჰქონოდა სანდო მასალა. ამიტომ იმ შემთხვევებში, როცა შეიძლება სადმე დაეკედეს ვინმე, აქ კორექტურული შეცდომა ხომ არ არისო, შენიშვნა ჩამოგვეკონდა სქოლიოში: ა ს ე ა (= sic).

DE-ს ტექსტის დადგენისას, როცა ერთი ხელნაწერი ძველ ფორმას გვაძლევდა, მეორე კი ახალს, უპირატესობას ძველ ფორმას ვაძლევდით და ახალი სქოლიოში ჩამოგვეკონდა. ამიტომ მე-2 პირის სუბ. პრეფიქსისა და მე-3 ობ. პრეფიქსის ხმარების საკითხში ჯრუჭის (D-ს) წაკითხვას დაეუჭირეთ მხარი წინაენისმიერი ბგერებით დაწყებულ ზმნებში, რადგანაც D უფრო აღრინდელ ფორმას გვაძლევს—გარდამავალს ჰ-სა და ხ-ს შორის, რაც ხელნაწერში ჰს ჯგუფით არის გამოხატული, პარხლის ხანიანი ფორმები კი სქოლიოებში ჩამოვიტანეთ (E-ში ასეთი შემთხვევები გამონაკლისია, მაგ., ჰსთხოვდეს, ლ. 11, 11).

თუ C ხელნაწერის „აქუნს“ ფორმებში E ამოვიღეთ ყველგან, არა იმიტომ რომ უმეტესად უნარო ფორმები გვხვდება, არამედ უფრო იმიტომ, რომ ერთხელ თვით გადამწერს წაუშლია ეს E (მ. 21, 26).

იგივე ითქმის „შემხუდა“ და „(ჰ)ხუდა“ ფორმების შესახებაც, რომლებიც ამ ძეგლებისთვის არქაიზმია (მ. 27, 19 C, მრ. 15, 24 C; ლ. 1, 9 C). საყურადღებოა, რომ DE-ც ამ ფორმას იძლევა უკანასკნელ ადგილას: ჰხუდა (ლ. 1, 9).

გასწორდა სიტყვათა მსგავსების გამო წარმომდგარი შეცდომები: მხლი-სასა (და არა: მტილისასა, ლ. 11. 42 DE), მნშ (და არა: მონაჲ, ლ. 16, 8), მონაჲ მწველი გინა მწყემსი (და არა: მონაჲ, მწვეალი გინა მწყემსი, ლ. 17, 7 DE), ზმნით (და არა: სმენით, ლ. 17, 20 C).

გასწორდა, რა თქმა უნდა, კალმის შეცდომები, მაგრამ ხელნაწერის წაკითხვა ყველა ჩამოტანილია ძირს.

საზოგადოდ, გასწორდა შეუფერებელი ან შეუძლებელი ფორმები, ე. ი. ისეთი ფორმები, რომელთა დატოვება არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება, ან რომელთაც შეუძლიათ გაუგებრობა გამოიწვიონ. ამიტომ დაებეჭდეთ: იყვნეს, იშვნეს (და არა: იყუვნეს მ. 14, 6, იშუვნეს, ი. 1, 11 C), რაჲმს და არა რაჲჲმს. (ნ. ზემოთ, გვ. 0,45) და სხვა.

საგანგებოდ უნდა შეგვიხრდეთ ოთხი ასოს მართლწერის შესახებ; ესენია მ, ჰ, ვ, ჰ.

ეს ასო მხოლოდ იქ არის დატოვებული, სადაც ის მოსალოდნელია ძველი ქართული ენის ნორმათა მიხედვით. უმართებულო ფორმები ყველა გასწორებულია: ესმა მეფესა ჰეროდეს (და არა: მეფესა, მრ. 6, 14 C), გეჰენიასა (და არა გეჰენიასა, მ. 5, 29 CD) და მისთ.

შეიძლებოდა მ დაგვეტოვებინა სახელებში: ჰშროდე, მლია, მსაია, მაგრამ უმეტესობა ფორმებისა ე-თია წარმოდგენილი და, გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად, ვამჯობინეთ ე: ჰეროდე, ელია, ესაია.

¹ ოლონდ აჯობებდა რომ „ჰეროდე“ (მრ. 6, 19 C) „ჰეროდია“-დ გაგვესწორებინა და ხელნაწერის წაკითხვა ძირს ჩამოგვეტანა.

ე-ზე ფუძე-გათავებულ სახელთა ბოლოს ეწ დაბოლოება ნორმების მიხედვით გასწორდა.

ისტორიულ დაწერილობას სიტყვებში ერთად-ერთ შემთხვევაში გავუწიეთ ანგარიში: ი'შმ ან ი'სლმის გახსნისას (ყველგან „იერუსალშმ“ დავეტოვეთ; ნ. ზემოთ, გვ. 045).

ჟ. ეს ასო ჩვენს ხელნაწერებში საზოგადოდ სიტყვის ბოლოს აღბათ აღარ იკითხებოდა ა-ს შემდეგ. ეს იქიდან ჩანს, რომ გვხვდება ასეთი ფორმები: „რაჲ-ესე იხილეთ და გესმაჲ“ (ლ. 7, 22 D), „რომელი თანა-გუედეჲა, ვყავთ“ (ლ. 17, 10 D). მაგრამ უტყე ჟ-ს სიტყვის შიგნითაც ვხვდებით: „კანაჲს (sc. კანას) გალილეაჲსისა“ (ი. 2, 11 C), მართაჲს (sc. მართას) ეჲ ესმა (ი. 11, 20). რომ ჟ ხსება ხმოვნების შემდეგაც არ იკითხებოდა სახელთა ბოლოს ჩვენი ხელნაწერების გადაწერის მომენტში, ამას ე-ზე გათავებულ სახელთა მართლწერა გვიჩვენებს¹, აგრეთვე ი-ზე გათავებულებისაც (მაგალითად, ცხორებაჲ საუკუნო, ი. 3, 36).

საზოგადო წესის თანახმად უნართებულო ფორმები გასწორებულია, შესაძლებელი კი—დატოვებული.

სიტყვის შიგნით ჟ (და თავშიც) ზოგჯერ ი-ს ენაცვლება: ესაჲა (ი. 12, 38 C) და ესაია (ი. 12, 39 C), კაჲაჲა (მ. 26, 3 CD) და კაიაჲა (იქვე, E)².

ჟ ეს ასო შატბერდულ ოთხთავებში საზოგადოდ მარცვლიან ხმოვანს გაღმოსცემს და უდრის უმარცვლო უ-სა და მარცვლიანი ი-ს შეერთებისაგან წარმომდგარ მონოფთონგს (დავიწროებულ უ-ს). მაგრამ ზოგჯერ (C-ში ხშირად) ის უმარცვლო უ-ს ადვილას არის ნახმარი: მუნქვესე, მოძღარ, თვალი, ცოლისა სჲმაჲ და მისთ. ასეთ შემთხვევებში ტექსტში ყველგან უ არის გატარებული, ხოლო ხელნაწერის წაკითხვა ძირს არის ჩამოტანილი.

სამაგიეროდ იმავე ჟ-ს C-ში ხშირად ენაცვლება უ. აი რამდენიმე მაგალითი მათედან: განგულე (25, 12), გიძლუს (28, 7), გურგუნი (27, 28), გტქმს (26, 65), დაუკურდებოდა (27, 14), ეტყუედ (27, 29), თქუან (22, 23), თუსი (16, 26), ლელუ (21, 20), მახული (26, 52; 26, 55), მკუდრი (21, 38), მლუძარე (26, 38), ლუნოჲ (27, 34), შეემთხუა (28, 9), შეხულეთ (26, 41), ნუ შეგუყვანებ (6, 13), შუდ გზის (18, 23), ძური (27, 3), უძურეს (27, 4), ჰრქუინ (27, 18) და სხვ. ეს შენაცვლება უთუოდ რომელიღაც კილოს გავლენის ბრალია. მართლაც, გვხვდება როგორც ლუნოჲ, ისე ლუნოჲ (მ. 9, 17; მრ. 2, 22; ლ. 5, 37), მაგრამ ამათგან სჲარზობს ლუნოჲ (ნ. კიდევ ლ. 5, 39; 10, 34). ძნელი საფიქრებელია, რომ ასეთი ხშირი შენაცვლება შემთხვევითი მოვლენა იყოს და გადაწერის კალმის შეცდომად ჩაითვალოს. თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ ასეთი რამ D-შიც ვხვდებოდა კანტი-კუნტად (წუმაჲ მ. 5, 45, აწუმა ლ. 17, 10) და გავიხსენებთ, რომ „წვიმა“ გურიაში დღესაც „წუმა“-დ გამოითქმის, შეიძლება გადაჭრით ვთქვათ, რომ ჟ-სა და უ-ს შენაცვლება კილოური მოვლენაა. ასეთი ჩვენება ხელნაწერებისა ძვირფასი მასალაა ენის ისტორი-

¹ ერთად-ერთი შემთხვევა ეჲ ჯგუფის ხმარებისა: მარჯუეჲ (მრ. 6, 21 C).

² მათ. 8, 11, ძველი დაყოფის თანახმად, არის 65-ე მუხლი, რომელიც C-ს გადაწერას ასე გამოუყვანია: იე(=ჲე).

ისათვის, მაგრამ ტექსტის დადგენისას ნორმალური ფორმები გავატარეთ, კილოური კი სქოლიოებში აღვნიშნეთ.

ერთადერთი გამონაკლისი დაეუშვით „გეტყუ“ და „გეტყვ“, ფორმებში, რომლებიც ხშირად გვხვდება ორივე სახით და ყველგან ხელნაწერის ჩვენება დაეცოდა: გეტყვ (ლ. 13, 5), გეტყუ (ლ. 13, 35) და მისთ¹.

შევასწორეთ ვი-საგან წარმომდგარი ვ ორ შემთხვევაში: შვლო (ლ. 16, 25 C) და ჳნანი (ლ. 17, 4 C), მაგრამ დაეცოდა შესამე შემთხვევაში, სადაც ჰამეტობის ნაშთთან უნდა გვექონდეს საქმე: ჰქქმ (მრ. 21, 27 C; შდრ. ვიქმ. ლ. 20, 8 C).

ჰ. ეს ასო წარმოშობით არის ოდიდი ანუ ომეგა (მაშასადამე, ხმოვანია) და გვხვდება იქ, სადაც ბერძნულში ა იწერება: ჰსანა (მრ. 11, 9 D) ენჭნს (ი. 3, 23 C), კლუჰა (ლ. 24, 18 ხანმ. ლექც.) და სხვა. მაგრამ იქვს იწვევს მის ხმოვნობაში ეს ფორმები: იოჰანა (ლ. 24, 10 C) და იოჰანი (ი. 1, 26 C), სადაც ჰ არა ბერძნული ომეგის ქართული შესატყვისი უნდა იყოს: (Ἰάσννα, Ἰάσννα), არამედ უფრო თანხმოვანი, და ამ შემთხვევაში ალბათ იკითხებოდა როგორც ჰ. ამასთან დაკავშირებით საყურადღებოა ამ ასოს სახელი „ოჰ“, რომელიც „უფლის სიყრმეში“² და ერთს მე-15 საუკუნის სომხურ სახელმძღვანელოში შეტანილ ქართულ ანბანში გვხვდება³.

5. ბანაკვეთილოზის ნიშანთათვის

განკვეთილობის ნიშნები დღევანდელი ნორმების მიხედვით არის გატარებული, ოღონდ პირდაპირი მეტყველების შემთხვევებში ბრკალები ნახმარი არ არის.

ძველი ძეგლების გამოცემის დროს ძველი პუნქტუაციის წესების დაცვა დიდ სიმძნელს წარმოადგენს, რადგანაც ძველად ამ საკითხში გარკვეული სისტემა არ იყო, ყოველ შემთხვევაში ჩვენს შატბერდულ ხელნაწერებში გარკვევით ის არ ჩანს. ამას გარდა ის, რაც, ასე თუ ისე, ხმარებაში იყო, გაუგებარია დღევანდელი მკითხველისათვის, რომელსაც ძველ ტექსტებს მხედრული ასოებით დაბეჭდილს ვაწვდით. ამიტომ ძველი ტექსტების ბეჭედის დროს ახალ პუნქტუაციაზე გადასვლა უყოყმანოდ შეიძლება, რადგანაც ამგვარად გამოცემული ტექსტი ნათლად ამკლავნებს, თუ როგორ ესმის გამომცემელს ამა თუ იმ ფრაზის დანაწევრება.

პირდაპირი მეტყველების სიტყვების წინ ორწერტილებს ვსხამდით იმ შემთხვევებშიც კი, როდესაც მათ „ვითარმელ“ უძლოდა: „ჰკითხა მას მანცა, ვითარმელ: რომელი არს პირველი მცნებაჲ“? (მრ. 12, 28). რა თქმა უნდა, აჯობებდა, რომ ასეთი შემთხვევებისათვის გვექონოდა სხვა ნიშანი, ვთქვათ ბუთის

¹ მაგრამ გასწორდა: გეტყოდე (და არა: გეტყუდე, ი. 6, 63).

² ა. შანიძე, თოვას საზაუბის აპოკრიფის ქართული ვერსიის ნაწევრები და მისი გუგუბარი ადგილები (ტბალანის სახელობის თბ. სახ. უნივ. შრომები, XVIII, 33).

³ ა. შანიძე, Новооткрытый алфавит кавказских албанцев: Изв. ИЯИМК, т. IV (1938), стр. 21.

მსგავსი რამ, და ის გვეხმარა, და არა ორწერტილი: „ჰკითხა მას მანცა, ვითარ-მედ¹ რაჲ არს პირველი მცნებაჲ“?

„და“ კავშირის წინ მიიმეს ვსვამდით, როცა ის აერთებდა სხვადასხვა ქვე-მდებარიან წინადადებებს, აგრეთვე მაშინაც, როცა ეს „და“ მიზნის კავშირი იყო: „რაჲ გნებავს, და გიყო შენ“ (ლ. 18, 41).

ერთ-მარცვლიანი თანდებულები (წინა თუ უკანა) სახელთან ერთად და-ეწერეთ: მიმკამდის (მ. 13, 30), მოადგილსა მას (ი. 5, 13), ჩემოჯს, სენთაგან და სხე., ორ-მარცვლიანები კი ცალკე: ზედა, თანა, შინა.

ერთ-მარცვლიანი ნაწილაკები წინამაჲალ სიტყვას შეუერთეთ: ცა, მცა, ვე, მე (კითხვითი „მე“-ს გარდა), მაგრამ დეფისით გამოუყავით „ლა“ (მაშინ-ლა, მრ. 4, 28; არს-ლა ლ. 14, 22), და კითხვითი „მე“: პრქუს-მე (ლ. 17, 7), რაჲ-მე (მრ. 23, 31), ვითარ-მე (ი. 5, 47 D), რაოდენ-მე (მ. 6, 23 C). ამის მიხედ-ვით „ვინ-მე“ კითხვითი სახელთნაცვალია, „ვინმე“ კი—განუსაზღვრელობითი.

დეფისითვე გამოუყავით „ესე“, „ეგე“ და „იგი“, როცა ესენი ნაწილაკის როლში გამოდიან და კითხვით სიტყვებს მიმართებითად აქცევენ: რაჲ-ესე (მრ. 4, 24, ლ. 7, 2?), რასა-ესე (მრ. 14, 60), რასა-ეგე (ლ. 5, 22), რომელნი-იგი (მრ. 3, 22 D), რომელთა-ეგე (მრ. 4, 24), რომლისა თანა-იგი (მრ. 5, 25), ვი-თარ-იგი (მრ. 4, 27), სადა-იგი და მისთ.

დეფისებსვე ვხმარობდით ტმესის შემთხვევებში (სახელზმნებშიც კი!): გან-რაჲ-აგებდეს (მ. 4, 21), აღმო-ლა-ილე (მ. 7, 5), მო-ნუ-ისტულიან (მ. 7, 16), მო-ვინმე-უჯდა (მ. 19, 16), მო-ვე-ელოს (მ. 13, 12), და-ლა-ილუმეს (ლ. 23, 56), დამო-თუმცა-ება ...და შთა-მცა-ვარდა (მრ. 9, 42), შე-ვე-ცთომილ (ი. 7, 47), შე-რე-დგინებდალ (ლ. 5, 3). თუ ორი სიტყვა იყო გამყოფი, ასე ვაშორებდით: შე- ხოლო თუ -ვახო (მ. 9, 21), მი- თუ ვისმე -უტევენთ (ი. 20, 23).

დეფისითვე წარმოვადგინეთ კომპოზიტი სახელები: ტვრთ-მძიმე (მ. 11, 28), გულ-ძვრ (მ. 5, 23) და მისთ. და ზმნები: გულისგმა-ყო, თავ-უყავ (მ. 19, 19 C), შეურაცხ-ყო, წამს-უყოფდეს, ჯუარს-აცუეს, ნათელ-სცა, ნათელ-ილო, ინაჯ-იდგა, თანა-მაც, ჯელ-მეწიფების, ძალ-მიც, ჯერ-არს და მისთ. ეს წესი გატარებულია სახელზმნებშიც: ნათლის-ცემა, ნათლის-მცემელი, თანა-მდები, თანა-ნადები, ჯუარს-ცემა და მისთ.

დეფისითვეა დაწერილი გაორკეცებული სიტყვები: ადგიდ-ადგიდ, აღრე-აღრე, კაცად-კაცადი, პირად-პირადი, ძვრ-ძვრად და მისთ.

ერთგვარ დაბრკოლებას წარმოადგენს „ლათუ“ კავშირის ორთოგრაფია. სახარების ენაში ჯერ კიდევ არ არის ის დაბრკოლი „და“-ზე, რასაც ნათლად აჩენს ტმესი: „და შე-ლა თუ-წუხნა“ (მ. 14, 9) და ზოგიერთი სხვა შემთხვევა: „და უნდა ლათუ მისი მოკლეაჲ“ (მ. 14, 5). ამიტომ, როცა ის უშუალოდ მოსდევდა „და“ კავშირს, ვყოფდით მისგან: „და ლათუ მკუდრეთით ვინმე აღდგეს“ (ლ. 16, 31), „და ლათუ ღმრთისა არა მეშინის“ (ლ. 18, 4), „და ლათუ ესენი ღუხნენ“ (ლ. 19, 40). მერმინდელ ძეგლებში „ლათუ“ უკვე შერ-წყმულია „და“-სთან: დალათუ.

ზოგ შემთხვევაში, მოკლე სტრიქონების გამო, იძულებული ვიყავით შევ-რეიგებოდით უჩვეულო გაყოფას სიტყვისას სტრიქონიდან სტრიქონზე გადატა-ნისას: პრქუს-ეს (მრ. 11, 83).

6. მუხლებად დაყოფისათვის

ამ გამოცემაში თავებად და მუხლებად დაყოფა ახალი წესით არის გატარებული (როგორცაა, მაგ., თბილისს 1912 წ. გამოცემულს ახალ აღთქმაში). რაც შეეხება ძველ სტიქომეტრიულ სისტემას, მას ამ გამოცემაში მოვერიდეთ, რადგანაც საკითხი სათანადოდ შესწავლილი არ არის ქართ. ხელნაწერების მიმართ; ამიტომ აქ არ მოიპოვება არც გვერდობლივი სიმფონია ამონიოს-ეესებისა ქვემო აშიეზზე, და არც შემაჯუჭმლებელი კანონები ოთხთავის წინ. ყველა ეს განზრახულია „ძველი ქართ. ენის ძეგლების“ ერთ-ერთ წიგნში, სადაც წარმოდგენილი იქნება ქართ. ოთხთავების უკანასკნელი რედაქცია, გ. მთაწმიდელის შექმნილი ქართულისა და ბერძნული ტექსტების შეჯერების შედეგად. გიორგისეულ ტექსტებთან ერთად, მის პარალელურად, მოცემული იქნება გარდამავალი საფეხურის რედაქცია.

7. ამ წიგნის გამომცემისათვის

ამ წიგნის გამოცემა ასე წარმოდგა: აღრიდნევი განზრახული მქონდა გამომეცა ქართული ოთხთავის უძველესი ტექსტი, როგორც ისეთი ძეგლი, რომელიც ქართული სალიტერატურო ენის საწყისებს კარგად წარმოგვიდგენს. ამ მიზნით ჯერ კიდევ ამ ოცდახუთიოდე წლის წინად გადმოვაწერინე სტუდენტს ბ. ჩიქობავას მთელი აღიშის ოთხთავი. შემდეგ დაწინაურებულ სტუდენტებს და ასპირანტებს ვაძლევდი გარკვეულ დავალებებს ოთხთავთა ენის შესახებ; მაგ., ა. კიხიჩიამ საკანდიდატო თემად აიღო „მართვა-შეთანხმების საკითხები ძველ ქართულში ჯრუჰის ოთხთავის მიხედვით“ (1940 წ.) და საამისოდ გადმოწერა მთელი ხელნაწერი; ი. იმნაიშვილს მივეც დასამუშავებლად „ძველი ქართული ოთხთავები რედაქციულად“. საამისოდ მან გადმოწერა პარხლის ოთხთავი და შეუდარა ის სხვა ძველ ოთხთავებს, მათ შორის ჯრუჰისას, საიდანაც მან ვარიანტები გადმოწერა. ამ წიგნის გამოცემისას DE-ს ნაწილში ეს იმნაიშვილის გადმონაწერი იქნა გამოყენებული, ხოლო აღიშის ოთხთავი (C) საგანგებოდ გადმოვაწერინე ჩემს ყოფ. მასწავლებელს მ. ფხალაძეს (1938 წ.).

ორივე გადმონაწერი ვაგმართე სასტამბოდ (პირველ წყაროებთან შედარებაში მშველოდა ორივე თანამშრომელი: ქართ. ენის კათედრის დოცენტები ილია აბულაძე და ივანე იმნაიშვილი) და გადავეცი წარმოებას 1944 წლის დასაწყისში. შემდეგ თვით წყობის პროცესში (ჩვეულებრივ მეორე კორექტურაში) ანაწყობ ტექსტს კვლავ ვუდარებდით ხელნაწერებს (აღიშის ოთხთავისთვის ფოტოტიპებს)¹, მაგრამ ისე, რომ აღიშის ოთხთავს უმთავრესად მე ვუდარებდი, ჯრუჰ-პარხლისას კი — აბულაძე და იმნაიშვილი. პირველ კორექტურებს უმთავრესად იმნაიშვილი კითხულობდა, მეორესა და მე-

¹ იმედი მქონდა, რომ საბოლოო შედარებისათვის სვანეთიდან თბილისში მივიღებდი თვით ხელნაწერს, მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს ვერ მოხერხდა. ამიტომ C-ს ტექსტი მართო ფოტოტიპიური გამოცემის მიხედვით არის დაშუშავებული.

ნამეს—ყველანი, ხოლო მეოთხეს—უმთავრესად ამ სტრიქონების დამწერი. თუ სადმე რაიმე იქვი გაჩნდებოდა ცალკეული საკითხის შესახებ, კვლავ პირველ წყაროებს მივჭმართავდით ხოლმე. მიუხედავად ამისა, თუ სადმე კორექტურული შეცდომა გაიპარა გამოცემაში, რომელსაც ესდენ ყურადღებით ვეპყრობოდით სამნივე, ან ტექსტი არა იმგვარად არის დადგენილი, როგორც საჭიროა, ამისი პასუხისმგებლობა მხოლოდ და მხოლოდ ამ წიგნის გამოცემის ხელმძღვანელს ეკისრება.

ა. შანიძე.

4.12.1944

თბილისს.

დათქმული ნიშნები

A ოპიზის ოთხთავი (913 წ.).

B ტბეთის ოთხთავი (995 წ.).

C ადიშის ოთხთავი (897 წ.).

D ჯრუჭის ოთხთავი (936 წ., სურათები 940 წ.).

D* (შენიშვნებში) ჯრუჭის ოთხთავის გაცხოველებული ადგილები.

E პარხლის ოთხთავი (973 წ.).

X ხანმეტი ლექციონარი (=ქართ. ენის ძეგლები, 1).

Y ხანმეტი ნაწყვეტები, გამოცემული ი. ჯაფარიძის მიერ (ტ. უ. მ., II).

Z ჰემეტი ტექსტები, გამოცემული ა. შანიძის მიერ (ტ. უ. მ., III).

მ. (მათ.) მათეს სახარება.

მრ. (მარკ.) მარკოზის სახარება.

ლ. (ლუკ.) ლუკას სახარება.

ი. (იოვ.) იოვანეს სახარება.

[ ] კავებში ჩასმულია ფურცლის ჩამონაკერ ან ჩამონახვე ნაწილს გაყოფილი და ჩვენ მიერ აღდგენილი ასოები ან სიტყვები, რომლებიც არ მოიპოვება ხელნაწერის დაზიანების გამო.

( ) ფრჩხილებში ჩასმულია ჩვენ მიერ დამატებული ასოები ან სიტყვები, რომლებიც არ ჩანს, ან არ დაუწერიათ.

+ (ჯვარი) ნიშნავს: უმატებს (ან: მეტია).

— (მინუსი) ნიშნავს: აკლებს (ან: აკლია).

|| ფურცლის პირველი გვერდის დასაწყისი D-ში (recto) [ნახე ფურცლების საძიებელი, გვ. 381—382].

| a) ტექსტში: ფურცლის მეორე გვერდი (verso).

b) შენიშვნებში: სიტყვა გადატანილია სტრიქონიდან სტრიქონზე (შეცდომა ზოგჯერ სიტყვის გადატანისაგან არის წარმომდგარი: ეძიე/ძიებენ მ. 6, 32).

ПРЕДИСЛОВИЕ

Первое издание грузинской версии четвероглава было напечатано в 1709 г. в Тбилиси, в типографии, основанной Вахтангом VI. Издание предназначалось для нужд церкви и заключало в себе отредактированный Георгием Святогорцем († 1065) текст, который считался окончательно установленным и был принят грузинской церковью повсеместно. Последующие издания (числом около 17-ти); преследовавшие исключительно религиозные цели, повторяли первое.

В конце 19-го и в начале 20-го в. были попытки дать научное издание груз. четвероглава, но практически ничего не было сделано. Только в 1908 г. Академия Наук, по инициативе В. Н. Бенешевича и Н. Я. Марра, приступила к практическому осуществлению давно лелеянной мечты и в 1909 г. появилось евангелие Матфея по двум рукописям 10-го в. — опизской (913 г.) и тбетской (995 г.), а в 1911 г. — евангелие Марка¹. Вскоре вспыхнула война и это начинание прекратилось. Не вышло и Урбнисское евангелие (10-го в.), подготовленное к печати М. Г. Джанашивили в 1908 г. и переданное для издания Московскому археологическому обществу. Зато названное общество иначе оказало большую услугу делу изучения древнегрузинских четвероглавов: в 1916 г. оно издало фототипически древнейший из датированных грузинских четвероглавов — адишский (897 г.), сделав его доступным для широкого круга исследователей². Пользуясь этим изданием, проф. Гарвардского университета R. P. Blake приступил к печатанию адишского текста типографским способом и в 1928 г. издал в Париже, в серии *Patrologia orientalis*, текст евангелия Марка, причем, базируясь на академическое издание текста опизского и тбетского списков, указал разночтения по ним; а для того, чтобы детали и общая картина грузинской версии были понятны для широкого круга ученых, свое издание он снабдил латинским переводом³. За Марком последовал Матфей в 1933 г. в таком же виде и в той же серии, а евангелие Иоанна, уже набранное и сверстанное в 1939 г., приостановилось вследствие разразившейся войны.

¹ Четвероевангелие в древнем грузинском переводе. По двум рукописям (913 и 995 гг.) издал В. Н. Бенешевич. Вып. I. Евангелие от Матфея. СПб. 1909. Вып. II. Евангелие от Марка. СПб. 1911 (Заглавие также по-грузински и по-латыни).

² Адишское евангелие (= Материалы по археологии Кавказа. Вып. XIV). Москва 1916.

³ *The Old Georgian Version of the Gospel of Mark from the Adysh Gospels with the Variants of the Optza and Tbet' Gospels Edited with a Latin Translation by Robert P. Blake* (= *Patrologia orientalis*. Tome XX, fasc. 3, pp. 438—574), Paris 1928.

Такое внимание к груз. версии четвероглава объясняется, между прочим, тем значением, которое выпадает на ее долю для истории текста евангельских книг. Со времен Д. З. Бахрадзе¹ в специальной литературе все время стоял вопрос: в каком отношении находится груз. текст евангелия к греческому и другим версиям—армянской и сирийской? Этот важный вопрос обычно решался не на основании критического анализа и всестороннего изучения всего текста, а путем сличения отдельных мест с греческим, армянским и сирийским текстами. Поэтому выводы, полученные таким образом, не отличаясь особенной убедительностью, могли иметь значение лишь для отдельных мест, а не для проблемы перевода евангельских книг на груз. язык в целом, поскольку, во-первых, грузинский текст не был критически установлен и должным образом издан, во-вторых, мало учитывалась история самого греч. текста, тем более армянской и сирийской версий. Характерно в этом отношении заявление известного английского армениста: «детальный просмотр текста груз. Нового завета меня убедил в том, что он первоначально был переведен с древнего сирийского текста, идентичного с тем, который был в употреблении у первых армянских переводчиков. Впоследствии обе версии подверглись ревизии и исправлены полностью и независимо (друг от друга) по греч. текстам²». Для выдвижения таких положений совершенно недостаточно материалов, приводимых Сопубеаге³ом, даже в рамках четвероглава. Исследуя подобные вопросы, прежде всего надо знать, каков грузинский текст, в каком отношении находятся разночтения, даваемые древними списками, какие существуют редакции и т. п. Только располагая исчерпывающими ответами на эти вопросы, требующие предварительного освещения, можно правильно поставить и умело разрешить историко-литературные проблемы.

Настоящее издание является частью работ, которые предстоят в этом направлении. И когда будут изучены все дошедшие до нас древние списки и опубликованы критически установленные тексты, нетрудно будет уяснить истинную историю перевода евангельских книг на грузинский язык, равно как учесть тот удельный вес, который имеется у грузинской версии для истории развития, распространения и филиации евангельских текстов. Что этот вес не мал, явствует из анализа, данного проф. R. Blake⁴ом на основании изучения текста евангелия Марка. R. Blake полагает, что грузинские списки четвероглавов (адишского, опизского и тбетского), вместе с армянской версией, относятся к группе рукописей, заключающих в себе т. н. кесарийский текст. Это тот текст, который имелся в Кесарии

¹ Д. З. Бахрадзе, Древние варианты грузинского четвероевангелия. Труды V-го археолог. съезда в Тифлисе. Москва 1887, стр. 215—220.

² Fred Conybeare, The Georgian Version of the NT: Zetschr. f. d. neuest-Wissenschaft XI (1910), p. 232.

в 3-м в. и которым пользовались для своих цитат Ориген и Евсевий. Текст не дошел до нас в первоначальном виде, но частично он представлен в группе рукописей, в том числе коридетской. Грузинские тексты (адишский и опизо-тбетский) представляют более древнюю ступень, чем существующие армянские тексты, которые впоследствии подверглись коренной переработке¹. Нельзя не отметить, что три автора (K. Lake, R. Blake и S. New) для реконструкции кесарийской редакции евангелия Марка (в пределах трех глав: 1-ой, 3-ей и 11-ой) привлекли показания и груз. текстов. Ограничивая свой труд евангелием Марка, они оговариваются, что другие евангелия, возможно, дадут иную картину².

Три рукописи, тексты которых напечатаны здесь, вышли из одного и того же монастыря, даты их переписки не особенно отстоят друг от друга (897—936—973), но текстуально значительно разнятся между собой. В сущности, здесь налицо две совершенно разных редакции, что наблюдается как со стороны лексики, так и со стороны строя предложений. Говорим «две редакции» (а не «два перевода» или «две версии»), ибо ни одна из них не является первоначальным переводом, а обе представляют собой продукт неоднократной переработки. Поэтому было бы неправильно принять какую-либо из них (напр., адишскую) за основной текст, а различия другой снести в примечания, ибо в таком случае вторая редакция, почти наполовину снесенная вниз и расплывшаяся в примечаниях, потеряла бы характер независимого текста; примечания сильно разрослись бы, потребовав почти столько же места, сколько в случае параллельного печатания текстов, и критический аппарат, отличаясь громоздкостью, был бы трудным для пользования. Поэтому мы сочли более целесообразным печатать каждую редакцию особо, рядом друг с другом. Это значительно облегчило работу, а главное, резко выделило особенности каждой из редакций, вследствие чего общая картина древнегрузинских переводов грузинского четвероевангелия стала более ясной, и издание значительно выиграло в техническом отношении.

Текст, даемый в первом столбце (DE), это тот текст, который лежит в основе последующих редакционных переработок: Евфимия, а затем Георгия Святогорца. Георгиевская редакция, сверенная по греческим оригиналам, окончательно вытеснила все предыдущие и стала грузинской вульгатой. Текст джручской и пархальской рукописей является, таким образом, протовульгатным, т. е. текстом, который был распространен в 10-м в.: его повторяют, с незначительными вариациями, опизский (913 г.),

¹ Gospel of Mark, pp. 445—449; The Caesarean Text of the Gospel of Mark, pp. 254—256.

² Kirsopp Lake, Robert Blake and Silva New, The Caesarean Text of the Gospel of Mark (The Harvard Theolog. Review, v. XXI, № 4, 1928), pp. 277, 328.

Бертский (до 988 г.)¹ и тбетский (995 г.) списки. Более того, его поддерживают и значительно ранние тексты: часть ханмэтных отрывков, опубликованных И. А. Джавахишвили, ханмэтный лекционарий (7-го в.) и отрывки из т. н. хаемэтного лекционария (8-ой в.).

Что же касается текста второго столбца, т. е. текста адишской рукописи (С), то он представляет собой совершенно особую редакцию, как отмечали это исследователи с самого начала. Однако, надо иметь в виду одно обстоятельство: часть евангелия от Луки (именно: 3, 9—15, 7 и 17, 25—23, 2), судя по языковым данным (терминология, конструкция фраз), представляет собой текст, явно отличающийся от остальной части той же рукописи С, но сходный с текстом DE². Ясно, что оригинал, с которого списывали адишский текст (или один из его прототипов), был дефектным и недостающие места были восполнены по протовульгатной рукописи. Если не принимать во внимание этих вставок, текст адишского четвероглава займет, несомненно, особое место среди дошедших до нас древнегрузинских списков четвроевангелия. По мнению R. Blake'a, это тот текст, который, в результате дальнейших переработок, дал с одной стороны А (описскую редакцию), а с другой—В (тбетскую редакцию)³. Едва ли можно согласиться с этим утверждением без оговорок. Пока еще многое остается невыясненным в истории перевода евангельских текстов на груз. язык. Как отмечено выше, протовульгатный текст встречается очень рано, в так называемых ханмэтных отрывках; но более показательно, что ханмэтный лекционарий (7-го в.) почти полностью стоит на стороне DE. Таково же положение и в хаемэтных текстах (8 в.). Поэтому вопрос об отношении друг к другу древнегрузинских евангельских текстов, по существу, и сейчас находится в начальной стадии изучения. Ясно лишь одно: текст груз. четвероглава, как отмечали и другие, часто подвергался переработке под редакторским пером.

Кстати, нельзя не отметить, что, хотя джручская (D) и пархальская (E) рукописи дают в общем идентичный текст, который мы назвали протовульгатным, но кое-где между ними замечается и существенная разница. Характерно, что в этих случаях одна из них (то D, то E) идет рука-об-руку с С. Но есть и такие места, где все три рукописи коренным образом отличаются друг от друга. Для примера можно указать на Лук. 1, 78, где мы имеем не отдельные списки, а разные редакции. Это показывает, что одним из пунктов, где исправлялся евангельский текст, был Шатбердский монастырь, основанный Григорием Хандзтийским в начале 9-го века.

¹ R. Blake and S. Der-Nersesian, The Gospels of Bert'hay: An Old-Georgian Ms. of Tenth Century [«Byzantion», 16, (1944), p. 257].

² На это обстоятельство впервые было обращено внимание С. Какабадзе, но обосновано оно И. Имшайшвили.

³ Gospel of Mark, pp. 446—447.

К сожалению, у нас нет достоверных сведений о том, на основании чего исправляли текст, с чем его сличали, какими источниками пользовались и, вообще, каковы были руководящие принципы для такой ответственной работы. Для древнего периода мы пока не находим и такого лаконического замечания, которое читается, напр., в некоторых копиях Георгиевской редакции относительно Мф. 24, 36: „*აქცო ჟღაბ (აძღე ბ უბე)*—этих слов не было в трех греческих евангелиях, я тоже не написал, говорит (Георгий) Святоторси“. Но нет сомнения, что некоторые детали выяснятся и в отношении древнего периода. Для этого нужно, прежде всего, критическое издание текста всех дошедших до нас древних списков.

Как видно из сказанного, наше издание имеет большое значение для решения некоторых историко-литературных вопросов, тем более, что обе редакции напечатаны параллельно, и этим облегчается труд сличения их между собой, равно как и текстов других рукописей с ними. Тем не менее, мы должны подчеркнуть, что не это служило главным мотивом для издания текстов шатбердских четвероголов, а то обстоятельство, что они представляют собой памятники древнейшего грузинского литературного языка. Правда, переписаны они сравнительно поздно, в 9—10-ом веках, но по происхождению они безусловно относятся к более древней эпохе. Хотя язык древних переводов значительно исправлен по позднейшим нормам, но в основном они выявляют черты языка 4—5-го вв. Стилистическая редакция коснулась, главным образом, замечных форм. Благодаря этому, древнегрузинский колорит, правда, заметно убавился, но можно смело сказать, что в них хорошо представлен основной запас древнейших морфологических и синтаксических явлений, равно как и архаической лексики. Нет сомнения, что напечатанные здесь тексты занимают одно из первых мест среди памятников древнегруз. языка, и это определило неотложную необходимость их публикации. Настоящим изданием частично восполняется пробел, который давно чувствуется в области изучения начального периода древнелитературного грузинского языка.

В предисловии на груз. языке дано подробное описание шатбердских рукописей¹, а также разъяснения некоторых вопросов, касающихся настоящего издания: о недостающих и переставленных стихах, о способе раскрытия тител, о знаках препинания и др.

А. Шанидзе

4.12.1944
Тбилиси

¹ В описании включен очерк Р. Шмерлянг о миниатюрах джручской рукописи (стр. 026—031).

P R E F A C E

The Georgian text of the four Gospels was first published by King Vakh-tang VI in the year 1709 in Tbilissi (Tiflis) in the printing press newly set up by him. This was the text of George the Hagiorite's recension which, since the second half of the eleventh century, had been regarded as finally settled and adopted for general use in the Georgian church. All the later editions of the four Gospels (about 17) reproducing the first edition were intended the same as the first one for religious purposes, whether printed together or as separate books or with other books of the NT., either in Khutsuri or in Mkhedruli.

At the end of the nineteenth century and at the beginning of the twentieth century, attempts were made to publish a critical edition of the Georgian text of the four Gospels for scientific purposes, but practically nothing was done. Only in the year 1908 the Academy of Sciences of St. Petersburg set about realizing a long felt wish and in the year 1909 the book of Matthew appeared according to two mss. of the tenth century: that of Opiza (913) and that of Tbet (995) and in 1911 the book of Mark followed¹. Soon the world war broke out and this undertaking was discontinued. The Urbnis codex of the Gospels (10th c.), prepared for publication by M. Janashvili and given to the Moscow Archaeological Society, was also not printed. On the other hand, the Society rendered a great service to the study of the Georgian text of the Gospels in another way: in the year 1916 it published completely, in phototype, the Adish Codex (897), the oldest dated text of the Georgian Gospels², thus making it accessible to a wide circle of scholars. In accordance with this phototype edition, Professor R. Blake, of Harvard University, began to print its text typographically and in the year 1928 he printed the book of Mark in Paris; at the same time, basing himself on the edition of the Academy of Sciences of St. Petersburg, he indicated the variants of the Opiza (A) and Tbet (B) mss.; besides this, in order to make it possible for a wide circle of scientists to understand the details and general character of the Georgian

---

¹ Quattuor Evangeliorum versio Georgiana vetus. E duodus codicibus (sa. p. Ch. n. 913 et 995) edidit Vladimir Benešević. Fasc. I. Evangelium secundum Matthaëum. St. Petersburg 1909. Fasc. II. Evangelium secundum Marcum. Ibid. 1911 (Title also in Georgian and Russian).

² Адышское евангелие (=Материалы по археологии Кавказа. Вып. XIV). Москва 1916.

version, he provided it with a Latin translation¹. The book of Mark was followed by the book of Matthew (1933)² in the same form, but the printing of the book of John, already set up in type, was discontinued owing to the war.

The fact that such attention was paid to the Georgian Gospels can be explained, by the way, by the significance which they have for the history of the Gospels. Ever since the time of D. Bakradze³ there has always been in special literature the question of the relationship between the Georgian Gospels and the Greek text and other versions: Armenian and Syriac. The question was usually settled, not on the basis of a critical analysis and a close examination of the whole text, but by comparing certain passages of the Georgian text with the Greek, Armenian or Syriac. Therefore, the conclusions arrived at could have significance only for separate passages, and not for the whole Georgian version of the four Gospels. This is because, in the first place, the Georgian version had not been settled critically and published in a suitable way and, in the second place, little account had been taken of the history of the Greek text itself, and even less of that of the Armenian and Syriac versions. In connection with this, the remark made by the eminent English scholar is characteristic: «A detailed examination of the Georgian NT. has convinced me that it was originally made from an old Syriac text almost identical with that which the first Armenian translators used. Both versions were subsequently revised and corrected throughout and independently from Greek texts»⁴. It is clear that, when studying such questions, it is necessary, first of all, to take into account the nature of the Georgian text, the relations between the old mss. and the different recensions which exist, and so on. Only by giving exhaustive answers to these questions which demand preliminary enlightenment, is it possible to set the historic and literary questions correctly and to arrive at their solution.

The present edition is only one part of the work which must, without fail, be carried out in this direction. Indeed, when every old ms. has been studied and when the critically established text has been suitably published, then it will be easy to determine the history of the translation of the Gospels in the Georgian language, and the specific gravity the Georgian version has for the formation, spreading and filiation of the Gospel texts. The fact that this specific gravity is not small can be seen from the analysis of the Gospel of Mark made by R. Blake whose opinion is, that the Georgian Gospels

¹ The Old Georgian Version of the Gospel of Mark from the Adysh Gospels with the Variants of the Opiza and Tbet' Gospels Edited with a Latin Translation by Robert P. Blake (= *Patrologia orientalis*, Tome XX, fasc. 3, pp. 439—574).

² Gospel of Matthew, *ibid.* 1933.

³ Д. З. Бахрадзе, Древние варианты грузинского четвероевангелия: Труды V-го археологического съезда в Тифлисе. Москва 1887, pp. 215—220.

⁴ Fred. C. Conybeare, The Georgian Version of the NT.: *Zeitschr. f. d. neutest. Wissenschaft*, XI (1910), p. 232.

(Adish, Opiza and Tbet) belong to that group of mss. which contain the so-called «Caesarean» text. This is the text which was in Caesarea in the third century and which was used and quoted by Origen and Eusebius. This Caesarean text has not come down to us in its original form, but is partly represented in one group of mss. amongst which are the Greek four Gospels of the Koridet Codex. The Georgian texts (Adish and Opiza-Tbet) represent an older stage than the extant Armenian Gospels which have been thoroughly revised at a later time¹. It must be noted, by the way, that three authors (K. Lake, R. Blake and S. New) used the evidence of the Georgian texts when reconstructing the Caesarean text of three chapters of the Gospel of Mark (the 1st, 3rd and 11th). Their special work in connection with the Caesarean texts being restricted to the book of Mark, they say that an analysis of the texts of the other Gospels might give other results².

The texts of the three mss. printed here come from one and the same monastery; they are copied within a period of less than fourscore years (857—936—973), but from the textual point of view they show a great difference. Here we have, in fact, two recensions, one represented in the Adish Codex (C), the second in the Jruch (D) and Parkhal (E) codices. Since we are dealing here with two definitely different recensions both from the point of view of terminology and of the construction of the sentences, it would not be correct to take one of these (e. g. the Adish) as the fundamental text and to indicate the readings of the others in the scholia as variants, because, in such a case, nearly half of the second recension, put below in the scholia, would lose its independent character and its text would be lost in the notes; these would of necessity increase very much and occupy nearly as much space as in the case of printing side by side and it would be possible to use the critical apparatus only with great difficulty. Owing to these considerations we preferred to print the texts separately, parallel to one another. This circumstance made the work easier and, what is more important, showed clearly the peculiarities of the texts of both recensions; as a result of this, in general, the state of affairs became clearer, and the publication gained considerably from the technical point of view.

The text given in the first column (DE), i. e. that of Jruch and Parkhal, is the one which was taken as the basis for later recensions: those of Euthymius and later of George the Hagiorite. The latter recension, as we know, finally supplanted the other recensions and became the Georgian Vulgate. The text of Jruch and Parkhal is, so to speak, the Georgian Proto-vulgate, i. e. the text which was generally used in the tenth century. It is closely

¹ Gospel of Mark, pp. 445—449; The Caesarean Text of the Gospel of Mark, pp. 254—256.

² Kirsopp Lake, Robert Blake and Silva New, The Caesarean Text of the Gospel of Mark (The Harvard Theolog. Review, v. XXI, № 4, 1928), pp. 277, 328.

akin to other Gospels of the tenth century: those of Opiza (913) and Bertz (earlier than 988)¹ and Tbet (955). Moreover, it is supported by older mss.: the Khanmet lectionary (seventh century), part of the Khanmet fragments published by I. Javakhishvili and fragments of the Haëmet lectionary.

As for the text of the second column, i. e. that of the Adish ms. (C), it is a version which stands apart, as was noted from the very beginning by investigators. But there is one circumstance which must be borne in mind: although the text of Luke is completely represented (if we except a few verses which have only been missing in later times: 6,43—49, 19,10—14; 20, 57—43; 21,29—38; 22,1—14), a part of this text, as has been ascertained by I. Imnaishvili, from the point of view of terminology and grammar, is obviously different from the texts of Matthew, Mark and John of the same ms. and partly of Luke itself. The passages differing from the main text are: Luke 3,9—15,7 and 17,25—23,2. As is shown by an examination of these passages, they are akin to DE². That is to say, that one part of the Adish Gospels is of a different recension from the rest of the text. It appears that the original from which the Adish Gospels are copied or, at any rate, one of its prototypes, was an imperfect ms. A great deal of the Gospel of Luke was missing there and this was completed from a ms. of the DE type. If the inserted text is disregarded, the Adish Gospels will really occupy a separate place amongst the other Gospels. In the opinion of Blake, this is the text which, as a result of later recensions, gave, on the one hand, A (the Opiza recension) and, on the other, B (the Tbet recension)³. But there are still many things to be explained. There is no doubt, for instance, as we mentioned above, that the proto-vulgate text occurs very early in the so-called Khanmet fragments and, what is more important, the Khaumet lectionary, which is a monument of the seventh century, has almost entirely a proto-vulgate character. The state of affairs is the same as regards the Haëmet texts. Therefore, the study of the question of the relation between the old recensions of the Georgian Gospels is essentially at the beginning stage and final conclusions must be regarded as premature. One thing at any rate is clear, that the text of the Georgian Gospels has gone through many revisions, as has often been admitted. It must be noticed, by the way, that although the Jruch and the Parkhal mss. show, in general, one and the same text, named by us the proto-vulgate, there are, in some verses, considerable differences between them. It is important that, in such cases, one of these is near to C. But there are verses also where all three Shatberd mss. are absolutely different, for instance:

¹ R. Blake and S. Der Nersessian, *The Gospels of Bert'hay: An Old-Georgian Ms. of the Tenth Century* (Byzantium, 16, 1944, p. 257).

² This fact was first noticed by S. Kakabadze and established by I. Imnaishvili.

³ *Gospel of Mark*, pp. 446—447.

Luke 1, 78. It is evident that here we are dealing not with different copies, but with different recensions. This shows clearly that one of the centres where the Georgian text of the Gospels was corrected was Shatberd. Unfortunately, we have not yet come across any trustworthy evidence with regard to the following: on what basis they corrected the texts, what they compared them with, which sources they used and, in general, by what principles they were guided when carrying out such responsible work. For an older period we have not such a laconic remark as we have for instance in some of the copies of George the Athonite's recension with respect to Matthew 24, 36: „აჲჲ ოფან (οὐδὲ ὁ υἱός), these words did not occur in the three Greek Gospels, neither have I written them, says (George) the Hagiorite“. But there is no doubt that some details will gradually be made clear for old epochs also. For that it is necessary, first of all, to make a critical publication of the texts of all the old mss. which have come down to us.

As can be seen from the above, our edition has great importance for the solution of some historical and literary questions, all the more so that the two recensions are placed side by side and this makes it easier not only to compare them with each other but also with the texts of other mss. But it must be definitely noted that this was not the chief motive that prompted the publication of the Shatberd Gospels; it was the fact that they are monuments of the oldest period of the Georgian literary language. It is true that they were copied comparatively late, in the ninth and tenth centuries, but as far as their origin is concerned, they belong to an older period. Although the language of the old translations was considerably corrected according to later standards, yet they show mostly the character of the language of the fourth and fifth centuries. The stylistic revision supplanted the khanmet forms, the other forms remaining chiefly untouched. Because of this, the old Georgian language has lost much colouring, but we may boldly say that the original store of the old morphological and syntactical features and also the archaic lexicon are represented quite well. There is no doubt that the texts printed here occupy one of the first places amongst the monuments of the old Georgian language, and it is just this which determined the urgent need for their publication. The present edition will partly fill a gap which for a long time has been felt in the field of the study of the early period of the old literary Georgian language.

In the Georgian preface is given a detailed description of the Shatberd mss.¹, as also remarks relating to certain questions concerning the present edition: about missing and transposed verses, about punctuation marks and abbreviations etc.

A. Shanidze.

4-12-1944, Tbilissi.

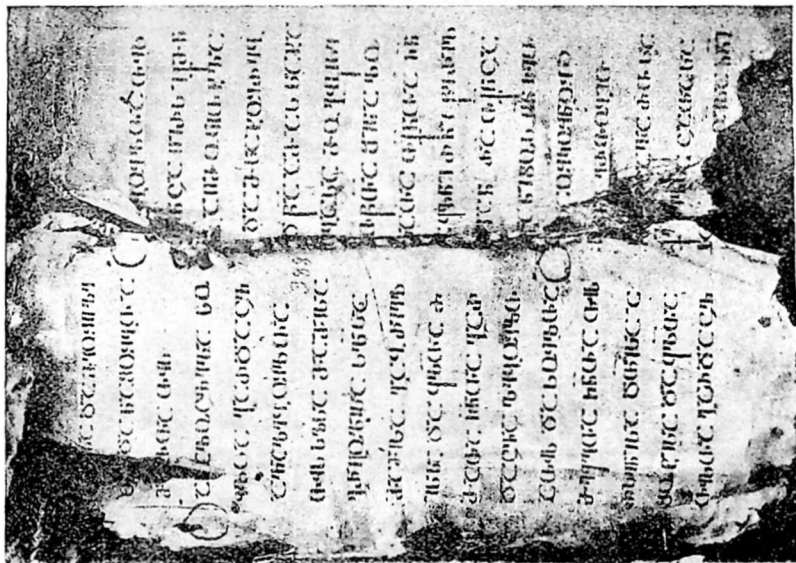
¹ In the description is included a study of Miniatures of the Jruch Gospels by R. Schmerling (pp. 026—031).

1) ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

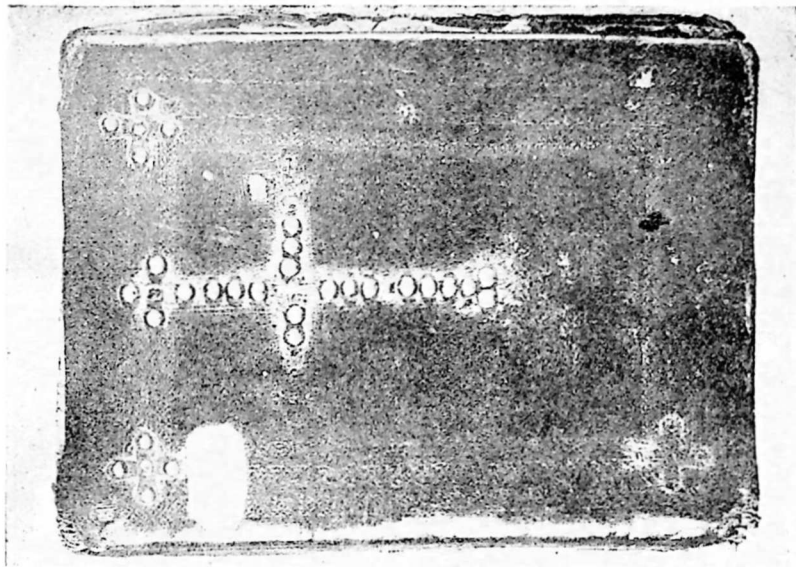
სურ. 1. აღიშის ოთხთავი (C)
 ქარიზიონი და ნიკ. ჯუმბათლის მინაწერი

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

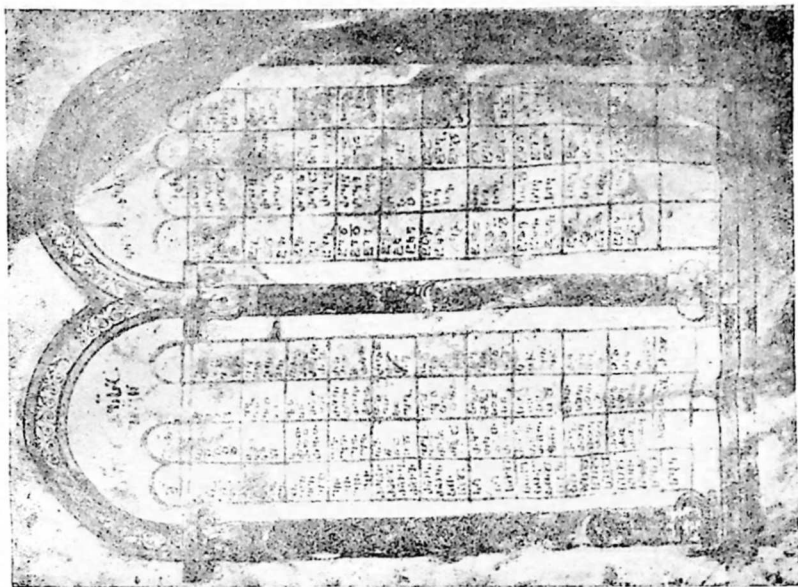
სურ. 2. აღიშის ოთხთავი (C)
 ანდერძი (დასაწყ.)

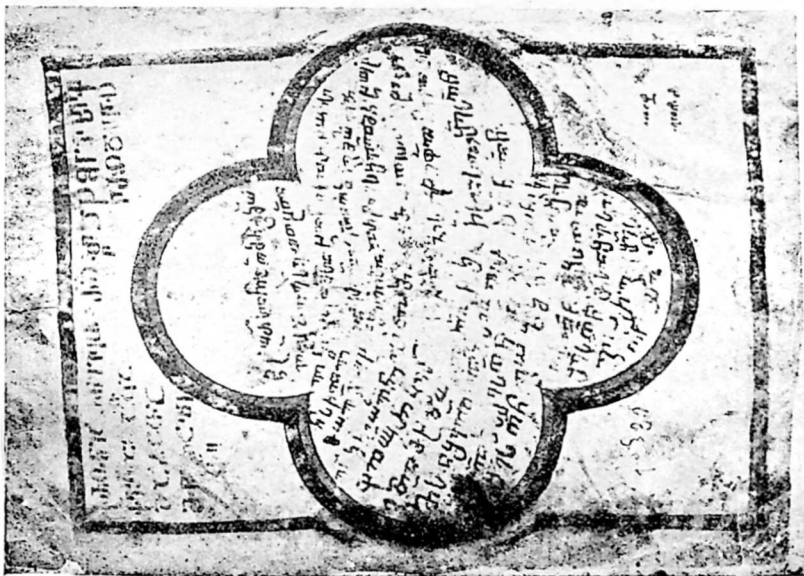
სურ. 3. აღიშის თხოთაგი (C)
ანდენი (გაგნი).

სურ. 4. ჯრუმის თხოთაგი (D)
583

ს უ რ. 6. ჯ რ უ მ ს ო თ ხ თ ა ვ ი (D)
კ ა ნ ო ნ ი I

ს უ რ. 5. ჯ რ უ მ ს ო თ ხ თ ა ვ ი (D)
ჯ ვ ა რ ი

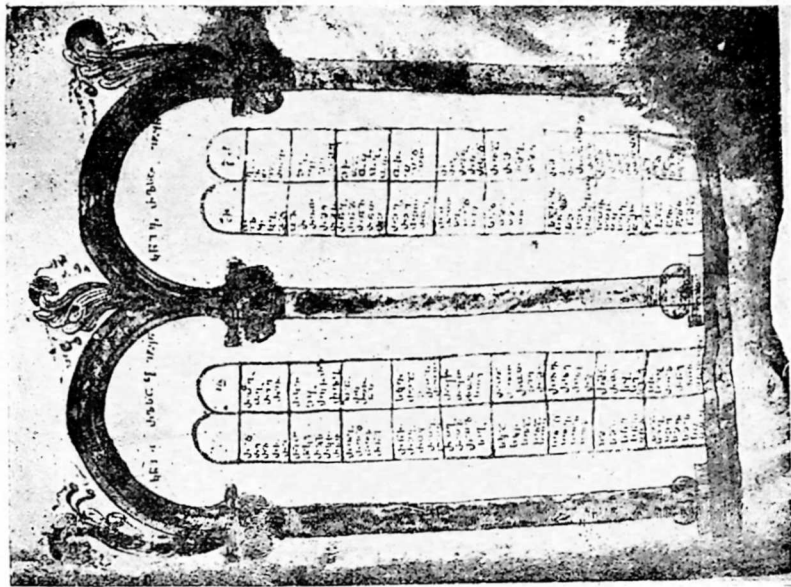

Manuscript page 8 features two large, ornate initials, 'A' and 'B', rendered in a dark, possibly ink or paint, with decorative flourishes extending from their stems. Each initial contains a table of text in Georgian script. The text is organized into columns and rows, with some larger characters at the beginning of rows. The background of the page is light, and the overall appearance is that of an aged manuscript.

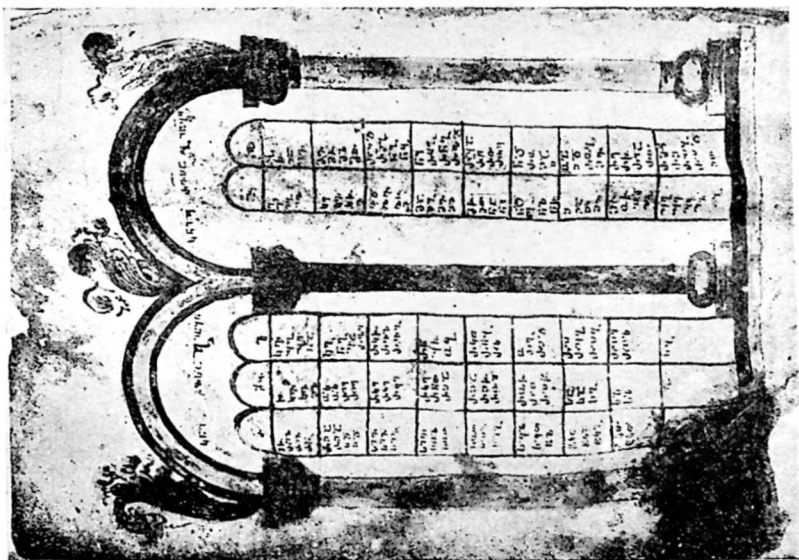
ს უ რ. 8. ჯ რ უ ქ ს ო თ ხ თ ა ვ ი (D)
კ ა ნ ო ნ ი II ო ლ ა III

Manuscript page 7 features two large, ornate initials, 'A' and 'B', rendered in a dark, possibly ink or paint, with decorative flourishes extending from their stems. Each initial contains a table of text in Georgian script. The text is organized into columns and rows, with some larger characters at the beginning of rows. The background of the page is light, and the overall appearance is that of an aged manuscript.

ს უ რ. 7. ჯ რ უ ქ ს ო თ ხ თ ა ვ ი (D)
კ ა ნ ო ნ ი II

ს უ რ. 10. ჯ რ უ ჯ ს ო თ ხ ა ვ ი (D)
კ ა ნ ო ნ ი V — VI

ს უ რ. 9. ჯ რ უ ჯ ს ო თ ხ ა ვ ი (D)
კ ა ნ ო ნ ი IV და V

Two large decorative initials, 'D' and 'X', are shown. Each initial contains a table of numbers. The 'D' initial has a table with 4 columns and 10 rows. The 'X' initial has a table with 4 columns and 10 rows. The numbers are written in Georgian script.

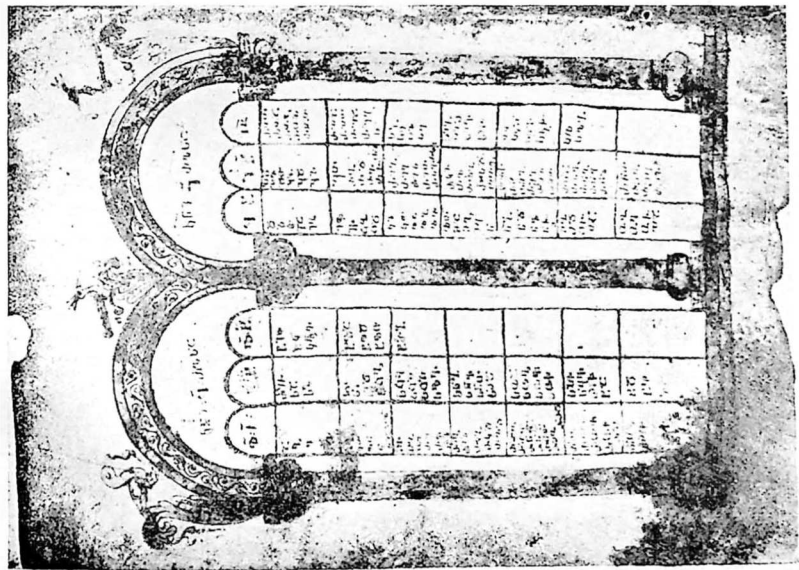
1	2	3	4
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40
41	42	43	44
45	46	47	48
49	50	51	52
53	54	55	56
57	58	59	60
61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76
77	78	79	80
81	82	83	84
85	86	87	88
89	90	91	92
93	94	95	96
97	98	99	100

ს უ რ. 12. ჯ რ უ ჯ ის ო თ ხ ა ვ ი (D)
კ ა ნ ო ნ ი IX ო ლ ა X

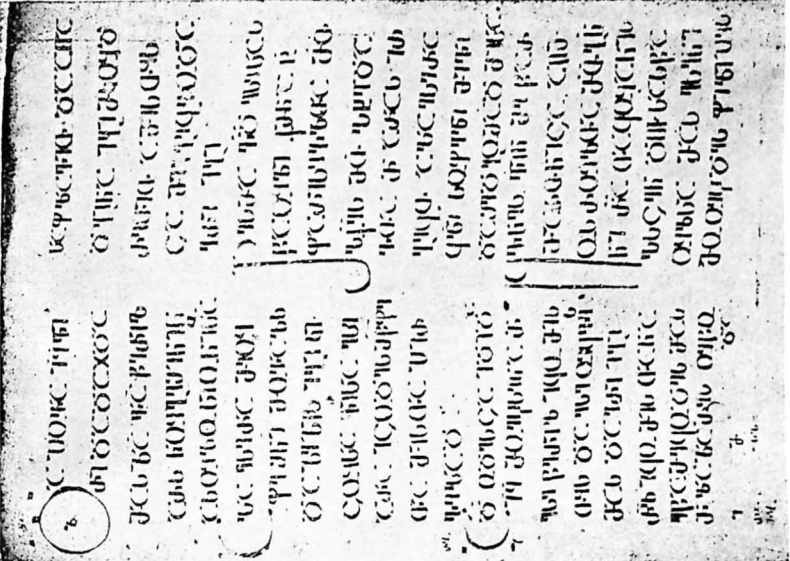
Two large decorative initials, 'D' and 'X', are shown. Each initial contains a table of numbers. The 'D' initial has a table with 4 columns and 10 rows. The 'X' initial has a table with 4 columns and 10 rows. The numbers are written in Georgian script.

1	2	3	4
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40
41	42	43	44
45	46	47	48
49	50	51	52
53	54	55	56
57	58	59	60
61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76
77	78	79	80
81	82	83	84
85	86	87	88
89	90	91	92
93	94	95	96
97	98	99	100

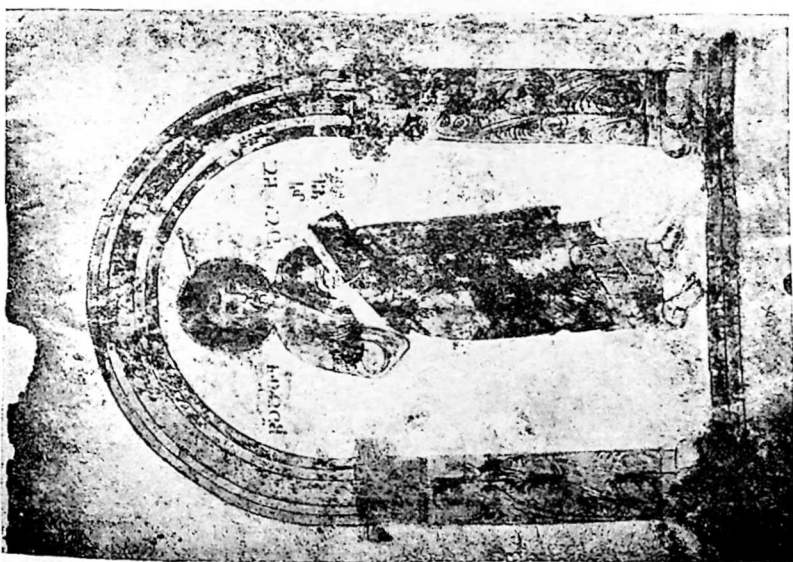
ს უ რ. 11. ჯ რ უ ჯ ის ო თ ხ ა ვ ი (D)
კ ა ნ ო ნ ი VII ო ლ ა VIII

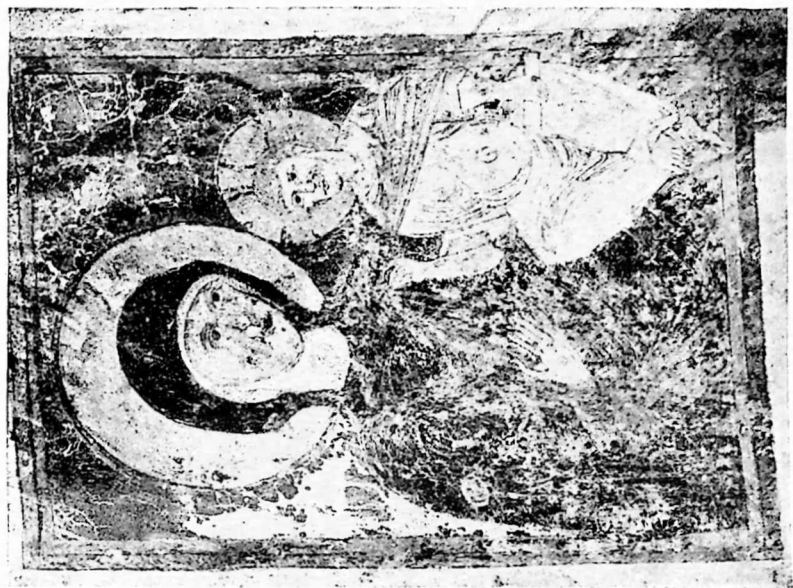
სურ. 13. ჯრუმის ოთხთავი (D)
კანონი X

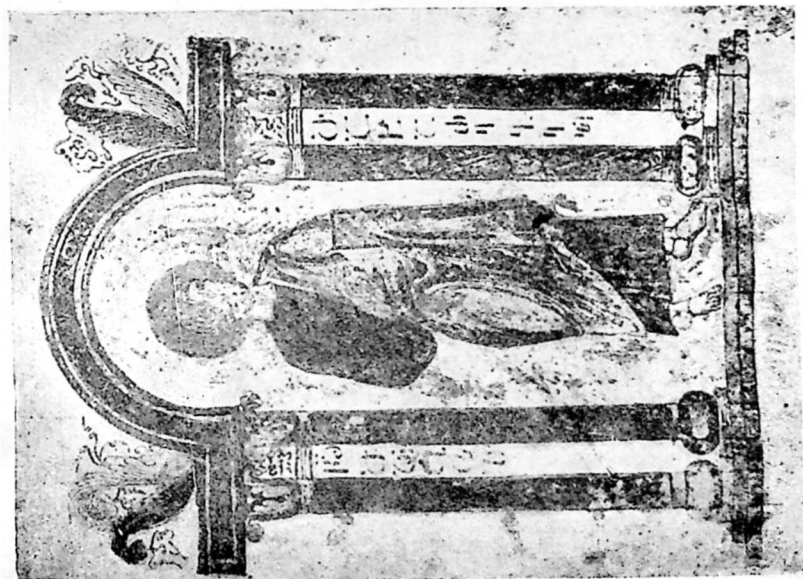
სურ. 14. ჯრუმის ოთხთავი (D)
თმ. 12, 14—21

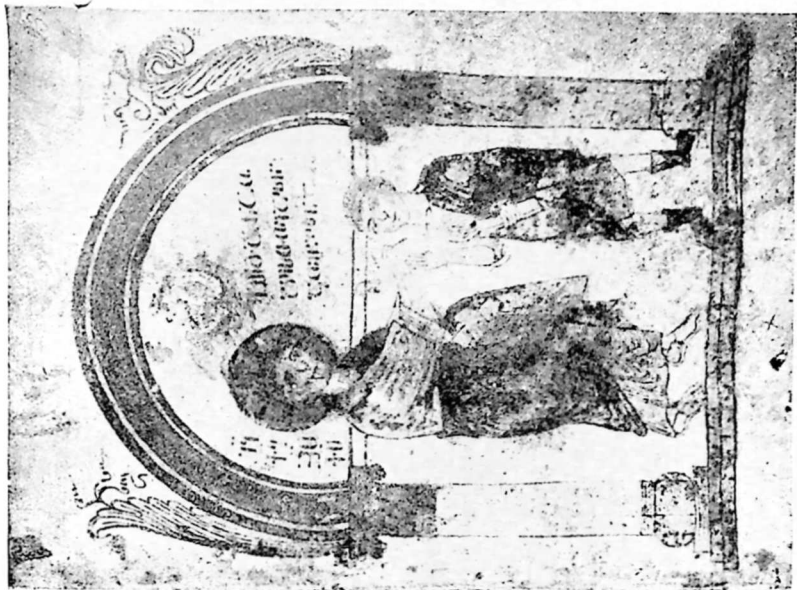
სურ. 15. ჯრუქის ოთხოვი (D)
მათე მახარებელი

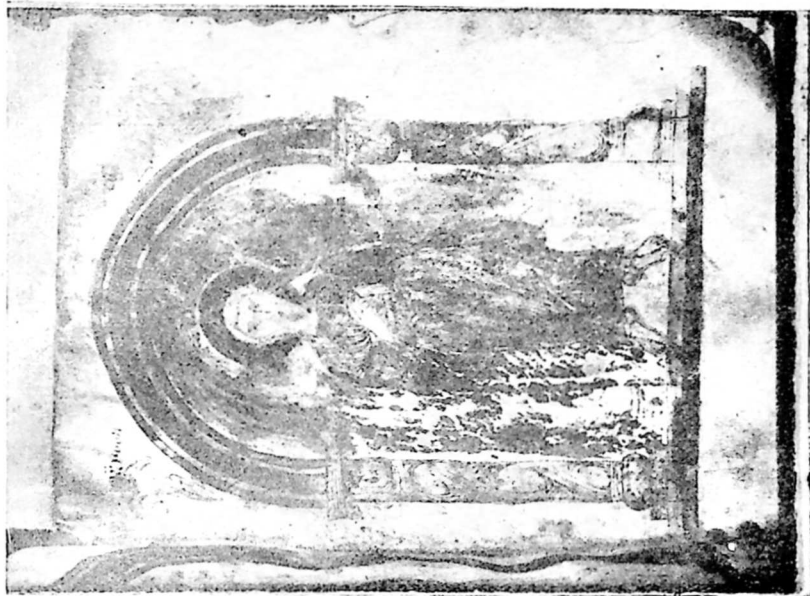
სურ. 16. ჯრუქის ოთხოვი (D)
ღვთისმშობელი ყრმითურთ

ს უ რ. 17. ჯრუჭის ოთხთვი (D)
მარკოგ მახარებელი

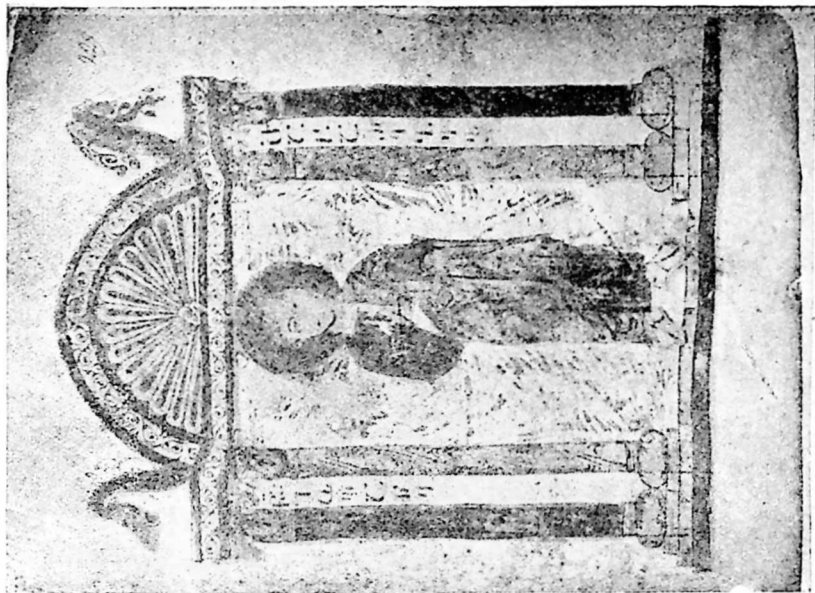
ს უ რ. 18. ჯრუჭის ოთხთვი (D)
ბრამის განკურნება

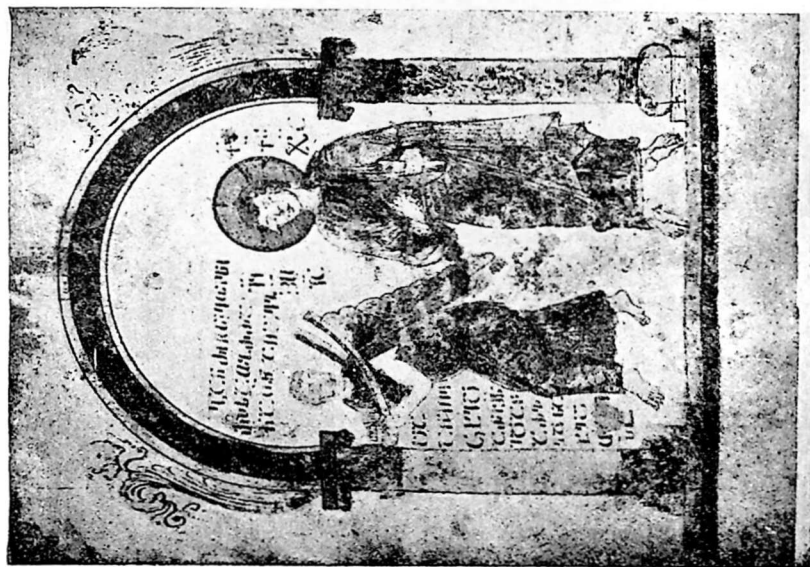
ს უ რ. 20. ჯ რ უ კ ის ო თ ხ თ ა ე ი (D)
ლ უ კ ა მ ა ხ ა რ ე ბ ე ლ ი

ს უ რ. 19. ჯ რ უ კ ის ო თ ხ თ ა ე ი (D)
ე უ მ ა კ ე უ ლ ის გ ა ნ ე უ რ ნ ე ბ ა

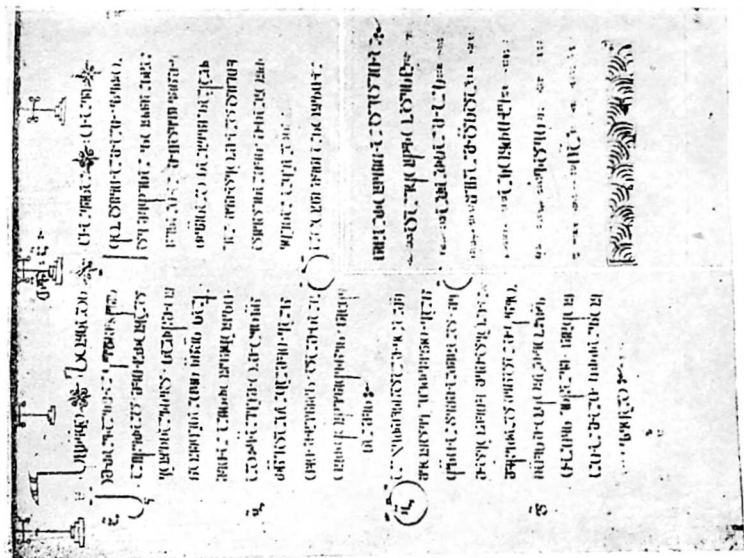
ს უ რ. 22. ჯ რ უ ლ ს ო თ ხ თ ვ ე (D)
ი ო ვ ა ნ ე შ ა ხ ა რ ბ ე ლ ი

ს უ რ. 21. ჯ რ უ ლ ს ო თ ხ თ ვ ე (D)
გ ა ნ რ ჯ ე ჳ ე ჳ ო ჳ ო ს გ ა ნ კ უ რ ნ ე ბ ა

ს უ რ. 26. პარბლის ოთხთავი (E)
 ლუკ. 1, 1-5 და 24, 52-53

ს უ რ. 25. პარბლის ოთხთავი (E)
 მათ. 28, 18-20
 მარკ. 16, 18-20

Handwritten text in Georgian script, likely a manuscript page. The text is arranged in several columns, with some lines starting with large, decorative initial letters. The script is dense and characteristic of traditional Georgian calligraphy.

ს უ რ . 29. პარბლის თობთავი (E)
ანდგიბი (დასასრ.) და ქრონიკონი

Handwritten text in Georgian script, continuing the manuscript. The text is arranged in several columns, with some lines starting with large, decorative initial letters. The script is dense and characteristic of traditional Georgian calligraphy.

ს უ რ . 30. პარბლის თობთავი (E)
შეურიულგების აქტი

ՆՇԻՆ ԿՇԵՎՆԻՍԻՆԻ
ՕՒՔՄՇԻՆ

D

C

13.

14.

15.

16.

17.

... [ბა]ბილოვნისაჲთ ვიდრე ქრისტესადმდე ნათესავი ათოთხმეტ.

18. ხოლო იესუ ქრისტეს შობაჲ ესრეთ იყო: რამეთუ თხოვილ იყო დედაჲ მისი მარიამ იოსებისა და ვიდრე შერთვადმდე მათა იპოვა იგი მიდგომილ სულისაგან წმიდისა.

19. ხოლო იოსებ, ქმარი მისი, მართალი იყო და არა უნდა განმხილებად მისი, იზრახა ფარულად განტევებად იგი.

20. ამას რაჲ ზრახვიდა გულსა თჳსსა; ეჩუენა მას ანგელოზი უფლისაჲ ჩუენებოსა ლამისასა და ჰრქუა მას: იოსებ, ძეო დავეითსო, ნუ გეშინინ მიყვანებად მარიამისა, ცოლისა შენისა, რამეთუ რომელი-იგი მისგან იშვეს, სულისაგან წმიდისა არს.

21. შვეს ძმ და უწოდინ სახელი მისი იესუ, რამეთუ მან ივსნეს ერი თჳსი ცოდვათა მათთაგან.

22. ხოლო ესე ყოველი იქმნა, რადთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი უფლისაჲ პი-

ლათიელმან შვა ზორობაბელ; ზორობაბელ შვა აბიულ;

13. აბიულ შვა ელიაკიმ; ელიაკიმ შვა აზორ;

14. აზორ შვა სალუკ; სალუკ შვა აქიმ; (აქიმ)¹ შვა ელიულ;

15. ელიულ შვა ელეაზარ; ელეაზარ შვა მატთან; მატთან შვა იაკობ;

16. იაკობ შვა იოსეფ, ქმარი მარიამისი, რომლისაგან იშვა იესუ, რომელსა ჰრქვან ქრისტე².

17. ყოველი ნათესავი აბრაამითგან ვიდრე დავეითსა[დმდე] ნათესავი ათოთხმეტ, და დავეითისითგან ვიდრე ტყუეობადმდე³ ბაბილონისა ნათესავი ათოთხმეტ, და ტყუენვითგან⁴ ბაბილონისაჲთ ვიდრე ქრისტესამდე⁵ ნათესავი ათოთხმეტ.

18. ხოლო იესუ ქრისტეს⁶ შობაჲ ესრეთ იყო: რამეთუ თხოილ იყო დედაჲ მისი მარიამ იოსეფისა [და ვიდრე] შერთვადმდე მათა იპოვა მიდგომილ სულისაგან წმიდისა.

19. ხოლო იოსეფ, ქმარი მარიამისი, მართალი იყო და არა უნდა განმხილება⁷ მისი, იზრახა ფარულად განტევებაჲ მისი.

20. და ვითარ იგი ამას ზრახვიდა ოდენ, აჲა ანგელოზი უფლისაჲ ჩუენებით გამოუჩნდა მას და ჰრქუა: იოსებ, ძეო დავეითსო, ნუ გეშინინ მიყვანებად მარიამისა, ცოლისა შენისა, რამეთუ რომელი-იგი მისგან იშვეს, სულისაგან წმიდისა არს.

21. შვეს ძმ და უწოდინ სახელი მისი იესუ, რამეთუ მან ივსნეს ერი თჳსი ცოდვათა მათთაგან(ნ).

22. ესე ყოველი იქმნა, რადთა აღესრულოს თქუებული უფლისა მიერ წინანს-

1 აქიმ¹ შეროდ აღარ დაუწერია. 2 ქ² C. 3 ტყუეობადმდე C. 4 ტყუენვითგან C. 5 ქვანდ C. 6 ქ⁶ C. 7 ასეა.

D

C

ჩითა წინაწარმეტყუელ(ისაჲ)თა¹ თქუ-
შული:

23. აჰა ქალწული მიუღდგეს და შვეს
ძღ, და უწოდინ სახე(ლი)² მისი ეგმანუ-
ელ, რომელ არს გამოთარგმანებით:
ჩუენ თანა ღმერთი.

24. განიღჳა იოსებ ძილისა მისგან და
ყო ეგრე, ვითარცა უბრძანა მას ანგე-
ლოზმან უფლისამან, და წარიყვანა მან
ცოლი თჳსი.

25. და არა იცოდა იგი, ვიდრემდე
შეა ძღ და უწოდა სახელი მისი იესუ.

წარმეტყუელისაგან¹, რომელი თქს:
შული:

23. აჰა ქალწული მიუღდგეს და შვეს³
ძღ, და უწოდინ სახელი მისი ენმანუ-
ელ, რომელ არს თარგმანებით: ჩუენ
თანა ღმერთი.

24. განიღჳა იოსებ ძილისაგან და
ყო ეგრე, ვითარცა უბრძანა მას ანგე-
ლოზმან უფლისაქმან, და წარიყვანა
ცოლი თჳსი.

25. და არა იცოდა იგი, ვიდრემდე
შეა ძღ, და უწოდეს სახელი მისი იესუ.

2

1. ხოლო იესუ ქრისტეს შობასა ბეთ-
ლემს ჰურიასტანისასა, ღღეთა ჰეროდე
მეფისათა, და აჰა მოგუნი აღმოსავა-
ლით მოვიდეს იერუსალმდ და იტყო-
დეს:

2. სადა არს ახლად შობილი იგი მე-
უფე ჰურიათაჲ? || რამეთუ ვიხილეთ ვარს-
კულაგი მისი აღმოსავალით და მოვე-
დით თაყუანის-ცემად მისა.

3. ვითარცა ესმა ესე ჰეროდე მეფე-
სა, შეძრწუნდა იგი და ყოველი იერუსა-
ლმში მის თანა.

4. და შეკრიბნა ყოველნი მღდელთ
მოძღუარნი და მწიგნობარნი ერისანი
და ჰკითხვიდა მათ: სადა შობად არს
ქრისტე¹?

5. ხოლო მათ ჰრქუეს: ბეთლემს ჰუ-
რიასტანისასა. რამეთუ ესრე წერილ
არს წინაწარმეტყუელისა² მიერ:

6. და შენ, ბეთლემ, ქუეყანაჲ ეგე იუ-
დაისი, არასადა³ უმრწემეს ხარ მთა-
ვართა შორის იუდაისთა; რამეთუ შენ-
გან გამოვიდეს მთავარი, რომელმან
დამწყსოს ერი ჩემი ისრაელი.

1. ხოლო იესუ ქრისტეს² შობასა
ბეთლემს ჰურიასტანისასა, ღღეთა ჰე-
როდეს მეფისათა, აჰა მოგუნი აღმოსა-
ვალით მოვიდეს იერუსალმდ და იტყო-
დეს:

2. სადა არს, [რომელი-იგი იშე]ა მე-
უფე ჰურიათაჲ? რამეთუ ვიხილეთ ვას-
კულაგი აღმოსავალით და მოვედით თა-
ყუანის-ცემად⁴ მისა.

3. ვითარცა ესმა ესე ჰეროდე მეფე-
სა, შეძრწუნდა და ყოველი იერუსალმ-
ში მის თანა.

4. და შეკრიბნა ყოველნი მღდელთ
მოძღუარნი და მწიგნობარნი ერისანი
და იკითხვიდა მათგან: სადა შობად
არს ქრისტე?

5. ხოლო მათ ჰრქუეს: ბეთლემს ჰუ-
რიასტანისასა, რამეთუ ესრე წერილ
არს წინაწარმეტყუელისა⁵ მიერ:

6. და შენ, ბეთლემ⁶, ქუეყანაჲ იუ-
დაისი, არასადა უმრწემეს ხარ მთავარ-
თა შორის იუდაისთა, რამეთუ შენ(გან)⁷
გამოვიდეს დიდი იგი მთავარი, რო-
მელმან დამწყსოს ერი ჩემი ისრაელი.

1 წინაწარმეტყუელთა D. 2 სახე D. 3 ასეა. 4 ქმ D. 5 წინაწყლისა D. 6 არაჲ სადა 11.
1 წინაწარმეტყუელისაგან C. 2 შეს C. 3 ქეს C. 4 თაყუნის-ცემად C. 5 მოძღუარ-
ნი C. 6 წინაწარმეტყუელისა C. 7 ბეთლემდ C. 8 ჰყუანაჲ C. 9 შენ C.

D

C

7. მაშინ ჰეროდე ფარულად მოუწოდა მოგუთა მათ და გამოიკითხა მათგან ეამი იგი გამოჩინებისა მის ვარსკულავისაჲ.

8. და წარავლინნა ბეთლემდ და ჰრქუა მათ: მივედით და გამოიკითხეთ კეშმარიტად ყრმისა მისთჳს და რაჲმს ჰპოოთ, მითხართ მე, რაჲთა მეცა მივიდე და თაყუანის-ესცე მას.

9. ხოლო მათ ვითარცა ესმა ესე, წარვიდეს. და აჲ ვარსკულავი იგი, რომელ იხილეს აღმოსავალით, წინაუძლოდა მათ, ვიდრემდე მოვიდა და დაიდგრა ადგილსა მას, სადაცა იყო ყრმაჲ იგი.

10. ხოლო მათ ვითარცა იხილეს ვარსკულავი იგი, განიხარეს სიხარულითა დიდითა ფრიად.

11. და მოვიდეს სახლსა მას და იხილეს ყრმაჲ იგი მარიამის თანა, დედისა თჳსისა, და დაეარდეს და თაყუანის-სცეს მას; || და აღაღეს საფასეთა მათთა და შეწირეს მისა ძლუენი: ოქროჲ, გუნდრუკი და მურჩი.

12. და მოიღეს ბრძანებდა ჩუენებით ანგელოზისაგან, რაჲთა არა მიაქციონ ჰეროდესა, არამედ სხუთ გზით წარვიდენ სოფლად თჳსა.

13. და ვითარცა წარვიდეს იგინი მიერ, და აჲ ანგელოზი უფლისაჲ გამოლნნა ხილვით იოსებს და ჰრქუა: [აღ]დეგ და წარიყვანე ყრმაჲ ეგე და დედაჲ მაგისი და ივლტოდე ეგჳტედ და იყავ მუნ, ვიდრემდე გრქუა შენ, რამეთუ ეგერა მოძიებად ვალს ჰეროდე და წარწყმედად ყრმასა მაგას.

14. ხოლო იგი აღდგა და წარიყვანა ყრმაჲ იგი და დედაჲ მისი ღამე და წარივიდა ეგჳტედ და იყო მუნ, ვიდრე აღსრულებამდე | ჰეროდესა|.

7. მაშინ ჰეროდე იღუშალ მოუწოდა მოგუთა მათ და გამოიკითხა მათგან ეამი იგი გამოჩინებისა მის ვასკულავისაჲ.

8. და წარავლინნა ბეთლემდ და ჰრქუა: მივედით და გამოიკითხეთ ყრმისა [მისთჳს] კეშმარიტად; რაჲმს ჰპოოთ, (მით)ხართ მე, რაჲთა მ(ე) მოვიდე და თ(ა)ყუანის-ესცე.

9. ხოლო მათ ვითარცა ესმა ესე მ[ე]-თვისა მისგან, წ[ა]რვიდეს. და აჲ ესერა ვარსკულავი¹ იგი, რომელი იხილეს აღმოსავალით, წინაუძ(ლო)და მათ, ვიდრემდე (მ)ოვიდა და და[იდგრა, სადა]ცა იყო ყრმაჲ იგი.

10. [ხოლო მათ] ვითარცა იხილეს ვარსკულავი იგი, განიხარეს სიხარულითა დიდითა ფრიად.

11. და მოვიდეს სახლსა და იხილეს ყრმაჲ იგი მარიამის თანა, დედისა თჳსისა, და დაეარდეს და თაყუანის-სცეს მას; || და აღახუნეს საუნჯეთა მათთა [და] მთართვის³ მას ძლუენი: ოქროჲ, გუნდრუკი და მურჩი.

12. და მოიღეს ბრძანებდა ჩუენებით⁴, რაჲთა არა მიაქციონ ჰეროდესა; არამედ სხუთ გზით განეშორნეს და წარვიდეს სოფლად თჳსა.

13. და ვითარცა განეშორნეს იგინი, აჲ ანგელოზი უფლისაჲ გაძლუენდა ჩუენებით⁴ იოსეფს და ჰრქუა: აღდეგ და წარიყვანე ყრმაჲ ეგე და დედაჲ მაგისი და ივლტოდე ეგჳტედ და იყავ მუნ, ვიდრემდე გრქუა⁵ შენ, რამეთუ ეგულების ჰეროდეს მოძიებად ყრმისა მაგის და წარწყმედად ეგე.

14. ხოლო იგი აღდგა და წარვიდა, წარიყვანა ყრმაჲ იგი და დედაჲ მისი ღამე და წარვიდა ეგჳტედ⁶ და იყო მუნ, ვიდრე აღსრულ[ებამდე] ჰეროდესა⁷.

1 - რ¹ შემდეგ დაუწერია თავზე. 2 თაყუანის-სცეს C. 3 მთართვის C. 4 ჩუენებით C. 5 გრქვა C. 6 ეგჳტედ C. 7 ჰეროდესსა C.

D

C

15. რაფთა აღესრულოს სიტყუად იგი უფლისაჲ, თქუმული წინაწარმეტყუელი-საგან, ვითარმედ: ეგვპტით უწოდო ძესა¹ ჩემსა.

16. მაშინ ჰეროდე ვითარცა იხილა, რამეთუ მოიკიცხა მოგუთა მათგან, გან-რისხნა ფრიად და წარავლინნა მოწყუე-დად ყოველთა ჩხვლთა ყრმათა ბეთ-ლემისათა და ყოველთა საზღვართა მის-თა ორით წლითგანი და უდარესი, ჟა-მისა მისებრ, ვითარცა გამოიკითხა მო-გუთა მათგან.

17. მაშინ აღესრულა თქუმული იგი იე-რემია წინაწარმეტყუელისაჲ, რ^ლ თქუა:

18. ვჰმად ჰრამადთ ისმა ტირილისაჲ და გოდებისაჲ; რაქელ სტიროდა შვილ-თა თჳსთა და არა უნდა ნუგეშინის-ცემის, რამეთუ არა იყენეს წინაშე მისსა.

19. და რაჲმს მოკუდა || ჰეროდე, მუნთქუესვე ეჩუენა ანგელოზი უფლისაჲ იოსებს ეგვპტეს შინა

20. და ჰრქუა მას: აღდეგ და წარი-ყვანე ყრმაჲ ეგე და დედაჲ მაგისი და წარვედ ქუეყანად ისრაჲლისა, რამეთუ მოწყდეს ყოველნი, რომელნი ეძიებდეს სულსა მაგის ყრმისასა.

21. ხოლო იგი აღდგა და წარიყვანა ყრმაჲ იგი და დედაჲ მისი და მივიდა ქუეყანად ისრაჲლისა.

22. და ვითარცა ესმა, რამეთუ არქე-ლაოზ მეფობს ჰურიასტანსა ზედა ქე-როდეს წილ, მაშისა თჳსისა, შეეშენა მუნ მისლვად და მოილო ბრძანებაჲ ჩუე(ნე)ბით ანგელოზისაგან წარსლვად გალილეად.

23. მივიდა და დაეშენა ქუეყანასა, რომელსა ჰრქვან ნაზარეთ, რაფთა აღეს-რულოს თქუმული | წინაწარმეტყუელი-საჲ, ვითარმედ: ნაზარეველ ეწოდოს.

15. რაფთა აღესრულოს თქუმული იგი უფლისა მიერ წინაწარმეტყუელისაგან¹, რომელ თქუა²: ეგვპტით³ უწოდი ძესა ჩემსა.

16. მაშინ ჰეროდე ვითარცა იხილა, რამეთუ მოიკიცხა მოგუთა მათგან, გან-რისხნა ფრიად და წარავლინნა და მოწყუდა⁴ ყოველი ყრმები, რომელნი იყენეს [ბეთლემ]ს და ყოველთა საზღ-ვართა მისთა ორით წლისაჲთგანნი და უდარესი, ჟამისა მისებრ, ვითარცა გა-მოიკითხა მოგუთა მათგან.

17. მაშინ აღესრულა თქუმული იგი იე-რემია წინაწარმეტყუელისაჲ, რ^ლ თქუა:

18. ვჰმად ჰრამადთ ისმა გოდებისაჲ და ტირილისაჲ და ლალადებისაჲ მრავალი; ჰრაქელ სტიროდა შვილთა თჳსთა და არა უნდა ნუგეშინის-ცემის, რამეთუ არა არიან.

19. ხოლო რაჲმს აღესრულა ჰერო-დე, აჰა ანგელოზი უფლისაჲ გამოეცხა-და ჩუენებით იოსებს ეგვპტეს

20. და ჰრქუა: აღდეგ და წარიყვანე ყრმაჲ ეგე და დედაჲ მაგისი და წარ-ვედ ქუეყანად ისრაჲლისა, რამეთუ მოწყდეს რომელნი ეძიებდეს სულსა მა-გის ყრმისასა.

21. ხოლო იგი აღდგა და წარმო-ყვანა ყრმაჲ იგი და დედაჲ მისი და მივიდა ქუეყანად ისრაჲლისა⁵.

22. და ვითარცა ესმა, რამეთუ არ-ქელაოზ მეფობს ჰურიასტანსა ჰეროდეს წილ, მაშისა თჳსისა, შეე[შ]ინა მისლ-ვად მუნ და ბრძანებაჲ მოილო ჩუენე-ბით და წარვიდა ქუეყანად გალილეაჲსა.

23. და მივიდა, დაეშენა ქალაქსა მას, რომელსა ჰრქვან ნაზარეთ, რ^ა აღეს-რულოს თქუმული იგი წინაწარმეტყუე-ლისა მიერ, ვ^დ: ნაზორეველ ეწოდოს.

1 ძსსა D.

1 ასეა. 2 თქუეს (? იქს) C. 3 ეგვპტით C. 4 მოწყუდა C. 5 ი^ლსსა C.

D

C

3

1. მათ დღეთა შინა მოვიდა იოვანე ნათლის-მკემელი ქადაგებდა უდაბნოსა მას ჰურიასტანისასა

2. და იტყოდა: შეინანეთ, რამეთუ მოახლებულ არს სასუფეველი ღმრთისაჲ.

3. რამეთუ ესე არს, რომლისათჳს-იგა¹ თქუა ესაია წინაწარმეტყუელმან: ჳმაჲ ლალადებისაჲ უდაბნოსა ზედა: განმზადენით გზანი უფლისანი და წრფელ ყვენით ალაგნი მისნი.

4. ხოლო თავადსა იოვანეს ემოსა სამოსლად მისა სტევისაგან აქლემისა და სარტყელი ტყავისაჲ ერტყა წელთა მისთა; ხოლო საზრდელად მისა იყო მკალი და თაფლი ველური.

5. მაშინ განვიდოდა მისა იერუსალმში ყოველი და ყოველი ჰურიასტანი და გარემო სოფლები იორდანისაჲ. ||

6. და ნათელს-იღებდეს მისგან¹ იორდანესა ზედა მდინარესა და აღუეარებდეს ცოდვათა მათთა.

7. იხილნა რაჲ უკუე მრავალნი ფარისეველნი და სადუკეველნი, მომავალნი ნათლის-ლებად მისგან, ჰრქუა მათ: ნა-შობნო იქედნეთანო, ვინ გიჩუენა თქუენ სივლტოლაჲ მომავალისა მისგან რისს-ხუნსა?

8. ყავთ უკუე აწ ნაყოფი, ღირსი სინანულისაჲ,

9. და ნუ ჰგონებთ და იტყუთ თავით თჳსით: მამაჲ გჳვის ჩუენ აბრაჰამი. ხოლო გეტყჳ თქუენ: შემძლებელ არს ღმერთი ქვათა ამათგან აღდგინებად შეილაღ აბრაჰამისა.

10. რამეთუ აჰა ცული ძირთა თანა ხეთასა ძეს. ყოველმან ხემან რომელმან არა გამოიღოს ნაყოფი კეთილი, მოეკუეთოს და ცეცხლსა დაედვას¹.

1. მათ დღეთა შინა მოვიდა იოჰანე ნათლის-მკემელი და ქადაგებდა უდაბნოსა ჰურიასტანისასა

2. და იტყოდა: შეინანეთ, რამეთუ მოახლებულ არს სასუფეველი ცათაჲ.

3. რამეთუ ესე არს, რომელი-იგი თქუმულ არს ესაჲ წინაწარმეტყუელი-სა¹ მიერ და იტყჳს: ჳმაჲ ლალადებისაჲ უდაბნოსა ზედა: განმზადეთ. გზაჲ უფლისაჲ და წრფელ ყვენით ალაგნი მისნი.

4. ხოლო თავადსა იოჰანეს ემოსა სამოსელი თმისაგან აქლემისა და სარტყელი ტყავისაჲ წელთა მისთა; ხოლო საზრდელად მისა იყო მკალი და თაფლი ველური.

5. მაშინ განვიდოდა მისა იერუსალმში და ყოველი ჰურიასტანი და გარემო სოფლები იორდანისაჲ.

6. და ნათელს-იღებდეს იორდანესა ზედა მისგან [და] აღუეარებდეს [ც]ოდვათა² მათთა.

7. [და] ვითარცა იხილნა ფარისეველნი და სადუკეველნი, მომავალნი ნათლის-ლებად მისგან, ჰრქუა მათ: ნა-შობნო იქედნეთანო, ვინ გიჩუენა თქუენ სივლტოლაჲ მერმისა მისგან მომავალისა რისსხუნსა?

8. ყავთ უკუე აწ ნაყოფი, ღირსი სინანულისაჲ,

9. და ნუ ჰგონებთ და იტყუთ თავით თჳსით³: მამაჲ გჳვის⁴ ჩუენ აბრაჰამი. ხოლო გეტყჳ თქუენ: შემძლებელ არს ღმერთი ქვათა ამათგან⁵ აღდგინებად და შეილებად აბრაჰამისა.

10. რამეთუ აწუე ესერა ცული ძირთა თანა ხეთასა ძეს. ყოველმან ხემან რომელმან არა გამოიღოს ნაყოფი კეთილი, მოეკუეთოს და ცეცხლსა დაედვას.

1 მისგან D. 2 დაედვასა D.

1 წინაწარმეტყუელისა C. 2 [ც]ოდვა C. 3 თჳსით C. 4 გჳვის C. 5 ქვათამათგან C.

D

11. აწ მე ნათელ-გცემ თქუენ წყლი-
თა სინანულად, ხოლო რომელი-იგი ჩემ-
სა შემდგომად მოვალს, უძლიერეს არს
ჩემსა, რომლისა ვერ შემძლებელ ვარ
ჯამლთა მისთა ტურთვად. მან ნათელ-
გცეს თქუენ სულითა წმიდითა და ცეცხ-
ლითა.

12. რომლისა-იგი ნიჩაბი ჯელთა მისთა,
და განწმიდოს კალოვ თუხი და შეკრი-
ბოს იფქლი მისი საუნჯესა, ხოლო ბზშ
იგი დაწუას ცეცხლითა მით უშრეტითა.

13. მაშინ მოვიდა იესუ გალილეაჲთ
იორდანედ იოვანესა ნათლის-ღებად მის-
გან.

14. ხოლო იოვანე აყენებდა მას და
ეტყოდა: მე მივ(მ)ს შენ მიერ ნათლის-
ღებად და შენ ჩემდა მოხუალა?

15. მიუგო იესუ და ჰრქუა: აცადე
აწ, რამეთუ ესრე ჯერ-არს || ჩემდა აღ-
სრულებად ყოველი სიმაართლე. მაშინ
ნიუშ(უ)ა მას იოვანე.

16. და ნათელ-ილო იესუ. და რაეამს
აღმოვიდოდა წყლისა მისგან, და აჰა
განეხუნეს ცანი, და იხილა სული ღმრთი-
საჲ, გარდამომავალი მიხ ზედა, ვითარ-
ცა ტრედი.

17. და ჯმად იყო ზეცით გარდამო და
თქუა: ესე არს ძშ ჩემი საყუარელი,
რომელი მე სათნო-ვიყავ.

C

11. მე ნათელ-გცემ თქუენ წყლითა
სინანულად, ხოლო შემდგომად ჩემსა
მომავალი უძლიერ(ს) ჩემსა არს. [რომ-
ლისა არა შემძლ(ებ)ელ ვარ მე ქამლ-
თა მისთა [ტურთვად. მან ნათელ-
გცეს თქუენ სულითა წმიდითა [და
ცეცხლითა].

12. რომლისაჲ ნიჩა[ბი] ქელსა მისსა,
[და განწმიდოს კა[ლოვ] თუხი, შეკრი-
ბოს იფქლი თუხი¹ საუნჯესა, ხოლო
ბზშ იგი დაწუას ცეცხლითა უშრეტითა.

13. მაშინ მოვიდა იესუ გალილეაჲთ
იორდანედ იოვანესა ნათლის-ღებად
მისგან.

14. ხოლო იოვანე აყენებდა მას და
ეტყოდა: მე შენგან მივმს ნათელის-ღე-
ბად და შენ ჩემდა მოხუალა?

15. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: აცა-
დე აწ, რამეთუ ესრე შეუენის ჩუნდა
აღსრულ[ებ]ად ყოველისა სიმა(ართლი)სა.
მაშინ-ლა მი(უ)შუა მას.

16. და ნათელ-ილო იესუ და მუნქუეს-
ვე აღმოვდა მიერ წყლით. და მეყსეუ-
ლად განეხუნეს მას ცანი, და იხილა
სული ღმრთისაჲ გარდამომავალი, ვი-
თარცა ტრედი, და მომავალი მის ზედა.

17. და აჰა ჯმად იყო ზეცით და თქუა:
ესე არს ძშ ჩე(მი სა)ყუარელი, რომელი
მთნავს.

4

1. მაშინ იესუ აღმოიყვანა სულისა-
გან უდაბნოდ, რაჲთა გამოიცადოს ეშ-
მაკისაგან.

2. და იმარხვიდა ორმოც დღე¹
და ორმოც ღამე და მერმე შეეშმა.

3. და წარმოუდგა მას გამომცდელი
იგი და ჰრქუა: უკუეთუ შენ ხარ ძშ

1. [მა]შინ იესუ აღიყვანა სულისა
მისგან უდაბნოდ გამოცდად ეშმაკი-
საგან.

2. და დაიმარხა ორმოც(ი) დღე და
ორმოც(ი) ღამე და უკუანადასკნელ შეეშმა.

3. და მოვიდა მისა გამომცდელი
იგი და ჰრქუა მას: ძშ თუ ხარ ღმრთი-

1 დღე 1).

1 თუხი C. 2 მუხუალ C (დაწერილია „მუხუა“ და შემდეგ ზემოდან ჩამატებულია „ლ“
ისე, რომ გადაწერელს შეეძლო უკანასკნელი „ა“ კითხვის ნაწილაკად მიეღო).

D

C

ღმრთისად, არქუ ქვათა ამათ, რადთა პურ იქმნენ.

4. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქუა მას: წერილ არს: არა ხოლო თუ პურითა ცხონდების კაცი, არამედ ყოვლითა სიტყვთა, რომელი გამოვალს პირისაგან ღმრთისა.

5. მაშინ წარიყვანა იგი ეშმაკმან მან წმიდასა ქალაქსა და დაადგინა იგი სართულსა ზედა ტაძრისასა

6. და ჰრქუა მას: უკუეთუ ძქ ხარ ღმრთისად, გარდაიდგე თავი შენი ამიერ ქუეყანად, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: ანგელოზთა მისთა უბრძანებთეს შენთს, მკლავითა მათითა აღვიპყრან შენ, რადთა არა წარსცე ქვასა ფერკი შენი.

7. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: მერმე წერილ არს: არა განსცადო უფალი ღმერთი შენი.

8. მერმე წარიყვანა იგი ეშმაკმან მან და აღიყვანა იგი მთასა ფრიად მაღალსა და უჩუენნა მას ყოველნი სუფიევიანი სოფლისანი და დიდებად მათი

9. და ჰრქუა მას: ესე ყოველი მიგცე შენ, უკუეთუ დაჰვარდე და თაყუანისმცე მე.

10. მაშინ ჰრქუა მას იესუ: წარვედ ჩემგან მართლუკუნ, ეშმაკო, რამეთუ წერილ არს: უფალსა ღმერთსა შენსა თაყუანის-სცე¹ და მას მხოლოსა ჰმსახურებდე.

11. მაშინ დაუტევა იგი ეშმაკმან მან, და ანგელოზნი მოვიდეს და ჰმსახურებდეს მას.

12. ვითარცა ესმა იესუს, რამეთუ იოვანე საპყრობილესა მიეცა, განეშორა და წარვიდა გალილეად.

სად, თქუ, რადთა ქვანი ესე პურ იქმნენ.

4. ხოლო მიუგო მან და ჰრქუა: წერილ არს, რამეთუ: არა ხოლო თუ პურითა ცხონდების კაცი, არამედ ყოვლითა სიტყვთა¹, რომელი გამოვალს პირისაგან ღმრთისადასა.

5. მაშინ წარიყვანა იგი ეშმაკმან მან წმიდასა მას ქალაქსა და დაადგინა იგი გოდოლსა ზედა მის ტაძრისასა

6. და ჰრქუა მას: უკუეთუ ხარ ძქ ღმრთისად, გარდავარდი შენ ამიერ² დაქუე, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: ანგელოზთა მისთა უბრძანებთეს შენთს³, და ჯელთა ზედა აღვიკუთან შენ, ნუსადა წარსცე ქვასა ფერკი შენი.

7. ჰრქუა მას იესუ: მერმე წერილ არს: არა განსცადო უფალი ღმერთი შენი.

8. მერმე აღიყვანა⁴ იგი ეშმაკმან მან მთასა მაღალსა ფრიად და უჩუენნა მას ყოველნი მეფო[ბანი და] დიდებად მა[თი]

9. და ჰრქუა მას: ესე ყოველი მი[გ]ცე შენ, და-თუ-ჰ[ე]არდე და თაყუანის-მცე მე.

10. მაშინ ჰრქუა იესუ: ვილოდე, ეშმაკო, რამეთუ წერილ არს: უფალსა ღმერთსა შენსა თაყუანის-სცე⁵ და მას მხოლოსა ჰმსახურებდე.

11. მაშინ დაუტევა[ა] ეშმაკმან მა[ნ] მუნქუეს⁶, [და ანგელო]ზნი მოუტდეს და ჰმსახურებდეს მას.

12. [ხოლო] ესმა რად უკუე იესუს, რამეთუ იოვანე საპყრობილედ მიეცა, წარვიდა გალილეად.

1 თაყუანის-სცე D.

1 სიტყვთა C. 2 მიერ C. 3 შენთს C. 4 აღიყვანა C. 5 თაყუანისცე C. 6 შეიძლება „მცე“-ც იყო და მოხუცულ ნაწილში მოჰყვა, თუმცა ის დამრჩალ თავისუფალ არებულად დაეტეოდა

D

13. დაუტევე ნაზარეთი და მოვიდა და დაემკვდრა კაფარნაუმს, ზღვს კიდესა, საზღვართა ზაბილონისათა და ნეთთალემისათა,

14. რაჲთა აღესრულოს თქუმული იგი ესაია წინაწარმეტყუელისაჲ, რომელსა იტყვს:

15. ქუეყანაჲ ზაბილონისაჲ და ქუეყანაჲ ნეთთალემისაჲ, გზაჲ ზღვსაჲ წილი იორდანესა, გალილეაჲ წარმართთაჲ.

16. ერი რომელი სხდა ბნელსა, იხილეს ნათელი დიდი, და რომელნი სხდეს ბნელსა | და აჩრდილთა სიკუდილისათა, ნათელი გამოზრწყინდა მათ ზედა.

17. მიერთგან იწყო იესუ ქადაგებად და სიტყუად: შეინანეთ, რამეთუ მოახლებულ არს სასუფეველი ცათაჲ.

18. და იქცეოდა რაჲ იესუ ზღვს კიდესა მას გალილეაჲსასა, იხილნა ორნი ძმანი: სიმონ, რომელსა ერქუა პეტრე, და ანდრია, ძმაჲ მისი, ისათხველიდეს რაჲ ზღუასა მას, რამეთუ იყვნეს იგინი მეთევზურ.

19. და ჰრქუა მათ იესუ: მომდევდით და შემომიდეგით მე და გყენე თქუენ მონადირე კაცთა.

20. მათ მეყსეულად დაუტევეს ბაღე მათი და შეუდგეს მას.

21. და წარმოვიდა მიერ და იხილნა სხუანი ორნი(ი) ძმანი: იაკობ ზებედესი და იოჲანე, ძმაჲ მისი, ნავსა შინა ზებედეს თანა, || მამისა მათისა, გან-რაჲ-აგებდეს ბაღეთა მათთა, და უწოდა მათ იესუ.

22. ხოლო მათ მეყსეულად დაუტევეს ბაღე იგი და მამაჲ მათი და შეუდგეს მას.

23. და მოჰვლიდა¹ იესუ ყოველსა მას გალილეასა და ასწავებდა შესაკრებელსა შორის მათსა და ახარებდა სახარებასა სასუფეველისასა და განჰკურნებდა ყო-

1 მოჰვლიდა D.

1 კაფარნაომდ C. 2 ზღვს C. 3 ზღუასა C. 4 წარმარქმართთაჲ C. 5 იაკაბ C.

C

13. და დაუტევე ნაზარეთი, მოვიდა, დაეშენა კაფარნაომს¹, ზღვს² კიდესა, საზღვართა [ზა]ბულონისთა [და] ნეთთალემის[თა],

14. რაჲთა აღესრუ[ლო]ს სიტყუად იგი ესაიაჲ წინაწარმეტყუელისა მიერ თქუმული:

15. ქუეყანაჲ ზაბულონისი და ქუეყანაჲ ნეთთალემისი, გზაჲ ზღვსაჲ³ წილი იორდანესა, გალილეაჲ წარმართთაჲ⁴.

16. ერი რომელი სხდა ბნელსა, იხილა ნათელი დიდი, და რომელნი სხდეს სოფლებსა და აჩრდილთა სიკუდილისათა, ნათელი გამოზრწყინდა მათ.

17. მიერთგან იწყო იესუ ქადაგებად და სიტყუად: ინანდით, რამეთუ მოახლებულ არს სასუფეველი ზეცათაჲ.

18. და ვიდოდა იგი ზღვს კიდესა მას გალილეაჲსასა, იხილნა ორნი ძმანი: სიმონ, რომელსა ერქუა პეტრე, და ანდრია, ძმაჲ მისი, ისათხველებდეს სათხველითა, რამეთუ მთხველარ იყვნეს.

19. და ჰრქუა მათ: მოვედით, შემომიდეგით მე და გყენე თქუენ [მ]ონადირე კაცთ[ა].

20. მათ მუნქუესვე[ე] დაუტევენს სათხვეელნი იგი და მისდევდეს მას.

21. და წარვიდა მიერ, იხილნა სხუანი ორნი ძმანი: იაკობ⁵ ზებედესი, იოჲანე, ძმაჲ მისი, ნავსა შინა ზებედეს თანა, მამისა მათისა, განჰკერვიდეს ბაღეთა მათთა, [და უ]წოდა მათ.

22. [ხოლო] მათ მუნქუესვე[ე] დაუტევეს [ნ]ავი იგი და მამაჲ მათი და შეუდგეს მას.

23. და მოჰვლიდა იესუ ყოველსა გალილეასა, ასწაველიდა შესაკრებელთა შინა მათთა, ქადაგებდა სახარებასა სასუფეველისასა და განჰკურნებდა ყოველ-

D

C

ველთა მათ სნეულთა და ყოველთა უძრულებათა¹ ერისათა.

24. და განითქუა ჰამბავი მისი ყოველსა მას ასურეთსა. და მოპყრიდეს მას ყოველთა მათ ბოროტად სნეულთა თითო-სახეთაგან სენთა და გუემითა შეპყრობილთა და ეშმაკეულთა და ცისად-ცისად გუემულთა და განრღუეულთა და ახლის პირით გუემულთა, და განკ(უ)რნა იგინი.

25. და მისდევდა მას ერი მრავალი გალილეათ და ათქალაქით და იერუსალმით და წიად იორდანით, და განკურნა იგინი.

თა სნეულებათა და ყოელთა¹ არაძლებათა ერისათა.

24. და განდა ჰამბავი იგი მისი ყოველსა ასურეთსა. და მოართუმიდეს მას ყოველსა სნეულებსა პირად-პირადითა სენითა და გუემითა შეპყრობილთა, ეშმაკეულთა და ცისად-ცისად გუემულთა და განრღუეულთა, და განკურნა იგინი.

25. და მისდევდა მას ერი მრავალი

[გან]კურნა იგინი.

ჰ

ჰ 1. და ვითარცა იხილა იესუ ერი იგი, აღვიდა მთასა და დაჯდა იგი მუნ. მოუწდეს მას მოწაფენი თჳსნი.

2. და აღალო პირი თჳსი, ასწავებდა მათ და ეტყოდა:

3. ნეტარ იყენენ გლახაკნი სულითა, რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათაჲ.

4. ნეტარ იყენენ მგლოყარენი გულითა, რამეთუ იგინი ნუგეშინის-ცემულ იყენენ.

5. ნეტარ იყენენ მშჳდნი, რამეთუ მათ დაიმკვდრონ ქუეყანაჲ.

6. ნეტარ იყენენ რომელთა ჰშიოდის და ჰსწყუროდის სიმართლისათჳს, რამეთუ იგინი განძღენ.

7. ნეტარ იყენენ მოწყალენი, რამეთუ იგინი შეიწყალნენ.

8. ნეტარ იყენენ წმიდანი გულითა, რამეთუ მათ ღმერთი იხილონ.

9. ნეტარ იყენენ მშჳდობის მოქმედნი, რამეთუ იგინი ნაშობ ღმრთის იწოდნენ.

10. ნეტარ იყენენ დევნულნი სიმართლისათჳს, რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათაჲ.

1. და ვითარ იხილა იესუ ერი მრავალი, აღწდა მთად, დაჯდა იგი მუნ. მოვიდეს მისა მოწაფენი² მისნი.

2. აღალო პირი თჳსი³, ასწავლიდა მათ და ეტყოდა:

3. ნეტარ გლახაკთა სულითა, რამეთუ მათი არს სასუფეველი]

4.

5.

[დაიმკვდრ]ონ ქ[უეყანაჲ].

6. ნეტარ რ[ომელთა ჰშიო]დის და [სწყურო]დის ს[ ]

7.

8. ნეტ[გუ]ლითა [ ]

9. ნეტარ[ ]ლთა [ ]

10.

1 ასეა (შდრ. მათ. 8, 17).

1 უჭარავდომ ასეა. 2 მოწაფენი C 3 თჳსი C.

DE

C

11. ნეტარ იყვნეთ თქვენ, რაყამს გყუედრიდენ თქვენ და გღევიდენ და თქუან ყოველი სიტყუაჲ ბოროტი თქუენ- და მიმართ სიცრუევით ჩემთვის.

12. გიხაროდენ და მხიარულ იყვნეთ, რამეთუ სასყიდელი თქუენი დიდი¹ იყოს ცათა შინა, რამეთუ ეგრე ღვენეს წინა- წარმეტყუელნი იგი, რომელნი იყვნეს უწინარეს თქუენსა.

13. თქუენ ხართ მარილნი ქუეყანისა- ნი. უკუეთუ მარილი იგი განქარდეს, რაჲთა-მე დაიმარილოს? არღარა საკმარ არნ მიერიტგან, არამედ აღებად და გან- გდებად გარე და დათრგუნვად კაცთა მიერ.

14. თქუენ ხართ ნათელი სოფლისა- ნი. ვერ ჳელ-ეწიფების ქალაქსა დაფარ- ვად, რომელი მთასა ჳედა | დაშენებულ არნ.

15. არცაღა აღანთიან სანთელი და ქუეშე შედგიან იგი კუიშირსა, არამედ ჳედა სასანთლესა, და ჳნათობნ იგი ყო- ველთა მათ, რომელნი არიედ სახლსა მას შინა.

16. ეგრე ბრწყინევიდნ ნათელი თქუე- ნი წინაშე კაცთა, რაჲთა იხილნენ საქ- მენი თქუენნი კეთილნი და აღიდებდენ მამასა თქუენსა ჳეცათასა.

17. ნუ ჳგონებთ, ვითარმედ მოვედ დაჳსნად შჯულისა გინა წინაწარმე- ტყუელთა; არა მოვედ დაჳსნად, არამედ აღსრულებად.

18. ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ ცანი და ქუეყანაჲ წარჳდენ და იოტა ოდენი ერთი რქაჲ არა წარჳდეს შჯულისაგანი და || წინაწარმეტყუელთაჲ, ვიდრემდე ყოველივე იყოს.

19. უკუეთუ ვინმე დაჳსნეს² ერთი მცნებათა ამთგანი უმციერესთაჲ და ას- წავოს ესრტ³ კაცთა, უმარწემეს ეწო-

11.

12.

[თ]ქუენსა წინა *
13. თქუენ ხართ მარილ .ქუეყანისა. უკუეთუ მარილი იგი განქარდეს, რაჲ- თა-მე დაიმარილოს? არღარას შემძლე- ბელ არნ იგი, გარნა განგდებად გარე და დათრგუნვად კაცთაგან.

14. თქუენ ხართ ნათე[

] ჳედა [ ]

15. არცა აღანთიან სანთელი და ქუე შედგიან იგი კუშირსა, არამედ სასანთ- ლესა ჳედა, და ჳნათობნ ყოველთა, რომელნი არიედ სახლსა შინა.

16. ეგრე ნათობდნ ნათელი თქუენი წინაშე კაცთა, რაჲთა ხეღვიდენ საქმე- თა თქუენთა კეთილთა |

17.

[სჯული]სა ანუ [წინაწარ- მეტყუელთა¹; არ[ა] მოვედ დაჳსნად, არამედ აღსრულებად.

18. ხოლო მართლიად გეტყვ თქუენ: ვიდრ[ე] წარსლვამდე ცი[სა] და ქუეყა- ნისა, იოტა [ერთი ანუ სა]სწაუ[ლი ა]რა [წარჳდეს...]

19. [უკუეთუ ვინმე დაჳსნეს] ერთი [მცნებ]ათა ამათ[განი] მციერდთა[დ და] ასწავოს [ესრეთ] კაცთა, შე[ურ]აცხ ერ-

1 ასეა. 2 დაჳსნეს D. 3 ესრეთ D.

1 [წინაწარ]მეტყუელთა C.

* 0-ში 11-12 მუხლებისა თითო-ოროლა ასოა გადარჩენილი.

D):

C

დოს || მას სასუფეველსა ცათასა; ხოლო რომელმან ყოს და ასწავოს¹, ამას დიდ ერქუას სასუფეველსა ცათასა.

20. ხოლო გეტყვ თქუენ: უკუეთუ არა აღემატოს სიმართლმ² თქუენი უფროჲს მწიგნობართა³ და ფარისეველთა, ვერ შეხვდეთ სასუფეველსა ცათასა.

21. გასმიეს, რამეთუ ითქუა პირველთა მათ მიმართ, ვითარმედ: არა კაც-ჰკლა.

22. ხოლო მე გეტყვ თქუენ, რამეთუ რომელი⁴ განურისხნეს ძმასა თუსსა ცუდად, თანა-მდებ არს იგი საშჯელისა; და რომელმან ჰრქუას ძმასა თუსსა: რაკა, რომელ არს საძაგელ, თანა-მდებ არს იგი კრებულისაგან განსლვად⁵; და რომელმან ჰრქუას ძმასა თუსსა: ცოფ, თანა-მდებ არს იგი გეჭენიასა მას⁶ ცეცხლისასა.

23. უკუეთუ შესწიროვიდე შენ შესაწირავსა შენსა⁷ საკურთხეველსა ზედა, და მუნ მოგეტყუნოს შენ, | ვითარმედ ძმად შენი გულ-ძვრ რადმე არს შენდა,

24. დაუტევე შესაწირავი იგი წინაშე საკურთხეველსა მას, მივედ და დაეგე პირველად ძმასა მას შენსა, და მაშინ მოვედ და შეწირო⁸ შესაწირავი⁹ შენი.

25. იყავ კეთილად მცნობელ წინამოსაჯულისაგან შენისა¹⁰, ვიდრემდის ხარ მის თანა გზასა ზედა, ნუუკუე მიგცეს შენ წინამოსაჯულმან მან¹¹ შენმან მსაჯულსა, და მსაჯულმან მიგცეს შენ მსახურთა, და მათ შეგაგდონ შენ საქრობილესა.

ქუას | მის სასუფეველსა შინა ცათასა; |ხოლო რომელმან ყოს და| ასწავოს, მას დიდი ერქუას სასუფეველსა შინა ცათასა|.

20. |ხოლო გეტყვ თქუენ|: თუ მატდეს სიმართლე თქუენი უფროჲს მწიგნობართასა და ფარისეველთასა, არასადა შეხვდეთ სასუფეველსა ცათასა.

21. გასმიეს სამე, რამეთუ თქუმულ არს პირველთა მათ მიმართ: არა კაც-ჰკლა; ხოლო რომელმან მოკლას, თანა-მდებ არს საშჯელისა.

22. ხოლო მე გეტყვ თქუენ, რამეთუ ყოველი რომელი განურისხნეს ძმასა თუსსა¹ ცუდად, თანა-მდებ იყოს სასჯელისა; რომელმან ჰრქუას ძმასა თუსსა²: შესულეზუბუ, თანა-მდებ იყოს იგი კრებულისა; და რომელმან ჰრქუას ძმასა თუსსა³: ცოფ, თანა-მდებ არს იგი გეჭენიასა⁴ მას ცეცხლისასა.

23. შე-თუ-სწი[რვიდე] შესაწირავსა| შენსა საკურთხეველსა ზედა და მუნ მოგეტყუნოს, ვითარმედ ძმად შენი გულ-ძვრ რადმე იყოს შენთუს⁵,

24. დაუტევე მუნ შესაწირავი იგი შენი წინაშე საკურთხეველსა შენსა და მივედი⁶ პირველად და დაეგე ძმასა შენსა და მაშინ მოვედ და [შეწირო] მსხუეპლი იგი შენი.

25. [ი]ყავ მართლ გან(მზრ)ახველ მოსაჯულისა შენისათუს⁷ ადრე, ვიდრე გზასა-ლა იყო მის თანა, ნუუკუე⁸ მიგცეს მოსაჯულმან მან შენმან მსაჯულსა, და მსაჯულმან მან მიგცეს შენ მტარავალსა,⁹ და საპყრობილედ შეგაგდონ შენ.

1 ასწავოს E. 2 სიმართლე D. 3 +მათ D. 4 რომელმან (რ-ნ) D. 5 განსლვად D. 6 მას|—E. 7 შენსა|—D. 8 შეწირო E. 9 შესაწირავი D. 10 ადრე E. 11 მან|—E.

1 თუსსა C. 2 გეტყუნიას C. 3 შენთუს C. 4 ასეა. 5 შენისათუს C. 6 ნუუკუე C. 7 მტარავარსა C.

D.F.

C

26. ამენ გეტყვ შენ: ვერ გამოხვდე მიერ, ვიდრე არა მისცე დანგისა კოტორი.

27. გასმიეს, რამეთუ ითქუა პირველთა მათ მიმართ, ვითარმედ: არა იმრუშო.

28. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: ყოველი რომელი ჰხედვიდეს¹ დედაკაცსა გულის თქუმად მას, მუნტქუესვე ისიძვა მის თანა გულსა შინა თუსსა.

29. უკუეთუ || თუალი შენი მარჯუენმ² გაცთუნებდეს შენ, აღმოილე იგი და განაგდე შენგან, რამეთუ უმჯობეს² არს შენდა, რაჲთა წარწყმდეს ერთი ასოთა შენთაგანი, ვიდრე არა ყოველი გუამი შენი შთავარდომად გეჰენიასა³ ცეცხლისასა.

30. და უკუეთუ მარჯუენმ⁴ კელი შენი გაცთუნებდეს შენ, მოიკუეთე იგი და განაგდე შენგან, რამეთუ უმჯობეს არს შენდა, რაჲთა წარწყმდეს ერთი ასოთა შენთაგანი, და არა ყოველი გუამი შენი შთავარდეს⁵ გეჰენიასა.

31. თქუმულ არს: რომელმან განუტევოს ცოლი თვისი, მიეცინ მას განსატევებელი.

32. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: ყოველმან რომელმან დაუტევოს ცოლი თვისი თვნიერად სიტყუსა სიძესა, მან ამრუშა იგი; და რომელმან განტევებული შეირთოს, მანცა იმრუშა.

33. კულად⁶ გასმიეს, რამეთუ ითქუა პირველთა მათ მიმართ: | არა ცილი ჰფუცო⁷, არამედ მიეც უფალსა ფიცისა შენისათს.

34. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: ნუ ჰფუცავთ ყოვლითურთ ნუცა ცასა, რამეთუ საყდარი არს ღმრთისაჲ;

26. მართლიად გეტყუ შენ: ვერ გამოხვდე¹ მიერ, ვიდრე არა მისცე შენ შეურაცხი იგი დანგიცა.

27. გასმიეს, რამეთუ თქუმულ არს: არა იმრუშო.

28. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: ყოველი რომელი ხედვიდეს დედაკაცსა გულის თქუმად მისა, მუნტქუესვე იმრუშა მის თანა გულსა შიდა თუსსა.

29. უკუეთუ თუალი² შენი მარჯუენმ² გაცთუნებდეს შენ, აღმოილე და განაგდე იგი შენგან, რამეთუ უმჯობე არს შენდა, რაჲთა წარწყმდეს ერთი ასოთა შენთაგანი, და ნუ ყოველი გუამი შენი შთავარდებინ გეჰენიასა³.

30. და თუ მარჯუენე⁴ კელი შენი გაცთუნებდეს შენ, მოიკუეთე იგი და განაგდე შენგან, რამეთუ უმჯობეს არს შენდა, რაჲთა წარწყმდეს ერთი ასოთა შენთაგანი, და ნუმცა ყოველი გუამი შენი შთავარდების გეჰენიასა.

31. თქუმულ არს: რომელმან დაუტეოს ცოლი თვისი, ეცინ მას განსატევებელი წიგნი.

32. ხოლო მე გეტყუ თქუენ, რამეთუ ყოველმან რომელმან დაუტევოს ცოლი თვნიერად სიტყუსა სიძისაჲსა, ამრუშოს იგი; და რომელმან დატევებული შეირთოს, იმრუშებდეს.

33. [მერმე გასმიეს, რამეთუ თქუმულ არს პირველთა: არა ცილი ჰფუცო, არამედ მისცე უფალსა⁷ ფიცი შენი.

34. ხოლო მე გეტყუ თქუენ: ნუ ჰფუცავთ ყოლად ნუცა ცასა, რამეთუ საყდარი არს ღმრთისაჲ;

1 ხედვიდეს D. 2 უმჯობეს D. 3 გეჰენიასა D. 4 მარჯუენე D. 5 შთავარდომად D. 6 კლდ E. 7 სფუცო E.

1 გამოხვდე C. 2 თალი C. 3 გეჰენიასა C. 4 მარჯუენე C. 5 ოასა C.

DE

C

35. ნუცა ქუეყანასა, რამეთუ კუარ-
ცხლბერკი¹ არს ფერკთა მისთაჲ; ნუცა იერუსალმსა, რამეთუ ქალაქი არს მე-
უფისა დიდისაჲ.

36. ნუცა თავსა შენსა ჰფუცავ, რამე-
თუ ვერ ძალ-გიც ერთისა თმისა გან-
საეტაკებად გინა დაშავებად.

37. არამედ იყავნ სიტყუაჲ თქუენი:
ჰე, ჰე და არა, არა². და უმეტესი³
ამათსა უკეთურისაგან არს.

38. გასმიეს, რამეთუ თქუმულ არს:
თუალი თუალისა წილ და კბილი კბილი-
სა წილ.

39. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: არა წი-
ნაალდგომად ბოროტისა, არამედ გცეს
თუ ვინმე მარჯუენესა ყურმიალსა, მი-
უპყარ მას ერთკერძოცა.

40. და რომელსა უნდეს საშჯელად ||
შენდა და მიღებდა კუართისა შენი, მიუ-
ტევე მას სამოსელიცა შენი.

41. და რომელი წარგიქცევდეს შენ
მძღურად მილიონ ერთ, მიველე მის თა-
ნა ორიცა.

42. და რომელი გთხოვდეს შენ, მიეც;
და რომელსა უნდეს სესხების შენგან⁴,
ნუ გარე-მიიქცევ პირსა შენსა მისგან.

43. გასმიეს, რამეთუ თქუმულ არს:
შეიყუარო მოყუასი შენი და მოიძულო
მტერი შენი.

44. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: გიყუარ-
დედ მტერნი თქუენნი და აკურთხევიდით
მწყევართა⁵ თქუენთა და კეთილსა უყოფ-
დით მოძულეთა თქუენთა და ილოცევი-
დით მათთჳს, რომელნი გმძლავრობდენ
და გდევნიდენ⁶ თქუენ.

45. რაჲთა იყენეთ თქუენ შეილ მა-
მისა თქუენისა ზეცათაჲსა⁷, რამეთუ მშ⁸
მისი აღმოავლინის ბოროტთა ზედა და

35. ნუცა ქუეყანასა, რამეთუ კუარ-
ცხლბერკია ფერკთა მისთაჲ; ნუცა იერუ-
სალმსა¹, რამეთუ ქალაქი არს დიდისა
მეუფისა.

36. ნუცა თავსა შენსა ჰფუცავ, რამე-
თუ ვერ შემძლებელ ხარ ერთისა თმისა
განთეთრებად ანუ დაშავებად.

37. არამედ იყავნ სიტყუაჲ თქუენი:
ჰე, ჰე² და არა, არა³. ხოლო უმეტესი
ამათსა ეშმაკისაგანი არს.

38. გასმიეს, რამეთუ თქუმულ არს:
თუალი თუალისა წილ და კბილი კბი-
ლისა წილ.

39. ხოლო მე გეტყუ თქუენ: ნუ უტ-
დებით ბოროტსა, არამედ გცეს თუ ვინ-
მე მარჯუენესა ლაწუსა შენსა, მიუპყარ
შენი ერთიცა.

40. და რომელსა უნდეს სასჯელად
შენდა და კუართისა შენისა მიღებად,
მიუტევე მას ფიჩუცა შენი.

41. და თუ ვინმე წარგიძლუანებდეს
შენ მილიონ ერთ, მივედ შენ მის თანა
ორცა.

42. რომელი გთხოვდეს [შენ, მიეც];
და რომელსა უნდეს ვასხებად შენგან,
ნუ გარე-მიიქცევ პირსა.

43. გასმიეს, რამეთუ თქუმულ არს:
შეიყუარო მოყუასი შენი და მოიძულო
მტერი შენი.

44. ხოლო მე გეტყუ თქუენ: ჰყუა-
რობდით მტერთა თქუენთა, აკურთხევი-
დით მწყევართა თქუენთა და ულოცევი-
დით, რომელნი [გხ]უეპდენ თქუენ.

45. რაჲთა იყენეთ შეილ მამისა თქუე-
ნისა⁴, რომელ არს ცათა შინა, რამეთუ
მზე მისი აღმოავლინის ბოროტთა ზედა

1 კუარცხლბერკი E. ჰმ, ჰმ და არაჲ, არა DE. 3. უმეტესი D. 4 შენგან]—E. 5 მწყევარ-
თა D. 6 გდევნიდენ D. 7 ზეცათასა D.

1 იშ'ლმსა C. 2 ჰმ, ჰე C. 3 არაჲ, არა C. 4 თქუენისა C.

DE

C

კეთილთა და წჳმად¹ მისი² მართალ-
თა ზედა | და ცოდვილთა.

46. უკუეთუ გიყუარდენ მოყუარენი
ხოლო თქუენნი, რამე სასყიდელი გაქუს?
რამეთუ მეზუერენიცა და ცოდვილნი
ამასვე ჰყოფენ.

47. და უკუეთუ მოიკითხვიდეთ მეგობარ-
ბართა თქუენთა ხოლო, რასა უმეტეს
იქმთ? ანუ არა მეზუერეთა იგივე³ ყვიან?

48. იყვენით თქუენ სრულ, ვითარცა
მამამ თქუენი ზეცათამ სრულ არს.

და კეთილთა და წჳმნ¹ მართალთა ზე-
და და ცოდვილთა.

46. უკუეთუ ჰყუარობდეთ მოყუარეთა
თქუენთა ხოლო, რამე სასყიდელ გაქუნ-
დეს თქუენ? არა მეზუერეთაცა ეგრე
ყვიან?

47. და თუ მოიკითხვიდეთ მეგობარ-
თა თქუენთა ხოლო, რამე უმეტეს ჰყოთ?
არა წარმართთაცა ეგრევე ყვიან?

48. იყვენით სრულ, ვითარცა მამამ
თქუენი ცათა შინა სრულ არს.

6

1. ეკრძალენით ქველის საქმესა თქუენ-
სა, რამეთა არა ჰყოთ წინაშე კაცთა სა-
ხილველად მათა; უკუეთუ არა, სასყი-
დელი არა გაქუნდეს მამისა თქუენისა-
გან, რომელ არს ცათა შინა.

2. ხოლო რაჟამს იქმოდი¹ ქველის
საქმესა შენსა², ნუ ჰქადაგებ წინაშე
შენსა, ¶ ვითარცა-იგი ორგულთა ყვიან
შესაკრებელთა მათთა და უბანთა ზედა,
რამეთა იდიდნენ კაცთაგან. ამენ გეტყვ
თქუენ: მიუღებეს სასყიდელი მათი.

3. ხოლო შენ რაჟამს ჰყოფდეთ ქველის
საქმესა შენსა³, ნუ სცნობნ მარცხენლ⁶
შენი. რასა იქმოდის შარჯუენლ⁷ შენი.

4. რამეთა იყოს ქველის საქმე შენი
ფარულად; და მამამ შენი რომელი ჰხე-
დაეს⁸ დაფარულთა, მოგაგოს შენ ცხა-
ლად.

5*. და რაჟამს ილოცვიდეთ, არა იყო
ეგრე, ვითარცა-იგი ორგულნი, რამეთუ
უყუარან შესაკრებელთა შორის და უბან-
თა ზედა დგომამ და ლოცვამ, რამეთა
უჩუენონ კაცთა. არამედ გეტყვ თქუენ:⁹
მიუღებეს სასყიდელი.

1. ეკრძალენით ქველის საქმესა თქუ-
ენსა, ნუ იქმთ წინაშე კაცთა სახილვე-
ლად მათა; უკუეთუ არა, სასყიდელ არა
გაქუნდეს მამისა თქუენისაგან, რომელ
არს ცათა შინა.

2. რაჟამს² იქმოდი ქველის³ საქმესა
შენსა, ნუ ჰქადაგებ წინაშე შენსა, ვი-
თარცა-იგი ორგულთა ყვიან შორის შე-
საკრებელთა და შორის უბნებსა, რამეთა
იდიდნენ იგინი კაცთაგან. რამეთუ მათ-
გან მიიღიან სასყიდელი მათი.

3. ხოლო შენ რაჟამს² ქველნი¹ იქმოდი.
ნუ აგრძნობნ მარცხენ შენი, რასა იქ-
მოდის შარჯუენ შენი.

4. რამეთა [იყოს ქველის საქმე იგი
შენი ფარულად; და [ა] მამამ შენი რომ-
ელი ხედაეს დაფარულთა, მოგაგოს შენ
ცხაღად.

5. და რაჟამს² თაყუანის-სცემდეთ,
ნუ იყოფით ვითარცა ორგულნი, რამე-
თუ უყუარნ მათ შორის შესაკრებელთა
და ურაქპარაკთა თაყუანის-ცემამ, რამ-
თამცა აუცნეს კაცთა. [მართლ]იად
გეტყვ თქნ: იგი არს სასყიდელი მათდა.

1 წუმე D. 2 მისი—D. 3 ივილ; D*. 4 იქმოდე D*. 5 შენსა—D. 6 მარცხენე D.
7 მარჯუენე D. 8 ხედაეს D. 9 თქნი D.
1 წუმნ C. 2 რაჟამს C. 3 ქველის C.
* მუხლი 5 და 6 აკლია პარხლის ხელნაწერს (E-ს). როგორც ჩანს, გადამწერს თვალთ
მოუქრავს მე-6 მუხლის უკანასკნელი სიტყვებისათვის, რომლებიც მე-4 მუხლის დაბოლოებას
იმეორებენ, და პირდაპირ მე-7-ზე გადასულა, რომელიც იმგვარადვე იწყება, როგორც მე-5. ეს
ღარი მუხლი მარტოოდენ ჯოჰანის ხელნაწერის მიხედვით არის მოყვანილი (D-სი).

DE

C

6*. ხოლო შენ რაჟამს ილოცვიდე, შევედ საუნჯესა¹ შენსა და დაჰვაშ² კარნი შენი და ილოცე მამისა შენისა მიმართ ფარულად; და მამაჲ შენი რომელი ხედავს დაფარულთა³, მოგაგოს შენ ცხადად.

7*. და რაჟამს ილოცვიდეთ, ნუ მრავალსა იტყუთ, ვითარცა-იგი წარმართთაგანნი, რამეთუ ჰგონებედ, ვითარმედ მრავლის მეტყუელებითა მათითა ისმინოს მათი ღმერთმან.

8. ხოლო თქუნ ნუ ემსგავსებით მათ, რამეთუ იცის მამამან თქუნმან ზეცათამან, რაჲ გიჴმს თქუენ, ვიდრე³ თხოვადმდე თქუნდა მისგან.

9. ხოლო თქუნ ესრეთ ილოცევიდით: მამაო ჩუენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა იყავნ სახელი შენი,

10. მოვედინ სუფევაჲ შენი, იყავნ ნებაჲ შენი, ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქუეყანასა ზედა.

11. პური ესე || ჩუენი არსობისაჲ მომეც ჩუენ დღეს

12. და მომიტევენ ჩუენ თანა-ნადებნი ჩუენნი, ვითარცა ჩუენ მიუტევებთ⁴ თანა-მდებთა ჩუენთა,

13. და ნუ შემოიყვანებ ჩუენ განსაცდელსა, არამედ მიჴსნენ ჩუენ ბოროტისაგან; რამეთუ შენი არს სუფევაჲ, ძალი და ღიდებაჲ საუკუნეთა მიმართ. ამენ.

14. უკუეთუ მიუტევენთ თქუნ კაცთა შეცოდებანი მათნი, მოგიტევენს თქუნცა მამამან თქუნმან ზეცათამან.

15. უკუეთუ არა მიუტევენთ თქუნ კაცთა შეცოდებანი მათნი, არცა მამამან თქუნმან მოგიტევენს შეცოდებანი თქუნნი.

6. ხოლო შენ რაჟამს¹ თაყუანის-სცემდე, შევედ საუნჯესა შენსა და დაჰვაშ² კარნი შენი და თაყუანის-ეც მამასა შენსა დაფარულად³; და მამაჲ იგი შენი რომელი ხედავს დაფარულსა, მოგაგოს მან შენ ცხადად.

7. და რაჟამს¹ ილოცვიდეთ, ნუ მრავლის მეტყუელ ხართ, ვითარცა ორგულენი, რამეთუ ჰგონებედ, ვითარმედ მრავლის მეტყუელებითა მით მათითა სასმენელ იყოს.

8. ნუ ემსგავსებით მათ, რამეთუ უწყის მამამან თქუნმან, რაჲ გიჴმს თქუნ თხოვადმდევე³ თქუნდა მისგან.

9. ესრეთ ილოცევიდით თქუნ¹: მამაო ჩუენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა იყავნ სახელი შენი,

10. მოვედინ სუფევაჲ შენი, იყავნ ნებაჲ შენი, ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქუეყანასა ზედა.

11. პური ჩუენი სამარადისოჲ მომეც ჩუენ დღეს⁵

12. და მოგატევენ ჩუენ თანა-ნადებნი ჩუენნი, რაჲთა ჩუენცა მიუტეოთ თანა-მდებთა ჩუენთა,

13. და ნუ შეგჴყვანებ⁶ ჩუენ განსაცდელსა, უფალო, არამედ მიჴსნენ ჩუენ ბოროტისაგან; რამეთუ შენი აქრს სუფევაჲ, ძა(ლი) და ღიდებაჲ უკუნისამდე. ამენ⁷.

14. უკუეთუ მიუტევენთ კაცთა შეცოდებანი მათნი, მოგიტევენს თქუნცა მამამან თქუნმან, რომელ არს ცათა შინა.

15. უკუეთუ არა მიუტევენთ კაცთა შეცოდებანი მათნი, არცა მამამან თქუნმან მოგიტევენს შეცოდებანი თქუნნი.

1 საუნჯესა D. 2 დაფარულად D. 3 და ვიდრე (და ვე) D. 4 მიუტეობთ D. 5 იგი]—D.

1 რაჟამს C. 2 დაფარულთად C. 3 „ვე“-ს კარაჯმა უხის თავზე, მაგრამ ის ზედმეტრ გვერდია. 4 თქუნ (ან: თქუნ) C. 5 დღეს C. 6 შეგუყვანებ C. 7 აშშ C.

* ნახე შენიშვნა წინა გვერდზე.

D.F.

C

16. და რაჟამს იმარხვიდეთ, ნუ იყოფით, ვითარცა-იგი¹ ორგულნი მწუხარე, რამეთუ განირყუნნიან² პირნი მათნი, რადთა ეჩუენნენ კაცთა მმარხველად. ამენ გეტყვ თქუენ: მიუღებოეს სასყიდელი მათი.

17. ხოლო შენ რაჟამს იმარხვიდე, იცხე თავსა შენსა და დაიბანე³ პირი შენი,

18. რადთა არა ეჩუენო კაცთა მმარხველად, არამედ მამასა შენსა ფარულად, და მამაჲ შენი რომელი ჰხედავს⁴ დაფარულთა, მოგაგოს შენ ცხადად.

19. ნუ იუნჯებთ⁵ თქუენ საფასეთა თქუენთა ქუეყანასა ზედა, სადა-იგი მლილმან და მჰამელმან განრყუნეს, და სადა მპარაეთა დათხარონ და განიპარონ იგი.

20. ხოლო თქუენ იუნჯებდით⁶ საუნჯეთა თქუენთა ცათა შინა, სადა არცა მლილმან, არცა მჰამელმან განრყუნეს⁷, და სადა არცა მპარაეთა⁸ || დათხარონ და განიპარონ იგი.

21. რამეთუ -სადაცა არს საფასეც⁹ თქუენი, მუნცა იყენენ გულნი თქუენნი.

22. სანთელი გუამისაჲ არს თუალი. უკუეთუ თუალი შენი განმარტებულ იყოს, ყოველი გუამი შენი ნათელ იყოს.

23. უკუეთუ თუალი შენი ბოროტ იყოს, ყოველი გუამი შენი ბნელ იყოს. უკუეთუ ნათელი იგი შენ შორის ბნელ არს, ბნელი იგი რავდენ-ლა-მე?

24. ვერ ჰელ-ეწიფების ორთა უფალთა მონებად: ანუ ერთი იგი მოიძულოს და სხუაჲ იგი შეიყუაროს, ანუ ერთისაჲ მის თავს-იდვას და სხუაჲ იგი შეურაცხ-ყოს, ვერ ჰელ-ეწიფების ღმრთისა მონებად და მამონაჲსა¹⁰.

16. [და რაჟამს იმარხვიდეთ, ნუ იყოფით ვითარცა ორგულნი მწუხარე, რამეთუ განირყუნნიან პირნი მათნი, რადთამცა უჩნდეს იგინი კაცთა მმარხველად. მართლიად გეტყუ თქუენ, რამეთუ იგი არს სასყიდელი მათი.

17. ხოლო რაჟამს იმარხვიდე, იცხე თავსა შენსა და პირი შენი დაიბანე,

18. რადთა არა უჩნდე კაცთა მმარხველ, არამედ მამასა შენსა, რომელ არს დაფარულსა შინა, მან მოგაგოს შენ ცხადად.

19. ნუ დაიდებთ საფასეთა თქუენთა ქუეყანასა ზედა, სადა მლილმან და მჰამელმან გარყუნის, და სადა მპარაეთა დათხარონ და განიპარონ.

20. არამედ დაიდებდით თქუენ საფასეთა ცათა შინა, სადა არცა მლილმან, არცა მჰამელმან განრყუნის, და სადა მპარაეთა ვერ დათხარონ და ვერცა განიპარონ.

21. რამეთუ სადა არიან საფასენი თქუენნი, მუნცა არიან გულნი თქუენნი.

22. სანთელი ჯორცთაჲ არს თუალი. უკუეთუ თუალი შენი ნათელ იყოს, ყოველი ჯორცი შენი ნათელ იყენენ.

23. უკუეთუ თუალი შენი ბოროტ იყოს, ყოველი ჯორცი შენი დაბნელებულ იყენენ. უკუეთუ ნათელი, რომელ არს შენ თანა, ბნელ არს, ხოლო ბნელი იგი რაოდენ-მე?

24. ვერ ჰელ-ეწიფების ორთა უფალთა მონებად: ანუ ერთი იგი მოიძულოს და სხუაჲ იგი შეიყუაროს, ანუ ერთსა ერჩინ და ერთი შეურაცხ-ყვის. ვერ შეძლებელ ხართ მონებად ღმრთისა და მამონაჲსა.

1 ვითარცა-იგი] ვითაცა D. 2 განირყუნნიან D. 3 დაიბანი I)*. 4 ხედავს D. 5 ნუ დაიუნჯებთ D. 6 იუნჯებდით D. 7 განრყუნნეს E. 8 მპარათა J. 9 საფასე D. 10 მამონაჲსი D.

DE

C

25. ამისთვის გეტყვ თქვენ: ნუ ჰზრუნავთ¹ სულთა თქუენთათვის, | რაჲ შკამოთ ანუ რაჲ სუათ²; ნუცა ჯორცთა თქუენთათვის, რაჲ შეიმოსოთ. ანუ არა სული უფროჲს არს საზრდელისა და ჯორცნი სამოსლისა³?

26. მიხედნით მფრინველთა ცისათა, რამეთუ არა სთესვენ, არცა მკიან⁴, არცა შეიკრებენ საუნჯესა მათსა, და მამა თქუენი ზეცათაჲ ზრდის მათ. არამე თქუენ უფროჲს უმჯობეს⁵ ხართა მფრინველთა?

27. ვინმე თქუენგანი ზრუნვიდეს⁶ და შემძღებელ არს იგი შეძინებად ჰასაკისა თვისსა⁷ წყრთა ერთ?

28. და სამოსლისათვის რაჲსა ჰზრუნავთ¹? განიცადენით შრომანნი ველისანი, ვითარ-იგი აღორძნდის! არცა⁸ შურების, არცა სთავს⁹.

29. ხოლო გეტყვ თქუენ: არცალა || სოლომონმან ყოველსა მას დიდებასა მისსა შეიმოსა, ვითარცა ერთი ამათგანი.

30. უკუეთუ თიგაჲ იგი ველისაჲ, რომელი დღეს არნ და ხვალე თორნესა შთაეზნის¹⁰, ღმერთმან ესრეთ¹¹ შემოსის, არა-მე უფროჲს თქუენ, მცირედ მორწმუნენო?

31. ნუ ჰზრუნავთ¹ და იტყვთ: რაჲ ვკამოთ, ანუ რაჲ¹² ესუათ, ანუ რაჲ შევიმოსოთ?

32. რამეთუ ამას ყოველსა წარმართნი ეძიებენ¹³, რამეთუ იცის მამამან თქუენმან, რომელი გივმს ამათ ყოველთაგანი.

33. ხოლო თქუენ ეძიებდით პირველად სასუფეველსა ღმრთისასა და სიმართ-

25. ამისთვის¹ გეტყუ თქუენ: ნუ ჰზრუნავთ თავთა თქუენთათვის², რაჲ სკამოთ ანუ რაჲ სუათ; ნუცა ჯორცთა თქუენთათვის, რაჲ შეიმოსოთ. არა სული უფროჲს არს საზრდელისა და ჯორცნი სამოსლისა?

26. მიხედვით მფრინველთა ცისათა, რამეთუ არა სთესვენ, არცა მკიან, არცა შეიკრებენ საუნჯეთა, და მამაჲ იგი თქუენი, რომელი არს ცათა შინა, ზრდის მათ. არა-მე თქუენ უმჯობეს ხარო მფრინველთა?

27. ვინ თქუენგანი ზრუნვიდეს და შემძღლოს შეძინებად ჰასაკისა თვისსა³ წყრთა ერთ?

28. და სამოსელისათვის⁴ რაჲსა ზრუნავთ? მიხედვით შრომანთა ველისათა, ვითარ-იგი აღორძნდის! არა შურებიჲ, არცა სთავნ⁵.

29. ხოლო გეტყვ თქუენ: არცალა სოლომონ ყოველსა მას დიდებასა თვისსა შეიმოსა, ვითარ ერთი ამათგანი.

30. უკუეთუ თიგაჲ ველისაჲ, რომელი დღეს არს და ხვალისაგან თორნესა შთაეზნინ, ღმერთმან ესრეთ შეამკვის, არა-მე უფროს-ლა თქუენ, მცირედ მორწმუნენო?

31. ნუუკუე ზრუნავთ და იტყვთ: რაჲ ვკამოთ, ანუ რაჲ ესუათ, ანუ რაჲ შევიმოსოთ?

32. რამეთუ ამას ყოველსა წარმართნი ეძიებენ, რამეთუ უწყის მამამა(ნ) თქუენმან ზეცათამან, რამეთუ გივმს თქუენ ესე ყოველი.

33. არამედ ითხოვდით პირველად სასუფეველსა ღმრთისასა და სიმართ-

1 ზრუნავთ D. 2 რაჲ ვკამოთ ანუ რაჲ ესუათ D. 3 და ჯორნი ს'მოსლსა D (გადამწერს ეს სამი სიტყვა გამოჩაჩენია და შემდეგ წერილად მიუწერია). 4 არცა მკიან—D. 5 უფროჲს და უმჯობეს D. 6 ზრუნვიდეს D. 7 ჰასაკისა თვისსა E. 8 არც D. 9 სთავს სთესავს D. 10 არს და... შთაეზნის D, არნ და... შთაეზნეს E. 11 ესრეთ E. 12 რა D. 13 ეძიებდენ D.

1 ამისთვის C. 2 თქუენთათვის C. 3 თვისსა 4 სამოსელისათვის C. 5 სთავნ] სთესვენ C.

DE

C

ლესა მისსა, და ესე ყოველი შეგეძინოს
თქუნენ.

34. ნუ ჰზრუნავთ¹ ხვალისა, რამეთუ
ხვალემან იზრუნოს თავისა თვისისაჲ².
კმა არს დღისაჲ მის სიბოროტს³ თვისი.

ლესა მისსა, და ესე ყოველი შეგეძინოს
თქუნენ.

34. ნუ ზრუნავთ ხვალისათჳს¹, რამე-
თუ ხვალე იგი ზრუნვიდეს თავისა თვის-
სათჳს². კმა არს დღესა ამაჲს კირი
თვისი³.

7 ✓

1. ნუ შჯით, რაჲთა არა დაისაჯნეთ,

2. რამეთუ რომლითა საშჯელითა
შჯიდეთ, მითცა დაისაჯნეთ, და რომლი-
თა საწყაულითა მიუწყოთ, მოგეწყოს
თქუნენ¹.

3. ანუ რაჲსა ჰხედავ⁵ წუელსა თუალ-
სა შინა⁶ ძმისა შენისასა და დირესა
თუალსა შინა შენსა არა განიცდი?

4. ანუ ვითარ ჰრქუა ძმასა შენსა: მა-
ცადე, აღმოგიღო წუელი თუალისაგან
შენისა, და აჰა დირს⁷ თუალსა შინა
შენსა!

5. ორგულო, აღმოიღე პირველად
დირს⁷ თუალისაგან შენისა და მაშინ
იხილო აღმოღებად წუელი თუალისაგან
ძმისა შენისა.

6. ნუ მისცემთ სიწმიდესა ჩემსა
ძაღლთა, ნუცა დაუღებთ მარგალიტსა
თქუნენსა⁸ წინაშე ღოროთა, ნუუკუე⁹ და-
თრგუნონ იგი || ფერჯითა მათითა და
მოგექცენ და განგხეთქნენ თქუნენ.

7. ითხოვდით, და მოგეცეს თქუნენ;
ეძიებდით, და ჰპოვოთ¹⁰; ირეკდით, და
განგეღოს თქუნენ.

8. რამეთუ ყოველი რომელი ითხოვ-
დეს—მოიღოს, და რომელი ეძიებდეს—
პოვოს¹¹, და რომელი ირეკდეს—განე-
ღლოს მას.

9. ანუ ვინ არს თქუნენგანი კაცი, რო-

1. ნუ დასჯით, რაჲთა არა დაისაჯ-
ნეთ,

2. და რომლითა სასჯელითა შჯიდეთ,
მითცა ისაჯნეთ, და რომლითა საწყაუ-
ლითა მიუწყოთ, მითცა მოგეწყოს თქუნენ.

3. რაჲსა ხედავ წუელსა თუალსა ში-
და ძმისა შენისასა და თუალსა შიდა
შენსა დღრესა⁴ არა იხედავ?

4. ანუ ვითარ ეტყუა ძმასა შენსა: მა-
ცადე და აღმოგიღო წუელი ეგე თუა-
ლით შენით, და აჰა ეგერა დირე გიც
თუალსა შენსა.

5. ორგულო, აღმოღა-იღე პირველად
დირე იგი თუალისაგან შენისა, და მა-
შინ იხილო აღმოღებად წუელი⁵ თუა-
ლისაგან ძმისა შენისა.

6. ნუ მისცემთ სიწმიდესა ძაღლთა,
ნუცა დაუღებთ მარგალიტსა თქუნენსა
წინაშე ღოროთა, რაჲთა არა დათრგუნონ
იგი ფერჯითა მათითა და მოგექცენ და
განგხეთქლენ თქუნენ.

7. ხ-ითხოვდით, და მოგეცეს თქუნენ;
ეძიებდით, და ჰპოოთ; ირეკდით, და
განგეღოს თქუნენ.

8. რამეთუ ყოველი რომელი ითხოვნ-
—მოიღოს⁶, და რომელი ეძიებენ—პოის,
და რომელი ირეკენ—განეღოს.

9. ხ იყოს-მე ვინ თქუნენთაგანი კა-

1 ზრუნავთ D. 2 თვისსა D. 3 სიბოროტე D. 4 თქუნენ|—D. 5 ხედავ D. 6 შინა|—D
7 დირე D. 8 თქუნენსა D. 9 ნუუკუე D. 10 ჰპოოთ D. 11 პოოთ D.

1 ხვალისათჳს C. 2 თვისსათჳს C. 3 თვისი C. 4 დღრესა C. 5 წუელი C. 6 მოიღოს C-

DE

C

გელსა სთხოვდეს ძმ თვის პურსა, ქვაბ-
ნუ მისცეს მას?

10. გინა თევზსა სთხოვდეს, გუელი
ნუ მისცეს მას?

11. უკუეთუ თქვენ უკეთურთა იცით
მისაცემელი კეთილი მიცემად შვილთა
თქვენთა, რაოდენ უფროს¹ მამამან
თქვენმან ზეცათამან მოსცეს კეთილი
რომელნი სთხოვდენ მას!

12. ყოველი რომელი გინდეს თქვენ²,
რადთა გიყონ თქვენ კაცთა, ეგრეთცა³
თქვენ ჰყოფდით მათა⁴ | მიმართ, რა-
ბრთუ ესრეთ⁵ არს შჯული და წინა-
წარმეტყუელნი.

13. შევედით⁶ იწროსაგან ბქისა, რა-
მეთუ ვრცელ არს ბქმ⁷ და ფართო არს
გზაჲ, რომელსა მიჰყავს წარსაწყმედე-
ლად, და მრავალნი არიან, რომელნი
შველენან მას.

14. ვითარ-იგი იწრო არს ბქმ⁷ და
საკირველ⁸ გზაჲ, რომელი მიიყვანებს
ცხოვრებასა, და მცირედნი არიან, რა-
მელნი ჰპოებენ მას.

15. ეკრძალებით ცრუ წინაწარმე-
ტყუელთაგან, რომელნი მოვიდოდიან
თქვენდა სამოსლითა ცხოვართაჲთა, ხო-
ლო შინაგან იყვნენ მგელ მტაცებელ.

16. ნაყოფთა მათთაგან იცნნეთ იგი-
ნი. ნუუკუე შეკრიბიან⁹ ეკალთაგან ყუ-
რძენი ანუ კუროსთაეთაგან ლელჳ?

17. ეგრეთცა ყოველმან ხემან კეთილ-
მან || ნაყოფი კეთილი გამოიღოს¹⁰, ხო-
ლო ხემან¹¹ ხენემან ნაყოფი ხენემი გა-
მოიღოს.

18. ვერ ველ-ეწიფებინ ხესა¹² კე-
თილსა ნაყოფისა ხენემისა გამოლებად,

ცი, რომელსა სთხოვდეს ძმ თვის¹ პურ-
სა, ქვაბ ნუ მისცეს მას?

10. ანუ თუ თევზსა სთხოვდეს, გუე-
ლი ნუ მისცეს მას?

11. უკუეთუ თქვენ უკეთურთა იცით
ნიქისა კეთილისა² მიცემად შვილთა თქუ-
ენთა³, რადენ არა უფროს მამამან
თქვენმან ზეცათამან მოსცეს მათ კეთი-
ლი, რომელნი სთხოვდენ მას!

12. ყოველივე⁴, რადცა გნებაეს, რა-
მცა გიყვეს თქვენ კაცთა, ეგრეთცა თქვენ
ჰყოფდით მათდა მიმართ, რამეთუ ეგრე
არს შჯული და წინაწარმეტყუელნი.

13. შევიდოდეთ იწროსა მას ბქესა,
რამეთუ ფართო არს⁵ ბქმ და ვრცელ
არს გზაჲ, რომელმან მიიყვანის წარსა-
წყმედელად; მრავალ არიან, რომელნი
ვლენან მიერ.

14. რამეთუ იწრო არს ბქმ და წუ-
ლილ გზაჲ, რომელმან მიიყვანის ცხო-
რებად, და მცირედ არიან, რომელთა
პოიან იგი.

15. ეკრძალებით ცრუ წინაწარ-
მეტყუელთა მათგან, რომელნი მოვიდო-
დიან თქვენდა სამოსლითა ცხოვართაჲ-
თა ხოლო შინაგან არიან მგელნი მტა-
ცებელნი.

16. ნაყოფისა მათისაგან იცნნეთ იგი-
ნი. მო-ნუ-ისტულიან ეკალთაგან ყურძე-
ნი ანუ კუროსთაეთაგან ლელჳ?

17. ესრეთ ყოველმან ხემან კეთილმან
ნაყოფი კეთილი გამოიღოს⁷, ხოლო ჯერ-
კულმან ხემან ნაყოფი ჯერკული გა-
მოიღოს.

18. ვერ ველ-ეწიფებინ ხესა კეთილსა
ნაყოფისა ჯერკულისა გამოლებად, არ-

1 უფროს D* (თავზე მკრთალად ჩანს მ, რომელიც არ გაუცხოველებიათ: უფროს D)-
2 თქვენქ—E. 3 ეგრეთცა D (?). 4 იმათა D (?). 5 ესრეთ D. 6 შევიდით D. 7 ბქე D. 8 საკი-
ველ D. 9 შეიკრიბიან E. 10 გამოიღოს E. 11 ხმან E. 12 ხსნა E.

1 თუსი C. 2 კეთილისა C. 3 თქვენთა C. 4 შემდეგ კიდევ იკითხება ორი ასო.
თითქო „ეე“. 5 „არს“ ორჯერ არის დაწერილი. 6 ლელუ C. 7 გამოიღონ C.

სE

C

არცა ხესა¹ ხენეშა ნაყოფისა კეთილი-
სა გამოღებად.

19. ყოველმან ხემან რომელმან არა
გამოიღოს ნაყოფი კეთილი, მოიკუთვოს
და ცეცხლსა დაედვას.

20. საქმეთა მათთაგან იცნეთ იგინი.

21. არა ყოველმან რომელმან მრქუას
მე: უფალო, უფალო! და შევიდეს იგი
სასუფეველსა ცათასა, არამედ რომელ-
მან ყოს ნებაჲ² მამისა ჩემისა ზეცათაჲ-
საჲ³.

22. მრავალთა⁴ მრქუან მე მას დღესა
შინა: უფალო, უფალო, არა სახელითა
შენითა ვწინაწარმეტყულებდით და
სახელითა შენითა ეშმაკთა განვასხემ-
დით | და სახელითა შენითა ძალთა მრავალთა
ვიქმოდეთ?

23. და მას ეპსა შინა ვპრქუა⁵ მათ,
ვითარმედ: არა გიცნი, განმეშორებით
ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უზულოვები-
სანი⁶!

24. ყოველმან რომელმან ისმინნეს სი-
ტყუანი ესე და ყვნეს იგინი, ემსგავსოს
იგი კაცსა მას გონიერსა, რომელმან ალა-
შენა სახლი თვისი კლდესა ზედა.

25. და გარდამოვდეს წვმანი, და აღ-
დგეს მდინარენი და ქროდეს⁷ ქარნი, და
ეკუთვნეს სახლსა მას, და არა დაეცა
იგი, რამეთუ დაფუძნებულ⁸ იყო იგი
კლდესა ზედა.

26. და ყოველმან რომელმან ისმინნეს
სიტყუანი ესე და არა ყვნეს იგინი,
მსგავსე არს იგი კაცსა ცოფსა, რომელ-
მან ალაშენა სახლი თვისი ქვშასა ზედა.

27. და გარდამოვდა წვმაჲ,⁹ და მოვი-
დეს მდინარენი, და ქროდეს ქარნი და

ცა ხესა ჯერკულსა ნაყოფისა კეთილი-
სა გამოღებად.

19. ყოველი ხს¹ არა გამოღებელი ნა-
ყოფისა კეთილისაჲ, მოიკუთვოს¹ და
ცეცხლთა დაედვას.

20. აწ უკუე ნაყოფისა მათისაგან
იცნეთ იგინი.

21. არა ყოველმან რომელმან მრქუას²
მე: უფალო, უფალო! შევიდეს იგი³ სა-
სუფეველსა ცათასა, არამედ რომელმან
ყოს ნებაჲ მამისა ჩემისაჲ, რომელ არს
ცათა შინა.

22. მრავალთა მრქუან მე მას დღესა
შინა: უფალო, უფალო, არა სახელითა
შენითა ვწინაწარმეტყულებდით და სა-
ხელითა შენითა ეშმაკთა განვასხემდით⁴
და სახელითა შენითა ძალსა მრავალსა
ვიქმოდეთ?

23. მაშინ ვპრქუა⁵ მათ, ვითარმედ:
არასადა გიცნოდ⁶ თქუენ, განმეშორე-
ნით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უსჯუ-
ლოებისანი.

24. ყოველმან რომელმან ისმინნეს სი-
ტყუანი ესე ჩემნი და ყვნეს⁷ იგინი, ემს-
გავსოს იგი კაცსა ბრძენსა, რომელმან
ალაშენა სახლი თვისი⁸ კლდესა ზედა.

25. და გარდამოვდა წვმაჲ⁹, და წარ-
მოეცნეს მდინარენი, და ანქრევდეს ქარ-
ნი და ეცნეს სახლსა მას, და ვერა და-
ეცა¹⁰, რამეთუ დამყარებულ იყო იგი.
კლდესა მას ზედა.

26. და ყოველსა რომელსა ესმენენ სი-
ტყუანი ესე ჩემნი და არა ყვნეს იგინი,
ემსგავსოს იგი კაცსა ცოფსა, რომელმან
ალაშენა სახლი თვისი¹¹ მქვშასა ზედა.

27. და გარდამოვდა წვმაჲ⁹, და აღ-
დგეს მდინარენი, და ქრიოდეს ქარნი,

1 ხსა E. 2 ნობაჲ D. 3 ზეცათასა E. 4 მრავალთ D. 5 ვრქუა E. 6 უზულოებისანი D.
7 ქროდეს D. 8 დაფუძნებულ D.
1 მოიკუთვოს C. 2 მრქუა C. 3 იგინი C. 4 განუსხემდით C. 5 პრქუა C. 6 გიცნოდენ C.
7 ყვნეს C. 8 თვისი C. 9 წვმაჲ C. 10 დაეცნეს C. 11 მქვშასა C.

DE

C

ეკუეთნეს სახლსა მას, და დაეცა. და იყო და ცემა იგი მისი დიდ ფრიად.

28. და იყო რაჯამს დაასრულნა იესუ სიტყუანი ესე, განუკრდებოდა ერსა მას მოძღურებაჲ იგი მისი,

29. რამეთუ იყო სწავლაჲ იგი მისი მათა მიმართ, ვითარცა-იგი ვის აქუნ კელმწიფებაჲ, და არა ვითარ-იგი მწიგნობარნი მათნი და ფარისეველნი.

და ეცნეს სახლსა მას, და დაეცა¹. და იყო და ცემა იგი მისი დიდ ფრიად.

28. და იყო რაჯამს წარასრულნა იესუ სიტყუანი ესე, უკრდა² ერსა მას სწავლაჲ იგი მისი,

29. რამეთუ იყო სწავლად მათა კელმწიფე და არა ვითა³ მწიგნობარნი მათნი.

X

1. და რაჯამს გარდამოკდა იგი მიერ მით, მოსდევდა მას ერი მრავალი.

2. და აჰა ესერა კეთროვანი ვინმე მოუტდა, თაყუანის-სცემდა მას და ეტყოდა: უფალო, უკუეთუ გინდეს: ძალ-გიც განწმედაჲ ჩემი.

3. და მიყო კელი მისი იესუ, შეახო და ჰრქუა: მნებაჲს, განწმიდნი!¹ და მეყსეულად განწმიდნა² იგი კეთროვნებისა მისგან.

4. და ჰრქუა მას იესუ: იხილე, ნუვის უთხრობ, არამედ წარვედ და ურუენე⁴ თავი შენი მლდელთა და შეწირე შესაწირავი შენი, რომელი⁵ ბრძანა მოსე⁶ საწამებელად მათა.

5. და შე-რა-ვიდა⁷ იგი კაფარნაუმდ⁸, მოუტდა მას ასისთავი ერთი, ევედრებოდა მას

6. და ეტყოდა: უფალო, მონაჲ ჩემი დაცემულ არს სახლსა შინა ჩემსა გარღუეული და მნიად იგუემების იგი.

7. ჰრქუა მას იესუ: მე მღვიდე და განკურნო იგი.

8. მიუგო ასისთავმან მან და ჰრქუა: უფალო, არა ღირს ვარ, რადთამცა სართულსა ჩემსა ქუეშე⁹ შემოხუედ, არა

1. და რაჯამს¹ დაძოვილოდა იგი ძიერ მითი, მისდევდა მას ერი მრავალი.

2. და აჰა წარღვა მის წინაშე განბოკლებული და თაყუანის-სცემდა მას და ეტყოდა: უფალო, გინდეს თუ, შემძლებელ ხარ განწმედად ჩემდა.

3. და მიყო კელი, შეახო მას იესუ და ჰრქუა: მნებაჲს, განწმიდენ! და მეყსეულად განწმიდნა იგი კეთროვნებისა მისგან.

4. ჰრქუა მას იესუ: ეკრძაღე⁵, ნუვის უთხრობ, არამედ მივედ და ურუენე თავი შენი მლდელსა და შეწირე მსხუეპლი შენი, რომელი ბრძანა მოსე⁶ საწამებელად მათდა.

5. და რაჯამს შევიდა იგი კაფერნაომდ, მოუტდა მას ასისთავი, ევედრებოდა მას

6. და ეტყოდა: უფალო, ყრმაჲ ჩემი ძეს სახლსა შინა ჩემსა დაჯსნილი, ძკრძკრად⁷ ტანჯული.

7. და ჰრქუა მას იესუ: მე მოვიდე და განკურნო იგი.

8. მიუგო მან ასისთავმან და ჰრქუა: უფალო, არა ღირს ვარ, რადთამცა სართულსა ჩემსა ქუეშე⁹ შემოხუედ, არამედ

1 ვითარ E. 2 განწმინდი E, გწმინდი D. 3 განწმინდა D. 4 ურუენე D. 5 რომელ D. 6 მოსე E. 7 შე-რა-ვიდა E. 8 კაფარნაომდ E. 9 ქუეშე E.

1 დაეცნეს C. 2 უკრდა C. 3 ასეა C. 4 რაჯამს C. 5 ეკრძაღე C. 6 მოსე C. 7 ძერძურად C.

DE 114

C

მედ სიტყვთ ხოლო ბრძანე, და განიკურნოს ყრმა მონაჲ იგი ჩემი.

9. რამეთუ მეცა კაცი ვარ ჳელმწიფებასა ჳწღას¹ და მქონან ჩემ ქუეშე¹ ერისაგანნი; და ვჰრქვ ამას²: წარვედ! და წარვიდის; და სხუასა: მოვედ! და მოვიდის; და მონასა ჩემსა: ჳმენ ესე! და ჳმნის.

10. ესმა რად ესე იესუს, დაუჯრდა და ჰრქუა მას, რომელნი-იგი შეუდგეს მას³: ამენ გეტყვ თქუენ: არცა ისრაჲლსა შორის ესოდენი სარწმუნოვებაჲ ვპოვე.

11. ხოლო გეტყვ თქუენ: მრავალნი მზის აღმოსავალით და მზის დასავალით მოვიდოდნან და ინაჲ-იდგმიდენ აბრაჰამის თანა და⁴ ისაკის თანა და იაკობის თანა სასუფეველსა ცათასა.

12. ხოლო ძენი იგი⁵ სასუფეველისანი⁶ განიღბნენ ბნელსა მას გარესენელსა. მუნ იყოს ტირილი⁷ და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

13. და ჰრქუა იესუ ასისტავსა მას: წარვედ და, ვითარცა გრწმენა, გეყავნ შენ. და განიკურნა მონაჲ იგი მისი მას ღღესა შინა.

14. და მოვიდა იესუ სახლსა პეტრესსა და იხილა სიდდერი იგი მისი, და ვერდომილი მჭურვალებითა.

15. და შეახო მას ჳელი თვისი, და დაუტევა იგი მჭურვალეზამან⁸ მან, აღდგა და ჳმსახურებდა მას.

16. და ვითარცა შემწუხრდა⁹, მოჰგუარეს მას ეშმაკეულები მრავალი, და განასხნა¹⁰ სულები იგი უკეთური სიტყვთა¹¹ და ყოველნი, რომელნი ბოროტად სნეულ იყვნეს, განკურნნა.

17. რადთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი ესაი¹² წინაწარმეტყუელისაჲ, რომელ

სიტყვთ თქუ, და განიკურნოს ყრმა იგი ჩემი.

9. რამეთუ მეცა კაცი ვარ, და საბრძანებელად ჩემდა არიან ერისა კაცნი; და ამას ვჰრქუ¹: წარვედ! და წარვიდის; და სხუასა: მოვედ! და მოვიდის; და მონასა ჩემსა უბრძანი: ყავ ესე! და ყვის.

10. ხ¹ ესმა რად ესე იესუს, დაუჯრდა და² და ჰრქუა რომელნი-იგი შეუდგეს: მართლიად გეტყუ თქუენ: არცა ისრაჲლსა შორის ესოდენი სარწმუნოვებაჲ მიპოვნიეს.

11. ხოლო გეტყუ თქუენ: მრავალნი მოვიდენ მზის აღმოსავალით და დასავალით და ინაჲ-იდგან აბრაჰამის თანა, ისაკის თანა და იაკობის თანა სასუფეველსა შინა ცათასა.

12. ხოლო ნაშობნი იგი სასუფეველისანი (განიღბნიენ)³ ბნელსა მას გარესენელსა. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

13. და ჰრქუა იესუ ასისტავსა მას: ვილოდე და, ვითარცა გრწმენა, გეყავნ შენ. და განიკურნა ყრმაჲ იგი მისი მას ღღესა შინა.

14. და მოვიდა იესუ სახიდ პეტრესა და იხილა სიდდერი მისი, და ვერდომილი მჭურვალებითა.

15. და შეახო ჳელსა მისსა, და დაუტევა იგი სიციხემან მან, და აღდგა და ჳმსახურებდა მას.

16. და ვითარ დამწუხრდა, მოართუეს მას ეშმაკეულებ მრავალ, და განასხნა სულები იგი სიტყვთ⁴ და ყოველივე იგი სნეულები⁵ განკურნა.

17. რადთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი ესაჲა წინაწარმეტყუელისა თქუმული:

1 ქუეშე E. 2 მას D. 3 მათ E. 4 და—E. 5 ძწნი იგინი D. 6 სასუფეველისანი E. 7 ტრილი D. 8 მჭურვალეზამან D. 9 შემწურდა D. 10 განასხნა D. 11 სიტყვთ E. 12 ესაჲა D. 1 ჰრქუ C. 2 დაუჯრდა C. 3 განიღბნიენ—C. 4 სიტყვთ C. 5 სნეულები—C.

DE

C

თქუა: მან უძღურებანი ჩუენნი იტჯრთ-
ნეს და სნეულებანი ჩუენნი განკურნნეს¹.

18. და ვითარცა ხილა იესუ² ერი
იგი მრავალი გარემო მისა, უბრძანა
წიადსლვამ მიერ კრძო.

19. და მოუქდა მას ერთი მწიგნო-
ბართაგანი და ჰრქუა მას: მოძღუარ,
მიგდევდე³ შენ, ვიდრეცა ხვდოდი⁴.

20. ჰრქუა მას იესუ: მეღთა ჯურელი
უქს და მფრინველთა ცისათა საყოფელი,
ხოლო ძესა კაცისასა არა აქუს, სადა
თავი მიიდრიკოს.

21. და ჰრქუა მას ერთმან მოწაფეთა
მისთაგანმან: მოძღუარ, მიბრძანე პირ-
ველად⁵ მისლვად და დაფლვად მაშისა
ჩემისა.

22. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: შენ მომ-
დევდი მე და აცადენ მკუდარნი დაფლ-
ვად თვსთა მკუდართა.

23. და აღვიდა იგი⁶ ნავსა და მის-
დევდეს მოწაფენი მისნი.

24. და ამა ესერა ძრვა იყო დიდ
ზღუასა მას ზედა ვიდრე ნავისა დაფარ-
ვადმდე ლელვითაგან. ხოლო თავაღსა
ეძინა.

25. მოუქდეს მოწაფენი მისნი, აღად-
გინეს იგი და ეტყოდეს: უფალო, მიჯს-
ნენ ჩუენ, რამეთუ წარვეწყმდებით.

26. და თავადმან ჰრქუა მათ: რაღსა
ესოდენ⁷ შესძრწუნდით, მცირედ მორ-
წმუნენო? მაშინ აღდგა და შეჰპრისხნა
ქართა მათ და ზღუასა, და იქმნა მეყ-
სეულად⁸ დაყუდება დიდ.

27. ხოლო კაცთა მათ დაუკრდა და
იტყოდეს: რაბამ ვინმე არს ესე, რამეთუ
ქარნიცა და ზღუაჲცა ერჩიან მას!

28. და ვითარცა წიადწდა იგი⁹ მიერ
კრძო სოფელსა მას გერგესიველთასა,

მან უძღურებანი ჩუენნი თავს-ისხნა და
სნეულებანი იტჯრთნა.

18. იხილა რად იესუ მრავალი ერი
გარემო მისა, უბრძანა მათ წიადმოსლ-
ვამ წიად ზღუასა.

19. და მოუქდა ერთი მწიგნობარი და
ჰრქუა მას: მოძღუარ, მიგდევდე შენ,
ვიდრეცა ხვდოდი.

20. და ჰრქუა მას იესუ: მეღთა ჯუ-
რელი (უქს)¹ და მფრინველთა ცისათა
სადგური, ხოლო ძესა კაცისასა არა
აქუს, სადამცა თავი მიიდრიკა.

21. ერთმან ვინმე მოწაფეთა მისთა-
განმან ჰრქუა მას: უფალო, მიბრძანე მე
პირველად მისლვად და დაფლვად მაშის-
სა ჩემისა.

22. ჰრქუა მას იესუ: შენ შემომიდეგ
მე და უტყვე მკუდართა მათ დაფლვად
მკუდართა თვსთა².

23. და რაჟამს³ აღწდა იგი ნავსა,
მისდევდეს მას მოწაფენი მისნი.

24. და ამა ძრვაჲ იყო დიდ ზღუასა⁴
შინა ვიდრე დაფარვადმდე ნავისა მის
ლელვითაგან. ხოლო მას თავაღსა ეძინა.

25. და მიუქდეს მას მოწაფენი თვსნი,
განაღძეს⁵ და ჰრქუეს მას: უფალო,
განმარინენ ჩუენ, რამეთუ წარვეწყმდებით.

26. და ჰრქუა მათ: რად გულ-მედგარ-
ხართ, მცირედ მორწმუნენო? მაშინ აღ-
დგა, შეჰპრისხნა ქართა და ზღუასა, და
იყო ყუდროება დიდ.

27. ხოლო კაცებსა მას უკრდა⁶ და
იტყოდეს: რად-მე ვინ არს ესე, რამე-
თუ ქარნიცა და ზღუაჲცა ერჩიან მას!

28. და ვითარ წიადწდა იგი მიერ
წიად სოფელსა მას გადერელთასა, მოე-

1 განკურნეს E; უძღურებანი.. განკურნეს უძღურებანი ჩუენნი განკურნეს და სნეუ-
ლებანი ჩუენნი იტჯრთნეს D. 2 იესუ]-E. 3 მიგდევდევე E. 4 ხვდოდი E. 5 პირველად F;
6 იგი] იესუ E. 7 ესოდენ]-D. 8 მეყსეულად]-D. 9 წიადწდეს იგინი D.

1 უქს]-C. 2 თვსთა C. 3 რაჟამს C. 4 ზუასა C. 5 განაღძეს C. 6 უკრდა C.

DE

C

შემთხვენს მას ორნი კაცნი¹ ეშმაკეულნი, რომელნი გამოვიდოდეს საფლაგებისა მისგან, ფრიად ბოროტნი, ვითარმედ ვერვის კელ-ეწიფებოდა წარსლვად მიერ გზით.

29. და ლალადებდეს² და იტყოდეს: რაჲ ძეს ჩუენი და შენი, იესუ, ძეო ღმრთისაო? რამეთუ მოხუედ აქა უწინარსს ეამისა ტანჯვად ჩუენდა.

30. და იყო მათგან შორს კოლტი ღორთაჲ მძოვარი.

31. ხოლო ეშმაქნი იგი ევედრებოდეს და ეტყოდეს: უკუეთუ განგუასხამ ჩუენ, მიბრძანე მისლვად კოლტსა იმას ღორთასა.

32. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ³: მივედით! და იგინი განვიდეს⁴ კაცთა მათგან და მივიდეს კოლტსა მას ღორთასა. და მიიმართა კოლტმან მან ღორებისამან კბოდესა ზღუასა და მოწყდეს წყალთა მათ შინა.

33. ხოლო მწყემსნი იგი ივლტოდეს ქალაქად და მიუთხრეს ყოველი და ეშმაკეულთა მათთს.

34. მაშინ ყოველი იგი ქალაქი გამოვიდა შემთხუევად იესუსა⁵. და ვითარცა იხილეს იგი, ევედრებოდეს მას, რაჲთა წარვიდეს საზღვართაგან⁶ მათთა.

გებვოდეს მას ორნი ეშმაკეულნი, სამაგრობნით გამომაველნი, საზარელნი ფრიად, ვიდრე ვერვინ შემძლებელ იყო წარსლვად მიერ გზით.

29. და მუნქუესევე¹ ლალატყვის და იტყოდეს: რაჲ ძეს ჩუენი და შენი, იესუ, ძეო ღმრთისაო? მოსრულ ხარ აქა უკუემოდ გუემად² ჩუენდა.

30. და იყო შორს მათსა კოლტი ღორებისა მრავლისა მძოვარი.

31. ხოლო ეშმაქნი იგი ევედრებოდეს მას და იტყოდეს: გან-თუ-გუასხამ ჩუენ, გუბრძანე ჩუენ მისლვად კოლტსა იმას ღორებისასა.

32. და 'ჰრქუა³ მათ: მივედით! ხოლო იგინი⁴ მივიდეს კოლტსა მას ღორებისასა. და მუნქუესევე მიიმართა ყოველმან მან კოლტმან კლდით კერძო ზღუად და მოწყდეს წყალთა მათ შიდა.

33. ხოლო მეღორენი იგი ივლტოდეს ქალაქად, მიუთხრეს ყოველივე და ეშმაკეულთაჲცა მათ.

34. და მუნქუესევე¹ ყოველი იგი ქალაქი გამოეგებოდა იესუს. და ვითარ იხილეს იგი, ევედრებოდეს მას, რაჲთა მცა წარვიდა საზღვრით მათით.

9

1. და შევიდა ნავსა და წიაღვდა და მოვიდა თჳსა⁷ ქალაქად.

2. და მოართუეს მას განრლუეული ცხედარსა ზედა მდებარს⁸. და იხილა იესუ სარწმუნოებჲჲ მათი და ჰრქუა განრლუეულსა მას: ნუ გეშინინ, შვილო, მიგეტევენენ, შენ ცოლვანი შენნი!

1. და აღვდა ნავსა მას და წიაღმოვდა და მოვიდა თჳსად ქალაქად.

2. და ამა მოართუეს მას დავსნილი ერთი, რომელ იღვა ცხედარსა ზედა. და ვითარ იხილა იესუ სარწმუნოებჲჲ იგე მათი, ჰრქუა² დავსნილსა მას: ნუ გეშინინ, შვილო, მიგეტევენენ შეცოდებანი შენნი!

[1 კაცნი]—E. 2 და ლალადყვის E. 3 მათ]—E. 4 გამოვიდეს E. 5 იესუსა (ივსა) D. 6 საღვართაგან D. 7 თჳსა D. 8 მდებარე D. 1 მუნქუესევე C. 2 გუემად C. 3 ჰრქუა C. 4 იგინ C.

DE

C

3. და იყვნეს ვინმე მუნ მწიგნობარ-თავანნი და იტყოდეს გულთა შინა მათთა, ვითარმედ: ესე ჰგომბს¹.

4. იცნოდა იესუ ზრახვიანი მათნი და ჰრქუა მათ: რაჲსათჳს თქუენ ბოროტსა ზრახვით² გულთა შინა თქუენთა?

5. რაჲ უადვილეს³ არს სიტყუად: მიგეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი, ანუ რქუამდ: აღდეგ და ვილოდე?

6. არამედ რაჲთა უწყოდით, რამეთუ ველმწიფებაჲ აქუს ძესა კაცისასა ქუეყანასა ზედა || მიტევებად ცოდვათა. მაშინ ჰრქუა განრღუეულსა მას: აღდეგ, აღილე⁴ ცხეღარი შენი და წარვედ სახილ⁵ შენდა!

7. ხოლო იგი აღდგა მეყსეულად და წარვიდა სახილ თჳსა.

8. იხილეს რაჲ ესე ერმან მან, დაუკვრდა⁶ და აღიდებდეს ღმერთსა, რომელმან მოსცა ესევეითარი ველმწიფებაჲ კაცთა.

9. და წარვიდა⁷ მიერ იესუ⁸, იხილა კაცი, რომელი ჯდა საზურეესა ზედა, მათოზ სახელი მისი, და ჰრქუა. მას: აღდეგ და შემომიდეგ მე. და იგი აღდგა და მისდევდა მას.

10. და იყო ჯდა რაჲ იგი ინაჯით სახლსა შინა, და მრავალნი მეზურერენი და ცოდვილნი სხდეს იესუს¹⁰ თანა ინაჯით და მოწაფეთა მისთა თანა¹¹.

11. ვითარცა იხილეს ფარისეველთა მათ, | ჰრქუეს მოწაფეთა მისთა: რაჲსათჳს მეზურერეთა და ცოდვილთა თანა კამს და სუამს მოძღუარი თქუენი?

12. ხოლო იესუს ვითარცა ესმა ესე, ჰრქუა მათ: არა უკმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ სნეულთა.

13. ხოლო თქუენ წარვედით და იქი-

3. და მუნქუეს¹ ოდენ მწიგნობარ-თავანნი ვინმე იტყოდეს გულთა შინა თჳსთა: ესე გგომბს.

4. და ვითარ გულისჯმა-ყო იესუ ზრახვად იგი მათი, ჰრქუა მათ: რად ზრახვით ძვრსა² გულთა შინა თქუენთა?

5. რაჲ უადვილე არს თქუამდ: მიგეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი, ანუ თქუამდ: აღდეგ და ვილოდე?

6. რამეთუ ველ-მწიფე³ არს ძლ⁴ კაცი. საჲ ქუეყანასა ზედა მიტევებად ცოდვათა მათთა. მაშინ ჰრქუა დაჯსნილსა მას: აღდეგ, აღილე ცხეღარი შენი და წარვედ სახილ შენდა!

7. და აღდგა იგი და წარვიდა სახილ თჳსა.

8. იხილა რაჲ უკუე ერმან მან, დაუკვრდა და აღიდებდეს ღმერთსა, რომელმან მოსცა ესევეითარი ველმწიფებაჲ კაცთა.

9. და წარვილოდა იესუ მიერ, იხილა კაცი მჯღომარე საზურეესა ზედა, მატეთოს ერქუა სახელი, და ჰრქუა მას: შემომიდეგ მე. და აღდგა და მისდევდა მას.

10. და იყო რაჲჲმს ინაჯ-ედგა მას სახლსა მას შინა, მრავალნი მეზურერენი და ცოდვილნი მოსრულ იყვნეს და ინაჯ-ედგა იესუს¹⁰ თანა და მოწაფეთა მისთა თანა.

11. და ვითარ იხილეს ფარისეველთა მათ, ეტყოდეს მოწაფეთა მისთა: რაჲსათჳს მეზურერეთა თანა და ცოდვილთა კამს მოძღუარი⁶ თქუენი?

12. ხოლო იესუს ვითარ ესმა, ჰრქუა მათ: არა უკმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ სნეულთა.

13. მივედით და იკითხეთ, რაჲ არს:

1 გგომბს E. 2 ზრახვითა D. 3 უადვილესი D*. 4 და აღილე D. 5 სახედ D. 6 დაუკვრდა D. 7 წარმოვიდა D*. 8 იესუს D*. 9 მას + იესუ D. 10 იესუს (ი'ჯს) D*. 11 მისთა თანა]—D
1 მუნქუეს C. 2 ზურსა C. 3 ველმწიფე C. 4 ძელ C. 5 ი'ჯს C. 6 მოძღუარი C.

DE

C

თხეთ, რაჲ არს: წყალობაჲ მნებავს და არა მსხუერპლი¹. არა მოვედ წოდებად მართალთა, არამედ ცოდვილთა, მოქცევად მათა.

14. მაშინ მოუტდეს მას მოწაფენი იოვანსნი² და ეტყოდეს: რაჲსათჳს ჩუენ და ფარისეველნი ვიმარხავთ, ხოლო მოწაფენი შენნი არა იმარხვენ?

15. ჰრქუა მათ იესუ: გელ-მე-ეწიფე-ბისა ძეთა სიძისათა გლოვად³, ვიღრემდის სიძე იგი მათ თანა არს? არამედ მოველენან დღენი⁴, ოდეს აღმალდეს⁵ მათგან სიძე იგი, და მაშინ იმარხვიდენ.

16. არაიენ დაადგის || სადგმელი⁶ ახალი უმურკვეელი⁷ სამოსელსა ძუელსა,⁸ რამეთუ გამობლულიძის⁹ სიმტკიცემან ახლისამან, და უფროდის განხეთქილებაჲ შეიქმნის.

17. არცა შთაასხიან ღვწოჲ ახალი თხიერთა ძუელთა, რადთა არა განხეთქნეს თხიერნი იგი ღვწომან ახალმან¹⁰, ღვწოჲ დაითხიის¹¹, და თხიერნი წარწყმდენ. არამედ შთაასხიან ღვწოჲ ახალი თხიერთა ახალთა, და ორნივე¹², დაიმარხნიან.

18. და ვითარცა იგი ამას ეტყოდა ოდენ მათ, მაშინ მოუტდა მას მთავარი ურთი, თაყუანის-სცემდა მას და ეტყოდა, ვითარმედ: ასული ჩემი აწ-და აღესრულა; არამედ მოვედ და დასდევ კელი შენი, და ცხონდეს.

19. და აღდგა იესუ და შეუდგა¹³ მას და მოწაფენი მისნი მის თანა.

20. და აჰა ესერა | დედაკაცი ვინმე, რომელსა დაეყო წიღოვნებასა შინა ათორმეტი წელი¹⁴, მოუტდა იგი ზურგიით

წყალობაჲ მნებავს, და არა მსხუერპლი. რამეთუ არა მოსრულ ვარ ჩინებად მართალთა, არამედ ცოდვილთა.

14. მაშინ მოუტდეს მოწაფენი¹ იოვანსნი და ჰრქუეს მას: რად ჩუენ და ფარისეველნი ვიმარხავთ ფრიად, ხოლო მოწაფენი შენნი არა იმარხვენ?

15. და ჰრქუა მათ იესუ: ნუთუ ეგების შეილთა საქორწინისათა გლოვაჲ, ვიღრე სიძე მათ თანა არს? არამედ მოვიდენ დღენი, რაჲმს წარვიდეს მათგან სიძე, და მაშინ იმარხვიდენ.

16. არაიენ დაადგის სადგმელი ნახევისა უმურკველისაჲ სამოსელსა ზედა ძუელსა, რამეთუ გამოიღლიძის დგმულმან მან სამოსლისა მისგან, და უძვრეს² განხეთქილება იქმნის.

17. არცა შთაასხიან ღვწოჲ³ ახალს თხიერთა ძუელთა; უკუეთუ⁴ არა, განსთქდიან თხიერნი იგი, და ღვწოჲ იგი დაითხიის, და თხიერნი იგი წარწყმდიან. არამედ შთაასხიან ღვწოჲ (ახალი თხი) ერთა ახალთა, და ორნივე დაიმარხნიან⁵.

18. ამას რაჲ ეტყოდა მათ, აჰა მთავარი ვინმე მოუტდა, თაყუანის-სცემდა⁶ მას და ეტყოდა, რამეთუ: ასული ჩემი აწ-და ესერა მოკულა; არამედ მოვედ და დასდევ კელი შენი მის ზედა, და ცხონდეს.

19. და აღდგა იესუ და შეუდგა მას და მოწაფენი მისნი მის თანა.

20. და აჰა ესერა დედაკაცი ვინმე, რომელი იყო სისხლისა დინებასა ზედა ათორმეტი წელ, მოუტდა ზურგიით კერ-

1 მსხუერპლი D. 2 იოვანსნი E. 3 გლოვაჲ D. 4 ეს სიტყვა გამოპრჩენია და ზემოთ დაუწერია წერილად D. 5 ამაღლდეს D. 6 სადგმელი სამოსელი E. 7 უმურკვეელი D, უმურკველი E. 8 ძუესა D. 9 გამოიღლიძის D. 10 რადთა არა... ახალმან რადთა არა განსთქდენ თხიერნი იგი E. 11 დაითხიის E. 12 ურნივე D. 13 შეუდა D. 14 ათორამეტი წელი D.
1 მოწაფენი C. 2 უძვრეს C. 3 ღვწოჲ C. 4 უკუეთუ C. 5 დაიმარხნიან C. 6 თაყუანის-სცემდა C.

DE

C

კრძო იესუს და შეახო¹ ფესუსა სა-
მოსლისა მისისასა².

21. რამეთუ იტყოდა გულსა შინა³ :
თუსსა, ვითარმედ: შე- ხოლო თუ -ვახო
ფესუსა სამოსლისა მისისასა, ვცხოვნდე⁴.

22. ხოლო იესუ მოექცა⁵, იხილა იგი
და ჰრქუა მას: ნუ გეშინინ, ასულო! სა-
რწმუნოებამან⁶ შენმან გაცხოვნა⁷ შენ.
და განიკურნა დედაკაცი იგი მიერ ჟა-
მითგან.

23. და მოვიდა იესუ სახლსა მის მთა-
ვრისასა და იხილა მუნ მგონებნი⁸ და
ერი კრებული და შფოთი

24. და ჰრქუა მათ: განეშორენით⁹,
რამეთუ არა მოკლდარ არს ყრმად ეგე,
არამედ სძინავს. ხოლო იგინი ეკიცხე-
დეს მას.

25. და რაჟამს გამოასხა ერი იგი,
შევიდა და უპყრა კელი მისი და აღად-
გინა ქალი იგი.

26. და განვდა ჰამბავი მისი || ყოველ-
სა მას¹⁰ ქუეყანასა.

27. და წარმოვიდა მიერ იესუ და
მოსდევდეს მას ორნი ბრმანი, დაღადებ-
დეს და იტყოდეს: შემიწყალენ ჩუენ,
უფალო, ძეო დავითისო!

28. და ვითარცა შევიდა იესუ სახლ-
სა, მოუტდეს მას ბრმანი იგი, და ჰრქუა
მათ იესუ: გრწამსა, ვითარმედ ძალ-მიც
ესე ყოფად? ჰრქუეს მას: ჰე, უფალო.

29. მაშინ შეახო თუალთა მათთა და
და ჰრქუა: სარწმუნოებისაებრ¹¹ თქუე-
ნისა გეყავნ თქუენ!

30. და შეესუულად აღეხილნეს თულ-
ნი მათნი. და შეჰრისხნა. მათ იესუ და
ჰრქუა: იხილეთ, ნუმცა ვინ უწყის.

31. ხოლო იგინი გამოვიდეს და მი-
მოქადაგებდეს ყოველსა მას ქუეყანასა.

ძო, შეახო ფესუსა სამოსლისა მისი-
სასა.

21. რამეთუ იტყოდა გულსა თუსსა¹ :
შე- ხოლო თუ -ვახო სამოსელსა მისსა,
ვცხოვნდე.

22. ხოლო იესუ მოიქცა, იხილა იგი
და ჰრქუა: ნუ გეშინინ, ასულო! სარწმუ-
ნოებამან შენმან გაცხოვნა შენ. და ცხონ-
და დედაკაცი იგი მიერ ჟამითგან.

23. და იესუ ვითარ მივიდა სახლსა
მის მთავრისასა, იხილა მუნ მგონებნი
და ერი აღშფოთებული

24. და ჰრქუა მათ: განეყენენით, რა-
მეთუ არა მოკლდა ქალი ესე, არამედ
სძინავს. და ეკიცხევედეს მას.

25. ხოლო ოდეს გარდაასხეს ერი იგი,
შევიდა და უპყრა კელი მისი, და აღდგა
ქალი იგი.

26. და განვდა ჰამბავი ესე მისი ყო-
ველსა მას ქუეყანასა.

27. და ვითარ წარვიდოდა მიერ იესუ,
მოსდევდეს მას ორნი ბრმანი, დაღადებ-
დეს და იტყოდეს: მიწყალენ ჩუენ, ძეო
დავითისო!

28. და რაჟამს შევიდა იგი სახიდ,
მოუტდეს მას ბრმანი იგი, და ჰრქუა მათ:
იესუ: გრწამს, ვითარმედ შემძლებელ
ვარ ყოფად. ესე? ჰრქუეს მას: ჰე,
უფალო.

29. მაშინ შეახო თუალთა მათთა და
ჰრქუა: მსგავსად სარწმუნოებისა თქუე-
ნისა გეყავნ თქუენ!

30. და აღეხუნეს თუალნი⁴ მათნი⁵.
და შეჰრისხნა მათ იესუ და ჰრქუა:
იგულეთ, ნუმცა ვინ აკრძობს.

31. ხოლო იგინი გამოვიდეს და მი-
მოდადევს იგი ყოველსა ქუეყანასა მას.

1 შეეხო E. 2 მისისა D. 3 შინა]—E. 4 ვცხოვნდე D. 5 მოიქცა E. 6 სარწმუნოებამან E.
7 გაცხოვნო D. 8 მგონებნი E. 9 განეშორენით E. 10 მას]—D. 11 სარწმუნოებისაებრ E.
1 თუსსა C. 2 ჰრქეს C. 3 ჰე C. 4 თუალნი C. 5 მათნი] მათ C.

DE

C

32. და ვითარცა იგინი გამოვიდეს, მოჰკუარეს მას კაცი ყრუჲ¹ და ეშმაკეული.

33. და ვითარცა განქადა ეშმაკი იგი, იტყოდა მართლ ყრუჲ² იგი, და დაუჯრდებოდა ერსა მას და იტყოდეს: არასადა | ვინ გამოჩნდა³ ესრეთ⁴ ისრაელსა შორის.

34. ხოლო ფარისეველნი იგი იტყოდეს, ვითარმედ: მთავრითა ეშმაკთაჲთა განასხამს ეშმაკთა.

35. და მოჰვლიდა იესუ ქალაქებსა ყოველსა და დაბნებსა და ასწავებდა შესაკრებელთა შორის მათთა და ქადაგებდა სახარებასა სასუფეველისასა და განჰკურნებდა ყოველთა უძლურთა და სნეულთა ერსა შორის.

36. და იხილა იესუ ერი იგი, და შეეწყალნეს იგინი, რამეთუ იყვნეს იგინი დამაშურალ და დაცვენებულ, ვითარცა ცხოვარნი, რომელთა⁵ არა აქუნ მწყემს⁶.

37. მაშინ ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა, ვითარმედ: სამკალი ფრიად არს, ხოლო მუშაკნი⁷ — მცირედ.

38. ევედრენით უფალსა სამკალისასა, რაჲთა მოაელინნეს⁸ მოქმედნი სამკალსა⁹ თჳსსა.

32. და ვითარ იგინი გამოვიდეს, ამა მოართუეს¹ მას კაცი ყრუჲ ეშმაკეული.

33. და ვითარ განეყენა ეშმაკი იგი, იტყოდა ყრუჲ იგი, და დაჯრვებულ² იყო ერი იგი და იტყოდეს, ვითარმედ: არასადა ვინ ესრეთ ისრაელსა შორის გამოჩნდა.

34. ხოლო ფარისეველნი იგი იტყოდეს: მთავრითა ეშმაკთაჲთა განასხამს ეშმაკთა.

35. და მოჰვლიდა იესუ ქალაქებსა ყოველსა და დაბნებსა და ასწავებდა შესაკრებელთა შორის მათთა და ქადაგებდა სახარებასა სასუფეველისასა და განჰკურნებდა ყოველთა სენთა და უძლურებათა ერსა შორის.

36. და ვითარცა იხილა ერი იგი, შეეწყალნეს იგინი, რამეთუ იყვნეს დამაშურალ და დაცვენებულ, ვითარცა ცხოვარნი, რომელთა არა აქუნ მწყემსი.

37. მაშინ ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა, ვითარმედ: სამკალი ფრიად არს, ხოლო მუშაკნი — მცირედ.

38. ევედრენით უფალსა სამკალისასა, რაჲთა გამოაელინნეს მოქმედნი³ სამკალსა თჳსსა⁴.

10

1. და მოუწოდა ათორმეტთა მოწაფეთა თჳსთა || და მისცა მათ ჳელმწიფებაჲ სულთა ზედა არაწმიდათა, რაჲთა განასხმიდენ მათ და განჰკურნებდენ ყოველთა სნეულებათა და უძლურებათა.

2. ხოლო ათორმეტთა მათ მოციქულთა სახელები ესე არს: პირველად სიმონ,

1. და მოუწოდა ათორმეტთა მოწაფეთა თჳსთა და მისცა მათ ჳელმწიფებაჲ სულთა ზედა არაწმიდათა, რაჲთა განასხმიდენ⁵ მათ და განჰკურნებდენ⁶ ყოველთა სენთა და ყოველთა უძლურებათა.

2. ხოლო ათორმეტთაჲ მათ მოციქულთაჲ არს სახელები ესე: პირველად

1 ყრუ D. 2 ყრუ D. 3 გამოჩნდა D. 4 ესრეთ D. 5 რომელ D. 6 მწყემსი E. 7 მოშაკნი D. 8. მოაელინნეს D. 9 სამკალსა D.
1 მოართუეს C. 2 დაჯრვებულ C. 3 მოქმედნი C. 4 თჳსსა C. 5 განასხმიდეს C. 6 განჰკურნებდეს C.

DF

C

რომელსა ეწოდა პეტრე¹, და ანდრეა², ძმაჲ მისი, იაკობ ზებედესი და იოვანე, ძმაჲ მისი.

3. ფილიპე და ბართლომე, თომა და მათეოზ მეზუერა³, იაკობ ალფესი და ლებეოზ, რომელსა ეწოდა თადეოზ⁴.

4. სიმონ კანანელი⁵ და იუდა⁶ ისკარიოტელი, რომელმანცა განსცა იგი.

5. ესე ათორმეტნი წარავლინნა იესუ, ამცნებდა მათ და ჰრქუა: გზასა წარმართთასა ნუ მიხუალთ და⁷ ქალაქსა სამართელთასა ნუ შეხუალთ,

6. არამედ მივედით უფროჲს ხოლო ცხოვართა მათ | წარწყმედულთა სახლისა ისრაჲლისათა.

7. და მი-რაჲ-ხუდეთ, ქადაგებდით და ეტყოდეთ, ვითარმედ: მოახლებულ არს სასუფეველი ცათაჲ.

8. სხელთა განჰკურნებდით, კეთროვანთა განსწყმედდით⁸, ეშმაკთა განასხემდით; უსასყიდლოდ მიგიღებდეს, უსასყიდლოდცა⁹ მისცემდით.

9. ნუ მიიღებთ¹⁰ ოქროსა, ნუცა ვეცხლსა¹¹, ნუცა რვალსა¹² სარტყელთა თქუენთა,

10. ნუცა ვაშკარანსა გზასა ზედა, ნუცა ორსა სამოსელსა, ნუცა ვამლსა¹³, ნუცა კუერთხსა¹⁴, რამეთუ ღირს არს¹⁵ მუშაკი¹⁶ სასყიდლისა თვისისა.

11. რომელსა ქალაქსა ანუ რომელსა დაბასა¹⁷ შეხუდეთ, გამოიკითხეთ, ვინ ღირს იყოს, მუნ დაადგერით ვიდრე გამოსლვადმდე მიერ¹⁸.

12. და შე-რაჲ-ხუდეთ სახლსა მას, მოიკითხეთ იგი || და თქუთ: მშუკობაჲ სახლსა ამას!

სიმონ, რომელსა ეწოდა პეტრე, და ანდრეა, ძმაჲ მისი, იაკობ ზებედესი და იოჰანე, ძმაჲ მისი.

3. ფილიპე და ბართლომე, თომა და მათეოზ მეზუერე, იაკობ ალფესი და ლებეოს, რომელსა ეწოდა თადეოზ.

4. სიმონ კანანელი და იუდა სკარიოტელი, რომელმანცა განსცა იგი.

5. ესე ათორმეტნი წარავლინნა იესუ, ამცნო მათ და ჰრქუა: გზასა წარმართთასა ნუ ხუალთ¹ და ქალაქსა სამართელთასა ნუ შეხუალთ;

6. მივედით უფროჲს ხოლო ცხოვართა წარწყმედულთა სახლისა ისრაჲლისათა.

7. და მი-რაჲ-ხუდეთ², ქადაგებდით და ეტყოდეთ, ვითარმედ: მოახლებულ არს სასუფეველი ცათაჲ.

8. უძლურთა განჰკურნებდით, კეთროვანთა განსწყმედდით, ეშმაკთა განასხემდით; უსასყიდლოდ მიგიღებდეს, უსასყიდლოდცა მისცემდით.

9. ნუ მოიგებთ ოქროსა, ნუცა ვეცხლსა, ნუცა პილენძსა³ სარტყელთა თქუენთა,

10. ნუცა გულაჲ⁴ გზასა, ნუცა ორიკუართი⁵, ნუცა ვამლნი⁶, ნუცა არგანი⁷, რამეთუ ღირს არს მოქმედი საზრდელისა თვისისა.

11. რომელსა ქალაქსა შეხუდეთ ანუ დაბასა, გამოიკითხეთ, რომელი მას შინა ღირს იყოს, და მუნ დაიყოვნეთ ვიდრე გამოსლვამდე.

12. ხოლო რაჲმს⁵ შეხუდოდით სახლსა, მოიკითხეთ იგი და თქუთ: მშუკობაჲ სახლსა ამას!

1 პეტრე E. 2 ანდრეა D. 3 მეზუერე D. 4 თადეოს E. 5 კანანელი D (მაგრამ შემდეგ უკანასკნელი ა ამოუფხვიათ და სიტყვა გაწყვეტილია). 6 იოდა D. 7 და—E. 8 განსწყმედით D. 9 უსასყიდლოდ E. 10 მიიღებთ E. 11 ვეცხლისა D. 12 ნუცა რვალსა—D. (მაშასადამე, ასე იკითხება: ნუცა ვეცხლისა სარტყელთა თქუენთა D). 13 ვამლთა E. 14 კუერთხსა D. 15 ღირს არს E. 16 მოშაკი D. 17 დაბადსა D. 18 მიერ—F.

1 ხუალთ C. 2 მი-რაჲ-ხუდეთ C. 3 პილენძისა C. 4 ობიექტები მიცემითშია მოსალოდნელი, მაგრამ არ ვასწორებთ. 5 რაჲმსა C.

D:

C

13. და¹ უკუეთუ² იყოს სახლი იგი ღირს, მოვედინ მშვდობაჲ თქუენი მას ზედა; და უკუეთუ არა ღირს იყოს, მშვდობაჲ თქუენი თქუენდავე მოიქეცინ.

14. და უკუეთუ ვინმე არა შეგიწყნარნეს თქუენ, არცა ისმინნეს სიტყუანი თქუენნი, გამო-რაჲ-ხვდეთ³ მიერ სახლით, გინა მიერ ქალაქით, განიყარეთ მტუერი ფერკთაგან თქუენთა⁴.

15. ამენ გეტყუ თქუენ: უმოლხინეს იყოს ქუეყანაჲ იგი სოდომისაჲ და გომორისაჲ დღესა მას სასჯელისასა⁵, ვიდრე ქალაქი იგი.

16. აჰა ესერა მე მივაგლინებ თქუენ, ვითარცა ცხოვართა შორის მგელთა. იყვენით თქუენ მეცნიერ, ვითარცა გუელნი, და უმანკო, ვითარცა ტრედნი.

17. ეკრძალებოდეთ კაცთაგან, რამეთუ მიგცემდენ⁶ კრებულსა და შორის შესაკრებელსა მათსა გტანჯვიდენ თქუენ.

18. და წინაშე მთავართა და⁷ მეფეთა მიგიყვანნენ თქუენ ჩემთჳს, საწამებელად მათა და წარმართთა.

19. რაჟამს მიგცნენ თქუენ, ნუ ჰზრუნავთ⁸, ვითარ ანუ რასა იტყოდით, რამეთუ მოგეცეს თქუენ მას ჟამსა შინა, რასა-იგი⁹ იტყოდით.

20. რამეთუ არა თქუენ იყვენით მეტყუელნი, არამედ სული მამისა თქუენისაჲ, რომელი იტყოდის თქუენ შორის.

21. რამეთუ მისცეს ძმამან ძმად სიკუდილდ¹⁰, და მამამან შჭლი; და აღდგენ შეილნი მამა-დელათა მათთა ზედა და მოჰკლვიდენ მათ.

22. და იყვენით თქუენ მოძულეებულ ყოველთაგან სახელისა ჩემისათჳს. ხოლო

13. და თუ ღირს იყოს სახლი იგი, მოვედინ მშვდობაჲ იგი თქუენი მას ზედა; უკუეთუ არა ღირს იყოს, მშვდობაჲ იგი თქუენი თქუენდავე მოიქეცინ.

14. ხოლო რომელმან არა შეგიწყნარნეს თქუენ და არცა ისმინნეს სიტყუათა თქუენთაჲ, რაჟამს¹ გამოხვდოდით მიერ სახლით ანუ ქალაქით, დაიყარეთ მტუერი ფერკთაგან თქუენთა.

15. მართლიად გეტყუ თქუენ: ულხინულეს იყოს ქუეყანაჲ სოდომისაჲ და გომორისაჲ დღესა სასჯელისასა, ვიდრე ქალაქი იგი.

16. აჰა ესერა მე მივაგლინებ თქუენ, ვითარცა ცხოვართა შორის მგელთა. იყვენით თქუენ მეცნიერ, ვითარცა გუელნი, და უმანკო, ვითარცა ტრედნი.

17. ხოლო ეკრძალებოდეთ კაცთაგან, რამეთუ მიგცნენ თქუენ კრებულებსა და შორის ურაკპარაკთა მათთა გგუემდენ თქუენ.

18. და წინაშე მსაჯულთა და მეუფეთა წარგიდგინნენ² თქუენ ჩემთჳს, საწამებელად მათა და წარმართთა.

19. ხოლო რაჟამს მიგცემდენ თქუენ, ნუ ჰრუნავთ, ვითარ-მე ანუ რასა-მე იტყოდით³; რამეთუ მიგცეს თქუენ (მამამან)⁴ მას ჟამსა შინა, რაჲ სთქუათ.

20. რამეთუ არა თქუენ ხართ, რომელი იტყოდით, არამედ სული იგი მამისა თქუენისაჲ, რომელი იტყოდის თქუენ თანა.

21 რამეთუ მისცეს ძმამან ძმად სიკუდილდ, და მამამან შეილი; და აღდგენ შეილნი დელა-მამათა ზედა თჳსთა და მოკლნენ იგინი.

22. და იყვენით თქუენ მოძულეებულ ყოველთაგან სახელისა ჩემისათჳს. ხოლო

1. და—D. 2 უკუეთუ D. 3 გამო-რაჲ-ხვდოდეთ D. 4 ფერკთა თქუენთაჲ E. 5 სასჯელი-სასა I. 6 მიგცნენ თქუენ E. 7 მთავართა და— D. 8 ზრუნავთ D. 9 რასა D. 10 სიკუდილდ E.
1 რაჟამს C. 2 ასეა. 3 ჯერ დაუწერია „ვიტყოდით“, მაგრამ შემდეგ „ე“ წაუშლია.
4 მამამან—C.

DF

C

რომელმან დაითმინოს, იგი სრულიად ცხონდეს.

23. რაჟამს გდევნიდენ თქუენ ამიერ ქალაქით, მიივლტოდეთ სხუად. და მიერ-ლა || თუ გდევნიდენ თქუენ, ივლტოდეთ სხუად კერძო. ამენ გეტყვ თქუენ: ვერ დაასრულოთ ქალაქები ისრაჲლისაჲ, ვიდრემდის ძმ კაცისაჲ მოვიდეს.

24. არა არს მოწაფე¹ უფროჲს მოძღურისა თვისისა, არცა მონაჲ უფროჲს უფლისა თვისისა.

25. კმა არს მოწფისა მის², უკუეთუ იყოს, ვითარცა მოძღუარი თვისი, და მონაჲ იგი³, ვითარცა უფალი თვისი. უკუეთუ სახლისა უფალსა ბერზებულით ჰხადოდეს⁴, რაოდენ⁵ უფროჲს სახლეულთა მისთა?

26. ნუ უკუე გეშინინ მათა, რამეთუ არა არს დაფარული, რომელი არა გა-მოჩნდეს, და არცა საიდუმლოჲ⁶, რომელი არა გამოცხადნეს.

27. რომელი რაჲ გრქუან თქუენ⁷ ბნელსა შინა, თქუენ თქუთ⁸ ნათელსა შინა, და რომელი ყურთა⁹ გესმეს თქუენ, ქადაგეთ ერდოთა⁹ ზედა.

28. და ნუ გეშინინ მათგან, რომელთა მოწყვდენენ ჯორცნი თქუენნი, ხოლო სულსა ვერ ჯელ-ეწიფების მოკლვად. არამედ გეშინოდენ მისა უფროჲს, რომელი შემძლებელ არს სულისა და ჯორცთა წარწყმედად გეჭენიასა შინა.

29. ანუ არა ორი სირი ერთის დანგის განიყიდების? და ერთიცა მათგანი არა დაეარდების ქუეყანასა ზედა თუნიერ მამისა თქუენისა.

30. ხოლო თქუენი თავისა თმანიცა¹⁰ ყოველნი განრაცხილ არიან.

რომელმან დაითმინოს სრულიად, იგი ცხონდეს.

23. ხოლო რაჟამს გდევნიდენ თქუენ ქალაქსა ამას შინა, მიივლტოდეთ სხუად. უკუეთუ¹ მიერცა გდევნიდენ თქუენ, წარივლტოდეთ მიერ მერმესა. მართლიად გეტყვ თქუენ: ვერ დაასრულოთ ქალაქები ისრაჲლისაჲ მოსლვამდე ძისა კაცისაჲსა.

24. არა არს მოწაფე¹ უფროჲს მოძღურისა თვისისა, არცა-ლა მონაჲ უფროჲს უფლისა თვისისა.

25. კმა არს მოწაფისა, იყოს თუ ვითარცა მოძღუარი თვისი, და მონაჲ იგი, ვითარცა უფალი თვისი. სადა მამასახლისსა ბერზებულით ხადოდეს, რადენ უფროჲს სახლეულთა მათ მისთა?

26. ნუ გეშინინ მათგან, რამეთუ არა არს დაფარულ, რომელ არა განცხადნეს, არცა საიდუმლოჲ, რომელი არა გამოჩნდეს.

27. რომელსა გეტყვ თქუენ ბნელსა შინა, თქუთ ნათელსა, და რაჟამს ყურთა გესმეს, ქადაგებდით მას ერდოებსა ზედა.

28. და ნუ გეშინინ მათგან, რომელნი იგი მოსწყუედდენ² ჯორცთა თქუენთა, ხოლო სულთა თქუენთა ვერ შემძლებელ იყვნენ მოწყუედად³. არამედ გეშინოდენ მისა უფროჲს, რომელსა ჯელ-ეწიფების სულთა⁴ ჯორციითურთ წარწყმედად გეჭენიასა შიდა.

29. არა ორი სირი ერთის დანგის განიყიდის? და ერთი მათგანი არა დაეარდის ქუეყანასა ზედა თუნიერ მამისა თქუენისა.

30. ხოლო თქუენი თავისა თმანიცა ყოველნი აღრაცხილ არიან.

1 მოწაფე D. 2 მოწაფისაჲ მის D. 3 და მონაჲ, თუ იგი იყოს F. 4 ხადოდეს D. 5 რადენ D. 6 საიდუმლოჲ D. 7 თქუენი — D. 8 თქუთ E. 9 ერდოსა D. 10 თავისცა თმანი D.

1 უკუეთუ C. 2 მოსწყუედდენ C. 3 მოწყუედად C. 4 სულთა C.

DF:

C

31. ნუ გეშინინ, რამეთუ მრავალთა სირთა უმჯობეს ხართ თქუენ¹.

32. ყოველმან რომელმან აღიაროს ჩემდამო² წინაშე კაცთა, მეცა აღვიარო³ იგი წინაშე მამისა ჩემისა ზეცათაჲსა.

33. და რომელმან უვარ-ყყო მე წინაშე კაცთა, უვარ-ყყო იგი მეცა წინაშე მამისა ჩემისა ზეცათაჲსა⁴.

34. ნუ ჰგონებთ, ვითარმედ || მოვედ მიფენად მშუღობისა ქუეყანასა ზედა; არა მოვედ მიფენად მშუღობისა, არამედ მახვლისა.

35. რამეთუ მოვედ განყოფად კაცი⁵ მამისაგან თვისისა და ასული დედისაგან თვისისა და ძის ცოლი დედამთილისაგან თვისისა.

36. და იყენენ მტერ მამისახლისისა სახლეულნი თჳსნი.

37. რამეთუ⁶ რომელსა უყუარდეს მამა თჳსი ანუ დედა თჳსი ჩემსა უფროჲს, იგი არა არს ჩემდა ღირს; და რომელსა უყუარდეს ძმ თჳსი გინა ასული თჳსი⁷ ჩემსა უფროჲს, იგი არა არს ჩემდა ღირს.

38. და რომელმან არა აღილოს ჯუარი თჳსი და შემომიდგეს მე, იგი არა არს ჩემდა ღირს.

39. რომელმან მოიპოვოს⁸ თავი თჳსი, წარიწყმიდოს იგი; და რომელმან წარიწყმიდოს თავი თჳსი ჩემთჳს, მან პოვოს⁹ იგი.

40. რომელმან თქუენ შეგიწყნარნეს, მან მე შემეწყნაროს¹⁰; და რომელმან მე შემიწყნაროს, | შეიწყნაროს მომავლინებელი ჩემი.

41. რომელმან შეიწყნაროს წინაწარ-

31. ნუუკუე გეშინინ, რამეთუ მრავალთა სირთა უმჯობეს ხართ თქუენ.

32. ყოველმან რომელმან ამიაროს¹ მე წინაშე კაცთა, აღვიარო იგი მეცა წინაშე მამისა ჩემისა, რომელ არს ცათა შინა.

33. ხოლო რომელმან უვარ-ყყო მე წინაშე კაცთა, უვარ-ყყო იგი მეცა წინაშე მამისა ჩემისა, რომელ არს ცათა შინა.

34. ნუ ჰგონებთ, ვითარმედ მოყედ მე მიფენად მშუღობისა² ქუეყანასა ზედა; არა მოვედ მიფენად მშუღობისა², არამედ მახვლისა.

35. რამეთუ მოსრულ ვარ განყოფად კაცისა მამისა თვისისაგან და ასულისა დედისა თვისისაგან და ძის ცოლისა დედამთილისაგან.

36. და იყენენ³ მტერ კაცისა სახლეულნი თჳსნი.

37. რომელსა უყუარდეს მამა თჳსი გინა თუ დედა თჳსი ჩემსა უფროჲს, იგი არა არს ჩემდა ღირს; და რომელსა უყუარდეს ძე თჳსი გინა თუ ასული თჳსი ჩემსა უფროჲს, იგი არა არს ჩემდა ღირს.

38. და რომელმან არა აღილოს ჯუარი თჳსი და არა შემომიდგეს მე, იგი არა არს ჩემდა ღირს.

39. რომელმან პოოს თავი თჳსი, წარიწყმიდოს იგი; და რომელმან წარიწყმიდოს თავი თჳსი ჩემთჳს, მან პოოს იგი.

40. რომელმან შეგიწყნარნეს თქუენ, მე შემეწყნარა; და რომელმან მე შემიწყნაროს, შეიწყნაროს მომავლინებელი ჩემი.

41. რომელმან შეიწყნაროს წინარამე-

1 თქუენ]—D. 2 აღვიაროს ჩემდა მომართ D (E-შიც პირველად „აღვიაროს“ დაუწერიათ მაგრამ შემდეგ გადაუსწორებიათ: „აღვიაროს“). 3 აღვარო D. 4 ზეცათაჲსა D. 5 კაცისა E. 6 რამეთუ]—D. 7 თჳსი]—D. 8 მოიპოვოს D. 9 პოოს D. 10 შემეწყნაროს D.

1 ასეა. 2 მშუღობისა C. 3 იყენენ C.

DE

მეტყუელი¹ სახელად წინაწარმეტყუელი² სისაყიდელი³ წინაწარმეტყუელისაჲ მიიღოს; და რომელმან შეიწყნაროს მართალი სახელად მართლისა, სასყიდელი მართლისაჲ⁴ მიიღოს.

42. და რომელმან ასუას ერთსა ამას მცირეთაგანსა სასუმელი ერთი⁵ წყალი გრილი სახელად მოწფისა, ამენ გეტყვ თქუნენ, არა წარუწყმდეს⁶ სასყიდელი მისი.

C

ტყუელი სახელად წინაწარმეტყუელისა, სასყიდელი წინაწარმეტყუელისაჲ მოიღოს; და რომელმან შეიწყნაროს მართალი სახელად მართლისა, სასყიდელი მართლისაჲ მიიღოს.

42. და რომელმან ასუას ერთსა მცირეთაგანსა სასუმელ ერთ წყალი გრილი სახელად მოწფისა, მართლიად გეტყვ თქუნენ, არავე წარუწყმდეს სასყიდელი მისი.

11

1. და იყო რაჲმას დაასრულნა იესუ ბრძანებანი. ესე ათორმეტთა მიმართ მოწაფეთა თჳსთა, წარვიდა მიერ ქადაგებად და სწავლად ქალაქებსა მათსა.

2. ხოლო იოვანეს რაჲ ესმენს საპყრობილესა შინა საქმენი იესუსანი⁷, მიაგლინნა მისა ორნი მოწაფენი მისნი

3. და ჰრქუა: შენ ხარა მომავალი იგი ანუ სხუასა მოველოდით?

4. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: მივედით და უთხართ იოვანეს რომელი გესმის⁸ || და ჰხედავთ⁹:

5. ბრმანი აღიხილვენ, მკელობელნი ვლენან, კეთროვანნი განწმდებიან, ყრუთა ესმის, მკუდარნი¹⁰ აღდგებიან, და გალახაკთა ხარებულ არს.

6. და ნეტარ არს, რომელი არა დაბრკოლდეს¹¹ ჩემდა მომართ.

7. და ვითარცა ესენი წარვიდეს, იწყო იესუ სიტყუად ერსა მას იოვანესთჳს: რაჲსა გამოხუედით უდაბნოსა ხილვად? ლერწმისა, ქარისაგან შერყუელისა?

8. არამედ რაჲსა გამოხუედით ხილვად? კაცისა, ჩჩვლითა სამოსლითა შემო-

1. და იყო რაჲმას დაასრულა იესუ ბრძანებაჲ ესე ათორმეტთა მიმართ მოწაფეთა თჳსთა, წარიძრა მიერ სწავლად და ქადაგებად ქალაქებსა მათსა.

2. ხოლო იოჰანეს ესმა საპყრობილეს შინა საქმენი¹ იგი ქრისტესნი, მიაგლინნა მოწაფენი მისნი

3. და ჰრქუა მას: შენ ხარა მომავალი იგი ანუ სხუასა მოველოდით?

4. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: მივედით² და უთხართ იოჰანეს რომელი გესმის და ხედავთ:

5. ბრმანი აღიხილვენ, მკელობელნი ვლენან, განბოკლებულნი განწმინდებიან, და ყრუთა ესმის, მკუდარნი აღდგებიან, და ქირვეულთა ეხარების.

6. და ნეტარ არს, რომელი არა სცთეს ჩემდა მომართ.

7. ხოლო ესენი რაჲ წარვიდეს, იწყო იესუ სიტყუად³ იოჰანესთჳს: რაჲსა გამოხუედით უდაბნოდ ხილვად? ლერწმისა, ქარისაგან როორინებულისა?

8. არამედ რაჲსა გამოხუედით ხილვად? კაცისა, ჩჩვლითა სამოსლითა შემო-

1 წყნტყლი D. 2 წაწმინტყლისა D. 3 სასყიდელი D. 4 მართლისა D. 5 სასუმელი ერთ E. 6 არავე წარუწყმდეს D. 7 იესუსნი (იჯანი) D. 8 გესმა D. 9 ხედავთ D. 10 და მკუდარნი D. 11 დაბრკოლდეს E.

1 „ესმა... საქმენი“ სინტაქსურად გაუმართავია. 2 შუა მარცვლი („ვე“) თითქო წაშლილიათ. 3 სიტყუად C.

DE

C

სილისა? ¹ რამეთუ ² აჰა ესერა რომელნი სამოსლითა ჩჴლითა მოსილ არიან, სახლთა შინა სამეუფოთა არიან.

9. არამედ რაჲსა გამოხუედით ხილვად? წინაწარმეტყუელისა? ჰე, გეტყვ თქუენ, და უმეტეს წინაწარმეტყუელისა.

10. რამეთუ ესე არს, რომლისათჳს წერილ არს: აჰა ესერა მე ³ წარაველინო ანგელოზი ჩემი წინაშე შენსა, *რო-ნელმან განმზადნეს გზანი შენნი წინაშე პირსა შენსა. |

11. ამენ გეტყვ თქუენ: არა აღდგომილ არს ნაშობთაგანი დედათაჲ უფროჲს ⁴ იოვანე ნათლის-მცემელისა ⁵; ხოლო უმცირესი იგი სასუფეველსა ცათისა უფროჲს მისა ⁶ არს.

12. რამეთუ დღითგან იოვანე ⁷ ნათლის-მცემელისაჲთ ვიდრე აქამომდე სასუფეველი ცათაჲ იიძულეების ⁸, და რომელნი იძულებდენ, მათ შოიტაცონ იგი. მიიტაცებენ მას.

13. რამეთუ ყოველნი წინაწარმეტყუელნი და შჯული ვიდრე იოვანესამდე წინაწარმეტყუელებდეს.

14. და ⁹ უკეთეს გნებავს შეწყნარების ¹⁰, იგი არს ელია, რომელი მოსლვად არს.

15. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად ¹¹, ისმინენ!

16. აწ ვის ვამსგავსო ¹² ნათესაჲი ესე? მსგავს არს ყრმათა, რომელნი სხენედ უბანთა ზედა და მოუწოდედ ¹³ მოყუასთა თჳსთა

17. და ეტყუედ ¹⁴ მათ: გისტჴნევედით თქუენ, და არა ჰროკევედით; გიგოდებდით, და არა ეტყუებდით.

18. რამეთუ მოვიდა იოვანე ნათლის-

მკულისა? აჰა ესერა რომელნი ჩჴლითა მოსილ არიან, სახლთა შინა მეუფეთასა არიან.

9. არამედ რაჲსა გამოხუედით ხილვად? წინაწარმეტყუელისა? ჰე¹, გეტყუ თქუენ, და უფროჲს-ლა წინაწარმეტყუელისა.

10. რამეთუ ესე არს, რომლისათჳს იგი წერილ არს: აჰა წარველინებ ანგელოზნა ჩემსა წინაშე პირსა შენსა, და განმზადოს გზაჲ შენი წინაშე პირსა შენსა.

11. მართლიად ² გეტყვ თქუენ: აოა აღდგომილ არს შობილი დედათაგანი უფროჲს იოჰანესა ნათლის-მცემელისა; ხოლო უმცირესი ჰიგი სასუფეველსა მას შინა ცათისა უფროჲს მისა არს.

12. და დღეთა მათგან იოჰანეს ნათლის-მცემელისათა მოაქამდე სასუფეველი ცათაჲ იიძულეების ³, და მძლავრნი მიიტაცებენ მას.

13. რამეთუ ყოველნი წინაწარმეტყუელნი და შჯული ⁴ იოჰანესამდე წინაწარმეტყუელებდეს.

14. და თუ გნებავს შეწყნარებად, ეგეთავადი არს ელია ⁵, რომელ-იგი მოსლვად არს.

15. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ესმოდენ!

16. რას-ჲ ვამსგავსო ნათესაჲი ესე? მსგავს არს იგი ყრმათა, მსხდომარეთა შორის უბნებსა, რომელთა მოხადიან მოყუასთა მათთა

17. და ჰრქჳან ⁶: გისტჴნევედით, და არა ჰროკევედით; გიგოდებდით თქუენ, და არა ეტყუებდით.

18. რამეთუ მოვიდა იოჰანე ⁷, არცა

1 შემოსილითა D. 2 რამეთუ—D. 3 მე—D. 4 უროჲს D. 5 ნათლის-მცემელისა D. 6 მისსა D. 7 იონე D. 8 იძულეების DE. 9 და— D. 10 შეწყნარებად E. 11 სმენან E. 12 ვამსგავსო D. 13 მოუწოდედ D. 14 ეტყუედ D.

1 ჰე C. 2 მართლიად C. 3 ვიძულეების C. 4 სშჯული C. 5 ძელია C. 6 ჰრქჳან C. 7 იოჰანე C.

D:

C

მცემელი¹, არცა ქამდა, არცა სუმიდა, და იტყოდეს, ვითარმედ: ეშმაკეულ არს.

19. მოვიდა || ძმ კაცისაჲ, ქამს და სუამს, და იტყვან: აჰა კაცი მჭამელი და მსუმელი² ღვინისაჲ³, მეგობარი მეზუერეთა და ცოდვილთაჲ—და განმართლდა სიბრძნე იგი⁴ შვილთაგან თვსთა.

20. მაშინ იწყო იესუ ყუედრებად ქალაქებისა მის, სადა-იგი იქმნენს⁵ უმრავლესნი ძალნი მისნი, რამეთუ არა შეინანეს:

21. ვაჲ შენდა, ქორაზინ, და ვაჲ შენდა, ბეთსაიდა⁶! ვითარმედ ტვროსს თუმცა და სიღონს⁷ იქმნენს ძალნი, რომელნი იქმნენს თქუენ შორის, მაშინვე სამემცა ძაძითა ნაცარსა ზედა მსხდომარეთა შეინანეს.

22. ხოლო გეტყვ თქუენ, რამეთუ ტვროსი და სიღონი უმოლხინეს იყვენ დღესა⁸ მას სასჯელისასა, ვიდრე თქუენ.

23. ხოლო შენ, კაფარნაუმ⁹, ნუ ცადმდე¹⁰ აჰმალდები, არამედ ვიდრე¹¹ ჯოჯოხეთადმდე¹² შთაჰქდე. | ვითარმედ სოდომს თუმცა იქმნენს ძალნი, რომელნი იქმნენს შენ შორის, ჰგიანმცა¹³ დღენდელად დღედმდე¹⁴.

24. ხოლო გეტყვ თქუენ, რამეთუ ქუეყანაჲ იგი სოდომისაჲ და გომორისაჲ უმოლხინეს იყოს დღესა¹⁵ მას სასჯელისასა, ვიდრე შენ¹⁶.

25. მას ჟამსა შინა იტყოდა იესუ და თქუა: აგიარებ შენ, მამაო, უფალო ცისა და ქუეყანისაო, რამეთუ დაჰფარე ესე ბრძენთაგან და მეცნიერთა და გამოუცხადე ესე ჩჩულთა.

ქამდა და არცა სუმიდა, და იტყვან, ვითარმედ: ეშმაკეულ არს.

19. მოვიდა ძმ¹ კაცისაჲ, ქამდა და სუმიდა, და იტყვან²: აჰა კაცი მჭამელი და ღვინისა მსუმელი, მეზუერეთა³ მეგობარი და ცოდვილთაჲ. და განმართლდა სიბრძნე იგი ნაშობთაგან მისთა.

20. მაშინ იწყო იესუ ყუედრებად⁴ ქალაქებისა მის, სადა-იგი იქმნენს უმრავლესნი ძალნი მისნი, რამეთუ არა შეინანეს:

21. ვაჲ შენდა, ქორაზინ, და ვაჲ შენდა, ბეთსაიდა! ვითარმედ ტვროსს თუმცა და სიღონს იქმნენს ძალნი, რომელნი იქმნენს თქუენ შორის, მაშინვე სამემცა ძაძითა ნაცარსა ზედა მსხდომარეთა შეინანეს.

22. ხოლო გეტყვ თქუენ: ტვროსი⁵ და სიღონი უმოლხინეს იყოს დღესა მას სასჯელისასა, ვიდრე თქუენ.

23. ხოლო შენ, კაფარნაომ, ნუ ცადმდე აჰმალდები, არამედ ჯოჯოხეთამდე შთაჰქდე⁶, ვითარმედ სოდომს⁷ თუმცა იქმნენს (ძალნი, რომელნი იქმნენს)⁸ შენ შორის, ჰგიანმცა დღენდელად დღედმის.

24. ხოლო⁹ გეტყვ თქუენ: ქუეყანაჲ იგი სოდომისაჲ და გომორისაჲ უმოლხინეს იყოს დღესა მას სასჯელისასა, ვიდრე შენ.

25. მას ჟამსა შინა იტყოდა იესუ და თქუა: აგიარებ შენ, მამაო, უფალო ცისა და ქუეყანისაო, რამეთუ დაჰფარე ესე ბრძენთაგან და მეცნიერთა და გამოუცხადე¹⁰ ესე ჩჩულთა¹¹.

1 ნათლის-მცემელი]—D. 2 „და მსუმელი“ ნუსხურად არის: ჩაწერილი D-ში. 3 ღვინისა D. 4 სიბრძნე D. 5 იქმნეს D. 6 ბედსაიდა D. 7 სიღონსა D. 8 დღესა D. 9 კაფარნაომ E. 10 ცადმდე E. 11 ვიდრე]—D. 12 ჯოჯოხეთადმდე D, ჯოჯოხეთადმდე E. 13 ჰგიანმცა D. 14 დღენდელად E. 15 დღესასა E. 16 შენი D.

1 ძემ C. 2 იტყუან C. 3 მეზუერეთა C. 4 ყუედრებად C. 5 ტვროსი C. 6 შთაჰქდე C. 7 სოდომს C. 8 ძალნი, რომელნი იქმნენს]—C. 9 ხოლო] რამეთუ C. 10 გამოუცხადემ C. 11 ჩჩულთა C.

DE

G

26. ჰე, მამაო, რამეთუ ესრეთ¹ სათნო-
იყო² შენ წინაშე.

27. ყოველივე მომეცა მე მამისა ჩე-
მისა მიერ; და არაინ იცის ძმ, გარნა მამამან,
და არცა მამად ვინ იცის, გარნა ძემან³,
და რომლისაჲ უნდეს ძესა⁴ გამოცხადების,
გამოუცხადოს.

28. მოვედით ჩემდა ყოველნი მამუ-
რალნი და რომელთა ტურთი მძიმე გეტურთა⁵,
|| და მე განგისუენო თქუენ.

29. აღიღეთ უღელი ჩემი თქუენ ზე-
და და ისწავეთ ჩემგან, რამეთუ მშუდ ვარ
და მდაბალ გულითა, და ჰპოვოთ⁶ განსუენებაჲ
სულთა თქუენთაჲ⁷.

30. რამეთუ უღელი ჩემი ტკბილ არს,
და ტურთი ჩემი მცირე⁸ არს.

26. ჰე, მამაო, რამეთუ ესრეთ სათნო-
იყო შენ წინაშე.

27. ყოველივე მომეცა მე მამისა ჩემი-
სა მიერ; და არაინ იცის ძმ, გარნა მამამან,
არცა მამად ვინ იცის, გარნა ძემან,
და რომლისაჲ უნდეს ძესა გამოცხადების.

28. მოედით ჩემდა ყოველნი დამა-
შურალნი და რომელთა ტურთი მძიმე გეტურთა,
და მე განგისუენო¹ თქუენ.

29. აღეთ² უღელი ჩემი თქუენ ზედა
და ისწავეთ ჩემგან, რამეთუ მშუდ ვარ
და მდაბალ გულითა, და ჰპოვოთ განსუენებაჲ
სულთა თქუენთა.

30. რამეთუ უღელი ჩემი ტკბილ არს.
და ტურთი ჩემი მცირე არს.

12

1. მას ჟამსა შინა წარვიდოდა იესუ
დღესა³ შაბათსა ყანობირსა მათსა. ხო-
ლო მოწაფეთა მისთა შეემშია, და იწყეს
მუსრვად¹⁰ თავისა გუვილისასა¹¹ და
კამდეს.

2. ხოლო ფარისეველთა მათ რად იხი-
ლეს, ჰრქუეს მას: აჰა ესერა მოწაფენი
შენნი იქმან, რომელი არა ჯერ-არს შა-
ბათსა შინა საქმედ.

3. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: არა¹²
აღმოგიკითხავსა, რად-იგი ყო დავით,
ოღეს-იგი შეემშია. მას და მისთანათა
მათ?

4. ვითარ-იგი შევიდა სახლსა ღმრთი-
სასა და ჰურნი იგი შესაწირავისანი შე-
კამნა, რომელთაჲ არა ჯერ-იყო კამად
მისა, არცა მისთანათა¹³ მათ, გარნა
მღდელთა¹⁴ ხოლო. |

5. ანუ არა აღმოგიკითხავსა შჯულსა,

1. მას ჟამსა შინა წარვიდოდა იესუ
დღესა შაფათსა ყანობირსა მათსა. ხო-
ლო მოწაფეთა მისთა შეემშია, და იწყეს
მუსრვად თავისა გოვილისა და კა-
მად.

2. ხოლო ფარისეველთა მათ რად იხი-
ლეს, ჰრქუეს მას: აჰა ესერა მოწაფენი
შენნი იქმან, რომელი არა ჯერ-არს შა-
ფათსა შინა საქმედ.

3. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: არა
აღმოგიკითხავსა, რად-იგი ყო დავით,
ოღეს-იგი შეემშია და მისთანათა მათ?

4. ვითარ-იგი შევიდა ტაძარსა ღმრთი-
სასა და ჰურნი იგი შესაწირავთანი შე-
კამნა, რომელთაჲ არა ჯერ-იყო კამად
მისა, არცა მისთანათა მათ, გარნა
მღდელთა ხოლო?

5. ანუ არა აღმოგიკითხავსა შჯულსა,

1 ესრეთ D. 2 სათნო-იყო D. 3 ძმან DE. 4 ძმსა D. 5 და რომელთა... გეტურთა| და ტურთ-მძიმენი E. 6 ჰპოვოთ D. 7 თქუენთა D. 8 მცირე E. 9 დღესა E. 10 მუსრვად E. 11 გოვილისასა D. 12 არასადა D. 13 მისთანათა DE. 14 მღდელთა DE.

1 განგისუენო C. 2 ასეა.

DE

C

რამეთუ შაბათსა შინა მღღელთა ტაძარსა შინა შაბათი შეურაცხ-ყვიან და უბრალო არიან?

6. ხოლო გეტყვ თქუენ, ვითარმედ¹: ტაძრისა უფროდს არს აქა.

7. უკუეთუმცა გეცნა, რად არს: წყალობად მნებავს და არა მსხუერპლი², არამცა დასაჯენით უბრალონი.

8. რამეთუ უფალ არს ძმ³ კაცისად შაბათისაცა.

9. და წარმოვიდა მიერ იესუ და მოვიდა შესაკრებელსა მათსა.

10. და იყო მუნ კაცი, რომელსა ჳელი განჳმელ ედგა. და ჳკითხვიდეს მას და ეტყოდეს: უკუეთუ ჳერ-არს შაბათსა კურნებად? რადთამცა შეასმინეს იგი.

11. ხოლო იესუ ჳრქუა მათ: ვინ არს თქუენგანი კაცი, რომელსა ედგას ცხოვარი ერთი და შთავარდეს იგი დღესა⁴ შაბათსა ჳურღმულსა⁵, არა-მე უჳყრასა⁶ და აღმოიქუას იგი?

12. რაოდენ⁷ უმჯობეს არს კაცი საცხოვარსა⁸? ამისთჳ ჳერ-არს შაბათსა შინა კეთილისა || საქმე⁹.

13. მაშინ ჳრქუა იესუ კაცსა მას: განირთბ¹⁰ ჳელი შენი! და მან განირთხა ჳელი, და კუალად მოეგო ცოცხალი, ვითარცა ერთი იგი.

14. ხოლო ფარისეველნი იგი გამოვიდეს და ჳრახვა-ყვეს, რადთა წარწყმიდონ იგი. ხოლო იესუ გულსჳმა-ყო¹¹ და განეშორა მიერ¹² და წარვიდა.

15. და მისდევდა მას ერი მრავალი, და განკურნნა იგინი¹³.

16. და ამცნო მათ, რადთა არა გამოაცხადონ¹⁴ იგი.

17. რადთა აღესრულოს თქმული¹⁵

რამეთუ შაფათსა შინა მღღელთა ტაძარსა მას შინა შაფათი შეურაცხ-ყვიან და უბრალო არიან?

6. ხოლო მე გეტყვ თქუენ, ვითარმედ: ტაძრისა უფროდს არს აქა.

7. უკუეთუმცა გეცნა, რად არს: წყალობად მნებავს და არა მსხუერპლი¹, არცამცა შჯიდით უბრალოთა.

8. რამეთუ უფალ არს ძმ² კაცისად შაფათისაცა.

9. და წარმოვიდა მიერ იესუ და მოვიდა შესაკრებელსა მათსა,

10. და იყო მუნ კაცი, რომელსა ჳელი განჳმელ ედგა. და ჳკითხვიდეს მას და ეტყოდეს: უკუეთუ³ ჳერ-არს შაფათსა კურნებად? რადთამცა შეასმინეს იგი.

11. ხოლო იესუ ჳრქუა მათ: ვინ არს თქუენგანი კაცი, რომელსა ედგას ცხოვარი ერთი და შთავარდეს იგი შაფათსა შინა ჳნარცუსა, არა-მე უჳყრას და აღადგინოს იგი?

12. აჳ უკუე⁴ რაოდენ-მე უმჯობეს არს კაცი ცხოვარისა? აჳ ჳერ-არს შაფათსა შინა კეთილისა საქმე.

13. მაშინ ჳრქუა კაცსა მას: განირთხ⁵ ჳელი შენი! და მან განირთხა, და განცოცხლდა, ვითარცა ერთი იგი.

14. ხოლო ფარისეველნი იგი გამოვიდეს და ჳრახვა-ყვეს მისთჳ, რადთამცა წარწყმიდეს იგი. და იესუ ვითარ გულისჳმა-ყო, წარვიდა მიერ.

15. და მისდევდეს მას ერნი მრავალნი, და განკურნნა იგი ყოველნი.

16. და შეჳრისხნა მათ, რადთა არა გამოაცხადონ იგი.

17. რადთა აღესრულოს სიტყუად იგი

1 ვითარ D. 2 მსხუერპი D. 3 დღესა E. 4 ჳურღმულსა D. 5 უჳყრას E. 6 რადენ D. 7 საცხოვრისა E. 8 საქმე D. 9 განირთხ E. 10 გულსჳმა-ყო E. 11 მიერ—D. 12 იგი ყოველნი E. 13 გამოუცხადონ D. 14 თქმული D.

1 მსხუერპლი C. 2 ძმ C. 3 უკუეთუ C. 4 უჳე C.

DE

C

იგი ესაია წინაწარმეტყუელისაჲ, რომელსა იტყვს:

18. აჰა ესერა მონაჲ ჩემი, რომელი მე სათნო-ვიყავ, და¹ საყუარელი ჩემი, რომელი სთნავს სულსა ჩემსა. დაედვა სული ჩემი მის ზედა, და სამართალი წარმართთა მან მიუთხრას.

19. არა უტდებოდის, არცა ღალადებდეს, არცა ესმეს ვის უბანთა ზედა ჳმად მისი.

20. ლერწამი შემუსრვილი არა განტენოს და პატრუკი მზნდუნვარს² არა დაშრიტოს, ვიდრემდის გამოილოს | ძღევად საშჯელი.

21. და სახელსა მისსა წარმართნი ესვიდენ³.

22. მაშინ მოჰგუარეს მას ეშმაკეული ბრმაჲ და ყრუჲ⁴, და განკურნა იგი, ვითარმედ ბრმაჲ იგი და ყრუჲ⁴ იტყოდა და ჰხედვიდაცა⁵.

23. და განუკრდებოდა ერსა მას და იტყოდეს: ნუჟუჟე ესე არს ძმ დავითისი?

24. ხოლო ფარისეველთა მათ ვითარცა ესმა ესე, იტყოდეს: ესე არაჲთ განასხამს ეშმაკთა, გარნა ბერზებულთა, მთავრითა მით ეშმაკთაჲთა.

25. იცნოდა იესუ ზრახვანი იგი გულისა მათისანი და ჰრქუა მათ: ყოველი მეუფებდა, რომელი განევთის თავსა თჳსსა, მოოჯრდის; და ყოველი ქალაქი გინა სახლი, რომელი განევთის თავსა თჳსსა, ვერ დაემტკიცის.

26. და უკუეთუ ეშმაკი ეშმაკთა განასხამს, თავსა თჳსსა განევთა; ვითარმტკიცე⁶ არს მეუფებდა მისი?

27. და უკუეთუ მე ბერზებულთა || განვასხამ ეშმაკთა, ძენი⁷ თქუენნი რაჲ-

ესაჲა წინაწარმეტყუელისა თქუემული:

18. აჰა ესერა ძმ ჩემი, რომელი გამოვირჩიე, რომელ სთნავს სულსა ჩემსა. დაედვა სული ჩემი მის ზედა, და სამართალნი წარმართთა მიუთხრენ.

19. არა უტდებოდის, არცა ღალადებდეს, არცა ესმეს ვის უბნებსა ჳმად მისი.

20. ლერწამი დასხერილი(ი) არა შემუსროს, და პატრუკი აღნთებული არა დაშრიტეს, ვიდრემდის გამოილოს მძღედასასჯელი.

21. და სახელსა მისსა წარმართნი ესვიდენ.

22. მაშინ მოართუეს¹ მას ეშმაკეული(ი) ბრმაჲ და ყრუჲ, და განკურნ(ა) იგი, ვითარმედ ყრუჲ იგი და ბრმაჲ იტყოდესცა და ხედვიდესცა.

23. და დაუკრდებოდა² ყოველსა მას ერსა და იტყოდეს: ნუმცა ესე არს ქრისტე³, ძმ იგი დავითისი?

24. ხოლო ფარისეველთა მათ ვითარ იხილეს, თქუეს: ესე არაარაჲთ განჰტდის ეშმაკთა მათ, (გარნა)⁴ ბელზებულთა, მთავრითა მით ეშმაკთაჲთა.

25. ვითარ ცნა იესუ ზრახვად იგი მათი, ჰრქუა მათ: ყოველი სამეუფოჲ გავთული თავსა ზედა მისსა, აღოჯრდის; და ყოველი ქალაქი ანუ სახლი, განყოფილი თავსა ზედა თჳსსა, ვერ დადგეს.

26. და თუ ეშმაკი ეშმაკსა განჰტდის, თავსა ზედა თჳსსა გავთულ არს; ვითარ-მე უკუე ეგოს მეუფებდა იგი მისი?

27. უკუეთუ⁵ მე ბელზებულთა განჰტდი ეშმაკთა, ძენი თქუენნი რომლი-

1 და|—D. 2 მდუნვარე D. 3 ესვიდეს E (თითქო ძველად „ესვიდენ“ იყო და შემდეგ გადასწორებულია). 4 ყრუჲ D. 5 ხედვიდაცა D. 6 მტკიცე E. 7 ძმნი D.
1 მოართუეს C. 2 დაუკრდებოდა C. 3 ქრისტე C. 4 გარნა|—C. 5 უკუეთუ C.

D E

C

თა განასხმენ? ამისთვის¹ ივინივე მსაჯულ გეჰმენ² თქუენ.

28. უკუეთუ მე სულითა ღმრთისადათა განვასხამ³ ეშმაკთა, მო-მე-იწია თქუენ ზედა სასუფეველი ღმრთისაჲ.

29. ანუ ვითარ ვის ჯელ-ეწიფების სახლსა ძლიერისასა შესლვად და ჭურპელი მისი გამოღებად, უკუეთუ არა პირველად შეკრას ძლიერი იგი და მაშინ სახლი მისი იავარ-ყოს.

30. რომელი არა არს ჩემ თანა, იგი მტერი ჩემი არს; და რომელი არა შეჰკრებს ჩემ თანა, იგი განაბნევს.

31. ამისთვის გეტყვ თქუენ: ყოველი ცოლვაჲ და გმობაჲ მიეტევოს⁴ კაცთა, ხოლო სულისა წმიდისა გმობაჲ არა მიეტევოს⁴ კაცთა.

32. და ყოველმან რომელმან თქუას სიტყუაჲ ძისათჳს კაცისა, მიეტევოს⁴ მას; ხოლო რომელმან თქუას სულისა წმიდისათჳს, არა მიეტევოს⁴ მას არცა ამას სოფელსა, არცა მერმესა.!

33. ანუ ყავთ ხელ⁵ იგი კეთილ და ნაყოფიცა მისი კეთილ; ანუ ყავთ ხელ⁵ იგი ხენეშ და ნაყოფიცა მისი ხენეშ; რამეთუ ნაყოფისაგან ხელ⁵ იგი საცნაურ არს.

34. ნაშობნო იქედნეთანო, ვერ ჯელ-ეწიფების კეთილისა სიტყუად, რამეთუ თქუენ უკეთურნი ხართ, რამეთუ ნამეტავისაგან გულისა პირი იტყვს.

35. კეთილმან კაცმან კეთილისაგან საუნჯისა გამოიღოს კეთილი, და ბოროტმან კაცმან ბოროტისაგან საუნჯისა გამოიღოს ბოროტი.

36. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: ყოველი სიტყუაჲ უქმი რომელსა იტყოდინ⁶

თა განასხმენ? ამისთვის ივინი მსაჯულ თქუენდა იყენენ.

28. უკუეთუ სულითა ღმრთისადათა განეჰჭდი მე ეშმაკთა, უკუე მოწევენულ არს თქუენ ზედა სასუფეველი იგ(ი) ღმრთისაჲ.

29. ანუ ვითარ-მე ვინ უძლის შესლვად სახლსა ძლიერისასა და ჭურპრისა მისისა იავარის-ყოფაჲ, ვიდრე არა პირველად შეკრას ძლიერი იგი და მაშინ-ლა სახლი იგი მისი იავარ-ყოს?

30. რომელი ჩემ თანა არა არს, იგი ჩემდა მტერ არს; და რომელი არა შეჰკრებს ჩემ თანა, იგი განაბნევს.

31. ამისთვის გეტყვ თქუენ: ყოველიცკ ცოლვაჲ და გმობაჲ მიეტევოს კაცთა, ხოლო სულისათჳს გმობაჲ არა მიეტევოს.

32. და თუ ვინმე თქუას სიტყუაჲ ძისა კაცისადათჳს¹, მიეტევოს მას; ხოლო რომელმან თქუას სულისა წმიდისათჳს, არა მიეტევოს მას არცა ამას საუკუნესა, არცა მერმესა.

33. ანუ ყავთ ხელ² იგი კეთილ და ნაყოფიცა იგი მისი კეთილ; ანუ ყავთ ხელ² იგი ჯერკულ და ნაყოფი მისი ჯერკულ; რამეთუ ნაყოფისაგან ხელ საცნაურ იქმნის.

34. ნაშობნო იქედნეთანო, ვითარ უძლოთ კეთილისა სიტყუად? რამეთუ თქუენ უკეთურნი ხართ, რამეთუ ნამეტავისაგან გულისა პირი იტყვს.

35. კეთილმან კაცმან კეთილისაგან საუნჯისა გამოიღოს კეთილი, და ბოროტმან კაცმან ბოროტისაგან საუნჯისა გამოიღოს ბოროტი.

36. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: ყოველი სიტყუაჲ³ ცუდი, რომელი თქვან⁴ კაც-

1 ამისთვის E. 2 გეჰმენიან E. 3 განვასამ D. 4 მიეტევოს D. 5 ხე D. 6 იტყვან D.

1 თითქო წაუშლიათ „დას“ და შეუსწორებიათ: „ძისა კაცისათჳს“. 2 ხელ C. 3 სიტყვაჲ C.

DE

C

კაცი, მისცენ სიტყუაჲ მისთჳს¹ დღესა მას საშჯელისასა².

37. რამეთუ სიტყუათა შენთაგან³ განჰმართლდე და სიტყუათა შენთაგან დაი-საჯო.

38. მაშინ მი-ვიეთმე-უგეს მწიგნობარ-თაგანთა და ფარისეველთა და ჰრქუეს: მოძლუარ, გუნებაჲს შენგან || სასწაული-სა ხილვაჲ.

39. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქუა მათ⁴: ნათესავი ბოროტი და მემრუშ⁵ სასწაულსა ეძიებს, და სასწაული არა ეცეს მას, გარნა სასწაული იონა წინა-წარმეტყუელისაჲ.

40. რამეთუ ვითარცა-იგი იყო იონა მუტელსა⁶ ვეშაპისასა სამ დღე⁷ და სამ ღამე⁸, ეგრეთ⁹ იყოს ძმ კაცისაჲ გულსა ქუეყანისასა სამ დღე⁷ და სამ ღამე⁸.

41. კაცი იგი ნინეველნი აღდგენ სა-შჯელსა მას ნათესავისა ამის თანა და დაშვიდენ¹⁰ მათ, რამეთუ შეინანეს ქა-დაგებასა მას იონაჲსსა¹¹; და აჰა ესერა უდიდეს¹² იონაჲსა¹³ არს აქა.

42. დედუფალი¹⁴ იგი სამხრისაჲ აღ-დგეს საშჯელსა მას ნათესავისა ამის თანა და დაშვიდეს იგი, რამეთუ მოვი-და კილით ქუეყანისაჲთ სმენად სიბრძ-ნესა სოლომონისა¹⁵; და აჰა ესერა უფ-როგს სოლომონისა | არს აქა.

43. ხოლო რაჲჲს სული არაწმიდაჲ განვიდის კაცისაგან, მიმოვალნ ურწყულ-თა აღგილთა და ეძიებნ განსასუენე-ბელსა და არა პოვის¹⁶.

44. მაშინ თჳს: მივიქვე სახიდ ჩემ-და, ვინაჲცა გამოვედ; და მო-რაჲ-ვი-დის, პოვის¹⁶ იგი მოცალ¹⁷ და გან-შუენებული და შემკული.

1 მისთჳს სიტყუაჲ D. 2 სარჩელისასა D. 3 სიტყუათა შენითა D (შემდეგ უცდია გაესწორებინა: „სიტყუათა შენთაგან“, მაგრამ ამ შემთხვევაში ხანა უპრევერბოდ რჩება: ჰმართლდე). 4 მათ—D. 5 მემრუშე D. 6 მოცელსა D. 7 დღე E. 8 ღამე E. 9 ეგრეთ D. 10 შვიდეს D. 11 იონაჲსა D. 12 უდიდეს| უფროგს E. 13 იონაჲსსა E. 14 დედუფალი E. 15 სოლომონისასა D. 16 პოის D. 17 მოცალ D.

1 შეველ C. 2 ეგრეთ C. 3 დღე C. 4 აღდგეს C. 5 უფროგს (იონაჲს) უფროგსა C. 6 რაჲჲს C.

თა, მისცენ მისთჳს სიტყუაჲ დღესა მას სასჯელისასა.

37. რამეთუ სიტყუათა შენთაგან განჰმართლდე და სიტყუათა შენთაგან და-ისაჯო.

38. მაშინ მიუგეს მას რომელთამე მწიგნობართაგანთა და ფარისეველთა-განთა და ჰრქუეს: მოძლუარ, გუნებაჲს შენგან სასწაულისა ხილვაჲ.

39. ხოლო მან მიუგო მათ და ჰრქუა: ნათესავი უკეთური და მომრუშე სასწა-ულსა ეძიებს, და სასწაული არა ეცეს მას, გარნა სასწაული იონაჲს წინაწარ-მეტყუელისაჲ.

40. რამეთუ ვითარცა იყო იონა მუ-ტელსა¹ მას ვეშაპისასა სამ დღე და სამ ღამე, ეგრეთ² იყოს ძმ კაცისაჲ გულსა ში-და ქუეყანისასა სამ დღე³ და სამ ღამე.

41. კაცი ნინეველნი აღდგენ⁴ სასჯელ-სა მას ნათესავისა ამის თანა და დასაჯონ იგი, რამეთუ შეინანეს ქადაგებასა იონაჲსსა: და აჰა ესერა უფროგს (იონაჲ)-სა⁵ არს აქა.

42. დედუფალი იგი ბლუარისაჲ აღდ-გეს სასჯელსა მას ნათესავისა ამის თანა და დასაჯოს იგი, რამეთუ მოვიდა კილით ქუეყანისაჲთ სმენად სიბრძნისა სოლო-მონისა; და აჰა. უფროგს სოლომონისა არს აქა.

43. ხოლო რაჲჲს იგი არაწმიდაჲ სული გამოვიდეს კაცისაგან, განვიდეს იგი ურწყულთა აღგილთა, ეძიებნ გან-სასუენებელსა. აღგილსა და არა პოის.

44. მაშინ თჳს[ს]: მივიქვე სახიდ ჩემ-და, ვინაჲთცა-იგი გამოვედ; და მოვიდის და პოვის იგი ცალიერი, მომართებული და განშუენებული და შემკული.

DE

C

45. მაშინ წარვიდის და მოიყვანის მის თანა სხუანი შუდნი სულნი, უბოროტესნი მისა, და მოვიდის და დაემკვდრის მუნ. და იქმნის უკუანაესენელი კაცისაჲ მის უძკრეს¹ პირველისა² მის. ესრეთ³ ეყოს⁴ ნათესავეს ამასცა უკეთურსა.

46. და ვიდრე-იგი ეტყოდა-ლა იესუ ერსა მას, აჰა ესერა დედაჲ მისი და ძმანი მისნი ღგეს გარე⁵ და ეძიებდეს მას სიტყუად.

47. მაშინ ჰრქუა ვინმე მას: აჰა დედაჲ შენი და ძმანი შენნი ღგანან || გარეშე⁶ და უნებს რაჲმე სიტყუად შენდა.

48. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მას: ვინ არს დედაჲ ჩემი, ანუ ვინ არიან ძმანი ჩემნი?

49. და მიყო კელი მისი მოწაფეთა თჳსთა და ჰრქუა⁷: აჰა დედაჲ ჩემი და ძმანი ჩემნი!

50. რამეთუ რომელმან ყოს ნებაჲ მამისა ჩემისა ზეცათაჲსაჲ⁸, იგი არს ძმაჲ ჩემი და დედაჲ ჩემი და დაჲ ჩემი.

45. მაშინ წარვიდის და მოიყვანის მის თანა სხუანი სულნი შუდნი¹, უბოროტესნი მისა², და მოვიდის, დაემკვდრის მუნ. და იქმნის უკუანაესენელი კაცისაჲ შის უძკრეს პირველისა მის. ესრეთ ეყოს³ ნათესავესაცა ამას უკეთურსა.

46. და ვიდრე-იგი ეტყოდა-ლა ერსა მას, აჰა ესერა დედაჲ მისი⁴ და ძმანი მისნი ღგეს გარე და ეძიებდეს მას სიტყუად.

47. მაშინ ჰრქუა ვინმე მას: აჰა დედაჲ შენი და ძმანი შენნი ღგანან გარე და უნებს რაჲმე სიტყუად შენდა.

48. ხოლო იესუ მიუგო. მეტყუელსა მას და ჰრქუა: ვინ არს დედაჲ ჩემი, ანუ ვინ არიან ძმანი ჩემნი?

49. და მიყო კელი მისი მოწაფეთა თჳსთა და თქუა: აჰა დედაჲ ჩემი და ძმანი ჩემნი!

50. რამეთუ რომელმან ყოს ნებაჲ მამისა ჩემისა ზეცათაჲსაჲ, იგი არს ძმაჲ, და და დედაჲ.

13

1. მას ღღესა შინა გამოვიდა იესუ სახლისა მისგან და დაჯდა იგი ზღუს კიდესა.

2. და შეკრბა მისა ერი მრავალი ვიდრე შესღვადმდე მისა და დაჯდომად⁹ ნავსა შინა. და ყოველი იგი ერი ზღუს კიდესა მას¹⁰ დგა.

3. და იწყო იესუ სიტყუად მათა იგავით და თქუა: აჰა ესერა გამოვიდა მთესვარი თესვად.

4. და თესვასა მას მისსა რომელიმე დაეარდა გზასა ზედა. და მოვიდეს მფრინველი: ცისანი და შექამეს იგი.

1. მას ღღესა შინა გამოვიდა იესუ სახლისა მისგან და დაჯდა ზღუს⁵ კიდესა.

2. და შეკრბა მისა ერი მრავალი ვიდრემდე⁶ შესღვად მისა ნავად და დაჯდომად. და ყოველი იგი ერი ზღუს⁵ კიდესა დგა.

3. და ეტყოდა მათ მრავალსა იგავით და ჰრქუა: ესერა გაზოვიდა მთესვარი თესვად.

4. და თესვასა მას მისსა რომელიმე დაეარდა გზასა ზედა. და მოვიდეს მფრინველნი ცისანი და შექამეს იგი,

1 უძკრეს D. 2 პირველისა D. 3 ესრეთ D. 4 იყოს D. 5 გარე E. 6 გარე E. 7 თქუა E. 8 ზეცათაჲსა D. 9 დაჯდომად მისა D. 10 მას—D.

1 შუდნი C. 2 მისსა C. 3 იყოს C. 4 მისნი C. 5 ზღუს C. 6 ეწმედ C.

DE

C

5. და სხუად დაეარდა კლდოვანსა¹, სადა არა იყო მიწად ფრიად; და მეყსეულად აღმოსცენდა, რამეთუ არა იყო სისქო² მიწისად.

6. ხოლო მზ³ რად აღმოჰქნა, დასცხა⁴, რამეთუ ძირნი არა დაებნეს, და განჴმა.

7. და სხუად დაეარდა ეკალთა შორის, და ეკალნი იგი⁴ აღმოსცენდეს და შეაშთვეს იგი.

8. და სხუად დაეარდა ქუეყანასა კეთილსა და მოსცემდა ნაყოფსა: რომელიმე ასსა, რომელიმე სამეოცსა, რომელიმე ოც და ათსა.

9. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

10. და მოუტდეს მოწაფენი მისნი და ჰრქუეს მას: რადსათჳს იგავით ეტყჳ მათ?

11. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: რამეთუ თქუნდა მოცემულ არს ცნობად საიდუმლოდ სასუფეველისა ცათაჲსად⁵, ხოლო მათა⁶ არა მიცემულ⁷ არს.

12. რამეთუ რომელსა აქუნდეს, || მიეცეს და მიემატოს; და რომელსა არა აქუნდეს, და რომელსა-იგი აქუნდეს, მოვე-ელოს მისგან.

13. ამისთჳს იგავით ვეტყჳ მათ, რამეთუ ჰხედვენ⁸ და არა ჰხედვენ⁹, ესმის⁹ და არა ესმის, და არცა გულისჴმა-ყვიან¹⁰.

14. და აღესრულების მათ ზედა სიტყუად იგი ესაია წინაწარმეტყუელისად, რომელ თქუა: სმენით¹¹ გესმოდის და არა გულისჴმა-ჰყოთ¹², ხედვით ჰხედვიდეთ¹³ და არა იხილოთ.

15. რამეთუ განზრჴა გული ერისად ამის, და ყურითა მძიმედ ისმინეს, და თუალნი მათნი დაიწუხნეს¹⁴, ნუუკუე¹⁵ იხილონ თუალითა და ყურითა ისმინონ

5. და სხუად დაეარდა კლდესა ზედა, სადა არა იყო მიწად ფრიად; და მეყსეულად აღმოსცენდა, რამეთუ არა იყო სიღრმე მიწისად.

6. მზ¹ აღმოჰქნა, დასცხა, რამეთუ ძირნი არა დაებნეს, განჴმა.

7. და სხუად იგი დაეარდა ეკალთა შორის, და აღმოსცენდეს ეკალნი და შეაშთვეს იგი.

8. და რომელიმე დაეარდა ქუეყანასა კეთილსა და მოსცემდა ნაყოფსა: რომელიმე ასსა, და რომელიმე სამეოცსა, და რომელიმე ოც და ათსა.

9. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

10. და მოუტდეს მოწაფენი და ჰრქუეს მას: რადსათჳს იგავით ეტყჳ მათ?

11. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: რამეთუ თქუნდა მოცემულ არს ცნობად საიდუმლოდ სასუფეველისა ცათაჲსად, ხოლო მათდა არა მიცემულ არს.

12. რამეთუ რომელსა აქუნდეს, მიეცეს მას და მიემატოს; და რომელსა არა აქუნდეს, და რომელსა-იგი აქუნდეს, მოვე-ელოს მას.

13. ამისთჳს იგავით ვეტყჳ მათ, რამეთუ ხედვენ და არა ხედვენ, და ესმის და არა ესმის, და არცა გულისჴმა-ყვიან.

14. და აღესრულების მათ ზედა წინაწარმეტყუელებად იგი ესაია² წინაწარმეტყუელისად, რომელ თქუა: სმენით ესმოდის და არა გულისჴმა-ყონ, და ხედვით ხედვიდენ და არა იხილონ³.

15. რამეთუ განზრჴა გული ერისად ამის, და ყურითა მძიმედ ისმინეს, და თუალნი მათნი⁴ დაიწუხნეს, ნუუკუე თუალითა⁵ იხილონ და ყურითა ისმი-

1 კლდესა ზედა E. 2 სისქე D. 3 და დასცხა D. 4 იგი—D. 5 ცათაჲ D. 6 მათდა D. 7 მოცემულ D. 8 ხედვენ D. 9 და ესმის E. 10 გულისჴმა-ყვიან E. 11 სმენით D. 12 გულისჴმა-ჰყოთ E. 13 ხედვიდეთ D. 14 დაწუხნეს E. 15 ნუუკუე D.

1 მზე C. 2 შესაია C. 3 C-ში თითქო უცდიათ II პირის ფორმად გადაკეთება: ...ყოფ ხედვიდეთ, იხილოთ. 4 მითნი C. 5 თუალითა C.

DE

C

და გულითა გულისკმა-ყონ¹, და მოიქცენ და მე² განვეკურნენ³ იგინი.

16. ხოლო ნეტარ⁴ არიან თუალნი თქუენნი, რამეთუ ჰხედვენ⁵, და ყურნი თქუენნი, რამეთუ ესმის.

17. ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ მრავალთა წინაწარმეტყუელთა და მართალთა გული უთქუმიდა⁶; ხილვად რომელსა თქუენ ჰხედავთ⁷, და ვერ იხილეს, და სმენად რომელი თქუენ გესმის, და არა ესმა.

18. ხოლო თქუენ ისმინეთ იგავი ესე მთესვარისაჲ.

19. ყოველსა რომელსა ესმეს სიტყუაჲ სასუფეველისაჲ და არა გულისკმა-ყვის⁸, მოვიდის უკეთური იგი და მისტაცის სიტყუაჲ იგი დათესული⁹ გულისაგან მისისა: ესე არს, რომელ-იგი გზასა ზედა დაეთესა.

20. ხოლო რომელ-იგი კლდოვანსა დაეთესა, ესე არს: რომელმან სიტყუაჲ იგი ისმინის და მეყსეულად სიხარულით მიიღის იგი გულსა თვსსა.

21. ხოლო ძირი არა აქუნ გულსა თვსსა¹⁰, არამედ საწუთრო არს. და რაჲმს არნ ჰირი ანუ დვენულეზაჲ¹¹ სიტყვსა მისთვს, მეყსეულად დაბრკოლდინა.¹²

22. ხოლო რომელ-იგი ეკალთა შორის დაეთესა, ესე არს: რომელმან სიტყუაჲ იგი ისმინის, და ზრუნვამან || ამის სოფლისამან და საცთურმან სიმდიდრისამან შეაშთვის სიტყუაჲ იგი, და უნაყოფო იქმნის.

23. ხოლო რომელ-იგი ქუეყანასა კეთილსა დაეთესა, ესე არს: რომელმან სიტყუაჲ იგი ისმინა¹³ და გულისკმა-ყო¹⁴ ლდა გამოიღო ნაყოფი და ყო რომელმან-

ნონ და გულითა გულისკმა-ყონ, და მოიქცენ და განიკურნენ იგინი.

16. ხოლო თუალნი თქუენნი ნეტარ არიან, რამეთუ ხედვენ, და ყურნი თქუენნი, რამეთუ ესმის.

17. ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ მრავალთა წინაგწარმეტყუელთა და მართალთა გული ეტყოდა ხილვად რომელსა ხედავთ, და ვერ იხილეს, და სმენად რომელი გესმის, და ვერ ესმა.

18. თქუენ აწ ისმინეთ იგავი იგი მთესვარისაჲ.

19. ყოველსა რომელსა ესმინ სიტყუაჲ იგი სასუფეველისაჲ და არა გულისკმა-ყვის¹, მოვიდის უკეთური იგი და მიიტაცის დათესული იგი გულსა მისსა: ესე იგი არს, რომელი-იგი გზასა თანა დაეთესა.

20. ხოლო რომელი-იგი კლდოვანსა ზედა დაეთესა, ესე არს: რომელსა სიტყუაჲ იგი ესმინ, წუთერთ სიხარულით შეიწყნარის იგი.

21. და რამეთუ ძირი არა აქუნ გულსა მისსა, არამედ საწუთრო არნ რაჲმს უკუე² არნ ჰირი ანუ დვენულეზაჲ სიტყვსა³ მისთვს, მეყსეულად ცთის.

22. ხოლო რომელი-იგი ეკალთა შორის და დაეთესა, ესე არს: რომელმან სიტყუაჲ იგი ისმინის, და ზრუნვამან ამის სოფლისამან და საცთურმან სამდიდრისამან შეაშდვის სიტყუაჲ იგი, და უნაყოფო იქმნის.

23. ხოლო რომელი-იგი ქუეყანასა კეთილსა დაეთესა, ესე იგი არს: რომელმან სიტყუაჲ იგი ისმინის და გულისკმა-ყვის და გამოიღოს ნაყოფი და ყვის:

1 გულისკმა-ყონ E. 2 მე]—D. 3 განვეკურნენ D. 4 ნეტარ D. 5 ხედვენ D. 6 უთქუმიდა] ეტყოდა E. 7 ხედავთ D. 8 გულისკმა-ყვის E. 9 სიტყუაჲ იგი დათესული] დათესული იგი D. 10 თვსსა]—E. 11 დვენულეზაჲ D. 12 დაბრკოლდინა E. 13 ისმინის E. 14 გულისკმა-ყო E.

1 გულისკმა-ყონ C. 2 უკუე C. 3 სიტყუა C.

DE

მე ასი, რომელმანმე სამეოცი და¹ რომელმანმე ოც და ათი.

24. სხუად იგავი დაუდგა მათ და ჰრქუა: ემსგავსა სასუფეველი ღმრთისაჲ კაცსა, რომელმან დასთესა თესლი კეთილი აგარაკსა თჳსსა.

25. და ვითარცა დაიძინეს კაცთა, მოვიდა მტერი მისი და დასთესა ლუარძლი შორის იფქლსა მას და წარვიდა.

26. და ვითარცა აღმოსცენდა² ჯეჯელი იგი და ნაყოფი გამოიღო, მაშინ გამოჩნდა ლუარძლი იგი.

27. მოვიდეს მონანი იგი და უთხრეს სახლისა უფალსა მას: უფალო, ანუ არა თესლი კეთილი დავსთესეთ აგარაკსა შენსა? ვინაჲ აღმოსცენდა ლუარძლი?

28. ხოლო მან ჰრქუა: მტერმან კაცმან ყო ევე. ხოლო მონათა მათ ჰრქუეს მას: გნებავსა, რაჲთა მივიღეთ და გამოვარჩიოთ იგი?

29. ხოლო მან ჰრქუა მათ: ნუჟუჟე შეკრებასა მას ლუარძლისასა აღმოჰხებურათ იფქლიცა.

30. არამედ აცადეთ იგი ერთად აღორძინებად ურთიერთას, ვიდრე ეამადმდე მკისა, და ეამსა მკისასა უბრძანო მომკალსა მათ: შეკრიბეთ პირველად ლუარძლი იგი და შეკართ ძნეულად, რაჲთა დაიწუეს; ხოლო იფქლი იგი შეკრიბეთ საუნჯესა ჩემსა.

31. სხუასა იგავსა ეტყოდა მათ და ჰრქუა: მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ მარტულასა მდოგჯასასა, რომელი მოიღო კაცმან და დასთესა მტილსა⁴ თჳსსა.

32. რამეთუ უმციროს⁵ არს იგი ყოველთა თესლთა, ხოლო რაჲემს აღორძნდის, უფროჲს არნ იგი ყოველთა მხალთა, და იქმნის იგი ხე⁶ დიდ, ვიდ-

C

რომელმანმე ასი, რომელმანმე სამეოცი, რომელმანმე ოც და ათი.

24. სხუად იგავი დაუდგა მათ და ჰრქუა: მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ კაცსა მთესვარსა კეთილისა თესლისა¹ აგარაკსა თჳსსა.

25. და რაჲემს დაიძინეს კაცთა მათ, მოვიდა მისი მტერი და დასთესა ლუარძლი შორის იფქლსა და წარვიდა.

26. რაჲემს² უჟუჟე³ აღმოსცენდა ჯეჯელი და ნაყოფი გამოიღო, მაშინ-და გამოჩნდა ლუარძლი იგი.

27. და მოვიდეს მონანი იგი მამასახლისისანი და ჰრქუეს მას: უფალო, არა კეთილი თესლი დავსთესე აგარაკსა ამას შენსა? აწ ვინაჲ ჰრთავს ლუარძლი ესე?

28. ხოლო მან ჰრქუა მათ: მტერმან კაცმან ყო ესე. მონათა მათ ჰრქუეს მას: გნებავს, თუ მივიღეთ და მოვჰმარგლოთ იგი?

29. ხოლო მან ჰრქუა მათ: არა, ნუჟუჟე მომარგლასა მას. ლუარძლისასა აღმოჰხებურათ მის თანა იფქლიცა.

30. აცადეთ თანად აღორძინებად ორთავე მიმკამდის, და ეამსა მკისასა უბრძანო მომკალთა: შეკრიბეთ ლუარძლი იგი პირველად და დაკართ იგი ძნეულად დასაწუეველად; ხოლო იფქლი იგი შეკრიბეთ საუნჯესა ჩემსა.

31. სხუასა იგავსა ეტყოდა მათ და ჰრქუა: მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ მარტულასა⁴ მდოგჯასასა, რომელ მოიღო კაცმან და დასთესა აგარაკსა თჳსსა.

32. რომელ უმციროეს არს ყოველთა თესლთა, ხოლო რაჲემს აღორძნდის, უფროჲს ყოველთა მხალთასა არნ, და იქმნის ხე⁵, ვიდრე⁶ მოსლევადცა⁷

1 და—E. 2 დაღმოსცენდა D 3 ლუარძლი E. 4 მტილისა D*. 5 უმციროეს D. 6 ხე E. 1 ასეა. 2 რაჲემს C. 3 უჟუჟე C. 4 მარტულასა; 5 ხე C. 6 ვითარებდ (ვ)დ C. 7 მოსლევადცა C.

D:

C

რემდის¹ მოვიდიან მფრინველნი ცისანი და დაიბულიან რტოთა მისთა.

33. მერმე სხუასა იგავსა ეტყოდა მათ || და ჰრქუა: მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ ცოჲსა, რომელი მოილო დედაკაცმან და შეჰართო იგი ფქვილსა სამსა საწყაულსა, ვიდრემდის აღაფუვნის² იგი ყოველად.

34. ამას ყოველსა ეტყოდა იესუ იგავით ერსა მას და თჳნიერ იგავისა არას ეტყოდა მათ.

35. რადთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი წინაწარმეტყუელისა თქმული³: აღვალო იგავით პირი ჩემი და ვიტყოდი იგავთა დასაბამითგან სოფლისაჲთ.

36. მაშინ დაუტევე იესუ ერი იგი და შევიდა სახლსა. და მოუტდეს მოწაფენი მისნი და ჰრქუეს: მითხარ ჩუენ იგავი იგი ლუარძლისაჲ მის და აგარაკისაჲ.

37. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქუა მათ: რომელი სთესავს თესლსა კეთილსა, იგი ძმ კაცისაჲ არს.

38. ხოლო აგარაკი იგი ესე სოფელი არს: თესლნი იგი კეთილნი ესენი არიან ძენი⁴ სასუფეველისანი, და ლუარძლი იგი არიან ძენი⁵ უკეთურებისანი⁶.

39. ხოლო მტერი იგი, რომელმან დასთესა იგი⁶, ეშმაკი არს: და მკაჲ იგი აღსასრული არს ამის სოფლისაჲ; და მუშაკნი⁷ იგი არიან ანგელოზნი.

40. ვითარცა-იგი შეკრიბიან ლუარძლი და ცეცხლითა⁸ დაწვან, ეგრე⁹ იყოს აღსასრული ამის სოფლისაჲ.

41. რამეთუ მოავლინნეს ძემან¹⁰ კაცისამან ანგელოზნი თჳსნი და შეკრიბნეს სოფლისაგან თჳსისა ყოველნი საცთურნი და მოქმედნი უშჯულოებისანი¹¹.

მფრინველთა ცისათა და დადგრომად¹ რტოთა მისთა.

33. სხუასა იგავსა ეტყოდა მათ: მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ ცოჲსა, რომელი მოილოს დედაკაცმან და შეჰრია ფქვილსა სამსა გრივსა, ვიდრემდის განაფუვნა ყოველი.

34. ამას ყოველსა ეტყოდა იესუ იგავით ერსა მას და უიგავოდ არას ეტყოდა მათ.

35. რადთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი წინადაწარმეტყუელისა თქმული: აღვალო იგავით პირი ჩემი და ვიტყოდი დაფარულთა სოფლის დაბადებითგანთა.

36. მაშინ დაუტევე ერი იგი და მოვიდა სახილ თჳსა იესუ. და მოუტდეს მას მოწაფენი² მისნი და ჰრქუეს: გუთხარ ჩუენ იგავი იგი ლუარძლისაჲ და აგარაკისაჲ.

37. მან მიუგო მათ და ჰრქუა: მთესვარი იგი თესლისა მის კეთილისაჲ ძმ კაცისაჲ არს.

38. აგარაკი არს ესე სასუფეველი³; ხოლო კეთილი იგი თესლი ესე არიან ძენი სასუფეველისანი, და ლუარძლი იგი არიან ძენი უკეთურისანი.

39. ხოლო მტერი იგი, რომელმან დასთესნა იგინი, ეშმაკი არს; და მკაჲ იგი არს აღსასრული ამის სოფლისაჲ; და მომკალნი იგი ანგელოზნი არიან.

40. [ვითარცა]-იგი¹ შეკრიბიან ლუარძლი და ცეცხლითა დაწვან, ეგრე იყოს აღსასრული ამის სოფლისაჲ.

41. რამეთუ² მოავლინნეს ძემან³ კაცისამან ანგელოზნი თჳსნი და შეკრიბნეს⁴ სუფევისაგან მისისა ყოველნი საცთურნი და მოქმედნი უშჯულოებისანი.

1 ვითარმედ (ვ'დ) D. 2 აღაფრინის D. 3 თქმული D. 4 ძმნი D. 5 უკეთურისანი D. 6 დასთესნა იგინი D. 7 მოშაკნი D. 8 ცეცხლითა D. 9 ეგრეთ D. 10 ძმან D. 11 უშჯულოებისანი F, უშჯულოებისანი D.

1 დადგრომად C. 2 მოწაფენი C. 3 სასუფეველი C. 4 [ვ]ა-იგი C. 5 რამეთუ მცირადი ნაშთი ჩანს ასოსი (აღდგენილია DF-ს მიხედვით). 6 ძმან C. 7 შეკრიბნეს C.

DE

C

42. და შესთხინეს იგინი შორის¹ სა-
ჯუმისა მას ცეცხლისასა. მუნ იყოს ტი-
რილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

43. მაშინ მართალნი გამობრწყინდენ,
ვითარცა მზს, სასუფეველსა ცათასა. რა-
მელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

44. კულად მსგავს არს სასუფეველი
ცათაჲ საუნჯესა დაფარულსა ყანასა ში-
ნა, რომელი ჰოვა კაცმან და დამალა და
სიხარულითა მისთჳს² წარვიდა და გან-
ყიდა ყოველივე, რაჲცა აქუნდა, და მოი-
ყიდა აგარაკი იგი.

45. მერმე მსგავს არს სასუფეველი
ცათაჲ კაცსა ვაჰარსა, რომელი ეძიებნ
კეთილსა მარგალიტსა.

46. და პოვის რაჲ ერთი მარგალიტი
შრავალ-სასყიდლისაჲ, წარვიდა და გან-
ყიდა ყოველივე, რაჲცა აქუნდა³, და
მოიყიდა იგი.

47. მერმე მსგავს არს სასუფეველი
ცათაჲ სათრომელსა ბადესა, რომელი
სდვიან ზღუასა, რომელმან ყოველთაგან
თევზთა შეკრიბის.

48. და ოდეს აღივსის, გამოილიან იგი
კიდესა და დაასხიან და განარჩიიან და
შეკრიბიან კეთილი იგი ქურჭერსა⁴,
ხოლო ჯერკუალი⁵ იგი გარე გან-
სიხიან⁶.

49. ესრეთ⁷ იყოს აღსასრული ამის
სოფლისაჲ: რამეთუ გამოვიდენ ანგელოზ-
ნი და განაშორნენ უკეთურნი იგი⁸ შო-
რის მართალთა მათგან

50. და შთასთხინენ იგინი შორის სა-
ჯუმისა მას ცეცხლისასა. მუნ იყოს ტი-
რილი თულთაჲ და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

51. და ჰრქუა მათ იესუ: | გულისგმა-

42. და შესთხინენ იგინი საჯუმისა
მას ცეცხლისა აგზეზულისასა. მუნ იყოს
ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

43. მაშინ მართალნი გამობრწყინდენ,
ვითარცა მზს, სასუფეველსა ცათასა
რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

44. კულად მსგავს არს სასუფეველი
ცათაჲ საუნჯესა დაფარულსა ყანასა
შინა, რომელი ჰოვა კაცმან და დამალა
და სიხარულითა მით წარვიდა და გან-
ყიდა ყოველი, რაჲცა აქუნდა, და მოი-
ყიდა აგარაკი იგი.

45. მერმე მსგავს არს სასუფეველი ცა-
თაჲ კაცსა ვაჰარსა, რომელი ეძიებნ კე-
თილთა მარგალიტთა.

46. და პოის¹ რაჲ ერთი მრავალ-სას-
ყიდლისა მარგალიტი, წარვიდა და გან-
ყიდა ყოველი, რაჲცა ედევა, და მოიყი-
და იგი.

47. მერმე კულად მსგავს არს სასუ-
ფეველი ცათაჲ სათრომელსა, რომელ
სდვიან ზღუასა და ყოვლისაგან თესლად-
თესლადისა² შეკრიბიან.

48. რაჲმს უკუე³ აღივსის, გამოი-
ლიან იგი ზღუს კიდედ და დადვიან და
განარჩიიან და შეკრიბიან კეთილი იგი
ქურჭელსა, ხოლო ჯერკუალი იგი გარე
განაბნიიან.

49. ეგრე იყოს აღსასრულსა ამის
სოფლისასა: განვიდენ ანგელოზნი და
განარჩინენ უკეთურნი მართალთაგან

50. და შთასთხინენ იგინი საჯუმისა
მას ცეცხლისასა. მუნ იყოს ტირილი და
ღრქენაჲ კბილთაჲ.

51. (ჰრქუა მათ იესუ):⁴ გულისგმა-

1 შორის]—D. 2 სიხარულითა მით მისთჳს D („მით“ E-შიც ყოფილა, მაგრამ ანოუ-
ფხეკათ)—E. 3 აქუნდა D. 4 ქურჭელსა D. 5 ჯერკუალა D. 6 გარე განსიხიან E. 7 ესრეთ D.
8 იგი]—E.

1 პოის... განყიდა] დარღვეულია სინტაქსი (DE-შიც ასეა). 2 თესლადისა] თავზე შემდგ
„ა“ დაუსვამს (თესლადისა C). 3 უკუე C. 4 ჰრქუა მათ იესუ]—C.

DF

C

ჰყავთა¹ ესე ყოველი? ხოლო მათ ჰრქუეს: ჰე, უფალო.

52. და ჰრქუა მათ იესუ: ამისთვის ყოველი მწიგნობარი რომელი მოწაფე-ყოფილ² არს სასუფეველსა ცათასა, მსგავს არს იგი კაცსა სახლისა უფალსა, რომელმან გამოიღის საუნჯისაგან თვისისა ძუელი და ახალი.

53. და იყო რაჟამს დაასრულნა იესუ იგაენი ესე, წარმოვიდა მიერ.

54. და მოვიდა მამულსა თვისსა და ასწავებდა მათ შესაკრებელთა შორის მათთა³, ვითარმედ განუკრდებოდაცა მათ და იტყოდეს: ვინაჲ არს ამისა სიბრძნე⁴ ესე და ძალი?

55. ანუ არა ესე არსა ხუროდსა მის ძმს, და დედასა მისსა⁵ ჰრქუან მარიამ და ძმანი მისნი იაკობ და იოსებ და სიმონ და იუდა?

56. და დანი მისნი არა ყოველნი ჩუენ შორის არიან?⁶ ვინაჲ არს ამისი ესე?

57. და ყოველნი დაბრკოლდებოდეს⁷ მისა⁸ მიმართ. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: არა არს წინაწარმეტყუელი შეურაცხ, გარნა თვისსა სოფელსა და სახლსა შინა თვისსა. ||

58. და არა ქმნნა⁹ მუნ ძალნი მრავალნი ურწმუნოებისა მათისათჳს.

ყავთ¹ ესე ყოველი. ჰრქუეს მას: ჰე², უფალო.

52. ხოლო მან ჰრქუა მათ: ამისთვის ყოველი მწიგნობარი, დამოწაფებული³ სასუფეველსა ცათასა, მსგავს არს კაცსა მამასახლისსა, რომელმან-იგი გამოიღის საფასისა თვისისაგან ახალი და ძუელი.

53. და იყო რაჟამს დაასრულა იესუ იგაეები ესე, წარვიდა მიერ.

54. და მოვიდა სოფლად თვისა და ასწავებდა მათ შესაკრებელთა მათთა, და დაუკრდებოდა⁴ მათ და იტყოდეს: ვინაჲ არს ამისა სიბრძნე ესე⁵ და ძალი?

55. ანუ არა ესე არს ხუროდსა იგი ძმს⁶ არა დედასა მისსა მარიამ ჰრქუან და ძმთა მისთა იაკობ და იოსებ და სიმონ და იუდა?

56. და დანი მისნი არა ყოველნი ჩუენ თანა არიან?⁷ ვინაჲ არს ამისა ყოველი ესე?

57. და სცთებოდეს მისა მიმართ. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: არა არს წინადასწარმეტყუელი⁸ შეურაცხ, გარნა სოფელსა თვისსა და სახლსა შინა თვისსა.

58. და არა ქმნნა მუნ ძალნი მრავალნი ურწმუნოებისა მათისათჳს.

14

1. მას ეამსა შინა ესმა ჰეროდეს¹⁰, ოთხთა¹¹ სამთაფროთა მთავარსა, ჰამბავი¹² იესუსი¹³,

2. და ჰრქუა მონათა თვისთა: ესე იოვა-

1. მას ეამსა შინა ესმა ჰეროდეს⁷ ჩოროოდსა ჰამბავი იესუსი⁸,

2. და ჰრქუა მონათა თვისთა: ესე იოვა-

1 გულისხმა-ჰყავთა E. 2 მოწაფე-ყოფილ E. 3 შესაკრებელსა შორის მათსა D*. 4 სიბრძნე D. 5 მისა D. 6 არა ყოველნი... არიან] ყოველნი ჩუენ შორის არა არიან E (ოლონდ აქ "არა არიან"-ის ნაცვლად შეცდომით "არი|არიან" დაუწერია). 7 დაბრკოლოდებოდეს D*. დაპრკოლდებოდეს E. 8 მისა D*. 9 ქმნა D. 10 ჰეროდეს D. 11 ოთხთა მათ D*. 12 ლამბავი D*. 13 იესუსი (იუსი) D*.

1 მოსალოდნელი იყო თხრობითი კილო და კითხვა ("გულისხმა-ჰყავთა"), მაგრამ აქ ბრძანებითი კილოს ფორმაა. 2 ჰმ C. 3 დამოწაფებული C. 4 დაუწერდებოდა C. 5 ესმ C. 6 წინადასწარმეტყუელი C. 7 ჰეროდეს C. 8 იუსი C.

DE

C

ნე ნათლის-მცემელი არს, იგი აღდგომილ არს მკუდრებით, და მისთვის იქმნებიან ძალნი ესე მის თანა.

3. რამეთუ ჰეროდე¹ მაშინ შეიპყრა იოვანე, შებორაკილა და შეაყენა იგი საპყრობილესა ეროდიასთვის, ცოლისა ფილიპეს, ძმისა თვისისა.

4. რამეთუ ეტყოდა მას იოვანე, ვითარმედ: არა ჯერ-არს შენდა, ვითარმეცა ვესუა შენ იგი ცოლად.

5. და უნდა ღათუ მისი მოკლეად, არამედ ეშინოდა ერისა მისგან, რამეთუ ვითარცა წინაწარმეტყუელი ეპყრა იგი.

6. და ვითარცა იყვნეს დღენი შობისა ჰეროდესნი, როკვიდა ასული იგი ეროდიასი შორის მათსა, და სთნდა ჰეროდესს როკვად იგი მისი,

7. რომლისათჳს ფიცით აღუთქუა მას მიცემად, რადეცა ითხოვოს².

8. ხოლო იგი წინადაწარ³ ბირებულ იყო დედისაგან თვისისა და ჰრქუა: მომეც მე აქა ლანკლითა თავი იოვანე ნათლის-მცემელისადა.

9. და შე-ღათუ-წუხნა მეფე⁴ იგი, არამედ ფიცისა მისთვის და თანა-შეინაგეთა მათთვის ბრძანა მიცემად იგი მას.

10. და მიავლინნა⁵, და მოჰკუთეთეს თავი იოვანეს საპყრობილესა შინა.

11. და მოართუეს თავი იგი ლანკლითა და მისცეს ქალსა მას, და ქალმან⁶ შეართუა დედასა თვისსა.

12. და მივიდეს მოწაფენი იოვანესნი და წარიღეს გუამი მისი და დაჰფლეს იგი. და მოვიდეს და უთხრეს იესუს⁷.

13. ესმა რად იესუს, განეშორა მიერ ნავითა და წარიღდა უდაბნოსა აღგილსა თვისაგან. და ვითარცა ესმა ერსა მას, მისდევდეს მას⁸ მკურცხლ ქალაქებისაგან.

ნე არს ნათლის-მცემელი, იგი აღდგომილ არს მკუდრებით, და ამისთვის ძალნი იგი იქმნებიან მისგან.

3. რამეთუ ჰეროდე მაშინ შეიპყრა იოვანე, შებორაკილა იგი და შეაყენა საპყრობილედ¹ ჰეროდიასთვის, ცოლისა ფილიპეს, ძმისა თვისისადა.

4. რამეთუ ეტყოდა მას იოვანე: არა ჯერ-არს შენდა ცოლებად მაგისი.

5. და უნდა ღათუ მისი მოკლეად, და შეეშინა ერისა მისგან, რამეთუ ვითარცა წინაწარმეტყუელი შეეარაცხა იგი.

6. ხოლო რაჟამს შობისა დღენი იყვნეს² ჰეროდესნი, როკვიდა ასული იგი ეროდიასი შორის, და სთნდა ჰეროდესს როკვად იგი მისი,

7. რომლისაგან ფიცით აღუთქუა მას მიცემად, რადეცა სთხოოს.

8. ხოლო იგი წინადაწარ ბირებულ³ იყო დედისაგან თვისისა და ჰრქუა: მომეც მე აქა ლანკლითა თავი იოვანე ნათლის-მცემელისადა.

9. და შე-ღათუ-წუხნა მეფე⁴ ფიცისა მისთვის და მის თანა შეინაგეთა, ბრძანა მიცემად იგი მას.

10. და მიავლინა, და მოჰკუთეთა თავი იოვანეს საპყრობილეს შინა.

11. და მოართუეს⁵ თავი მისი ლანკლითა და მისცეს ქალსა მას, და მან მიართუა დედასა თვისსა.

12. და მოვიდეს მოწაფენი მისნი და წარიღეს გუამი მისი და დაჰფლეს. და მოვიდეს და უთხრეს იესუს.

13. ხოლო ესმა რად იესუს, განეშორა მიერ ნავითა და წარიღდა მიერ უდაბნოსა აღგილსა თვისაგან. და ვითარცა ესმა ერსა მას, მისდევდა მას მკურცხილ ქალაქებისაგან.

1 ჰეროდე D*. 2 ითხოოს D. 3 წინა D. 4 მეფე D. 5 მიავლინა E. 6 ქალმან] მან E. 7 იჯ D. 8 მას]—E.
1 ჯერ დაუწერია: „საპყრობილეს“ და შემდეგ გაუსწორებია. 2 იყვნეს C. 3 ბირებულ C. 4 მართუეს C.

DE

14. და გამოვიდა იესუ და იხილა ერი იგი მრავალი და შეეწყალნეს იგინი და განკურნნა სნეულებანი მათნი.

15. და ვითარცა შემწუხრდა, || მოუტდეს მოწაფენი მისნი და ჰრქუეს მას: უდაბნო არს ადგილი ესე, და ჟამი გარდასრულ არს; განუტევე ერი ესე, რადთა წარვიდენ გარემო დაბნებსა და იყიდონ თავისა მათისა საზრდელი.

16. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: არა უკმს მათ წარსლუაჲ; თქუენ ეციით მაგათ კამალი.

17. ხოლო მათ ჰრქუეს მას: არარაჲ გუაქუს¹, გარნა ხუთი ჳუეზაჲ პური და ორი თევზი.

18. ჰრქუა მათ იესუ: მომართუთ მე იგი აქა!

19. და უბრძანა ერსა მას დასხდომაჲ თივასა ზედა. და მოილო იესუ ხუთი იგი პური და ორი თევზი და აღიხილნა ზეცად და აკურთხნა იგინი და მისცა მოწაფეთა თჳსთა პური იგი, და მათ მისცეს ერსა მას.

20. და ჳამეს ყოველთა და განძღეს; და აღიღეს ნეშტი ნამუსრევი ათორმეტი გოდორი საესე².

21. ხოლო რომელთა-იგი ჳამეს, იყენეს მამანი ხოლო ხუთ ათას, თჳნიერ ყრმებისა და დედებისა³.

22. და მეყსეულად აიძულა მოწაფეთა შესლვად ნავსა და წინა-წარძღუანვად მისა მიერ კერძო, ვიდრემდე განუტეგოს⁴ ერი.

23. და ვითარცა განუტევა ერი იგი, აღვიდა მთასა ლოცვად თჳსაგან. და შე-რაჲ-მწუხრდა, მარტოჲ იყო მუნ.

24. ხოლო ნავი იგი განშორებულ იყო ქუეყანით მრავალ უტეგან და იგუემ-

C

14. და გამოვიდა იესუ და იხილა ერი მრავალი და შეეწყალნეს იგინი და განკურნა სნეულნი მათნი¹.

15. და ვითარცა შემწუხრდა, მოუტდეს მოწაფენი მისნი და ჰრქუეს მას: უდაბნო არს ადგილი ესე, და ჟამი გარდასრულ არს; განუტევე ერი ესე, რადთა წარვიდენ გარემო დაბნებსა და იყიდონ თავისა თჳსისა საზრდელი.

16. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: არა უკმს მათ წარსლუაჲ; ეციით მაგათ თქუენ კამალი.

17. ხოლო მათ ჰრქუეს მას: არა გუაქუს² აქა, გარნა ხუთი პური და ორი თევზი.

18. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მომართუთ მე იგი აქა!

19. და უბრძანა ერსა მას დასხდომაჲ თივასა ზედა. და მოილო ხუთი იგი პური და ორი თევზი³ და აღიხილნა ზეცად და აკურთხა და მისცა⁴ მოწაფეთა თჳსთა პური იგი, და მოწაფეთა მისცეს ერსა მას.

20. და ჳამეს ყოველთა და განძღეს; და აღიღეს ნეშტი ნამუსრევისაჲ ათორმეტი გოდორი საესე.

21. ხოლო რომელთა ჳამეს, იყენეს მამანი ხუთ ათას, თჳნიერ ყრმებისა და დედებისა.

22. და მეყსეულად აიძულა მოწაფეთა შესლვად ნავსა და წინა-წარძღუანვად მისა წიაღ კერძო, ვიდრემდე განუტეგოს ერი.

23. და ვითარცა განუტევა ერი იგი, აღვიდა მთასა ლოცვად თჳსაგან. და შე-რაჲ-მწუხრდა, მარტოჲ იპოვა მუნ.

24. ხოლო ნავი იგი განშორებულ იყო ქუეყანით მრავალ უტეგან, და იგუემ-

1 გუაქუს D. 2 საესე D. 3 დებისა D*.

1 სნეულნი მათნი] სულნი მათნი C (გადამწერს პირველად დაუწერია: „სულნი მრავალნი“, პარამ შეცდომა შეუნიშნავს და მეორე სიტყვა გადაუსწორებია, პირველი კი გაუსწორებელი დაჩრჩინა). 2 გუაქუნს C. 3 თვზი C. 4 მისცემდა C. 5 მოწაფეთა C.

DE

C

ბოდა ღელვათაგან, რამეთუ იყო ქარი იგი პირით კერძო.

25. და მეოთხესა საჯუმოილავსა ღამისასა მოვიდა მათა იესუ სლვით ზღუასა ზედა.

26. ხოლო მოწაფეთა მათ ვითარცა იხილეს იგი, ვიღოდა რაჲ¹ ზღუასა ზედა, შეძრწუნდეს და თქუეს, ვითარმედ: სასუცარ რაჲმე არს, და შიშისაგან ღაღადყვეს.

27. ხოლო მეყსეულად ეტყოდა მათ იესუ და ჰრქუა: კადნიერ იყვენით! მე ვარ, ნუ² გეშინინ!

28. მიუგო პეტრე³ || და ჰრქუა მას: უფალო, უკუეთუ შენ ხარ, მიბრძანე მე მისლვად შენდა წყალთა ამათ ზედა.

29. ხოლო მან⁴ ჰრქუა: მოვედ! და გამოვიდა პეტრე³ ნავით და ვიღოდა წყალთა ზედა და მოვიდა იესუსა⁵.

30. და ვითარცა იხილა ქარი იგი ძლიერი, შეეშინა და იწყო დანთქმად და ღაღად-ყო⁶ და თქუა: უფალო, მიქსენ მე!

31. და მეყსეულად განყო ჳელი თვის იესუ, უპყრა მას და ჰრქუა: მცირედ მორწმუნეო, რაჲსა შეორგულდი?

32. და ვითარცა აღვიდეს იგინი ნავსა მას, დასცხრა⁷ ქარი იგი.

33. ხოლო რომელნი იყვნეს ნავსა მას შინა, მოუტდეს და თაყუანის-სცეს მას და იტყოდეს: ჳეშმარიტად ძმ ღმრთისაჲ ხარი შენ.

34. და განვიდეს და მოვიდეს ჳუეყანასა მას გენესარეთისასა⁸.

35. და იცნეს იგი კაცთა მათ მის აღგილისათა და წარვიდეს ყოველსა მას სანახებსა და მოართუეს ყოველი ბოროტად ვნებული⁹.

ბოდეს ღელვათაგან, რამეთუ ქარი იგი იყო პირით.

25. და მეოთხესა საჯუმოილავსა ღამისასა მოვიდა მათდა იესუ სლვით.

26. ხოლო მოწაფეთა ვითარცა იხილეს იგი, ვიღოდა რაჲ ზღუასა¹ ზედა, შეძრწუნდეს და თქუეს, ვითარმედ: სასუცარ რაჲმე არს, და შიშისა მისგან ღაღადყვეს.

27. მეყსეულად ეტყოდა მათ იესუ და ჰრქუა: კადნიერ იყვენით! შე ვარ, ნუ გეშინინ!

28. მიუგო პეტრე და რქუა² მას: უფალო, უკუეთუ შენ ხარ, მიბრძანე მე მისლვად შენდა წყალთა ამათ ზედა.

29. ხოლო მან ჰრქუა: მოვედ! და გარდავიდა ნავით პეტრე, ვიღოდა წყალთა ზედა და მოვიდა იესუსა³.

30. და ვითარცა იხილა ქარი იგი ძლიერი, შეეშინა და იწყო დანთქმად და ღაღად-ყო და თქუა: უფალო, მიქსენ მე!

31. მეყსეულად იესუ განყო ჳელი, უპყრა მას და თქუა: მცირედ მორწმუნეო, რაჲსა შეორგულდი?

32. და ვითარცა აღვიდეს იგინი ნავსა მას, დაუცხრა ქარი იგი.

33. ხოლო რომელნი-იგი იყვნეს ნავსა მას შინა, მოუტდეს და თაყუანის-სცეს მას და ეტყოდეს: ჳეშმარიტად ძმ ღმრთისაჲ ხარ შენ.

34. და განვიდეს და მოვიდეს ჳუეყანასა მას გენესარეთისასა.

35. და იცნეს იგი კაცთა მათ მის აღგილისათა და წარავლინნეს ყოველსა მას სანახებსა და მოართუეს⁴ მას. ყოველი ბოროტად ვნებული.

1 რაჲ+იგი D. 2 ნუ ნუ D*. 3 პეტრმ E. 4 მან იესუ D. 5 იესუსა (იქსა) D*. 6 ღაღად-ყო D. 7 და | დასცხრა D*. 8 გენსარეთისასა D*. 9 ვნებულნი D*.
1 ზღუასა C. 2 ასეა. 3 იქსა C. 4 მოართუეს C.

DE

C

36. და ევედრებოდნენ მას, | რაათა შე-
ხოლო-ახონ ფესუსა სამოსლისა მისისა-
სა. და როდენთა შეახებს, ცხონდეს.

36. და ევედრებოდნენ მას, რაათა შე-
ხოლო-ახონ¹ ფესუსა სამოსლისა მისისა-
სა. და რომელთა შეახებს, ცხონდეს.

15

1. მაშინ მოუტდეს იესუს იერუსალმ-
მით ფარისეველნი და მწიგნობარნი და
ეტყოდეს მას:

2. რადასათეს მოწაფენი შენნი გარდა-
პვლენ მოძღურებასა მას ხუცესთასა? რა-
მეთუ არა დაიბანნიან კელნი, ოდეს
პურსა ჭამედ.

3. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ:
რადასათეს თქვენ გარდახუალთ¹ მცნება-
სა ღმრთისასა² მოძღურებითა თქუენითა?

4. რამეთუ ღმერთმან თქუა: პატიე-ეც
მამასა შენსა და დედასა შენსა; და რა-
მელმან ბოროტი თქუას მამისათეს და
დედისათეს, მოკუედინ.

5. ხოლო თქუენ სთქვთ³: რომელმან
ჰრქუას მამასა⁴ თესსა გინა დედასა
თესსა: ნიჭი, რომელ ჩემგან სარგებელ
გეყოს,

6. და არა პატიე-სცეს მამასა თესსა და
დედასა თესსა, ესევითართა დაუმტკი-
ცებელ გიყოფიეს⁵ სიტყუად ღმრთისად
მოძღურებითა თქუენითა. ||

7. ორგულნო, კეთილად წინაწარმე-
ტყუელა თქუენთეს ესაია და თქუა:

8. ერი ესე ბაგითა მათითა პატიე-
მცემს მე. ხოლო გულნი მათნი შორად
განშორებულ არიან.

9. და⁶ ამოად მსახურებენ მე და ას-
წავებენ მოძღურებასა⁷ და მცნებასა
კაცთასა.

10. და მოუწოდა ერსა მას და ეტყო-
და მათ: ისმინეთ და გულისწმა-ყავთ⁸!

1. მაშინ მოუტდეს იესუს იერუსალმ-
მით² ფარისეველნი და მწიგნობარნი და
ჰრქუეს:

2. რადასათეს მოწაფენი შენნი გარდაე-
ვლენ სწავლასა მას მღვდელთასა? რამეთუ
არა დაიბანნიან კელნი, რაჟამს პურსა
ჭამედ.

3. მან მიუგო და ჰრქუა მათ: რადასა-
თეს თქუენცა გარდახუალთ მცნებასა
ღმრთისასა სწავლისა თქუენისათეს?

4. რამეთუ ღმერთმან თქუა: თავ-უყავ:
მამასა და დედასა; და რომელი ძქრსა-
იტყოდის მამისათეს ანუ დედისათეს,
სიკუდილით მოკუედინ.

5. ხოლო თქუენ თქუთ: რომელმან
ჰრქუას მამასა გინა თუ დედასა თესსა:
ნიჭითა, რომელ³ რადაცა ჩემგან სარგებელ
გეყოს,

6. და არა თავ-ჰყუოს მამასა თესსა,
და შეურაცხ-ჰყავთ სიტყუად ღმრთისად
სწავლისა თქუენისათეს.

7. ორგულნო, კეთილად წინადასწარ-
მეტყუელებდა თქუენთეს ესაია და თქუა:

8. ერი ესე ბაგითა ხოლო მადიდებს
მე, ხოლო გული მათი განშოვრებულ:
არს ჩემგან.

9. ცუდად მსახურებენ მე, რამეთუ ას-
წავებენ მოძღურებასა (და)⁴ მცნებასა
კაცთასა(ა).

10. და მოუწოდა ერსა მას და ჰრქუა-
მათ: ისმინეთ და გულისწმა-ყავთ!

1 გარდახუალთ E. 2 ღმრთისა D. 3 სთქვთ) თქვთ E. 4 მამას) მასა D. 5 გიყოფიეს).
ჰყავთ D. 6 და|—D. 7 მოძღურებასა D. 8 გულისწმა-ყავთ E.

1 შე-ხოლო-ახოს C. 2 იწმლთ C. 3 რლ) თითქო უფრო „რს“ სწერია. 4 და|—C.

DE

C

11. არა თუ პირით შემავეალი შეაგი-
ნებს კაცსა, არამედ პირით¹ გამომავა-
ლი შეაგინებს კაცსა.

12. მაშინ მოუტდეს იესუს მოწაფენი
თხსნი და ჰრქუეს მას: უწყია, რამეთუ
ფარისეველთა რაჲ ესმა სიტყუაჲ იგი,
დაბრკოლდეს²?

13. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: ყო-
ველი ნერგი, რომელი არა დაჰნერგა მა-
მამან ჩემმან³ ზეცათამან, ძირითურთ
აღიფხურეს.

14. ხოლო უტევით მათ: ბრმანი არიან
და წინამძღუარნი ბრმათანი, რამეთუ
ბრმაჲ ბრმასა თუ წინაუძღუნ, შეს-
ცთიან და ორნივე მთხრებლსა შთაცუ-
ვიან. |

15. მიუგო პეტრე და ჰრქუა მას: გა-
მომითარგმანე ჩუენ იგავი ეგე.

16. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მას:
თქუენცა უგულისხმოვე⁴ ხართ?

17. და არა გიცნობიესა, რამეთუ ყო-
ველი, რომელი შეეაღს პირით, მუცლად
მიეაღს და განსაველით განეაღს?

18. ხოლო გამომავალი პირით გული-
საგან გამოეაღს და იგი შეაგინებს
კაცსა.

19. რამეთუ გულისაგან გამოვლენ გუ-
ლის სიტყუანი ბოროტნი, კაცის-კლვა-
ნი, მრუშებანი, სიძვანი, პარვანი, ცი-
ლის წამებანი, გმობანი.

20. ესე არიან რომელნი შეაგინებენ
კაცსა, ხოლო უზანელითა კელითა ჭამად
არა შეაგინებს კაცსა.

21. და წარმოვიდა მიერ იესუ და მო-
ვიდა ადგილთა ტჯროსისა და სიდონია-
სათა.

22. და აჰა დედაკაცი ქანანელი სა-
ზღვართა მათგან⁵ გამოვიდა, ლალადებ-
და და იტყოდა: შემიწყალე მე, უფალო,

11. არა თუ რომელი შეეაღს პირით,
შეაგინებს იგი კაცსა, არამედ რომელი გა-
მოეაღს პირისაგან, იგი შეაგინებს კაცსა.

12. მაშინ მოუტდეს მოწაფენი და
ჰრქუეს მას: უწყია, რამეთუ ფარისეველ-
თა ვითარ ესმა სიტყუაჲ შენი, დაბრ-
კოლდეს?

13. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ:
ყოველი ნერგი, რომელი არა დაჰნერგა
მამამან ზეცათამან[ნ], აღმოიფხურეს.

14. ხ აცადეთ მათ: ბრმანი არიან
და წინამძღუარნი ბრმათანი. ხოლო ბრმაჲ
ბრმასა თუ წინაუძღუნ, შესცთიან და
ორნი[ი]ვე შთაცუვიან[ნ] მთხრებლსა.

15. მიუგო პეტრე[ე] და ჰრქუა მას:
გამოგითარგმანე¹ ჩუენ იგავი ეგე.

16. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: აწ თქუენ-
ცა უგულისხმოვე ხართ?

17. და არა გიცნობიეს, რამეთუ ყო-
ველი, რომელი შეეაღს პირით, მუცლად
მიეაღს და განსაველით განეაღს?

18. ხოლო გამომავალი პირით გული-
საგან გამოეაღს, იგი შეაგინებს კაცსა.

19. რამეთუ გულისაგან გამოვლენ გუ-
ლის სიტყუანი ბოროტნი, კაცის-კლვა-
ნი, მრუშებანი, სიძვანი, პარვანი, ცი-
ლის წამებანი, გმობანი.

20. ესე არიან რომელნი შეაგინებენ
კაცსა, ხოლო უზანელითა კელითა ჭამად
არა შეაგინებს კაცსა.

21. და წარმოვიდა მიერ იესუ და მო-
ვიდა ადგილთა ტჯროსისა და სიდონი-
სათა.

22. და დედაკაცი ქანანელი საზღვარ-
თა მათთაგან გამოვიდა, ლალადებდა და
იტყოდა: შემიწყალე მე, უფალო, ძეო²

1 პირით) — D. 2 დაბრკოლდეს E. 3 ჩემმან მან E. 4 უგულისხმოვე E. 5 მათთაგან E.

1 დაუწყრია „გამოგითარგმანე“ და შემდეგ „უ“-ს პირველი ნაწილი (თ) წაუშლია.

DE

C

ძეო¹ დავითისო, რამეთუ ასული ჩემი ბოროტად ეშმაკეულ არს.||

23. ხოლო იესუ არა² მიუგო³ მას სიტყუაჲ. და მოუტდეს მოწაფენი იესუს და ჰრქუეს მას: განუტევე ესე, რამეთუ ლაღადებს და შეგვდგს⁴ ჩუნ.

24. ჰრქუა მათ იესუ: არა ვიდრემე მოვლინებულ ვარ, გარნა ცხოვართა მათ წარწყმედულთა სახლისა ისრაჲლისათა.

25. ხოლო დედაკაცი იგი მოუტდა, თაყუანის-სცემდა მას და ეტყოდა: უფალო, შემიწყალე მე!

26. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მას: არა კეთილ არს მოღებად ჰური შეილთაგან და დაგებად⁵ ძაღლთა.

27. ხოლო მან ჰრქუა: ჰე⁶, უფალო, რამეთუ ძაღლიცა ჰამედ ნაბიჭვეისაგან, რომელ გარდამოცვინ ტაბლისაგან უფალოთა მათთაჲსა.

28. მაშინ მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ჰ დედაკაო! დიდ არს სარწმუნოებაჲ⁷ ეგე შენი; გეყავნ შენ, ვითარცა გნებაეს. და განიკურნა ასული იგი მისი მიერ ეამითაგან.

29. და წარვიდა მიერ იესუ და მოვიდა ზღვს კიდესა⁸ გალილეაჲსასა და აღვიდა მთასა და დაჯდა მუნ. |

30. და მოუტდა მას ერი მრავალი, რომელთა ჰყევანდა მათ თანა მკელობრები⁹, ბრმები, ყრუნი, ქუეწარმძრომელნი¹⁰ და სხუანი მრავალნი თითო-სახეთაგან სენთა შეპყრობილნი, და დასხნეს იგინი ფერკთა თანა იესუსთა,¹¹ და განკურნნა იგინი,

31. ვითარმედ უკვრდაცა ერსა მას, ჰხედვიდეს¹² რაჲ, ვითარ-იგი ყრუნი და უტყუენი იტყოდეს, და მკელობელნი ვი-

დავითისო, რამეთუ ასული ჩემი ბოროტად ეშმაკეულ არს.

23. ხოლო თავადმან არა¹ მიუგო მას სიტყუაჲ. და მოუტდეს მას მოწაფენი და ეტყოდეს მას და ჰრქუეს: განუტევე ესე, რამეთუ შეგვდგს² ჩუნ და ლაღადებს.

24. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: არა ვიდრე მოვლინებულ ვარ, გარნა ცხოვართა მათ წარწყმედულთა სახლისა ისრაჲლისათა.

25. ხოლო იგი მოუტდა, თაყუანის-სცემდა მას და ეტყოდა: უფალო, შემიწყალე მე!

26. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქუა მას: არა კეთილ არს მოღებაჲ ჰურისაჲ შეილთაგან და დადებად ძაღლთა.

27. ხოლო მან ჰრქუა: ჰე, უფალო, და რამეთუ ძაღლიცა ჰამედ ნაბიჭსა, გარდამონაცვინებაჲ³ ტაბლისაგან უფალოთა მათთაჲსა.

28. მაშინ მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ჰ დედაკაო! დიდ არს სარწმუნოებაჲ შენი; გეყავნ შენ, ვითარცა გნებაეს. და განიკურნა ასული იგი მისი მიერ ეამითაგან.

29. და წარმოვიდა მიერ იესუ და მოვიდა ზღვს⁴ კიდესა მას გალილეაჲსასა, აღვიდა მთასა და დაჯდა მუნ.

30. და მოუტდა მას ერი მრავალი, რომელთა ჰყევანდა მათ თანა მკელობრები. და ბრმები, ყრუნი და ქუეწარმძრომელნი და სხუანი მრავალნი თითო-სახეთაგან სენთა შეპყრობილნი, და დასხნეს იგი⁵ ფერკთა თანა იესუსთა, და განკურნნა იგინი,

31. ვიდრე უკვრდაცა⁶ ერსა მას, ჰხედვიდეს რაჲ, ვითარ-იგი ყრუნი და უტყუენი იტყოდეს, და მკელობელნი ვი-

1 ძეო D*. 2 არა DE. 3 მიუ D. 4 შეგვდგს D*. 5 დადებად E. 6 ჰ D*. 7 სარწმუნოებაჲ E. 8 კედლა D. 9 ასეა. 10 ქუეწარმძრომელნი D. 11 იესუსთა (იქსთა) D. 12 ხედვიდეს D.

1 არაა C. 2 შეგვდგს C. 3 გარდამონაცვინებაჲ C. 4 ზღვს C. 5 დასხნეს იგი ასეა. 6 უკვრდაცა C.

DE

C

დოდეს, და ღრეკილნი განიკურნებოდეს და აღიდებდეს ლმერთსა.

32. ხოლო იესუ მოუწოდა მოწაფეთა თჳსთა და ჰრქუა: მეწყალის მე¹ ერი ესე, რამეთუ ესერა აწ სამი დღე² არს, და მელიან მე, და არარაა აქუს³, რადმცა ჰამეს; და განტევებამ მათი უზმათაჲ არა მინებავს, ნუუკუე დაცვენ გზასა ზედა.

33. ჰრქუეს მას მოწაფეთა მათ: ვინაჲ ჩუენდა უდაბნოსა ზედა პური ესოდენი, ვითარმცა განძღა ერი ესოდენი?

34. ჰრქუა მათ იესუ: რაოდენი პური გაქუს აქა? ხოლო მათ ჰრქუეს: შვიდი || პური და მცირედ თევზი.

35. და უბრძანა ერსა მას დასხდომამ ქუეყანასა ზედა.

36. და მოიღო შვიდი იგი პური და თევზი, ჰმადლობდა და განტეხა და მისცა მოწაფეთა, და მოწაფენი იგი მისცემდეს ერსა მას.

37. ჰამეს ყოველთა და განძღეს; და აღიღეს ნეშტი იგი ნამუსრევი შვიდი სფურიდი საეს⁴.

38. ხოლო რომელთა ჰამეს, იყვნეს ოთხ ათას მამანი⁵ ხოლო, თჳნიერ ყრმებისა და ღედებისა.

39. და განუტევა ერი იგი და აღვიდა იესუ ნავსა და მოვიდა საზღვართა მაგდალასათა.

დეს, და ღრეკილნი განიკურნებოდეს, და ბრმანი ხედვიდეს და აღიდებდეს ლმერთსა ისრაჲლისასა.

32. ხოლო იესუ მოუწოდა მოწაფეთა და ჰრქუა მათ: მეწყალის ერი ესე, რამეთუ აწ ესერა სამი დღე არს, ვინაჲთგან მელიან მე და არაა აქუს¹, რადმცა ჰამეს; და განტევებამ მათი უზმათაჲ არა მინებს, ნუუკუე დაცვენ გზასა ზედა.

33. ხოლო მოწაფეთა მისთა ჰრქუეს მას: ვინაჲ არს ჩუენდა უდაბნოსა ესოდენი პური, ვინაჲმცა განვაძღეთ ერი ესოდენი?

34. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: რაოდენი პური გაქუს² აქა? ხოლო მათ ჰრქუეს: შვიდი პური და მცირედ თევზი.

35. და უბრძანა ერსა მას დასხდომამ ქუეყანასა.

36. და მოიღო შვიდი³ იგი პური და თევზნი და ჰმადლობდა და განტეხა და მისცემდა მოწაფეთა, ხოლო მოწაფენი იგი მისცემდეს ერსა მას.

37. და ჰამეს ყოველთა და განძღეს; და მეტი იგი ნამუსრევი აღიღეს შვიდი⁴ სფურიდი⁵ საესე.

38. ხოლო რომელთა ჰამეს, იყვნეს ოთხ ათას მამანი, თჳნიერ ყრმებისა⁶ და ღედებისა.

39. და განუტევნა იგინი⁷ და აღვიდა ნავსა და მოვიდა საზღვართა მაგდალასათა.

16

1. და მოუტდეს მას ფარისეველნი და საღუკეველნი, განოსციდიდეს მას და ჰკითხვიდეს, რაჲთა სასწაული ზეციით უჩუენოს მათ.

2. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქუა

1 მე]—E. 2 დღე D. 3 აქს E. 4 სფურიდი საესე D. 5 მამან E. 1 აქუნს C. 2 გაქუნს C. 3 შუდი C. 4 სფურიდი C. 5 ყრმებისა C. 6 იგინინი C. 7 აღვიდეს C.

1. და მოუტდეს მას ფარისეველნი და საღუკეველნი, გამოსციდიდეს, განიკითხვიდეს მას, რაჲთა სასწაული ზეციით უჩუენოს მათ.

2. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქუა

1 მე]—E. 2 დღე D. 3 აქს E. 4 სფურიდი საესე D. 5 მამან E. 1 აქუნს C. 2 გაქუნს C. 3 შუდი C. 4 სფურიდი C. 5 ყრმებისა C. 6 იგინინი C. 7 აღვიდეს C.

DF

მათ: შე-რამ-მწუხრდის, სთქვთ: ყულრო¹ იყოს, რამეთუ წითს ცაჲ.

3. და განთიად სთქვთ: ზამთარი იყოს, რამეთუ კსინავს მწუხარედ ცაჲ. ორ-გულნო, პირი სამე² ცისაჲ³ იცით გა-მოცდად, ხოლო სასწაულნი ჟამთანი გერ ძალ-გიც გულისწმის-ყოფად⁴.

4. ნათესავი ბოროტი და მემრუშ⁵ სასწაულსა ეძიებს, და სასწაული არა ეცეს მას, გარნა სასწაული იონა წინა-წარმეტყუელისაჲ. და⁶ დაუტევნა იგინი და წარვიდა.

5. და მოვიდეს მოწაფენი⁷ მისნი მი-ერ წიად და დაეიწყუდა⁸ პური მიღებად.

6. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: იხილეთ და ეკრძალენით ცომისა მისგან ფარი-სეველთაჲსა და საღუკეველთაჲსა.

7. ხოლო იგინი⁹ განიზრახვიდეს გულ-თა თჳსთა და იტყოდეს, ვითარმედ: პუ-რი არა მოვიდეთ.

8. გულისწმა-ყო¹⁰ იესუ და ჰრქუა მათ: რაჲსა ჰზრახავთ¹¹ გულთა თქუენთა, მცირედ მორწმუნენო, რამეთუ პური არა გაქუს?

9. არლა გიცნობიეს, არცა მოიკსენეთ ხუთთა მათ პურთაჲ და¹² ხუთ ათას-თაჲ¹³ მათ?

10. არცა შვდთაჲ მათ პურთაჲ და¹² ოთხ ათასთაჲ¹³ მათ, და რაოდენი¹⁴ სფურიდი¹⁵ აღილეთ?

11. ვითარ არა გიცნობიეს, რამეთუ არა პურისათჳს გარქუ თქუენ: ეკრძა-ლენით ცომისა მისგან ფარისეველთაჲსა და საღუკეველთაჲსა, რომელ არს ორ-გულეზაჲ?

12. მაშინ გულისწმა-ყვეს¹⁶ მოწაფეთა მისთა, რამეთუ არა ჰრქუა მათ კრძალ-

C

მათ: შე-რამ-მწუხრდის, ჰსთქვთ: ყულ-რო იყოს, რამეთუ წითს ცაჲ.

3. და განთიად სთქვთ¹: ზამთარი იყოს, რამეთუ კსინავს მწუხარედ ცაჲ. ორგულნო, ცისა სამე პირი იცით ცნო-ბად, ხოლო სასწაულნი ჟამთანი ვერ ძალ-გისხენ გულისწმის-ყოფად.

4. ნათესავი ბოროტი და მემრუშე სა-სწაულსა ეძიებს, და სასწაული არა ეცეს მას, გარნა იონა წინაწარმეტყუელისაჲ. და დაუტევნა იგინი და წარვიდა.

5. და მოვიდეს მოწაფენი მისნი და დაეიწყუდა პურისა მოღებაჲ.

6. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: იგულეთ და ეკრძალებოდეთ ცომისა მისგან ფა-რისეველთაჲსა და საღუკეველთაჲსა.

7. ხოლო იგინი განიზრახვიდეს გულ-თა შინა მათთა და იტყოდეს, ვითარ-მედ: პური არა გუაქუს².

8. ვითარ გულისწმა-ყო იესუ, ჰრქუა მათ: რაჲსა ჰზრახავთ გულთა შინა თქუენ-თა, მცირედ მორწმუნენო, რამეთუ: პური არა გუაქუს³?

9. არლა გულისწმა-გიყოფიეს, არცა გაკსოს ხუთი იგი ტუეზაჲ ხუთ ათასთა და რაედენი გოდორი აღილეთ?

10. და არცა შვდი იგი ტუეზაჲ⁴ ოთხ ათასთა?

11. ვითარ არა გულისწმა-ჰყავთ, რა-მეთუ არა პურისათჳს გარქუ თქუენ: ეკრძალენით ცომისა მისგან ფარისეველ-თაჲსა.

12. მაშინ გულისწმა-ყვეს, რამეთუ არა ჰრქუა მათ კრძალეზაჲ ცომისაჲ, არამედ

1 მუღროდი D. 2 სამი D. 3 ცისა D. 4 გულისწმის-ყოფად E. 5 მემრუშე D. 6 და—D (აღ-ბათ გადატანის გამო: და|უტევნა). 7 მწყლი D*. 8 დაეიწყუდა E. 9 იგი E. 10 გულისწმა-ყო E. 11 ზრახავთ D*. 12 და—D. 13 ათასთა D*. 14 რაედენი E. 15 სფურიდი D*. 16 გულისწმა-ყვეს E.

1. სთქვთ C. 2 გვაქუნს C. 3 გუაქუნს C. 4 კუეზა C.

DE

C

ვამ ცომისაგან, არამედ მოძღურებისაგან ფარისეველთაჲსა და საღუკეველთაჲსა.

13. მო-რამე-ვიდა იესუ აღვილთა მათ კესარია ფილიპიამსათა, ჰკითხვიდა მოწაფეთა თჳსთა და ჰრქუა: რამ თქჳან ჩემთჳს კაცთა, ძისა კაცისაჲ ყოფამ?

14. ხოლო მათ ჰრქუეს¹: რომელთამე იოვანე ნათლის-მცემელი, რომელთამე ელია და სხუათა იერემია² გინა ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი.

15. ხოლო მან ჰრქუა მათ: თქუენ ვინ გგონიე³ მე?

16. მიუგო სიმონ-პეტრე და ჰრქუა მას: შენ ხარ ქრისტე⁴, ძო ღმრთისა⁵ ცხოველისაჲ.

17. მიუგო⁶ იესუ და ჰრქუა მას: ნეტარ ხარ შენ, სიმონ, ძეო⁷ იონაჲსო, რამეთუ ვორცთა და სისხლთა არა გამოგიცხადეს შენ, არამედ მამამან ჩემმან ზეცათამან.

18. ხოლო მე გეტყვ შენ, რამეთუ შენ ხარ კლდე, და ამას | კლდესა ზედა აღვაშენო ეკლესიაჲ ჩემი, და ბქენი ჯოჯოხეთისანი ვერ ერეოდიან მას.

19. და მიგცნე შენ კლიტენი სასუფეველისა ცათაჲსანი; და რომელი შეჰკრა ქუეყანასა ზედა, კრულ იყოს იგი ცათა შინა; და რომელი განჰჳსნა⁸ ქუეყანასა ზედა, ვსნილ იყოს იგი ცათა შინა.

20. მაშინ ამცნო მოწაფეთა თჳსთა, რამეთა არავეს უთხრან, ვითარმედ იგი არს ქრისტე⁹.

21. მიერიოვან იწყო იესუ უწყებად მოწაფეთა თჳსთა, ვითარმედ: ჯერ-არს მისი იერუსალმსდ აღსლვაჲ და ფრიად ენებაჲ მღდელთ მოძღუართაგან და მოხუცებულთა ერისათა და მწიგნობართა, მოკლვად და მესამესა დღესა აღდგომად.

მოძღურებისაგან ფარისეველთაჲსა და საღუკეველთაჲსა.

13. და მოვიდა იესუ კესარიად კერძო ფილიპსსა, ჰკითხვიდა მოწაფეთა თჳსთა და ჰრქუა: რამ მრქჳან¹ მე კაცთა, ვითარმედ: ვინ ვარ მე, ძე კაცისაჲ?

14. ხოლო მათ თქუეს: რომელთამე თქჳან² იოვანე ნათლის-მცემელი, რომელთამე ელია³ და რომელთამე იერემია ანუ ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი.

15. მან ჰრქუა მათ: თქუენ რამ სთქვთ⁴, ვითარმედ ვინ ვარ მე?

16. მიუგო სიმონ-პეტრე და ჰრქუა: შენ ხარ ქრისტე, ძე ღმრთისა⁵ ცხოველისაჲ.

17. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ნეტარ ხარ შენ, სიმონ, ძეო იონაჲსო, რამეთუ ვორცთა⁶ და სისხლთა არა გამოგიცხადეს შენ, არამედ მამამან ჩემმან, რომელ არს ცათა შინა.

18. და მეცა გეტყვ შენ, რამეთუ შენ ხარ კლდე, და მაგას კლდესა ზედა აღვაშენო ეკლესიაჲ ჩემი, და ბქენი ჯოჯოხეთისანი ვერ ერეოდიან მას.

19. და მიგცნე შენ კლიტენი სასუფეველისა ცათაჲსანი; და რომელი შეჰკრა ქუეყანასა ზედა, კრულ იყოს ცათა შინა; და რომელი განჰჳსნა⁸ ქუეყანასა ზედა, ვსნილ იყოს იგი ცათა შინა.

20. მაშინ ამცნო მოწაფეთა, რამეთა არავეს უთხრან, რამეთუ იგი არს იესუ ქრისტე⁷.

21. მიერიოვან იწყო იესუ ჩუენებად⁹ მოწაფეთა თჳსთა, რამეთუ: მისლვად (იყო) იერუსალმსდ⁹ და ფრიად ენებად იყო მღდელთ მოძღუართაგან¹⁰ და მოხუცებულთაგან და მწიგნობართაგან, და მოკლვად და მესამესა დღესა აღდგომად.

1 ჰრქუეს|—E. 2 იერემია D. 3 გგონია D. 4 ქრისტე DE. 5 ღმრთისა D. 6 მიუ D. 7 ძო D. 8 განჳსნა D.

1 მრქჳან C. 2 თქუენ C. 3 ელია C. 4 თქვთ C. 5 ღმრთისა C. 6 ვოცთა C. 7 ჰო C. 8 ჩუენენებად C. 9 იმღმდ C. 10 მოძღურთაგან C.

DE

C

22. და მოუვდა¹ მას პეტრე და იწყობრალლობად მისა და ჰრქუა: შენდობა იყავნ შენდა, უფალო, არა იყოს ეგრე.

23. ხოლო თავადი მიექცა პეტრეს და ჰრქუა: წარვედ ჩემგან, ეშმაკო, რამეთუ საცთურ ჩემდა ხარ, || რამეთუ არა ჰზრახავ² ღმრთისასა, არამედ კაცთასა.

24. მაშინ ჰრქუა იესუ მოწაფეთათჳსთა: რომელსა უნდეს ჩემდა შემოდგომად და მოსლვად, უვარყავნ თავი თჳსი და³ აღილენ ჯუარაი თჳსი და შემომიდეგინ მე.

25. უკუეთუ ვისმე უნდეს თავი თჳსი განრინებად, წარიწყმიდოს იგი; და რომელმან წარიწყმიდოს თავი თჳსი ჩემთჳს, ამან პოვოს⁴ იგი.

26. რამე სარგებელ ეყოს კაცსა, უკუეთუ სოფელი ყოველი შეიძინოს და სული თჳსი იზღვიოს? ანუ რამ მისცეს კაცმან ნაცვალად სულისა თჳსისა?

27. რამეთუ მოსლვად არს ძჲ კაცისა დიდებითა მამისა თჳსისადათა ანგელოზთა მისთა თანა, და მაშინ მიაგოს კაცად-კაცადსა საქმეთა მათთაებრ.

28. ამენ გეტყჳ თქუენ: არიან ვინმე აქა ჰდგომარეთაგანნი, რომელთა არა იხილონ გემოჲ სიკუდილისაჲ, ვიდრემდე⁵ იხილონ ძჲ კაცისაჲ მომავალი სუფევითა თჳსითა.

22. და მოუვდა მას პეტრე, იწყობრალლობად და თქუა: ლხინებამცა არს შენდა, უფალო, და ნუმცა იყოფინ¹.

23. მიექცა პეტრეს და ჰრქუა: მართლუკუნ იქეც ჩემგან, ეშმაკო, რამეთუ დამბარკოლებელ ხარ შენ ჩემდა, რამეთუ არა ზრანავ² შენ ღმრთისასა³, არამედ კაცთასა.

24. მაშინ ჰრქუა იესუ მოწაფეთათჳსთა: რომელსა ჰნებავს კუალსა ჩემსა შედგომად, უვარყავნ თავი თჳსი, აღილენ ჯუარაი³ თჳსი და შემომიდეგინ მე.

25. რამეთუ რომელსა უნდეს თავისა თჳსისა ცხორებდა, მან წარწყმიდოს იგი; და რომელმან წარწყმიდოს თავი თჳსი ჩემთჳს, მან პოოს იგი.

26. რამე სარგებელ ეყოს კაცსა, სოფელი თუ შეიძინოს და სული თჳსი⁴ წარიწყმიდოს? ანუ რამე მისცეს კაცმან საქსარად სულისა თჳსისათჳს?

27. რამეთუ ძჲ კაცისაჲ მოსლვად არს დიდებითა მამისადათა ანგელოზთა თანა მისთა, და მაშინ მიაგოს კაცად-კაცადსა საქმეთა მათთაებრ.

28. მართლიად გეტყჳ თქუენ, რამეთუ არიან ვინმე აქა მდგომარეთაგანნი, რომელთა არა იხილონ გემოჲ სიკუდილისაჲ, ვიდრემდე იხილონ ძე კაცისაჲ, მომავალი სუფევასა თჳსსა.

17

1. და შემდგომად ექუსისა დღისა წარიყვანნა⁷ იესუ პეტრე და იაკობ და იოვანე, ძმად მისი, და აღიყვანნა იგინი მათასა მალალსა თჳსაგან.

2. და იცვალა მათ წინაშე სხუად ფერად, და გამობრწყინდა პირი მისი, ვი-

1. და შემდგომად მეექუსისა დღისა წარიყვანა იესუ პეტრე, იაკობ და იოვანე, ძმად მისი, და აღიყვანნა იგინი მათასა მალალსა მარტოლ.

2. და იცვალა წინაშე მათსა, და განბრწყინდა პირი მისი, ვითარცა მზჲ, და

1 მოუვდა D. 2 ზრახავ D. 3 და—D. 4 პოოს D. 5 სიკუდილისა D. 6 ვიდრე (ვ'ე) D. 7 წარიყვანა D.

1 იყოფის C. 2 ღმრთისა C 3 ჯუა C. 4 თჳსი C.

DE

თარცა მზს. ხოლო სამოსელი მისი სპეტაკი იყო, ვითარცა თოვლი.

3. და ეჩუენნეს მათ მოსე¹ და ელია, თანა-ზრახვიდეს მას.

4. მიუგო პეტრე და ჰრქუა იესუს: უფალო, კეთილ არს ჩუენდა აქა² ყოფიად. და, თუ გნებავს, ვქმნეთ აქა სამ ტალავარ: ერთი შენდა, ერთი მოსესა და ერთი ელიადსა³.

5. და ვიღრე იგი ამას იტყოდა⁴ ოდენ, აჰა ესერა ღრუბელი ნათლისაჲ აგრილობდა მათ, და ჯმად იყო ღრუბლით გამო და თქუა: ესე არს ძს ჩემი საყუარელი, რომელი მე სათნო-ვიყავ⁵; მაგისი ისმინეთ.

6. ესმა რაჲ ესე მოწაფეთა, დავარდეს [პირსა ზედა მათსა და შეეშინა ფრიად. ||

7. მოუჭდა მათ იესუ, შეახო კელი და ჰრქუა: აღდეგით, ნუ გეშინინ!

8. და აღიხილნეს თუალნი მათნი და არავინ იხილეს, გარნა თავადი იესუ ხოლო.

9. და გარდამო-რაჲ-ვიდეს იგინი მიერ მითთ, ამცნებდა მათ იესუ და ჰრქუა: ნუეის უთხრობთ ხილვასა ამას, ვიდრემდის ძს კაცისაჲ მკუდრეთით აღდგეს.

10. და ჰკითხვიდეს მას მოწაფენი თჳსნი და ეტყოდეს: ვითარ იტყჳან მწიგნობარნი იგი, ვითარმედ: ელიადსი ჯერ არს პირველად მოსლვად?

11. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: ელია მოვიდეს და კჳალად აგოს⁶ ყოველი.

12. ხოლო გეტყჳ თქუენ: ელია აწვე მოვიდა და არა იცნეს იგი, არამედ უყვეს მას, რაოდენი უნდა. ეგრეცა ჯერ არს ძისა კაცისაჲ ვნებად მათგან.

C

სამოსელი მისი იქმნა სპეტაკი, ვითარცა ნათელი.

3. და მუნქუეს ეჩუენნეს მათ მოსე და ელია და ეტყოდეს მას.

4. მიუგო პეტრე იესუს და ჰრქუა: უფალო, კეთილ არს ჩუენდა აქა ყოფიად. და, თუ გნებავს, ვქმნეთ აქა სამ ტალავარ: შენდა¹ ერთი და მოსესა ერთი და ელიადსა ერთი.

5. და ვიღრე იგი ამას იტყოდა-ლა, აჰა ღრუბელმან ნათლისამან დააგრილა მათ, და მუნქუესვე² ჯმად იყო ღრუბლით³ განო და თქუა: ესე არს ძე ჩემი საყუარელი, რომელი მთნავს⁴ მე; ისმინეთ მაგისი.

6. და ვითარ ესმა მოწაფეთა, დავარდეს [რ]დეს პირსა ზედა მათსა და შეეშინა ფრიად.

7. და მოუჭდა მათ იესუ, კელი შეახო და ჰრქუა: აღდეგით, ნუ გეშინინ!

8. და ვითარ აღიხილნეს თუალნი მათნი, არავინ იხილეს, გარნა იესუ ხოლო მარტოჲ.

9. და ვითარ გარდამოვიდოდეს იგინი მიერ მითთ, ამცნო მათ იესუ და ჰრქუა: ნუეის უთხრობთ ხილვასა მას, ვიდრემდის ძს კაცისაჲ მკუდრეთით აღდგეს.

10. და ჰკითხვიდეს მას მოწაფენი და ჰრქუეს: რაჲ-მე უყუე¹ მწიგნობართა თქჳან², ვითარმედ: ელია-ლა პირველად მოსლვად არს?

11. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: ელია მოსლვად არს და აღგიდ-აგოს ყოველი.

12. ხოლო მე გეტყჳ თქუენ, რამეთუ ელია მოვიდა და არა იცნეს იგი, არამედ უყვეს მას, რაოდენიცა უნდა. ეგრეცა ძე კაცისაჲ ვნებად არს მათგან.

1 მოსე E. 2 ჩუენდა აქა D („ა“ აკლია აღბათ მომდევნო სიტყვის თავკიდურის გამო).

3 ელიას D. 4 ეტყოდა D. 5 რომელი მე სათნო-ვიყავ—E. 6 მოაგოს E.

1 შენდაჲ C. 2 მუნქუესვე C. 3 ღრო[ი]ბლით C. 4 უყვე C. 5 თქჳან C.

DE

C

13. მაშინ გულისწმა-ყვეს¹ მოწაფეთა შისთა, რამეთუ იოვანესთჳს ნათლის-მცემელისა ჰრქუა მათ.

14. და ვითარცა მოვიდეს იგინი ერისა მის, მოუტდა მას კაცი ერთი, მუტლნი დაიდვნა მის წინაშე, ევედრებოდა მას და ეტყოდა:

15. უფალო, შეიწყალე ძმ ჩემი, რამეთუ ცისად-ცისად ბოროტად იგუემეზბის, რამეთუ მრავალ გზის შთაეარდის იგი ცეცხლსა და მრავალ გზის წყალსა.

16. და მოვკვარე იგი მოწაფეთა შენთა, და ვერ შეუძლეს განკურნებად მისა.

17. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ჰნათესავი ურწმუნოდ და გულარძნილი², ვიდრემდის თქუენ თანა ვიყო, ვიდრემდის თავს-ვიდედბდე თქუენსა? მომგუარეთ მე იგი აქა!

18. და მოვკვარეს, და შეჰრისხნა მას იესუ, და განვიდა მისგან ეშმაკი იგი. და განიკურნა ყრზაჲ იგი მიერ ჟამითგან.

19. მაშინ მოუტდეს მოწაფენი იესუს თჳსაგან და ჰრქუეს: რამსათჳს ჩუენ ვერ შეუძლეთ განკურნებად მას?

20. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მცირედ მორწმუნეობითა თქუენითა. ამენ გეტყჳ თქუენ: უკუეთუ გაქუნდეს სარწმუნოვებაჲ, ვითარცა მარკულაი მდოგჳსაჲ, || ჰრქუათ მთასა ამას: მიიცვალე ამიერ იქი, და მიიცვალოს, და არარაჲ შეუძლებელ იყოს თქუენ მიერ.

21.

22. და ვითარ იქცეოდეს³ იგინი გალილეას, ჰრქუა მათ იესუ, ვითარმედ: ჯერ-არს ძმ კაცისაჲ მიცემად ჳელთა კაცთასა,

23. და მოკლან იგი, და მესამესა დღე-

13. მაშინ გულისწმა-ყვეს მოწაფეთა, რამეთუ იოვანესთჳს ნათლის-მცემელისა ჰრქუა მათ.

14. და ვითარ მოვიდეს ერსა მას თანა, მო-ვინმე-უტდა მას კაცი, მუტლნი დაიდვნა და ეტყოდა:

15. უფალო, შეიწყალე ძმ¹ ჩემი, რამეთუ ახლის პიროვან არს და ძრძრად იგუემეზბის², რამეთუ მრავალ გზის შთაეარდის ცეცხლსა და მრავალ გზის წყალსა.

16. და მოვართუ იგი მოწაფეთა შენთა, და ვერ შეუძლეს განკურნებად მისა.

17. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ჰნათესავო³ ურწმუნოო და გულარძნილო, ვიდრემდის თქუენ თანა ვიყო, ვიდრემდის თავს-ვიდედბდე თქუენსა? მომგუარეთ მე იგი აქა!

18. და შეჰრისხნა მას იესუ, და განვიდა მისგან ეშმაკი იგი, და განიკურნა წული იგი მიერ ჟამითგან.

19. მაშინ მოუტდეს მოწაფენი იესუს თჳსაგან და ჰრქუეს მას: ჩუენ რად ვერ უძლეთ განჯდად მისა?

20. ხოლო მან ჰრქუა მათ: მცირედ მორწმუნეობისა თქუენისათჳს. რამეთუ მართლიად გეტყუ თქუენ: გაქუნდეს თუ სარწმუნოვებაჲ მდოგჳს⁴ მარკულა ოდენ, ჰრქუათ მთასა ამას: იცვალე ამიერ, და მუნ იცვალოს, და არა იყოს უძლურება თქუენდა.

21.

22. და ვიდრე იქცეოდეს იგინი გალილეას, ჰრქუა მათ იესუ: მიცემად არს ძე კაცისაჲ ჳელთა კაცთასა,

23. და მოკლან იგი, და მესამესა დღე-

1 გულისწმა-ყვეს E. 2 გულარძნილი D. 3 იქცეოდეს D.

1 ძმ C. 2 იგუემეზბის C. 3 ნათესავო C. 4 მდოგჳს C.

DF

C

სა აღდგეს. ხოლო იგინი შეწუხნეს ფრიალ.

24. და ვითარ მოვიდეს იგინი კათარნაუმდ¹, მოუტდეს მათ* რომელნი-იგი ხარკსა შეჰკარებდეს და ჰრქუეს] პეტრეს: [მოძლუარმან] თქუენმან [არა მოგუცი]სა ხარკი?

25. [ხოლო მან ჰრქუა: ჰე²]. და ვითარცა შევიდეს ი[გინი სახილ], უსწრო იესუ და [ჰრქუა პეტრეს]: რასა ჰგონებ შენ, სი[მონ]: მეფენი ქუეყანისანი ვიეთ-გან მიიღებენ ხარკსა ანუ ზუერსა მათ-სა: შეილთაგან ანუ უცხოთაგან?

26. ჰრქუა პეტრე: უცხოთაგან. და ჰრქუა მას იესუ: აწ უკუე თავისუფალ სამე არიან შეილნი.

27. ხოლო რაათა არა დაეაბრკოლნეთ³ იგინი, წარვედ ზღუად | და შთააგდე სამკედლური, და რომელ პირველად აღმოჰკდეს თევზი, მოიღე და აღლუე პირი მისი და ჰპოო მას შინა სასწორი⁴, მოიღე იგი და მიეც მათ ჩემთვის და შენთვის.

სა აღდგომად¹. და შეზრუნდეს იგინი ფრიალ.

24. და რაემს მოვიდეს იგინი კათარნაომდ, მოუტდეს პეტრეს რომელნი-იგი დიდრავმასა მოჰკდიდეს და ჰრქუეს მას: მოძლუარმან თქუენმან არა გამოსცის ხარკი ღრამისაჲ?

25. და მან ჰრქუა მათ: ჰე². და ვითარ შევიდა იგი სახილ, ასწრო მათ იესუ და ჰრქუა: რასა ჰგონებ შენ, სიმონ, მეუფეთა ქუეყანისათა რომელთა³ გამოიღიან ხარკი ანუ თუ ზუერი: შეილთაგან ანუ უცხოთაგან?

26. ჰრქუა მას: უცხოთაგან. ჰრქუა მას იესუ: აწ უკუე აზნაურ არიან შეილნი იგი.

27. არამედ რაათა არა დააბრკოლნეთ იგინი, მივედ ზღუასა და შთააგდე სამკედლური და რ[ომელი]⁴ პირველად აღმოჰკდეს თევზი, მოიღე და აღლუე პირი მისი და ჰპოო მას შინა სასწორი, მოიღე იგი და მიეც მათ ჩემ წილ და შენ წილ.

18

1. მაშინ მოუტდეს იესუს მოწაფენი თუნნი და ეტყოდეს: ვინ-მე უფროას [იყ]ოს სასუფეველსა ცათასა?

2. და მოუწოდა იესუ ყრმასა და აღდგინა იგი შორის მათსა

3. და ჰრქუა მათ: ამენ გეტყვ თქუენ: უკუეთუ არა მოიქცეთ (და)⁵ იქმნეთ ვითარცა ყრმანი, ვერ შეხვდეთ სასუფეველსა ცათასა.

4. რამეთუ რომელმან დაიმდაბლოს

1. მას დღესა შინა მოუტდეს მოწაფენი იესუს და ჰრქუეს: ვინ-მე უფროას არს სასუფეველსა ცათასა?

2. და მოუწოდა იესუ ყრმასა და აღდგინა მათ შორის

3. [და ჰრქუა მათ: მართლიად გეტყვ თქუენ: არა თუ იქცეთ და იქმნეთ, ვითარცა ყრმანი, ვერ შეხვდეთ სასუფეველსა ცათასა.

4. რამეთუ რომელმან დაიმდაბლოს

1 კათარნაომდ E. * აქედან მოყოლებული ტექსტი დაზიანებულია E-ში ერთი ფურცლის ფარგალში (ფ. E 40, მათ. 17,22—18,10). ამ ნაწილში ტექსტი გამართულია D-ს მიხედვით, E-ს დაკლებული სიტყვები და ასოები კაეებშია ჩასმული. 2 ჰმ D. 3 დავაბრკოლნეთ E. 4 სასწური D. 5 და]—DE.

1 აღდგომადა C. 2 ჰმ C. 3 მოსალოდნედი იყო: რომელთაგან. 4 რ[ლი] C.

DE

C

თავი [თჳსი, ვითარცა ყრმაჲ ესე, იგი უფროჲს იყოს სასუფეველსა ცათასა.

5. და რომელმან შეიწყნაროს ყრმაჲ ერთი ესრე სახელ სახელითა ჩემითა, მან მე შემიწყნაროს.

6. ხოლო რომელმან დააბრკოლოს ერთი მცირეთა ამათგანი ჩემდა მომართ მორწმუნეთაჲ, უმჯობეს არს მისა დამოთუ-იკიდოს¹ ფქვილი ერთი ვირით საფქველი ქედსა და || დაინთქას იგი უფსკრულთა ზღუსათა.

7. ვაჲ სოფელსა საცთურთა მათგან, რამეთუ უნებლიადთა მომავალ არს საცთური მათ [ზედა; ხოლო ვაჲ მის კაცისაჲ, რომლისაგან მოვიდეს სა[ცთური] იგი.

8. [უკუეთუ] კელი შენი [ანუ ფერკი შენი გაც[თუ]ნებდეს შენ, მოიკუთუთ იგი და განაგდე შენგან: უმჯობეს არს შენდა შესლვად ცხოვრებასა მკელობელისაჲ² გინა უწელოჲსაჲ³, ვიდრე ორნი კელი და ორნი ფერკნი თუ გეხსნენ და შთაჰვარდე ცეცხლსა მას საუკუნესა.

9. და თუ თუალი შენი გაცთუნებდეს შენ, აღმოიღე იგი და განაგდე შენგან: უმჯობეს არს შენდა ერთ-თუალისაჲ შესლვად ცხოვრებასა, ვიდრე ორთა თუალთა სხმასა⁴ და შთავრდომად გეჰენიასა.

10. ეკრძალენით, ნუუკუე ვინმე შეურაცხ-ჰყოთ ერთი [მცირე]თა⁵ ამათგანი. გეტყჳ თქუნენ, რამეთუ ანგელოზნი მათნი მარადის ცათა შინა ჰხედვენ⁷ პირსა⁸ მამისა ჩემისასა, რომელ არს ცათა შინა.

11.

12. ვითარ ჰგონებთ თქუნენ: კაცსა

თავი თჳსი, ვითარცა ყრმაჲ ესე, ესე არს უდიდეს სასუფეველსა ცათასა.

5. და რომელმან შეიწყნაროს ყრმაჲ ერთი ესევეთარი სახელად ჩემდა, მე შემიწყნაროს.

6. ხოლო რომელმან აცთუნოს ამათ მცირეთაგანი ერთი, რომელთა ვჰრწამ მე, უმჯობე არს მისა დამო-თუმცა-ეკი-და მას ფქვლი ვირით საფქველი ყელსა მისსა და შთა-მცა-ვარდა უფსკრულთა ზღუსათა¹.

7. ვაჲ ამის სოფლისა საცთურთაგან, რამეთუ მოსლვად არს საცთუ[რი]; ხოლო ვაჲ შინ კაცისა[ჲ], რომლისაგან მოვიდეს საცთური[ი] იგი.

8. უკუეთუ კელი შენი გინა თუ ფერკი შენი გაცთუნებდეს შენ, მოიკუთუთ² და განაგდე იგ[ი] შენგან: უმჯობე არს შენდა შესლვად ცხოვრებასა მკელ[ო]ბელისაჲ ანუ უწელოჲსაჲ, ვიდრე არა ორთა კელთა ანუ ორთა ფერკთა დგმასა და შთავრდომად ცეცხლსა საუკუნესა.

9. [და] თუ თუალი³ შენი გაცთუნებდეს შენ, აღმოიკადე იგი და განაგდე შენგან: უმჯობეს არს შენდა ერთ-თუალისაჲ შესლვად ცხოვრებასა, ვიდრე-და არა ორთა თუალთა სხმასა და შთავრდომად გეჰენიასა ცეცხლისასა.

10. ხ⁴ ეკრძალენით, ნუ შეურაცხ-ჰყოფთ ერთსა კნინაკთა⁵ ამათგანსა. გეტყჳ თქუნენ, რამეთუ ანგელოზნი მათნი ცათა შინა⁴ მარადის ხედვენ⁷ პირსა მამისა ჩემისასა, რომელ არს ცათა შინა⁸.

11. რამეთუ მოვიდა ძმ⁶ კაცისაჲ ცხოვრებად წარწყმედულისა.

12. რასა ჰგონებთ თქუნენ: იყოს თუ

1 მო-თუ-იკიდოს E. 2 მკელობრძოსაჲ D* („ი“ ზემოდან არის ჩამატებული). 3 გინა უწელოჲსაჲ—E. 4 თუალთუას|სხმასა E. 5 შეურაცხ-ყოთ D. 6 მცირეთა] მცნებათა D*. 7 ხედვენ D. 8 პირს D*.

1 ზღუსათა C. 2 მოიკუთუთ C. 3 თჳალი C. 5 ცა შინა C.

DE

C

თუ ვისმე ედგას ასი ცხოვარი და შეს-
ცთეს ერთი მათგანი, არა-მე დაუტევნესა
ოთხმეოც და ათცხრამეტნი¹ იგი მთა-
თა² შინა და წარვიდეს და მოიძიოს
შეტომილი იგი?

13. და რაჟამს პოვოს³ შეტომი-
ლი⁴ იგი, ამენ გეტყვ თქუნენ: უფროსს
უხაროდის მის ზედა, ვიდრე ოთხმეოც
და ათცხრამეტთა⁵ მათ, რომელნი არა
შეტომილ იყვნეს.

14. ესრეთ⁶ არს ნებაჲ მამისა ჩემი-
სა ზეცათაჲსა⁷, რადთა არა წარწყმდეს
ერთი მცირეთა ამათგანი.

15. უკუეთუ შეგცოდოს შენ ძმამან
შენმან, მივედ და ამხილე მას, რაჟამს
შენ და იგი ხოლო ორნი იყვნეთ. უკუე-
თუ ისმინოს შენი, შეიძინო ძმაჲ იგი⁸
შენი.

16. უკუეთუ შენი არა ისმინოს, მი-
ყვანე შენ თანა ერთი ანუ ორი სხუად,
რადთა პირითა ორისა ანუ⁹ სამისა მო-
წამისადათა დამტკიცოს ყოველი სიტ-
ყუად. ||

17. უკუეთუ მათიცა არა ისმინოს,
უთხარ კრებულსა; უკუეთუ კრებული-
საჲცა არავე ისმინოს, იყავნ იგი შენდა,
ვითარცა ხარკის მომჭდელი და მეზუე-
რც¹⁰.

18. ამენ გეტყვ თქუნენ: რომელი შე-
ჰკრათ ქუეყანასა ზედა, კრულ იყოს იგი
ცათა შინა; და რომელი განჰჰსნეთ¹¹
ქუეყანასა ზედა, ჰსნილ იყოს იგი ცათა
შინა.

19. მერმე გეტყვ თქუნენ: უკუეთუ¹²
ორნი თქუნეთაგანნი შეითქუნენ ქუეყა-
ნასა ზედა ყოვლისავეთჳს საქმისა, რად-
ცა ითხოვონ¹³, ეყოს მათ მამისა ჩემისა-
გან ზეცათაჲსა.

ვინმე კაცი და ედგას ასი ცხოვარი და
შესცთეს ერთი მათგანი, არა-მე დაუ-
ტეოს ოთხმეოც და ცხრამეტნი იგი მთა-
სა ზედა და მივიდეს და ეძიებდეს შეც-
თომილსა მას?

13. და იყოს თუ პოვოს იგი, მართ-
ლიად გეტყვ თქუნენ, რანეთუ უხარინ
მას ზედა უფროსს, ვიდრე-ლა არა¹
ოთხმეოც და აცხრამეტთა მათ, რომელ-
ნი-იგი არა შეტომილ იყვნენ.

14. ეგრე არა ნება არს მამისა ჩემისა
ზეცათაჲსა, რადთამცა წარწყმიდა ერ-
თი კნინაკთა ამათგანი².

15. უკუეთუ³ შეგცოდოს შენ ძმამან
შენმან, მივედ და ამხილე მას, რაჟამს⁴
შენ და იგი ხოლო მარტონი იყვნეთ.
უკუეთუ⁵ ისმინოს შენი, შეიძინე ძმაჲ
იგი შენი.

16. უკუეთუ⁶ არა ისმინოს შენი, მი-
ყვანე შენ თანა სხუად ერთი ანუ ორი,
რადთა პირითა მოწამეთა ორთადათა
ანუ სამთადათა დამტკიცენს ყოველი
სიტყუად⁷.

17. უკუეთუ არა ისმინოს მათიცა,
უთხარ კრებულსა; უკუეთუ კრებული-
საჲცა არა ისმინოს, იყავნ შენდა, ვი-
თარცა წარმართთაგანი და მეზუერც⁸.

18. მართლიად გეტყვ თქუნენ: რადე-
ნი შეჰკრათ ქუეყანასა ზედა, კრულ იყოს
იგი ცათა შინა; და რადენი განჰსნეთ
ქუეყანასა ზედა, ჰსნილ იყოს იგი ცათა
შინა.

19. მერმე მართლიად გეტყუ თქუნენ:
ორნი თუ თქუნეთაგანნი შეითქუნენ ქუე-
ყანასა ზედა საქმისა ამის ყოვლისათჳს,
რადცა ითხოონ, ეყოს მათ მამისა ჩემი-
საგან, რომელ არს ცათა შინა.

1 ცხრამეტნი D. 2 მთასა D. 3 პოვოს D. 4 შეტომილი E. 5 ცხრამეტთა D. 6 ეს-
რეთ D. 7 ასეა D-მ. 8 იგი-—D. 9 ანუ და D. 10 მეზუერე D. 11 განჰსნათ E. 12 უკუე D.
13 ითხოონ D.

1 ვიდრე-ლარა C. 2 მათგანი C (ალბათ წინამავალი ხმოვნის გამო). 3 [ო]კუეთუ C.
4 რაჟამს C. 5 უკუეთუ C. 6 [ო]კუეთუ C. 7 სიტყუად C. 8 მეზუერც C.

DE

20. რამეთუ სადაცა იყვნენ ორნი გინა სამნი შეკრებულ სახელისა ჩემისათვის, მუნ ვარ მე მათ შორის.

21. მაშინ მოუტდა იესუს პეტრე და ჰრქუა: უფალო, რაოდენ გზის შემცოდოს მე ძმამან ჩემმან, და მიუტევო¹ მას? ვიღრე შვდ გზისამდე?

22. ჰრქუა მას იესუ: არა გეტყვ შენ ვიღრე შვდ გზისამდე², არამედ ვიღრე³ სამეოც და ათჯერ შვდ გზის.

23. ამისთვის ემსგავსა სასუფეველი ცათად | კაცსა მეუფესა, რომელმან ინება სიტყვსა განგებად მონათა თვსთათანა⁴.

24. და ვითარცა იწყო განგებად, წარმოუდგინეს მას ერთი თანა-მღები ბევრისა შანთისად.

25. და ვითარცა არარად აქუნდა მას, რადმცა მისცა, უბრძანა უფალმან მისმან განსყიდად ცოლისად და შეიღთა მისთად და ყოველი, რადცა აქუნდა მას, და გარდაცდად იგი.

26. და დავარდა მონად იგი, თაყუანის-სცემდა მას და ეტყოდა: სულგრძელ იქმენ ჩემ ზედა და ყოველივე მიგცე⁵ შენ.

27. შეეწყალა⁶ უფალსა მას მონად იგი და განუტევა იგი და ყოველი თანა-ნადები იგი⁷ მიუტევა მას.

28. და ვითარცა გამოვიდა მიერ მონად იგი, ჰოვა ერთი მოყუასი თვისი, რომელსა თანა-ედვა მისი ასი დრაჰკანი; შეიპყრა იგი და შეაშთობდა მას და ეტყოდა: მომეც მე რადცა თანა-გაც⁸.

29. დავარდა⁹ მოყუასი იგი მისი, ევედრებოდა | მას და ეტყოდა: სულგრძელ იქმენ ჩემ ზედა და მიგცე შენ.

30. ხოლო მან არა ისმინა მისი, არა-

C

20. რამეთუ სადა არიან ორნი ანუ სამნი შეკრებულ სახელისა ჩემისათვის, მე მუნ ვარ შორის მათსა.

21. [მ]აშინ მოუტდა მას პეტრე და ჰრქუა: უფალო, რაოდენ გზის შემცოდოს მე ძმამან ჩემმან, და მიუტევო მას? შვდ გზისა?

22. ჰრქუა მას იესუ: არა გეტყვ შენ ვიღრე შვდ გზისამდე, არამედ სამეოც და ათჯერ შვდ¹ გზის.

23. ამისთვის ემსგავსა სასუფეველი ცათად კაცსა მეფესა, რომელსა უნდა სიტყვსა აღდინებად მონათა თვსთათანა.

24. და ვითარ იწყო სიტყუად, წარმოუდგინეს მას ერთი დანა-მღები ბევრისა ქანქრისად.

25. და ვითარ არარად აქუნდა გარდაცდად, ბრძანა მისი უფალმან მან მისმან განსყიდად, ცოლისა მისისად, შეიღთადა და ყოველი, რადცა ედვა მას, და გარდაზღუად მისა.

26. დავარდა მონად იგი, თაყუანის-სცემდა მას და ეტყოდა: სულგრძელ იყავ ჩემ ზედა, და ყოველი მიგცე შენ.

27. შეეწყალა უფალსა მონად იგი და განუტევა იგი და თანა-(ნა)დები² იგი მიუტევა მას.

28. და ვითარ გამოვიდა მონად იგი, ჰოვა ერთი მოყუასთა³ მისთავანი, რომელსა თანა-ედვა მისი ასი დრაჰკანი; შეიპყრა იგი და შეაშთობდა მას და ეტყოდა: მომეც მე, რადცა-იგი თანა-გაც.

29. დავარდა მოყუასი იგ[ი] მისი და ევედრებოდა მას და ეტყოდა: სულგრძელ მექმენ ჩუნ ზედა და მიგცე შენ.

30. ხოლო მან არა ინება, არამედ მი-

1 მიუტევო D. 2 გზისამდე E. 3 ვიღრე]—E. 4 თვს თანა D*. 5 მიგცი D*. 6 შეეწყა D*. 7 ყოველი იგი თანა-ნადები E. 8 თანა-გაც D*. 9 შეურდა J) (ალბათ ძველადაც ასე იყო: ვ.ს. აღდილი არ მოიპოვება).

1 შუდ C. 2 თანადები C. 3 მოყუასთა C.

DE

C

მედ უფროდს-ლა აურეებდა მის და შთა-
აგლო¹ იგი საპყრობილესა, ვიდრემდე
მისცეს მას თანა-ნადები იგი.

31. იხილეს რად მოყუასთა მისთა
საქმე² ესე, ფრიად შეწუხნეს; მივიდეს
და აუწყეს უფალსა მას მათსა ყოველი-
ვე იგი, რადცა ყო.

32. მაშინ მოუწოდა უფალმან თვსმან
და ჰრქუა მას: მონაო ბოროტო, ყოვე-
ლივე თანა-ნადები შენი მიგიტევე შენ,
რამეთუ მევედრებოდე შენ³;

33. არა ჯერ-იყოა შენდაცა⁴, რად-
თამცა შეიწყალე მოყუასი იგი შენი, ვი-
თარცა მე შეგიწყალე შენ?

34. და განურისხნა მას უფალი იგი
თვისი და მისცა იგი კელთა მტანჯველ-
თასა⁵, ვიდრემდის გარდაიჯადოს ყოვე-
ლი იგი თანა-ნადები.

35. ეგრეცა მამამან ჩემმან ზეცათამან
გიყოს თქუენ, უკუეთუ არა მიუტევენთ
კაცად-კაცადმან მოყუასსა თვსსა ყოვე-
ლითა გულითა თქუენითა.

ვიდა და შესუა¹ იგი საპყრობილესა,
ვიდრემდის მოსცეს თანა-ნადები იგი.

31. იხილეს რად უკუე მოყუასთა² მათ
მისთა საქმე იგი, შეზრუნდეს ფრიად;
მოვიდეს და მიუთხრეს საქმე იგი ყოვე-
ლივე უფალსა მათსა.

32. მოუწოდა მას უფალმან მისმან
და ჰრქუა მას: მონაო უკეთურო, ყოვე-
ლივე იგი თანა-ნადები მიგიტევე, რამე-
თუ მევედრებოდე მე;

33. არა-მე ღირდა შენდაცა შეწყა-
ლებად მოყუასისა მის შენისა, ვითარცა
მე შენ შეგიწყალე?

34. და განრისხნა უფალი იგი მისი
და მისცა იგი მგუემელთა³, ვიდრემდის
მისცეს ყოველი, რადცა თანა-ედვა მას.

35. ეგრეცა მამამან ჩემმან ზეცათამან
გიყოს თქუენ, არა თუ მიუტეგოთ კაცთა
კაცად-კაცადმან ძმასი თვსსა გულითა
თქუენითა.

19

1. და იყო ვითარცა დაასრულნა | იე-
სუ სიტყუანი ესე, წარვიდა გალილეადთ
და მივიდა საზღვართა ჰურიასტანისათა,
წიად იორდანესა.

2. და მისდევდა მას ერი მრავალი და
განკურნა იგინი მუნ⁶.

3. მაშინ მოუტდეს მას ფარისეველნი,
გამოსცილდეს მას და ეტყოდეს: უკუე-
თუ ჯერ-არს კაცისა⁷ განტევებად ცო-
ლისა თვისისა ყოვლისათვს ბრალისა?

4. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ:
არა აღმოგიკითხავსა, რამეთუ რომელ-
მან დაჰბადნა დასაბამსა, მამაკაცად და
დედაკაცად შექმნა იგინი? და თქუა:

1. და იყო რაჟამს წარასრულნა იესუ
სიტყუანი ეს(ე), აღიძრა გალილეადთ
და მოვიდა საზღვართა ჰურიასტანისა-
თა, წიად იორდანესა.

2. მოსდ[ე]ვდა მას ერი მრავალი, და
განკურნა იგინი მუნ.

3. და მოუტდეს მას ფარისეველნი, გა-
მოსცილდეს მას და ეტყოდეს: ჯერ-თუ-
არს ვისამე განტევებად ცოლისა თვისი-
სა ყოვლითა მიზეხითა?

4. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ:
არა აღმოგიკითხავს, რამეთუ რომელმან
დაჰბადნა დასაბამსა, მამალად და დედა-
ლად შექმნა იგინი? და თქუა:

1 შეაგლო E. 2 საქმე D. 3 შენ მე E. 4 შენდა D („ცა“ მერმეა სხვა მეღნით მიწერი-
ლი). 5 მტანჯველთასა] მტარვალთასა E. 6 მუნ]—D. 7 კაცისა D.
1 შესვა C. 2 მოყუასთა C. 3 მგუემელთა C.

DE

5. ამისთვის დაუტევოს¹ კაცმან მამად თვის და დედად თვის და შეეყოს იგი² ცოლსა თვისსა, და იყვნენ ორნივე იგი ერთ ჯორც.

6. ვითარმედ არღარა არიან ივინი ორ, არამედ ერთ ჯორც. აწ რომელნი-იგი ღმერთმან შეაუღლნა, კაცი ნუ განაშორებნ.

7. ჰრქუეს მას: რაჲსათვს უკუე მოსე³ ამცნო წიგნი განტევებისაჲ || მიცემაღ და განტევებად?

8. მიუგო⁴ იესუ და ჰრქუა მათ: რამეთუ მოსე⁵ გულ-ფიცხელობისა თქუენისათვს გიბრძანა განტევებად ცოლთა თქუენთაჲ, ხოლო დასაბამსა არა ეგრე იყო.

9. ხოლო მე გეტყვ თქუენ, რამეთუ რომელმან განუტევოს⁶ ცოლი თვისი თვნიერად სიძვისა და სხუად შეირთოს, იმრუშოს; და რომელმან განტევებული შეირთოს, მანცა იმრუშოს.

10. ჰრქუეს მას მოწაფეთა თვისთა: უკუეთუ ესოდენ ბრალი არს კაცისაჲ დედაკაცისა თანა, არა შეჰვაეს ქორწინებაჲ.

11. ჰრქუა მათ იესუ: არა ყოველთა დაიტიონ სიტყუად ევე, არამედ რომელთად მიცემულ არს.

12. რამეთუ არიან საჭურისნი, რომელნი მუცლითგან დედისა თვისისადთ საჭურისნი იზუნეს; და არიან საჭურისნი, რომელნი კაცთაგან გამოისაჭურისნეს; და არიან საჭურისნი, რომელთა გამოისაჭურისნეს თავნი თვისნი სასუფეველისათვს ცათაჲსა. | რომელი შემძღებელ არს დატევენად, დაიტიენ.

13. მაშინ მოჰგუარეს მას⁶ ყრმები, რაჲთამცა კელი დასდვა მათ და აკურთხნა ივინი, ხოლო მოწაფენი ჰრისხვიდეს მათ.

C

5, ამისთვის დაუტევოს კაცმან მამად და დედად და შეეყოს ცოლსა თვისსა, და იყვნენ ორნივე ჯორცად ერთად.

6. ამიერითგან არღარა არიან ორ, არამედ ერთ ჯორც. აწ უკუე¹ რომელნი-იგი ღმერთმან შეაუღლნა, კაცი ნუ განაყენებნ.

7. ჰრქუეს მას: ვითარ-მე უკუე მოსე² ამცნო მიცემაღ წიგნი განსატევებელი და განტევებად?

8. ჰრქუა მათ: მოსე გულ-ფიცხელობისა თქუენისათვს გიბრძანა დატევებად ცოლთა თქუენთაჲ, ხოლო დასაბამით-გან არა ეგრე იყო.

9. ამენ გეტყუ თქუენ: ყოველმან, რომელმან დაუტევოს ცოლი თვისი თვნიერად სიძვისა და ცოლ-იყოს სხუად, მან იმრუშოს; და რომელმან დატევებული ცოლ-იყოს, იგი იმრუშებს.

10. ჰრქუეს მას მ[ო]წაფეთა მისთა: [უ]კუეთუ ესრეთ არს ბრალი კაცი[საჲ] დედაკაცისა თ[ანა], უმჯობეს არს [არა] სუმაჲ³ ცოლისაჲ.

11. ხოლო მან ჰრქუა მ[ათ]: არა ყოველთა და[ი]ტიიან სიტყუა[ჲ] ესე, არამედ რომელთა მ[ი]ცემულ არს.

12. რამეთუ არიან საჭურისნი, რომელნი დედის მუცლითგან იზუნეს ეგრეთ; და არიან საჭურისნი, რომელნი კაცთაგან გამოისაჭურისნეს; და არიან საჭურისნი, რომელთა სასუფეველისათვს ცათაჲსა. რომელი შემძღებელ არს დატევენად, დაიტიენ.

13. მაშინ მოართუეს⁴ მას ყრმები, რაჲთამცა კელი დასდვა მათ და აკურთხნა ივინი. და მოწაფეთა⁵ მათ შეჰრისხვნეს.

1 დაუტევოს D. 2 იგი]—D. 3 მოსე E. 4 მიუგო მიუგო D. 5 განუტევოს D. 6 მათ E.

1 უკუე C. 2 მოსე C. 3 სუმა C. 4 მოართუეს C. 5 ჯერ დაუწერია „მოწაფეთა“ და შემდეგ გადაუსწორებია: „მოწაფენი“.

DE

C

14. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: აცადეთ ყრმებსა მაგას მოსლვად ჩემდა და ნუ აყენებთ მაგათ, რამეთუ ეგევითართად არს სასუფეველი ცათაჲ.

15. და დასდვა მათ ზედა კელი თვისი¹, და ვითარცა წარვიდა მიერ,

16. აჰა მო-ვინმე-უტდა მას კაცი ერთი და ჰრქუა: მოძღუარო სახიერო, რაჲმე კეთილი ვქმნე, რაჲთა მაქუნდეს ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ?

17. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: რაჲსა მკითხავ მე კეთილისა საქმისათჳს? ერთი არს სახიერი ღმერთი, ხოლო თუ გნებავს ცხოვრებასა შესლვაჲ, დაიმარხენ მცნებანი.

18. ჰრქუა მას: რომელნი მცნებანი? ხოლო იესუ ჰრქუა მას: ესე, ვითარმედ: არა კაც-ჰკლა, არა² იმრუშო, არა იპარო, არა ცილი სწამო.

19. პატვი-ეც მამასა შენსა და დე||და-სა შენსა და შეიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თავი თვისი.

20. ჰრქუა მას ჰაბუკმან³ მან: ეგე ყოველი დამიმარხავს სიყრმით ჩემითგან; რაჲდა მაკლს მე?

21. ჰრქუა მას იესუ: უკუეთუ გნებავს, რაჲთა სრულ ხოლო იყო, წარვედ და განყიდე ნაყოფი შენი და მიეც გლახაკთა და გაქუნდეს საუნჯე ცათა შინა და მოვედ და შემომიდგე მე.

22. და ვითარცა ესმა ესე ჰაბუკსა⁴ მას, წარვიდა მწუხარედ, რამეთუ იყო იგი მდიდარ ფრიად.

23. ხოლო იესუ ჰრქუა მოწაფეთათჳსთა: ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ მდიდარი ძნიად⁵ შევიდეს სასუფეველსა ღმრთისასა.

24. და მერმე გეტყვ თქუენ: უადვილეს არს მანქანის⁶ საბელი განსლვად

14. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: აცადეთ ყრმები ეგე და ნუ აყენებთ მოსლვად ჩემდა, რამეთუ ეგევითართად არს სასუფეველი ცათაჲ.

15. და დასდვა მათ კელი და წარვიდა მიერ.

16. და აჰა ერთი ვინმე მოუტდა მას და ჰრქუა: მოძღუარ ქველის მოქმედ, რაჲმე კეთილი ვქმნე, რაჲთა მაქუნდეს ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ?

17. ხოლო მან ჰრქუა მას: რასა მკითხავ მე ქველის მოქმედებისათჳს? ერთი არს ქველის მოქმედ. უკუეთუ¹ გნებავს ცხოვრებასა შესლვად, დაიმარხენ მცნებანი.

18. ჰრქუა მას: რომელნი? ჰრქუა მას, ვითარმედ: არა კაც-ჰკლა, არა იმრუშო, არა იპარო, არცა ცილი სწამო.

19. თავ-უყავ² მამასა შენსა და დედასა და შეიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თავი თვისი.

20. ჰრქუა მას ჰაბუკმან მან: ყოველი ესე დამიმარხავს სიყრმით ჩემითგან; მერმე რაჲ-და მაკლს მე?

21. ჰრქუა მას იესუ: გნებავ(ს)³ თუ, რაჲთამცა სრულ იყავ. მივედ და განყიდე მონაგები შენი და მიეც გლახაკთა და მოილო საფასე ცათა შინა და მოედ და შემომიდგე მე.

22. ხოლო ესმა რაჲ უკუე⁴ ჰაბუკსა მას სიტყუაჲ ესე, წარვიდა მწუხარედ, რამეთუ იყო იგი ფასიერ ფრიად.

23. ხოლო იესუ ჰრქუა მოწაფეთათჳსთა: მართლიად⁵ გეტყვ თქუენ, რამეთუ მდიდარი ძნიად შევიდეს სასუფეველსა ცათასა.

24. მერმე გეტყვ თქუენ: უადვილესა⁶ ზომთ საბლისაჲ ვურელსა ნემსისასა გან-

1 კელი თვისი D. 2 არცა D. 3 ჰაბუკმან E. 4 ჰაბუკსა E. 5 ძნიად D. 6 მანქანის D. (უქარაგმოდ).
1 უკუეთუ C. 2 თავუყავ C. 3 გნებავ C. 4 უკუე C. 5 მართლიად] მართლიად მართალსა C. (ოლონდ მერმე სიტყვა ნაწილობრივ ამოფხეკილია). 6 უადვილესა] ასეა [=უადვილეს ა(რს)].

DE

C

ურელსა ნემსისასა, ვიდრე მდიდარი შესლვად¹ სასუფეველსა ცათასა².

25. ვითარცა ესმა ესე მოწაფეთა მისთა, განუკრდა ფრიად და იტყოდეს: ვისმე ზელ-ეწიფების ცხორებად?

26. მიჰხედა³ იესუ და ჰრქუა მათ: კაცთაგან ესე შეუძლებელ არს, ხოლო ღმრთისა მიერ ყოველივე შესაძლებელ არს.

27. მაშინ მიუგო პეტრე და ჰრქუა იესუს: უფალო, აჰა ესერა ჩუენ ყოველივე⁴ დაუტევით. და შეგიდგთ⁵ შენ; რაჲმე იყოს აწ ჩუენთვის?

28. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ თქუენ,⁶ რომელნიეგე შემომიდევით მე, მერმესა მას მოსლვასა, რაჲმს დაჯდეს ძმ კაცისაჲ საყდართა დიდებისა თვისისათა, დასხდეთ თქუენცა ათორმეტთა საყდართა განშჯად ათორმეტთა ნათესაეთა ისრაჲლისათა.

29. და ყოველმან, რომელმან დაუტევოს⁷ სახლი გინა ძმანი ანუ დანი ანუ მამა ანუ დედა ანუ ცოლი ანუ შვილი ანუ ჭეუყანაჲ სახელისა ჩემისათჳს, ასი წილი მიიღოს და ცხორებაჲ საუკუნოჲ დაიმკვდროს.

30. ხოლო მრავალნი იყვნენ პირველნი უკუანა, და უკუანანი წინა.

სლვაჲ, ვიდრე მდიდრისაჲ შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა.

25. ვითარცა ესმა ესე მოწაფეთა მისთა, დაუკრდა ფრიად და ეტყოდეს: ვინ-მე უკუე¹ შეუძლოს ცხორებად?

26. მიხედა იესუ და ჰრქუა მათ: კაცთაგან ესე ვერ შესაძლებელ არს, ხოლო ღმრთისაგან ყოველი შესაძლებელ არს.

27. მაშინ მიუგო პეტრე და ჰრქუა მას: აჰა ესერა ჩუენ დაუტევით ყოველი და შეგიტოთ შენ; რაჲ-მე უკუე¹ ყოფად. არს ჩუენდა?

28. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: მართლიად გეტყვ თქუენ, რამეთუ რომელნიეგე შემომიდევით მე, მერმესა მას შობასა, რაჲმს დაჯდეს ძე კაცისაჲ საყდართა ზედა დიდებისა მისისათა, დასხდეთ თქუენცა ათორმეტნი საყდართა ზედა და გასჯიდეთ ათორმეტთა ნათესაეთა ისრაელისათა².

29. და ყოველსა რომელსა დაეტევოს სახლი ანუ ძმანი ანუ დანი ანუ მამა ანუ დედა ანუ ცოლი ანუ შვილი ანუ აგარაკები ჩემისა სახელისათჳს, ასი წილი მოიღოს მან და ცხორებაჲ საუკუნოჲ დაიმკვდროს.

30. ხოლო მრავალნი იყვნენ წინანი უკუანა³, და უკუანანი⁴ წინა.

20

1. რამეთუ მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ კაცსა სახლისა უფალსა, რომელი განვიდა განთიად დადგინებად მუშაკთა ვენაჲსა თჳსსა.

2. და აღუტუა მათ სასყიდელი თითოეულად⁸ დრაჰკანი დღესა შინა და წაირავლენნა იგინი ვენაჲსა თჳსსა.

1. რამეთუ მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ კაცსა მამასახლისსა, რომელ გამოვიდა განთიადითგან დადგინებად მოქმედთა საყურძენსა თჳსსა.

2. და აღუტუა-ყო მოქმედთა მათ მართ თითოჲ სატირი დღისა⁸ და მიავლენნა იგინი საყურძენსა თჳსსა.

1 შესლვად]—E. 2 ვიდრე... [ცათასა] ვიდრე მდიდარი სასუფეველსა ღმრთისასა შესლვად E. 3 მიხედა E. 4 ყოველი D. 5 შეგიტოთ D. 6 თქუენ]—D. 7 დაუტევოს D. 8 თითოეულად E. 1 უკუე C. 2 სრულად სწერია. 3 უკუანა C. 4 უკუანანი C.

DE

C

3. და გამოვიდა მესამესა ეამსა და იხილნა სხუანი, მდგომარენი უბანთა ზე- და უქმად,

4. და ჰრქუა მათ: მივედით თქუენცა ვენაჯსა ჩემსა, და რაჲ-იგი იყოს სამარ- თალი, მიგცე¹ თქუენ.

5. ხოლო იგინი წარვიდეს. და მერმე განვიდა მეექუსესა და მეცხრესა ეამსა და ყო ეგრევე.

6. ხოლო მეთერთმეტესა ეამსა გან- ვიდა და პოენა სხუანი მდგომარენი და ჰრქუა მათ: რაჲსათჳს სდგათ თქუენ აქა დღე² ყოველ უქმად?

7. ხოლო მათ ჰრქუეს მას: არავინ დამიდგინნა ჩუენ, უფალო. ჰრქუა მათ: წარვედით თქუენცა ვენაჯსა ჩემსა.

8. და ვითარცა შემწუხრდა³, ჰრქუა სახლისა უფალმან ეზოჲს მოძღუარსა თჳსსა: მოუწოდე მუშაკთა მათ და მიეც მათ სასყიდელი; იწყე უკუანასკნელით- გან, ვიდრე პირველთა მათ.

9. მოვიდეს მეთერთმეტისა ეამისანი და მიიღეს თითო დრაჰკანი⁴.

10. მოვიდეს პირველისანიცა⁵ იგი და ჰგონებდეს, ვითარმედ | უფროჲსი მიი- ლონ; და მიიღეს მათცა თითო დრაჰკა- ნი.

11. ხოლო მი-რაჲ-ილეს, დრტჯნიდეს სახლისა უფლისა მისთჳს

12. და იტყოდეს, ვითარმედ: უკუა- ნასკნელთა მათ ერთი ხოლო ეამი და- ყვეს და სწორ ჩუენდა ჰყვენ⁶ იგინი, რომელთა ვიტჯრთეთ სიმძიმე დლისაჲ და სიცხმ.

13. ხოლო მან მიუგო ერთსა მათგან- სა და ჰრქუა: მოყუასო, არას გავენებ⁷ შენ, ანუ არა დრაჰკანი ერთი აღვითქუ შენ?

3. და მოვიდა სამ ეამს ოდენ და იხი- ლა სხუანი, მდგომარენი საეაქროსა ზე- და ცალიერად,

4. და ჰქუა¹ მათ: მივედით თქუენ- ცა საყურძენსა მას ჩემსა, და რაჲ-იგი ღირდეს, მიგცე თქუენ.

5. და იგინი მივიდეს. მერმე გამოვი- და მეექუსესა და მეცხრესა² ეამსა და ყო ეგრევე.

6. ხოლო მეთერთმეტესა ეამსა ვი- თარ გამოვიდა, პოენა სხუანი მდგომა- რენი და ჰრქუა მათ: რასა აქა სდევით- დღე ყოელ ცუდად?

7. ჰრქუეს მას, რამეთუ: არავინ და- გვდგინნა ჩუენ. ჰრქუა მათ: მივედით თქუენცა საყურძენსა მას ჩემსა.

8. რაჲჲმ³ დამწუხრდა, ჰრქუა უფალ- მან მან საყურძნისამან ეზოჲს მოძღუარ- სსა თჳსსა: მოუწოდე მოქმედთა მათ და- მიეც სასყიდელი მათი; იწყე უკუანას- კნელთაგან⁴, ვიდრე პირველთამდე.

9. მო-რაჲ უტუე-ვიდეს⁵ მეთერთმე- ტისა მის ეამისანი იგი, მიიღეს თითოჲ სატირი.

10. და ვითარ მოვიდეს პირველნი იგი, ჰგონებდეს, ვითარმედ უფროჲსი მიიღონ; და მიიღეს თითოჲვე სატირი მათცა.

11. და ვითარ მიიღეს, ტრტჯნიდეს მის მამასახლისისათჳს

12. და ჰრქუეს, ვითარმედ: ამათ უკუა- ნასკნელთა ეამ ერთ ხოლო ქმნეს და დამასწორენ ჩუენ იგი, რომელთა ვი- ტჯრთეთ სიმძიმე დლისაჲ და სიცხმ.

13. ხოლო მან მიუგო ერთსა მათგან- სა და ჰრქუა: მოყუასო⁶, არა გეცრუვე- ბი შენ, არა სატირი აღვითქუა⁷ შენ?

1 მიეც D. 2 დლმ E. 3 შემწუხრდა D. 4 დრაჰკნი D. 5 პირველნიცა D. 6 ყვენ D*. 7 განებ D*.

1 ასეა C. 2 მეეცხრესა C. 3 რაჲჲმ C. 4 უკუანასკნელთაგან C. 5 უკვე C. 6 მოყუასო C. 7 აღვითქუა აქ უკანასკნელი „ა“ კითხვის ნაწილკად უნდა გავიგოთ..

DE

C

14. მიიღე შენი და ვიდოდე. ხოლო მე მნებავს უკუანაფსკენელსა მას მიცემად, ვითარცა შენ.

15. ანუ¹ არა ჯერ-არს ჩემდა, რადცა მინდეს ყოფად ჩემსა ზედა? არამედ თუალი შენი ვიდრემე ბოროტ არს, ხოლო მე სახიერ ვარ.

16. ესრეთ² იყვნენ წინანი უკუანა, და უკუანანი წინა, რამეთუ მრავალნი არიან ჩინებულ, ხოლო³ მცირედნი რჩეულ.

17. და ვითარცა აღვიდოდა იესუ იერუსალმად, წარიყვანა ათორმეტნი იგი მოწაფენი თუსაგან და მგზავრ ეტყოდა მათ:||

18. აჰა ესერა აღვალთ იერუსალმად, და ძჲ კაცისაჲ მიეცეს მღდელთ მოძღუართა და მწიგნობართა, და დასაჯონ იგი სიკუდილად.

19. და მისცენ იგი წარმართთა კიცხევად და ტანჯვად და ჯუარ-ცუმად, და მესამესა დღესა⁴ აღდგეს.

20. მაშინ მოუჭდა იესუს დედაჲ იგი ძეთა ზებედესთაჲ ძეთა⁵ თანა თუსთა, თაყუანის-სცემდა მას და ითხოვდა რასმე მისგან.

21. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: რადგნებავს? ჰრქუა მას: თქუ, რადთა დასხდენ ორნი ესე ძენი⁶ ჩემნი ერთი მარჯუენით შენსა და ერთი მარცხენით შენსა სასუფეველსა შენსა.

22. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არა იცით, რასა ითხოვთ. ძალ-გიცა შესუმად სასუმელი, რომელ ჩემდა შესუმად არს, ანუ ნათლის-ღებად, რომელ მე ნათელვილო, ნათლის-ღებად? ხოლო მათ ჰრქუეს: ძალ-გვც.

23. ჰრქუა მათ იესუ: სასუმელი სამე ჩემი შესუათ და ნათლის-ღებად, რომელ

14. ხოლო თუ მნებავს უკუანაფსკენელსა¹ ამას მიცემად, ვითარცა შენ.

15. ანუ ვერ კელ-მეწიფების², რადიგი მინდეს ყოფად ჩემსა ზედა? თუალი შენი თუ უკეთურ არს, ხოლო მე უხუ³ ვარ.

16. ესრეთ იყვნენ უკუანანი⁴ წინა, და წინანი უკუანა, რამეთუ მრავალნი არიან ჩინებულ, ხოლო მცირედნი რჩეულ.

17. და აღვიდოდა იესუ იერუსალმად, წარიყვანა ათორმეტნი თუსაგან და მგზავრ ეტყოდა მათ:

18. ესერა ახუალთ⁵ იერუსალმად, და ძჲ კაცისაჲ მიეცეს მღდელთ მოძღუართაგან და მწიგნობართა, და დასაჯონ იგი სიკუდილითა.

19. და მისცენ იგი წარმართთა კიცხევად და გუემად⁶ და ჯუარ-ცუმად, და მესამესა დღესა⁷ აღდგეს.

20. მაშინ მოვიდა დედაჲ ძეთა ზებედესთაჲ ძითურთ თუსით⁸, თაყუანის-სცემდა⁹ და ითხოვდა⁹ რასმე მისგან.

21. ხოლო მან ჰრქუა მას: რად გნებავს? ხოლო მან ჰრქუა მას: თქუ, რადთა დასხდენ ორნი ძენი ჩემნი, ერთი მარჯუენით¹⁰ შენსა და ერთი მარცხენით შენსა სუფევესა¹¹ შენსა.

22. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: არა უწყით, რასა ითხოვთ. გიძლავს შესუმად სასუმელისა მის, რომელსა მე შესუმინდე, და ნათლის-ღებასა, რომელსა მე ნათელს-ვიღებდე, ნათლის-ღებად? ჰრქუეს მას: გვძლავს.

23. ჰრქუა¹² მათ იესუ: სასუმელი ჩემი შესუათ და ნათლის-ღებად, რომელი

1 ანუ—E. 2 ესრით D*. 3 ხოლო] და D*. 4 დღესა E. 5 ძმთა D. 6 ძმნი D*.

1 უკუანაფსკენელსა C. 2 კელ-მეწიფების C. 3 უხ C (მომდევნო ვინის გამო). 4 უკუანანი C. 5 ახუალთ C (მოსალოდნელი იყო არა II პირი, არამედ I: აღვალთ). 6 გუემად C. 7 თუსთ C. 8 თაყუანისცემდა C. 9 ითხოდა C. 10 მარჯუენით C. 11 სუფევესა C. 12 ჰრქვა C.

DE

C

ლი მე ნათელ-ვილო, ნათელ-ილოთ, | ხოლო დაჯდომამა მარჯუენით ჩემსა და მარცხენით არა ჩემი ჯრს მიცემად, არამედ ვიეთა¹ განმზადებულ არს მამისა მიერ ჩემისა.

24. ვითარცა ესმა ესე ათთა მათ, განრისხნეს ორთა მათ ძმათათჳს.

25. ხოლო იესუ მოუწოდა მათ და ჰრქუა: უწყითა, რამეთუ მთავარნი წარმართთანი უფლებედ მათ ზედა, და დიდიდნი ჯელმწიფებედ მათ ზედა?

26. ხოლო თქუენ ზედა არა ეგრე იყოს,

27. არამედ რომელსა უნდეს² თქუენგანსა წინა ყოფამ, იყავნ იგი თქუენდა მონა.

28. ვითარცა ძმ კაცისამ არა მოვიდა, რადთამცა ჰმსახურა ვინმე, არამედ მსახურებად და მიცემად სული თჳსი საჯსრად მრავალთა.

29. და ვითარცა გამოვიდეს იგინი იერიქოჲთ, მისდევდა მას ერი მრავალი³.

30. და აჰა ესერა ორნი ბრმანი სხდეს გზასა ზედა და ვითარცა ესმა, რამეთუ იესუ წარმოვალს, ჳმობდეს ჳმითა დიდითა: შემიწყალენ ჩუენ იესუ, ძეო⁴ დავითისო!

31. ხოლო ერი იგი | ჰრისხვიდა მათ, რადთა დადუმნენ, და იგინი უფროჲს ლაღადებდეს: შემიწყალენ ჩუენ, უფალო, ძეო⁴ დავითისო!

32. დადგა იესუ, მოუწოდა მათ და ჰრქუა: რად გნებაეს, და გიყო თქუენ?

33. ხოლო მათ ჰრქუეს: უფალო, რადთა აღვიხილნეთ თუალნი⁵ ჩუენნი.

34. შეეწყალნეს იგინი იესუს და შეახო თუალთა მათთა და მესსიელად აღეხილნეს და შეუდღეს მას.

მე ნათელ-ვილო, ნათელ-ილოთ, ხოლო დაჯდომამა მარჯუენით¹ ჩემსა არა ჩემი არს მიცემამ, არამედ რომელთათჳს განმზადებულ არს მამისა ჩემისაგან.

24. და ვითარ ესმა ათთა მათ, გული განიწყეს ორთა მათ ძმათათჳს.

25. ხოლო იესუ მოუწოდა მათ და ჰრქუა: უწყით, რამეთუ მთავარნი იგი წარმართთანი ეუფლნიან² მათ, და მდიდარნი ჳელმწიფებედ მათ ზედა?

26. ხოლო თქუენ შორის არა ეგრე არს, არამედ რომელსა ენებოს თქუენ შორის რადთამცა დიდ იყო, იყავნ იგი თქუენდა მსახურა;

27. და რომელსა უნდეს თქუენ შორის, ვითარმცა წინა იყო, იყავნ იგი თქუენდა მონა.

28. ვითარცა ძე კაცისამ არა მოვიდა, რადთამცა ჰმსახურა ვინმე, არამედ მსახურებად და მიცემად თავისა თჳსისა საჯსრად მრავალთა წილ.

29. და ვითარ გამოვიდოდეს იგინი იერიქოჲთ, შეუდგა მას ერი მრავალი.

30. და ორნი ბრმანი სხდეს გზასა თანა. ესმა, რამეთუ იესუ წარმოვალს, დაღატყვეს და თქუეს: მიწყალენ ჩუენ,³ იესუ, ძეო დავითისო!

31. ხოლო ერმან მან შეჰრისხნა მათ, რადთა დადუმნენ¹. მათ უფროჲს დაღატყვეს და თქუეს: უფალო, გვწყალენ ჩუენ, ძეო დავითისო!

32. და დადგა იესუ, ჳმა-უყო მათ და ჰრქუა: რად გნებაეს, და გიყო თქუენ?

33. ჰრქუეს მას: უფალო, რადთა აღმეხუნენ ჩუენ² თუალნი⁵ ჩუენნი⁶.

34. შეეწყალნეს იესუს და შეახო თუალთა მათთა⁷, და მუნქუესკე აღეხილნეს და მისდევდეს მას.

1 ვითა D. 2 უნდეს—E 3 მრავალი D. 4 ძმო D. 5 თჳანი D.

1¹ მარჯუენით C. 2 ჰეუფლნიან C (მაგრამ შემდეგ „ჰ“ წაუშლიათ). 3 ჩვენ C. 4 დადუმნეს C. 5 თჳლნი C. 6 ჩვენნი C. 7 მათთა|მათთა C.

21

DE

1. და ვითარცა მიეახლნეს იერუსალმს¹ და მოვიდეს ბეთზაგედ და ბეთანიად², მთასა მას ზეთის ხილთასა, მაშინ წარავლინნა იესუ ორნი მოწაფეთა მისთაგანნი

2. და ჰრქუა მათ: წარვედით დაბასა მაგას, რომელ არს წინაშე თქუენსა, და მეყსეულად ჰპოვოთ³ ვირი დაბმული და კიცჳ მის თანა; აჰსენით და მომგუარეთ მე იგი.

3. და უკუეთუ ვინმე გრქუას რამე⁴, თქუენ არქუთ, ვითარმედ: უფალსა უჴმს ეგე, და⁵ მეყსეულად მოავლინნეს იგინი.

4. ესე ყოველი იქმნა, რადთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი წინაწარმეტყუელისაჲ, რომელ თქუა:

5. არქუთ ასულსა მაგას⁶ სიონისასა: აჰა ესერა მეუფე⁷ შენი | მოვალს შენდა მშჳდი და ზე⁸ ზის იგი ვირსა და კიცუსა, ნაშობსა კარაულისასა:

6. ხოლო მოწაფენი იგი წარვიდეს და ყვეს ეგრე, ვითარცა უბრძანა მათ იესუ.

7. და მოჰგუარეს ვირი იგი და კიცჳ მის თანა და დაასხეს სამოსელი მას ზედა, და დაჯდა იესუ მას ზედა.

8. ხოლო უმრავლესი იგი ერი დაუფენდა⁹ სამოსელსა მათსა გზასა ზედა, და სხუანი მოჰკაფდეს რტოებსა ხეთაგან და დაუფენდეს გზასა ზედა.

9. და ერი იგი, რომელი¹⁰ წინა-უძლოდა და რომელი¹¹ უკუანა შეუდგეს, ლაღებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ არს მეუფე⁷, ძე დავეთისი! კურთხეულ არს

C

1. და რაჲამს მიეახლნეს იგინი იერუსალმდ, და მოვიდა ბეთზაგედ, მთასა მას ზეთის ხილთასა, მაშინ იესუ წარავლინნა ორნი მოწაფეთა თჳსთაგანნი

2. და ჰრქუა მათ: მივედით დაბასა იმას, რომელ არს პირსპირ თქუენსა, და მუნქუეს ჰპოოთ ვირი დაბმული და კიცჳ¹ მის თანა; აჰსენით და მომგუარეთ.

3. და თუ გრქუას რამე ვინმე, თქუენ არქუთ, ვითარმედ: უფალსა მაგისსა უჴმან ეგენი, და მუნქუესვე მოავლინნეს იგინი.

4. ხოლო ესე ყოველი იყო, რადთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი წინაწარმეტყუელისა² თქუემული:

5. არქუთ ასულსა სიონისასა: აჰა ესერა მეუფე⁷ შენი მოვალს შენდა, მშჳდი არს და ზე ზის ვირსა და კიცუსა ვირსა.

6. და წარვიდეს მოწაფენი იგი და ყვეს, ვითარცა უბრძანა მათ იესუ.

7. და მოჰგუარეს ვირი იგი და კიცჳ და დაასხეს სამოსელი მას ზედა, და აღჯდა მას.

8. და სიმრავლე იგი ერისაჲ დაჰფენდა და სამოსელსა მათსა გზასა ზედა, და სხუანი მოჰკაფდეს რტოთა ხეთაგან და დაჰფენდეს გზასა ზედა.

9. ხოლო ერი იგი, რომელი წინა-უძლოდა და უკუანა შეუდგა, ლაღებდეს და იტყოდეს: დიდებულ³ არს ძე დავეთისი! კურთხეულ არს მომავალი სახე-

1 მიახლნეს იერუსალმდ D. 2 ბეთანად D. 3 ჰპოოთ D. 4 რამე D. 5 და—D. 6 მაგას—D. 7 მეუფე D. 8 ხმ E. 9 დაუფაენდა D* (ძველად ნაწერი „ა“ აშკარად ჩანს). 10 რომელ D. 11 რომელნი D.

1 კიცჳ C. 2 წინაწარმეტყუელისა C. 3 დიდებლ C.

DE

C

მომავალი სახელითა უფლისადათა! კურთხეულ არს მეუფე¹, რომელი არს მალალთა შინა!

10. და ვითარცა შევიდა იგი იერუსალმდ, შეიძრა ქალაქი იგი ყოველი და იტყოდეს: ვინ² არს ესე?

11. ხოლო ერი იგი იტყოდა: ესე არს წინაწარმეტყუელი იესუ ნაზარეთით გალილეადათა³.

12. და შევიდა იესუ ტაძარსა მას და გამოასხა⁴ ყოველი იგი განმსყიდელი და ყოველი, რომელი იყიდა ტაძარსა || მას შინა, და ტაბლები იგი მეკერამეთა და სასხდომელი იგი მსყიდელთა მათ ტრედისათა დაუმეჭა.

13. და ჰრქუა მათ: წერილ არს: სახლსა ჩემსა სახლ სალოცველ ეწოდოს; ხოლო თქვენ გიყოფიეს იგი ქუაბ ავაზაკთა⁵.

14. და მოუტდეს მას ბრმანი და მკელობელნი ტაძარსა მას შინა და განკურნნა იგინი.

15. და ვითარცა იხილეს მღვდელთ მოძღუართა⁶ მათ და მწიგნობართა, რომელ-იგი ქმნნა იესუ სასწაულნი, და ყრმები იგი, რომელ ღალადებდა ტაძარსა მას შინა და იტყოდეს: კურთხევაა ძესა⁷ დავითისა,

16. განრიხსნეს და ჰრქუეს მას: გესმისა, რასა ესენი იტყვან? ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: ჰე; არასადა აღმოგიკითხავსა, რამეთუ პირისაგან ჩხლთა მწოვართადა დაემტკიცოს ქებაჲ?

17. და დაუტევნა იგინი და განვიდა გარე⁸ ქალაქით ბეთანიად⁹ და იქცეოდა მუნ.

18. და ხვალისაგან მოვიდოდა¹⁰ იესუ ქალაქად და შეემშოა.

ლითა უფლისადათა! და დიდებულ მალალთა შინა!

10. და ვითარ შევიდა იგი იერუსალმდ¹, შეიძრა ყოველი ქალაქი იგი და იტყოდა: ვინ არს ესე?

11. ხოლო ერმან მან ჰრქუა: ესე არს წინაწარმეტყუელი² იესუ ნაზარეთით გალილეადათა.

12. და შევიდა იესუ ტაძრად და გამოასხა ყოველი მოფარდული და მომსყიდელები ტაძარსა მას შინა და ტაბლები იგი თესლის მოფარდულთა დაამეჭა და საჯდომელები, რომელი ყიდდეს³ ტრედებსა.

13. და ჰრქუა მათ: წერილ არს: სახლსა ჩემსა სახლ თავყუანის-საცემელ ეწოდოს; ხოლო თქვენ გიყოფიეს იგი ქუაბ ავაზაკთა.

14. და მოუტდეს მას ბრმანი და მკელობელნი ტაძარსა მას შინა და განკურნნა იგინი.

15. იხილეს რაჲ მღვდელთ მოძღუართა მათ და მწიგნობართა საკრველებანი იგი, რომელ ქმნნა, და ყმები⁴ იგი, რომელ ვმობდა ტაძარსა მას შინა და იტყოდეს: დიდებაა ძესა დავითისა⁵,

16. გული განიწყეს და ჰრქუეს მას: გესმის, რასა ესენი იტყვან? [ხ] იესუ ჰრქუა მათ: არა-მე აღმოგიკითხავსა, ვითარმედ⁶: პირითა ჩხლთა⁷ მწოვართადა დაამტკიცე ქებაჲ?

17. დაუტევნა იგინი და განვიდ[ა] გარეშე ქალაქ[სა] ბეთანიად[ი]⁸ და იყო მუნ.

18. განთიად, ვითარ აღმოვიდ[ო]და ქალაქად, შე[ე]მშოა.

1 მეუფე D*. 2 ვინა D. 3 გალილეადათ D*. 4 გამოასხა D. 5 ავაზაკთა D. 6 მოძღუართა E. 7 ძესა D. 8 გარე E. 9 ბეთანად D. 10 მოვიდა D.
1 იოსლმდ C. 2 წინაწარმეტყუელი C. 3 რლ | იყიდდეს C (= რომელ იყიდდეს?). 4 ასეა. 5 ძესა ღთისა C. 6 [ვ]რ C. 7 ჩხლთა C. 8 ბსთანიად C.

DE

C

19. და იხილა ლელვ ერთი გზასა ზე-
და და მოვიდა | მისა და არარაა პოვა
მას შინა¹, გარნა ფურცელი ხოლო. და
ჰრქუა მას: ნულარა იყოფინ ნაყოფი
შენგან საუკუნოდ! და განვმა ლელვ იგი
მეესეულად.

20. ვითარცა იხილეს მოწაფეთა მით,
უკრდა და იტყოდეს: ვითარ მეესეუ-
ლად განვმა ლელვ ესე!

21. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ამენ
გეტყვ თქუენ: უკუეთუ გაქუნდეს სარ-
წმუნოებება და არა შეორგულდეთ, არა
ხოლო ლელვსა² ამის ჰყოთ, არამედ
ჰრქუათ თუ მთასა ამას: აღიფხურ³ ამი-
ერ და შთავედ ზლულად!—იყოს ეგრე.

22. და ყოველსა რაოდენსა ითხოვ-
დეთ ლოცვასა შინა სარწმუნოებით,
გაყოს თქუენ.

23. და მო-რად-ვიდა⁴ იესუ ტაძრად,
მოუტდეს მას მღდელთ მოძღუარნი და
მოხუცებულნი ერისანი, ვითარ-იგი ას-
წავებდა ერსა, და ჰრქუეს მას: რომლი-
თა ჯელმწიფებითა ამას იქმ, და ვინ მო-
გცა შენ ჯელმწიფებად ესე?

24. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: გვი-
თხო მეცა თქუენ სიტყუად || ერთი: უკუე-
თუ მითხრათ მე, მეცა ვითხრა თქუენ,
რომლითა ჯელმწიფებითა ვიქმ ამას.

25. ნათლის-ცემად იოვანესი ვინაჲ
იყო: ზეცით იყო ანუ კაცთაგან? ხოლო
იგინი განიზრახვიდეს თვსაგან და იტ-
ყოდეს: უკუეთუ-ვთქუნათ: ზეცით, გურ-
ქუს ჩუენ: და რაჲსათვს არა გრწმენა
მისი?

26. უკუეთუ ვთქუათ: კაცთაგან, გუე-
შინის ერისა ამის, რამეთუ ყოველთა
ვითარცა წინაწარმეტყუელი უპყრიეს
იოვანე.

27. და მიუგეს იესუს⁵ და ჰრქუეს:

19. და [იხი]ლა ლელვ ერთი გზასა
ზედა და მოვიდა მისა და არაა პოვა,
გარნა ფურცელი ხოლო. და ჰრქუა მას[ს]:
ნულარამცა შენგან ნაყოფი გამოვალს
უკუნისამდე! და განვმა მუნქუესეე ლელვ
იგი.

20. იხილეს რად მოწაფეთა, და უკრ-
და¹ და თქუეს: ვითარ მეესეულად გან-
ვმა ლელვ² ესე!

21. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: მარ-
თლიად გეტყვ თქუენ: გაქუნდეს თუ
სარწმუნოებება და არა შეორგულდეთ,
არა ხოლო ამის ლელვსა[ა] ჰქმნეთ, არა-
მედ მთასაცა თუ ამას ჰრქუათ: აღდეგ
და შთავარდი ზლუასა!—იყოს.

22. და ყოველი, რადცა ითხოოთ თა-
ყუანის-ცემასა სარწმუნოებით, მოგეცეს
თქუენ.

23. და ვითარ მოვიდა იგი ტაძრად,
მოუტდეს მას სწავლასა შინა მღდელთ
მოძღუარნი³ და მოხუცებულნი ერისანი
და ჰრქუეს: რომლითა ჯელმწიფებითა
ამას იქმ, და ვინ მიგცა შენ ჯელმწი-
ფებად ესე?

24. [მი]უგო იესუ და ჰრქუა მათ:
გვითხო მეცა თქუენ სიტყუა ერთ, და
მითხართ მე, და მეცა ვითხრა თქუენ,
რომლითა ჯელმწიფებითა ამას⁴ ვიქმ.

25. ნათლის-ცემად იგი იოჰანესი ვი-
ნაჲ იყო: ზეცით იყო ანუ კაცთაგან?
ხოლო იგინი განიზრახვიდეს გულთა შინა
მათთა და იტყოდეს: ვთქუათ თუ: ზე-
ცით იყო, გურქუას: რად არა გრწმენა
მისი?

26. უკუეთუ⁵ ვთქუათ: კაცთაგან იყო,
გუეშინის⁶ ერისაგან, რამეთუ იოვანე
ყოველთა წინაწარმეტყუელად⁷ აქუს⁷.

27. და მიუგეს იესუს და ჰრქუეს:

1 შინა) — D. 2 ლელვსა D. 3 აღიფხურე D. 4 მო-რად-ვიდა D. 5 იესუს] — E.
1 დაუკრდა C. 2 ლელვ C. 3 მოძღუარნი. C. 4 ჯელმწიფებითამას C. 5 უკუეთუ C.
6 გუეშინის C. 7 წინაწარმეტყუელად C. 8 აქუს C (თუმცა შემდეგ „ნ“ წაუშლია).

DE

C

არა უწყით. ჰრქუა მათ იესუ: არცა მე გითხრა თქუენ, რომლითა ჳელმწიფებითა ამას ვიქმ.

28. აწ ვითარ ჰგონებთ თქუენ? კაცსა ვისმე ესხნეს ორ ძე¹; და მოუწდა პირველსა მას და ჰრქუა: შეილო, წარვედ დღეს და იქმოდე ვენაჯსა ჩემსა.

29. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: წარვიდე, უფალო; და არა წარვიდა.

30. და მოვიდა მეორისა მის და ჰრქუა ეგრევე. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: არა მნებაეს, არა წარვიდე. ხოლო უკუანაძსკნელ | შეინანა და წარვიდა.

31. ვინ ორთა ამათგანმან ყო ნებაჲ მამისა თჳსისაჲ? ჰრქუეს მას: უკუანაძსკნელმან მან. ჰრქუა მათ იესუ: ამენ გეტყუ თქუენ, რამეთუ მეზუერენი და ცოდვილნი² წინა-გიძლოდიან თქუენ სასუფეველსა ღმრთისასა.

32. რამეთუ მოვიდა თქუენდა იოვანე გზითა სიმართლისაჲთა, და არა გრწმენა მისი, ხოლო მეზუერეთა და ცოდვილთა ჰრწმენა მისი; ხოლო თქუენ იხილეთ და არა შეიწყნარეთ უკუანაძსკნელ, რათამცა გრწმენა მისი.

33. სხუაჲ იგავი ისმინეთ: იყო ვინმე კაცი სახლისა უფალი, რომელმან დაასხა ვენაჯი და ზღუდღ³ გარე⁴ მოსდვა მას და ქმნა მას შინა საწნეხელი და აღაშენა გოდოლი და მისცა იგი მოქმედთა საქმედ და წარვიდა.

34. და რაჲამს მოიწოა ჟამი ნაყოფისაჲ, მიავლინნა მონანი თჳსნი მოქმედთა მათ მოღებად ნაყოფისა თჳსისა.

35. ხოლო მოქმედთა მათ შეიპყრნეს⁵ მონანი იგი მისნი, რომელთამე სცეს, რომელნიმე მოწყვდნეს, || რომელთამე ქვაჲ დაჰკრიბეს.

არა უწყით. ჰრქუა მათ მანცა: არცა მე გითხრა თქუენ, რომლითა ჳელმწიფებითა ამას¹ ჰვქმ.

28. რასა ჰგონებთ თქუენ? კაცსა ვისმე ესხნეს ორ ძე²; და მიუწდა პირველსა მას და ჰრქუა: შეილო, მივედ დღეს, და იქმოდე საყურძენსა ჩემსა.

29. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: მივიდე უფალო; და არა მივიდა.

30. და მივიდა ერთისა მის და ჰრქუა ეგრევე. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: არა მინებს. მერმე-ლა შეინანა და მივიდა.

31. რომელმან-მე ორთაგანმან ყო ნებაჲ მამისაჲ? ჰრქუეს მას: უკუანაძსკნელმან. ჰრქუა მათ იესუ: მართლიად გეტყუ თქუენ, რამეთუ მეზუერენი³ და მეძაენი წინა-გიძღვან თქუენ სასუფეველსა ღმრთისასა.

32. რამეთუ მოვიდა თქუენდა იოვანე გზითა სიმართლისაჲთა, და არა გრწმენა მისი, ხოლო მეზუერეთა⁴ და მეძაეთა⁵ ჰრწმენა მისი⁶; ხოლო თქუენ იხილეთ-ლა, არა შეინანეთ უკუანაძსკნელ, რათამცა გრწმენა მისი.

33. სხუაჲ იგავი ისმინეთ: კაცი ვინმე იყო მამასახლისი, რომელმან დაასხა ვენაჯი და შეზღუდა ოგი⁶ და აღმოთხარა მას შინა ტაგარი და ქმნა გოდოლი და მისცა იგი მოქმედთა და წარვიდა.

34. და რაჲამს მოეზო ჟამი ნაყოფისაჲ, მოუვლინნა მონანი თჳსნი მოქმედთა მათ მიღებად ნაყოფისა მისისა.

35. და შეიპყრნეს მოქმედთა მათ მონანი იგი მისნი, რომელსამე სცეს, რომელნიმე მოკლნეს, რომელსამე ქვაჲ დაჰკრიბეს.

1 ძმ DE. 2 ცოდვილნი] იეძაენი E. 3 ზღუდღ D. 4 გარმ E. 5 შეიპყრეს D.

1 მას C. 2 ძმ C. 3 მეზუერენი C. 4 მეზუერეთა C. 5 ამისი C. 6 და შეზღუდა იგი] განმეორებულთა (ოლონდ პირველად სწერია: „და შეზღუდ იგი“).

DE

C

36. და კულად წარავლინნა სხუანი მონანი, უმრავლესნი პირველთასა, და მათუა ეგრევე უყვეს.

37. ხოლო უკუნადასკნელ მიავლინა¹ მათა ძმ თუნი და თქუა: შეიკლიმონ ძისათუს ჩემისა.

38. ხოლო ქუეყანის მოქმედთა მათ ვითარცა იხილეს ძმ იგი მისი, თქუეს გულსა მათსა: ესე არს მკვდრი, მოვედით და მოვკლათ იგი და დავიპყრათ სამკვდრებელი იგი მისი.

39. და შეიპყრეს და მოკლეს იგი და განაგდეს გარე სავენანისა² მისგან.

40. ხოლო რაჟამს მოვიდეს უფალი იგი ვენანისად მის, რაჟამ³ უყოს ქუეყანის მოქმედთა მათ?

41. ჰრქუეს მას: ბოროტნი იგი ბოროტად წარწყმდინდეს და ვენანი იგი მისცეს სხუათა ქუეყანის მოქმედთა საქმედ, რომელთა მოსკენ ნაყოფი ეამსათუხსსა.

42. ჰრქუა მათ⁴ იესუ: არასადა აღმოგიკითხავსა წიგნთა შინა: ლოდი, რომელ შეურაცხ-ყვეს მაშენებელთა, ესე იქმნა თავ საკიდურთა⁵. უფლისა მიერ იყო ესე და არს საკვრველ წინაშე თუალთა ჩუენთა.

43. ამისთუს გეტყვ თქუენ: მოგელოს თქუენგან სასუფეველი ღმრთისად და მიეცეს ნათესავთა, რომელნი ჰყოფდენ ნაყოფსა მისსა.

44. და რომელი დაეცეს ლოდსა მას, შეიმუსროს; და რომელსა ზედა დაეცეს, განაჰკრიოს იგი.

45. და ესმე რაჟ⁶ მღდელთ მოძღუართა მათ და ფარისეველთა იგავი ესე მისი, ცნეს, რამეთუ მათთუს თქუა.

36. მერმე მიუვლინნა სხუანი მონანი¹, უმრავლესნი მათსა, და მათუა ეგრევე უყვეს.

37. უკუნადასკნელ-ლა მიუვლინა ძე თუნი და თქუა, ვითარმედ: შეიკლიმონ ძისა ჩემისაგან.

38. ხოლო მოქმედთა მათ ვითარ იხილეს ძმ იგი მისი, ზრახვა-ყვეს ურთიერთას: ესე არს მკვდრი², მოედით და მოვკლათ იგი და დავიპყრათ სამკვდრებელი იგი მისი.

39. და შეიპყრეს იგი და მოკლეს და განაგდეს გარეშე საყურძენსა მას.

40. რაჟამს უკუე მოვიდეს უფალი იგი მის საყურძენისად, რაჟ-მე უყოს მოქმედთა მათ?

41. ჰრქუეს მას: უკეთურნი იგი უკეთურადცა წარწყმდინდეს და საყურძენი იგი მისცეს სხუათა მოქმედთა, რომელთა მისცოდინ მას ნაყოფი ეამთა მათთა.

42. ჰრქუა მათ იესუ: არასადა აღმოგიკითხავს წიგნსა: ესე ლოდი, რომელ შეურაცხ-ყვეს მაშენებელთა, იგი იქმნა თავ კიდეთა. უფლისა მიერ იყო ესე და არს საკვრველ წინაშე თუალთა ჩუენთა.

43. ამისთუს გეტყვ თქუენ, რამეთუ მიგელოს თქუენგან სასუფეველი ღმრთისად და მიეცეს ნათესავსა, რომელი იქმოდის ნაყოფთა მისთა.

44. და რომელი დაეცეს ლოდსა მას, ზედა, შეიმუსროს; და რომელსა ზედა დაეცეს, განაბნინოს იგი.

45. და ვითარ ესმა მღდელთ მოძღუართა მათ და ფარისეველთა იგავები იგი მისი, გულისწმა-ყვეს, რაჟსათუს იტყუს.

1 მ-ავლინნა D*. 2 ვენანისა D*. 3 რაჟმე D. 4 მათ—D. 5 საკიდურთად D*. 6 ესმა რაჟმე ესე DE (აქ „ესე“ ზედმეტია, რადგანაც ობიექტი ქვემოთ არის: იგავი ესე მისი).

1 მო|ინანი C. 2 მკვდრი C.

DE

C

46. და ეძიებდეს მას შეპყრობად და ემზოდა ერისა მისგან, რამეთუ ვითარცა წინაწარმეტყუელი აქუნდა იგი.

46. და ეძიებდეს მის შეპყრობად და შეეშინა ერისა მისგან, რამეთუ ვითარცა წინაწარმეტყუელი შეერაცხა იგი.

22

1. და მერმე მიუგო მათ იესუ იგავით და ჰრქუა:

2. ემსგავსა სასუფეველი ღმრთისაჲ კაცსა მეფესა, რომელმან ყო ქორწილი ძისა თვისსაჲ.

3. და წარავლინნა მონანი თჳსნი მოწოდებად ჩინებულთა მათ ქორწილსა მას, და არა ინებეს მოსლვად.

4. და კულად წარავლინნა სხუანი მონანი და ჰრქუა: არქუთ ჩინებულთა მათ: აჰა ესერა პური ჩემი მზა-მიყოფიეს, ზურაკები და უსხები ჩემი დაკლულ არს, და ყოველივე მზა არს, მოვედით ქორწილსა ამას.

5. ხოლო მათ უღებ-ყვეს და წარვიდეს: რომელიმე აგარაკსა თჳსსა, რომელიმე საეკროსა თჳსსა¹,

6. ხოლო სხუათა შეიპყრნეს მონანი იგი მისნი, ავინეს და² მოწყვნეს.

7. ხოლო მეუფე³ იგი გაჩრისხნა და მიავლინა ერი თჳსი და მოსრნა კაცის-მკლველნი იგი და ქალაქი მათი დაწუცეს ცხოვლითა.

8. მაშინ ჰრქუა მონათა თჳსთა: ქორწილი ესე მზა არს, ხოლო ჩინებულნი იგი არა ღირს იყვნეს.

9. წარვედით მებოძირებსა გზათასა და რაოდენნიცა ჰპოვნეთ, მოუწოდეთ ქორწილსა ამას.

10. და განვიდეს მონანი იგი გზათა ზედა და შეკრიბეს, რაოდენი პოვეს ბოროტი და კეთილი. და აღვისო ქორწილი იგი მენიანითა.

11. და ვითარცა შევიდა მეუფე³ იგი

1. და მიუგო იესუ მერმე და ჰრქუა მათ იგავით:

2. მსგავს არს სასუფეველი¹ ცათაჲ კაცსა მეფესა, რომელმან ყო ქორწილი ძისა თვისსაჲ.

3. და წარავლინნა მონანი თჳსნი მოწოდებად ჩინებულთა მათ ქორწილ, და არა ინებეს მოსლვად.

4. მერმე მიუვლინნა სხუანი მონანი და ჰრქუა: არქუთ ჩინებულთა მათ: აჰა ესერა პური ჩემი დამიმზადებდეს, ზურაკები ჩემი და უსხები ჩემი დამიკლავს, და ყოველი მზა არს, მოვედით ქორწილსა ამას.

5. ხოლო მათ უღებ-ყვეს და წარვიდეს: რომელიმე თჳსა აგარაკად, რომელიმე ვაჰრობად,

6. და სხუათა მათ შეიპყრეს მონანი იგი და მოსრნეს².

7. ხოლო მეუფე³ იგი განრისხნა და წარავლინა ერი თჳსი და მოსრნა კაცის-მკლველნი იგი და ქალაქი მათი დაწუცა.

8. მაშინ ჰრქუა მონათა თჳსთა: ქორწილი ესე მზა არს, ხოლო ჩინებულნი იგი არა ღირს იქმნეს.

9. აწ განვედით განსავალთა ზედა გზათასა და რავედენიცა ჰპოოთ, მოხადეთ ქორწილსა ამას.

10. და განვიდეს მონანი იგი გზებსა ზედა და შეკრიბეს ყოველი, რავედენიცა პოვეს, ბოროტნიცა და კეთილნიცა, და აღვისო ქორწილი იგი მენიანითა.

11. რაჟამს შევიდა მეუფე³ იგი მოხილ-

1 თჳსსა]—E. 2 და | და D. 3 მეუფე D.

1 სასუფეველი C. 2 მოსრჩენს C. 3 მეუფე C. 4 ჩინებუნი C.

DE

C

ხილვად მენიანვეთა მათ, იხილა მუნ:კაცი, რომელსა არა ემოსა სამოსელი საქორწინს¹.

12. და ჰრქუა მას: მოყუასო, ვითარ შემოხუედ აქა, რომელსა არა გმოსიეს სამოსელი საქორწინს? ხოლო იგი დუშნა.

13. მაშინ ჰრქუა მეუფემან მან | მსახურთა: შეუკრენით მაგას ველნი და ფერკნი და განაგდეთ ეგე ბნელსა მას გარესკნელსა: მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

14. რამეთუ მრავალნი² არიან ჩინებულ და მცირედნი რჩეულ.

15. მაშინ წარვიდეს ფარისეველნი იგი და ზრახვა-ყვეს მისთჳს, რათა სიტყუთა საფრეველ უგონ მას.

16. და მიაველინნეს მოწაფენი მათნი ჰეროდიანელთა თანა და ჰრქუეს: მოძღუარ, ვიცით, რამეთუ ქეშმარიტ ხარ და გზასა ღმრთისასა ქეშმარიტად ასწავებ და არას ზრუნავ არავისთჳს, რამეთუ არა თუალთ-აღებ³ პირსა კაცისასა.

17. აწ მარქუ ჩუენ, რად გენბავს შენ: ჯერ-არსა ხარკისა მიცემაჲ კეისარსა ანუ არა?

18. და ვითარცა გულსნება-ყო⁴ იესუ ხაკულეზაჲ იგი მათი, ჰრქუა მათ: რად-სა გამომცდით მე, ორგულნო?

19. მიჩუენეთ მე დრაჰკანი იგი სახარკოჲ! ხოლო მათ მოართუეს მას დრაჰკანი.

20. და ჰრქუა მათ იესუ: ვისი არს ხატი ესე ანუ ზედაწერილი? |

21. ჰრქუეს მას: კეისრისაჲ. მაშინ ჰრქუა მათ იესუ: მიეცით კეისრისაჲ კეისარსა და ღმრთისაჲ ღმერთსა.

22. და⁵ ესმა რად ესე, დაუკვრა და⁵ დაუტრევეს იგი და წარვიდეს⁵.

ვად მენიანვეთა მათ, იხილა მუნ კაცი, რომელი არა მოსილ იყო სამოსლითა საქორწინითა.

12. და ჰრქუა მას: მოყუასო¹, ვითარ-მე შემოხუედ² აქა, რამეთუ არა გმოსიეს სამოსელი ქორწილისაჲ? ხოლო მან პირი დაიკრა.

13. მაშინ ჰრქუა მეუფემან მან მსახურთა: შეუკრენით მაგისნი ფერკნი და ველნი და განაგდეთ ეგე ბნელსა მას გარესკნელსა. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

14. რამეთუ მრავალნი არიან ჩინებულ, ხოლო მცირედ არიან რჩეულნი.

15. მაშინ წარვიდეს ფარისეველნი და ზრახვა-ყვეს მისთჳს, რათამცა დაუდგეს მას მახე სიტყუთა³.

16. და მოუვლინნეს მას მოწაფენი იგი მათნი ჰეროდიანელთა თანა და ჰრქუეს: მოძღუარ, უწყით, რამეთუ ქეშმარიტ ხარ და გზასა ღმრთისასა ქეშმარიტებით ასწავებ და არად გვირს შენ არავისთჳს⁴, რამეთუ არა ხელდავ პირსა კაცისასა.

17. აწ მარქუ ჩუენ: ვითარ ჯერ-გინს: წეს-არს ხარკისა მიცემაჲ კეისრისა. ანუ არა?

18. ვითარ გულსნება-ყო იესუ უკეთურებაჲ იგი მათი, ჰრქუა: რასა გამომცდით მე, მხაკულვარნო?

19. მიჩუენეთ-ლა მე დრაჰკანი იგი ხარკისაჲ! ხოლო მათ მოართუეს⁵ მას დრაჰკანი.

20. და ჰრქუა მათ იესუ: ვისი არს ესე ხატი და გარემოჲს წერილი?

21. ჰრქუეს მას: კეისრისაჲ. მაშინ ჰრქუა მათ: მიეცით აწ კეისრისაჲ კეისარსა და ღმრთისაჲ ღმერთსა.

22. და ვითარ ესმა ესე, დაუკვრა და დაუტრევეს იგი და წარვიდეს.

1 საქორწინე D. 2 მრავალ D. 3 თუალ-აღებ E. 4 გულსნება-ყო E. 5 და|—E. 6 წარვიდა D*. 1 მოყუასო C. 2 შემოხუედ C. 3 სიტყუთა C. 4 არად ვისთჳს C. 5 პირათჳს C.

DF

C

23. მას ღღესა შინა მოჲედეს მას სა-
ღუჲველი იგი და იტყოდეს, ვითარ-
მედ: არა არს აღდგომაჲ, და ჰკითხვი-
დეს

24. და ეტყოდეს: მოძღუარ, მოსე¹
ესრე თქუა: უჲეთუ ვინმე მოკუდეს და
არა დაუშთეს შვილი, შეირთოს ცოლი
მისი² მძიმან მისმან და აღუდგინოს
მკვდრი ძმასა თჳსსა.

25. იყენეს ჩუენ შორის შჳდნი ძმანი.
და პირველმან მან შეირთო ცოლი და
მოკუდა და არა დაშთა შვილი და დაუ-
ტეეა ცოლი იგი ძმასა თჳსსა.

26. ეგრევე მეორემან და მესამემან
და ვიდრე შჳდადმედ.

27. უჲუანაჲსკენელ ყოველთასა მოკუ-
და ღედაკაციცა იგი.

28. აწ აღდგომასა მას მკუდართასა
ვისა შჳდაგანისა იყოს იგი ცოლად,
რამეთუ ყოველთავე ესუა იგი ცოლად?

29. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ს[ცთე]-
ბით, რამეთუ არა იცით წიგნი და³ არ-
ცა ძალი ღმრთისაჲ,

30. რამეთუ ღღესა მას აღდგომისასა
არცა განჰქორწინებდენ⁴, არცა იქორ-
წინებოდიან, არამედ ვითარცა ანგელოზ-
ნი იყენენ ცათა შინა.

31. ხოლო აღდგომისათჳს მკუდარ-
თაჲსა არა აღმოგიკითხხვასა თქუმული
იგი ღმრთისა მიერ, რომელსა იტყჳს:

32. მე ვარ ღმერთი აბრაჰამისი და
ღმერთი ისაკისი და ღმერთი იაკობისი?
არა არს ღმერთი მკუდართაჲ, არამედ
ცხოველთაჲ.

33. და ესმა რაჲ ესე ერსა მას, დაუ-
კჳრდა⁵ მოძღურებაჲ იგი მისი.

34. ხოლო ფარისეველთა მათ რაჲ ეს-
მა, რამეთუ დაუყო პირი საღუჲველთა⁶
მათ, შეკრბეს ერთად.

23. მას ღღესა შინა მოჲედეს საღუ-
ჲველი, რომელთა თქჳან¹, ვითარმედ:
არა არს აღდგომაჲ. ჰკითხვიდეს მას

24. და ჰრქუეს: მოძღუარ, მოსე²
თქუა: მო- თუ ვინმე -კუდეს უშვილოჲ,
ესიძენ მას ძმაჲ მისი ცოლსა მას მისსა
ზედა და აღუდგინენ თესლი ძმასა მას
თჳსსა.

25. აწ იყენეს ჩუენ თანა შჳდ ძმა. და
პირველი იგი ქმარი მოკუდა და არა
ესუა³ მას შვილ, დაუტეეა ცოლი თჳსი
ძმასა თჳსსა.

26. ეგრეცა მეორემან და მესამემან
მიმეშჳდემედ.

27. უჲუანაჲსკენელ-ლა ყოველთა მოკუ-
და⁴ ღედაკაცი იგი.

28. აღდგომასა მას უჲუანაჲსკენელსა
რომლისა შჳდთა მათგანისა იყოს ცო-
ლად, რამეთუ ყოველთა მათ ესუა იგი?

29. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ს[ცთე]-
ბით და არა იცით წიგნი და არცა
ძალი ღ[მრთისაჲ],

30. რამეთუ აღდგომასა მა[ს] არცა
ცოლს ისხმიდენ, არცა ქმრის ვიდ[ო]-
ლიან, არამედ ვ[ითარცა] ანგელოზნი იყ-
ენენ ცათა შინა.

31. მკუდართა აღდგომისათჳს არა აღ-
მოგიკითხხვას თქუმული იგი თქუენდა მრ-
მართ ღმრთისა მიერ, რომელ თქუა:

32. [მე] ვარ ღმერთი აბრაჰამისი და
ღმერთი ისაკისი და ღმერთი იაკობისი?
[არა] არს ღმერთი—ღმერთი მკუდარ-
თაჲ, არამედ ცხოველთაჲ.

33. და ვითარ ესმა ერსა მას, დაუ-
კჳრდებოდა მოძღურებაჲ იგი მისი.

34. ხოლო ფარისეველთა ვითარ ესმა,
რამეთუ პირი დაუყო საღუჲველთა, შე-
კრბეს ერთად.

1 მოსშ E. 2 ცოლი იგი მისი D. 3 და—D. 4 განქორწინებდენ E. 5 დაუჲურდა D.
6 საღუჲველთა D.

1 თქჳან C. 2 მოსშ C. 3 ესუა C. 4 მოჲუკუდა C.

DE

35. და ჰკითხა ერთმან მათგანმან, რა-მეთუ გამოსცდიდა მას:

36. მოძღუარ; რომელი მცნებაა უფროდს არს შჯულისა შინა?

37. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: შეიყუარო უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა.

38. || ესე არს დიდი და პირველი მცნება.

39. და მეორე¹, მსგავსი² ამისი: შეიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თავი თვისი.

40. ამათ ორთა მცნებათა³ ყოველი⁴ შჯული და წინაწარმეტყუელნი გამოკიდებულ არიან.

41. კრებულ რაა უკუე იყვნეს ფარისეველნი იგი, ჰკითხა მათ იესუ

42. და ჰრქუა: ვითარ ჰგონებთ თქუენ ქრისტესსთვს, ვისი ძე⁵ არს იგი? ჰრქუეს მას⁶: დავითისი.

43. ჰრქუა მათ იესუ: და ვითარ უკუე დავით სულითა წმიდითა ჰხადის⁷ მას უფლით და იტყვს:

44. ჰრქუა უფალმან უფალსა ჩემსა: დაჯედ მარჯუენით ჩემსა, ვიდრემდის დავსხნე მტერნი შენნი ქუეშე⁸ ფერჯთა შენთა?

45. უკუეთუ დავით უფლით ჰხადის⁷ მას, ვითარ ძე მისი არს?

46. და ვერვინ უძლო მას სიტყვს მიგებად, არცაღა იკადრა. ვინ მიერ დლითგან კითხვად მისა არლარა.

C

35. და ჰკითხა ერთმან მან მათგანმან შჯულის მდებელმან გამოცდიოთ:

36. მოძღუარ, რომელი მცნებაა უდიდეს არს შჯულსა შინა?

37. ხოლო მან ჰრქუა: შეიყუარო უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა ძალითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა.

38. ესე არს დიდი და პირველი მცნება.

39. ხოლო მეორე, მსგავსი ამისი: შეიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თავი თვისი.

40. ამათ ორთა მცნებათა შინა ყოველი შჯული და წინააწარმეტყუელნი გამოაბენ.

41. კრებულ იყვნეს ყოველნი იგი ფარისეველნი. ჰკითხა მათ იესუ

42. და ჰრქუა: რასა ჰგონებთ თქუენ ქრისტესსთვს? ვისი ძე არს? ჰრქუეს მას: დავითისი.

43. ჰრქუა მათ: ვითარ-მე უკუე დავით სულითა უფლით ხადის და იტყვს:

44. ჰრქუა უფალმან უფალსა ჩემსა: დაჯედ მარჯუენით ჩემსა, ვიდრემდის დავსხნე მტერნი შენნი ქუეშე ფერჯთა შენთა?

45. უკუეთუ დავით უფლით ხადის მას, ვითარ ძე მისი არს?

46. და ვერვინ შემძლებელ იყო მიგებად მისა, არცა იკადრა ვინ მიერთებან კითხვად მისა არლარა.

23

1. მაშინ ეტყოდა იესუ ერსა მას და მოწაფეთა თვსთა

1. მაშინ ეტყოდა იესუ ერსა მას და მოწაფეთა თვსთა

DE

2. და ჰრქუა: საყდართა მოსესთა და-
სხდენ მწიგნობარნი და ფარისეველნი.

3. და ყოველსა რავედენსა გეტყოდიან
თქუნ, დაიმარხეთ | და ყავთ, ხოლო
საქმეთა მათთაებრ ნუ იქმთ, რამეთუ
თქვან და არა ყვიან.

4. რამეთუ შეკრიან¹ ტურთი მძიმე
და ძნიად სატურთველი და დასდვიან
მგართა ზედა კაცთასა, ხოლო მათ თი-
თითაცა² ერთითა შეძრვად არა ჰნებავენ
იგი.

5. ყოველთა საქმეთა მათთა იქმედ
საჩუენებულად კაცთა: ფართო ყვნიან
კუბასტნი მათნი და გრძელ ყვიან³ ფეს-
უები სამოსლისა მათისად.

6. უყუარს ზემოჯდომად პურსა ზედა
და წინაჯდომად⁴ შესაკრებელთა შორის

7. და პირველ მოკითხვად უბანთა ზე-
და და რამთამცა ერქუა კაცთაგან: მო-
ძღუარ!

8. ხოლო თქუნ ნუვის ჰხადით⁵ მო-
ძღურით, რამეთუ ერთი არს მოძღუარი
თქუენი ქრისტე⁶, ხოლო თქუნ ყოველნი
ძმანი ხართ.

9. და მამით ნუვის ჰხადით⁵ თქუნ
ქუეყანასა ზედა, რამეთუ ერთი არს მა-
მად თქუენი, რომელ არს ცათა შინა.

10. ნუცა გერქუმინ თქუნ წინამძღუ-
არ, რამეთუ ერთი არს წინამძღუარი
თქუენი ქრისტე⁶.

11. და რომელი დიდ იყოს თქუნ
შორის, იყოს იგი თქუნდა მსახურ.

12. || და რომელმან აღიმაღლოს თავი
თვისი, იგი დამდაბლდეს, და რომელმან
დაიმადაბლოს თავი თვისი, იგი ამაღლდეს.

C

2. და ჰრქუა: საყდართა ზედა მოსეს-
თა დასხდომილ არიან მწიგნობარნი და
ფარისეველნი.

3. ყოველი რაჲცა გრქუან თქუნ,
ჰყოფდით და იმარხევდით, ხოლო საქმე-
თა მათთაებრ¹ ნუ იქმთ, რამეთუ თქვან
და არა ყვიან.

4. შეკრიან ტურთები მძიმე და ძნიად
სატურთველი და დასდვიან ბეჭთა ზედა
კაცთასა, ხოლო მათ თითითაცა მითითა
არა ჰნებავენ შეძრვად იგი.

5. ყოველთა საქმეთა მათთა იქმედ სა-
ხილველად კაცთა: ფართო იყვიან სა-
მოსელნი მათნი და განიგრძვიან² ფე-
სუები მათი.

6. უყუარნ მათ³ მენისთაობად ტაძ-
რობასა და ზეშთაჯდომად შესაკრებელ-
თა შინა

7. და მოკითხვად უბნებსა ზედა და
რქუმად მათდა კაცთაგან: მოძღუარ!

8. ხოლო თქუნ ნუ ჰირქუამთ თავთა
თქუენთა მოძღუარს, რამეთუ ერთ არს
თქუენი მოძღუარი, ხოლო თქუნ ყო-
ველნი ძმანი ხართ.

9. და მამად თქუნდა ნუვის ხადით
ქუეყანასა⁴ ზედა, რამეთუ ერთ არს მა-
მად თქუენი ზეცათაჲ.

10. და მოძღუარს⁵ ნუ ირქუამთ თავ-
თა თქუენთა, რამეთუ ერთ არს მო-
ძღუარი თქუენი ქრისტე⁶.

11. და რომელი დიდ იყოს თქუნ
შორის, იყვენ იგი თქუნდა მსახურ.

12. რამეთუ რომელმან აღიმაღლოს
თავი თვისი, დამდაბლდეს, და რომელმან
დაიმადაბლოს თავი თვისი, იგი ამაღლდეს.

1 შეკრიბიან D. 2 თითაცა D*. 3 ყვიან D*. 4 პურსა ზედა და წინაჯდომად]—E. 5 ხა-
დით D*. 6 ქრ DE.

1 მათაებრ C. 2 ან: განიგრძვიან (კარგად არ ჩანს). 3 მათი C. 4 ჰყვიანასა C. 5 მო-
ძღუარ C. 6 ქრ C.

DE

C

13. ვად თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რომელნი შეშკამთ სახლებსა ქურითასა და მიზეზით განგრძობილად ილოცევიდით¹. ამისთჳს მიილოთ უდიდესი საშჯელი.

14. ვად თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ დაჰვაშთ² სასუფეველი წინაშე კაცთა; თქუენ შე- არა -ხუალთ და შემავალთა უტე- ვებთ³ არა შესღვად.

15. ვად თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ მიმო- ხუალთ ზღუასა ზედა და ჯმელსა; რად- თა ჰყოთ ვინმე ერთი მწირი; და რაჟამს არს, ჰყვით იგი ნაშობ გეჰენიადსა ორ წილ თქუენსა.

16. ვად თქუენდა, წინამძღუარნო ბრმა- ნო, რომელთა სთქვთ, ვითარმედ: რომელმან ფუცოს ტაძარსა მას, არარად არს, ხოლო რომელმან ფუცოს ოქროსა მას ტაძრისასა, ჯერ-არს.

17. ცოფნო და ბრმანო, რომელი უფ- როდს არს: ოქროდ იგი ანუ ტაძარი, რომელი | განსწმედს ოქროსა მას?

18. და სთქვთ: რომელმან ფუცოს სა- კურთხეველსა, არარად არს, ხოლო რომელმან ფუცოს შესაწირავსა მას, რომელ არს საკურთხეველსა ზედა, ჯერ-არს.

19. ცოფნო და ბრმანო, რომელი უფ- როდს არს: შესაწირავი იგი ანუ საკურ- თხეველი, რომელი განსწმედს შესაწი- რავსა?

20. რამეთუ რომელმან ფუცა საკურ- თხეველსა, ფუცავს მას და ყოველსა, რომელი⁴ არს მას ზედა.

21. და რომელმან ფუცა ტაძარსა მას, ფუცავს მას და რომელი დამკვდრებულ⁵ არს მას შინა.

22. და რომელმან ფუცა ცასა, ფუ-

13.

14. ხოლო ვად თქუენდა, მწიგნობარ- თა და თარგმანთა ორგულთა, რამეთუ დაჰვაშთ სასუფეველსა ცათასა წინაშე კაცთა; თქუენ არა შეხუალთ და არცა შემავალთა უტევებთ შესღვად.

15. ვად თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ მო- ჰკლით ზღუასა და ჯმელსა, რადამცა მოაქციეთ ვინმე ერთი; და რაჟამს მო- იქცის, ჰყვით იგი ნაშობ გეჰენიადს ორ წილ თქუენსა.

16. ვად თქუენდა, მწიგნობართა ბრმა- თა, რამეთუ სთქვთ: რომელმან ფუცოს ტაძარსა, არარად არს; ხოლო რომელ- მან ფუცო[ს] ოქროსა მას, რომელ არს ტაძარსა მას შინა, ჯერ[არ]ს[.]

17. ცოფნო და ბრმანო, რად უდიდეს არს: ოქროდ ანუ ტაძარი იგი, რომელი განსწმედს ოქროსა მას?

18. და რომელმან ფუცოს საკურთხე- ველსა, არად არს; ხოლო რომელმან ფუ- ცოს შესაწი[რ]ავსა მას, რომელ არს მას ზედა, ჯერ-არს.

19. ცოფნო და ბრმანო, რად უფრო არს: შესაწირავი იგი ანუ საკურთხევე- ლი, რომელი განსწმედს შესაწირავსა მას?

20. აწ რომელმან ფუცის¹ საკურთხე- ველსა, ფუცის მას და ყოველსა, რომელ არს მას ზედა.

21. და რომელმან ფუცის ტაძარსა, ფუცის მას და რომელი მყოფ არს მას შინა.

22. და რომელმან ფუცის ცასა, ფუ-

1 ილოცვიდით D^o. 2 დაშვაშთ E. 3 უტეობთ D. 4 რომელ D. 5 დამკვდრებუ E.

1 ფუცოს C.

DE

C

ცავს საყდარსა ღმრთისასა და რომელი ზის მას ზედა.

23. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო¹ ორგულნო², რამეთუ მოიღებთ ათეულსა პიტნაისა და ცერეცოჲსასა³ და ძირაკისასა და დაგიტევებიეს უმძიმესი⁴ შჯულისაჲ: სამართალი და წყალობაჲ. ესე ჯერ-იყო საქმედ და იგი არა დატევებად.

24. წინამძღუარნო || ბრმანო, რომელნი⁵ დასწურაეთ კურნაქსა და აქლემსა შთანსთქამთ!

25. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ განსწუმედთ გარეშესა⁶ სასუმელისასა⁷ და პარაფსიდისასა, ხოლო შინაგანი თქუენი სავსე არნ ნატაცებითა და არაწმიდებითა.

26. ფარისეველნო ბრმანო, განწმიდეთ პირველად შინაგანი იგი სასუმელისაჲ⁸, რაჲთა იყოს გარეშეცა⁹ მისი წმიდა.

27. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ მიმსგავსებულ ხართ საფლავთა განგოზილთა, რომელნი გარეშე¹⁰ ჩანედ კაცთა წინაშე შეუნიერ¹¹, ხოლო შინაგან სავსე¹² არიან ძუალებითა მკუდართაჲთა და ყოვლითა არაწმიდებითა.

28. ეგრეცა თქუენ გარეშე¹⁰ ჰგონიეთ კაცთა მართლ, ხოლო შინაგან ხართ სავსე¹² ორგულებითა და უშჯულოებითა¹³.

29. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო | ორგულნო, რამეთუ აღაშენებთ საფლავთა წინაწარმეტყუელთასა და შეამკობთ მოსაქსენებელსა მართალთასა.

ცის საყდარსა ღმრთისასა და რომელი ზის მას ზედა.

23. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ მოიათვესით პიტნაისაჲ, ცერეცოჲსაჲ და ძირაკისაჲ და დაგიტევებიეს უმჯობესი სჯულისაჲ: ~~სამართალი~~ და წყალობაჲ და სარწმუნოებაჲ. ესე გიღირდა ყოფად და იგი არა დატევებად.

24. წინამძღუარნო¹ ბრმანო, რომელნი დასწურაეთ კურნაქსა და აქლემსა შთანსთქამთ!

25. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო, რამეთუ განსწუმედთ გარეშესა სასუმელისასა და პარაფსიტისასა, ხოლო შინაგან სავსე არიან ნატაცებითა და არაწმიდებითა.

26. ფარისეველნო ბრმანო, განწმიდეთ² პირველად შინაგანი სასუმელისაჲ მის, რაჲთა იყოს გარეშეცა მისი წმიდა.

27. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ მიმსგავსებულ ხართ სამარეთა განგლორწნილთა, რომელნი-იგი გარეშე შეუნიერ³ ჩან³, ხოლო შინაგან სავსე არიან ძუალებითა მკუდართაჲთა და ყოვლითა არაწმიდებითა.

28. ეგრეცა თქუენ გარეშე უჩიო კაცთა მმარხველ, ხოლო შინაგან სავსე ხართ ზაკუევითა და უშჯულოებითა.

29. ვაჲ თქუენდა, მწიგნობარნო და ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ აშენებთ თქუენ საფლავებსა მას წინაწარმეტყუელთასა და განაშენებთ სამარებსა მას მართალთასა.

1 ფარისეველ D. 2 ორგულნო D. 3 ცერეცუესასა D. 4 უმძიმესი უმჯობესი E. 5 რომელნი—E. 6 გარეშესა E. 7 სასუმელისასა E. 8 სასუმელისაჲ E. 9 გარეშეცა E. 10 გარეშე E. 11 შეუნიერ D. 12 სავსე E. 13 უშჯულოებითა E.

1 წინამძღუარნო C. 2 განწმიდე C. 3 ასეა.

DE

C

30 და სთქვთ¹: უკუეთუშე ვიყვენით დღეთა მათ მამათა ჩუენთასა, არამცა ვიყვენით მათ თანა ზიარ სისხლსა მას წინაწარმეტყუელთასა.

31. ვითარმედ ამით სწამებთ თავით თუხით, რამეთუ ნაშობნი ხართ მკლველთა წინაწარმეტყუელთანი.

32. და აწ თქუენცა აღავსეთ სარწყული მამათა თქუენთად.

33. გუელნო და ნაშობნო იქედნეთანო, ვითარ-მე განერნეთ სატანჯველსა გეჰენიადსასა?²

34. ამისთუხ აჰა ესერა მე მოვავლინენ თქუენდა წინაწარმეტყუელნი, ბრძენნი და მწიგნობარნი, და მათგანნი მოსწყვდნეთ³ და ჯუარს-აცუნეთ, და მათგანნი სტანჯნეთ შესაკრებელთა თქუენთა შორის და სდევნიდეთ ქალაქითი ქალაქად.

35. რადთა მოიწიოს თქუენ ზედა ყოველი სისხლი მართალი, დათხეული ქუეყანასა ზედა, სისხლითგან აბელის მართლისადთ, ვიდრე სისხლადმდე ზაქარიაძისა, ოღისა ბარუქისა, რომელი მოჰკალთ შორის ტაძრისა და საკურთხეველისა.

36. ამენ გეტყვ თქუენ: მოიწიოს ესე ყოველი ნათესავსა ამას ზედა.

37. იერუსალმ, იერუსალმ, რომელმან მოსწყვდენ წინაწარმეტყუელნი და ქვაჲ დაჰკრიბე მოვლინებულთა შენ⁴ ზედა, რაოდენ⁵ გზის ვინებე შეკრებაჲ შეილთა შენთად, ვითარცა შეიკრიბნის მფრინველმან მართუენი თუხნი ქუეშე⁶ ფრთეთა, და არა ინებე!

38. აჰა ესერა დაუტევებთ თქუენ სახლთა თქუენთა ოჯრად.

30. და სთქუთ: ვიყვენით თუმცა ჩუენ დღეთა მათ მამათა ჩუენთასა, არამცა ზიარ ვიყვენით¹ მათ თანა სისხლსა მას წინაწარმეტყუელთასა.

31. აწ თქუენვე ეწამებით თავთა: თქუენთა, რამეთუ ნაშობნი ხართ, რომელთა მოწყვდნეს წინადაწარმეტყუელნი.

32. და თქუენცა აღავსეთ სარწყული მამათა თქუენთად.

33. გუელნო, ნაშობნო იქედნეთანო, ვითარ-მე განერნეთ სასჯელსა გეჰენიადსასა?²

34. ამისთუხ აჰა ესერა³ მივავლინენ თქუენდა წინაწარმეტყუელნი და ბრძენნი მწიგნობარნი, მათგანნი მოწყვდნეთ და ჯუარს-აცუნეთ, და მათგანნი ჰგუემნეთ შესაკრებელთა შინა თქუენთა და სდევნეთ ქალაქითი ქალაქად,

35. რადთა მოვიდეს თქუენ ზედა ყოველი სისხლი მართალი, დათხეული⁴ ქუეყანასა ზედა, სისხლითგან აბელის მართლისადთ მისისხლამდე ზაქარიაძისა, ძისა ბარუქისი, რომელი-იგი მოჰკალთ შორის ტაძრისა მის და საკურთხეველისა.

36. მართლიად გეტყუ თქუენ, რამეთუ მოიწიოს ესე ყოველი ნათესავსა ამას ზედა.

37. იერუსალმ⁵, იერუსალმ⁵, რომელმან მოსწყვდენ⁶ წინადაწარმეტყუელნი და ქვაჲ დაჰკრიბე მოციქულთა შენთა, რაოდენ გზის მინდა შეკრებაჲ ნაშობთა შენთად, ვითარცა ქათამმან შეიკრიბნის მართუენი⁷ ქუეშე ფრთეთა, და თქუენ არა ინებეთ!

38. აჰა ეგერა დაგშდების თქუენ სახლი თქუენი ოჯერი.

1 სთქვთ) — E. 2 გეჰენიადსა E. 3 მოწყვდნეთ D. 4 შენთა D. 5 რადენ F. 6 ქუეშე E.

1 ზიარ-იყვენით C. 2 გეჰენიადსასა C. 3 ესერა C. 4 დათხეული ორჯერ არის C ~ 5 იწლმ C. 6 მოსწყვდენ C. 7 მართუენი C.

DE

C

39. ხოლო გეტყვ თქვენ: არლარა მი-
ხილოთ მე ამიერიოგან, ვიდრემდე
სთქუათ: კურთხეულ არს მომავალი სა-
ხელითა უფლისაჲთა.

39. ხოლო გეტყუ თქვენ: ვერლარა
მიხილოთ მე ამიერიოგან, ვიდრემდის
არა სთქუათ: კურთხეულ არს მომავალი
სახელითა უფლისაჲთა.

24

1. და გამოვიდა იესუ ტაძრისა მის-
გან და წარვიდა. და მოუტდეს მას მო-
წაფენი თჳსნი, უჩუენებდეს მას შენე-
ბულსა მას ტაძრისასა.

2. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ:
ჰხედავთ ¹ სამე ამას ყოველსა? ამენ გეტყვ
თქვენ: არა დაშთეს აქა ქვაჲ ქვასა ზე-
და ², ვიდრემდე ყოველივე დაირლუეს ³.

3. და ვითარცა ჯდა ⁴ თავადი მთასა
მას ზეთის ხილთასა, მოუტდეს მას მოწა-
ფენი თჳსაგან და ეტყოდეს: მითხარ
ჩუენ: ოდეს იყოს ესე, და რაჲ არს სა-
სწაულ⁵ შენისა მის მოსლვისაჲ და აღ-
სასრული ამის სოფლისაჲ?

4. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ეკრძა-
ლენით, ნუ ვინმე გაცთუნნეს თქვენ,

5. რამეთუ მრავალნი მოვიდოდინ
სახელითა ჩემითა და იტყოდინ, ვითარ-
მედ: მე ვარ ქრისტე ⁶, და მრავალთა აც-
თუნებდენ.

6. და გესმოდინ ბრძოლანი და ჰამ-
ბავნი ბრძოლათანი, იხილეთ და ნუ შეს-
ძრწუნდებით, რამეთუ ჯერ-არს ესე ყო-
ფად ⁷, არამედ არლა არს აღსასრული.

7. აღდგეს ნათესავი ნათესავსა ზედა,
და მეუფებამ მეუფებასა ზედა, და იყე-
ნენ სიყმილი და სრვანი და ძრვანი აღ-
გილდ-აღგილდ,

8. რამეთუ ესე ყოველი დასაბამი სალ-
მობათაჲ არს.

1. და გამოვიდა იესუ ტაძრით და
წარვიდოდა. და მოუტდეს მას მოწაფე-
ნი ¹ თჳსნი ჩუენებად მისა ნაქმნევისა მის
ტაძრისაჲსა.

2. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ:
ხედავთა ამას ყოელსა? მართლიად
გეტყუ თქვენ: არა დაშდეს აქა ქვაჲ
ქვასა ზედა, რომელ არა დაირლუეს ².

3. ჯდა რაჲ იგი მთასა მას ზედა ზე-
თის ხილთასა, მოუტდეს მას მოწაფენი
თჳსაგან და ეტყოდეს: მარქუ ჩუენ: ოდეს
ყოფად არს ესე, და რაჲ სასწაული იყოს
შენისა მოსლვისაჲ და აღსასრული ამის
სოფლისაჲ?

4. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: იგუ-
ლეთ, ნუვინ გაცთუნნეს თქვენ,

5. რამეთუ მრავალნი მოვიდენ სახე-
ლითა ჩემითა და იტყოდინ: მე ვარ
ქრისტე, და მრავალნი აცთუნნენ.

6. ხოლო გესმოდინ-ლა ბრძოლანი
და ჯმად წყობათაჲ, ეკრძალენით, ნუ აღ-
ტყდებით ³, რამეთუ ყოფად არს ესე ყო-
ველი, ხოლო აღსასრული არლა იყოს.

7. რამეთუ აღდგეს ნათესავი ნათე-
სავსა ზედა, და მეუფებამ მეუფებასა ზე-
და, და იყენენ სიყმილი და წყუედა-
ნი ⁴ და ძრვანი აღგილ-აღგილ.

8. ხოლო ესე ყოველი რყოს დასაბა-
მი სალმობათაჲ.

1 ხედავთ D. 2 ზედა]—E 3 ყოველი (ქი) დაირლუას D* (ძველად ნაწერი „ა“ ნათლად ჩანს). 4 დაჯდა E. 5 ქრისტჳ (ქშ) DE. 6 ყოფად D.
1 მოწაფენი C. 2 დაირლუეს C. 3 ასეა. 4 წყუედანი C.

DE

C

9. მაშინ მიგცენენ თქუენ ჰირსა და მოგწყვდენენ თქუენ, და იყვენთ თქუენ მოძულებულ ყოველთაგან || წარმართთა სახელისა ჩემისათჳს.

10. და მაშინ დაბრკოლდებოდიან მრავალნი და ურთიერთას შინა-განსცემდენ¹ და იძულობდენ ურთიერთას.

11. და მრავალნი ცრუ წინაწარმეტყუელნი აღდგენ და აცთუნებდენ მრავალთა.

12. და განმრავლებითა უშჯულოებისათა² განვმეს სიყუარული მრავალთაჲ.

13. ხოლო რომელმან დაითმინოს სრულიად, იგი ცხონდეს³.

14. და იქადაგოს სახარებაჲ ესე სასუფეველისაჲ ყოველსა სოფელსა საწამებელად ყოველთა წარმართთა, და მაშინ მოიწიოს აღსასრული.

15. ხოლო რაჟამს იხილოთ საძაგელი იგი მოოჯრებისაჲ, თქუმული დანიელ⁴ წინაწარმეტყუელისა⁵ მიერ, მდგომარც⁶ აღდგისა წმიდასა, რომელი აღმოიკითხვიდეს*, გულისკმა-ყავ.

16. მაშინ რომელი ჰურიასტანს იყოს, ივლტოდენ მთად;

17. და რომელი ერდოსა ზედა იყოს, ნუ გარდამოვლენ აღებად რაჲსამე სახლისაგან თჳსისა;

18. და რომელი ველსა გარე იყოს, ნუ უკუნეიქცევიან | კულად აღებად სამოსლისა თჳსისა.

19. ხოლო ვაჲ მიდგომილთა და რომელნი აწოებდენ მათ ღღეთა⁷ შინა!

9. მაშინ მიგცენენ¹ თქუენ ჰირსა და მოგწყვდენენ² თქუენ, და იყვენთ მოძულებულ ყოველთაგან ნათესავთა სახელისა ჩემისათჳს.

10. და მაშინ ცთენ მრავალნი და ურთიერთას არდაბაგებდენ და იძულებდენ ურთიერთას.

11. და მრავალნი ცრუ წინაწარმეტყუელნი აღდგენ და აცთუნენ³ მრავალნი.

12. და განმრავლებისათჳს უსჯულოებისაჲსა განვმეს სიყუარული მრავალთაჲ.

13. ხოლო რომელმან დაითმინოს სრულიად, იგი ცხონდეს.

14. და იქადაგოს სახარებაჲ ესე სასუფეველისაჲ ყოველსა სოფელსა საწამებელად ყოველთა ნათესავთა, და მაშინ-ღა იყოს აღსასრული.

15. ხოლო რაჟამს იხილოთ ბილწი იგი ოჯრებისაჲ, რომელ თქუმულ არს დანიელ წინამდგომარმეტყუელისაგან, მდგომარე აღდგისა მას წმიდასა, რომელი აღმოიკითხვიდეს, გულისკმა-ჰყოფდინ.

16. მაშინ ჰურიასტანისანი ევლტოდენ მთად;

17. და რომელნი ერდოებსა ზედა იყვნენ, ნუ გარდამოვლენან აღლებად რაჲსამე სახლისაგან თჳსისა;

18. და რომელი ველსა გარე იყოს, ნუ უკუმოიქცევიან უკუმომართ აღებად სამოსლისა თჳსისა.

19. ხოლო ვაჲ მუცელ-ქმნულთა მათ და (მაწოენებლთა) მათ ღღეთა შინა!

1 გასცემდენ E. 2 უშჯულოებისათა E, უსჯულოებისათა D. 3 ცხონდეს D. 4 დანიელ E. 5 წინაწარმეტყუელისა DE. 6 მდგომარე D. 7 ღღეთა D.

* ამაჲს ჭებმით ერთი ფურცელი აკლია E-ს და ტექსტი მართო D-ს მიხედვით არის მოყვანილი (24, 15—24, 31)

1 მიგცენ C. 2 მოგწყვდენენ C. 3 აცთუნენ C.

D

C

20. არამედ ილოცევდით, რადგან არა იყოს სივლტოლად თქუენი ზამთარსა შინა გინა დღესა შაბათსა.

21. რამეთუ იყოს მაშინ ქირი დიდი, რომელი არა იყო დასაბამითგან სოფლისაჲთ, ვიდრე აქამომდე, არცალა ყოფად არს.

22. და უკუეთუმცა არა შემოკლდეს დღენი იგი, არამცა განერა ყოველი ქორციელი, ხოლო რჩეულთა¹ მათოჲს შემოკლდენ დღენი იგი.

23. მაშინ უკუეთუ ვინმე გრქუას თქუენ: აჰა, აჰა არს ქრისტე² გინა იქი, ნუ გრწამნ.

24. რამეთუ აღდგენ ქრისტე-მეტყუევარნი და ცრუ წინაწარმეტყუელნი და ჰყოფდენ სასწაულებსა დიდ-დიდსა და ნიშნებსა, ვითარცა ცთუნებად, უკუეთუმცა შეუძლეს, რჩეულთა მათცა.

25. აჰა ესერა წინადაწარ გარქუ თქუენ.

26. უკუეთუ გრქუან თქუენ: უდაბნოსა არს, ნუ განხუალთ; აჰა ესერა საუნჯესა შინა || არს, ნუ გრწამნ.

27. რამეთუ, ვითარცა ელვაჲ რაჲ გამობრწყინდის³ მზის აღმოსავალით და ჩანნ ვიდრე დასავალამდე, ეგრეთ იყოს მოსლვაჲ ძისა კაცისაჲ.

28. რამეთუ სადაცა იყოს მძორი, მუნცა შეკრბეს ორბები.

29. ხოლო მეყსეულად შემდგომად ქირისა მის მათ დღეთაჲსა მზე დაბნელდეს, და მთოვარემან არა⁴ გამოსცეს ნათელი თჳსი, და ვარსკულაენი გარდამოცვენ ზეცით, და ძალნი ცათანი შეიძრნენ.

30. და მაშინ გამოჩნდეს სასწაული ძისა კაცისაჲ ცათა შინა, და მაშინ ეტ-

20. ხოლო ილოცევდით, რადგან არა იყოს სივლტოლად თქუენი ზამთარსა, ნუცა შაფათსა.

21. რამეთუ იყოს მაშინ ქირი დიდი, რომელ არა ყოფილ არს დასაბამითგან სოფლისაჲთ მოაქამდე, არცალა იყოს.

22. და არა თუმცა შემოკლდეს დღენი იგი, არამცა განერა ყოველი ქორციელი, ხოლო რჩეულთათჳს შემოკლდენ დღენი იგი.

23. მაშინ თუ ვინმე გრქუას თქუენ: აჰა, ესერა არს ქრისტე ანუ ეგერა, ნუ გრწამნ.

24. რამეთუ აღდგენ ცრუ წინაწარმეტყუელნი და სცენ სასწაულებ დიდ და ნიშნებ, რადგანცა აცთუნნეს, შე-თუმცა-უძლეს, რჩეულთაცა.

25. აჰა ესერა წინადაწარ გარქუ თქუენ.

26. უკუეთუ გრქუან თქუენ: აჰა უდაბნოსა არს, ნუ განხუალთ; აჰა ესერა საუნჯეთა შინა არს, ნუ გრწამნ.

27. რამეთუ, ვითარცა ელვაჲ რაჲ გამობრწყინდის მზის აღმოსავალთა და ბრწყინან დასავალამდე, ეგრეთ იყოს მოსლვაჲ ძისა კაცისაჲ.

28. რამეთუ სადაცა დაეცეს მძორი, მუნცა შეკრბეს ორბები.

29. მუნქუესვე შემდგომად ქირისა მის მათ დღეთაჲსა მზე¹ დაბნელდეს, და მთოვარემან არა გამოსცეს ნათელი თჳსი, და ვარსკულაენი გარდამოცვენ ზეცით, და ძალნი ცათანი შეიძრნენ.

30. და მაშინ გამოჩნდეს ნიში იგი ძისა კაცისაჲ ზეცას, და ეტყებდენ ყოველ-

1 რჩეულთა D. 2 ქრისტე (ქ^მ) D. 3 გამობრწყინდის D. 4 არაჲ D.
1 მზეშ C.

DE

C

ყებდენ ყოველნი ტომნი ქუეყანისანი, და იხილონ ძმ კაცისაჲ მომავალი ღრუბელთა ზედა ცისათა ძალითა და დიდებითა მრავლითა.

31. და წარავლინნეს ანგელოზნი თჳსნი საყვრითა დიდითა და შეკრიბნეს რჩეულნი მისნი ოთხთაგან ქართა კიდითგან ცისაჲთ ვიდრე კიდემდე მისა ¹.

32. ხოლო ლელქსაგან ისწავეთ იგავი: ვითარცა-იგი რაჲამს. | რტონი მისნი ² დაჩჩჳნ, და ფურცელი გამოვალნ, უწყოდეთ, რამეთუ ახლოს არნ ზაფხული.

33. ეგრეცა თქუენ, ოდეს იხილოთ ესე ყოველი, უწყოდეთ, რამეთუ ახლოს არს, კართა ზედა.

34. ამენ გეტყჳ თქუენ: არა წარკდეს ნათესავი ესე, ვიდრემდე ესე ყოველი იქმნეს ³.

35. ცანი და ქუეყანაჲ წარკდენ, ხოლო სიტყუანი ჩემნი არა წარკდენ.

36. ხოლო დღისა მისთჳს და ჟამისა ⁴ არავინ იცის, არცა ანგელოზთა ცისათა ⁵, არცა ძემან ⁶, გარნა მამამან მხოლომან.

37. ვითარცა-იგი დღეთა მათ ნოვესთა, ეგრეთ იყოს მოსლვაჲ ძისა კაცისაჲ.

38. ვითარცა-იგი ⁷ იყვნეს დღეთა მათ პირველ წყლით რღუნისათა: კამდეს და სუმიდეს, იქორწინებოდეს და განჰქორწინებდეს ⁸ მუნ დღემდე, ვიდრემდე ⁹ შევიდა ნოვე კიღობნად ¹⁰,

39. და ვერ ცნეს, ვიდრემდე მოიწია წყლით რღუნაჲ იგი და წარიღო ყოველი, ესრჳთ ¹¹ იყოს მოსლვაჲ ძისა კაცისაჲ.

40. მაშინ ორნი იყვნენ ველსა გარე ¹²: ერთი იგი ¹³ წარიყვანოს, და ერთი დაეტევოს ¹⁴.

ნი ნათესავნი ქუეყანისანი, და იხილონ ძე კაცისაჲ მომავალი ღრუბელთა ზედა ციქსათა ძალითა და დიდებითა დიდითა.

31. და წარავლინნეს ანგელოზნი თჳსნი ნესტუთა დიდითა და შეკრიბნეს რჩეულნი თჳსნი ოთხთაგან ქართა კიდითგან ცათაჲთ კიდემდე მათა.

32. ხოლო ლელქსაგან ცანთ იგაცეი ესე: რამეთუ რაჲამს რტონი მისნი დაჩჩიან ¹, და ფურცელი გამობუტკოინ, უწყოდეთ, რამეთუ ახლოს არნ არს.

33. ეგრეცა თქუენ, რაჲამს იხილოთ ესე ყოველი, უწყოდეთ, რამეთუ ახლოს არს, კართა ზედა.

34. მართლიად გეტყჳ თქუენ: არა წარკდეს ნათესავი ესე, ვიდრემდე ესე ყოველი იყოს.

35. ცანი და ქუეყანაჲ წარკდენ, ხოლო სიტყუანი ჩემნი არასადა წარკდენ.

36. ხოლო დღს იგი და ჟამი არავინ უწყის, არცა ანგელოზთა ცათა შინა, არცა ძემან, გარნა მამამან ხოლო მართომან.

37. ვითარცა-იგი დღენი ნოესნი, ეგრე იყოს მოსლვაჲ იგი ძისა კაცისაჲ.

38. რამეთუ, ვითარცა იყვნეს დღეთა მათ რღუნის წინათა: კამდეს და სუმიდეს, იქორწინებოდეს და განჰქორწინებდეს მი- მუნ -დღემდე, რომელსა შევიდა ნოვე კიღობნად,

39. და არა უწყოდეს, ვიდრემდე მოიწია რღუნაჲ იგი და წარიიხუნა ყოველნი. ეგრე იყოს მოსლვაჲ იგი ძისა კაცისაჲ.

40. მაშინ ორნი იყვნენ ² აგარაკსა შინა: ერთი წარიყვანიონ ² და ერთი დაეტეონ.

1 მათა D. 2 მისნი)—D. 3 იქმნას D. 4 ეშსა D. 5 ცისათა)—E. 6 ძმან D. 7 ვითარცა E. 8 განჰქორწინებოდეს D. 9 ვიდრე (ერ) D. 10 კიღობად D. 11 ესრეთ D. 12 გარს E 13 იგი)—D. 14 დაეტევოს D.

1 ასეა. 2 იყუენენ C. 3 წარიყვანონ C.

DE

C

41. ორნი || ფქვილდენ ფქვილსა: ერთი წარიტაცოს, და ერთი დაეტეოს¹.

42. იღუძებდით უკუე, რამეთუ არა იცით, რომელსა დღესა უფალი თქუენი მოვიდეს.

43. ხოლო ესემცა იცით: უკუეთუმცა უწყოდა სახლისა² უფალმან, რომელსა ეამსა მპარავი მოსლვად არს, იღუძებდამცა და არა უტევა დათხრად გუერდი სახლისა თვისისაჲ.

44. ამისთჳს თქუენცა იყვენით განმზადებულ, რამეთუ რომელსა ეამსა არა ჰგონებდეთ, ძმ კაცისაჲ მოვიდეს.

45. ვინმე არს სარწმუნოჲ იგი მონაჲ და ბრძენი, რომელი დაადგინა უფალმან თჳსმან მსახურთა თჳსთა ზედა მიცემად საზრდელი მათი ეამსა თჳსსა?

46. ნეტარ არს მონისაჲ მის, რომლისაჲ მოვიდეს უფალი თჳსი და პოვოს³ იგი ესრეს⁴ მოქმედი.

47. ამენ გეტყჳ თქუენ, რამეთუ ყოველსა ზედა მონაგებსა თჳსსა დაადგინოს⁵ იგი.

48. უკუეთუ თქუას ბოროტმან მან მონამან გულსა თჳსსა: ყოენის უფალი ჩემი მოსლვად,

49. და იწყოს გუემად მისთანათა მათ მონათა, კამდეს და სუმიდეს მომთრვალეთა⁶ თანა,

50. მოვიდეს უფალი იგი⁷ მონისაჲ მის დღესა, რომელსა არა მოელოდის, და ეამსა, რომელსა არა უწყოდის,

51. და ორგან განკუეთოს იგი და ნაწილი მისი დადვას ორგულთა თანა. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

41. ორნი ფქვილდენ ფქვილთა: ერთი წარიყვანონ¹ და ერთი დაუტეონ.

42. მღუძარე² იყვენით³, რამეთუ არა უწყით, რომელსა დღესა უფალი იგი თქუენი მოვიდეს.

43. იგი უწყოდეთ, რამეთუ უწყოდა თემცა მამასახლი[ს]მან, რომელსა ეამსა მპარავი მოვიდოდა, არამცა უფლო დათხრად სახლისა თვისისა.

44. ამისთჳს თქუენცა მზა იყვენით, რამეთუ რომელსა არა ჰგონებდეთ ეამსა, ძე კაცისაჲ მოვიდეს.

45. [ვ]ინმე უკუე არს სარწმუნოჲ იგი მონაჲ და გონიერი, რომელ დაადგინა უფალმან ეზოსა თჳსსა ზედა მიცემად როკიკისა მათა ეამსა.

46. ნეტარ იყოს მონაჲ იგი, რომლისაჲ მოვიდეს უფალი მისი და პოოს იგი ესრეთ მოქმედი.

47. მართლიად გეტყუ თქუენ, რამეთუ ყოველსა ზედა დაადგინოს იგი.

48. უკუეთუ თქუას უკეთურმან მან მონამან გულსა შიდა თჳსსა: ყოენოს უფალმან ჩემმან მოსლვაჲ,

49. და იწყოს გუემად მონა-მოყუასთა მათ თჳსთა, კამდეს და სუმიდეს მომთრვალეთა თანა,

50. მოვიდეს უფალი იგი მის მონისაჲ დღესა, რომელსა არა მოელოდის, და ეამსა, რომელსა არა უწყოდის,

50. და განკუეთოს⁴ იგი და ნაწილი მისი ორგულთა თანა დადვას. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

1 დაეტეოს D. 2 სახლის D. 3 პოოს D. 4 ესრეთ D. 5 დაადგინო D. 6 მომთრვა[ეთა] D. 7 იგი]—E.

1 წარიყვანონ C. 2 მღუძარე C. 3 იყვენით C. 4 განკუეთოს C.

25

D.F.

1. მაშინ ემსგავსოს სასუფეველი ცათა ათთა მათ ქალწულთა, რომელთა აღინთნეს სანთელი თჳსნი და განვიდეს მიეგებებად¹ სიძისა და სძლისა².

2. ხოლო ხუთნი იგი მათგანნი იყენეს სულელნი და ხუთნი ბრძენნი.

3. მოიხუნეს სულელთა მათ სანთელნი მათნი და არა მოიღეს მათ თანა ზეთი.

4. ხოლო ბრძენთა მათ მიიღეს მათ თანა ზეთი ჭურჭრითა³ მათითა სანთელთა მათთა თანა.

5. და იყო დაყოვნებასა⁴ მას მის⁵ სიძისასა მიერულან ყოველთა და დაიძინეს.

6. ხოლო შუვა ღამეს⁶ ოდენ ღამედებად იყო, ვითარმედ: აჰა ესერა სიძე⁷ მოვალს, აღდგით და მიეგებვოდით.

7. მაშინ აღდგეს ყოველნი იგი ქალწულნი და აღიგნეს სანთელნი მათნი⁸.

8. ხოლო სულელნი იგი ეტყოდეს ბრძენთა მათ: მეცით || ჩუენ ზეთისაგან თქუენისა, რამეთუ სანთელნი ჩუენნი⁹ დაშრტებიან.

9. მიუგეს ბრძენთა მათ და ჰრქუეს: ნუჟუჟვი ვერ გუეყოს ჩუენ და თქუენ, არამედ წარვედით სავაჭროდ და იყიდეთ თავისა თქუენისა ზეთი.

10. და ვითარცა წარვიდეს იგინი სყიდად, მოვიდა სიძე იგი¹⁰, და განმზადებულნი იგი შევიდეს სიძისა მის თანა ქორწილსა მას, და დაეკმა კარი.

C

1. მაშინ ემსგავსოს სასუფეველი ცათა ათთა ქალწულთა, რომელთა მოიხუნეს სანთელნი მათნი და გამოვიდეს წინა-მიეგებებად სიძისა და სძლისა¹.

2. ხოლო ხუთნი იგი მათგანნი იყენეს სულელ და ხუთნი ბრძენ.

3. სულელთა მათ რა აღიხუნეს სანთელნი მათნი, არა აიღეს² მათ თანა ზეთი.

4. ხოლო ბრძენთა მათ მიიღეს მათ თანა ზეთი საზეითთა მათითა სანთელთა მათთა თანა.

5. და ვითარ ყოვნიდა სიძე იგი, მიერულა ყოველთა და დაიძინეს.

6. შუვა ღამეს ოდენ ჯმა იყო: აჰა ესერა სიძე³, გამოედით და მიეგებვოდით მას.

7. მაშინ აღდგეს ყოველნი იგი ქალწულნი და აღიგნეს სანთელნი იგი მათნი:

8. ხოლო სულელნი იგი ეტყოდეს ბრძენთა მათ: გუეცით ჩუენცა ზეთი ზეთისა მაგის თქუენისა, რამეთუ სანთელნი ჩუენნი დაგუშრტებიან⁴.

9. მიუგეს ბრძენთა მათ და ჰრქუეს: ნუჟუჟვი⁵ ვერ გუეყოს ჩუენ და თქუენ; მივედით მოფარდულთა და იყიდეთ თქუენდა⁶.

10. მი-რაჲ-ვიდოდეს იგინი სყიდად, მოვიდა სიძე იგი, და მზანი იგი შევიდეს მის თანა ქორწილსა მას, და დაეკმა კარი.

1 მიეგებად D. 2 სძლისა] ეს სიტყვა D-შიც სწორია, მაგრამ ამოფხვავილია. 3 ჭურჭლითა D. 4 დაყოვნებას D. 5 მის]-E. 6 შუვა ღამესა D. 7 სიძე D. 8 მათნი]-E. 9 ჩუენ (ჩ'ნ) D. 10 იგი]-E.

1 „სძლისა“ ამოშლილია. 2 არაიღეს C. 3 სიძე C. 4 დაგუშრტებიან C. 5 ნუჟუჟვი C. 6 თქუენდად C.

DE

C

11. შემდგომად ამისა მერმე მოვიდეს სხუანიცა იგი ქალწულნი და იტყოდეს: უფალო, უფალო, განგვლე ჩუენცა!

12. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ: ამენ გეტყვ თქუენ: არა გიცნი თქუენ.

13. ილჳებდით უკუე თქუენცა, რამეთუ არა იცით დღე¹ იგი, არცა ეამი.

14. ვითარცა-იგი რაჳამს წარვალნ კაცი გზას და მოუწოდა მონათა თჳსთა და მისცა მათ მონაგები თჳსი;

15. და რომელსამე მისცა ხუთი ქანქარი, და რომელსამე ორი, და რომელსამე ერთი, კაცად-კაცადსა მსგავსად ძალისა თჳსისა, და წარვიდა.

16. და მეყსეულად წარვიდა რომელმან-იგი ხუთი ქანქარი მიიღო, აქმნა მას ზედა და შესძინა სხუად-ლა ხუთი.

17. ეგრევე, რომელმან-იგი ორი მიიღო, შესძინა სხუად-ლა ორი.

18. ხოლო რომელმან-იგი ერთი მიიღო, წარვიდა და მოთხარა და დაჰულა² ვეცხლი იგი უფლისა თჳსისაჲ.

19. შემდგომად მრავლისა ეამისა მოვიდა უფალი იგი მათ მონათაჲ და სიტყუა-ყო³ მათ მონათა თანა.

20. და წარდგა, რომელმან იგი ხუთი ქანქარი მიიღო, და მოართუა მას სხუად-ლა ხუთი ქანქარი და ჰრქუა: უფალო, ხუთი ქანქარი მომეც მე, აჲ სხუად ხუთი ქანქარი შევსძინე.

21. ჰრქუა მას უფალმან თჳსმან: კეთილო⁴, მონაო სახიერო და სარწმუნო! მცირედსა ზედა სარწმუნო იქმენ, და მრავალსა ზედა დაგადგინო შენ; შევედ სიხარულსა უფლისა შენისასა.

22. მოვიდა, რომელსა-იგი ორი ქანქარი მიიღო, და ჰრქუა: უფალო, ორი

11 უკუანადსკნელ მოვიდეს სხუანი იგო ქალწულნი და იტყოდეს: უფალო, უფალო, განგვლე¹ ჩუენ!

12. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: მართლიად გეტყუ თქუენ: არა გიცნი თქუენ.

13. აწ მღუძარე² იყვენით³, რამეთუ არა უწყით დღე იგი, არცა ეამი.

14. ვითარცა კაცსა-ლა ეგულეები გზად სლვად, მოუწოდა თჳსთა მონათა და მისცა მათ ნაყოფი თჳსი;

15. და რომელსამე მისცა ხუთი ქანქარი, და რომელსამე ორი, და რომელსამე ერთი, თითოეულსა მსგავსად თჳსისა ძალისა, და წარვიდა.

16. მუნქუესვე წარვიდა რომელმან ხუთი ქანქარი მიიღო, იქმოდა მას და შესძინა სხუად⁴ ხუთი.

17. ეგრეცა, რომელმან ორი მიიღო, შესძინა სხუად ორი.

18. ხოლო რომელმან ერთი იგი მიიღო, წარვიდა და აღმოთხარა ქუეყანაჲ და დამალა ვეცხლი იგი უფლისა თჳსისაჲ.

19. შემდგომად მრავლისა ეამისა მოვიდა უფალი მათ მონათაჲ და ყო⁵ სიტყუა მათ თანა.

20. და მოვიდა, რომელსა ხუთი ქანქარი მიიღო, მოართუა მას სხუად ხუთი ქანქარი და ჰრქუა: უფალო, ხუთი ქანქარი მომეც მე, აჲ ესერა სხუად ხუთი ქანქარი შევსძინე.

21. ჰრქუა მას უფალმან მისმან: კეთილო მონაო, სახიერო და სარწმუნო! მცირედსა ზედა სარწმუნო იქმენ, მრავალსა ზედა დაგადგინო შენ; შევედ სიხარულსა უფლისა შენისასა.

22. წარდგა, რომელსა-იგი ორი ქანქარი მიიღო, დ(ა)⁶ ჰრქუა: უფალო, ორი.

1 დღე D. 2 დაფლა D. 3 სიტყუა-ყო DE. 4 კეთილო D.

1 განგვლე C. 2 მღუძარე C. 3 იყვენით C. 4 სხუად C. 5 ყუ C. 6 დ C.

DE

C

ქანქარი მომეც მე, და აპა სხუად ორი ქანქარი შევსძინე.

23. ჰრქუა მას უფალმან თჳსმან: კეთილ, მონაო სახიერო და სარწმუნო! მტირედსა ზედა სარწმუნო იქმენ, და მრავალსა ზედა დაგადგინო შენ; შევედ სიხარულსა¹ || უფლისა შენისასა.

24. მოვიდა იგიცა, რომელსა ერთი ქანქარი მიეღო, და ჰრქუა: უფალო, უწყოდე, რამეთუ ფიცელი კაცი ხარ შენ: მოიმიკი, სადა არა დასთესი, და შეიკრიბი, სადა არა განგიბნევიედ².

25. შემეშინა და წარვედ და დავჳჳალ³ ქანქარი იგი შენი ქუეყანასა. და აპა ესერა შენი შენ თანა არს.

26. მიუგო მას უფალმან მისმან და ჰრქუა მას: უკეთურო მონაო და მედგარო, უწყოდე, რამეთუ მოვიმიკი, სადა არა დავსთესი, და შევიკრიბი, სადა არა განმიბნევიედ.

27. ჯერ-იყო დადებად შენდა ვეცხლი იგი ჩემი საეპკროსა, და მო-მცა-ვედ და მოვიღე ჩემი იგი⁴ აღნადგინებითურთ⁵.

28. მოუღეთ მაგისგან ქანქარი ეგე და მიეცით მას, რომელსა აქუს⁶ ათი ქანქარი.

29. რამეთუ ყოველსა, რომელსა აქუნდეს, მიეცეს⁷ და მიემატოს; და რომელსა არა აქუნდეს და რომელსა იგი აქუნდეს, მო-ვე-ელოს მისგან.

30. | და მონაჲ იგი უქმარი განჯადეთ გარე⁸ ბნელსა მას გარესკნელსა. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

31. რაჲამს მოვიდეს ძჳ კაცისაჲ დიდებითა თჳსითა, და ყოველნი ანგელოზნი მისნი მის თანა, მაშინ დაჯდეს საყდართა დიდებისა თჳსისათა;

32. და შეკრიბენ წინაშე მისა ყოველნი

ქანქარი მომეც, აპა ორი სხუად ქანქარი შევსძინე.

23. ჰრქუა მას უფალმან მისმან: კეთილო მონაო, სახიერო და სარწმუნო! მტირედსა ზედა სარწმუნო იქმენ შენ, მრავალსა ზედა დაგადგინო შენ; შევედ სიხარულსა უფლისა შენისასა.

24. წარმოდგა, რომელსა ერთი ქანქარი მიეღო¹, და თქუა: უფალო, უწყოდე, რამეთუ ფიცხელ კაც ხარ შენ: მოიმიკი, სადა არა სთესი, და შეიკრიბი, რომელ არა განგიბნევიან.

25. და შემეშინა, მივედ და დავჳჳალ ქანქარი იგი შენი ქუეყანასა. აპა შენ თანა არს შენი.

26. მიუგო უფალმან მისმან და ჰრქუა მას: უკეთურო მონაო და მედგარო, უწყოდე, რამეთუ მოვიმიკი, სადა არა დავსთესი, და შევიკრიბი, სადა არა განმიბნევიან².

27. გიღირდა ვეცხლი იგი ჩემი მიცემად ვაჳართა, და მო-მცა-ვედ მე და მო-მცა-ვიღე ჩემი იგი აღნადგინებითურთ.

28. აწ მოუღეთ მას ქანქარი იგი და მიეცით, რომელსა აქუს ათი ქანქარი.

29. რამეთუ ყოველსა, რომელსა აქუნდეს, მიეცეს და მიემატოს; ხოლო რომელსა არა აქუნდეს და რომელსა იგი აქუნდეს, მი-ვე-ელოს მისგან.

30. და მონაჲ იგი უქმარი განჯადეთ ბნელსა მას გარესკნელსა. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ.

31. რაჲამს³ მოვიდეს ძე კაცისაჲ დიდებითა თჳსითა, და ყოელნი ანგელოზნი⁴ მის თანა, მაშინ დაჯდეს საყდართა ზედა დიდებისა მისისათა;

32. და შეკრიბნენ წინაშე მისა ყო-

1 სიხარულსა D. 2 განგიბნევიედ D. 3 დავჳჳალ D. 4 იგი]—E. 5 აღნადგინებითურთ D.

6 აქუს E, აქუნდა D. 6 მიეცეს მას E. 8 გარე]—D.

1 მიმიელო C. 2 განმიბნევიენ C. 3 რაჲამს C. 4 ანგზნი C.

DE

C

ნათესავნი, და განარჩინეს იგინი ურთი-
ერთას; ვითარცა-იგი მწყემსმან განარ-
ჩინის¹ ცხოვარნი თიკანთაგან.

33. და დაადგინის² ცხოვარნი მარ-
ჯუენით მისა და თიკანნი—მარცხენით.

34. მაშინ ჰრქუას მეუფემან მან მარ-
ჯუენითთა მათ: მოვედით, კურთხეულ-
ნო მამისა ჩემისანო, და³ დაიმკვდრეთ
განმზადებული თქუნთვს სასუფეველი
დასაბამითგან სოფლისაჲთ⁴.

35. რამეთუ მშოიდა, და მეცთ მე ქა-
მადი; მწყუროდა⁵, და მასუთ მე; უცხო
ვიყავ, და შემიწყნარეთ მე;

36. შიშუელ ვიყავ, და შემოსეთ მე;
სნეულ ვიყავ, და მომხედეთ მე; საპყრო-
ბილესა ვიყავ, და მოხუედით ჩემდა.

37. მაშინ მიუგონ მას მართალთა მათ
და ჰრქუან: უფალო, ოდეს გიხილეთ შენ
მშვიერი და გამოგზარდეთ? ანუ წყური-
ელი და გასუთ შენ?

38. ოდეს გიხილეთ შენ უცხოდ და
შეგიწყნარეთ შენ? ანუ შიშუელი და შეგ-
მოსეთ შენ?

39. ოდეს გიხილეთ შენ უძლური ანუ
საპყრობილესა და მოვედით შენდა?

40. და მიუგოს მეუფემან მან და ჰრქუ-
ას⁶ მათ: ამენ გეტყვ თქუნ: რაოდენი
უყავთ⁸ ერთსა ამას მცირეთაგანსა ძმა-
თა ჩემთასა, იგი მე მიყავთ.

41. მაშინ ჰრქუას მარცხენითთა მათ:
წარვედით ჩემგან, წყეულნო, ცეცხლსა
მას საუკუნესა, რომელი განმზადებულ
არს ეშმაკისათვს და მსახურთა მისთა,

42. რამეთუ მშოიდა, და არა მეცით
მე ქამადი; მწყუროდა, და არა მასუთ მე;

43. უცხო ვიყავ, და არა შემიწყნა-

ველნი ნათესავნი და განარჩინეს იგინი
ურთიერთას, ვითარცა მწყემსმან-და გა-
ნარჩინის ცხოვარნი თიკანთაგან.

33. და დაადგინის ცხოვარნი იგი
მარჯუენით მისსა, ხოლო თიკანნი—მარ-
ცხენით.

34. მაშინ ჰრქუას მეუფემან მან მარ-
ჯუენითთა მათ მისთა: მოვედით,
კურთხეულნო მამისა ჩემისანო, და დაი-
მკვდრეთ, რომელი-იგი განმზადებულ
არს თქუნთვს სასუფეველი დაბადებით-
გან სოფლისაჲთ.

35. რამეთუ მშოიდა, და მეცით მე
ქამადი; მწყუროდა, და მასუთ მე; უცხო
ვიყავ, და შემიწყნარეთ მე;

36. შიშუელ¹ ჰყავ, და შემოსეთ მე;
სნეულ ვიყავ, და მომხედეთ მე; საპყრო-
ბილესა ჰყავ, და მოხუედით ჩემდა.

37. მაშინ მიუგონ მას მართალთა მათ
და ჰრქუან: უფალო, ოდეს გიხილეთ შენ
მშვიერი და გამოგზარდეთ? ანუ წყური-
ელი, და გასუთ შენ?

38. ანუ ოდეს გიხილეთ შენ უცხოჲ
და შეგიწყნარეთ? ანუ შიშუელი და შე-
გმოსეთ?

39. ოდეს სადა გიხილეთ სნეული ანუ
საპყრობილესა შინა და მოვედით შენდა?

40. მიუგოს მეუფემან² მან და ჰრქუას
მათ: მართლიად გეტყვ თქუნ: რაოდენი-
რაჲ უყავთ ერთსა ამას³ ძმათა ჩემ-
თა მცირედთაგანსა, მე მიყავთ.

41. მაშინ ჰრქუას მარცხენითთა მათ-
თაცა მათ: წარგუალეთ ჩემგან, წყეულ-
ნო, ცეცხლსა მას საუკუნესა, რომელი
განმზადებულ არს ეშმაკისა და მსახურ-
თა მისთა,

42. რამეთუ მშოიდა, და არა მეცით
მე ქამადი; მწყუროდა, და არა მასუთ მე;

43. უცხო ვიყავ, და არა შემიწყნარეთ;

1 განარჩინეს D. 2 დაადგინის E. 3 და]—D. 4 სოფლისაჲთ D. 5 და მწყუროდა E.
6 ჰრქათ E. 7 რაოდენი E. 8 ჰყავთ DE (=ჰყავთ?)

1 შიშუელ C. 2 მეუფემან C. 3 მას C.

DE

C

რეთ მე; შიშულ ვიყავ, და არა შემოსეთ მე; უძლურ ვიყავ და საპყრობილესა, და არა მოხუდლით ჩემდა.

44. მაშინ მიუგონ მათცა და ჰრქუან: უფალო, ოდეს გიხილეთ შენ მშვიერი ანუ წყურიელი ანუ უცხოებასა¹ ანუ უძლურებასა² ანუ საპყრობილესა და არა გამსახურეთ შენ?

45. მაშინ მიუგოს მან და ჰრქუას მათ: ამენ გეტყვ თქუენ: რაოდენსა არა უყავთ ერთსა³ მცირეთაგანსა, მე არა მიყავთ.

46. და წარვიდენ ესენი სატანჯველსა საუკუნესა, ხოლო მართალნი—ცხორებასა საუკუნესა.

შიშულ ვიყავ, და არა შემოსეთ მე; სნეულ ვიყავ და საპყრობილეს შინა ვიყავ, და არა მოხუდლით¹.

44. მაშინ მიუგონ მათცა და ჰრქუან: უფალო, ოდეს გიხილეთ შენ მშვიერი ანუ წყურიელი ანუ უცხოება ანუ შიშული² ანუ სნეული ანუ საპყრობილესა შინა და არა გამსახურეთ შენ?

45. მიუგოს მათ და ჰრქუას: მართალიად გეტყუ თქუენ: სადა არა უყავთ ერთსა ამათ მცირედთაგანსა, არცა მე მიყავთ.

46 და მივიდენ ესენი სატანჯველსა საუკუნესა, ხოლო მართალნი—ცხორებასა საუკუნესა.

26

1. და იყო რაემს წარასრულნა იესუ ყოველნი ესე სიტყუანი, ჰრქუა მოწაფეთა თვსთა:

2. უწყითა, რამეთუ შემდგომად ორისა დღისა⁴ ვნებად იყოს, და ძჲ კაცისაჲ მიეცეს ჯუარ-ცუმად?

3. მაშინ შეკრბეს მღდელთ მოძღუარნი იგი და მოხუცებულნი ერისანი || ეზოსა მას კაიაფაჲს⁵ მღდელთ მოძღურისასა,

4. და ზრახვა-ყვეს, რადთა იესუ ზაკუვით შეიპყარნ.

5. ხოლო იტყოდეს: ნუ დღესასწაულსა ამას, რადთა არა შფოთი იყოს ერსა შორის.

6. ხოლო იესუ იყო რაჲ⁶ ბეთანიას, სახლსა სიმონის კეთროვნისასა,

7. მოუჭდა მას დედაკაცი, რომელსა აქუნდა ალბასტრი ნელსაცხებელისაჲ⁷, მრავლისა სასყიდლისაჲ, და დაასხა თავსა მისსა ინჯით-მჯდომარესა.

1. და იყო რაემს წარასრულნა იესუ ყოველნი ესე სიტყუანი, ჰრქუა მოწაფეთა თვსთა:

2. უწყით, რამეთუ ორისა დღისა შემდგომად ზატიკი ყოფად არს, და ძჲ კაცისაჲ მიეცემად არს ჯუარ-ცუმად.

3. მაშინ შეკრბეს მღდელთ მოძღუარნი იგი და მოხუცებულნი ერისანი ეზოსა მას მღდელთ მოძღურისასა, რომელსა ერქუა კაიაფა,

4. და ზრახვა-ყვეს, რადთამცა იესუ ზაკუვით შეიპყარეს და მოკლეს.

5. და იტყოდეს: ნუ დღესასწაულსა შინა, რადთა არა ამხოვება იყოს შორის ერსა.

6. ხოლო იესუ ვითარ იყო ბეთანიას სახლსა სიმონისა, განბოკლებულისასა,

7. მოუჭდა მას დედაკაცი, რომელსა აქუნდა შიშითა ნელსაცხებელი დიდის სასყიდლისაჲ, და დაასხა თავსა ზედა მისსა, ვითარ ინჯ-ედგა მას.

1 უცხოებასა E. 2 ანუ უძლურებასა D („უ“ ორივეს ეკეთვნის). 3 ერთსა ერთსა D. 4 დღესა D. 5 კაიაფას D. 6 ხოლო... რაჲ| ხოლო იყო რაჲ იგი E. 7 ასეა (შდრ. შემდგომი მუხლი). 1 მოხუდლით C („უ“ დაზიანებულია). 2 შიშული C.

DE

C

8. იხილეს რაჲ მოწაფეთა, განრისხნეს და იტყოდეს: რაჲსათჳს იყო წარწყმედაჲ ნელსაცხებელისაჲ ამის?

9. შესაძლებელ იყო განსყიდად ესე დიდძალისა სასყიდლისა და მიცემად გლახაკთა.

10. გულსჩმა-ყო¹ იესუ და ჰრქუა მათ: რაჲსა შრომისა შეამთხუეეთ² დედაკაცსა მაგას? რამეთუ საქმე³ კეთილი ქმნა ჩემდა მომართ,

11. რამეთუ გლახაკნი მარადის თქუენ თანა არიან, ხოლო მე არა მარადის თქუენ თანა ვარ.

12. რამეთუ დამასხა მაგან ნელსაცხებელი ესე გორცთა ჩემთა, დასაფლავად ჩემდა ყო.

13. ამენ გეტყჳ თქუენ: სადაცა იქადაგოს სახარებაჲ ესე ყოველსა სოფელსა, ითქუმოდის⁴, რომელცა-ესე ყო, საქსენებელად მაგისა.

14. მაშინ წარვიდა ერთი იგი ათორმეტთაგანი, რომელსა ერქუა იუდა ისკარიოტელი, მღდელთ შოძლუართა

15. და ჰრქუა მათ: რაჲ გნებაჲს მოცემად ჩემდა, და მე მიგცე იგი? ხოლო მათ მიუწონეს მას ოც და ათი ვეცხლი.

16. და მიერითგან ეძიებდა ჟამსა მარჯუესა, რაჲთა მისცეს იგი მათ.

17. ხოლო პირველსა მას დღესა უტომოებისასა⁵ მოუვლეს მოწაფენი იესუს და ჰრქუეს მას: სადა გნებაჲს, და მზავიყოთ შენ ჰამად ვნებაჲ ესე?

18. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: წარვიდით ქალაქად კაცისა ვისამე და არქუთ მას: მოძლუარმან ეგრე (თქუა)⁶: ჟამი ჩემი ახლოს არს, შენ თანა ვყო ვნებაჲ ესე მოწუფითურთ⁷ ჩემით.

19. და ყვეს ეგრე მოწაფეთა, || ვი-

8. იხილეს რაჲ მოწაფეთა, გული განუწყრა და იტყოდეს: რაჲსათჳს იყო წარწყმედაჲ ამის ნელსაცხებელისაჲ?

9. რამეთუ ღირდა განსყიდად დიდძალის და მიცემად გლახაკთა.

10. ხოლო ვითარ აგრძნა იესუ, ჰრქუა მათ: რაჲსათჳს დააშრობთ დედაკაცსა მაგას? რამეთუ საქმე კეთილი ქმნა ჩემდა მომართ:

11. გლახაკნი მარადის თქუენ თანა არიან, ხოლო მე არა მარადის თქუენ თანა ვარ.

12. რამეთუ დამასხა მე ამან ნელსაცხებელი ესე გორცთა ჩემთა ზედა, საკულდროჲს შემოსისა ჩემისათჳს მიყო მე.

13. ხოლო მართლიად გეტყჳ თქუენ, რამეთუ: სადაცა იქადაგოს სახარებაჲ ესე ყოელსა სოფელსა, ითქუას, რომელსე¹ ყო ამანცა, საქსენებელად მაგისა.

14. მაშინ მივიდა ერთი ათორმეტთაგანი, რომელსა სახელი ერქუა იუდა სკარიოტელი, მღდელთ შოძლუართა მათ

15. და ჰრქუა: რაჲ გნებაჲს მოცემად ჩემდა, და მე მიგცე იგი თქუენ? და მათ მიუწონეს² მას ოც და ათი ვეცხლი.

16. და მიერითგან ეძიებდა განმარჯუებულსა ჟამსა, რაჲთამცა მისცა იგი მათ.

17. ხოლო პირველსა მას ბალარჯობასა მოუვლეს მოწაფენი იესუს და ჰრქუეს: სადა გნებაჲს, და გიმზადლოთ³ შენ ჰამად ზატყი ესე?

18. და მან ჰრქუა მათ: მივედით ვისამე ქალაქად და არქუთ მას: მოძლუარმან ეგრე (თქუა)⁴: ჟამი ჩემი ახლოს არს, შენ თანა ვყო ზატყი ესე მოწუფითურთ ჩემით.

19. და ყვეს ეგრე მოწაფეთა, ვითარ-

1 გულსჩმა-ყო E. 2 შეამთხუეთ E. 3 საქმე D. 4 ითქმოდის D. 5 უტომოებისასა E. 6 თქუა]-DE. 7 მოწუფითურთ E.

1 რ'ლ-ეს(ე) C. 2 მიუწონის C. 3 ან: დაგიზადლოთ(?). 4 თქუა]-C.

DE

C

თარცა უბრძანა მათ იესუ და მზა-უყვეს მის პასუხად იგი, რომელ არს ენებამ.

20. და ვითარცა შეწუხებდა, ინაჯით-ჯდა იესუ ათორმეტთა მათ თანა.

21. და ვითარცა ჰამდეს იგინი, ჰრქუა მათ იესუ: ამენ გეტყვ თქუენ: ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე.

22. და იგინი შეწუხნეს ფრად, და იწყო კაცად-კაცადმან მათმან სიტყუად: ნუუკუე¹ მე ვარ, უფალო?

23. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: რომელმან შთამოყოს ჩემ თანა კელი პინაც-სა ამას, ამან მიმცეს მე.

24. ძს სამე კაცისად წარვალს, ვითარცა წერილ არს მისთჳს, ხოლო ვად კაცისა მის, რომლისა მიერ ძს კაცისად მიეცეს². უმჯობეს იყო მისა, არა თუმცა შობილ იყო კაცი იგი.

25. მიუგო იუდა, რომელმან მისცა იგი, და ჰრქუა: ნუუკუე მე ვარ, მოძღუარ? ჰრქუა მას იესუ: შენ სთქუ.

26. და ვითარცა ჰამდეს იგინი, მოილო იესუ პური, აკურთხა და განტეხა და მისცა მოწაფეთა თჳსთა და ჰრქუა: მიიღეთ და ჰამეთ, რამეთუ ესე არს³ ჯორცი⁴ ჩემი, თქუენ მრავალთათჳს განტეხილი⁵ მისატევებელად ცოდვათა.

27. და მოილო სასუმელი, ჰმადლობდა და მისცა მათ და ჰრქუა: მიიღეთ და სუთ ამისგანი თქუენ ყოველთა,

28. რამეთუ ესე არს სისხლი ჩემი ახლისა აღთქუმისაჲ, თქუენ მრავალთათჳს დათხეული მისატევებელად ცოდვათა.

29. ხოლო გეტყვ თქუენ: არღარა ვსუა მე ამიერიითგან ნაყოფისაგან ამის ვენაკისა⁶ ვიდრე მუნ დღემდემდე, რაჟამს ვსუა იგი თქუენ თანა ახალი სასუფეველსა მამისა ჩემისასა.

ცა უბრძანა მათ იესუ, და დაუმზადეს მას ზატეკი იგი.

20. და ვითარცა დამწუხებდა, ინაჯ-იდგა ათორმეტთა მოწაფეთა თანა.

21. და ვითარცა ჰამდეს იგინი, ჰრქუა მათ: მართლიად გეტყუ თქუენ, რამეთუ ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე.

22. და დაწუხნეს ფრად და იწყეს სიტყუად თითოეულად: ნუმცა მე ვარ, უფალო?

23. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: რომელმან შთამოყოს კელი ჩემ თანა პინაც-სა, ამან მიმცეს მე.

24. ძს სამე კაცისად მივიდეს, ვითარცა წერილ არს მისთჳს, ხოლო ვად მას კაცსა, რომლისაგან ძე კაცისად მიეცემის. კეთილმცა ყოფილ იყო მისა, არა თუმცა შობილ იყო კაცი იგი.

25. მიუგო იუდა, რომელ მიცემად ვიდოდა მას, და ჰრქუა: ნუმცა მე ვარ, მოძღუარ? ჰრქუა მას: შენ სთქუ.

26. და იგინი ვითარცა ჰამდეს, მოილო იესუ პური და აკურთხა, განტეხა და მისცა მოწაფეთა თჳსთა და ჰრქუა: მიიღეთ, ჰამეთ, რამეთუ ესე არს ჯორცი ჩემი.

27. და მოილო სასუმელი, ჰმადლობდა და მისცა მათ და ჰრქუა: სუთ ამისგან ყოველთა,

28. რამეთუ ესე არს სისხლი ჩემი (ახლისა)¹ აღთქუმისაჲ, რომელ მრავალთათჳს დაითხევის მისატევებელად ცოდვათა.

29. ხოლო გეტყვ თქუენ: არღარა ვსუა ამიერიითგან ამის ნაყოფისაგან ვენაკისაჲ მი- მუნ -დღემდემდე, რაჟამს ვსუა ეგვე თქუენ თანა ახალი სასუფეველსა მამისა ჩემისასა.

1 ნუუკუე E. 2 მიეცემის E. 3 არს—D. 4 ჯორცი D. 5 განტეხელი D. 6 ვენაკისა E.
1 ახლისა—C.

DE

C

30. და გალობად წართქუეს და განვიდეს იგინი მთასა მის ზეთის ხილთასა.

31. მაშინ ჰრქუა მათ იესუ: თქუენ ყოველნი დაბრკოლებად ხართ ჩემდა მომართ ამას ღამესა, რამეთუ წერილ¹ არს: დავჰსცემ² მწყემსსა, და განიბნინენ ცხოვარნი სამწყსოვსა მისისანი.

32. ხოლო შემდგომად აღდგომისა ჩემისა წინა-წარგიძლუე თქუენ გალილეად.

33. მიუგო პეტრე და || ჰრქუა: დაღათუ სხუანი ყოველნი დაბრკოლდენ შენდა მიმართ, ხოლო მე არასადა დავებრკოლდე.

34. ჰრქუა მას იესუ: ამენ გეტყვ შენ, რამეთუ ამას ღამესა, ვიდრე ქათმისა გამოვადმდე, სამ გზის უვარ-მყო მე.

35. ჰრქუა მას პეტრე: დაღათუ იყოს შენ თანა სიკუდილი ჩემი, არასადა უვარგყო შენ. და ეგრევე მსგავსად ყოველნი მოწაფენი იტყოდეს.

36. მაშინ მოვიდა იესუ დაბასა მას, რომელსა³ ჰრქუან გესამანია, და ჰრქუა მათ: დასხედით მანდა, ვიდრემდე მე მივიდე იქი და ვილოცო.

37. და წარიყვანა პეტრე და ორნი ძენი⁴ ზებედესნი და იწყო მწუხარებად და ურვად.

38. მაშინ ჰრქუა მათ იესუ: შეწუხებულ არს სული ჩემი ვიდრე სიკუდილდმდე⁵; დასხედით აქა და ილუძებდით ჩემ თანა.

39. და წარვიდა მცირედ და დავარდა ქუეყანასა⁶ პირსა ზედა თუსსა, ილოცვიდა და იტყოდა: მამაო ჩემო, უკუეთუ შეხობდნებელ არს, თანა-წარმვედინ ნასუმელი ესე | ჩემგან⁷; ხოლო არა ვითარ მე⁸ მნებავს, არამედ ვითარცა შენ.

40. და მოვიდა მოწაფეთა და პოვნა

30. და გალობით გამოვიდეს მთასა მის ზეთის ხილთასა.

31. მიუგო მაშინ იესუ და ჰრქუა მათ: ყოველნივე დაბრკოლდეთ ჩემდა მომართ ღამესა ამას, რამეთუ წერილ არს: დავცეს მწყემსი, და განიბნინენ ცხოვარნი სამწყსოვსანი.

32. ხოლო რაჟამს აღდგე, წარგიძლუე თქუენ გალილეად.

33. მიუგო პეტრე და ჰრქუა: ყოველნი თუ¹ დაბრკოლდენ შენდა მიმართ, ხოლო მე არასადა დავებრკოლდე შენდა მიმართ.

34. ჰრქუა მას იესუ: მართლიად გეტყუ შენ, რამეთუ ამას ღამესა, ვიდრე ქათმის ყვიდმდე, სამ გზის უვარ-მყო მ[ე].

35. ჰრქუა მას პეტრე²: სიკუდილი-ღათუ შემუხდეს³ შენ თანა, არავე უვარგყო შენ. ეგრეცა ყოველთა მოწაფეთა თქუეს.

36. მაშინ მოვიდა იესუ მათ თანა დაბასა, რომელსა სახელი ერქუა გესემანი, და ჰრქუა მოწაფეთა თუსთა: დასხედით მანდა, ვიდრემდის მივიდე და თაყუანისცესცე.

37. და წარიყვანა პეტრე და ორნი ძენი ზებედესნი, იწყო ზრუნვად და ურვად.

38. მაშინ ჰრქუა მათ: შექუენებულ არს სული ჩემი მისიკუდილდმდე; მელოდეთ მე აქა და მლუძარე⁴ იყვენით ჩემ თანა.

39. და წარვიდა მცირედ და დავარდა პირსა ზედა თუსსა და ილოცვიდა და თქუა: მამაო ჩემო, მარჯუე თუ არს, თანა-წარმვედინ ჩემგან სასუმელი ესე; ხოლო არა ვითარ მე მნებავს, არამედ ვითარცა შენ.

40. და მოვიდა მოწაფეთა და პოვნა

¹ წულ D. ² დავსცემ E. ³ რომელ (რ'ლ) D. ⁴ ძმნი D. ⁵ სიკუდილდმდე D. ⁶ ქუეყანასა |—D. ⁷ ჩემგან სასუმელი ესე D. ⁸ მე |—E.
 1 თ, C. 2 პეტრშ C. 3 შემხვედეს C. 4 მლუძარე C.

DE

C

იგინი მძინარენი და ჰრქუა პეტრეს: ესოდენ ვერ ძალ-გიც ჟამ ერთ მღვდარებად ჩემ თანა.

41. იღვძებდით და ილოცვედით, რათა არა შეხვდეთ განსაცდელსა; სული გულს-მოდგინე არს, ხოლო ჯორცნი უძლურ.

42. და კუალად მეორედ წარვიდა, ილოცვიდა და თქუა: მამაო ჩემო, უკუეთუ შესაძლებელ არს, სასუმელი ესე თანა-წარსლვად ჩემდა, რაჟთამცა არა შევსვ იგი, იყავნ ნებაჲ შენი.

43. და მოვიდა კუალად და პოვნა იგინი მძინარენი, რამეთუ იყვნეს თულანი მათნი დამძიმებულ.

44. და დაუტევნა იგინი და მერმე წარვიდა მესამედ, ილოცვიდა და მასვე სიტყუასა იტყოდა.

45. მაშინ მოვიდა მოწაფეთა და ჰრქუა მათ: დაიძინეთ ამიერითჳან და განისუენეთ. აჰა ესერა მოახლებულ არს ჟამი, და ძმ კაცისაჲ მიეტყეს: ჳელთა კაცთა || ცოდვილთასა.

46. აღდევით, წარვიდეთ¹ ამიერ. აჰა ესერა მოიწია მიმცემელი ჩემი.

47. და ვიდრე იგინი იტყოდეს-და, აჰა ესერა იუდა, ერთი იგი ათორმეტთაგანი, მოვიდა, და მის თანა ერი მრავალი მახვლებითა და წათებითა მღღელთ მოძღუართაგან და მოხუცებულთა ერისათა.

48. ხოლო მიმცემელსა მას მისსა მიეცა მცნებაჲ და ჰრქუა: რომელსა მე ამბორს-უყო, იგი არს, შეიპყართ იგი.

49. და მეყსეულად მოუტნდა იესუს და ჰრქუა: გიხაროდენ, მოძღუარ! და ამბორს-უყო მას².

50. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: მოყუასო,

იგინი მძინარენი და ჰრქუა პეტრეს: ეგოდენ ვერ უძლეთ ჟამ ერთ ღვძებად ჩემ თანა.

41. იღვძებდით და თაყუანის-სცემდით, რაჟთა არა შეხვდეთ¹ განსაცდელსა; სული გულს-მოდგინე არს, ხოლო ჯორცნი უძლურ.

42. მერმე მეორედ მივიდა, თაყუანის-სცა და თქუა: მამაო ჩემო, ვერ თუ შესაძლებელ არს სასუმელი ესე თანა-წარსლვად ჩემდა, რაჟთამცა არა შევესუ, იყავნ ნებაჲ შენი.

43. და მოვიდა კუალად და პოვნა იგინი მძინარენი, რამეთუ იყვნეს თულანი² მათნი დამძიმებულ.

44. და დაუტევნა იგინი და მივიდა, თაყუანის-სცა მესამედ, იგივე სიტყუაჲ თქუა მერმე.

45. მაშინ მოვიდა მოწაფეთა და ჰრქუა მათ: დაიძინეთ ამიერითჳან და განისუენეთ. აჰა ესერა მოიწია ჟამი, და ძე კაცისაჲ მიეტყემის ჳელთა ცოდვილთასა.

46. აღდევით და წარვიდეთ ამიერ. აჰა ესერა მოწვევულ არს მიმცემელი-იგი ჩემი.

47. და ვიდრე იგი ამას იტყოდა, აჰა ჟუდა, ერთი ათორმეტთაგანი, მოვიდა, და მის თანა ერი მრავალი მახვლოსანნი და წათოსანნი მღღელთ მოძღუართაგან და მოხუცებულთა ერისათა.

48. ხოლო მიმცემელმან მან მისმან მისცა მათ სასწაული და ჰრქუა: რომელსაცა ამბორს-უყო, იგი არს, შეიპყართ იგი.

49. და მუნქუესვე მოუტნდა და ჰრქუა იესუს: გიხაროდენ, მოძღუარ! და ამბორს-უყო.

50. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: მოყუასო,

1 წარვედით D. 2 მას]—D.

1 შეხვდეთ C. 2 თჳაღნი C.

DE

C

რომლისათვისცა მოსრულ ხარ? მაშინ მო-
უტდეს, დაასხნეს¹ კელნი მათნი იესუს²
ზედა და შეიპყრეს იგი.

51. და ერთმან იესუსთანამან³ მიყო
კელი და იჯადა მახული თვისი და ჰცა⁴
მონასა მლდელთ მოძღურისასა და წარ-
ჰკუთეთა ყური მისი.

52. მაშინ ჰრქუა მას იესუ: მიაქციე
მახული ეგე ადგილსავე თვისსა, | რამე-
თუ ყოველთა რომელთა აღიღონ მახუ-
ლი, მახულითაცა წარწყმდენ.

53. ანუ ჰგონებთ, ვითარმედ ვერ ძალ-
მიც ვედრებად მამისა ჩემისა, და წარ-
მომიღვინოს მე აქა უმრავლეს ათორ-
მეტთა გუნდთა ანგელოზთა?

54. და⁵ ვითარ-მე აღესრულნენ წე-
რილნი იგი, რამეთუ ესრე ჯერ-არს
ყოფად?

55. მას ეამსა⁶ ჰრქუა იესუ ერსა მას:
ვითარცა ავაზაკსა ზედა გამოხუდით
მახულითა და წათებითა შეპყრობად ჩემ-
და; დღითი-დღედ თქუენ თანა ტაძარ-
სა შინა ვჯედ და გასწავებდ, და არა
შემიპყართ მე.

56. ესე ყოველი იყო, რაჟთა აღეს-
რულნენ წერილნი წინაწარმეტყუელთა-
ნი. მაშინ მოწაფეთა ყოველთა დაუტე-
ვეს იგი⁷ და ივლტოდეს.

57. ხოლო მათ შეიპყრეს⁸ იესუ და
მიიყვანეს კაიაფასა⁹ მლდელთ მოძღუ-
რისა¹⁰, სადა-იგი მწიგნობარნი და მო-
ხუცებულნი ერისანი შეკრებულ იყვნეს.

58. ხოლო პეტრე მისდევდა მას შო-
რით, ვიდრე || ეხოლმდე მლდელთ მო-
ძღურისა, და შევიდა და¹¹ დაჯდა მსა-
ხურთა თანა ხილვად¹² აღსასრულისა.

რომლისათვისცა მოსრულ ხარ? მაშინ მიუ-
ტდეს და შეასხნეს¹ კელნი იესუს და შე-
იპყრეს იგი.

51. და ერთმან ვინმე იესუსთანამან
მიყო კელი, აღმოიჯადა მახული თვისი და
სცა მონასა მლდელთ მოძღურისასა და
წარჰკუთეთა ყური.

52. მაშინ ჰრქუა მას იესუ: მიაქციე
მახული² ეგე ადგილადვე თვისა³, რამე-
თუ ყოველმან რომელმან აღიღოს მახუ-
ლი², მახულითაცა⁴ მოწყდეს.

53. ანუ ჰგონებ, ვითარმედ ვერ შე-
მძლებელ ვარ ვედრებად მამისა ჩემისა,
და დამიღვინოს მე აწ აქა უფროს
ათორმეტი დასი ანგელოზთა?

54. და ვითარ-მე აღესრულოს წიგნე-
ბი იგი, რამეთუ ესრე ჯერ-არს ყოფად?

55. მას ეამსა შინა ჰრქუა იესუ ერსა
მას: ვითარცა ავაზაკსა ზედა გამოსრულ
ხართ მახულითა⁵ და წათითა შეპყრო-
ბად ჩემდა; მარადღე ტაძარსა მას შინა
ვჯედ თქუენ თანა და გასწავებდი, და
არა შემიპყართ მე.

56. ხოლო ესე ყოველი იყო, რაჟთა
აღესრულოს წიგნები იგი წინაწარმე-
ტყუელთაჲ. მაშინ მოწაფეთა ყოველთა
დაუტევეს იგი და ივლტოდეს.

57. ხოლო მათ შეიპყრეს იესუ და
მიიყვანეს კაიაფასს მლდელთ⁶ მოძღუ-
რისა, სადა მლდელთ მოძღუარნი და მო-
ხუცებულნი შეკრებულ იყვნეს.

58. ხოლო პეტრე მისდევდა მას შორს
ეხოლ მლდელთ მოძღურისა და შევი-
და შინა, დაჯდა მსახურთა თანა ხილვად
აღსასრულისა.

1 და დაასხნეს D. 2 იესუს (ი'ვს) D. 3 იესუსთანამან (ი'ვსთ'ნა 2'5) D. 4 სცა E. 5 და]—E. 6 ეამს D. 7 იგი]—D. 8 შეიპყრეს] წარიყვანეს D. 9 კაიაფასსა D. 10 მოძღურისასა I). 11 და]—E. 12 ხივად D.

1 შეასხნეს C. 2 მახული C. 3 თვისა C (მეორე „ს“ ჩამატებულია). 4 მახულითაცა C. 5 მახულითა C. 6 მლდელთ] მლდელთა C (პირველად დაუწერია „მლდელისა“ და შემდეგ გაუ-
სწორებია, მაგრამ „ა“ დაჰრჩენია).

DE

59. ხოლო მღვდელთ მოძღუარნი, იგი და ყოველი კრებული ერისაჲ¹ ეძიებდეს ცრუ მოწამეთა იესუსთვის², რად-თამცა მოკლეს იგი,

60. და არა ჰპოვებდეს³, რამეთუ მრავალნი მოსრულ იყვნეს ცრუ მოწამენი. უკუანაჲსკნელ მოვიდეს ორნი

61. და თქუეს, ვითარმედ: ამან ესრე⁴ თქუა: ძალ-მიც⁵ დარღუევად ტაძარი ესე ღმრთისაჲ და მესამესა დღესა აღშენებად.

62. მაშინ აღდგა მღვდელთ მოძღუარი იგი და ჰრქუა მას: არცაღა სიტყუასა⁶ მიუგებ, რასა ესენი შეგწამებენ შენ?

63. ხოლო იესუ ღუმნა. მაშინ მღვდელთ მოძღუარმან მან ჰრქუა მას: გაფუცებ შენ ღმრთისა ცხოველისა, რადთა მითხრა ჩუენ, უკუეთუ შენ ხარ ქრისტე⁷, ძე ღმრთისაჲ?

64. ჰრქუა მას იესუ: შენ სთქუ. ხოლო გეტყვ თქუენ: ამიერითგან იხილოთ ძე კაცისაჲ მჯდომარე⁸ მარჯუენით ძლიერებათა | და მომავალი ღრუბელთა თანა ცისათა.

65. მაშინ მღვდელთ მოძღუარმან მან დაიპო სამოსელი თვისი და თქუა: ჰგობბს; რადესა-ლა გვჳმან მოწამენი? აჰა ესერა გესმა გმობაჲ მაგისი.

66. რად გენბავს თქუენ? ხოლო მათ თქუეს: თანა-მდებ არს სიკუდილისა.

67. მაშინ ჰნერწყუვიდეს პირსა მისსა და ჳრთითა ჰსცემდეს⁹ თავსა მისსა, და რომელნიმე ყურიმაღსა ჰსცემდეს⁸

68. და ეტყოდეს: გვწინაწარმეტყუელებდ ჩუენ, ქრისტე⁹, ვინ არს, რომელმან გცა შენ?

69. ხოლო პეტრე ჯდა ეზოსა შინა. მიუჯდა ერთი მჯევალი და ჰრქუა მას:

C

59. და მღვდელთ მოძღუარნი იგი და ყოველი იგი კრებული ეძიებდეს ცრუს-წამებასა იესუსთვის, რადთამცა მოაკუ-დინეს იგი,

60. და არა პოეს. და მრავალნი მოვიდეს ცრუ მოწამენი. უკუანაჲსკნელ მოვინმე-ვიდეს ორნი

61. და თქუეს: ამან თქუა: შემძლებელ-ვარ დარღუევად ტაძრისა მის ღმრთისაჲსა¹ და მესამესა დღესა აღშენებად.

62. აღდგა მღვდელთ მოძღუარი იგი და ჰრქუა მას: არას მიუგებ, რასა ესენი გასმენენ შენ?

63. ხოლო იესუ ღუმნა. და მღვდელთ მოძღუარმან მან ჰრქუა მას: გაფუცებ შენ ღმრთისა ცხოველისა, რადთა მითხრა ჩუენ, უკუეთუ შენ ხარ ქრისტე, ძე ღმრთისა?

64. ჰრქუა მას იესუ: შენ სთქუ. ხოლო გეტყუ თქუენ: ამიერითგან იხილოთ თქუენ ძე კაცისაჲ მჯდომარე² მარჯუენით ძლიერებასა და მომავალი ღრუბელთა თანა ცისათა.

65. მაშინ მღვდელთ მოძღუარმან დაიპო სამოსელი თვისი და თქუა: ბასრობს; რადესა-ლა გვჳმს³ მოწამე? ეგერა აწ გესმა ბასრობაჲ იგი მისი.

66. რად ჯერ-გიჩს თქუენ? ხოლო მათ მიუგეს და თქუეს: სიკუდილის თანამდებ არს.

67. მაშინ ნერწყვდეს⁴ პირსა მისსა და ჳრთითა ჰცემდეს, და რომელნიმე ყურიმაღსა სცემდეს

68 და ეტყოდეს: გვწინაწარმეტყუელებდ ჩუენ, ქრისტე, ვინ არს, რომელმან გცა შენ?

69. ხოლო პეტრე ჯდა გარეშე⁵ ეზოსა მას. და მიუჯდა მას ერთი მჯევალი.

1 ერისაჲ—D. 2 იესუსთვის (ი'ვსთვის) D. 3 ჰპოვებდეს D. 4 ესრე E. 5 სიტყუას E. 6 ქრისტე E. 7 მჯდომარე D. 8 სცემდეს E. 9 ქრისტე DE.

1 ღ'სა C. 2 მჯდომარე C. 3 გუჳს C. 4 ნერწყუდეს C. 5 გარეშე C.

DE

C

შენცა იყავ იესუმს¹ თანა, გალილევე-
ლისა.

70. ხოლო მან უვარ-ყო წინაშე ყო-
ველთა და თქუა: არა ვიცი, რასა იტყუ.

71. და ვითარცა გამოვიდა იგი გა-
რემზე² ბჭეთა, იხილა იგი სხუამან და
ჰრქუა მუნ მდგომარეთა მათ: ესეცა იყო
იესუმს¹ თანა, ნაზარეველისა.

72. და მერმეცა უვარ-ყო პეტრე ფი-
ციით და თქუა, ვითარმედ: არა ვიცი
კაცი იგი.

73. და შემდგომად მცირედისა ქამი-
სა³ მოუტდეს მუნ მდგომარენი იგი პეტ-
რეს და ჰრქუეს მას: ქეშმარიტად შენ-
ცა მათგანი ხარ, რამეთუ სიტყუაჲცა
შენი გამოგაჩინებს შენ.

74. მაშინ იწყო პეტრე შეჩუენებად
და ფიცად, ვითარმედ: არა ვიცი კაცი
იგი. და მიესყულოდ ქათამი ყივა ხოლო.

75. და მოეჭენა პეტრეს სიტყუაჲ
იგი იესუმსი⁴, რომელ ჰრქუა მას, ვი-
თარმედ: ვიდრე არღა ეყივნოს ქათამსა,
სამ გზის უვარ-მყო მე. და განვიდა გა-
რე⁵ და ტიროდა მწარედ.

და ჰრქუა: შენცა იყავ იესუს თანა, გა-
ლილეველისა.

70. მან უვარ-ყო წინაშე ყოველისა და
თქუა: არა უწყი, რასა იტყუ.

71. და ვითარ გამოვიდა იგი ბჭეთა,
იხილა იგი სხუამან და ჰრქუა, რომელ-
ნი მუნ ღგეს: ესე იესუს თანა იყო, ნა-
ზარეველისა.

72. და კუალად უვარ-ყო ფიცით, ვი-
თარმედ: არა ვიცი კაცი იგი.

73. და შემდგომად მცირედისა ქამი-
სა მოუტდეს, რომელნი ღგეს მუნ, და
ჰრქუეს პეტრეს: ქეშმარიტად შენცა მათ-
განი ხარ, რამეთუ სიტყუაჲცა შენი სა-
ცნაურ გყოფს შენ.

74. მაშინ იწყო წყევად და ფიცად,
ვითარმედ: არა ვიცი კაცი ესე. და მუნ-
ქუესვე ქათამი ყივა.

75. და მოეჭენა სიტყუაჲ იგი იესუ-
სი, რომელ ჰრქუა, ვითარმედ: ვიდრე
ქათმის ყივილამდე სამ გზის უვარ-მყო
მე. და გამოვიდა გარე და ტიროდა
მწარედ.

27

1. და ვითარცა განთენა, ზრახვა-ყვეს
ყოველთა მღდელთ მოძღუართა და მო-
ხუცებულთა ერისათა იესუმსთჲს⁶, რად-
თა მოკლან იგი.

2. და შეკრეს იგი და მიიყვანეს და
მისცეს იგი პილატეს მთავარსა.

3. მაშინ ვითარცა⁷ იხილა იუდა, რო-
მელმან მისცა იგი, რამეთუ დაისაჯა,
შეინანა და მიაქცია ოც და ათი იგი
ვეცხლი მღდელთ მოძღუართა მათ და
მოხუცებულთა

4. და თქუა: ვცოდე, რამეთუ მიგვეც

1. და ვითარ განთენა, ზრახვა-ყვეს
ყოველთა მღდელთ მოძღუართა და ხუ-
ცესთა ერისათა იესუსთჲს, რადამცა
მოაკუდინეს იგი.

2. და შეკრეს იგი და მიიყვანეს და
მისცეს პილატეს ბჭესა.

3. მაშინ იხილა იუდა, მიმცემელმან
მისმან, რამეთუ დაისაჯა, შეინანა და
უკუნსცა ვეცხლი იგი მღდელთ მო-
ძღუართა და მოხუცებულთა

4. და ჰრქუა: ვცოდე, რამეთუ მიგვეც

1 იესუს (ი'ჯს) D. 2 გარემშ E. 3 ქამსა (ქ'მსა) D*. 4 იესუსი (ი'ჯსი) D. 5. გარს I; 6 იესუსთჲსა (ი'ჯსთჲს) D. 7 ვითარცა—D.

DE

C

სისხლი მართალი. ხოლო მათ ჰრქუეს მას¹: ჩუენდა რაჲ არს? შენ უწყი!

5. და დააბნია² ვეცხლი იგი | ტაძარსა მას შინა და განეშორა და წარვიდა, შიშთვილ-იბა და მოკუდა.

6. ხოლო მღდელთ მოძღუართა მათ მოიღეს ვეცხლი იგი და თქუეს: არა ჯერ-არს ესე დადებად სიწმიდესა, რანეთუ სასყიდელი სისხლისაჲ არს.

7. და ზრახვა-ყვეს და მოიღეს ვეცხლი იგი და მოიყიდეს მით აგარაკი მეკეცისაჲ საფლავად უცხოთა.

8. ამისთჳს ეწოდა აგარაკსა მას აგარაკი სისხლისაჲ, ვიდრე აქა დღემდღე.

9. მაშინ აღესრულა თქუმული იგი იერემია წინაწარმეტყუელისაჲ, რომელსა იტყუჳ: და მოვიღე ოც და ათი იგი ვეცხლი, სასყიდელი იგი განსყიდული-საჲ, რომელი მოიყიდეს ძეთაგან³ ისრაჲლისთა⁴.

10. და მისცეს იგი აგარაკისათჳს მეკეცისა, ვითარცა მიბრძანა მე უფალმან.

11. ხოლო იესუ დგა წინაშე მთავრისა მის. და ჰკითხა მას მთავარმან მან და ჰრქუა: შენ ხარა⁵ მეუფე⁶ ჰურიათაჲ? ხოლო იესუ ჰრქუა მას: შენ იტყუ.

12. და შესმენასა მას მღდელთ მოძღუართასა და მოხუცებულთასა || არა რაჲ მიუგო.

13. მაშინ ჰრქუა მის პილატე: არა გესმისა, რაოდენსა-ესე⁷ შეგწამებენ შენ?

14. და არარაჲ მიუგო მას იესუ არცალა ერთისა სიტყუსათჳს, ვიდრემდღე დაუკვრდა-ცა მთავარსა მას ფრიად.

15. ხოლო დღესასწაულთა⁸ ჩუეულ იყო მთავარი იგი, მიუტევის ერსა მის ჰყრობილი ერთი, რომელიცა უნებნ მათ.

სისხლი მართალი. ხოლო მათ ჰრქუეს: ჩუენდა რაჲ? შენ უწყი!

5. და დააგლო ვეცხლი იგი ტაძარსაჲს და მივიდა და შიშუდილ-იბა.

6. ხოლო მღდელთ მოძღუართა მოიღეს ვეცხლი იგი და თქუეს: არა ღირს ესე დადებად საფასეთა, რამეთუ სასყიდელი სისხლისაჲ არს.

7. ზრახვა-ყვეს და მოიყიდეს მით აგარაკი იგი მეკეცისაჲ საფლავად უცხოთა.

8. ამისთჳს ერქუა აგარაკსა მას აგარაკ სისხლის მოდღენდელად დღემდის.

9. მაშინ აღესრულა¹ სიტყუჲჲ იგი იერემია წინაწარმეტყუელისა თქუმული: და მოიღეს ოც და ათი იგი ვეცხლი, სასყიდელი იგი პატიოსნისაჲ, რომელი იგი სასყიდლის ყვეს ძეთა ისრაჲლისათა.

10. და მისცეს იგი აგარაკისათჳს მეკეცისა[ჲ]სა, ვითარცა მიბრძანა მე უფალმან.

11. ხოლო იესუ წარდგა წინაშე მის ბჭისა. ჰკითხვიდა მას და ჰრქუა: შენ ხარ მეუფე⁶ ჰურიათაჲ? ხოლო იესუ ჰრქუა: შენ იტყუ.

12. და ვითარ ამენდეს მას მღდელთ² მოძღუარნი იგი და მოხუცებულნი, არას მიუგებდა იგი.

13. მაშინ ჰრქუა მას პილატე²: არა გესმის, რაოდენსა ესენი შეგწამებენ შენ?

14. და არა მიუგო მას არცა ერთსა სიტყუასა, ვითარმდღე დაუკვრდებოდა⁴ ბჭესა მასცა ფრიად.

15. ხოლო დღესასწაულად-დღესასწაულად ჩუეულ იყო ბჭე იგი მიტეგებად ერთისა ჰყრობილისა ერსა მას, რომელიცა ჰნებავენ.

1 მას]-E. 2 დაბნია E. 3 ძშთაგან D. 4 ისრაჲლისათა (იშ¹ლისათა) D. 5 ხარ D. 6 მეუფე D. 7 რადენსა-ესე I. 8 დღესასწაულსა მას E.

1 აღესრულა|ა C. 2 მღდელთ C. 3 პილატე C. 4 დაუკვრდებოდა C.

DE

C

16. იყო ვინმე მაშინ ჰყრობილი შე-სწავებული, რომელსა ერქუა ისუ ბარაბასი.

17. და ვითარ შეკრებულ იყვნეს იგინი, ჰრქუა მათ პილატე: ვინ გნებავს ორთაგანი, და მიგიტევო თქუენ: ისუ ბარაბასი ანუ იესუ, რომელსა ჰრქვან ქრისტი?

18. რამეთუ უწყოდა, ვითარმედ შუროით მისცეს იგი.

19. და ვითარცა დაჯდა პილატე საყდართა ზედა, მიუვლინა მას ცოლმან თჳსმან და ჰრქუა: რაჲ¹ ძეს შენი და მაგის კაცისა² მართლისაჲ? რამეთუ მრავალი მეგრო მე ჩუენებით დღეს მაგისთჳს.

20. ხოლო მღდელთ მოძღუართა მათ და მოხუცებულთა არწმუნეს ერსა მას, რადთა გამოითხოვონ ბარაბა³, ხოლო იესუ წარწყმიდონ.

21. |მიუგო მთავარმან მან და ჰრქუა მათ: ვინ გნებავს ორთაგანი, და მიგიტევო⁴ თქუენ? მათ ჰრქუეს: ბარაბა⁵.

22. ჰრქუა მათ პილატე: და რაჲ ვყო იესუ, რომელსა ჰრქვან ქრისტი⁶? ჰრქუეს მას: ჯუარს-ეცუნ⁶.

23. ხოლო მან ჰრქუა მათ: და რაჲ ბოროტი უქმნიეს მაგას? ხოლო იგინი უმეტეს ღაღადებდეს და იტყოდეს: ჯუარს-ეცუნ⁶.

24. ვითარცა იხილა პილატე, რამეთუ არას არაგებს მას, არამედ უფრომს-ღა შფოთი იქმნების, მოითხოვა წყალი და დაიბანა ჳელნი წინაშე ერისა მის და თქუა: უბრალომცა ვარ მე სისხლისაგან მაგისისა, თქუენ იხილეთ.

25. და მიუგო ყოველმან ერმან და

16. ჰყრობილ ვინმე იყო მაშინ წარჩინებული, რომელსა ერქუა ბარაბა¹.

17. და ვითარ შეკრებულ იყვნეს იგინი, ჰრქუა მათ პილატე²: რომელი გნებავს ორთაგანი მიგიტევო თქუენ: ბარაბა³ ანუ იესუ, რომელსა ჰრქვან⁴ ქრისტი?

18. უწყოდა, რამეთუ შურობით მიეცა იგი.

19. და ვითარ ჯდა იგი საყდართა ზედა, მიუვლინა მას ცოლმან თჳსმან და ჰრქუა: რაჲ ძეს შენი და მაგის მართლისაჲ? რამეთუ მრავალი ქირი შემხუდა⁵ მე დღეს ჩუენებით მაგისთჳს.

20. ხოლო მღდელთ მოძღუართა მათ და მოხუცებულთა არწმუნეს ერსა მას, რადთა მოითხოონ ბარაბა¹ და იესუ წარწყმიდონ.

21. მიუგო მსაჯულმან მან და ჰრქუა მათ: რომელი გნებავს ორთაგანი, და მიგიტევო თქუენ? ხოლო მათ თქუეს: ბარაბა¹.

22. ხოლო ჰრქუა მათ პილატე: აწ უქუე რაჲ ვყო იესუ, რომელსა ჰრქვან⁴ ქრისტი? ჰრქუეს მას: ჯუარს-ეცუნ⁶.

23. ხოლო მან ჰრქუა: რაჲ ძრო⁷ უქმნიეს? იგინი უმეტეს ღაღადებდეს⁸ და იტყოდეს: ჯუარს-ეცუნ⁶.

24. იხილა რაჲ პილატე, რამეთუ არას არაგებდა, არამედ უფრომსი აშობი იქმნებოდა, მოილო წყალი და დაიბანა ჳელნი წინაშე ერისა მის და თქუა: უბრალო ვარ მე სისხლისაგან⁹ ამის მართლისაჲსა, თქუენ იგულეთ.

25. და მიუგო ყოველმან ერმან და

1 ჰრქუა | არაჲ D. 2 კაცისა D. 3 ბარაბა E. 4 მიგიტევო D. 5 ქრისტი D. 6 ჯუარს-ეცუნ E.

1 ბარაბა C. 2 პილატი C. 3 ბარაბა C 4 ჰრქუან C. 5 შემხუდა C. 6 ჯურს-ეცუნ C. 7 ძრო C. 8 ღაღადებდეს C. 9 სისაგან C.

DE

C

თქუეს: სისხლი მაგისი ჩუენ ზედა და შვილთა ჩუენთა ზედა.

26. მაშინ მიუტევა მათ ბარაბაჲ, ხოლო იესუს შოლტითა ჰსცა¹ და მისცა მათ, რაჲთა ჯუარს-აცუას.

27. მაშინ ერისაგანთა მათ მთაერისათა წარიყვანეს იესუ ტაძრად და შეკრიბეს მის ზედა ნათესავეები იგი ყოველი.

28. და განძარცუეს იგი და ქლამინდი მეწამული შეჰმოსეს მას.

29. და შეთხზეს გვრგვნი ეკალსაგან და დაადგეს თავსა მისსა და ლერწამი მისცეს მარჯუენესა ევლსა მისსა და მუჭლნი დაიდგნეს მის წინაშე, ემღერდეს მას და ეტყოდეს: გიხაროდენ, მეუფეო ჰურიათათა!

30. და ჰნერწყუედეს მას და მოიღეს ლერწამი და ჰკემდეს² თავსა მისსა.

31. და ოდეს განკიცხეს იგი, განჰსძარცუეს³ მას ქლამინდი⁴ იგი და შეჰმოსეს მას თუხივე სამოსელი და წარიყვანეს იგი, რაჲთა ჯუარს-აცუან.

32. და ვითარ გამოვიდეს იგინი მიერ, პოვეს კაცი კვრინელი, სახელით სიმონ, ესე წარიჰციეს, რაჲთა აღიღოს ჯუარი მისი.

33. და მოვიდეს ადგილსა მას, რომელსა ჰრქვან გოლგოთა, რომელ არს თხემისა ადგილი.

34. და მისცეს მას ძმარი ნავლითა შეზავებული. და მი-რაჲ-ილო, არა უნდა სუმის.

35. და ვითარცა ჯუარს-აცუეს იგი, განიყვეს სამოსელი მისი და განიდგეს წილი, რაჲთა აღესრულოს თქუმული იგი წინაწარმეტყუელისა მიერ, რომელსა

თქუა: სისხლი მაგისი ჩუენ ზედა და ჩუენთა შვილთა ზედა.

26. მაშინ მიუტევა მათ ბარაბა¹, ხოლო იესუ გუემა და მისცა მათ, რაჲთა ჯუარს-აცუან.

27. მაშინ ერისა კაცთა მათ ბქისათა წარიყვანეს იესუ ურაკპარაკად და შეკრიბეს მის ზედა ყოველი ნათესავეი იგი.

28. და განძარცუეს იგი და ქლამინდი მეწამული შეჰმოსეს მას.

29. და შეჰმნეს გვრგვნი² ეკლისაჲ და დაადგეს თავსა მისსა და ლერწამი მარჯუენესა ევლსა მისსა და მუჭლნი დაიდგნია წინაშე მისსა რა ეკიცხევედ მას და ეტყუედ³: გიხაროდენ, მეუფეო ჰურიათათა!

30. და ჰნერწყუედეს⁴ მას და მოიღიან ლერწამი იგი და სცემედ თავსა მისსა.

31. და რაჲმს განკიცხეს იგი, განსძარცუეს⁵ მას ქლამინდი იგი და შეჰმოსეს მას თუხივე სამოსელი და მიიყვანეს იგი ჯუარ-ცუმად.

32. და ვითარ გამოვიდოდეს, პოვეს კაცი კვრინელი, რომელსა სახელი ერქუა სიმონ. ესე წარიჰციეს, რაჲთა აღიკიდოს ჯუარი მისი.

33. და მოვიდეს ადგილსა მას, რომელსა სახელი ერქუა გოლგოთა, რომელ არს თხემისა ადგილი.

34. და მისცეს მას სუმად ღვინო⁶ ნავლე-რეული. და ვითარ გემოჲ იხილა, არა უნდა სუმად.

35. ხოლო ჯუარს-აცუეს⁷ იგი, განიყვეს სამოსელი მისი წილით, რაჲთა აღესრულოს თქუმული წინაწარმეტყუელისა: განიყვეს სამოსელი ჩემი თავისა

1 სცა E. 2 სცემდეს E. 3 განსძარცუეს E. 4 ქლანდი D, ქლანიდი E.

1 ბარაბა C. 2 გვრგვნი C. 3 ეტყუედ C. 4 ჰნერწყუედს C. 5 განსძარცუეს C. 6 ღვინო C. 7 ჯუარს-აცუეს C.

DE

C

იტყვს: განიყვეს სამოსელი ჩემი მათ შორის და კუართსა ჩემსა ზედა განიგდეს წილი.

36. და სხდეს და სციიდეს მას მუნ.

37. და დაჰსდევს¹ თავსა მისსა ზედა ბრალად მისა დაწერილი: ესე არს იესუ ნაზარეველი², მეუფე³ ჰურიათაჲ⁴.

38. მაშინ ჯუარს-აცუნეს მის თანა ორნი ავაზაკნი: ერთი მარჯუენით მისა და ერთი მარცხენით.

39. ხოლო თანა-წარმავალნი იგი ჰგომბდეს მას და ყრიდეს თავსა მათსა

40. და იტყოდეს: ეჰა რომელი დაჰჰსნიდ ტაძარსა მას და მესამესა დღესა ალაშენებ⁵, იჰსენ აწ თავი თვისი; უკუეთუ ძე ხარ ღმრთისაჲ, გარდამოჰვედ მაგიერ ჯუარით!

41. ეგრევე მდღელთ მოძღუარნი იგი ემღერდეს⁶ მწიგნობართა თანა და ხუცესთა და იტყოდეს:

42. სხუანი აცხოვნნა, თავისა თვისისა ვერ ძალ-უც ცხოვნებად. უკუეთუ მეუფე⁶ ისრაელისაჲ არს, გარდამოჰვედინ აწ მაგიერ ჯუარით, და გურწმენეს ეგე.

43. უკუეთუ ესვიდა ღმერთსა, იჰსენინ ეგე; უკუეთუ ჰსთნავს⁷ ეგე, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: ძე ღმრთისაჲ ვარი მე.

44. ეგრევე ავაზაკნი იგი, მის თანა ოჯუარ-ცუმულნი, აყუედრებდეს მას.

45. ხოლო ექუს ჟამითგან დაბნელდა ყოველსა ქუეყანასა, ვიდრე მეცხრედ ჟამადღე.

46. და მეცხრესა ოდენ ჟამსა ჳმა-ყო იესუ ჳმითა დიდითა და თქუა: ძლი, ძლი! ლამა საბაქთანნი? ესე არს: ღმერთო ჩემო, ღმერთო ჩემო! რახსათუს და-მიტევებ მე?

მათისა და კუართსა ჩემსა ზედა წილი-იგდეს.

36. და სხდეს მუნ და სციიდეს.

37. და დადევს თავსა ზედა მისსა ბრალად მისა დაწერილი, ვითარმედ: ესე არს მეუფე³ ჰურიათაჲ.

38. მაშინ ჯუარს-აცუნეს მის თანა ორნი ავაზაკნი: ერთი მარჯუენით მისა და ერთი მარცხენით.

39. ხოლო თანა-წარმავალნი იგი ჰბას-რობდეს მას და ხრიდეს თავსა მათსა

40. და ეტყოდეს: ჰ რომელი დაარ-ლუვედ¹ ტაძარსა მას და მესამესა დღესა ალაშენებ მას, განირინე თავი შენი; ძე თუ ხარ ღმრთისაჲ², გარდამოჰვედ ჯუარით!

41. ეგრეცა მდღელთ მოძღუარნი იგი ეკიცხევედეს მწიგნობართა თანა და მოხუცებულთა და იტყოდეს:

42. სხუანი აცხოვნნა, თავისა თვისისაჲ ვერ უძლოს ცხოვნებად. უკუეთუ მეუფე ჰურიათაჲ არს, გარდამოჰვედინ აწ ჯუარით, და გურწმენეს იგი.

43. რამეთუ ესვიდა ღმერთსა, აწ იჰსენინ იგი, უკუეთუ ჰნებაეს იგი, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: ძე ღმრთისაჲ ვარ.

44. ეგრეცა ავაზაკნი იგი, რომელ ოჯუარ-ცუმულ³ იყენეს მის თანა, აყუედრებდეს მას.

45. და მეექუსით ჟამითგან დაბნელდა ყოველსა ქუეყანასა ზედა მიცხრა ჟამადღე.

46. და მეცხრესა ოდენ ჟამსა ჳმა-ყო იესუ ჳმითა დიდითა და თქუა: ძლი, ძლი! ლამა საბაქთანნი? ესე არს: ღმერთო, ღმერთო ჩემო! რად დამაგდებ მე?

1 დასდევს E. 2 ნაზარეველი—D. 3 მეუფე ჰურიათა D. 4 აღშენებად DE. 5 ეგრევე... ემღერდეს] ემღერდეს მას ეგრევე მდღელთ მოძღუარნი იგი E. 6 მეუფე D. 7 სთნავს E.

1 დაარლუვედა C. 2 ლ'საჲ C. 3 ჯურ-ცუმულ C.

DE

C

47. და რომელთამე¹ მუნ მდგომარე-
თა ესმა ესე² და იტყოდეს: ელიას უკ-
მობს ესე.

48. და მეყსეულად მირბიოდა ერთი
მათგანი და მოილო ღრუბელი და აღაე-
სო ძმრითა და დაადგა ლერწამი და
ასუმიდა³ მას.

49. ხოლო სხუანი იტყოდეს: აცადეთ
და ვიხილოთ, უკუეთუ მოვიდეს ელია
გარდამოქსნად მაგისა.

50. ხოლო იესუ კუალად ღალად-ყო
კმითა დიდითა და განუტევა სული.

51. და აჰა კრეტსაბმელი იგი ტაძ-
რისაჲ მის განიო ორად ზმთგან, ვიდ-
რე ქუედმდე, და ქუეყანაჲ შეიძრა, და
კლდენი განსთქდეს;

52. და საფლავნი ! აღეხუნეს, და მრავ-
ალნი გუამნი შესუენებულთა⁴ წმიდა-
თანი აღდგეს,

53. და გამოვიდეს საფლავით მათით
შემდგომად აღდგომისა მისისა და შე-
ვიდეს წმიდასა ქალაქსა და გამოეცხად-
ნეს მრავალთა.

54. ხოლო ასისთავმან მან და მის-
თანათა, და რომელნი ჰსცვიდეს⁵ იესუს,
იხილეს ძრვად იგი და რაჲ-იგი იქმნა,
შეეშინა და იტყოდეს: ქეშმარიტად ძმ
ღმრთისაჲ იყო ესე.

55. ხოლო იყვნეს მუნ დედანიცა მრავ-
ალნი, რომელნი შეუდგეს იესუს გალი-
ლეაჲთ და ჰმსახურებდეს მას,

56. რომელთა თანა იყო მარიამ მაგდა-
ლენელი და მარიამ იაკობისი და იოსების
დედაჲ და დედაჲ ძეთა მათ ზებედესთაჲ⁶.

57. და ვითარცა შემწუხრდა, მოვი-
და კაცი მდიდარი არიმათიჲთ, სახე-
ლით⁷ იოსებ, რომელ იგიცა მოწაფე
ყოფილ იყო იესუსა⁸.

47. და რომელთა ესმა, იტყოდეს¹:
აჰა ელიას უკმობს ესე.

48. და მეყსეულად მირბიოდა ერთი
მათგანი და მოილო ღრუბელი, აღავსო
ძმრითა და დაადგა ლერწამი და ასუ-
მიდა მას.

49. ხოლო სხუანი ეტყოდეს: აცადეთ,
ვიხილოთ, მო-ძი-ვიდეს ელია² განრი-
ნებად მაგისა.

50. ხოლო იესუ კმა-ყო კმითა დიდი-
თა და აღმოუტევა სული.

51. და აჰა კრეტსაბმელი ტაძრისაჲ
მის განიო ორგან ზენაჲთგან მიქუნე-
მდე. და ქუეყანაჲ შეიძრა, და ლოდნი
განსთქდეს;

52. და სამარენი აეხუნეს, და მრავ-
ალნი ჯორცნი შესუენებულთა წმიდა-
თანი აღდგეს,

53. და გამოვიდეს სამარით და შემ-
დგომად აღდგომისა მისისა შევიდეს წმი-
დასა ქალაქსა და ეჩუენნეს მრავალთა.

54. ხოლო ასისთავმან მან და რო-
მელნი სცვიდეს მის თანა იესუს ვითარ
იხილეს ძრვად იგი და რაჲ-იგი იქმნა,
შეეშინა ფრიად და თქუეს: ქეშმარიტად
ძე ღმრთისაჲ იყო ესე.

55. და იყვნეს მუნ დედანი მრავალნი,
რომელნი შორით ხედვიდეს, რომელნი-
იგი მოსდევდეს იესუს გალილეაჲთ მსახუ-
რებად მისა,

56. რომელ იყო მარიამ მაგდანელე-
ლი და მარიამ იაკობისი და იოსების
დედაჲ და დედაჲ ძეთა ზებედესთაჲ.

57. და ვითარ დამწუხრდა, მოვიდა
კაცი მდიდარი არიმათიჲთ, რომელსა
სახელი ერქუა იოსებ, რამეთუ იგიცა
მოწაფე ყოფილ იყო იესუსა.

1 რომელთა D. 2 ესე—D. 3 ასუმა D. 4 შესუენებულთა D. 5 სცვიდეს E. 6 ძმთა ზმბე-
დესთაჲ D. 7 სახელი D. 8 იესუსა (იქსა) D.

1 და იტყოდეს C. 2 თელია C.

DE

58. ესე მოვიდა პილატესა და გამოითხოვა გუამი იესუსნი¹. მაშინ უბრძანა მიცემად გუამი იგი მისი.

59. და მოილო გუამი || იგი მისი იოსებ და შეჭვრავნა იგი ამრენაკსა წმიდასა.

60. და დადვა იგი ახალსა მას მისსა საფლავსა, რომელი გამოეკუთა კლდისაგან, და მოაგორვა ლოდი დიდი კარსა მის საფლავისასა და წარვიდა.

61. ხოლო იყო მუნ მარიამ მაგდალენელი და ერთი სხუად მარიამ, და სხდეს წინაშე საფლავსა მას.

62. ხვალისაგან, რომელ არს შემდგომად პარასკევისა, შეკრბეს მღდელთ მოძღუარნი და ფარისეველნი პილატესა²

63. და ჰრქუეს: უფალო, მოვიცსენეთ, რამეთუ მან მაცთურმან თქუა, ვიდრე ცოცხალ-ლა იყო, ვითარმედ შემდგომად სამისა³ დღისა აღვდგეო.

64. აწ ბრძანე დაკრძალვად⁴ საფლავი იგი, ვიდრე მესამედ დღედმდე, ნუ-უკუე მოვიდენ მოწაფენი მისნი და წარიპარონ იგი და უთხრან ერსა, ვითარმედ: აღდგა იგი მკუდრეთით. და იყოს უკუნადასკნელი საცთური უძვრეს პირველისა.

65. ჰრქუა მათ პილატე: გაქუს თქუენ დასისაგანი⁵; წარვედით და⁶ დაჰკრძალეთ, ვითარცა იცით. |

66. ხოლო იგინი მოვიდეს და დაჰკრძალეს საფლავი იგი და დაჰბეკდეს ლოდსა მას დასისა მის თანა.

C

58. ესე მიუტდა პილატეს და მოჰს-თხოვნა ჯორცნი იგი იესუსნი. მაშინ უბრძანა პილატე მიცემად მას.

59. და მოიხუნა ჯორცნი იგი იოსებ და შეგვრავნა იგი არდაგსა წმიდასა.

60. და დადვა ახალსა შინა სამარესა თუსსა, რომელი-იგი აღმოეკუთა კლდესა შინა, და მოაგორვა ლოდი დიდი კარსა მას მის საფლავისასა და წარვიდა.

61. და იყო მუნ მარიამ მაგდალენელი და მერმე მარიამი, სხდეს წინაშე სამარესა მას.

62. ხვალისაგან, რომელ არს პარასკევისა შემდგომად, შეკრბეს მღდელთ მოძღუარნი და ფარისეველნი პილატესა

63. და ჰრქუეს: უფალო, მოვიცსენეთ ჩუენ, რამეთუ მან მაცთუნებელმან თქუა, ვიდრე ცოცხალ-ლა იყო, ვითარმედ: მესამესა დღესა აღვდგეო.

64. ბრძანე აწ დაკრძალვად საფლავისა მის მესამედ დღედმდე, ნუუკუე მოვიდენ მოწაფენი მისნი ღამე და წარიპარონ იგი და ჰრქუან ერსა მას, ვითარმედ: აღდგა იგი მკუდრეთით. და იყოს უკუნადასკნელი საცთური უძვრეს¹ პირველისა.

65. ჰრქუა მათ პილატე: გაქუს² თქუენ დასი; მივედით და დაჰკრძალეთ, ვითარცა იცით.

66. ხოლო იგინი წარვიდეს და დაჰკრძალეს საფლავი იგი და დაჰბეკდეს ლოდსა მას დასისა თანა.

28

1. მწუხრი შაბათსა, რომელი განთენებოდა ერთშაბათად, მოვიდა მარიამ მაგდალენელი⁷ და სხუად იგი მარიამ ხილვად საფლავისა მის.

1. მწუხრი შაფათსა, რომელი განთენებოდა ერთშაფათად, მოვიდა მარიამ მაგდალენელი და მერმე მარიამი ხილვად საფლავისა მის.

1 იესუსი (იჯსი) D. 2 პილატეს D*. 3 სამი D. 4 დაკრძალვად D*. 5 დასიძაგანი D*. 6 და)—E. 7 მაგდალენი E.

1 უძვრეს C. 2 გაქუნს C.

DE

C

2. და აჰა ესერა¹ ძრვად² იყო დიდ, რამეთუ ანგელოზი უფლისაჲ გარდამოჲდა ზეცით და³ მოვიდა და გარდააგორვა ლოდი იგი კარისა მისგან საფლავისა და დაჯდა მას ზედა.

3. იყო ხილვაჲ მისი ვითარცა ელვაჲ, და სამოსელი მისი სპეტაკ ვითარცა თოვლი.

4. ხოლო საშინელებისაგან მისისა შეძრწუნდეს მცველნი იგი და იქმნეს ვითარცა მკუღარნი.

5. მიუგო ანგელოზმან მან და ჰრქუა დედათა მათ: ნუ გეშინინ თქუენ; ვიცი, რამეთუ იესუს ჯუარ-ცუმულსა ეძიებთ.

6. არა არს აქა, რამეთუ აღდგა, ვითარცა თქუა. მოვედით და იხილეთ აღვილი, სადა დადევს⁴ იგი.

7. და აღრე⁵ წარვედით და უთხართ მოწაფეთა მისთა, ვითარმედ: აღდგა || და აჰა წინა-გიძღს⁶ თქუენ გალილეად⁷, მუნ იხილოთ იგი. აჰა ეგერა გარქუ თქუენ.

8. ხოლო იგინი წარვიდეს აღრე⁵ მიერ საფლავით შიშითა და სიხარულითა დიდითა; მირბიოდეს თხრობად მოწაფეთა მისთა.

9. და აჰა იესუ შეემთხვა მათ და ჰრქუა: გიხაროდენ! ხოლო იგინი მოუტლეს და შეუვრდეს⁸ ფერკთა მისთა და თაყუანის-სცეს⁹ მას.

10. მაშინ ჰრქუა მათ იესუ: ნუ გეშინინ, წარვედით¹⁰ და უთხართ ძმათა ჩემთა, რაჲთა წარვიდენ გალილეად და მუნ მიხილონ მე.

11. და ესენი ვითარცა წარვიდეს, და აჰა ესერა დასისა მისგანნი შევიდეს ქალაქად და უთხარეს მღდელთ მოძღუართა მათ ყოველი ესე, რაჲცა იქმნა.

2. და აჰა ძრვაჲ იყო დიდ, რამეთუ ანგელოზი უფლისაჲ გარდამოჲდა ზეცით, მოვიდა და გარდააგორვა ლოდი იგი კარისა მისგან და დაჯდა მას ზედა.

3. იყო ხილვაჲ მისი ვითარცა ელვაჲ, და სამოსელი მისი სპეტაკ იყო ვითარცა თოვლი.

4. და საშინელებისაგან მისისა შეძრწუნდეს მცველნი იგი და იქმნეს ვითარცა მკუღარნი.

5. მიუგო ანგელოზმან მან და ჰრქუა დედათა მათ: ნუ გეშინინ თქუენ; უწყვი, რამეთუ იესუს ჯუარ-ცუმულსა¹ ეძიებთ.

6. არა აქა არს, არამედ აღდგა იგი, ვითარცა² თქუა. მოვედით და იხილეთ აღვილი იგი, სადა იდვა უფალი.

7. და აღრე წარვედით და არქუთ მოწაფეთა მისთა, ვითარმედ: აღდგა და აჰა წინა-გიძღს³ თქუენ გალილეას, მუნ იხილოთ იგი. აჰა ესერა გარქუ თქუენ.

8. და წარვიდეს აღრე-აღრე მიერ სმარით შიშითა და სიხარულითა დიდითა; მირბიოდეს თხრობად მოწაფეთა მისთა.

9. და აჰა იესუ შეემთხვა⁴ მათ და ჰრქუა⁵: გიხაროდენ! ხოლო იგინი მიუტლეს და შეუპყრნეს ფერკნი მისნი და თაყუანის-სცეს მას.

10. მაშინ ჰრქუა მათ იესუ: ნუ გეშინინ, მივედით და უთხართ ძმათა ჩემთა, რაჲთა მივიდენ გალილეად და მუნ მიხილონ მე.

11. და ვითარ იგინი⁶ წარვიდეს, მუნქუეს ოდენ დასისა მისგანნი ვინმე მოვიდეს ქალაქად და მიუთხარეს მღდელთ მოძღუართა მათ ყოველივე, რაჲცა-იგი იქმნა.

1 ესერა]—E. 2 ძრვა D. 3 და]—E. 4 სადადევს E (და¹ ორივე სიტყვას ვუთვინის: სადა დადევს) D. 5 აღრე E. 6 წინა-გიძღს D. 7 გალილეად E. 8 შეუვრდეს D. 9 თაყუანის-სცეს E. 10 წარვიდით D.

1 ჯუარ-ცუმულსა C. 2 ვითარცა]—C. 3 წინა-გიძღს C. 4 შეემთხვა C. 5 ჰრქუა C. 6 იგი C.

DE

C

12. ხოლო იგინი შეკრბეს მოხუცე-ბულთა თანა და ზრახვა-ყვეს, ვეცხლი დიდძალი მიჰსცეს¹ ერისაგანთა² მათ

13. და ჰრქუეს: ესრეთ თქუთ, ვითარ-მედ: მოწაფენი მისნი ღამე³ მოვიდეს და წარიპარეს იგი, | ვიდრე ჩუენ მეძინა.

14. და ლათუ ესმეს ესე მთავარსა მას, ჩუენ ვარწმუნოთ და თქუენ უზრუნველ-გყენეთ.

15. ხოლო მათ მიიღეს ვეცხლი იგი და ყვეს ეგრე, ვითარცა ისწავეს მათ-გან. და განითქუა სიტყუად ესე ჰურიათა შორის, ვიდრე დღენდელად დღედ-მდე.

16. ხოლო ათერთმეტნი იგი მოწაფე-ნი წარვიდეს გალილეად, მთასა მას, სა-დაცა-იგი უბრძანა მათ იესუ.

17. და⁴ იხილეს იგი და თაყუანის-სცეს⁵ მას; ხოლო რომელნიმე⁶ მათგან-ნი შეოჯგულდეს⁷.

18. და მოუკდა⁸ მათ იესუ, ეტყოდა მათ და ჰრქუა: მომეცა მე ყოველი კელ-მწიფებად ცათა შინა და ქუეყანასა ზე-და.

19. წარვედით და მოიმოწაფენით ყო-ველნი წარმართნი და ნათელ-სცემდით⁹ მათ სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა,

20. და ასწავებდით მათ დამარხვად¹⁰ ყოველი, რაოდენი¹¹ გამკენ თქუენ. და აჰა ესერა მე თქუენ თანა ვარ ყოველ-თა დღეთა და ვიდრე | აღსასრულად-მდე¹² სოფლისა.

12. და შეკრბეს მღღელთ მოძღუარნი იგი მოხუცებულებითურთ, ზრახვა-ყვეს, ვეცხლი დიდძალი მისცეს ერისაგანთა მათ

13. და ჰრქუეს: ესრეთ თქუთ, ვითარ-მედ: მოწაფენი მისნი ღამე მოვიდეს და წარიპარეს იგი, ვიდრე ჩუენ მეძინა.

14. და ლათუ ესმეს ესე ბქესა მას, ჩუენ ვარწმუნოთ მას და თქუენ უზრუნ-ველ-გყენეთ.

15. ხოლო მათ მიიღეს ვეცხლი იგი და ყვეს ეგრე, ვითარცა ისწავეს მათ-გან. და განითქუა სიტყუად ესე ჰურიათა შორის, ვიდრე დღენდელად დღე-მდის.

16. ხოლო ათერთმეტნი იგი მოწაფე-ნი წარვიდეს გალილეას, მთასა მას, სა-დაცა უბრძანა მათ იესუ.

17. და ვითარცა იხილეს იგი, თაყუან-ის-სცეს მას; და რომელნიმე შეოჯგულ-დეს.

18. და მოუკდა მათ იესუ, ეტყოდა მათ და ჰრქუა: მოციმულ არს ჩემდა ყოველი კელმწიფებად ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა. ვითარცა მომავლინა მე მამამან, მეცა წარგავლინებ თქუენ.

19. წარვედით და მოიმოწაფენით ყო-ველნი წარმართნი და ნათელ-სცემდით მათ სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა,

20. და ასწავებდით მათ დამარხვად ყოვლისა, რაოდენი გამკენ თქუენ. და აჰა ესერა მე თქუენ თანა ვარ ყოველთა დღეთა ვიდრე აღსასრულამდე სოფლი-სა.

1 დიდძალი მიჰსცეს] მისცეს E. 2 ერისგანთა D. 3 ღამე E. 4 და]-E. 5 თაყუანის-
 ჰცის D*. 6 რომელნი D. 7 შეოჯგულდეს D*. 8 მოუკდეს D*. 9 ნათელ-სცემდით D*..
 10 დამარხვა D*. 11 რავდენი D*. 12 აღსასრულამდე D.

DE

C

1. დასაბამი სახარებისა იესუ ქრისტის², ძისა ღმრთისაჲ.

2. ვითარცა წერილ არს ესაია წინაწარმეტყუელსა: აჰა ესერა მე წარვაველინო ანგელოზი ჩემი წინაშე შენსა, რომელმან განმზადნეს გზანი შენნი წინაშე შენსა.

3. ჳმაჲ ღალადებისაჲ უდაბნოსა: განმზადენით გზანი უფლისანი და წრფელყვენით³ ალაგნი მისნი⁴.

4. იყო იოვანე უდაბნოსა და ქადაგებდა ნათლის-ღებასა სინანულისასა მისატევებელად ცოდვათა.

5. და განვიდოდა მისა ყოველი სოფლები ჰურიასტანისაჲ და იერუსალმელინი ყოველნი და ნათელ-იღებდეს⁵ მისგან იორდანესა მდინარესა და აღუვარებდეს ცოდვათა მათთა.

6. და ემოსა იოვანეს სამოსლად თმისაგან აქლემისა, და სარტყელი ტყავისაჲ ერტყა წელთა მისთა, და⁶ ჳამდჲ მკალსა და თაფლსა ველურსა;

7. და ქადაგებდა და იტყოდა: აჰა ესერა მოვალს უძლიერესი ჩემსა, რომლისა ვერ ღირს ვარ განჯსნად საბელთა ჳამლთა მისთა.

1. დასასამი სახარებისა იესუ ქრისტესი.

2. ვითარცა წერილ არს ესაია წინაწარმეტყუელსა¹: აჰა ესერა წარვაველინებ ანგელოზსა ჩემსა წინაშე პირსა შენსა, რომელმან ჳანმზადოს გზაჲ შენი წინაშე პირსა შენსა.

3. ჳმაჲ ღალადებისაჲ უდაბნოსა: განმზადეთ გზაჲ უფლისაჲ და წრფელყყოფდით ალაგთა მისთა.

4. ⁶ იყო იოვანე ნათლის-მცემელი უდაბნოსა და ქადაგებდა ნათლის-ცემისა სინანულისასა მოსატევებელად ცოდვათა.

5. და განვიდოდა მისა ყოველი ჰურიასტანი სოფელი და იერუსალმელინი², და ყოველნი ნათელს-იღებდეს (მისგან) იორდანესა მდ[ინ]არესა და აღ[ი]არებდეს ცოდვათა მათთა.

6. ხოლო იოვანე მოსილ იყ[ო] სტევითა აქლემ(ი)ისაჲთა, და სარტყელი ტყავისაჲ ერტყა წ(ელ)თა მი[ს](თ)ა, და ჳამდა მ(კალს)ა და თაფლსა (ვე)ლურსა;

7. და ქადაგებდა და იტყოდა, ვითარ: მოვალს უძლიერესი ჩემსა შემდგომად ჩემსა, რომლისა არა ღირს ვარ მე დალრეკად და განჯსნად საბელთა ჳამლთა მისთასა.

1 მარკოზისი მარკოზის თავისაჲ თავი DE. 2 ქრისტესი E. 3 წრფელ-ყვენით D*. 4 მისი D*. 5 ნათელს-იღებდეს D*. 6 და]—D. 1 წინაწარმეტყუელსა C. 2 იწლე(მელნი) C.

DE

C

8. მე ნათელ-გცემ თქუენ წყლითა, ხოლო მან ნათელ-გცეს თქუენ სულითა წმიდითა.

9. და იყო მათ დღეთა შინა მოვიდა იესუ ნაზარეთით გალილეაჲსაჲთ და ნათელ-ილო იოვანესგან იორდანესა.

10. და მეყსეულად აღმოსლვასა მისა მიერ წყლით იხილნა ცანი განხუმულნი¹. და სული ღმრთისაჲ გარდამომავალი ვითარცა ტრედი მის ზედა.

11. და ჯმაჲ იყო ზეცით: შენ ხარ ძმ ჩემი საყუარელი, შენ სათნო-გვიყავ.

12. და მეყსეულად სულმან განიყვანა იგი უდაბნოდ.

13. და იყო მუნ ორმოც დღე² და გამოიციადებოდა ეშმაკისაგან. და იყო იგი მჭეტთა თანა, და ანგელოზნი ჰმსახურებდეს მას.

14. და შემდგომად მიცემისა იოვანესისა მოვიდა იესუ გალილეად, ქადაგებდა სახარებასა ღმრთისასა

15. და იტყოდა, რამეთუ: აღსრულე-ბულ არს || ჟამი და მოახლებულ არს სასუფეველი ღმრთისაჲ; შეინანეთ და გრწმენინ სახარებისაჲ.

16. და³ ვითარცა წარვიდოდა⁴ იესუ ზღუს კიდესა მას გალილეაჲსაჲსა, იხილნა⁵ სიმონ და ანდრეა⁶, ძმაჲ მისი, ითხველიდეს რაჲ ივინი⁷ ზღუასა მას, რამეთუ იყენეს ივინი მესათხველე⁸.

17. და ჰრქუა მათ იესუ: მოვედით და შემომიდეგით მე, და გყენე თქუენ მესათხველე⁹ კაცთა.

18. ხოლო მათ მეყსეულად დაუტევნეს ბადენი მათნი და შეუდგეს¹⁰ მას.

19. და მცირედ წარვიდა და იხილა

8. მე ნათელს-გცემ თქუენ წყლითა, ხოლო მან ნათელს-გცეს თქუენ სულითა წმიდითა.

9. და იყო მათ დღეთა შინა მოვიდა იესუ ნაზარეთით გალილეაჲსაჲთ და ნათელ-ილო იორდანესა იოვანესგან.

10. და მუნქუეს ოდენ, ვითარ აღმოვიდოდა იგი მიერ წყლით, იხილნა ცანი განხუმულნი და სული გარდამომავალი ვითარცა ტრედი მის ზედა.

11. და ჯმაჲ ცით გარდამო ესმა: შენ ხარ ძმ¹ ჩემი საყუარელი, შენ მთნავ.

12. და მუნქუესვე სულმან გან(ი)ყვანა იგი უდაბნოდ.

13. და იყო ი[გო]მუნ ორმოც დღე გამოცდად ეშმაკისაგან. და იყო იგი მჭეტთა თანა, და ანგელოზნი ჰმსახურებდეს მას.

14. ხოლო შემდგომად იოვანეს საპყრობილედ მიცემისა მოვიდა იესუ გალილეად, ქადაგებდა სახარებასა მას ღმრთისასა²

15. და იტყოდა, ვითარმედ: აღსრულე-ბულ არს ჟამი და მოახლებულ არს სასუფეველი ღმრთისაჲ; შეინანეთ და გრწმენინ სახარებისაჲ.

16. და ვითარ წარვიდოდა ზღუს³ კიდესა გალილეასაჲსა⁴, იხილა სიმონ და ანდრია, ძმაჲ სიმონისი, ისათხველიდეს სათხვევლითა ზღუასა, რამეთუ მთხვეარ იყენეს.

17. და ჰრქუა მათ იესუ: მოვედით და შემომიდეგით მე, და გქმნე თქუენ, რაჲთა იყვნეთ თქუენ მონადირე კაცთა.

18. და მუნქუესვე დაუტევნეს ბადენი იგი და მისდედეს მას.

19. და წარ-რე-ვიდა მცირედ და იხი-

1 განხუმულნი D. 2 დღე E. 3 და[და] D. 4 წარვიდა E. 5 იხილა D. 6 ანდრია D. 7 იგი-
ნი D. 8 მესათხველმ DE 9 მესათხველმ E. 10 შეუდგეს მისდედეს D.
1 ძემ C. 2 ღმრთისა C. 3 ზღუს C. 4 ანა.

DE

C

იაკობ ზებედესი და იოვანე, ძმა მისი, და იგინიცა განაგებდეს ბადეთა ნავსა შინა.

20. და უწოდა მათ. ხოლო მათ მეყსულად დაუტევეს ზებედე, მამა მათი, ნავსა შინა მორეწეთა მათ მისთა თანა.

21. და შევიდეს კაფარნაუმი¹ დღესა² შაბათსა. შევიდა შესაკრებელსა მათსა და ასწავებდა მათ.

22. და განუკრდებოდა ერსა მას მოძღურებად იგი მისი, | რამეთუ ასწავებდა მათ, ვითარცა-იგი ვის აქუნ კელმწიფებად და არა ვითარ-იგი მწიგნობარნი³ მათნი.

23. და იყო შესაკრებელსა⁴ მას შინა მათსა კაცი, რომლისა თანა იყო სული არაწმიდად, ლალად-ყო

24. და თქვა: ეჭა, რად არს ჩუენი და შენი, იესუ ნაზარეველო? მოსრულ ხარ აქა წარწყმედად ჩუენდა. გიციო შენ, ვინ ხარ, წმიდად ეგე ღმრთისაჲ.

25. შეპრისხნა მას იესუ და პრქუა: დაიყავ პირი და განვედ მაგისგან!

26. და დაჰსცა⁵ იგი სულმან მან არაწმიდამან, და ეჭა-ყო ეჭითა დიდითა და განვიდა მისგან.

27. და დაუკრდებოდა ყოველთა, ვიდრე გამოძიებადმდე⁶ ურთიერთას, და იტყოდეს: რად არს ესე მოძღურებად ახალი? რამეთუ კელმწიფებით სულთაცა არაწმიდათა უბრძანებს, და ერჩინა მას.

28. და განჴდა ჰამბავი მისთჳს ყოველსა მას სოფლებსა გალილეაჲსასა.

29. და გამოვიდა მიერ შესაკრებ-

ლა მან იაკობ ზებედესი და იოჰანე¹, ძმა მისი, და იგინიცა ნავსა შინა განორდენ-იგებდეს სათრომელთა.

20. და მუნქუესვე უწოდა მათ, ხოლო მათ მუნქუესვე დაუტევეს მამა მათი ზებედე² ნავსა შინა მორეწეთა თანა და მივიდეს შემდგომად მისა.

21. და შევიდეს კაფარნაომდ, და მუნქუეს(ვე) შაფათთა შინა ასწავებდა შესაკრებელთა შინა.

22. და დაკრეებულ³ იყენეს მოძღურებასა მას მისსა ჴედა, რამეთუ იყო მოძღურებად მათა ვითარ კელმწიფე და არა ვითარ მწიგნობარნი იგი მათ-(6)ი.

23. და იყო შესაკრებელსა მათსა კაცი სულითა არაწმიდითა შეპკრობილი, და ლალატ-ყო

24. და თქვა: გუაცადე⁴, რად ძეს ჩუენი და შენი, იესუ ნაზორეველო? მოსრულ(ლ ხ)არ წარწყმედად ჩუენდ(ა). გიციო შენ, (ვ)ინ ხარ, წმიდაო ღმრთისაო⁵.

25. და შეპრ(ისხნ)ა მას იესუ და პრქუა: პირი დაიყავ და გამოვედ მაგისგან!

26. და დაჴეთა იგი სულმან არაწმიდამან, და ლალატ-ყო ეჭითა დიდითა⁶ და განვიდა მისგან.

27. და დაუკრდა⁷ ყოველთა, გემოძიებდეს ურთიერთას და იტყოდეს: რად-მე არს ესე სწავლაჲ ახალი? რამეთუ კელმწიფებით არაწმიდათა მათ სულთა უბრძანის, და დაემორჩილებიან მას.

28. და განჴდა ჰამბავი ესე მისი ყოველსა მას გარემოჲს სოფლებსა გალილეაჲსასა.

29. დ(ა მუნქ(უეს)ვე გამოვიდეს მიერ-

1 კაფარნაომდ E. 2 დღე D. 3 მწიგნობარნი D. 4 შესაკრებელსა კრებულსა D. 5 დასცა E. 6 გამოძიებადმდე E.

1 იოჰანე C. 2 ზებედემ C. 3 დაკრეებულ C. 4 გუაცადე C. 5 ლ'ხაო C. 6 დიდითა დიდითა C. 7 დაუკრდა. C.

DE

C

ლით და მოვიდა სახლსა სიმონისსა და ანდრეაშსა იოვანეს და იაკობის || თანა.

20. ხოლო სიდედრი სიმონისი დავრომილ იყო მჭურვალებითა. და უთხრეს იესუს მისთჳს.

31. და მოვიდა, უპყრა ჳელი და აღადგინა იგი; და დაუტევა იგი მჭურვალეზამან, და აღღვა და ჰმსახურებდა¹ მას.

32. და ვითარ შემწუხრდებოდა და მზღ დაჰვიდოდა, მოჰყვანდეს მისა ყოველნი სნეულნი და ეშმაკეულნი.

33. და ყოველი ქალაქი შეკრებულ იყო წინაშე კართა.

34. და განკურნა ყოველნი ბოროტთა სენთაგან და თითო-სახეთაგან სნეულებათა და ეშმაკნი მრავალნი განასხნა და არა უტევებდა სიტყუად ეშმაკთა მათ, რამეთუ იცოდეს იგი, ვითარმედ ქრისტე² არს.

35. და განთიად რიყურაჲუს ოდენიად აღღვა და გამოვიდა მიერ და განვიდა უდაბნოსა ადგილსა და მუნ ილოცვიდა.

36. და მისდევდა³ მას სიმონ და მისთანანი⁴.

37. და პოეს იგი და ჰრქუეს მას, ვითარმედ: ყოველნი გეძიებენ შენ.

38. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: მოვედით და წარვიდეთ; მახლობელად⁵ დაბნებსა და ქალაქებსა, რაათა მუნცა⁶ უქადაგო, რამეთუ ამისთჳს მოვივლინე.

39. და ქადაგებდა შესაკრებელთა მათთა და ყოველსა გალილეასა⁷ და ეშმაკთა განასხმიდა.

40. მაშინ მოუტდა მას ერთი განკეორებული, ევედრებოდა მას და მუტლ-

შესაკრებელით და მოვიდეს სახედ სიმონისა და ანდრეაშსა იაკობითურთ და იოჰანეთურთ.

30. ხოლო სიდედრი სიმონისი იდვა სიციხითა. და მუნქუესვე ჰრქუეს მას მისთჳს.

31. და მოვიდა, უპყრა ჳელი და აღადგინა; და დაუტევა იგი სიციხემან მან, და ჰმსახურებდა მათ.

32. და ვითარ დამწუხრდა, რაჲამს დაჰტდა მზე, მოართუმიდეს მას ყოველსა სნეულებსა და ეშმაკეულებსა.

33. და ქალაქი იგი ყოველი შეკრებულ იყო წინაშე კართა.

34. და განკურნა მრავალნი სნეულნი პირად-პირადთაგან სენთა და ეშმაკნი მრავალნი განჴადნა; და არა უფუღეს სიტყუად ეშმაკთა მათ, რამეთუ იცოდეს იგი, ვითარმედ ქრისტე არს.

35. და მსთუად¹ განთიად აღღვა, გამოვიდა და მივიდა უდაბნოსა ადგილსა და მუნ თაყუანის-სცემდა.

36. და მისდევდა მას სიმონ და მისთანანი იგი.

37. და რაჲამს² პოეს იგი, ჰრქუეს მას, ვითარმედ: ყოველნი გეძიებენ შენ.

38. და ჰრქუა მათ: მოვედით და მივიდეთ გარემო მახლობელთა მათცა დაბა-ქალაქთა, რაათა მუნცა³ ვქადაგებდ(ე), რამეთუ ამისთჳს მოსრულ ვარ.

39. და ქადაგებდა შესაკრებელთა შინა მათთა ყოველსა გალილეასა და ეშმაკთა განჴდიდა.

40. და მოვიდა მისა განბოკლებული, ევედრებოდა მას და მუტლ-დაღგმით ეტ-

1 მსახურებდა E. 2 ქრისტე DE. 3 მისდევდა F. 4 მისთანანი E. 5 მახლობელთა D. 6 მუნ D. 7 გალიასასა E, გალილეასასა D. 1 მსთუად C. 2 რაჲამს C.
ორი უძველესი რედაქცია ოთხთავისა

DE

C

ნი დაიდგნა და ეტყოდა: უფალო, უკუეთუ გინდეს, ძალ-გიც განწმედად ჩემდა.

41. ხოლო იესუს შეეწყალა¹ იგი და მიყო კელი მისი და შეახო მას და ჰრქუა: მნებაეს, განწმიდნი!²

44. და ვითარცა ესე თქუა, მიესყუ-ლად განეყარა მისგან კეთროვნება იგი, და განწმიდნა იგი.

43. და შეჰრისხნა და მიესყუელად გამოაძო იგი

44. და ჰრქუა მას: იხილე, ნუვის რას უთხრობ, არამედ მივედ და უჩუენე თავი შენი მღდელსა³ და შეწირე განწმედისა შენისათჳს, რომელ-იგი⁴ ბრძანა მოსე⁵ საწამებელად მათა.

45. ხოლო იგი გამოვიდა მიერ და იწყო ქადაგებად ფრიად და მიმოდადებად სიტყუსა მის, ვითარმედ ვერლარა [კელ-წიფთა * ქალაქად შესლვად, არამედ გარე⁶ უდაბნოთა ადგილთა იყოფვიდა. და მოვიდოდეს მისა ყოვლით კერძო.

ყოდა, ვითარმედ: გინდეს თუ, ძალ-გიც განწმედად ჩემდა.

41. ხოლო იესუს შეეწყალა იგი, მიყო კელი, შეახო მას და ჰრქუა: მნებაეს, განწმიდნი!

42. და ვითარცა ჰრქუა მას ესე, მუნ-ქუესვე¹ განეშორა მას განბოკლებად იგი, და განწმიდნა.

43. და შეჰრისხნა მას და მუნქუესვე გამოაძო იგი

44. და ჰრქუა მას: ნუვის უთხრობ, არამედ მიგულე და უჩუენე თავი შენი მღდელსა და შეწირე განწმედისა შენისათჳს, (რომელ) ბრძანა მოსე საწამებელად მათდა.

45. ხოლო იგი ვითარ გამოვიდა, იწყო ქადაგებად ფრიად და მიმოდადებად სიტყუსა² მის და ვერლარა კელ-იწიფის მან ქალაქად ცხადად შესლვად, არამედ გარე უდაბნოთა ადგილთა იყო. და მოვიდოდეს მისა ვინაჲვე.

2

1. და შევიდა მერმე კათარნაომდ შემდგომად მცირედთა დღეთა; და ესმა, რამეთუ სახლსა შინა არს.

2. და შეკრბა მუნ სიმრაველჳ ერისაჲ, ვიდრემდე ვერლარა იტევდა წინაშე კართა მათ, და ეტყოდა მათ სიტყუსა.

3. და მოვიდეს მისა და მოაქუნდა განრღუეული, რომელი ზე აქუნდა ოთხთათა.

4. და ვითარ ვერ შეუძლეს მიახლებად მისა ერისა მისგან, აღსძარცუეს სართული სახლისაჲ მის, სადა იყო იგი,

1. და მოვიდა მერმე კათარნაომდ მცირეთა დღეთაგან; ხ' ისმა, ვითარმედ სახლსა შინა არს.

2. და შეკრბეს მრავალნი, ვითარ ვერლარა დატევნად ვერცა კართა გარეშე, და ეტყოდა მათ სიტყუსა მას.

3. და მოვიდოდეს მისა და მოაქუნდა მისა განრღუეული, რომელ ზე აქუნდა ოთხთათა.

4. და ვერ უძლეს მიახლებად ერისა მის გამო, გარდაარღვეს სართული სახლისაჲ მის, რომელსა შინა იყო, და გან-

1 შეეწყა D. 2 განწმიდნი DE (D-ში ქარაგმაც უხის). 3 მღდელთა E. 4 რომელი-იგი E. 5 მოსე E. 6 გარე E.

* აქ D-ს აკლია ერთი ფურცელი (1,45—2,12), ტექსტი მოყვანილია E-ს მიხედვით.

1 მუნქუესვე C. 2 სიტყუსა C.

DF:

C

და აღიღეს და გარდაუტევებს ცხედარი იგი, რომელსა ზედა იღვა განრლუეული იგი.

5. და იხილა იესუ სარწმუნოვებამ იგი მათი და ჰრქუა განრლუეულსა მას: შეილო, მიგეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი!

6. იყენეს ვინმე მუნ მსხდომარენი მწიგნობართაგანნი და ზრახვიდეს გულთა შინა მათთა და იტყოდეს,

7. ვითარმედ: ესე გმობასა იტყუს; ვის ჯელ-წვიფების მიტევებად ცოდვათა, გარნა მხოლოსა ღმერთსა?

8. ხოლო იესუ გულისჯმა-ყო¹ სულითა, რამეთუ ესრე² ზრახვენ გულთა მათთა, და ჰრქუა მათ: რაჲსა მგასა ჰზრახავთ გულთა თქუნთა?

9. რაჲ უადვილეს არს სიტყუად განრლუეულსა ამას: მიგეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი, ანუ რქუმად: აღდეგ, აღიღე ცხედარი შენი და ვილოდე?

10. ხოლო რაჲთა უწყოდით, რამეთუ ჯელმწიფებამ აქუს ძესა კაცისასა ქუეყანასა ზედა მიტევებად ცოდვათა, და ჰრქუა განრლუეულსა მას:

11. შენ გეტყვ: აღდეგ, აღიღე ცხედარი შენი და წარვედ სახიდ შენდა!

12. და აღდგა იგი მეყსეულად და აღილო ცხედარი თჳსი და გამოვიდა წინაშე ყოველთასა, ვითარმედ განუკვრდებოდა ყოველთა და აღიდებდეს ღმერთსა და იტყოდეს*), || ვითარმედ: არასადა ესრეთ ვიხილეთ.

13. და მერმე გამოვიდა ზღუს კიდესა, და ყოველი იგი ერი მიჰსდევდა³ მას; და მუნ ასწავებდა მათ.

14. და მიერ წარმოვიდოდა და იხილა ლევი აღფესი, ჯდა რაჲ იგი საზუერესა ზედა, და ჰრქუა მას: მომდევი მე. და აღდგა იგი⁴ და მიჰსდევდა² მას.

თხარეს და შთაუტევებს ცხედარი იგი, რომელსა ზედა განრლუეული იგი იღვა.

5. იხილა რაჲ იესუ სარწმუნოვებამ იგი მათი, ჰრქუა განრლუეულსა მას: შეილო, მიგეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი!

6. და იყენეს ვინმე მწიგნობარნი მუნ მსხდომართაგანნი, განიზრახვიდეს გულთა შინა მათთა:

7. რად ესე ესრეთ გმობასა იტყუს?¹ ვინ ჭემძლებელ არს მიტევებად ცოდვათა, გარნა-მარტოჲ ღმერთი?

8. და მუნქუესევე ცნა იესუ სულითა თჳსითა, რამეთუ ესრე ზრახვენ იგინი გულთა შინა მათთა; ჰრქუა მათ: რად ესრეთ ზრახავთ გულთა შინა თქუნთა?

9. რაჲ უადვილეს არს თქუმად განრლუეულსა: მიგეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი, ანუ თქუმად: აღდეგ, აღიღე ცხედარი შენი და ვილოდე?

10. არამედ რაჲთა უწყოდით, რამეთუ ჯელმწიფე არს ძმ კაცისაჲ ქუეყანასა ზედა მიტევებად ცოდვათა, და ჰრქუა განრლუეულსა მას:

11. შენ გეტყვ: აღდეგ, აღიღე ცხედარი შენი და წარვედ სახიდ შენდა!

12. და აღდგა მუნქუესევე², აღილო ცხედარი იგი და განვიდა წინაშე ყოველთა. დაკვრებულ იყენეს და აღიდებდეს ღმერთსა და იტყოდეს, ვითარმედ: არასადა ესრეთ ვიხილეთ.

13. და განვიდა მერმე ზღუს³ კიდელ, და ყოველი იგი ერი მოვიდოდა მისა; და ასწავებდა მათ.

14. და წარვიდოდა იგი მიერ, იხილა ლევი აღფესი, მჯდომარე საზუერესა⁴ ზედა, და ჰრქუა მას: მომდევი მე. და აღდგა და შეუდგა მას.

1 გულისჯმა-ყო E. 2 ესრე E. 3 მისდევდა L. 4 იგი] — E. * 5. შენიშვნა წინა გვერდზე.
1 იტყუს C. 2 მუნქუესევე C. 3 ზღუს C. 4 საზუერესა C.

DΞ

C

15. და იყო ვითარ ჯდა იგი სახლსა შინა მისსა, და მრავალნი მეზუერენი და ცოდვილნი სხდეს¹ იესუს² თანა და მოწაფეთა მისთა თანა, რამეთუ იყვნეს მუნ მრავალნი და მიჰსდევდეს³ მას.

16. და ვითარცა⁴ იხილეს მწიგნობართა მათ და ფარისევლთა, რამეთუ მეზუერეთა თანა და ცოდვილთა ჰქამს, ჰრქუეს მოწაფეთა მისთა: რაჲსათჳს მეზუერეთა⁵ და ცოდვილთა თანა ჰჰქამთ⁶ და ჰსუამთ?

17. და ვითარცა ესმა ესე იესუს, ჰრქუა მათ: არა უჴმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ სნეულთა, არა მოვედ წოდებად მართალთა, არამედ ცოდვილთა სინანულად.

18. და იყვნეს მოწაფენი იოვანესნი და ფარისევლთანი მარხვისა შინა. და მოვიდეს მისა და ჰრქუეს მას: რაჲსათჳს მოწაფენი იოვანესნი და ფარისევლთანი იმარხვენ და⁷ მოწაფენი შენნი არა იმარხვენ?

19. ჰრქუა მათ იესუ: ვერ გელ-ეწიფების ძეთა⁸ სიძისათა, ვიდრე სიმშ იგი⁹ მათ თანა არს, მარხვად.

20. არამედ მოვლენან დღენი, ოდეს აღმალდეს¹⁰ მათგან სიმშ იგი, და მაშინ იმარხვიდენ მათ დღეთა შინა.

21. არაჲინ სადგმელი უმურკნველი ახალი დაადგის სამოსელსა ძუელსა; უკუეთუ არა, მოაპის ცოცხალიცა იგი მისგან ახალმან მან ძუელისაჲ მის და უფროჲსად განაპის¹¹.

22. და არაჲინ შთაასხის ღვინოჲ ახალი თხიერსა ძუელსა, რაჲთა არა განხეთკოს ღვინომან ახალმან თხიერი ძუე-

15. და იყო ინაჯის-დგმასა¹ მისსა შინა სახლსა მისსა, და მრავალთა მეზუერეთა² და ცოდვილთა ინაჯ-ედღა იესუსთანა და მოწაფეთა მისთა თანა, რამეთუ იყვნეს მუნ მრავალ და მისდევდეს მას.

16. მწიგნობარნი იგი და ფარისევლნი³, იხილეს რაჲ იგი, რამეთუ ჰამდა მეზუერეთა თანა და ცოდვილთა, ეტყოდეს მოწაფეთა მისთა: რაჲსათჳს მეზუერეთა⁴ თანა და ცოდვილთა ჰქამთ და ჰსუამთ?

17. და ვითარ ესმა იესუს, ჰრქუა მათ: არა უჴმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ სნეულთა. არა მოსრულ ვარ ჩინებად მართალთა, არამედ ცოდვილთა.

18. და იმარხვიდეს მოწაფენი იოვანესნი და ფარისევლთანი და ჰრქუეს მათ: რაჲსათჳს მოწაფენი იოვანესნი და ფარისევლთანი იმარხვენ, ხოლო მოწაფენი შენნი არა იმარხვენ?

19. ჰრქუა მათ იესუ: შემძლებელ არიან-მე ნაშობნი ქორწილისანი, ვიდრე სიძე იგი მათ თანა-ლა არს, მარხვად? რაოდენ ჯამ სიმშ იგი მათ თანა-ლა იყოს, ვერ შემძლებელ არიან მარხვად.

20. არამედ მოვიდენ დღენი, რაჲჲმს⁴ აღილოს მათგან სიმშ⁵ იგი, მაშინ-ლა იმარხვიდენ მათ დღეთა შინა.

21. არაჲინ სადგმელი ნახვეისა უმურკველისაჲ დაადგის სამოსელსა ზედა ძუელსა; უკუეთუ არა, გამოიღლიძის სწორად თჳსა ახალმან მან ძუელისაჲ მის და უჭრეს განხეთკილ იქმნის.

22. და არაჲინ შთაასხის ღვინოჲ⁶ ახალი თხიერთა ძუელთა⁷; უკუეთუ არა, განხეთქნის⁸ ღვინომან⁹ თხიერი იგი და

1 მსხდეს D. 2 ირს D. 3 მისდევდეს E. 4 ვითარ (ვ'რ) E. 5 მეზუეთა D, + თანა F. 6 ჰქამთ F. 7 და] —E. 8 ძმთა D. 9 იგი] —E. 10 ამაღლდეს D. 11 განაპის] —D.

1 ინაჯის-დგმა C. 2 მეზუერეთა C. 3 მწიგნობარნი იგი და ფარისევლნი] მწიგნობარნი იგი ფარისევლთანი C. 4 რაჲჲმს C. 5 სიმშ C. 6 ღვინო C. 7 ძუელთა C. 8 განხეთქის C. 9 ღვინომან C.

DE

C

ლი, და ღვწოჲ იგი დაითხიოს, და || თხი-
ერნი წარწყმდენ; არამედ ღვწოჲ ახა-
ლი თხიერთა ახალთა შთაასხიან.

23. და იყო ვითარ-იგი თანა-წარჰვი-
დოდა ყანობირსა შაბათსა შინა, და მო-
წაფეთა მისთა იწყეს გზასა სლვად და
მუსრვად თავსა ქუვილისასა¹.

24. ხოლო ფარისეველნი იგი ეტყო-
დეს მას: იხილე, რასა ჰზმენ² მოწაფე-
ნი შენნი შაბათსა შინა, რომელ არა
ჯერ-არს ყოფად!

25. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: არასადა
აღმოიკითხეთა, რაჲ-იგი ყო დავით, რა-
ჲამს-იგი უქმდა და შეემშოი მას და მის-
თანათა?

26. ვითარ-იგი შევიდა სახლსა ღმრთი-
სასა აბიითარ მღდელთ მოძღურისა ზე³
და პურნი იგი შესაწირავისანი შეჰამნა
და ჰსცა⁴ მისთანათაჲცა, რომელი არა
ჯერ-არს ჰამად, გარნა მღდელთა⁵ ხო-
ლო.

27. და ეტყოდა მათ: შაბათი კაცი-
სათჳს დაებადა, და არა თუ კაცი შა-
ბათისათჳს.

28. არამედ უფალცა⁷ არს ძმ კაცი-
საჲ შაბათისაჲცა.

ღვწოჲ იგი დაითხიოს, და თხიერნი
იგი წარწყმდიან; არამედ ღვწოჲ ახალი-
თხიერთა ახალთა შთაასხიან.

23. და იყო ვითარ: თანა-წარჰვიდო-
და იგი ყანობირსა შაფათსა შინა, და
მოწაფეთა მისთა იწყეს სლვასა შინა
მათსა სხურტად¹ თავისა.

24. ხოლო ფარისეველნი ეტყოდეს
მას: იხილე, რასა იქმან შაფათსა შინა,
რომელ არა ჯერ-არს!

25. და მან ჰრქუა მათ: არა-მე სადა
აღმოგიკითხავს თქუენ, რაჲ-იგი ყო და-
ვით, ოდეს-იგი უქმდა და შეემშოი და
მისთანათა მათ?

26. ვითარ-იგი შევიდა სახლსა ღმრთი-
სასა აბიითარ მღდელთ მოძღურისა ზე
და პურნი იგი შესაწირავისანი შეჰამნა,
რომელთაჲ არა ჯერ-იყო ჰამად, გარნა
მღდელთაჲ ხოლო, და სცა მისთანათა-
ცა, რომელნი იყვნეს.

27. და ეტყოდა მათ: შაფათი კაცი-
სათჳს დაებადა, და არა კაცი შაფათი-
სათჳს.

28. ხოლო უფალ არს ძმ კაცისაჲ შა-
ფათისაჲცა².

3

1. და მერმე შევიდა | შესაკრებელსა.
და იყო მუნ კაცი, რომელსა ჳელი გან-
ჳემელ ედგა.

2. და უმზირდეს მას, უკუეთუ შაბათ-
სა განკურნოს იგი.

3. მის ყამსა ჰრქუა იესუ კაცსა მას,
რომელსა-იგი ჳელი განჳემელ ედგა: აღ-
დეგ და წარმოდეგ აქა შორის!

1. და შევიდა მერმე შესაკრებელსა.
და იყო მუნ კაცი, რომელსა განჳემელ-
ედგა ჳელი.

2. და უმზირდეს მას, უკუეთუმცა შა-
ფათსა შინა განკურნა იგი, რათამცა
შეასმინეს იგი.

3. და ჰრქუა კაცსა მას, რომელსა-იგი-
ჳელი განჳემელ ედგა: წარმოდეგ შუჲა!

1 კოვილისასა D. 2 ხმენ E. 3 მოძღურისა ზე] მოძღურისასა D. 4 სცა E. 5 მღდლთა DE. 6 მათ]—D. 7 უფალ E.

1 სხურტად C. 2 ასეა.

DE

C

4. და ჰრქუა მათ იესუ: ჯერ-არსა შაბათსა კეთილისა საქმე¹ ანუ ბოროტისა? სულისა² ცხორებაჲ ანუ წარწყმედაჲ? ხოლო იგინი ღუმნეს.

5. და მიმოიხილა მათა რისხვით და მწუხარედ სიბრძმისათჳს გულისა მათისა და ჰრქუა კაცსა მას: განირათხ³ კელი შენი! და მან განირთხა კელი, და კუალად მოეგო კელი იგი, ვითარცა ერთი იგი.

6. და ვითარცა გამოვიდეს მიერ ფარისეველნი იგი ჰეროდინელთა თანა, ზრახვა-ყვეს მისთჳს, რაჲთა წარწყმიდონ იგი.

7. ხოლო იესუ მოწაფითურთ განეშორა მათგან და მივიდა ზღუს კიდედ, და მრავალი ერი (შეუღდა მას)⁴ გალილეაჲთ და ჰურიასტანიით

8. || და იერუსალმით და წიაღ იორდანით და ტჯროსითეკრძონი და სიდონით. ესმა მრავალსა სიმრავლესა, რაოდენსა-იგი იქმოდა, და მოვიდოდეს მისა.

9. და ჰრქუა იესუ მოწაფეთა თჳსთა, რაჲთა ნავი განუშადონ მას ერისა მისთჳს, რაჲთა არა შეეახლნენ⁵ მას და შეაიწრონ.

10. რამეთუ მრავალთა განჰკურნებდა, ვითარმედ ზედაცა დაესხმოდეს მას ერი იგი, რაჲთა შე-ოდენ-ეხნენ. და რაოდენთა აქუნდა საღმრთობაჲ და შეეხნეს, განიკურნებოდეს.

11. და სულები იგი არაწმიდაჲ ჰხედვოდეს მას და შეუფრდებოდეს⁶ და ლადებდეს და იტყოდეს: შენ ხარ ძე ღმრთისაჲ ცხოველისაჲ.

12. და ფრიად შეჰრისხნა მათ, რაჲთა არა გამოაცხადონ იგი.

4. და ჰრქუა მათ: რაჲ წეს-არს შაფათსა შინა: ქველის საქმე ანუ ძჯრის საქმე? სულისა ცხორებაჲ ანუ წარწყმედაჲ? ხოლო იგინი ღუმნეს.

5. და მიხედა მათ მრისხანედ შექუენებულად სიბრძმესა მას ზედა გულისა მათისასა და ჰრქუა კაცსა მას: წარმოირათხ კელი შენი! და წარმოირთხა, და განცოცხლდა კელი იგი მისი.

6. და გამოვიდეს ფარისეველნი მუნქუსევე ჰეროდენათა თანა და ზრახვიდეს მისთჳს, რაჲთამცა წარწყმიდეს იგი.

7. ხოლო იესუ მოწაფითურთ თჳსიო წარვიდა ზღუად კერძო. და მრავალი ერი (შეუღდა მას)¹ გალილეაჲთ და ჰურიასტანიით

8. და იერუსალმით² და იღუმიაჲთ და წიაღ იორდანისაჲთ³ და ტჯროსით და სიდონით კერძო ერი მრავალი. ესმოდა, რაოდენსა-იგი იქმოდა, და მოსრულ იყვნეს მისა.

9. და ჰრქუა მოწაფეთა⁴ თჳსთა, რაჲთა ნავი მცირე დაალოდონ მას ერისა მის გამო, რაჲთა არა შეაიწრობდენ მას.

10. რამეთუ მრავალნი განკურნნა, არამედ ზედაცა დაესხმიედ მას, რაჲთამცა შე- ხოლო ვითარ-ახეს მას, რომელნი-იგი გუემულ იყვნეს.

11. და სულთა მათ არაწმიდათა ოდეს იხილიან იგი, შეურდიან მას, ლაღადებედ და იტყუედ, ვითარმედ: შენ ხარ ძე ღმრთისაჲ.

12. და ფრიად შეჰრისხნის მათ, რაჲთამცა არა გამოაცხადეს იგი.

1 საქმე D. 2 სულისა D. 3 განირათხ E. 4 ფრჩხილში ჩასმული სიტყვები არც ერთ ხელნაწერში არ მოიპოვება. 5 შეახლნენ D. 6 შეურდებოდეს D.

1 შეუღდა მას] — C. 2 იქმლთ C. 3 იორდანისა D. 4 მოწაფეთა C.

DE

C

13. და აღვიდა მთასა და მოუწოდა, რომელთაჲ უნდა მას; და მოვიდეს მისა.

14. და ყვნა ათორმეტნი იგი, რადთა იყვნენ მის თანა და რადთა წარავლინნეს იგინი ქადაგებად.

15. და აქუნდეს მათ კელმწიფებაჲ; განსხმად ეშმაკთა.

16. და დაჰსდვა¹ სახელი სიმონს² პეტრე³;

17. და იაკობ ზებედესი და იოჰანე, ძმაჲ იაკობისი, და დაჰსდვა¹ მათ სახელები: ბანერეგეს, რომელ არს: ძენი⁴ ქუხილისანი;

18. და ანდრია⁵ და ფილიპე და ბართლომე და მათეოზ მეზუერს⁶ და თომა და იაკობ ალფესი და თადეოზ და სიმონ კანანელი;

19. და იუდა ისკარიოტელი⁷, რომელმანცა მიჰსცა⁸ იგი.

20. და მოვიდეს სახლსა, და შეკრბა კუალად მისა ერი და ვერ კელ-ეწიფა მათ ვერცალა პურისა⁹ ჭამად.

21. და ესმა მის კერძოთა მათ და გამოვიდეს შეპყრობად მისა, რამეთუ იტყოდეს, ვითარმედ: განკრთომილ არს.

22. და მწიგნობარნი, რომელნი-იგი¹⁰ იერუსალმით შთასრულ იყვნეს, იტყოდეს, ვითარმედ: ბერზებუელი მის თანა არს, და მთავრითა ეშმაკთაჲთა განახსამს ეშმაკთა.

23. და მოუწოდა მათ და იგავით ეტყოდა: ვითარ კელ-ეწიფების ეშმაკსა ეშმაკისა განსხმაჲ?

24. ო და უკუეთუ მეუფებაჲ მეუფებასა განევთა, ვერ კელ-ეწიფების დამტიციებად მეუფებაჲ იგი.

13. და აღვიდა იგი მთად¹ და მოუწოდა, რომელნი სთნდეს მას; და იგინი მივიდეს მისა.

14. და ყვნა² იგინი ათორმეტ, რადთა იყვნენ³ იგინი⁴ მის თანა, და მოციქულ სახელი დასდვა მათ და რადთა წარავლინოდის იგინი ქადაგებად.

15. და აქუნდეს ფლობაჲ განსხმად ეშმაკთა.

16. და დასდვა სახელი სიმონს პეტრე

17. და იაკობს ზებედესსა და იოვანეს, ძმასა იაკობისსა, და დასდვა მათ სახელი ბანერეგეს, რომელ არს: ძენი ქუხილისანი;

18. და ანდრიას და ფილიპეს, ბართლომეოს⁵ და მათეს⁶ მეზუერესა და თომას და იაკობს ალფესსა და თადეოს⁷ და სიმონს კანანელსა;

19. და იუდას სკარიოტელსა, რომელმანცა მისცა იგი.

20. და მოვიდეს სახედ იგინი, და შეკრბა მერმე ერი იგი, ვითარმედ ვერ სცალნ პურის ჭამადცა.

21. და ვითარ ესმა თჳსთა მათ, გამოვიდეს შეპყრობად მისა, რამეთუ იტყოდეს, ვითარმედ: განცთა.

22. და მწიგნობარნი იგი იერუსალმით⁷ მოსრულნი იტყოდეს, ვითარმედ: ბელზებუელი არს მის თანა, და მთავრითა მით ეშმაკთაჲთა განჰჯდის იგი ეშმაკთა.

23. და მოუწოდა მათ და იგავით ეტყოდა მათ: ვითარ-მე შემძლებელ არს ეშმაკი ეშმაკისა განჯდალ?

24. და თუ მეუფებაჲ თჳსა თავსა ზედა განიყოს, ვერ უძლოს დადგომად მეუფებამან⁸ მან.

1 დასდვა E. 2 სიმონს E. 3 პეტრე D. 4 ძენი D. 5 ანდრია D. 6 მეზუერე D. 7 ისკარიოტელი D. 8 მისცა E. 9 პურის D. 10 და მწიგნობარნი იგი, რომელნი E.

1 მათთ C. 2 ყვნა C. 3 იყვნენ C. 4 იგი C. 5 ასეა. 6 მატთჳს C (მაგრამ შემდგვ „ტ“ ამოუშლია). 7 იწმომთ C. 8 მეუფემან C.

DE

C

25. და უკუეთუ სახლი სახლსა განევეთა, ვერ ჯელ-ეწიფების სახლი იგი დამტკიცებად.

26. და უკუეთუ ეშმაკი თავსა თვსა ზედა აღდგომილ არს და განყოფილ არს, ვერ ჯელ-ეწიფების დამტკიცებად, არამედ აღსასრული აქუს.

27. და არცა ჯელ-ვის-ეწიფების¹ შესლვად სახლსა ძლიერისასა და ჭურჭერი მისი გამოტყუენეად, არა თუ პირველად შეკრას ძლიერი იგი და მაშინ სახლი მისი გამოტყუენოს.

28. ამენ გეტყვ თქუნენ, ვითარმედ ყოველი მიეტევოს² ძეთა³ კაცთა ცოდვანი და გმობანი, რაოდენსაცა ჰგმობდენ;

29. ხოლო რომელმან თქუას გმობად სულსა წმიდისათს, არა აქუს მიტევებად, არამედ თანა-მღებ არს საუკუნოვანსა საზჯელისა.

30. რამეთუ რიტყოდეს, ვითარმედ: სული არაწმიდად თანა არს.

31. | და მოვიდეს ძმანი მისნი და დედა მისი და გარეშე⁴ ღგეს და მიუვლინეს მას და გამოაზადოდეს⁵.

32. და სხდა⁶ გარემო მისა ერი, და ვითარცა ჰრქუეს: აჰა დედად შენი და ძმანი შენი გარეშე⁴ ღგანან და გეძიებენ შენ,

33. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: ვინ არს დედად ჩემი ანუ ვინ არიან ძმანი ჩემნი?

34. და⁷ მიმოდაიხილა გარემო მისა მოწაფეთა თვსთა მსხლომარეთა და თქუა: აჰა დედად ჩემი და ძმანი ჩემნი!

35. რამეთუ რომელმან ყოს ნებად ღმრთისაჲ, ესე არს ძმა ჩემი და და ჩემი და დედად ჩემი.

25. და თუ სახლი თავსა თვსა ზედა განიყოს, ვერ უძლოს სახლმან მან დადგომად.

26. და თუ ეშმაკი ეშმაკსა განჰქნდის და გაეთულ არს თავსა ზედა თვსა, ვერლარა შეუძლოს დადგომად, არამედ აღსრულებულ არს.

27. არცა უძლის ვინ შესლვად სახლსა ძლიერისასა და ჭურჭელი მისი ია-ვარ-ყვის, (ვიდრე) არა პირველ შეკრას ძლიერი იგი და მაშინ-და სახლი იგი მისი იავარ-ყოს.

28. მართლიად გეტყვ თქუნენ, რამეთუ: ყოველივე მიეტევოს ძეთა კაცთა¹ შეცოდებანი და გმობანი, რაოდენსაცა გმობდენ;

29. ხოლო რომელი ჰგმობდეს სულსა წმიდასა, არა მიეტევოს უკუნისამდე, არამედ თანა-მღებ იყოს ცოდვასა საუკუნესა.

30. რამეთუ თქუეს: სული არაწმიდად არს მის თანა.

31. და მოვიდეს ძმანი მისნი და დედა მისი და დადგეს გარე და შეავლინეს ხადად მისა.

32. და სხდა ერი გარემო მისსა და ჰრქუეს მას: აჰა ესერა დედად შენი და ძმანი შენი გეძიებენ შენ.

33. მიუგო მათ და ჰრქუა: ვინ არს დედად ჩემი ანუ ძმანი ჩემნი?

34. და მიხედა გარემო მისა მოწაფეთა თვსთა მსხლომარეთა და თქუა: აჰა დედად ჩემი და ძმანი ჩემნი!

35. რამეთუ რომელმან ყოს ნებად ღმრთისაჲ, იგი არს ძმა ჩემი და და ჩემი და დედად ჩემი.

1 არცა ჯელ-ეწიფების ვის E. 2 მიეტევოს D. 3 ძმთა D. 4 გარეშე E. 5 გამოზადოდეს D. 6 სხდა — D. 7 და — D.

1 ასეა (როგორც DE-შიც; მოსალოდნელი იყო: ძეთა კაცთას).

DE

C

1. მერმე კულად იწყო სწავლად ზღუს კიდესა ზედა; და შეკრბა მისა ერი მრავალი, ვიდრე აღსვლადმდე მისა ნავსა მას, და დაჯდა იგი ნავსა მას ზღუასა¹ შინა; და ყოველი იგი ერი დგა ზღუს² კიდესა ქუეყანასა.

2. და ასწავებდა მათ იგავით ფრიად და ეტყოდა მათ სწავლასა მას მისსა:

3. ისმინეთ ესე: გამოვიდა მთესყარი თესვად.

4. და იყო თესვასა მას მისსა რომელიმე დავარდა გზასა ზედა, და მოვიდეს მფრინველნი და შეკამეს იგი.

5. და სხუად დავარდა კლდოვანსა ზედა, სადა-იგი არა იყო მიწად ფრიად, და³ მესყულად აღმოჰსცენდა⁴, რამეთუ არა იყო სიღრმე⁵ მიწისაჲ.

6. და ვითარცა მზ⁶ აღმოჰჳდა და დაჰსცხა⁶, და რამეთუ ძირნი არა დაებნეს, განჳმა⁷.

7. და სხუად დავარდა ეკალთა შინა; და აღმოჰსცენდეს⁸ ეკალნი და შეაშთვეს იგი, და ნაყოფი ვერ გამოიღო.

8. და სხუად დავარდა ქუეყანასა კეთილსა და მოჰსცემდა⁹ ნაყოფსა, აღმოვიდოდა და აღორძინებოდა და მოაქუნდა ოცდაათეული, სამოცეული და ასეული.

9. და ეტყოდა: რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

10. და ოდეს იყო იგი თუსაგან, ჰკითხეს მას მოწაფეთა მისთა, | ვითარმედ: რაჲ არს იგავი ესე?

11. ხოლო იგი ეტყოდა მათ: თქუნდა მოცემულ არს ცნობად საიდუმლოჲ

1. მერმე იწყო სწავლად ზღუს კიდესა; და შეკრბა მისა ერი მრავალი, და იგი აჳდა ნავსა და დაჯდა ზღუასა შინა; და ყოველი იგი ერი მის თანა ზღუასა¹ თანა ქუეყანასა ზედა იყო.

2. და ასწავებდა მათ იგავით ფრიად და ეტყოდა მათ სწავლასა მას მისსა:

3. ისმინეთ: აჳა გამოვიდა მთესყარი თესვად.

4. და იყო თესვასა მას რომელიმე დავარდა გზასა თანა, და მოვიდეს მფრინველნი და შეკამეს იგი.

5. და სხუად დავარდა კლდოვანსა ზედა, სადა არა იყო სისქე² მიწისაჲ ფრიად, და მუნქუესევე აღმოჰსცენდა, რამეთუ არა ედგა მას სიზრჳს.

6. ხოლო აღმობრწყინებასა მზისასა დასცხა მას, რამეთუ ძირ არა დაებნეს, და განჳმა.

7. და სხუად დავარდა ეკალთა შინა; აღმოჰსცენდეს ეკალნი და შეაშდვეს იგი, და ნაყოფი არა გამოჰჳა.

8. და სხუად დავარდა ქუეყანასა კეთილსა და გამოსცის ნაყოფი აღმოცენებული და აღორძინებული, და გამოიღის ერთმან ოც და ათი და სამეოცი და ასი.

9. და იტყოდა: რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ესმოდენ!

10. რაჲამს³ უკუე¹ იყო მარტოღ, ჰკითხეს მას, რომელ იყენეს გარემოჲს მისსა ათორმეტითურთ, იგავები იგი.

11. და ჰრჳქუა მათ: თქუნდა მოცემულ არს ცნობად საიდუმლოჲ იგი სა-

1 ზუასა D. 2 ზუს D. 3 და] — D. 4 აღმოსცენდა E. 5 სიღრმე D. 6 დასცხა E. 7 და განჳმა E. 8 აღმოსცენდეს E. 9 მოსცემდა E. 10 ყუნი D.

1 ზღუასა C. 2 ასეა. 3 რაჲამს C. 4 უკუე C.

DE

C

სასუფეველისა ღმრთისაჲ, ხოლო მათ გარეშეთა¹ — ყოველივე იგავით სიტყუად.

12. რადთა ხედვით² ჰხედვიდენ და არა იხილონ და³ სმენით ესმოდის და ვერ გულისხმა-ყონ, ნუჟუჟე მოიქცენ და მიეტევოს⁴ მათ.

13. და ჰრქუა მათ: არა იცითა იგავი ესე? და ვითარ უჟუჟე ყოველნი იგავნი გულისხმა-ჰყენეთ⁵?

14. მთესვარი იგი, რომელ ჰსთესვიდა⁶, და⁷, სიტყუასა ჰსთესვიდა⁸.

15. ესე არიან გზისანი იგი, რომელ დაეთესა სიტყუად, და რაჟამს ისმინიან სიტყუად იგი მისი, მოვიდის ეშმაკი და მოულის მათ სიტყუად იგი დათესული მათა⁹ მიმართ.

16. და ესე არიან კლდოვანსა მას დათესულნი¹⁰: რომელთა-იგი რაჟამს ისმინიან სიტყუად, მეცსეულად სიხარულით მიიღიან;

17. და რამეთუ არა დამტკიცებულ არიედ ძირნი მისნი, არამედ საწუთრო არიედ; || და რაჟამს მოიწიის ჰირი გინა დევნულებაჲ სიტყუსა მისთჳს, მეცსეულად დაბრკოლდიან¹¹.

18. და რომელნი-იგი ეკალთა შინა დაეთესნეს, ესენი არიან: რომელთა სიტყუად იგი ისმინიან,

19. და ზრუნვანი ამის სოფლისანი და საცთური სიმდიდრისაჲ შეუწდის და შეაშთვიან სიტყუად¹² იგი, და უნაყოფო იქმნის.

20. და ესენი არიან, რომელნი კეთილსა ჰუეყანასა დაეთესნეს: რომელთა ისმინიან სიტყუად იგი¹³ და შეიწყნარიან და ნაყოფი გამოიღიან: ოცდაათეული და სამოცეული და ასეული.

სუფეველისა მის ღმრთისაჲსაჲ¹, ხოლო მათ გარეშართა—იგავით სიტყუად.

12. რადთა ხედვით ხედვიდენ და ვერ იხილონ და სმენით ესმოდის² და ვერ გულისხმა-ყონ, ნუჟუჟე მოიქცენ და მიეტევოს მათ.

13. და ჰრქუა მათ: არავე იცით იგავი ესე და უჟუჟე ყოველნი იგავნი ვითარ-მე გულისხმა-ჰყენეთ?

14. მთესვარმან მან სიტყუად დასთესის.

15. ხოლო ესენი არიან გზისათანანი, სადა-იგი დაეთესნეს სიტყუანი, და რაჟამს ისმინიან მისი, მოვიდის ეშმაკი და მიულის სიტყუად იგი დათესული მათდა მიმართ³.

16. და ესენი არიან კლდოვანსა ზედა დათესულნი; რომელთა რაჟამს ისმინიან სიტყუად იგი, და მუნქუესევე სიხარულით შეიწყნარიან;

17. და არა უზნ მათ ძირ, არამედ საწუთრო არიედ; მერმე რაჟამს შეემთხუიის⁴ ჰირი ანუ დევნულებაჲ სიტყუსა⁵ მისთჳს, მუნქუესევე ცთიან.

18. და რომელნი-იგი ეკალთა შორის დაეთესნეს, ესე არიან: რომელთა სიტყუად იგი ისმინიან,

19. და ზრუნვათა ამის სოფლისათა და საცთურმან სიმდიდრისამან, რომელ შეერინიან, შეაშთვიან სიტყუად იგი, და უნაყოფო იქმნის.

20. და ესე არიან, რომელნი ჰუეყანასა მას კეთილსა დაეთესნეს: რომელთა ისმინიან სიტყუად იგი და შეიწყნარიან და ნაყოფი გამოიღიან: ერთმან ოც და ათი, ერთმან სამმოცი და ერთმან ასი.

1 გარეშეთა E. 2 ჰხედვით D. 3 და | — E. 4 მიეტევოს D. 5 გულისხმა-ჰყენეთ E. 6 სთესვიდა E. 7 მათდა D. 8 დათესული D. 9 დაბრკოლდიან D. 10 სიტყუა D. 11 იგი | — D.

1 ღვსაჲ C. 2 ისმოდის C. 3 ასეა (მოსალოდნელი იყო: მათდა მიმართ). 4 შეემთხუის C. 5 სიტყუსა C.

DE

C

21. და ეტყოდა მათ: აღ- ნუ ვინ -ან- თის სანთელი და ქუეშე¹ შედგის გვირ- სა² ანუ ცხედარსა ქუეშე¹ დადგიან? ანუ არა სასანთლესა ზედა დადგიან?

22. რამეთუ არა არს დაფარული, რომელი არა გამოცხადნეს, არცა საი- დუმლოა, რომელი არა განცხადებულად მღვიდეს.

23. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

24. და ეტყოდა მათ: იხილეთ, რა- ეხე გესმის, | რამეთუ რომლითა საწყა- ულითა მიუწყოთ, მოგეწყოს თქუენ და ზედა დაგერთოს თქუენ, რომელთა-ეგე გესმის.

25. რომელსა აქუნდეს, მიეცეს მას, და რომელსა არა აქუნდეს და რომელ- ლა-იგი აქუნდეს, მო-ვე-ელოს მისგან.

26. და ეტყოდა მათ: ესრეთ არს სა- სუფეველი ღმრთისაჲ, ვითარცა-იგი კაც- მან რაჲ დასთესის თესლი ქუეყანასა

27. და³ დაიძინის; და აღდგის ღამე⁴ და დღე⁵ და თესლი იგი აღმოჰსცენ- დის⁶ და განოჩნდებიან, ვითარ-იგი მან არა უწყინ.

28. რამეთუ თვისით თავით⁷ ქუეყანაჲ ნაყოფსა გამოიღებნ: პირველად წუელი, მერმე თავი და⁸ მაშინ-ლა საეს⁹ იფქლი თავსა მას შინა.

29. და რაჲამს მოჰსციქის¹⁰ ნაყოფი, მეყ- სეულად მოავლინის¹¹ მანგალი, რამეთუ მოიწია¹² მკაჲ.

30. და ეტყოდა: რასა ვამსგავსო სა- სუფეველი ღმრთისაჲ? ანუ რომელი იგა- ვი მოვილო მისთჳს?

31. ვითარცა-იგი მღოვჯსა მარცუალი, რომელი დაეთესის ქუეყანასა, რამეთუ უმცირეს არს იგი ყოველთა თესლთა, რომელნი არიან || ქუეყანასა ზედა.

21. და ჰრქუა მათ: მო- ნუ ვინ -ილის სანთელი და ქუე შედგის გვირსა¹ ანუ ცხედარსა ქუეშე? არამედ რაჲთა სასანთ- ლესა ზედა დაიდგას.

22. რამეთუ არა² არს საიდუმლოა, რომელიმცა არა განცხადან, და არცა დაფარული რაჲ არს, რომელი არა გა- მოჩნდეს.

23. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ესმოდენ!

24. და ეტყოდა მათ: იგულეთ, რა- ეგე გესმის, რამეთუ რომლითა საწყაუ- ლითა ჰწყვიდეთ, მითვე მოგეწყოს თქუენ და შეგემატოს თქუენ, რომელთა- ეგე³ გესმის.

25. რომელსა-იგი აქუნდეს, მოეცეს მას, და რომელსა არა აქუნდეს, რომე- ლი-იგი აქუნდეს, მიელოს მისგან.

26. და იტყოდა: ესრე⁴ არს სასუფე- ველი ღმრთისაჲ, ვითარცა კაცმან-ლა დასთესის თესლი ქუეყანასა ზედა

27. და მან დაიძინის; და აღდგის ღა- მე და დღე, და თესლი იგი აღოჩნდე- ბინ, ვითარ არა უწყინ მან,

28. რამეთუ თავით თვისით ქუეყანამან მან გამოიღის ნაყოფი: პირველად თი- ვაჲ, მერმე თავი, მაშინ-ლა სრული იფქ- ლი თავსა მას შინა.

29. ხოლო რაჲამს დამწიფდის ნაყო- ფი იგი, მუნქუესევე მოავლინის მლული, რამეთუ მოწივენულ არნ მკაჲ მისი.

30. და ეტყოდა: ვითარ ვამსგავსოთ სასუფეველი ღმრთისაჲ? ანუ რომლისა თანა იგავისა დაუდვათ იგი?

31. ვითარცა მარცუალი მღოვჯსა⁵, რომელი-იგი დაეთესის ქუეყანასა ზედა, უმცირეს არს ყოველთა თესლთა, რო- მელ არს ქუეყანასა ზედა.

1 ქუეშე E. 2 გვირისა D. 3 და | — E. 4 ღამე E. 5 დღე ED. 6 აღმოსცენდის E. 7 ასეა DE. ში. 8 და | — E. 9 საეგე D. 10 მოსციქის E. 11 მოავლის DE. 12 მოიწიწია D.

1 ქუეშისა C. 2 არაჲ C. 3 რლთა-ეგე C. 4 ესრე C. 5 მღოვჯსა C.

DE

C

32. და ოდეს დაეთვისი¹, აღმოვლდის და იქმნის იგი უფროდს ყოველთა მხალთა და მოიხუენის რტონი დიდ-დიდნი, ვითარმედ შესაძლებელ არნ საგრილსა მისსა ქუეშე² მფრინველნი ცისანი დადგრომად.

33. და ესევეთარიოთა იგავითა ეტყოდა მათ სიტყუასა, ვითარცა შემძლებელ იყვნეს იგინი სმენად.

34. და თვნიერ³ იგავისა არას ეტყოდა მათ; ხოლო თუსაგან მოწაფეთა გამოუთარგმანის ყოველი იგი.

35. მას დღესა შინა, ვითარცა შემწუხრდა, ჰრქუა მათ: წიაღვედეთ⁴ მიერ კერძო.

36. და დაუტევეს ერი იგი და წარიყვანეს იგი მოწაფეთა. და ვითარცა იყო ნავსა მას შინა, და სხუადცა ნავები, რომელი იყო მის თანა,

37. და იყო მეყსეულად ბორბალი ქარისად დიდი და ლელვასა მას შთაასხმიდა ნავსა მას, ვითარმედ აღ-ცა-ივსებოდა ნავი იგი.

38. და თავადი იყო პირით კერძო მის ნავისასა თავსა ზედა და ეძინა. და განაღძებდეს | მას მოწაფენი და ეტყოდეს: მოძლუარ, არას ჰზრუნავა⁵, რამეთუ წარეწყმდებით?

39. და აღდგა იესუ და შეჰრისხნა ქარსა მას და ზლუასა და ჰრქუა: დადუმენ და დაიყავ პირი და დასცხრა⁶ ქარი იგი, და იქმნა დაყულება⁷ დიდ.

40. და ჰრქუა მათ: რადსა ესოდენ მოშიშ ხართ? ვითარ არა გაქუს სარწმუნოებთა?

41. და შეეშინა მათ შიშითა დიდითა და იტყოდეს ურთიერთას: ვინ-მე არს ესე, რამეთუ ქარნიცა და ზლუადცა ერჩიან მას?

32. და რაჟამს დაეთვისის, აღმოსცენ-დის და იქმნის იგი უფროდს ყოველთა მხალთა და აღუტევენის რტონი დიდნი, ვითარმედ შესაძლებელ არნ აზრდილსა მისსა ქუეშე მფრინველთა ცისათა დადგრომად.

33. და ესევეთარიოთა¹ მით იგავებითა ეტყოდა მათ სიტყუასა, (რ)აოდენ შემძლებელ იყვნეს სმენად.

34. და იგავისა გარეშე არას ეტყოდა მათ; ხოლო თუსაგან მოწაფეთა თუსთა განუმარტებნ ყოველსა.

35. და ჰრქუა მათ მას დღესა შინა, რაჟამს შემწუხრდა: მოედით და წიაღვედეთ მიერ.

36. და დაუტევეს ერი იგი და წარიყვანეს² იგი, ვითარ იყო ნავსა მას შინა,

37. და იყო ნიავეპარი ქარისა დიდისა და გარდაასხმიდა ლელვათა ნავსა მას, და აღ-ოდენმცა -ივსო იგი.

38. ხოლო იგი თავადი წვა თავით კერძო სასათაულსა ზედა. და განაღძეს³ და ჰრქუეს მას: მოძლუარ, არა გჰირს შენ, რამეთუ წარეწყმდებით?

39. და განიღძა⁴ და შეჰრისხნა ქარსა და ზლუასა და ჰრქუა: დადუმენ და პირი დაიყავ! და დასცხრა ქარი იგი, და იყო დაყულება დიდ.

40. და ჰრქუა მათ: რად ეგდენ გულმედგარ ხართ და არლირა გაქუს⁵ სარწმუნოება?⁶

41. და შეეშინა შიშითა დიდითა და იტყოდეს: ვინ-მე არს ესე, რამეთუ ქარნი და ზლუადცა⁷ ერჩიან მას?

1 დაითვისის D. 2 ქუეშე E. 3 თვნიერად D. 4 წიაღვედეთ D. 5 ზრუნავა D. 6 დასცხრა E. 7 დაყულება D.

1 ასეა. 2 წარიყვანეს C. 3 განაღძეს C. 4 განიღძა C. 5 გაქუნს C. 6 სარწმუნოება C. 7 ზლუადცა C.

წ

DE

C

1. და მოვიდა წილ ზღუასა მის, სოფელსა მის გერგესეველთასა.

2. და ვითარცა გამოვიდეს იგინი ნავით, მესყულად მოეგებვოდა მას საფლავებისაგან¹ კაცი, რომლისა თანა იყო სული არაწმიდაჲ,

3. რომელსა საყოფლად აქუნდავე² საფლავები. და არცაღა ჯაქუებითა ვის ჰელ-ეწიფა შებორკილებად იგი.

4. რამეთუ მრავალ გზის ჯაქუთა და ბორკილითა შეკრულ იყო იგი ო და განხეთქის და შემუსრის იგი³, და არავის ეძლო დაყენებად მისა.

5. რამეთუ მარადის ღამე და ღღე⁴ საფლავებსა და მათაა გარე⁵ იქცევიან და ღღადღებნ და ქვითა იცემნ თავსა თუსსა.

6. და ვითარცა იხილა მან იესუ შორით, მორბიოდა და⁶ თაყუანის-ჰსცა⁷ მას

7. და ღღადღებდა ჳმითა დიდითა და ეტყოდა: რაჲ არს შენი და ჩემი, იესუ, ძეო ღმრთისა მალღისაო? გაფუცებ შენ ღმერთსა, ნუ მტანჯავ მე.

8. რამეთუ ეტყოდა მას იესუ: სული ეგე არაწმიდაჲ, განვედ კაცისა მაგის-გან!

9. და ჳკითხა მას იესუ⁸: რაჲ არს სახელი შენი? და მან ჰრქუა მას: ლეგეონ არს სახელი ჩემი, რამეთუ მრავალ ვართ.

10. და ევედრებოდეს მას ფრიად, რაჲთა არა განასხნეს იგინი გარეშე⁹ სოფელსა.

11. და იყო მუნ კოლტი ღორთაჲ დიდძალი, მთასა გარე¹⁰ მძოვარი.

1. და წილღდა მიერ წილ ზღუასა, სოფელსა მის გერგესეველთასა.

2. და ვითარ გამოჯდა იგი მიერ ნავით, მუნქუესვე გამოეგებვოდა მას სამარობნით კაცი სულითა არაწმიდითა,

3. რომელი მყოფ იყო სამარობანსა. და ვერცა ჯაქუთა ვერლარავინ უძლის შეკრვად მისა.

4. რამეთუ მრავალი ბორკილი და ჯაქუ, რომლითა შეკრიან იგი, განეხეთქა და დაემუსრა, და არავინ უძლო დამორჩილებად მისა.

5. და მარადის ღღე¹ და ღამე სამარობანსა შინა და მათაა შინა იყო, ღღადღებნ და ქვითა დაიტუნვინ.

6. და ვითარცა იხილა იესუ შორით, მირბიოდა და თაყუანის-სცა მას

7. და ღღადღ-ყო ჳმითა დიდითა და თქუა: რაჲ ძეს ჩემი და შენი, იესუ, ძეო ღმრთისა მალღისაო? გაფუცებ შენ ღმრთისა², ნუ მგუემ³ მე.

8. რამეთუ ეტყოდა მას: განვედ, სული არაწმიდაო, მაგის კაცისაგან!

9. და ჳკითხვიდა მას: რაჲ არს სახელი შენი? და ჰრქუა მან: ლეგეონ არს სახელი ჩემი, რამეთუ მრავალ ვართ ჩუენ.

10. და ევედრებოდა მას ფრიად, რაჲთა არა მიავღინენეს იგინი გარეშე სოფელსა.

11. და იყო მუნ კოლტი ღორებისაჲ დიდი, მძოვარი მთასა თანა.

1 საფლავისაგან D. 2 საყოფლადვე აქუნდა E. 3 იგი—D. 4 ღამშ და ღღე E. 5 გარშ E. 6 და—E. 7 თაყუანის-სცემდა E. 8 იესუ—D. 9 გარეშე E. 10 მათაა გარშ E.

1 ღღეშ C. 2 ღისა C. 3 მგუემ C.

DE

C

12. და ევედრებოდეს მას ყოველნი იგი ეშმაკნი და ეტყოდეს: მიბრძანე ჩუენ ღორებსა | იმას, რაათა მათა შევიდეთ¹.

13. და უბრძანა მათ. და განვიდა სულელები იგი არაწმიდად კაცისა მისგან და შევიდეს ღორებსა მას. და მიიმართა კოლტმან მან ღორებისამან² კბოდესა მას ზღუად, რამეთუ იყენეს ვითარ ორათას და დაიშთენეს ზღუასა მას შინა.

14. ხოლო მწყემსნი იგი მათნი ივლტოდეს და უთხრეს ქალაქსა და დაბნებსა. და გამოვიდეს ხილვად, რაჲ-ძი არს, რომელ-იგი იქმნა.

15. და მოვიდეს იესუსა³ და იხილეს ეშმაკეული იგი მჯდომარს⁴ და შემოსილი და გონიერი, რომლისა თანა-იგი ყოფილ იყო ლეგეონი, და შეეშინა.

16. და უთხრობდეს მათ, რომელთა-იგი ეხილვა, ვითარ-იგი იქმნა ეშმაკეულისა მისთჳს და ღორებისა მისთჳს.

17. და ევედრებოდეს მას, რაათა წარვიდეს საზღვართაგან მათთა.

18. და ვითარცა აღჳდა იესუ ნავსა, ევედრებოდა მას რომელ-იგი იყო პირველ ეშმაკეულ, რაათა მის თანა იყოს.

19. ¶ და არა უტევა იგი, არამედ ჰრქუა მას: წარვედ სახიდ შენდა თუსთა შენთა თანა და უთხარ მათ, რაოდენი რაჲ ყო შენ თანა უფალმან და შეგიწყალა შენ.

20. და წარვიდა კაცი იგი და იწყო ქადაგებად ათქალაქთა მათ, რაოდენი⁵ რაჲ ყო იესუ მისთჳს; და ყოველთა უკრდა.

21. და ვითარცა წიაღჳდა იესუ მიერ

12. და ევედრებოდეს მას და ჰრქუეს: მიგუაველინენ ჩუენ ღორებსა იმას, რაათა შევიდეთ მათა.

13. და იესუ უბრძანა მათ. და გამოჳდა სულელები იგი არაწმიდები და შეჳდა ღორებსა მას. და მიიმართა კოლტმან მან კლდით კერძო ზღუასა; ხოლო იყო ვითარ ორათას ოდენ და დაიშთებოდეს ზღუასა¹ შინა.

14. ხოლო მელორენი იგი ივლტოდეს და უთხრეს ქალაქსა და აგარაკებსა. და გამოვიდეს იგინი ხილვად, რაჲ-იგი ქმნულ იყო.

15. და მოვიდეს იესუსა და იხილეს ეშმაკეული იგი მჯდომარს და მოსილი გონებულად, რომლისა თანა-იგი იყო ლეგეონ, და შეეშინა მათ.

16. და მიუთხრეს მათ, რომელნი-იგი ხედვიდეს, ვითარ-იგი იყო ეშმაკეულისა² მისთჳს და ღორებისათჳს.

17. და იწყეს ვედრებად მისა³ წარსლვად საზღვრით მათით.

18. და ვითარ აღვიდოდა იგი ნავსა⁴, ევედრებოდა მას რომელი-იგი ეშმაკეულ ყოფილ იყო.

19. და არა უფლო მას, არამედ ჰრქუა მას: წარვედ სახიდ შენდა შენთა მიმართ და მიუთხარ მათ, რაოდენი შენ უფალმან გიყო და შეგიწყალა შენ.

20. და წარვიდა, იწყო ქადაგებად ათქალაქს შინა, რაოდენი უყო მას იესუ; და ყოველთა უკრდა.

21. და ვითარ წიაღმოჳდა იესუ მერ-

1 შევიდენ D. 2 ღორებისამას E. 3 იესუსა (ი'ჯსა) D. 4 მჯდომარე D. 5 რაოდენ D.

1 ზღუასა C. 2 ეშმაკეულსა C. 3 მისსა C. 4 და ვითარ აღვიდოდა იგი ნავსა] და ვითარ იგი აღვიდოდა იგი ნავსა C [ორივე „იგი“-ს დატოვება გამოცემაში მხოლოდ მაშინ შეიძლებოდა, თუ პირველ მათგანს მიმართებით ნაწილაკად გავიგებდით (ვითარ-იგი). უნდა აღვნიშნოთ მაინც, რომ მეორე „იგი“ თითქო ამოშლილია].

D E

C

კერძო, შეკრბა ერი დიდძალი მისა. და იყო ზღვს კიდესა.

22. და მოვიდა მისა ერთი შესაკრებ-ლის მთავარი, სახელით იაროს; და იხი-ლა იგი და შეუერდა¹ ფერჯთა მისთა,

23. ევედრებოდა მას ფრიად და ეტ-ყოდა, ვითარმედ: ასული ჩემი აღესრუ-ლების, რაჟთა მოხვდე და დაასხნე² კელ-ნი მას, და³ განერეს და ცხოვნდეს⁴.

24. და წარვიდა იესუ მის თანა. და მისდევდა მას ერი მრავალი და შეაურ-ვებდეს მას.

25. და იყო ვინმე მუნ დედაკაცი, რო-მელი იყო წყაროთა⁵ სისხლისათა გუე-მულ ათორმეტ წელ.

26. და ფრიად ვნებულ იყო იგი მრავალთა მიმართ⁶ მკურნალთა, და ყოვე-ლი ნაყოფი მისი განუებულ იყო, და არარაჲ სარგებელ ეყო, არამედ უფრომ-სად უძვრესსა მოვიდა.

27. და ვითარცა ესმა მას იესუდის⁷, მოუცდა იგი ერსა შორის ზურგით კერ-ძო და შეახო სამოსელსა მისსა,

28. რამეთუ იტყოდა გულსა თვსსა: და ლათუ⁸ სამოსელსა ოდენ მისსა შე-ეახო, ეცხოვნდე⁹.

29. და ვითარცა შეახო, მეყსეულად განჴმა წყაროჲ იგი წიღოვნებისა მისი-საჲ, და ცნა ჴორცთაგან, რამეთუ განი-კურნა გუემულებისაგან.

30. ხოლო იესუ გულისჴმა-ყო¹⁰ თა-ვით თვისთი განსრული იგი ძალი მის-გან და მოიქცა ერისა მის და თქუა: ვინ შემახო სამოსელსა ჩემსა?

31. ხოლო მოწაფენი მისნი ეტყოდეს

მე წილმო კერძო, შეკრბა ერი მრავა-ლი მის თანა. და იყო იგი ზღვს¹ კი-დესა.

22. და აჲა მო-ვინმე-ვიდა ერთი შე-საკრებელთ მთავარი, რომელსა სახელით ერქუა იაჲროს; და ვითარ იხილა იგი, შეურდა ფერჯთა მისთა

23. და ევედრებოდა მას ფრიად და ეტყოდა, რამეთუ: ასული ჩემი აღესრუ-ლების, რაჟთა მოხვდე² და კელი დას-დვა მას, რაჟთა განერეს და ცხოვნდეს.

24. და წარვიდა მის თანა. და მის-დევდა მას ერი მრავალი და შეაიწრებ-დეს მას.

25. და დედაკაცი ვინმე იყო დაშტ-ნობასა ჴედა ათორმეტ წელ.

26. და ფრიად ვნებულ იყო იგი მრავალთაგან მკურნალთა და მოელია მას ყოველი ნაყოფი მისი და არარაჲ რგე-ბულ იყო, არამედ უფრომს-ლა უძვრეს იყო.

27. ესმა რაჲ უკუე³ იესუსი, მოვიდა იგი შორის ერსა მას უკუანა⁴ კერძო და შეახო სამოსელსა მისსა,

28. რამეთუ იტყოდა გულსა თვსსა, ვითარმედ: სამოსელსა ხოლო თუ მისსა შეეახო, ეცხოვნდე.

29. და მუნქუესვე განჴმა წყაროჲ იგი სისხლისა⁵ მის მისისაჲ, და ეგონა ჴორც-თა მისთა, რამეთუ განკურნებულ არს გუემისა⁶ მისგან.

30. და მუნქუესვე ცნა იესუ გულსა თვსსა მისგან ძალი გამოსრული და მი-ექცა ერსა მას და ეტყოდა: ვინ შემახო სამოსელსა ჩემსა?

31. და ეტყოდეს მოწაფენი მისნი: ხე-

1 შურდა D. 2 დასხნე E. 3 და] —D. 4 ცხოვნდეს D. 5 წყაროთა D. 6 მოსალოდნელი იყო: მრავალთაგან, ან: მრავალთა მიერ. 7 იესუსი (იჯსი) D. 8 და აღათუ D. 9 ეცხოვნდე D. 10 გულისხმა-ყო E.

1 ზღუს C. 2 მოხვდე C (ოდონდ „უ“-ს პირველი ნაწილი „ო“ მკრთალია და თითქო ამოშლილი). 3 უკუე C. 4 უკანა C. 5 სისხლისაჲ C. 6 გუემისა C.

DE

C

მას: ჰხედავ ერსა ამას, რამეთუ შეგა-
ქირეებენ შენ და შენ იტყვ: ვინ შემახო
მე?

32. და მიმოიხედვიდა იესუ, რადთა
იხილოს, რომელმან-იგი ესე ყო.

33. ¶ ხოლო დედაკაცსა მას შეეშინა და
ძწოდა, უწყოდა რად-იგი იქმნა მის ზე-
და, მოვიდა და შეუერდა¹ მას და უთხ-
რა მას ყოველივე ბრალი.

34. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: ასულო,
სარწმუნოებამან² შენმან გაცხოვნა შენ,
წარვედ სახიდ შენდა მშვლობით და იყავ
შენ ცოცხალ გუემულეებისაგან შენისა.

35. და ვითარ იგი ამას იტყოდა, მო-
ვიდეს შესაკრებლსა მის მთავრისანი და
ეტყოდეს: ასული შენი აღესრულა, რად-
სა-ლა მოაშრომებ მოძლუარსა?

36. ხოლო იესუს ესმნეს სიტყუანი³
ესე, რომელსა იტყოდეს, და ჰრქუა შე-
საკრებელთა მთავარსა მას: ნუ გეშინინ,
გარნა გრწმენინ ხოლო.

37. და არავინ უტრევა მიდევნებად მის
თანა, გარნა პეტრე და იაკობ და იო-
ვანე, ძმაჲ იაკობისი.

38. და მოვიდა სახლსა მას შესაკრე-
ბელთ მთავრისასა და იხილა შფოთი
და ტირილი და დაღადებაჲ ფრიადი.

39. | და შევიდა და ჰრქუა მათ: რად-
სა აღშფოთებულ ხართ და სტირით⁴?
რამეთუ ყრმაჲ ეგე არა მომკუდარ არს,
ააამედ სძინავს.

40. და იგინი ჰბასრობდეს მას. ხო-
ლო თავდმან გამოასხა ყოველი იგი⁵
შფოთი და მიიყვანა მამად მის ყრმისაჲ
და დედაჲ და მოწაფენი მისნი და შევი-
და, სადა-იგი იღვა ყრმაჲ იგი მკუდარი,
იგი,

41. და უპყრა კელი ყრმისაჲ მის და

დავა ერსა ამას, რამეთუ შეგაიწრებენ¹
შენ და იტყვ: ვინ შემახო სამოსელსა
ჩემსა?

32. და მიმოდაისტუანვიდა იესუ, რად-
თამცა იხილა, რომელმან ესე ყო.

33. ხოლო დედაკაცი იგი შეშინდა და
ძწოდა მისთვის, რომელი-იგი ყო მან
იღუმალ. გულისწმანეყო მას, რომელი-
იგი იქმნა მის ზედა, მოვიდა და შეურ-
და მას და უთხრა მას ყოველი ჰეშმა-
რიტი.

34. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: ასულო,
სარწმუნოებამან შენმან გაცხოვნა შენ,
ვიდოდე მშვლობით და იყავ შენ ცოცხ-
ლებით გუემისა მისგან შენისა.

35. და ვიდრე იგი ამას ეტყოდა-და,
მო-ვინმე-ვიდეს შესაკრებელთ მთავრისა-
მისგან და თქუეს: ასული იგი შენი მო-
კუდა, რადსა მოაშრომებ მოძლუარსა?

36. ხოლო იესუს ვითარ ესმა სიტ-
ყუაჲ იგი თქუმული¹, ჰრქუა მთავარსა-
მას შესაკრებელისასა: ნუ გეშინინ, გარნა-
გრწმენინ ხოლო.

37. და არავის უფლო მიდევნებად
მის თანა, გარნა პეტრეს და იაკობს და
იოვანეს, ძმასა იაკობისსა.

38. და მოვიდეს სახლსა მას შესაკრე-
ბელთ მთავრისასა, და იხილა ჟღავილი
და მტირაილნი და მკვობარნი ფრიად.

39. და შევიდა და ჰრქუა მათ: რად-
სა შეშფოთვილ ხართ და სტირით² ყრმაჲ.
ეგე არა მომკუდარ არს³, არამედ სძი-
ნავს.

40. და იგინი ეკიცხევდეს მას. ხოლო
მან გამოასხა ყოველი და მიიყვანა მა-
მად მის ყრმისაჲ და დედაჲ მისი და
თვსთანანი და შევიდა, სადა იღვა ყრმაჲ
იგი,

41. და უპყრა კელი მის ყრმისაჲ და

1 შეურდა D. 2 სარწმუნოებამან E. 3 სიტყუანი D. 4 სტირით E. 5 ყოველი იგი ყვეგე D².

1 თქუმული C. 2 მომკუდარაქარს C.

DE

C

ჰრქუა მას: ტალითა კუმი! რომელ არს გამოთარგმანებით: შენ გეტყვ, ყრმაო, აღდგე!

42. და მეყსეულად აღდგა ქალი იგი და იწყო სლვად, რამეთუ იყო იგი ათორმეტის წლის ოდენ. და განუკრდებოდა მათ განკვრევებითა დიდითა.

43. და ამცნებდა მათ ფრიად, რაჟთა არაჲინ აგრძნეს¹ ესე, და უბრძანა მათ, რაჟთა მისცენ² მას ჰამადი.

ჰრქუა მას: ტალითა კუმი! რომელ არს გამოთარგმანებით: ქალა, შენ გეტყვ, აღდგე!

42. და მუნქუესევე აღდგა ქალი იგი და ვიდოდა, რამეთუ იყო იგი ვითარ ათორმეტის წლის. და დაუკრდა³ მათ საკვრველითა³ დიდითა.

43. და ამცნო მათ ფრიად, რაჟთა არაჲინ აგრძნეს, და უბრძანა მათ ცემად მისა ჰური.

6

1. და გამოვიდა მიერ და მოვიდა სოფლად თჳსა, და მოჰსდევდეს³ მას მოწაფენი თჳსნი.

2. და იყო შაბათი, || და იწყო შესაკრებელსა მითსა სწავლად მათა. და მრავალთა რომელთა ესმოდა, განუკრდებოდა და იტყოდეს: ვინაჲ არს ესე ამისა, ანუ რაჲ არს სიბრძნე⁴ ესე მოცემულ ამისა, და ძალნი ესოდენნი, ჳელთაგან ამისთა რომელნი იქმნებიან?

3. ანუ არა ესე არსა ხუროჲსა მის და ძმ მარიამისი, ძმად იაკობისი და იოსებისი, იუდაჲსი და სიმონისი, და დანი მაგისნი ყოველნი ჩუენ თანა არიან? და ესრჳთ დაბრკოლდებოდეს მისა მიმართ.

4. ხოლო იესუ იტყოდა: არა არს წინაწარმეტყუელი შეურაცხ, გარნა თჳსსა სოფელსა და ნათესაჲთა შორის მისთა და სახლსა შინა თჳსსა.

5. და არა ქმნა მუნ ძალი არცა ერთი, გარნა მცირედთა სნეულთა ჳელი დასდგა და განკურნა იგინი.

6. და უკვრდა ურწმუნოებაჲ⁵ იგი მა-

1. და გამოვიდა იგი მიერ და მოვიდა და სოფლად თჳსა, და მისდევდეს მას მოწაფენი მისნი.

2. და ვითარ იყო შაბათი, იწყო სწავლად შესაკრებელსა შინა მათსა. და მრავალთა რომელთა ესმოდა, ჰმალდა მოძღურებაჲ იგი მისი და იტყოდეს: ვინაჲ არს ესე, და რაჲ არს სიბრძნე მისი, რომელ მოცემულ არს მას, და ძალნი ესე, რომელნი ჳელთა მისთაგან იქმნებიან?

3. არა იგი არს ხუროჲ, ძმ მარიამისი, და ძმად იაკობისი და იოსებისი და იუდაჲსი და სიმონისი? და დანი მისნი არა აქა ჩუენ თანა არიან? და ცთებოდეს მისა⁴ მიმართ.

4. ხოლო იესუ იტყოდა: არა არს წინაწარმეტყუელი უპატიო, გარნა სოფელსა თჳსსა და ნათესაჲთა შორის თჳსთა.

5. და ვერ ჳელითა მას ვერცა ერთისა ძალისა ყოფად, გარნა მცირედთა სნეულთა ჳელი დასდგა და განკურნა იგინი.

6. და უკვრდა ურწმუნოებაჲ იგი მა-

1 აგრძნას D. 2 მიჰსცენ D (აღდგენილია ასე: მილკენ). 3 მოსდევდეს E. 4 სიბრძნე D. 5 ურწმუნოებაჲ E.
1 ტალით აკუმი C. 2 დაუკურდა C. 3 საკვრველითა C. 4 მისა C.

DE

C

თი და მიმოიქცეოდა გარემო სოფლებსა მას და ასწავებდა მათ.

7. და მოუწოდა ათორმეტა მათ და იწყო წარვლინებად მათა ორ-ორისა და მიჰსცემდა¹ მათ ჯელმწიფებასა სულთა ზედა არაწმიდათა.

8. და ამცნებდა მათ, რაჲთა არაჲაჲ მიიღონ გზასა ზედა, გარნა კუერთხი ხოლო: ნუცა ვაშკარანი², ნუცა პური, ნუცა სარტყელსა რვალი.

9. და რაჲთა ესხნენ სანდალნი, და ნუცა შემოსად ორი სამოსელი.

10. და ეტყოდა მათ: ვიდრეცა შეხვდეთ სახლსა, მუნ დაადგერით ვიდრე მიერ გამოსლვადმდე.

11. და რაოდენთა არა შეგიწყნარნენ თქუენ და არცა ისმინონ თქუენი, გამო-რაჲ-ხვდოდით³ მიერ, განიყარეთ მტუერი ფერჯთაგან თქუენთა საწამებელად მათა.

12. და გამოვიდეს და ქადაგებდეს, რაჲთა შეინანონ.

13. და ეშმაქნი მრავალნი განასხნეს და ჰსცებდეს⁴ ზეთსა მრავალთა სნეულთა (და)⁵ განჰკურნებდეს.

14. და ესმა ჰეროდეს შეფესა, რამეთუ განცხადნა სახელი მისი, და იტყოდა⁶, ვითარმედ: იოვანე ნათლის-მცემელი მკუდრეთით აღდგომილ არს, და მისთჳს იქმნებიან ძალნი ესე.

15. რომელნიმე იტყოდეს, ვითარმედ: ელია არს⁷; ხოლო სხუანი იტყოდეს, ვითარმედ: წინაწარმეტყუელი არს გინა ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი პირველთაჲ.

16. ხოლო ესმა⁸ რაჲ ჰეროდეს, თქუა, ვითარმედ: რომელსა მე თავი მოვჰკუეთე იოვანეს, იგი აღდგომილ არს.

თი და მოჰვლიდა დაბნებსა¹ მას გარემოჲს და ასწავებდა.

7. და მოუწოდა ათორმეტთა მათ და იწყო წარვლინებად ორ-ორისაჲ და მისცა მათ ფლობაჲ სულთა ზედა არაწმიდათა.

8. და ამცნო მათ, რაჲთა არაჲ მიიღონ მათ თანა გზად, გარნა კუერთხი ხოლო: ნუ გუდაჲ, ნუ პური, ნუცა სარტყელსა შინა პილენში².

9. არამედ სანდალნიმცა გასხენ, და ნუ შეიმოსთ მრჩობლსა კუართსა.

10. და ეტყოდა მათ: რომელსა შეხვდეთ სახლსა, მუნ დაადგერით ვიდრე გამოსლვამდე მიერ.

11. და რომელმან აღგიღმან არა შეგიწყნარნეს თქუენ და არცა ისმინონ თქუენი, რაჲჲს³ გამოხვდოდით მიერ, დაიყარეთ მტუერი, რომელ იყოს ქუეშე ფერჯთა თქუენთა საწამებელად მათა.

12. და გამოვიდეს იგინი და ქადაგებდეს, რაჲთამცა შეინანეს.

13. და ეშმაქებსა მრავალსა განჰქდიდეს და სცებდეს ზეთსა მრავალთა სნეულთა, და განიკურნებოდეს.

14. და ესმა შეფესა⁴ ჰეროდეს, რამეთუ განცხადნა სახელი იესუსი, და იტყოდა, ვითარმედ: იოვანე ნათლის-მცემელი მკუდრეთით აღდგა, და ამისთჳს იქმნებიან ძალნი ესე მის გამო.

15. ხოლო სხუანი იტყოდეს, ვითარმედ: ელია არს; რომელნიმე იტყოდეს, ვითარმედ: წინაწარმეტყუელი არს ვითარცა ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი.

16. ესმა რაჲ ჰეროდეს, თქუა, რამეთუ: რომელსა-იგი მე თავი მოვჰკუეთე იოვანეს, იგი აღდგომილ არს.

1 მისცემდა E. 2 ვაშკარანი D. 3 გამო-რაჲ-ხვდოდით E. 4 სცებდეს E. 5 და) —DE. 6 იტყოდეს DE. 7 ელიას D. 8 ესმა D.

1 დაბნებებსა C. 2 პილენსა C. 3 რაჲჲს C. 4 შეფესა C.

DE

C

17. რამეთუ ამან ჰეროდე მიაგლინა და შეიპყრა იოვანე და შემორკილა იგი და შესუა საპყრობილესა ჰეროდიამს-თჳს¹, ცოლისა ფილიპესა, ძმისა მისისა, რამეთუ იგი შეერთო მას ცოლად.

18. და ეტყოდა იოვანე ჰეროდეს, ვითარმედ: არა ჯერ-არს შენდა, ვითარმცა ცოლად გესუა შენ ძმის ცოლი შენი.

19. ხოლო ჰეროდისა გულს-ეღდა მისი და უნდა მოკლავად მისი და ვერა-რად² ჯელ-იწიფა.

20. რამეთუ ჰეროდეს ეშინოდა იოვანესა და იცოდა იგი, რამეთუ კაცი მართალი და წმიდად არს, და ჰსცივდა³ მას, რამეთუ მრავალი ესმინა მისგან და ჰსნილად მისგან ისმენდა მისსა.

21. და ვითარცა იყო დღე მარჯულ⁴, ოდეს ჰეროდე⁵ ჟამსა შობისა მისისასა შვა-უყო პური მთავართა მისთა და ასის-თავთა მისთა და აზნაურთა გალილეა-სათა,

22. და შევიდა ასული იგი ჰეროდი-ასის და როკვიდა; და ჰსთნდა⁶ ჰეროდეს და მის თანა მენიანვეთა მათ. და ჰრქუა ჰეროდე მეფემან ქალსა მას: მთხოვე მე⁷, რადცა გნებავს, და მიგცე შენ

23. ვიღრე ზოგადმდე სამეუფოვსა ჩემისა.

24. ხოლო იგი გამოვიდა და ჰკითხა დედასა თჳსსა, ვითარმედ: რაჲ ვითხოვო?⁸ ხოლო მან ჰრქუა მას: თავი იოვანე ნათლის-მცემელისაჲ.

25*. და შევიდა ქალი იგი მწრაფლ მეფისა და ჰრქუა მას: მნებავს, რაჲთა აწვე მომცე მე თავი იოვანე ნათლის-მცემელისაჲ.

17. რამეთუ თავადმან ჰეროდე მიაგლინა და შეიპყრა იოვანე და კრულ-ყო იგი საპყრობილესა შინა ჰეროდიამსთჳს, ცოლისა ფილიპეს, ძმისა თჳსისაჲსა, რამეთუ იგი ცოლ-იყო.

18. რამეთუ ეტყოდა იოვანე ჰეროდეს, ვითარმედ: არა ჯერ-არს შენდა, ვითარმცა ცოლად შენდა გესუა ძმის ცოლი.

19. ხოლო ჰეროდე ჰემტერა მას და უნდა მოკლავად მისი და ვერა-რად² უნდა.

20. რამეთუ ჰეროდეს ეშინოდა იოვანესა, რამეთუ გულითად¹ უწყოდა კაცი იგი მართლად და წმიდად და ეკრძალებოდა მას და ისმინის მისი და ფრიადცა ყვის და წადნიერად ერჩინ მას.

21. და იყო დღე მარჯუე², ოდეს ჰეროდე³ შობისა თჳსისასა ტაძრობას ჰყოფდა მდიდართა თანა და ათასისთავთა თანა და მთავართა თანა გალილეა-სათა.

22. და შევიდა ასული ჰეროდიასის⁴ და როკვიდა; და სთნდა ჰეროდეს და თანა-მენიანვეთა მათ მისთა. ჰრქუა ქალსა მას: მთხოვე მე, რადცა გნებავს, და მიგცე შენ.

23. და ეფუცა მას, ვითარმედ: რადცა მთხოო, მიგცე შენ ვიღრე ზოგადმდე სამეუფოვსა ჩემისა⁵.

24. და გამოვიდა და ჰრქუა დედასა თჳსსა: რაჲ ვსთხოო მას? ხოლო მან ჰრქუა მას: თავი იოვანე ნათლის-მცემელისაჲ.

25. და შევიდა მუნქუესევე მწრაფლ მეფისა და ჰრქუა მას: აწვე მნებავს, რაჲთა მომცე მე ლანკანას ზედა თავი იოვანესი, ნათლის-მცემელისაჲ.

1 ჰეროდიამსთჳს D. 2 ვერა E. 3 სცივდა E. 4 მარჯულ D. 5 ჰეროდე D. 6 სთნდა E. 7 მე] — E. 8 ვითხოო D. * ეს მუხლი E-ს აკლია, ალბათ იმის გამო, რომ მას ისეთივე სიტყვები აქვს ბოლოში, როგორც წინა მუხლს, და გადაშვების თვალსაზრისით.

1 ასეა. 2 მარჯუე C. 3 ჰეროდეს C. 4 ჰეროდიასის C. 5 ჩემისა E.

DE

C

26. და შეწუხნა ჰეროდე მეფე¹, ხოლო ფიცისა მისთვის და მის თანა მინაწეთა არა ინება შეწუხებდა ქალისად მის.

27. და მეყსეულად წარავლინა მეგრ-მელ² თვისი ო და უბრძანა მოღებად თავი მისი.

28. და წარვიდა და მოჰკუეთა თავი საპყრობილესა³ შინა და მოიღო თავი მისი ფეშხუენითა და მიჰსცა⁴ ქალსა მას, და ქალმან მან მიართუა დედისა თვისსა.

29. და ესმა მოწაფეთა მისთა და მოვიდეს და შემოსეს გუამი მისი და დაღვეს საფლავსა.

30. და მოვიდეს და შემოკრბეს მოციქულნი იესუსა⁵ და უთხრეს მას ყოველი, რაოდენი ქმნეს და რაოდენი ასწავეს.

31. და ჰრქუა მათ იესუ: მოვედით თქვენ თვისაგან უდაბნოსა და განისუენით მცირედ. რამეთუ იყენეს მომავალნი და წარმავალნი მრავალ და არცალა ჰურისა ჰამად აცალებდეს.

32. და წარვიდეს უდაბნოსა ადგილსა ნავითა თვისაგან.

33. და იხილა იგი ერმან მან, წარლადვიდეს და გულისწმაცეს⁶ მრავალთა, და მკვრცხლ ყოველისაგან ქალაქებისა შეკრბა მუნ და მოუტდეს მათ.

34. და გამოვიდა იესუ და იხილა ერი იგი | მრავალი და შეეწყალნეს იგინი, რამეთუ იყენეს ვითარცა ცხოვარნი, რომელთა არა აქუნ მწყემსი. და იწყო სწავლად მათა ფრიად.

35. და ვითარ მრავალი ეამი წარსრულ იყო, მოუტდეს მას მოწაფენი თვისნი და ჰრქუეს, ვითარმედ: უდაბნო არს ადგილი ესე, და ეამი არს-ლა ფრიად.

26. და დაწუხნა მეფე იგი, ხოლო ფიცისათვის და მეოხნეთა მათთვის არა ეცრუა მას.

27. და მუნქუესვე მიავლინა მეფემან: მებარბე¹ და უბრძანა მოკუეთად თავისა მისისად.

28. და წარვიდა და მოჰკუეთა მან თავი საპყრობილეს შინა და მოართუა. თავი მისი ლანკლასა ზედა და მისცა. ქალსა მას, და ქალმან მისცა დედასა თვისსა.

29. და ვითარ ესმა მოწაფეთა მისთა, მოვიდეს და შემოსეს გუამი იგი მისი და დაღვეს სამარესა შინა.

30. და შეკრბეს მოციქულნი იგი იესუსა და უთხრეს ყოველი, რავდენი ქმნეს და ასწავეს.

31. და ჰრქუა მათ: მოვედით თქვენ თვისაგან ადგილ უდაბნოდ და განისუენით მცირედ, რამეთუ მრავალ იყენეს, რომელნი-იგი მოვიდოდეს და წარვიდოდეს და ვერცა ჰურის ჰამად ჰკალნ.

32. და წარვიდეს უდაბნოდ ადგილსა ნავითა თვისაგან.

33. და იხილნეს იგინი მიმავალნი და იცნნეს იგინი მრავალთა, და მკურცხილნი² ყოველთაგან ქალაქთა მირბიოდეს. მუნ და შეკრბეს და მიუტდეს მათ მუნ.

34. და გამოვიდა, იხილა ერი მრავალი და წყალობა-ყო მათ ზედა, რამეთუ იყენეს იგინი ვითარცა ცხოვარნი, რომელთა არა აქუნ მწყემს. და იწყო სწავლად მათდა ფრიად.

35. და ვითარ ეამი მრავალი დაიყო, მოუტდეს მას მოწაფენი და ჰრქუეს, ვითარმედ: უდაბნო არს ადგილი, და ეამი მრავალი დაყოფილ არს.

1 მეფე D*. 2 საპყრობელსა D. 3 მისცა E. 4 იესუსა (იესუსა) D. 5 გულისწმაცეს E.

1 მებარბე C. 2 ასეა (მოსალოდნელი იყო: მკვრცხლნი).

DE

C

36. განუტევე ერი ესე, რაათა წარ-
ვიდენ გარემო დაბნებსა და¹ სანახებსა
და იყიდონ² თავისა მათისა, რაჲ-იგი
ჰამონ.

37*.

38. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: რაო-
დენი გაქუს პური? მივედით და იხილეთ,
და იხილეს და ჰრქუეს: ხუთი პური და
ორი თევზი.

39. და უბრძანა მათ დასხდომამა მათი
ყოველთაჲ პურისმტედ-პურისმტედ³
მწუანვილსა ზედა თივისასა.

40. და დასხდა მწყობრად-მწყობრად
ას-ასი და ერგასის-ერგასისი.

41. და მოილო იესუ ხუთი იგი პური
და ორი თევზი და აღიხილნა ზეცად
და აკურთხნა და დამუსრა პური იგი და
მიჰსცემდა⁴ მოწაფეთა თჳსთა, რაათა
დაუგონ მათ; ო და ორი იგი თევზი ეგ-
რევე განუყო ყოველთა.

42. და ჰამეს ყოველთა და განძღეს.

43. და აღიღეს ნეშტი ნამუსრევი ათ-
ორმეტი გოდორი სავსე⁵; და ეგრევე
თევზისა მისგანი.

44. და იყენეს, რაოდენთა-იგი ჰამეს,
ვითარ ხუთ ათას მამაკაცი ხოლო.

45. და მეყსეულად აწუევდა მოწაფე-
თა შესღვად ნავსა, რაათა წინა-წარ-
უძღლენ მას წიად კერძო ზღუასა მას
ბეთსაიდად, ვიდრემდე განუტევეს მან
ერი იგი.

46. და უჯმნა მათ და აღვიდა მათასა
ლოცვად.

36. განუტევენი იგინი, რაათა მივიდენ
გარემოსა აგარაკებსა და დაბნებსა და
იყიდონ თავისა თჳსისათჳს¹, რაჲ ჰა-
მონ.

37. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ:
ეცით თქუნ მათ ჰამადი. და ჰრქუეს
მას: წარ-თუ-ვიდეთ და ვიყიდოთ ორასის
დრაჰმის პური და ვსცეთ მათ ჰამად?

38. მან ჰრქუა მათ: რაედენი ჯუეზაჲ²
გაქუს? მივედით და იხილეთ, და ვითარ
იხილეს, უთხრეს: ხუთ ჯუეზა და ორ
თევზ.

39. და უბრძანა მათ ინაწით-დასხდო-
მამა ყოველთაჲ მეოხნედ-მეოხნედ მწუან-
ვილსა ზედა თივისა³.

40. და ინაწ-იდგეს პურის-მტებმან⁴ ას-
ასმან და ერგასის-ერგასისმან.

41. და მოილო ხუთი იგი ჯუეზაჲ პუ-
რი და ორნი თევზნი და აღიხილა ცად,
აკურთხა და განტეხნა პურნი იგი და
მისცემდა მოწაფეთა თჳსთა, რაათამცა
დაუგეს მათ; და ორი იგი თევზი განუ-
ყო ყოველთა.

42. და ჰამეს ყოველთა და განძღეს.

43. და აღიღეს ნეშტი ნამუსრევი ათ-
ორმეტი გოდორი; და თევზთაჲ მათცა.

44. ხოლო იჯმნეს მჰამელნი იგი მის
პურისანი ჰუზ⁵ ათას კაც.

45. და მუნქუესევე აძღულა მოწაფეთა
თჳსთა აღსღვად ნავსა და წარძღლუან-
ვად⁶ ბეთსაიდად, ვიდრე განტევებად-
მდე ერისა მის.

46. და ვითარ იჯმნა თავადმან ერისა
მისგან⁷, აღწდა მთად თავყანის-ცემად.

1 და] —D. 2 იყიდო D. 3 პურისტედ-პურისტედ D. 4 მისცემდა E. 5 სასე D.

* შეხლი 37 ორივე ხელნაწერს აკლია (ხელნაწერები ამ ადგილას დაუზიანებელია).

1 თჳსისათჳს C. 2 ჯუეზა C. 3 ჯერ დაუწერია: „თივისასა“, მაგრამ შემდეგ საფუძვლი-
ანად აღწერულია „ის“. 4 ასეა. 5 წარძღვანვად C. 6 მისა...გან C (უფიქრია „ერისა“ დაუწერო,
და შემდეგ „მისგან“ მიუყვლიბია. შემდეგ შეუნიშნავს შეცდომა და „მის“ ამოუღვია, იმის წინ
მდგომი „ა“ კი დაჰრჩენია).

DE

C

47. და ვითარცა შემწუხრდა, იყო კუალად ნავი იგი შუვა ოდენ¹ ზღუასა მას, და იგი თავადი მარტოა იყო ქუეყანასა.

48. და იხილნა იგინი, რამეთუ იურკოდეს სლვასა მას ნავისასა, რამეთუ იყო ქარი იგი პირით მათსა. და მეოთხესა საჯუმოდლავსა² ლამისასა მოვიდა მათა იესუ და ვიდოდა ზღუასა ზედა და უნდა თანა-წარსლვად მათგან.

49. ხოლო მათ იხილეს იგი, ვიდოდა რაა ზღუასა ზედა, ჰგონებდეს, ვითარმედ საუცარ რაამე არს³, და ლალაღვეს.

50. რამეთუ ყოველთა იხილეს იგი და შეძრწუნდეს. მეცსეულად ეტყოდა მათ და ჰრქუა: გულ-პურობილ იყვენით, მე ვარ, ნუ გეშინინ!

51. და აღვიდა მათ თანა ნავსა და დასცხრა⁴ ქარი იგი; და უმეტესად დაუკვრდებოდა⁵ მოწაფეთა მისთა,

52. რამეთუ ვერ გულსიგმა-ყვეს⁶ პურთა მათ ზედა, რამეთუ იყვენეს გულნი მათნი დასულგებულ.

53. და წიაღდეს და მოვიდეს ქუეყანად გენესარეთა⁷.

54. და ვითარ გამო-ოდენ-ვიდოდეს მიერ ნავით, მეცსეულად იცნეს იგი კაცთა მის აღგილისათა.

55. და მიმობრიდეს ყოველსა მას სოფლებსა და იწყეს მოღებად ცხდრებითა ყოველთა სნეულთა, სადაცა ესმის, ვითარმედ: მუნ არს.

56. და ვიდრეცა შევიდოდა დაბნებსა და ქალაქებსა და აგარაკებსა, უბანთა ზედა დაჰსდებდეს⁸ ო უძღურთა მათთა და ევედრებოდეს მას, რათათა ფესუ-

47. და ვითარ შემწუხრდა, იყო ნავი საშოვალ ზღუასა, და იგი ხოლო მარტოა იყო ქუეყანასა ზედა.

48. და იხილნა იგინი საარებულნი ლელვისა მისგან ნავისა, რამეთუ ქარი წინაუკუმო იყო, და მეოთხესა ოდენ საჯუმოდლავსა ლამისასა მოვიდა მათა, ვიდოდა ზღუასა ზედა და უნდა თანა-წარსლვად მათდა.

49. ხოლო მათ ვითარცა იხილეს იგი: მავალი ზღუასა ზედა, საუცარს რასმე: ჰგონებდეს და ლალაღ-ყვეს.

50. რამეთუ ყოველთა იხილეს იგი და შეძრწუნდეს. და მუნქუესვე სიტყუად იწყო¹ მათდა მიმართ და ჰრქუა მათ: მტკიცე იყვენით, მე ვარ, ნუ გეშინინ!

51. და აღვდა მათ თანა ნავსა მას და დასცხრა ქარი იგი. და უმეტეს გულთა შინა მათთა დაუკვრდებოდა².

52. რამეთუ ვერ გულსიგმა-ყვეს პურთა მათ ზედა, რამეთუ გულნი მათნი შესულგებულ იყვენეს.

53. და წიაღდეს იგინი ქუეყანად და მოვიდეს გენესარეთა³.

54. და ვითარ გამოვდეს იგინი მიერ ნავით, მუნქუესვე იცნეს იგი კაცთა მის აღგილისათა.

55. და მირბოდეს ყოველსა გარემოხს დაბნებსა მას და იწყეს ცხდრებითა სნეულებისა მიმოდლებად, სადაცა ესმინ, ვითარმედ: მუნ არს.

56. და რომელსა შევიდის დაბნებსა ანუ ქალაქებსა ანუ აგარაკებსა, უბნებთა ზედა დასდგმიდეს სნეულებს⁴ და ევედრებოდეს მას, რათამცა ფესუსა

1 შოვა ოდენ D. 2 საჯუმოლავსა D. 3 არს) იხილეს E (გადამწერს შემწლია და ოთხი სტრიქონის მანძილზე რალაც სხვა დაუწერია, მაგრამ შემდეგ მთლად ამოუფხვკია; ოლონდ ეს ერთი სიტყვა ამოუფხვკელი დაპრჩენია). 4 დასცხრა E. 5 დაუკვრდებოდა D. 6 გულსიგმა-ყვეს E. 7 გენესარეთა D. 8 დასდებდეს E.

1 იწყო | იწყო C. 2 დაუკვრდებოდა C. 3=გენესარეთად(?) 4 ასეა (ჩაწერილია იმავე ხელით)-

DE

C

სა ოდენ სამოსლისა მისისასა¹ შეახონ. და რაოდენნი შეეხებოდეს, ცხოვნდებოდეს².

ხოლო სამოსლისა მისისასა შეახეს. და რავდენთაცა შეახეს მას, ცხოვნდებოდეს.

7

1. და შეკრბეს მისა³ ფარისეველნი და რომელნიმე მწიგნობართაგანნი, რომელნი მოსრულ იყვნეს იერუსალჴმით.

2. და იხილნეს ვინმე მოწაფეთა მისთაგანნი შეგინებულითა კელითა, ესე იგი არს უბანელითა კელითა ჳამდეს პურსა, და უგმობდეს,

3. რამეთუ ფარისეველთა და ყოველთა ჳურიათა უკუეთუ არა იდაყვთაგან დაიბანნიან კელნი, არა ჳამიან, რამეთუ ეპყრა მათ მოცემული იგი მოძღურობაჲ ხუცესთაჲ.

4. და უბანთაგან რაჲ შევიდიან, უკუეთუ არა იბანნიან, არა ჳამიან. და სხუადცა მრავალი არს, რომელი მოელოჳყრობად: განრცხაჲ სასუმელებისაჲ⁴ და სტამნებისაჲ და ჳუაბებისაჲ და ცხედრებისაჲ.

5. |მაშინ ჳკითხეს მას ფარისეველთა მათ და მწიგნობართა: რაჲსათჳს მოწაფენი შენნი არა ვლენან მოძღურობისაგებრ ხუცესთაჲსა, არამედ შეგინებულითა კელითა ჳამენ პურსა?

6. ხოლო იესუ მიუგო და ჳჳრუა მათ, რამეთუ: კეთილად თჳჳა ესაია⁵ წინაწარმეტყუელმან თჳჳენ ორგულთათჳს, ვითარმედ: ერი ესე ბაგითა მათითა პატომე-ვემს მე, ხოლო გულნი მათნი შორად განშორებულ⁶ არიან ჩემგან.

7. ამაოდ მსახურობენ მე და ასწავებენ მოძღურობასა და მცნებასა კაცთასა.

1. და შეკრბეს მისა მწიგნობარნი და ფარისეველნი, რომელნი¹ მოსრულ იყვნეს იერუსალჴმით².

2. იხილნეს ვინმე მოწეფათა მისთაგანნი, რამეთუ ურიდად, კელითა უბანელითა ჳამდეს პურსა, და იგინი ჳგმობდეს მათ,

3. რამეთუ ფარისეველთა და ყოველთა ჳურიათა წუსწუთ თუ არა დაიბანნიან კელნი, არა ჳამიან პური, რამეთუ უპყრიეს მათ მღდელთ - მოძღურობაჲ მღდელთა მათთაჲ.

4. დასავაჳრობთ-და შეველენედ, ვიდრე არა განიბანნიან, არა ჳამიან. და სხუადცა მრავალი არს, რომელი უსწავიეს მარხვალ: განბანაჲ სასუმელთაჲ და სტამანთაჲ და ჳუაბთაჲ³ და ცხედართაჲ.

5. მაშინ-ლა ჳკითხვიდეს მას ფარისეველნი იგი და მწიგნობარნი: რაჲსათჳს მოწაფენნი შენნი არა ვლენან მსგავსად მოძღურობისა მის მღდელთაჲსა, არამედ უბანელითა კელითა ჳამენ პურსა?

6. ხოლო მან მიუგო და ჳჳრჳუა: კეთილად სამე წინაწარმეტყუელებდა ესა-და თჳჳენთჳს ორგულთა, ვითარცა წერილ არს: ერი ესე ბაგითა ხოლო მადიდებეს მე, ხოლო გული მათი შორად განყენებულ არს ჩემგან.

7. ცუღად მსახურობენ მე, რამეთუ ასწავებენ მოძღურობასა და⁴ მცნებასა კაცთასა.

1 მისისა D. 2 ცხოვნდებოდეს D. 3 მისა D. 4 სასუმლებისა E. 5 ესაჲ D. 6 განშოვრებულ E.

1 რომელნიმე (რნიმე) C. 2 იწლმთ C. 3 ჳუბთაჲ C. 4 და| — C.

DE

C

8. და დაგიტევებიეს მცნებად ღმრთისა და გიპყრიეს მოძღურებად კაცთაჲ.

9. და ეტყოდა მათ: კეთილად შეუ-
რაცხ-ჰყოფთ მცნებასა ღმრთისასა, რაჲ-
თა მოძღურებად თქუენი დაამტკიცოთ.

10. რამეთუ მოსე¹ თქუა: პატივ-ეც
მამასა შენსა და დედასა შენსა; და რო-
მელმან ბოროტი თქუას მამისათჳს და
დედისათჳს, სიკუდილით || მოკუედინ.

11. ხოლო თქუენ ჰსთქვთ²: უკუეთუ
ჰრქუეს კაცმან მამასა და დედასა კურ-
ბან, რომელ არს ნიჭი³, რომელ რაჲ
ჩემგან სარგებელ გეყო,

12. და არას უტევებთ მამასა და დე-
დასა ყოფად⁴.

13. და⁵ დაუმტკიცებელ გიყოფიეს
სიტყუად ღმრთისაჲ მოძღურებითა მამ-
გით თქუენითა, რომელსა ასწავებთ, და
მსგავსსა ამათსა მრავალსა ჰყოფთ.

14. და მოუწოდა ყოველსა მას ერსა
და ეტყოდა მათ: ისმინეთ ჩემი ყოველ-
თა და გულსიჴმა-ყავთ⁶.

15. რამეთუ არარაჲ არს გარეშე⁷
შთამავალი კაცისა⁸, რომელმანმცა შეა-
გინა იგი, არამედ რომელიცა გამოვალს
მისგან, იგი არს, რომელი შეაგინებს
კაცსა.

16. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად,
ისმინენ!

17. და ოდეს შევიდა იგი სახიდ ერი-
სა მისგან, ჰკითხვიდეს მოწაფენი მისნი
იგავისა მისთჳს.

18. და ჰრქუა მათ: ეგრევე თქუენცა
უგულსიჴმო⁹ ხართ და არა გიცნობიეს,

8. რამეთუ დაგიტევებიეს მცნებად
ღმრთისაჲ და გიპყრიეს სწავლაჲ კაც-
თაჲ.

9. და ეტყოდა მათ: კეთილად ეცრუ-
ებით მცნებასა ღმრთისასა, რაჲთა მცნე-
ბაჲ თქუენი დაამტკიცოთ¹.

10. რამეთუ მოსე² გრქუა: თავ-უყავ
მამასა შენსა და დედასა შენსა; და რო-
მელი ძჳრს იტყოდის მამისათჳს ანუ დე-
დისა, სიკუდილით მოკუედინ.

11. ხოლო თქუენ ჰთქვთ: უკუეთუ ვინ-
მე ჰრქუას კაცმან მამასა თჳსსა ანუ დე-
დასა თჳსსა კობან, რომელ არს ნიჭ,
რომელიცა რაჲ ჩემგან სარგებელ გე-
ყოს,

12. და არლარა უფლით მის არარაჲს
ყოფად მამისა გინა დედისა.

13. და შეურაცხ-გიყოფიეს სიტყუად
ღმრთისაჲ მოძღურებდათ თქუენითა, რო-
მელ ასწავეთ, და სხუასაცა მსგავსსა
ესემლეენსა მრავალსა იქმთ.

14. და მოუწოდა ყოველსა ერსა და
ეტყოდა მათ: გესმოდენ ჩემი ყოველთა
და გულსიჴმა-ყავთ.

15. არაჲ არს გარეშე კაცისა შემავა-
ლი, რომელმანმცა³ შეუძლო მას შებილ-
წებად, არამედ რომელ გამოვალს მის-
გან, იგი არს შემაბილწებელი კაცისაჲ.

16.

17. და რაჲამს შევიდა იგი სახიდ ერი-
სა მისგან, ჰკითხვიდეს მას მოწაფენი
მისნი იგავისა მისთჳს.

18. და ჰრქუა მათ: ესრევე თქუენცა
უგულსიჴმო-ლა ხართ და არლა გულსი-

1 მოსწ E. 2 სთქუთ E. 3 რომელ არს ნიჭი| მეორდება E-ში. 4 ყოფად მამასა და დედა-
სა E. 5 და| —E. 6 ისმინეთ და გულსიჴმა-ყავთ ყოველთა E. 7 გარეშე E. 8 კაცსა E. 9 უგულ-
ლისხმო E.

1 დაამტკიცეთ C (ვლბათ მც-ს გაეღენით, რომელიც რაჲთა-ს მოსდევს: რაჲთა-ჰეცა)..
დაამტკიცეთ). 2 მოსწ C. 3 რომელმცა (რ'ღმცა) C.

DE	C
<p>რამეთუ ყოველი გარეშე შემავეალი კაც-სა არა შეაგინებს?</p>	<p>კმა-გიყოფიეს, რამეთუ ყოველი, რომელი გარეშე შეეაღს კაცისა, ვერ შემძლებელ არს მისა შებილწებად?</p>
<p>19. რამეთუ არა შეეაღს გულსა, არამედ მუცლად, და განსავეალით განეაღს და განსწმედს ყოველსა კამადსა.</p>	<p>19. რამეთუ არა შეეაღს გულსა მისსა, არამედ მუცელსა, და განსავეაღს განეაღს და განსწმედს ყოველთა კამულთა.</p>
<p>20. და ეტყოდა, ვითარამედ: კაცისაგან გამომავეალი იგი შეგინებს კაცსა,</p>	<p>20. და ეტყოდა მათ, რამეთუ: რომელ კაცისაგან გამოეაღს, მან შეაბილწის კაცი,</p>
<p>21. რამეთუ შინაგან გულსაგან კაცთადას¹ გამოვლენ გულის სიტყუანი ბოროტნი, მრუშებანი, სიძვანი, პარვანი, კაცის-კლვანი,</p>	<p>21. რამეთუ შინაგან გულისაგან ზრახვანი კაცთანი უკეთურნი გამოვლენ, მრუშებანი, სიძვანი, პარვანი, კაცის-კლვანი,</p>
<p>22. ანგაპრებანი, უკეთურებანი, ზაკუვანი, არაწმიდებანი, თუალ-ბოროტებანი, გმობანი, ამპარტავენებანი, უგუნურებანი.</p>	<p>22. ანგაპრებანი, უკეთურებანი, ზაკუვანი, ბილწებანი, თუალ-ბოროტებანი, გმობანი, ამპარტავენებანი¹, უგუნურებანი.</p>
<p>23. ყოველნი ესე ბოროტნი შინაგან გამოვლენ და შეაგინებენ კაცსა.</p>	<p>23. ყოველი ესე ძკრი² შინაგან გამოვალს და შეაბილწებს კაცსა.</p>
<p>24. და მიერ აღდგა და წარვიდა საზღვართა ტვრისა და სიღონისათა. და შევიდა სახლსა და არა უნდა, რაჯთამცა აგრძნა ვინმე, და ვერ ჯელ-ეწიფა დაფარვად.</p>	<p>24. და აღდგა მიერ და წარვიდა საზღვართა ტვრისისათა³ და სიღონისათა. და შევიდა სახიდ და არავეისა უნდა გამოცხადების, და ვერ დაეფარა იგი.</p>
<p>25. რამეთუ ესმა ვისმე დედაკაცსა მისთჳს, რომელსა ესუა ასული სულითა არაწმიდითა ურვილი, და მოვიდა და შეუერდა² ფერჯთა მისთა.</p>	<p>25. ესმა დედაკაცსა ერთსა, რომლისადა ასული გუემულ იყო ეშმაკისაგან, შეურდა ფერჯთა მისთა.</p>
<p>26. ხოლო დედაკაცი იგი იყო წარმართი³, ნათესავით ასური ზღვსკიდელი, და ევედრებოდა მას, რაჯთა განკადოს ეშმაკი იგი ასულისაგან მისისა.</p>	<p>26. ხოლო დედაკაცი იგი იყო წარმართი, ასური ფვნიკელი⁴ ნათესავით⁵, და ევედრებოდა მას, რაჯთამცა ეშმაკი იგი განეაღადა ასულისა მისისაგან.</p>
<p>27. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: მაცადე მე პირველად განძღებად შეილთა, რამეთუ არა კეთილ არს მოღებად პურისადა⁴ შეილთაგან და დადებად ძაღლთა.</p>	<p>27. და იესუ ჰრქუა მას: აცადე პირველად განძღომად შეილთა, რამეთუ არა კეთილ არს მოღებად პური შეილთაგან და დადებად ძაღლთა.</p>
<p>28. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა: უფა-</p>	<p>28. მან მიუგო და ჰრქუა: ჰე. უფა-</p>

1 კაცთადას D*. 2 შეურდა D. 3 წარმართი] —E. 4. პურისა D.

1 ამპარტავენებანებანი C. 2. ძური C. 3 ტვრისისათა C. 4 ფუნიკელ C. 5 ნათესავი C.

DE

C

ლო, და ძალღნიცა ტაბლასა ქუეშე¹ |
ქამედ ბიქისაგან შვილთაჲსა.

29. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: მაგის |
სიტყვსათჳს ვილოდე! განსრულ არს ეშ-
მაკი ასულისაგან შენისა.

30. და წარვიდა დედაკაცი იგი სა- |
ხიდ თჳსა და პოვა, რამეთუ ეშმაკი გან-
სრულ იყო, და ასული იგი მისი შემო-
სილი და მჯდომარე² ცხედარსა ზედა.

31. და მერმე გამოვიდა საზღვართა- |
გან³ ტუროსისა და სიღონისათა და მო-
ვიდა ზღუასა მას გალილეაჲსასა, შორის
საზღვართა ათქალაქისათა.

32. და მოჰვუარეს მას ყრუჲ და ძნი- |
ად⁴ | მეტყუელი და ევედრებოდეს მას,
რადთა ჳელი დაჰსდვას⁵ მას ზედა.

33. და განიყვანა იგი ერისა მისგან |
თჳსაგან და დაასხნა თითნი მისნი და
ჰნერწყუა ყურთა მისთა და შეახო ენა-
სა მისსა

34. და აღიხილნა ზეცად და სულთ- |
ითქუნა⁶ და ჰრქუა მას: ეფთათა! რო-
მელ არს: განეხუნედ.

35. და მეყსეულად განეხუნეს მას სა- |
სმენელნი⁷, და განჰჳსნდა⁸ კრულეზაჲ ენი-
სა მისისაჲ, და იტყოდა მართლ.

36. და ამცნო მათ, რადთა არავის |
უთხრან. და რაოდენ იგი ამცნებდა მათ,
იგინი უფროჲს მიმოდასდებდეს⁹.

37. და უმეტესად¹⁰ განუკრდებოდა |
და იტყოდეს: ყოველსავე კეთილსა იქმს:
ყრუთა ასმენს და უტყუთა ატყუებს.

ლო, რამეთუ ძალღნიცა ტაბლასა ქუე- |
შე ქამედ ნაბიჳსა ყრმათსა.

29. (ხოლო იესუ ჰრქუა მას):¹ და
ამის სიტყვსათჳს გუალე! გამოჳდა² ეშ-
მაკი იგი ასულისაგან შენისა.

30. და მივიდა სახიდ თჳსა, პოვა ეშ- |
მაკი იგი განსრული და ასული იგი და-
გდებული ცხედარსა ზედა.

31. და მერმე გამოვიდა საზღვრით |
ტუროსისაჲთ³ და სიღონისაჲთ, მოვიდა
იგი ზღუასა მას გალილეაჲსასა, საშოვალ
საზღვართა ათქალაქისათა.

32. და ევედრებოდეს, რომელთა მო- |
ელო ყრმაჲ ერთი უტყუ, რადთამცა ჳე-
ლი დასდვა მას.

33. და გა-რე-იყვანა იგი ერისა მის- |
გან მარტოდ და⁴ დაასხნა თითნი მის-
ნი მის ზედა და ჰნერწყუა ყურთა შინა
მისთა და შეახო ენასა მისსა

34. და აღიხილნა ცად, სულთ-ითქუ- |
ნა და ჰრქუა მას⁵: ეფთათა! რომელ არს:
განეხუნედ⁶.

35. და მუნქუესვე განეხუნეს მას სა- |
სმენელნი მისნი, და განეჳსნა კრულეზაჲ
იგი ენისა მისისაჲ, და იტყოდა მართლ.

36. და ამცნო მათ, რადთა არავის |
უთხრან. ხოლო იგი რაოდენ ამცნებდა
მათ, უფროჲს უმეტესად ქადაგებდეს.

37. (და უმეტესად განუკრდებოდა |
და იტყოდეს):⁷ კეთილად ყო ყოველი,
რამეთუ ყრუთა ასმენს და უტყუთა
ატყუებს⁸.

§

1. მათ დღეთა შინა მერმე კუალად |
ერი მრავალი იყო და არარაჲ აქუნდა,

1. ხოლო მათ დღეთა შინა მერმე მრავალი |
ერი იყო და არარაჲ აქუნდა, რად-

1 ქუეშე E. 2 მჯდომარე D. 3 საზღვართა მათგან E. 4 ძინიად D*. 5 დასდვას E. 6 სულ-
ითქუნა D. 7 სასუმენელნი D. 8 განჰჳსნდა E. 9 მიმოჰსდებდეს D. 10 უმეტესად D.

1 ხოლო იესუ ჰრქუა მას) — C. 2 და გამოჳდა C. 3 ტუროსისაჲთ C. 4 და | და C.
5 ჰრქუა მას) თჳთა მას C. 6 განეხუნედ C (დაუწერია „ა“, მაგრამ შემდეგ C-დ გადაუსწორებია).
7 და უმეტესად განუკრდებოდა და იტყოდეს) — C. 8 ატყუებს C.

DE

C

რამცა კამეს; მოუწოდა მოწაფეთა თვსთა || და ჰრქუა მათ:

2. მეწყალის მე ერი ესე, რამეთუ სამი დღე¹ არს, ვინაფთჳან² მელიან მე და არარაჲ აქუს, რაჲ კამონ.

3. და უკუეთუ განუტევენ უზმანი ვანად მათა, დაჰქსნდენ³ გზასა ზედა, რამეთუ რომელნიმე მათგანნი შორით მოსრულ არიან.

4. და მიუგეს მოწაფეთა მისთა და ჰრქუეს: ვინაჲ ძალ-გაც⁴ აქა განძღებად პურითა ესოდენი ერი უდაბნოსა ზედა?

5. და ჰკითხა მათ: რაოდენი გაქუს პური? ხოლო მათ ჰრქუეს: შვიდი.

6. და უბრძანა ერსა მას დასხდომად ქუეყანასა და მოილო შვიდი იგი პური, ჰმადლობდა და განტეხა და მიჰსცემდა⁵ მოწაფეთა თვსთა, რაჲთა დაუგონ; და მათ დაუგეს ერსა მას.

7. და აქუნდა თევზი⁶ ცა მცირედ და იგიცა აკურთხა და უბრძანა დაგებად მათა.

8. და კამეს ყოველთა და განძღეს; და აღიღეს ნეშტი ნამუსრევი შვიდი გოდოლი⁷.

9. ხოლო იყვნეს, რომელთა-იგი კამეს, ვითარ ოთხ ათას ოდენ; და განუტევნა იგინი.

10. და შევიდა ნავსა მოწაფეთა მისთა თანა და წარვიდა ადგილთა მაგდალასათა.

11. და მოვიდეს ფარისეველნი და იწყეს გამოძიებად მის თანა და ითხოვდეს მისგან სასწაულსა ზეცით და გამოჰსცდიდეს⁷ მას.

12. და სულ-ითქუნა სულითა თვსითა და თქუა: რაჲ არს ნათესავი ესე,

მცა კამეს; მოუწოდა ნოწაფეთა თვსთა და ჰრქუა მათ:

2. მეწყალის მე ერი ესე, რამეთუ სამი დღე არს, ვინაფთჳან ესენი ჩემ თანა დადგომილ არიან და არაჲ აქუს¹, რამცა კამეს.

3. და წარ-თუ-უტევენ იგინი უზმით სახილ თვსა, შეჰგუსნეს მათ გზას, რამეთუ რომელნიმე² მათგანნი შორით მოსრულ არიან.

4. ჰრქუეს მას მოწაფეთა თვსთა: ვინაჲ შეუძლო შენ მათ აქა განძღებად პურითა უდაბნოსა ზედა?

5. და ჰკითხა მათ: რაოდენი გაქუს³ თქუენ პური? ხოლო მათ ჰრქუეს: შვიდი.

6. და უბრძანა ერსა მას ინაწით-დასხდომად ქუეყანასა ზედა და მოიხუნა შვიდი იგი პური, ჰმადლობდა და განტეხა და მისცემდა მოწაფეთა თვსთა, რაჲთა დაუგონ; და დაუგეს ერსა მას.

7. და თევზი⁴ აქონდეს მცირედ და იგინიცა⁵ აკურთხნა და ბრძანა დაგებად.

8. და კამეს და განძღეს; და აღიღეს ნეშტი ნამუსრევი შვიდი გოდორი საესე.

9. რამეთუ იყვნეს, რომელთა-იგი კამეს, ვითარ ოთხ ათას ოდენ; და განუტევნა იგინი.

10. და მუნქუესვე აღქდა ნავსა მოწაფეთურთ თვსით და მოვიდა დაღმანუთად კერძო.

11. და გამოვიდეს ფარისეველნი და იწყეს სიტყუს გამოძიებად მისგან, ეძიებდეს სასწაულს ზეცით, რამეთუ გამოსცდიდეს მას.

12. და სულ-ითქუნა სულითა თვსითა და თქუა: რაჲსათჳს ნათესავი ესე

1 დღე D. 2 ვინაფთჳან D. 3 დაჰქსნდენ D, დაქსნდენ E. 4 ძალ-გაც D. 5 მისცემდა E. 6 გოდორი სფურიდი E. 7 გამოსცდიდეს E.
1 აქუნს C. 2 რომელნი (რ'ნი) C. 3 გაქუნს C. 4 იგიცა C. 5. და | და C.

DE

C

რამეთუ ეძიებს სასწაულსა? ამენ გეტყვ
თქუნენ: არა ეცეს ნათესავსა ამას სასწა-
ული.

13. და დაუტევნა იგინი და კულად
შევიდა ნავსა და წარვიდა წიად კერძო.

14. და დაავიწყდა მოწაფეთა მისთა
მიღებად პური, გარნა ერთი ხოლო პუ-
რი აქუნდა ნავსა შინა.

15. და ამცნებდა მათ იესუ და ეტ-
ყოლა: იხილეთ და ეკრძალებით ცომი-
საგან ფარისეველთაჲსა და ცომისაგან
ჰეროდიაწელთაჲსა.

16. ხოლო იგინი ზრახვიდეს ურთი-
ერთას და იტყოდეს, ვითარმედ: პური
არა გუაქუს¹ ჩუნენ თანა.

17. და გულისწმა-ყო² ეგესუ და ჰრქუა
მათ: რაჲსა ზრახავთ გულთა თქუნენთა,
მცირედ მორწმუნენო, რამეთუ პური არა
გაქუს³ არღა გიცნობიეს, არცა მოიკსე-
ნეთ, რამეთუ დაბრმობილნი გულნი გქო-
ნან?

18. თუალ გასხენ და (არა)³ ჰხედავთ,
ყურ გასხენ და არა გესმის, არცა გი-
ცნობიეს⁴, არცა მოიკსენეთ,

19. ოდეს-იგი ხუთი პური განვტეხე
ხუთ ათასთათჲს, რაოდენი გოდორი
სავსე⁵ ნამუსრევი აღიღეთ? ხოლო მათ
ჰრქუეს: ათორმეტი.

20. და ოდეს-იგი შვიდი ოთხ ათასთა-
თჲს⁶, რაოდენი⁷ სფჯრიდი აღიღეთ ნე-
შტი? და მათ ჰრქუეს: შვიდი.

21. ხოლო ეგესუ ჰრქუა მათ: ვითარ
არა გულისწმა-ჰყვიით?⁸

22. და მოვიდეს ბეთსაიდად და მო-
ჰგუარეს მას ბრმაჲ და ევედრებოდეს,
რაათამცა ჯელი დაჰსდვა⁹ მას ზედა.

23. და უპყრა ჯელი მისი და განი-
ყვანა იგი გარეშე¹⁰ დაბასა და ჰწერ-

სასწაულს ეძიებს? მართლიად გეტყვ
თქუნენ: არასადა ეცეს ნათესავსა ამას
სასწაულ.

13. და დაუტევნა იგინი და მერმე
აღწდა ნავსა მას და წიაღწდა მიერ.

14. და დაავიწყდა თანა-მიღებად პუ-
რი, გარნა ერთ ხოლო ჯუეზა აქუნდა
მათ თანა ნავსა მას შინა.

15. და ამცნებდა მათ და ეტყოდა:
ეკრძალებით ცომისაგან ფარისეველთაჲ-
სა და თბისა მისგან ჰეროდიაწათაჲსა.

16. და იგინი განიზრახვიდეს გულ-
თა შინა მათთა და ურთიერთას იტყო-
დეს, რამეთუ: პური არა გუაქუს.

17. და გულისწმა-ყო იესუ და ჰრქუა
მათ: რაჲსათჲს განიზრახავთ¹, რამეთუ
პური არა გუაქუს, მცირედ მორწმუნე-
ნო? არღა გიცნობიეს, არცა გულისწმა-
გიყოფიეს? შესულეებულევე-ღა არიან
გულნი თქუნენი.

18. თუალ გასხენ და არა ხედავთ,
და ყურ გადგან და არა გესმის და არა
გავსოს,

19. ოდეს-იგი ხუთი ჯუეზაჲ განუტე-
ხე ხუთ ათასსა, რავდენი კუელი სავსე⁵
ნატეხისაჲ აღიღეთ? ჰრქუეს მას: ათორ-
მეტი.

20. მერმე: ოდეს-იგი შვიდი ჯუეზაჲ
ოთხ ათასსა მას, რაოდენი გოდორი სავ-
სე⁶ ნეშტი აღიღეთ? ხოლო მათ ჰრქუეს:
შვიდი.

21. და ჰრქუა მათ: ვითარ არა გულის-
წმა-გიყოფიეს?

22. და მოვიდეს იგინი ბეთსაიდად
და მოართუეს² მას ბრმაჲ და ევედრე-
ბოდეს მას, რაათამცა ჯელი შეახო მას.

23. და უპყრა ჯელი ბრმასა მას და
განიყვანა გარეშე³ დაბასა, ჰწერ-

1 გუაქუს E. 2 გულისწმა-ყო E. 3 არა] —DE. 4 არცა გიცნობიეს] —D. 5 სავსე D. 6 ათ-
ასთა D. 7 რავდენი E. 8 გულისწმა-ჰყვიით E. 9 დასდვა E. 10 გარეშე E.

1: განიზრახავთ C. 2 მოართუეს C. 3 გარეშე E. C.

D:

C

წყუა თულთა მისთა და დაჰსლვა¹ მას კელი მისი და ჰკითხა მას: რასა ჰხედავ?

24. | და აღიხილნა და იტყოდა: ვხედავ კაცებსა, ვითარცა ხეთა მიმომავალთა.

25. და მერმე კულად დაასხნა კელნი თულთა მისთა და აღუხილნა; მან აღიხილნა² და კულად მოეგო, და ჰხედვიდა ბრწყინვალედ ყოველთა³.

26. და წარავლინა იგი სახიდ⁴ თჳსა და ჰრქუა: წარვედ სახიდ შენდა; და დაბად რაჲ შეხვდე, ნუვის რას უთხრობ დაბასა შინა.

27. და გამოვიდა იესუ და მოწაფენი მისნი დაბნებსა მას⁵ კესარია ფილიპსასა⁶ და მგზავრ ჰკითხვიდა მოწაფეთა თჳსთა და ეტყოდა: რაჲ თქვან კაცთა ჩემთჳს ყოფიად?

28. ხოლო მათ მიუგეს და ჰრქუეს მას, ვითარმედ: იოვანე ნათლის-მცემელი, და სხუათა: ელია, და სხუათა: ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი.

29. ჰრქუა მათ იესუ: თქუენ რაჲ სთქვთ⁷ ჩემთჳს, ვინ ვარ მე? მიუგო პეტრე და ჰრქუა მას: შენ ხარ ქრისტე⁸.

30. და შეჰრისხნა მათ, რაჲთა არავის უთხრან მისთჳს.

31. და იწყო სწავლად მათა || და თქუა, ვითარმედ: ჯერ-არს ძისა კაცისაჲ ვენბაჲ ფრიად და შეურაცხ-ყოფად მოხუცებულთაგან და მღდელთ მოძღუართა და მწიგნობართა და მოკლვად და მესამესა დღესა აღდგომად.

32. და განცხადებულად სიტყუასა ამას ეტყოდა⁹. და გან-რე-იყვანა¹⁰ იგი პეტრე და იწყო ბრალობად მისა ამის სიტყუსათჳს.

33. ხოლო თავადი მიექცა და იხილ-

თულთა¹ მისთა და დაასხნა კელნი მისნი და ჰკითხვიდა მას: ხედავ რას?

24. აღიხილნა და თქუა: ვხედავ კაცებსა, ვითარცა ხეებსა მავალსა.

25. მერმე კულად დაასხნა კელნი თულთა ზედა მისთა, და აღიხილნა დაწყნარებულად და იხედვიდა სრულიად ყოველსა.

26. და წარავლინა იგი სახიდ თჳსა და ჰრქუა მას: ნუცა დაბასა მას შეხუალ².

27. და გამოვიდა იესუ და მოწაფენი მისნი სოფლებსა მას კესარიასა ფილიპსასა და ჰკითხვიდა მგზავრ მოწაფეთა თჳსთა და ჰრქუა: რაჲ თქვან³ ჩემთჳს კაცთა, ვითარმედ: ვინ ვარ მე?

28. ხოლო მათ მიუგეს და ჰრქუეს: იოვანე ნათლის-მცემელი, და სხუათა: ელია, და რომელთამე: ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი⁴.

29. მან ჰრქუა მათ: თქუენ რაჲ სთქვთ⁵, ვინ ვარ? მიუგო მას პეტრე და ჰრქუა: შენ ხარ ქრისტე⁶.

30. მან შეჰრისხნა მათ, რაჲთა არავის უთხრობდენ მისთჳს.

31. და იწყო სწავლად მათდა, რამეთუ: ჯერ-არს ჴესა კაცისასა ფრიად ვენბად და შეურაცხებად, და მოხუცებულთაგან და მღდელთ მოძღუართაგან⁷ და მწიგნობართაგან მოკლვად და მესამესა დღესა აღდგომად.

32. და განცხადებულად სიტყუასა ამას იტყოდა. და გა-რე-იდგინა იგი პეტრე და იწყო მისა ლალვად.

33. ხოლო იგი მოიქცა და იხილნა

1 დასლვა E. 2 მან აღიხილნა —D. 3 ყოველსა E. 4 სახედ E. 5 მას —D. 6 ფილიპსასა D. 7 სთქუთ E. 8 ქრისტე DE. 9 იტყოდა E. 10 გან-რა-იყვანა D.

1 თულთა C. 2 ასეა. 3 თქუან C. 4 წინაწარმეტყუელთაგანი C. 5 თქუთ C. 6 ქ-შ C. 6 მოძღუართაგან C.

DE

C

ნა მოწაფენი თჳსნი და შეპრისხნა პეტრეს და ჰრქუა მას¹: წარვედ მართლუქუნ ჩემგან, ეშმაკო, რამეთუ არა ჰზრახე ღმრთისასა, არამედ კაცთასა.

34. და მოუწოდა ერსა მას მოწაფეთა თჳსთა² თანა და ჰრქუა მათ: რომელსა უნდეს შემდგომად³ ჩემსა მოსლვაჲ, უფარ-ყაენ თავი თჳსი და აღიღენ ჯუჳარი თჳსი და შემომიღვეინ მე.

35. რომელსა უნდეს სული თჳსი განრინებად, წარიწყმიდოს იგი, და რომელმან წარიწყმიდოს თავი თჳსი ჩემთჳს გინა სახარებისათჳს, მან აცხოვნოს იგი.

36. რაჲ სარგებელ არს კაცისა, უკუეთუ შეიძინოს სოფელი ყოველი და სული თჳსი წარიწყმიდოს?

37. და რაჲ მიჰსცეს⁴ კაცმან ნაცვალად სულისა თჳსისა?

38. რომელსა-იგი სარცხენელ უჩნდე მე და სიტყუანი ესე ჩემნი, ნათესავსა ამას მემრუშესა⁵ და ცოდვილსა, ძემან-ცა⁶ კაცისამან არცხენოს მას, რაჲამს⁷ მოვიდეს დიდებითა მამისა თჳსისაჲთა და ანგელოზთა თანა წმიდათა.

მოწაფენი თჳსნი, შეპრისხნა პეტრეს და ჰრქუა: უკუნიქეც ჩემგან, ეშმაკო, რამეთუ არა ჰზრახე შენ ღმრთისასა¹, არამედ კაცთასა.

34. და მოუწოდა ერსა მას მოწაფითურთ თჳსით და ჰრქუა მათ: რომელსა ჰნებავს კუალსა ჩემსა სლვად, უფარ-ყაენ თავი თჳსი, აღიღენ ჯუჳარი თჳსი და შემომიღვეინ მე.

35. რამეთუ რომელსა უნდეს თავისა თჳსისა ცხოვრებაჲ, მან წარიწყმიდოს იგი; ხოლო რომელმან წარიწყმიდოს თავი თჳსი ჩემთჳს და სახარებისა ამისთჳს, მან განარინოს იგი.

36. რაჲ-მე სარგებელ არს კაცისა, შე-თუ-იძინოს სოფელი ყოველი და განიჭუას² სული თჳსი?

37. ანუ რაჲ მისცეს კაცმან ნაცვალად სულისა თჳსისათჳს?

38. რომელსა სარცხენელ უჩნდე მე და სიტყუანი ჩემნი, ნათესავსა ამას შორის მემრუშესა და ცოდვილსა, ძესა კაცისასა სარცხენელ უჩნდეს იგი, რაჲამს მოვიდეს დიდებითა მამისა თჳსისაჲთა და ანგელოზთა თანა წმიდათა.

9

1. და ეტყოდა მათ: ამენ გეტყუთქუნ, რამეთუ არიან ვინმე აქა მღგომარეთაგანნი, რომელთა არა იხილონ გემოჲ სიკუდილისაჲ, ვიდრემდე იხილონ სასუფეველი ღმრთისაჲ, ჲომავალი ძალითა.

2. და შემდგომად ექუსისა დღისა წარიყვანნა იესუ პეტრე და იაკობ და იოვანე და აღიყვანნა იგინი მთასა ფრიად⁸ მაღალსა თჳსაგან მარტონი და იცვალა სხუად ხატად წინაშე მათსა.

1. და ჰრქუა მათ: მართლიად გეტყუთქუნ, რამეთუ: არიან ვინმე მღგომარენი აქა, რომელთა არა იხილონ გემოჲ სიკუდილისაჲ, ვიდრემდე იხილონ სასუფეველი ღმრთისაჲ, მოსლული ძალითა.

2. და შემდგომად ექუსისა დღისა წარიყვანნა იესუ პეტრე და იაკობ და იოვანე და აღიყვანნა იგინი მთასა მაღალსა თჳსაგან და სხუაფერ³ იქმნა წინაშე მათსა.

1 მას] — E. 2 თჳსთა] მისთა D. 3 შემოდგომად D. 4 მისცეს E. 5 მემრუშესა D. 6 ძმ-მანცა D. 7 და რაჲამს (და რ'ეს) D. 8 ფრიად] — D. 1 ღმრთისა C. 2 განიჭოვქვას C. 3 სხუაფერ C.

DE

C

3. და სამოსელი მისი იქმნა მბრწყინ-
ვალე¹ და ო სპეტაკ ვითარცა თოვლი,
რამეთუ ყოველსავე მურკნვალსა ქუეყა-
ნისასა ვერ ველ-ეწიფების ეგრეთ გან-
სპეტაკებად.

4. და ეჩუენა მათ ელია მოსეს თანა,
და იყენეს იესუმს² თანა და ზრახვი-
დეს.

5. და მიუგო პეტრე და ჰრქუა იესუს:
მოდღუარ, კეთილ არს ჩუენდა აქა ყო-
ფაჲ; და ვქმნეთ აქა სამ ტალავარ: ერ-
თი შენთჲს, ერთი მოსესთჲს და ერთი
ელიაჲსთჲს.

6. რამეთუ არა იცოდა, რადმცა მიუ-
გო, რამეთუ იყენეს იგინი შეშინებულ.

7. და იყო ღრუბელი და აგრილობ-
და მათ, და ვმაჲ იყო ღრუბლით გამო-
და თქუა: ესე არს ძმ ჩემი საყუარელი,
ისმინეთ მაგისი.

8. და მეყსეულად მიმოიხილეს და
არაჲინ იხილეს, გარნა იესუ ხოლო მათ
თანა.

9. და გარდამო-რაჲ-ვიდოდეს³ მიერ
მითთ, ამცნო მათ, რადთა არაჲის უთხ-
რან რაჲ-იგი იხილეს, გარნა ოდეს ძმ
კაცისაჲ მკუდრეთით აღდგეს.

10. და სიტყუაჲ იგი დაიმარხეს თა-
ვისა თჲსისა თანა და გამოეძიებდეს ურ-
თიერთას, ვითარმედ: რაჲ-მე არს იგი:
ოდეს მკუდრეთით აღდგეს?

11. და ჰკითხვიდეს მას და ეტყოდეს:
ვითარ-მე⁴ იტყუან მწიგნობარნი: ელიაჲ-
სა ჯერ-არს პირველად მოსლვაჲ?

12. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქუა
მათ: ელია მოვიდეს და კუალად მოაგოს
ყოველი; და ვითარცა წერილ არს ძი-
სათჲს კაცისა, რადთა ფრიად ივნოს⁵
და შეურაცხ იქმნეს.

13. არამედ გეტყვ თქუენ, რამეთუ

3. და სამოსელი მისი იქმნა ბრწყინ-
ვალე სპეტაკ ფრიად, რომელ მურკვალ-
მან ქუეყანასა ზედა ვერ უძლოს ესრე
განსპეტაკებად.

4. და ეჩუენა მას ელია¹ მოსითურთ,
დგეს და ეტყოდეს იესუს.

5. და მიუგო პეტრე და ჰრქუა იე-
სუს: ჰრახბი, კეთილ არს ჩუენდა აქა ყო-
ფაჲ; და ვქმნეთ სამი ტალავარი: ერთი
შენდად, ერთი მოსესადა, ერთი ელიაჲ-
სადა².

6. რამეთუ არა უწყოდა, რადმცა მი-
უგო, რამეთუ შეშინებულ იყენეს.

7. და იყო ღრუბელი მაგრილობელად
მათა, და ვმაჲ იყო ღრუბლით გამო: ესე
არს ძე ჩემი საყუარელი, ისმინეთ მისი.

8. და მეყსეულად მიმოდაიხილეს და
არლარაჲინ იხილეს, არამედ იესუ ხოლო
მათ თანა.

9. და გარდამოსლვასა მას მათსა მი-
ერ მითთ ამცნო მათ, რადთა არაჲის
უთხრან რაჲ-იგი იხილეს, გარნა რაჲამს
ძე კაცისაჲ მკუდრეთით აღდგეს.

10. და სიტყუაჲ იგი დაიმარხეს და
ურთიერთას გამოეძიებდეს, ვითარმედ:
რაჲ არს ესე: რაჲამს მკუდრეთით აღ-
დგეს?

11. ჰკითხვიდეს მას და ჰრქუეს: ვი-
თარ-მე³ თქუან მწიგნობართა: ელია-ლა⁴
მოსულად⁵ არს პირველად?

12. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ:
ელია⁶ მოვიდეს პირველად და აღგიდ-
აგოს ყოველი; და ვითარ წერილ არს
ძესა ზედა კაცისასა, რადთა ფრიად ივ-
ნოს და შეურაცხ იქმნეს.

13. ხოლო გეტყვ თქუენ, რამეთუ

1 მბრწყინვალე E, ბრწყინვალე D. 2 იესუს (ი'ჯს) D. 3 გარდამო-რაჲ-ვიდოდეს E. 4 ვი-
თარმედ DE. 5 ევნოს E.

1 შელია C. 2 შელიაჲსად. 3 ვითარმედ (ე'დ) C. 4 შელია-ლა. 5 ასეა. 6 შლია C.

DE

C

ელია მოვიდა, და უყვეს მას, როადენი უნდა, ვითარცა წერილ არს მისთჳს.

14. და მოვიდა მოწაფეთა მისთა და იხილა ერი გარემო მათსა, და მწიგნობარნი გამოეძიებდეს მათ თანა.

15. და მეყსეულად ყოველმან ერმან იხილეს იგი და დაუკრდა და მორბოდეს მისა და მოიკითხეს იგი.

16. და ჰკითხა მათ იესუ და ჰრქუა: რასა გამოეძიებთ ურთიერთას?

17. და მი-ვინმე-უგო ერთმან ერისაგანმან და ჰრქუა: მოძღუარ, მოვიყვანე¹ ძჳ ჩემი შენდა, რომლისა თანა არს სული უტყუებისაჲ.

18. და სადაცა დააპყრის იგი, დააკუეთოს, და პეროვინ² და ილრქენ³ კბილთა და განწმებინ. და უთხარ მოწაფეთა შენთა, რადამცა განაყენეს იგი, და ვერ შეუძლეს.

19. მიუგო იესუ და ჰრქუა: ზ ნათესავი ურწმუნოჲ! ვიდრემდე ვიყო თქუენ თანა? ვიდრემდე თავს-ვიდებდე თქუენსა? მოიყვანეთ იგი აქა!

20. და ვითარცა მოიყვანეს იგი მისა და იხილა იგი, და მეყსეულად სულმან მან არაწმიდამან დააკუეთა იგი; და ვითარცა დაეცა იგი ქუეყანასა, გორვიდა და პეროოდა⁴.

21. და ჰკითხა იესუ⁵ მამასა მისსა: როადენი ჟამი არს, ვინადთგან ყოფილ არს ეგე⁶ მაგის თანა? ხოლო მან თქუა: სიყრმიოვან.

22. და მრავალ გზის ცეცხლსა შთავადო ეგე და წყალსა, რადამცა წარწყმიდა ეგე, არამედ რად ძალ-გიც, შემეწიე⁷ ჩუენ, უფალო, და წყალობა-ყავ ჩუენთჳს.

ელია¹ მოვიდა, და ჰუყვეს მას, როადენი ცა უნდა, ვითარცა წერილ არს მისთჳს.

14. და ვითარ მოვიდეს მოწაფეთათანა, იხილეს ერი გარემო მათსა, და მწიგნობარნი იგი სიტყუს გამოეძიებულად შედგომილ იყვნეს მათა.

15. და მეყსეულად ყოველმან მან ერმან იხილა, შეტბუნდეს და მირბოდეს და მოიკითხვიდეს მას.

16. და ჰკითხა მათ: რასა ჰვდებთ ურთიერთას?

17. და მიუგო ერისა მისგანმან ერთმან და ჰრქუა: მოძღუარ, მოვიყვანე ძე ჩემი შენდა, რომლისა თანა არს სული უტყუ.

18. და სადაცა დააპყრის იგი, დაჰკუეთოს², და პერონ და ილრქენ³ კბილთა და განწმებინ. და ვარქუ მოწაფეთა შენთა, რადამცა განაყენეს იგი, და ვერ შეუძლეს.

19. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ: ზ ნათესავო ურწმუნო! ვიდრემდე თქუენ თანა ვიყო? მო-ლა-მართუთ იგი მე!

20. და მართუეს⁴ იგი მას. და ვითარ იხილა იგი, მეყსეულად სულმან მან დაჰკუეთა⁵ იგი; და ვითარ დაეცა ქუეყანასა ზედა, გორვიდა და პეროოდა.

21. და ჰკითხა მამასა მის მისსა: როადენ ჟამ არს, ვინადთგან ყოფილ არს ესე მაგისა? ხოლო მან ჰრქუა: სიყრმიოვან.

22. და მრავალ გზის ცეცხლსა შთავადის და წყალსა, რადამცა წარწყმიდა იგი, არამედ გიძლავს თუ რადმე, შემეწიე⁷ ჩუენ და წყალობა-ყავ ჩუენ ზედა.

1 მოვიყვანო E. 2 პერონ D. 3 პეროდა D. 4 იესუ — E. 5 ესე D. 6 შემეწიენ D.

1 ძლია C. 2 დაჰკუეთის C. 3 მართუეს C. 4 დაჰკუეთა C. 5 შემეწიე C.

DE

C

23. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: რად ძალ-
გიცა¹, | ყოველივე შესაძლებელ არს²
მორწმუნისა.

24. და მესყიულად ჯმა-ყო მამამან³ მის
ყრმისამან და თქუა: მრწამს, შემეწიე
ურწმუნოებასა⁴ ჩემსა.

25. ვითარცა იხილა იესუ, რამეთუ
შეკრებების ერი მის ზედა, შეპრისხნა სულ-
სა მას და ჰრქუა უტყუსა და ყრუსა
სულსა: მე გიბრძანებ შენ განსლვიად მა-
გისგან და ნულარა შეხუალ მაგისა!

26. და ღალად-ყო და ფრიად გორ-
ვიდა და განვიდა მისგან; და იქმნა იგი
ვითარცა მკუდარი, ვითარმედ მრავალნი
იტყოდესცა, ვითარმედ: მოკუდა.

27. ხოლო იესუ უპყრა ტელი მისი და
აღადგინა იგი⁵, და იგი⁶ აღდგა.

28. და⁷ ვითარცა შევიდა იესუ სა-
ხიდ⁸, მოწაფეთა მისთა თუსაგან ჰკი-
თხეს მას: რადსათჳს ჩუენ ვერ⁹ შეუძლეთ
მას განძებად?

29. ხოლო თავადმან¹⁰ ჰრქუა: ესე ნა-
თესავი ვერარაფთ შესაძლებელ არს გან-
სლვიად, გარნა ლოცვითა და მარხვითა.

30. და მიერ გამოვიდეს და წარმო-
ვიდეს გალილეას¹¹, და არა უნდა, რად-
თამცა აგრძნა ვინ,

31. რამეთუ ასწაებდა მოწაფეთა
თჳსთა და ეტყოდა მათ, ვითარმედ: მი-
ეცეს ძქ კაცისად ჳელთა კაცთასა, და
მოკლან იგი; და მო-რად-კუდეს, მესამე-
სა დღესა აღდგეს.

32. ხოლო იგინი უმეცარ იყვნეს სი-
ტყუასა მას და ეშინოდა კითხვად მისა.

33. და მოვიდა კათარნაომდ¹². და ვი-

23. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: გიძლავს
თუ, ყოველი შესაძლებელ არს, რომელ-
სა ჰრწამს.

25. და მუნქუესვე ღალატ-ყო მამამან
მის ყრმისამან¹ და თქუა: მრწამს, მე-
წიე ურწმუნოებასა.

25. იხილა რად იესუ, რამეთუ შე-
ჰკრებოდა მას ერი იგი, შეპრისხნა
სულსა მას და ჰრქუა: შენ გეტყჳ, უტყუ-
სა და ყრუსა სულსა, მე გიბრძანებ შენ:
განწედ მაგისგან და ნულარა შეხუალ²
მაგისა!

26. და ღალატ-ყო ფრიად, ატრბანა
და განვიდა; და იქმნა იგი ვითარცა
მკუდარი, რამეთუ მრავალნი იტყოდეს-
ცა, ვითარმედ მოკუდაო.

27. ხოლო იესუ უპყრა ტელი, აღად-
გინა იგი, და აღდგა.

28. და რაემს შევიდა იგი სახედ, მო-
წაფენი მისნი მარტოდ კითხვიდეს³ მას:
რად ჩუენ ვერ უძლეთ მას განწლად?

29. და ჰრქუა მათ: ესე ნათესავი არა-
რადთ განვალს, გარნა ლოცვითა.

30. და ვითარ მიერ გამოვიდეს, თა-
ნა-წარვიდოდეს გალილეასა, და არა უნ-
და, რადთამცა იცნა ვინ,

31. რამეთუ ასწაებდა მოწაფეთა და
ეტყოდა მათ: ძე კაცისად მიცემად არს
ჳელთა კაცთასა, და მოკლან იგი; და
ვითარცა მოკლან იგი, მესამესა
აღდგეს.

32. და იგინი არა მეცნიერ იყვნეს
სიტყუასა მას და ეშინოდა კითხვად მი-
სა.

33. და მოვიდა კათარნაომდ. ვითარ-

1 ასეა. 2 შესაძლებელა D. 3 მამან E. 4 ურწმუნოებასა E. 5 იგი | —E. 6 იგი | —D. 7 და | —D. 8 სახიდ | + და DE. 9 ვე D*. 10 იესუ თავადმან D*. 11 გალილეასა D*. 12 კაე-
არნაომდ (ან: კაეარნაუმდ) D* (ძველად „კათარნაუმდ“ უნდა ყოფილიყო).

1 ყრმისამა C. 2 შეხვალ C. 3 ჳერ დაუწერია: „იკითხვიდეს“, მაგრამ შემდეგ „ი“ ამო-
უშლია და „ჳ“ არ ჩაუწერია.

DE

C

თარცა შევიდა სახლსა, ჰკითხვიდა მათ, რასა-იგი იცილობდეს¹ გზასა ზედა ურთიერთას.

34. ხოლო იგინი დუმნეს, რამეთუ ურთიერთას იტყოდეს გზასა ზედა, ვითარ-მედ: ჩუენგანი ვინ-მე უდიდეს იყოს?

35. და დაჯდა და მოუწოდა ათორ-მეტთა მათ² და ჰრქუა: ვის³ თქუენგან-სა უნდეს პირველ ყოფაჲ, იყოს იგი ყოველთა მრწემ და ყოველთა მსახურ.

36. და მოიყვანა ყრმაჲ და დაადგინა იგი შორის მათსა და მკლავთა მოიქუა იგი და ჰრქუა მათ:

37. რომელმან ამათგანი ყრმაჲ შეიწყნაროს სახელისა ჩემისათჳს, მე შემიწყნაროს; | და რომელმან მე შემიწყნაროს, არა მე შემიწყნაროს, არამედ ზომაველინებელი ჩემი.

38. მიუგო მას იოვანე და ჰრქუა: მოძღუარ, ვიხილეთ ვინმე, რომელი სახელითა შენითა ეშმაკთა განასხმიდა, რომელი ჩუენ არა შეგვადგეს, და ჩუენ ვაყენებთ მას.

39. ხოლო იესუ ჰრქუა: ნუ აყენებთ მას, რამეთუ არავენი არს, რომელმან ქმნეს ძალი სახელითა ჩემითა და კელიფოს ბოროტის სიტყუად ჩუენდა.

40. რამეთუ რომელი არა ჩუენდა მტერ არს, იგი ჩუენ კერძო არს.

41. რამეთუ რომელმან გასუას თქუენ სასუმელი ერთი წყალი სახელისა ჩემისათჳს, რამეთუ ქრისტესნი³ ხართ, ამენ გეტყჳ თქუენ, არა წარუწყმდეს მას⁴ სასყიდელი მისი.

42. და რომელმან დააბრკოლოს ერთი მცირეთაგანი მორწმუნეთაჲ ჩემდა მომართ, უმჯობეს არს მისა, გამოთუ-ბას ქედსა მისსა ვირით საფქველი და შთავარდეს ზღუასა.

ცა შევიდა სახედ, ჰკითხვიდა მათ, რასა-იგი მგზავრ იტყოდეს¹ ურთიერთას.

34. ხოლო იგინი დუმნეს, რამეთუ ურთიერთას მგზავრ იტყოდეს, ვითარ-მედ: ვინ უფროჲს არს?

35. და დაჯდა და [მ]ოუწოდა ათორ-მეტთა და ჰრქუა მათ: რომელსა ჰნებავს, ვითარმცა პირველ იყო, იყავნ იგი ყოველთა უკუნა და ყოველთა მსახურ.

36. და მოიყვანა ყრმაჲ და დაადგინა იგი შორის მათსა და შეიტყუო იგი და ჰრქუა მათ:

37. რომელმან ესევეთართ[ა] ყრმათა-განი შეიწყნაროს, მე შემიწყნაროს; და რომელმან მე შემიწყნაროს², შეიწყნაროს მომავლინებელი ჩემი.

38. მიუგო მას იოვანე და ჰრქუა: მოძღუარ³, ვიხილეთ ვინმე, რომელი სახელითა შენითა ეშმაკთა განჰჭდიდა, რომელ ჩუენ თანა არა ვალს, და ვაყენებდით მას.

39. ხოლო იესუ ჰრქუა: ნუ აყენებთ მას, რამეთუ არავენი არს, რომელმან ყოს ძალი სახელითა ჩემითა და კელიფოს ძურის სიტყუად¹.

40. რამეთუ რომელ-იგი არა არს მტერ ჩუენდა, ჩუენ კერძო არს.

41. ხოლო რომელმან გასუას⁵ თქუენ სასუმელი წყლისაჲ სახელისათჳს, რამეთუ ქრისტესნი ხართ, მართლიად გეტყუ თქუენ, არა წარუწყმდეს სასყიდელი მისი.

42. და რომელმან აცთუნოს ერთი მცირეთაგანი, რომელთა ეპრწამ მე, უმჯობეს არს უფროჲს მისა, დამო-თუ-მცა -ება საფქველ⁶ ლოდი ყელსა და შთა-მცა-ვარდა იგი ზღუასა.

1 იცილობდით D*. 2 მათ] — D. 3 ქრისტესნი (ქენსი) E. 4 მას] — D.

1 იტყოდეთ C (ასეთი წაკითხვა შესაძლებელი იქნებოდა, რომ მიმართებითი „იგი“ არ ყოფილიყო ნახმარი). 2 შემწყნაროს C. 3 მოძღვარ C. 4 სიტყუად C. 5 გასუას C. 6 საფქველ C

DE

C

43. და უკუეთუ დაგაბრკოლებდეს ჯელი შენი, || მოიკუეთე იგი შენგან: უმჯობეს არს შენდა უკელოდას¹ შესლვად ცხორებასა, ვიდრე ორთა ჯელთა სხმასა და შესლვად გეჰენიასა², ცეცხლსა მას უშრეტსა.

44.

45. და უკუეთუ ფერჯი შენი დაგაბრკოლებდეს შენ, მოიკუეთე იგი და განაგდე შენგან: უმჯობეს არს შენდა მკელობლისა³ შესლვად ცხორებასა, ვიდრე ორითა ფერჯითა შესლვად გეჰენიასა.

46.

47. და უკუეთუ თუალი შენი გაცთუნებდეს შენ, აღმოიღე იგი: უმჯობეს არს შენდა ერთითა თუალითა შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა, ვიდრე ორთა თუალთა სხმასა⁴ და შთაგდებად გეჰენიასა,

48. სადა-იგი მატლი მათი⁵ არა დაესრულების, და ცეცხლი არა დაშრტების.

49. რამეთუ ყოველივე⁶ ცეცხლითა დაიშრტილოს.

50. კეთილ არს მარილი: უკუეთუ მარილი იგი წბილ იყოს, რაჟთა დაიშრტილოს? გაქუს თავისა თქუენისა თანა მარილი, მშვდობით იყვენით ურთიერთას.

43. და თუ გაცთუნებდეს შენ ჯელი შენი, მოიკუეთე¹ იგი: უმჯობეს არს შენდა ერთ-ჯელისა ცხორებასა შესლვად, ვიდრე-ლა არა ორთა ჯელთა დგმასა და მისლვად ცეცხლსა მას დაუშრეტელსა.

44.

45. და თუ ფერჯი შენი გაცთუნებდეს შენ, მოიკუეთე იგი: უკეთეს არს შენდა ცხორებასა შესლვად მკელობელისაჲ, ვიდრე-ლა არა ორთა ფერჯთა დგმასა და მისლვად გეჰენიასა.

46.

47. და თუ თუალი² შენი გაცთუნებდეს შენ, აღმოიჭადე იგი: უმჯობეს არს შენდა ერთ-თუალისა³ შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა⁴, ვიდრე-ლა არა ორთა თუალთა სხმასა და მისლვად გეჰენიასა,

48. სადა მატლი იგი მათი არა აღესრულების, და ცეცხლი მათი არა დაშრტების.

49. რამეთუ ყოველი ცეცხლითა დაიშრტილოს.

50. კეთილ არს მარილი: უკუეთუ მარილი განწბილდეს, რაჲ-მე შეიშრტილოს? გაქუს თქუენ მარილი და მშვდობასა ჰყოფდით ურთიერთას.

10

1. | და აღდგა მიერ იესუ და მოვიდა | საზღვართა ჰურიასტანისათა, წიალ იორდანესა, და შეკრებოდა კუალად მისაერი, და, ვითარცა ჩუეულ იყო, კუალად ასწავებდა მათ.

1. და აღდგა მიერ და მოვიდა სა[ზ]-ღვართა ჰურიასტანისათა, წიალ იორდანესა, და თანა-უვიდოდა მას ერი მრავალი, და, ვითარ ჩუეულ იყო, ასწავებდა მათ.

1 უკელოდას E. 2 გეჰენიისა DE. 3 მკელობლისა DE. 4 სხმასა]-DE. 5 მათი]-E. 6 ყოველი (ყ'ი) D.

1 მოიკუეთე C. 2 თუალი C. 3 ერთ-თუალისა C. 4 დ'ასასა C.

DE

C

2. ხოლო ფარისევლები იგი ჰკითხვიდნენ მას: უკუეთუ ჯერ-არს კაცისა ცოლისა თვისისა განტევიება? და გამოსცდიდეს მას.

3. ხოლო თავადმან მიუგო და ჰრქჳა მათ: ვითარ გამცნო თქუენ მოსე?

4. ხოლო მათ ჰრქჳეს: მოსე ¹ ბრძანა წიგნი განტევიებისაჲ მიცემად და განტევიებად.

5. მიუგო იესუ და ჰრქჳა მათ: გულფიცხელობისა ² თქუენისათჳს დაწერა მოსე ¹ მცნებაჲ ეგე.

6. ხოლო დასაბამითგან დაბადებისაჲთ მამაკაცად და დედაკაცად შექმნა იგინი და თქუა:

7. ამისთჳს დაუტევოს ³ კაცმან მამაჲ თჳსი და დედაჲ თჳსი და შეეყოს ცოლსა თჳსსა,

8. და იყვნენ ორნივე ერთ ჯორც, ვითარმედ არღარა არიან ორ, არამედ ერთ ჯორც.

9. რომელნი-იგი ⁴ ღმერთმან შეაუღლნა, კაცი ნუ განაშორებნ.

10. და მერმე სახლსა შინა მაგისვე სიტყჳსათჳს ჰკითხვიდეს მას ⁵ მოწაფენი მისნი ⁶.

11. ხოლო იესუ ჰრქჳა მათ: უკუეთუ განუტევოს ⁷ ქმარმან ცოლი თჳსი და შეირთოს სხუაჲ, ამან იმრუშა.

12. და ცოლი თუ განვიდეს ქმრისაგან და შეერთოს სხუასა, მანცა იმრუშა.

13. და მოჰგურიდეს მას ყრმებსა, რათაჲ ჯელი დაჰსდვას ⁸ მათ; ხოლო მოწაფენი აყენებდეს მათ, რომელნი-იგი მოჰგურიდეს.

14. ვითარცა იხილა იგი იესუ, შეჰპრისხნა ⁹ მათ და ჰრქჳა: აცადეთ ყრმებ-

2. და მოუტდეს მას ფარისევლები და ჰკითხვიდეს მას: [ჯ]ერ თუ არს ქმრისა ცოლისა დატევიება? რამეთუ გამოსცდიდეს მას.

3. მან მიუგო და ჰრქჳა მათ: რაჲ გამცნო თქუენ მოსე ¹?

4. ხოლო მათ ჰრქჳეს: მოსე ბრძანა წიგნი განსატევიელი დაწერად და განტევიებად.

5. მიუგო იესუ და ჰრქჳა მათ: გულფიცხელობისა თქუენისათჳს დაწერა მცნებაჲ ესე.

6. ხოლო დასაბამითგან დაბადებისაჲთ მამლად და დედლად შექმნა იგინი ღმერთმან და თქუა:

7. ამისთჳს დაუტეოს კაცად-კაცადმან მამაჲ თჳსი და დედაჲ თჳსი და შეეყოს: ცოლსა თჳსსა,

8. და იყვნენ ორნი ერთ ჯორც. ამინ-ერთგან არღარა არიან ორ, არამედ ერთ ჯორც.

9. აწ რომელ ღმერთმან შეაუღლნა, კაცი ნუ განაყენებნ.

10. და სახლსა შინა მერმე ამისთჳს მოწაფენი მისნი ჰკითხვიდეს მას.

11. და ჰრქჳა მათ: და-თუ-უტეოს დედაკაცმან ქმარი თჳსი და ცოლ-ეყოს სხუასა ², იმრუშოს.

12. და მამაკაცმან თუ დაუტეოს ცოლი თჳსი და ცოლ-იყოს სხუაჲ, იმრუშოს.

13. და მოართუმიდეს მას ყრმებსა, რათამცა ჯელი დასდვა მათ; ხოლო მოწაფენი ჰრისხვიდეს მომრთუმელთა ³ მათ.

14. იხილა რაჲ იესუ, შეჰპრისხნა და ჰრქჳა: აცადეთ ყრმებსა მიგას მოსლვად.

1 მოსე E. 2 გულფიცხელობისა D. 3 დაუტეოს D. 4 რომელნი D. 5 მას]—E. 6 მისნი მისთჳს DE. 7 განუტეოს D. 8 დასდვას E. 9 შეპრისხ E.

1 მოსე C. 2 სხუასა C. 3 ხელნაწერში თითქო „მორთულთა“ იკითხება: (სიტყვები: „ხოლო მოწაფენი... მათ“ გამოჰრჩენია და წვრილად ჩაუწერია).

DE

C

სა მაგას მოსლვად ჩემდა და ნუ აყენებთ მაგათ, რამეთუ ეგევითართად არს სასუფეველი ცათად.

15. ამენ გეტყვ თქუენ: რომელმან არა შეიწყნაროს სასუფეველი ღმრთისად ვითარცა ყრმაჲ, ვერ შევიდეს მას.

16. და შეიტყობოდა მათ და დაასხმიდა კელთა მათ ზედა და აკურთხევედა მათ.

17. და ვითარცა გამოვიდა იგი გზასა, და აჰა ესერა მდიდარი ვინმე მორბიოდა მისა და მუქლნი დაიდგნა მის წინაშე, ევედრებოდა მას და ეტყოდა: მოძლუარო სახიერო, რომელი საქმე¹ ექმნე, რათა ცხორებამ საუკუნომ დავიმკვდრო?

18. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: რაჲსა მეტყვ მე სახიერით? არავინ არს სახიერ, გარნა მხოლოდ ღმერთი.

19. მცნებანი იცნი: ნუ კაც-ჰკლავ, ნუ იპარავ, ნუ ცილსა ჰსწამებ², პატივ-ეც³ მამასა შენსა და დედასა შენსა.

20. ხოლო მან მიუვო და ჰრქუა მას: ესე ყოველი ვყავ სიკაბუკით ჩემითგან; რაჲ-ლა მაკლს მე?

21. ხოლო იესუ მიჰხედა და შეუყუარა-და იგი და ჰრქუა მას: უკუეთუ გნებავს სრულ ყოფამ, წარვედ და, რაოდენი გაქუს, განყიდე და მიეც გლახაკთა და გაქუნდეს საუწჯე⁴ ცათა შინა და მოვედ და შემომიდეგ მე.

22. ხოლო იგი შეწუნხა ამის სიტყვსათს და წარვიდა მწუხარე⁵, რამეთუ აქუნდა მონაგები ფრიად.

23. და მიმოიხილა იესუ და ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა: ამენ გეტყვ თქუენ, ვითარმედ⁶ ძნიად შევიდენ⁷ სასუფეველსა ღმრთისასა, რომელთა აქუნდეს საფასე⁸.

ჩემდა და ნუ აყენებთ მაგათ, რამეთუ ეგევითართად არს სასუფეველი ღმრთისად.

15. მართლიად გეტყვ თქუენ: რომელმან არა შეიწყნაროს სასუფეველი ღმრთისად ვითარცა ყრმაჲ, ვერ შევიდეს მას.

16. და შეიტყბნა იგინი და დასდვა კელი მათ ზედა და აკურთხნა იგინი.

17. და ვითარ გამოვიდოდა იგი გზად, მირბიოდა ვინმე ერთი, იმუქლნა, ევედრებოდა მას და ჰკითხვიდა: მოძლუარ¹ ქველის მოქმედ, რაჲ ექმნე, რაჲთა ცხორებამ საუკუნომ დავიმკვდრო?

18. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: რაჲსა მეტყვ მე ქველის მოქმედით? არავინ არს ქველის მოქმედი, გარნა მარტოდ ღმერთი.

19. მცნებანი იცნი: ნუ იმრუშებ, ნუ კაც-ჰკლავ, ნუ იპარავ, ნუ ცილსა სწამებ, თავ-უყავ მამასა შენსა და დედასა შენსა.

20. ხოლო მან მიუვო და ჰრქუა მას: მოძლუარ², ესე ყოველი მიყოფის სიკაბუკით ჩემითგან.

21. და იესუ მიხედა მას და შეუყუარა-და იგი და ჰრქუა მას: ერთ-ლა გაკლს შენ: გულად, რაჲცა გიც, განყიდე და მიეც გლახაკთა³ და მოილო შენ საფასე ცათა შინა და აღიდე ჯუარი, მოვედ და შემომიდეგ მე.

22. ხოლო იგი დაწუნხა სიტყუასა⁴ მას ზედა და წარვიდა მწუხარედ, რამეთუ იყო იგი ნაყოფიერ ფრიად.

23. და მიხედა იესუ და ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა: ვითარ ძნელ არს ფასიერთად შესულად⁵ სასუფეველსა ღმრთისასა!

1 საქმე D. 2 სწამებ E. 3 პატი-ეც E. 4 საუჯე D. 5 მწუხარე D. 6 ვითარ (ვ'რ) D. 7 შევიდეს E. 8 საფასე D. 1 მოძ C. 2 მოძლარ C. 3 სიტყვასა C. 4 ასეა

DE

C

24. ხოლო მოწაფეთა დაუკვრდებოდა სიტყუისას ამას ზედა, ხოლო იესუ კუალად მიუგო და ჰრქუა მათ: შეილნო, რაოდენ ძნელ არს, რომელნი საფასეთა ესენ, შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა!

25. უადვილეს არს მანქნისა საბელი ჭურელსა ნემსისასა განსლვად, ვიდრე მდიდარი სასუფეველსა ღმრთისასა შესლვად.

26. ხოლო მათ უმეტესად განუკვრდებოდა და იტყოდეს ურთიერთას: და ვისმე კელ-ეწიფების ცხოვრებად¹?

27. მიჰხედა მათ იესუ და ჰრქუა: კაცთა მიერ შეუძლებელ არს ესე, არამედ არა ღმრთისაგან, რამეთუ ყოველივე შესაძლებელ არს ღმრთისა მიერ.

28. იწყო პეტრე სიტყუად მისა და თქუა: აჰა ესერა ჩუენ დაუტევეთ ყოველი და შეგიდგთ შენ.

29. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ამენ გეტყვ თქუენ: არავინ არს, რომელმან დაუტეგოს² სახლი გინა ძმანი გინა დანი გინა დედა გინა მამა გინა ცოლი გინა შეილნი გინა აგარაკი ჩემთს და სახარებისა ამისთს,

30. უკეთეთ არა მდღლოს ასი წილი ეამსა ამას სახლი | და ძმანი და დანი და დედა და მამა და შეილნი და აგარაკნი შემდგომად³ დევნულებისა და საუკუნესა მას მომავალსა ცხოვრებად საუკუნოა.

31. ხოლო მრავალნი იყენენ პირველნი უკუნანასკნელ, და უკუნანასკნელნი პირველ.

32. და იყენეს იგინი გზასა ზედა და აღვიდოდეს იერუსალმდ; და⁴ იესუ წინა-უძლოდა მათ, (და)⁵ დაუკვრდებოდა

24. და მოწაფენი იგი მისნი დასულეზულ იყენეს¹ სიტყუისას მას მისსა ზედა. ხოლო იესუ მერმე მიუგო და ჰრქუა მათ: შეილნო, რადენ ძნელ არს ფასის მოსაფეთად სასუფეველსა ღმრთისასა შესლვად!

25. უადვილეს არს ზომ-საბელისა განსლვად ჭურელსა ნემსისასა, ვიდრე-ღარა მდიდარი სასუფეველსა ღმრთისასა შესულად².

26. და მათ უფროს დაუკვრდებოდა³ და იტყოდეს ურთიერთას: და ვინმე უძლოს ცხოვრებად?

27. მიხედა რად იესუ და ჰრქუა მათ: კაცთაგან ვერ შესაძლებელ არს, ხოლო ღმრთისაგან არა ვერ, არამედ ყოველი შესაძლებელ არს ღმრთისაგან.

28. იწყო მისა სიტყუად პეტრე⁴: აჰა ესერა ჩუენ დაუტევეთ ყოველი და შეგიდგთ შენ.

29. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: მართლიად გეტყუ თქუენ: არავინ არს, რომელმან დაუტევა სახლი გინა ძმანი ანუ დანი ანუ მამა ანუ დედა ანუ შეილნი ანუ აგარაკი⁵ ჩემთს გინა თუ სახარებისა ამისთს,

30. ვითარცა არა მოილო ასი წილი აწ ეამსა ამას სახლები და ძმანი და დანი და დედა და შეილნი და აგარაკები დევნულებითურთ და საუკუნესა მას მომავალსა ცხოვრებად საუკუნს.

31. რამეთუ მრავალნი იყენენ წინანი უკუნა, და უკუნანი წინა.

32. და იყენეს⁶ იგინი გზასა, აღვიდოდეს იერუსალმდ⁷; და წარუძლოა⁸ მათ იესუ, და დაკვრებულ⁹ იყენეს და იგი-

1 ცხოვრებად E. 2 დაუტეგოს D. 3 და შემდგომად E. 4 და |—D. 5 და|—DE.

1 იყენეს C. 2 ასეა. 3 დაუკვრდებოდა C. 4 პეტრე C. 5 აგარაკი C. 6 იყენეს C. 7 იძლოდა C. 8 წარუძლოა C. 9 დაკვრებულ C.

DE

C

მოწაფეთა. ხოლო ივინი მოჰსდევდეს¹ მას და ეშინოდა კითხვად. და წარმოიყვანნა კულად ათორმეტნი იგი და იწყო მათა თხრობად მერმისა, რომელი შემთხუვეად იყო მისა,

33. რამეთუ: აჰა ესერა აღვალთ იერუსალმდ, და ძმ კაცისაჲ მიეცეს მღღელთ მოძღუართა და მწიგნობართა, და დასაჯონ იგი სიკუდილ და მიჰსცენ² იგი წარმართთა;

34. და ეციხევედენ მას და ტანჯონ იგი, ჰნერწყუვიდენ მას და მოკლან იგი, და მესამესა დღესა აღდგეს.

35. და მოუტდეს მას იაკობ და იოვანე, ძენი³ ზებედესნი, და ჰრქუეს მას: მოძღუარ, გუნებავს, რაჲთა, რომელი გთხოვოთ⁴, მიყო ჩუენ.

36. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: რაჲ გნებავს ჩემგან, და გიყო თქუენ?

37. ხ⁵ მათ ჰრქუეს: მომეც ჩ⁶, რაჲთა დაეხსნდეთ ერთი მარჯუენით და ერთი მარცხენით შენსა დღესა⁷ მას დიდებისასა.

38. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: არა იციოთ, რასა ითხოვთ, ძალ-გიცა სასუმელი შესუმად, რომელი მე შევსუა, და ნათლისღებაჲ, რომელი მე ნათელ-ვილო, ნათელ-ილოთ?

39. ხოლო მათ ჰრქუეს მას: ძალ-გვც. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: სასუმელი სამე, რომელი მე შევსუა, შესუათ, და ნათლისღებაჲ⁸, რომელი მე ნათელ-ვილო, ნათელ-ილოთ,

40. ხოლო დაჯდომად მარჯუენით ჩემსა და მარცხენით ჩემსა არა არს ჩემი მიცემად, არამედ ვიეთა⁹ განმზადებულ არს.

41. და ესმა ესე ათთა მათ და იწყეს რისხვად იაკობისა და იოვანესა.

ნი შეუდგეს მას და ეშინოდა. და წარიყვანნა მერმე ათორმეტნი იგი და იწყო მათა სიტყუად, რაჲ-იგი შემთხუვეად¹ იყო მერმე მისა,

33. ვითარმედ: ესერა აღხუალთ² იერუსალმდ³, და ძე კაცისაჲ მიცემად არს მღღელთ მოძღუართა და მწიგნობართა, და დასაჯონ იგი სიკუდილითა და მისცენ იგი წარმართთა;

34. და ეციხევედენ მას და სტანჯვიდენ მას და ჰნერწყვდენ მას და მოკლან იგი, და მესამესა დღესა აღდგეს.

35. და მოუტდეს მას იაკობ და იოვანე, ძენი ზებედესნი, და ჰრქუეს: მოძღუარ, გუნებავს, რაჲთა, რაჲცა გთხოვოთ, მიყო ჩუენ.

36. ხოლო მან ჰრქუა მათ: რაჲ გნებავს ჩემგან ყოფად თქუენდა?

37. მათ ჰრქუეს მას: მოგუეც ჩუენ, რაჲთა დაეხსნდეთ მარჯულ შენსა და მარცხლ დიდებასა შენსა.

38. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არა უწყით, რასა ითხოვთ. გიძლავს სასუმელისა შესუმად, რომელ ჩემდა შესუმად არს, ანუ ნათლისღებაჲ, რომელსა მე ნათლისღებად ვალ, (ნათელს-ილოთ)?⁴

39. მათ ჰრქუეს: გვძლავს⁵. ჰრქუა მათ იესუ: სასუმელი იგი, რომელ ჩემდა შესუმად არს, შესუათ, და ნათლისღებაჲ, რომელსა მე ნათლისღებად ვალ, ნათელს-ილოთ,

40. ხოლო დაჯდომად მარჯუენით ჩემსა და მარცხენით არა ჩემი არს მიცემად, არამედ რომელთათჳს განმზადებულ არს.

41. და ვითარ ესმა ათთა მათ, იწყეს გულის წყრომად იაკობისთჳს და იოვანესთჳს.

1 მოსდევდეს E. 2 მისცენ E. 3 ძენი D. 4 გთხოვთ D. 5 დღესა E. 6 ნათლისღებაჲ E. 7 ვითა D.

1 შემთხუვეად C. 2 ასეა (მოსალოდნელი იყო: აღვალთ). 3 იმღმდ C. 4 ნათელს-ილოთ)—C. 5 გუძლავს C.

DE

C

42. ხოლო იესუ მოუწოდა და ჰრქუა მათ: უწყითა, რამეთუ რომელნი-იგი ჰგონებდნენ მთავრად წარმართთა, უფლებდნენ მათ ზედა, და დიდ-დიდნი მათნი კელმწიფებდნენ მათ ზედა?

43. ხოლო არა ეგრე იყოს თქუენ შორის, არამედ რომელსა უნდეს თქუენ შორის დიდ ყოფად, იყოს იგი მონა ყოველთა¹.

44.

45. და რამეთუ ძმცა კაცისად არა მოვიდა, ვითარმცა იმსახურა ვისგანმე, არამედ მსახურებად და მიცემად სულისა თვისისა საჯსრად მრავალთა.

46. და მოვიდეს იერიქოდ. და ვითარცა გამოვიდოდა იესუ და მოწაფენი მისნი იერიქოვით და ერი მრავალი მათ თანა, ძმ ტიმესი ბარტიმოს, ბრმად, ჯდა მთხოველად გზასა თანა.

47. და ესმა, რამეთუ იესუ ნაზარეველი არს, იწყო ღალადებად და სიტყუად: ძეო დავითისო, შემიწყალე² მე!

48. და ჰრისხვიდეს³ მას მრავალნი, რაათა დადუმნეს; ხოლო იგი უფროვს ღალადებდა: იესუ⁴, ძეო დავითისო, შემიწყალე მე!

49. და დადგა იესუ და ბრძანა მოწოდება მისი. და მოუწოდეს ბრმასა მას და ეტყოდეს: ნუ || გეშინინ, აღდეგ, გიწესს შენ.

50. ხოლო მან დააბნია სამოსელი თვისი, აღდეგა და მოვიდა მისა.

51. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: რა გნებაეს, რა გიყო შენ? ხოლო ბრმამან მან ჰრქუა მას: მოძლუარ, რაათა აღვიხილნენ თუალნი ჩემნი.

52. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: გულე

42. ხოლო მან მოუწოდა და ჰრქუა მათ: უწყით, რამეთუ რომელნი ჰგონებდნენ მთავრობად წარმართთა ზედა, ეუფლნენ მათ, და მდიდარნი კელმწიფებდნენ მათ ზედა?

43. ხოლო თქუენ შორის არა ეგრე იყოს, არამედ რომელსა უნდეს, რათამცა იყო დიდ თქუენ შორის, იყავნ თქუენდა მსახურ;

44. და რომელსა უნდეს თქუენგანსა, რათამცა იყო წინა, იყავნ ყოველთა მონა.

45. რამეთუ ძე კაცისადცა არა მოვიდა, რათამცა იმსახურა ვისგანმე, არამედ მსახურებად და მიცემად თავისათვისისა საჯსრად მრავალთა წილ.

46. და მოვიდეს იერიქოდ. და ვითარცა გამოვიდოდა იერიქოვით მოწაფეთურთ თვისით და ერი მრავალი, ძმ ტიმესი ბარტიმე, ბრმად, ჯდა იგი გზასა. თანა მთხოველად.

47. და ვითარესმა, რამეთუ იესუ ნაზარეველი არს, იწყო ღალადებად და სიტყუად: ძეო დავითისო, მიწყალე მე!

48. ჰრისხვიდეს მას მრავალნი, რათამცა დადუმნა; ხოლო იგი ჯეკმა უფროვს ღალადებდა და იტყოდა: ძეო დავითისო, მიწყალე მე!

49. და ფერვი დაიპყრა იესუ და ჰრქუა მოწოდება მისი. და მოუწოდეს ბრმასა მას და ჰრქუეს: აღდეგ, ნუ გეშინინ, გიწესს.

50. მან დაავლო ფიჩვ თვისი, აღდეგა და მივიდა იესუმსა.

51. და მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: რა გნებაეს, და გიყო შენ? ხოლო ბრმამან მან ჰრქუა მას: ჰრამბონი, რაათა აღვიხილნენ.

52. და ჰრქუა: გულე, სარწმუნობა-

1 ყოველთა მონა E. 2 შემიწყალე D. 3 D-ს გადაწერს პირველად „რისხვიდეს“ დაუწერიო, მაგრამ შემდეგ თავზე ჰ დაუმატებია. 4 იესუ] — D.

DE

C

ვილოდე, სარწმუნოებებამან შენმან გა-
ცხოვნა შენ¹. და მეყსეულად აღიხილნა
და მიჰსდევდა² მას გზასა ზედა.

მან შენმან გაცხოვნა შენ. და მუნქუესეგ
აღიხილნა და მისდევდა მას.

11

1. და რაჟამს მიეახლნეს იერუსალმს,
ბეთბაგედ და ბეთანიად, მთასა თანა ზე-
თის ხილთასა, წარავლინნა ორნი მოწა-
ფეთაგანნი

2. და ჰრქუა: წარვედით დაბასა მას,
რომელ არს წიხნაზე თქუენსა; და შე-
რაა-ხვდოდით² მას, ჰპოვოთ³ კიცჳ და-
ბმული, რომელსა კაცი არღა დაჯდო-
მილ არს; აღჰქსენით იგი და მომგუარეთ
მე.

3. და უკუეთუ ვინმე გრქუას რაჲ
თქუენ, არქუთ, ვითარმედ: უფალსა მა-
გისსა უკმს უგე, და მეყსეულად მოა-
ვლინოს აქა.

4. ხოლო ივინი წარვიდეს და პოვეს
კიცჳ იგი დაბმული კართა თანა გარე-
შე⁵ შესავალსა და აღჰქსნეს იგი.

5. | ხოლო მუნ მდგომარენი ვინმე
ეტყოდეს მათ: რასა ჰწამთ⁶ და აღჰქს-
ნით⁷ კიცუსა მაგას?

6. ხოლო მათ ჰრქუეს, ვითარცა-იგი
უბრძანა მათ იესუ; (და)⁸ დაუტევეს
მათ.

7. და მოჰგუარეს კიცჳ იგი იესუს. და
დაასხეს მას ზედა სამოსელი, და და-
ჯდა მას ზედა.

8. და მრავალნი სამოსელსა მათსა
დაუფენდეს გზასა ზედა, და სხუანი
რტოთა მოჰკათედეს ხეთაგან და დაუ-
ფენდეს გზასა ზედა.

9. და რომელნი წინა-უძლოდეს⁹ და
რომელნი უკუანა შეუდგეს, დაღადებ-
დეს და იტყოდეს: ჰსანა¹⁰ მაღალსა!

1. და რაჟამს მიეახლნეს იერუსა-
ლმს¹, ბეთბაგედ და ბეთანიად, მთა-
სა ოდენ ზეთის ხილთასა, წარავლინნა
ორნი მოწაფეთაგანნი

2. და ჰრქუა მათ: მივედით დაბასა
მას, რომელ არს პირსპირ თქუენსა;
და მუნქუეს, ვითარცა შეხვდეთ² მუნ,
ხ³ ჰპოოთ კიცჳ³ დაბმული, რომელსა კაც-
თაგანი არა დაჯდომილ არს; აღჰქსენით
იგი და მომგუარეთ მე.

3. და გრქუას თუ რაჲ ვინმე თქუენ,
არქუთ თქუენ, ვითარმედ: უფალსა
მაგისსა უკმს, და აღრე მომიძღუანოს
იგი აქა.

4. მი-რაჲ-ვიდეს, პოეს⁴ კიცჳ³ და-
ბმული კართა თანა უბანსა ზედა და აღ-
ქსნიდეს მას.

5. და რომელნიმე მუნ მდგომარენი
ეტყოდეს მათ: რასა იქმთ? რად აჰქსნით
კიცუსა მაგას?

6. ხოლო მათ ჰრქუეს, ვითარცა უბრ-
ძანა მათ იესუ; და მიუტევეს მათ.

7. და მოჰგუარეს კიცჳ³ იგი იესუს.
და დაასხეს მას ზედა სამოსელი მათი,
და დაჯდა მას ზედა.

8. და მრავალნი სამოსელსა მათსა
დაუფენდეს გზასა ზედა, და სხუანი რტო-
ებსა მოჰკათედეს ხეთაგან და დაუფენდეს
გზასა ზედა.

9. და რომელნი-იგი წინა-უძლოდეს
და რომელნი უკუანა შეუდგეს, დაღა-
დებდეს და იტყოდეს: დიდებამა მაღალ-

1 შენი D. 2 მისდევდა E. 3 შე-რაა-ხვდოდით DE. 4 ჰპოოთ D. 5 გარეშე E. 6 ზამთ D.
7 აჰქსნით E. 8 და | —DE. 9 წინა-უძლოდეს D. 10 ოსანა E.
1 ი¹სლმდ C. 2 შეხუდეთ C. 3 კიცუ C. 4 და პოეს C.

DE

C

კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისადათ!

10. კურთხეულ არს მოსლვად მეუფისაჲ, დავითის, მამისა ჩუენისაჲ! მშუღობაჲ ზეცასა და დიდებაჲ მალალთა შინა!

11. და შევიდა იერუსალმდ, ტაძარსა მას და მიმოჰხედვიდა¹ ყოველსა, რამეთუ მწუხრი იყო ჟამი იგი. და გამოვიდა ბეთანიად ათორმეტთა თანა.

12. და ხელისაგან, ვითარ გამოვიდოდეს იგინი ბეთანიადათ, შეეშშია.

13. და იხილა || ლელჲ შორით, რომელსა ესხა ფურცელი, და მოვიდა, უკუეთუმცა პოვა რაჲ მას შინა. და ვითარცა მოვიდა მისა, არარაჲ პოვა, გარნა ფურცელი ხოლო, რამეთუ არა იყო ჟამი ლელჲსაჲ.

14. და² ჰრქუა მას: ნულარამცა ვინ ჰამს უკუნისაღმდეგ შენგან ნაყოფსა. და ესმოდა ესე მოწაფეთა მისთა.

15. და მოვიდა იესუ იერუსალმდ და შევიდა ტაძარსა მას და იწყო გამოსხმად განმსყიდელთა და მომსყიდელთა მიერ ტაძრით; და ტაბლები იგი მიეკრძმეთაჲ განუბნია და სასხლომელები იგი მსყიდელთაჲ მათ ტრედისათაჲ დაუმჴუა.

16. და არა უტყევებდა, რადთა განვიხმე-ილოს კურპერი მიერ ტაძრით.

17. და ასწავებდა და ეტყოდა, რამეთუ: წერილ არს: სახლსა ჩემსა სახლსა ლოცველ ერქუას ყოველთაგან წარმართთა, ხოლო თქუენ გიყოფიეს იგი ქუაბ ავაზაკთა.

18. და ესმა ესე მღდელთ მოძღუართა მათ და მწიგნობართა და ეძიებდეს, ვითარმცა წარწყმიდეს იგი; | და ეში-

სა! კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისადათ!

10. კურთხეულ არს, რომელ მოსლვად არს სუფევად მამისა ჩუენისა¹ დავითისი! მშუღობაჲ² ცათა შინა და დიდებაჲ მალალთა შინა!

11. და შევიდა იერუსალმდ³ სამღდელოსა მას ( ) გამოვიდა ბეთანიად ათორმეტითურთ.

12. და ( ) და შეეშშია.

13. და იხი(ლა შორით ლელჲ) ფურცლოვანი (?), (მო)ვიდა რამცა პოვა და ვითარცა მოვიდა, არარაჲ პოვა, გარნა ფურცელი, ხ, რ არა იყო ჟამი ლელჲსაჲ.

14. მიუგო და ( ) შენგან ნუცამცა ვინ ( )

15. ( ) შევიდა სამღდელოსა (?) (მას)სა შინა (ტაბ)ლები იგი მე( )

საე)რძლები (?) იგი ტრედის; მოფარდელთაჲ დაამჴუა.

16. და არავის უფლობდა, ვითარმცა ვის შინა-განაქუნდა კურპელი სამღდელოდათ.

17. და ასწავებდა მათ და ეტყოდა: წერილ არს, ვითარმედ: სახლსა ჩემსა სახლსა თაყუანის[ს]-საცემელ ეწოდ(ოს) ყოველთა ნათესავთა, ხოლო თქუენ გიყოფიეს ქუაბ ავაზაკთა.

18. და ესმა მღდელთ მოძღუართა მათ და მწიგნობართა და ეძიებდეს, რადთა მცა წარწყმიდეს იგი; და ეშინო-

1 მიმოხედვიდა D. 2 და] — D.

1 ჩუენისაჲ C. 2 მშუღობაჲ C. 3 იშლმდ C. [ამის შემდეგ გადაწერს შეცდომა მოჰსვლია და მთელი სვეტი (ტაბ. 89, ხ. 1ა) ამოუფხვკია და 11—16 მუხლების სიტყვები ჩაუწერია. მარჯვნივ ეს მეორე ნაწილი ბევრგან არ იკითხება. ამოკითხულთაგანც ზოგი შეიძლება საეკვო იყოს].

D E

C

ნოდა მისა, რამეთუ ყოველი ერი გან-
კვრებულ იყო მოძღურებასა მისსა.

19. და ვითარცა იყო მწუხრი, განვი-
დოდა¹ გარეშე² ქალაქსა.

20. და ვითარცა თანა-წარჰვიდოდეს
განთიად, იხილეს ლელჳ იგი განწმელი
ძირითგან.

21. და მოევსენა პეტრეს და ჰრქუა
მას: მოძღუარ, აჰა ლელჳ იგი, რომელი
ჰსწყევე³, განვმა.

22. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ:

23. გაქუს სარწმუნოებდა ღმრთისაჲ.
ამენ გეტყვ თქუნ, ვითარმედ რომელ-
მან ჰრქუას მთასა ამას: აღიფხუერ და
შთავარდი ზღუად! და არა შეორგულ-
დეს გულსა თჳსსა, არამედ ჰრწმენეს,
რამეთუ რომელი თქუას⁴, იქმნეს, და
იყოს ეგრე.

24. ამისთჳს გეტყვ თქუნ: ყოველსა
რომელსა ლოცვასა შინა ითხოვდეთ,
გრწმენინ, რამეთუ მოიღოთ, და გეყოს
თქუნ.

25. და რაჟამს ჰსდგეთ⁵ ლოცვასა ში-
ნა, მიუტევეთ, უკუეთუ გაჰსოვს⁶ რამე
ბოროტი ვისთჳსმე, რაჟთა მამამანცა
თქუნმან, რომელ არს ცათა შინა, მი-
გიტევენეს⁷ შეცოდებანი თქუნნი.

26.

27. || და მოვიდეს კუალად იერუსალმდ.
და ვითარცა იქცეოდა იგი ტაძარსა მას
შინა, მოვიდეს მისა მდდელთ მოძღუარნი
იგი და მწიგნობარნი და ხუცესნი

28. და ეტყოდეს მას: რომლითა გელ-
მწიფებითა იქმ შენ ამას, და ვინ მოგცა
შენ გელმწიფებაჲ ესე?

და მისა, რამეთუ ყოველსა მას ერსა და-
უკრდებოდა¹ მოძღურებაჲ იგი მისი.

19. და ვითარ შემწუხრდის, გამოვი-
დიან გარე ქალაქსა.

20. და ვითარ თანა-წარჰვიდოდეს დი-
ლითი, იხილეს ლელჳ იგი განწმელი ძი-
რითურთ.

21. და მოევსენა პეტრეს და ჰრქუა
მას: მოძღუარ², აჰა ლელჳ იგი, რომელ-
სა ჰსწყევე, განვმა.

22. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას:

23. გაქუნდეს თუ სარწმუნოებაჲ
ღმრთისაჲ, მართლიად გეტყვ თქუნ, რა-
მეთუ რომელმანცა ჰრქუას მთასა ამას
აღფხუერად და შთავადებად ზღუესა და
არა შეორგულდეს გულსა თჳსსა, არა-
მედ ჰრწმენეს, რამეთუ რომელსა იტყვს,
ვითარმედ იყოს იგი, ...³

24. ამისთჳს გეტყვ თქუნ: ყოველსა
რომელსა ლოცვასა შინა⁴ ითხოვდეთ,
გრწმენინ, ვითარმედ მოიღეთ, და გეყოს
თქუნ.

25. და რაჟამს დასდგეთ თაყუანის-
ცემად, მიუტევეთ, რაჲცა თანა-
ვის ედვას, რაჟთა მამამანცა თქუნმან ზე-
ცათამან მოგიტევენეს თქუნ შეცოდება-
ნი თქუნნი.

26.

27. და მოვიდეს მერმე იერუსალმდ⁵.
და სამდდელოს შინა ვითარ ვიდოდა,
მოუტდეს მას მდდელთ მოძღუარნი და
მწიგნობარნი და მოხუცებულნი

28. და ეტყოდეს: რომლითა გელმწი-
ფებითა ამას იქმ, და ვინ მიგცა შენ
გელმწიფებაჲ ესე?

1 განვიდა E. 2 გარეშე E. 3 სწყევე E. 4 თქუან (თქან) D. 5 სდგეთ E. 6 გაჰსოვს E. 7 მოგიტევენეს E.

1 დაუკრდებოდა C. 2 მოძღუარ C. 3 აზრი დაუშთავრებელია. მოსალოდნელი იყო: ეყოს მას, რასა-იგი იტყოდეს. 4 რომელსა ლოცვასა შინა რომელსა შინა ლოცვასა C. 5 ილმდ C.

DE

C

29. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: გკითხო თქვენ მეცა სიტყუად ერთი, და თქვენ მომიგეთ მე, და მე გითხრა თქვენ, რომლითა ჳგელმწიფებითა ამას ვიქმ:

30. ნათლის-ცემად იოვანესი ზეცით იყო ანუ კაცთაგან? მითხარო მე.

31. ხოლო იგინი განიზრახვიდეს თუსაგან და იტყოდეს: უკუეთუ ვთქუათ: ზეცით იყო, გურქუას ჩუენ: და რადასათუს არა გრწმენა მისი?

32. და უკუეთუ ვთქუათ: კაცთაგან, გუეშინის ერისა, რამეთუ ყოველთა იცოდეს იოვანე, რამეთუ წინაწარმეტყუელი იყო.

33. და მიუგეს მათ იესუს და ჰრქუეს: არა ვიცით. და იესუ მიუგო მათ და ჰრქუა: არცა მე გითხრა თქვენ, რომლითა ჳგელმწიფებითა ამას ვიქმ.

29. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: გენბავს, თუ მეცა გკითხო თქვენ ერთი სიტყუად¹, მომიგეთ მე, და გითხრა თქვენ მეცა, რომლითა ჳგელმწიფებითა ამას ვიქმ:

30. ნათლის-ცემად იოვანესი ცით გარდამო იყო ანუ კაცთაგან? მიზხარო მე.

31. და განიზრახვიდეს ურთიერთას და იტყოდეს: ვთქუათ, თუ: ცით გარდამო იყო, გურქუას ჩუენ: რადასათუს არა გრწმენა მისი?

32. უკუეთუ ვთქუათ, თუ: კაცთაგან, ეშინოდა² ერისაგან, რამეთუ ყოველსა წინაწარმეტყუელად³ აქუნდა იოვანე, რამეთუ ჳგელმწიფეა წინაწარმეტყუელი იყო.

33. და მიუგეს იესუს და ჰრქუეს: არა უწყით. და მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არცა მე გითხრა თქვენ, რომლითა ჳგელმწიფებითა ვიქმ ამას.

12

1. | და იწყო მათა იგავით სიტყუად: კაცმან ვინმე დაასხა ვენაჯი და ზღუდე გარე-მოჰსდვა¹ და ქმნა მას შინა საწინეხელი და აღაშენა გოდოლი და მისცა იგი ქუეყანის მოქმედთა და წარვიდა.

2. და მიავლინა ქუეყანის მოქმედთა მათ ეამსა ნაყოფისასა მონად, რადთა მოილოს ნაყოფი ვენაჯისად მის.

3. ხოლო მათ შეიპყრეს და გუემეს იგი და წარავლინეს იგი² ცალიერი.

4. მერმე კუალად მიავლინა მათა სხუად მონად, და მასცა კუალად გამოეწყვნეს და წარავლინეს გინებული.

5. და მერმე სხუად მიავლინა, და მოცა მოკლეს; და სხუანი მრავალნი—რომელნიმე ტანჯნეს და რომელნიმე მოწყვდნეს.

1. და იწყო იგავით სიტყუად მათა: ვენაჯი დაასხა კაცმან და გარემოას მოზღუდა და აღმოთხარა ტავარი და ქმნა გოდოლი და მისცა იგი მოქმედთა და წარვიდა.

2. და მიუვლინა მოქმედთა მათ ეამსა მონად, რადთა მოქმედთა მათგან მოილოს ნაყოფი ვენაჯისად მის.

3. ხოლო მათ შეიპყრეს იგი, გუემეს⁴ და წარავლინეს იგი ცული.

4. და მერმე მიუვლინა მათ სხუად⁵ მონად, და იგიცა წარავლინეს გინებული.

5. და მერმე სხუად მიავლინა, და მოკლეს; და მრავალნი სხუანიცა—რომელნიმე გუემნეს⁶, რომელნიმე მოწყვდნეს.

1 გარშ-მოსდვა E, 2 იგი] —D.

1 სიტყუად C. 2 ასეა (მოსალოდნელი იყო: გუეშინის). 3 წინაწარმეტყუელად C. 4 გვე-მეს C. 5 სხუად C. 6 გუემნეს C.

DE

C

6. უკუნადასკნელ მიავლინა მათა ძმ¹ თუხი საყუარელი, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: შეიკდიმონ ძისა ჩემისათჳს.

7. ხოლო ქუეყანის მოქმედთა მათ ვითარცა იხილეს იგი მიმავალი, თქუეს ურთიერთას: ესე არს მკვდრი მისი, მოვედით და მოვკლათ ესე, და ჩუენდა იყოს || სამკვდრებელი იგი.

8. და შეიპყრეს იგი და მოკლეს და გამოაგდეს იგი მიერ სავენაჭით.

9. აწ რად უყოს მათ უფალმან მის ვენაჭისამან? მოვიდეს და მოსრნეს ქუეყანის მოქმედნი იგი და ვენაჭი იგი მიჰსცეს¹ სხუათა.

10. არცა-ლა ესე წიგნი² აღმოგიკითხავს: ლოდი, რომელ შეურაცხეყეს მამენებელთა, იგი³ იქმნა თავ საკიდურთა⁴.

11. უფლისა მიერ იყო ესე და არს საკვრველ წინაშე თულათა ჩუენთა.

12. და ეგულეზობდა შეპყრობად მისი და ეშინოდა ერისა მის, რამეთუ ცნეს, ვითარმედ მათთჳს თქუა იგავი იგი. და დაუტევეს იგი და წარვიდეს.

13. და მი-ვინმე-ავლინნეს მისა ფარისეველნი და ჰეროდიანნი, რადთა მონადირონ იგი სიტყუათა.

14. ხოლო ივინი მოვიდეს და ჰკითხვიდეს მას ზაკუფით და ჰრქუეს: მოძღუარ, ვიცი, რამეთუ ჰეშმარიტ⁵ ხარ და არარად ზრუნეად გიც ვისთჳსიგე, რამეთუ არა ჰხედავ პირსა კაცისასა, არამედ ჰეშმარიტად გზასა ღმრთისასა ასწავებ. მარქუ ჩუენ: | ჯერ-არსა⁶ მიცემად ხარკი კეისარსა ანუ არა? მივსცემ⁷ ანუ არა?

15. ხოლო თავადმან იცოდა ორგულეზად მათი და ჰრქუა მათ: რადსა გა-

6. მერმე ერთ-ლა ძმ¹ ესუა საყუარელი, მიუვლინა უკუნადასკნელს და თქუა, ვითარმედ: შეიკდიმონ ძისა ჩემისაგან.

7. ხოლო მათ მოქმედთა იხილეს რად იგი მიმავალი მათა, თქუეს, ვითარმედ: ესე არს მკვდრი¹, მოვედით და მოვკლათ იგი, და ჩუენდა იყოს სამკვდრებელი იგი.

8. და შეიპყრეს და მოკლეს და განაგდეს იგი გარეშე საყურძენსა მას.

9. რად-მე უკუე უყოს უფალმან მის ვენაჭისამან? მოვიდეს და წარწყმიდნეს მოქმედნი იგი მის ვენაჭისანი და მიჰსცეს ვენაჭი იგი სხუათა.

10. წერილიცა ესე არავე აღმოგიკითხავს: ლოდი, რომელ შეურაცხეყეს მამენებელთა, იგი იქმნა თავ კიდეთა.

11. უფლისა მიერ იყო ესე და არს საკვრველ² წინაშე თულათა³ ჩუენთა.

12. და ეძიებდეს მას შეპყრობად და შეეშინა ერისაგან, გულისგმა-ყეყეს, რამეთუ მათთჳს თქუა იგავი ესე. და დაუტევეს იგი და წარვიდეს.

13. და მოავლინეს მისა ფარისეველთაგანი ვინმე და ჰეროდიანთაგანი, რადთამცა მონადირეს იგი სიტყუათა⁴.

14. ხოლო ივინი ვითარ მოვიდეს, იწყეს კითხვად მისა ზაკუფით⁵ და ჰრქუეს: მოძღუარ, უწყით, რამეთუ ჰეშმარიტ ხარ და არარად გჳირს შენ რომლისათჳსე, რამეთუ არა თულათ-ალებ⁶ პირსა კაცისასა, არამედ ჰეშმარიტად გზასა ღმრთისასა ასწავებ. აწ მარქუ ჩუენ: | ჯერ-არს თუ ხარკისა კეისარსა მიცემად, ანუ არა მივსცეთ?

15. ხოლო მან უწყოდა ზაკულეზად იგი მათი და ჰრქუა მათ: რადსა გამოძღვით

1 მისცეს E. 2 წიგნი | წერილი E. 3 იგი | —D. 4 საკიდურთა D. 5 ჰეშმარიტი D⁶. 6 ჯერ-არსა D. 7 მივსცეთ D. 1 მეუდრი C. 2 საკურველ C. 3 თულათა C. 4 სიტყუთა C 5 ასეა. 6 თულათ-ალებ C.

DF

C

მომცდით მე, ორაგულნო? მომართუთ მე ღრაჰჰანი, და ვიხილო.

16. ხოლო მათ მოართუეს. და ჰრქჳა მათ: ვისი არს ხატი ესე და ზედაწერილო? ხოლო მათ ჰრქჳეს: კეისრისაჲ.

17. მიუგო იესუ და ჰრქჳა მათ: მიეცით კეისრისაჲ კეისარსა და ღმრთისაჲ ღმერთსა. და დაუკრღებოდა ამას ზედა და წარვიდეს.

18. და მოვიდეს მისა საღუკეველნი, რომელნი იტყოდეს, ვითარმედ: აღღგომჲჲ მკუღართჲჲ არა არს, და ჰკითხვიდეს მას და ვრტყოდეს:

19. მოძღუარ, მოსე¹ ესრეთ² დამიწერა ჩუენ: უკუეთუ ვისმე მოკუღდეს³ ძმჲჲ და ესუას მას ცოლი, და შვილი⁴ არა დაუშთეს, რაჲთა შეირთოს ძმამან მისმან ცოლი⁵ იგი მისი და აღუღინოს მკღრი ძმასა თჳსსა.

20. აწ შჳდნი ძმანი იყენეს ჩუენ შორის. და || პირველმან შეირთო ცოლი და მოკუდა, და არა დაუშთა შვილი;

21. და მეორემან შეირთო იგი და მოკუდა, და არა დაუშთა შვილი; და მესამემან ვერევე

22. ვიდრე შჳდადმდე, და არა დაუშთა შვილი. უკუანაჲსკენელ ყოველთასა მოკუდა დედაკაციცა იგი.

23. აწ უკუე აღღგომასა მას, ოდეს აღღგენ, ვის მათგანისა⁶ იყოს ცოლ, რამეთუ შჳდთავე მათ ესუა იგი ცოლად?

24. მიუგო იესუ და ჰრქჳა მათ: ამისთჳს უკუე ჰსცთებით⁷ თქუენ, რამეთუ არა იცით წიგნი, არცა ძალი ღმრთისაჲ.

25. რაჲჲმს მკუღრეთით აღღგენ, არცა იქორწინებოდიან, არცა განჰქორწინებდენ, არამედ იყენენ ვითარცა ანგელოზნი ცათა შინა.

მე, მზაკუევიარნო? მომართუთ¹ მე² ღრაჰჰანი, რაჲთა ვიხილო.

16. ხოლო მათ მოართუეს³. და ჰრქჳა მათ: ვისი არს ხატი ესე ანუ ზედადაწერილო? მათ ჰრქჳეს: კეისრისაჲ.

17. და მიუგო იესუ და ჰრქჳა მათ: მიეცით კეისრისაჲ კეისარსა და ღმრთისაჲ ღმერთსა. და დაუკრღა⁴ მათ მას ზედა.

18. და მოვიდეს საღუკეველნი მისა, რომელთა თქჳან⁵, აღღგომჲჲ არა არსო, და ჰკითხეს მას და ჰრქჳეს:

19. მოძღუარ⁶, მოსე დაგვწერა ჩუენ: ძმჲჲ თუ ვისიმე მოკუღდეს და ესუას მას ცოლი, და შვილი არა დაშდეს, რაჲთა შეირთოს ძმამან ცოლი იგი მისი და აღუღინოს თესლი ძმასა მას თჳსსა.

20. შჳდ ძმა იყენეს. და პირველმან მან შეირთო ცოლი და მოკუდა და არა დაუტევა მკღრი⁷;

21. და მეორემან შეირთო იგი და მოკუდა⁸ იგიცა[ა] და არა დაუტევა მანცა მკღრი; და მესამემან ვერევე;

22. და შჳდთავე არა დაუტევეს მკღრი. უკუანაჲსკენელ ყოველთა დედაკაცი იგი მოკუდა⁹.

23. აღღგომასა მას, რაჲჲმს აღღგენ, რომლისა მათგანისა იყოს ცოლად, რ¹⁰ შჳდთავე მათ ესუა იგი ცოლად?

24. [მ]იუგო იესუ და ჰრქჳა მათ: არა ამისთჳს სცთებით, რამეთუ არა იცით წიგნი და არცა ძალი ღმრთისაჲ?

25. [რ] ოდეს მკუღრეთით აღღგენ, არცა იქორწინებოდიან¹¹, არცა განჰქორწინებდენ, არამედ იყენენ ვითარცა ანგელოზნი ცათა შინა.

1 მოსე E. 2 ესრეთ D. 3 მოკუდეს D. 4 შვილი D. 5 ცოლილი D. 6 ჳდთაგანისა E. 7 სცთებით E.

1 მომართ C. 2 მე] ემ³ ისეა დაწერილი, რომ უფრო „ი“-ს ჰგავს. 3 მოართუეს C. 4 დაუკრღა C. 5 თქჳან C. 6 მოძღუარ C. 7 მკუღრი C. 8 მოკუდა C. 9 მოკუდა C. 10 უშდთავე C. 11 იქორწინებოდინ C.

DE

C

26. ხოლო ამისთვის, რამეთუ აღდგენ მკუდარნი, არა აღმოგვიკითხავსა წიგნსა მოსესსა, მაყულოვანსა¹ ზედა ვითარ-იგი ღმერთი ეტყუას მას: მე ვარ ღმერთი აბრაჰამისი და ღმერთი ისააკისი² და ღმერთი იაკობისი?

27. არა არს ღმერთი მკუდართაჲ, არამედ ცხოველთაჲ. ხოლო თქუენ ფრიად ჰსცთებით³.

28. და მოუტდა მწიგნობართაგანი ერთი, ესმოდა რაჲ მათი, ვითარ-იგი გამოეძიებდეს მის თანა სიტყუასა მას, იცოდა, რამეთუ კეთილად მიუფო მათ, და ჰკითხა მას მანცა, ვითარმოდ: რომელი არს პირველი მცნებაჲ?

29. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: ყოვლისა პირველად ესე არს: ისმინე, ისრაჲლ: უფალი ღმერთი შენი უფალი ერთ არს;

30. და შეიყუარო უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა⁴ შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა და ყოვლითა ძალითა შენითა. ესე არს პირველი.

31. და მეორე⁵, მსგავსი ამისი: შეიყუარო მოყუასი შენი ვითარცა თავი თვისი. უფროჲს ამათსა სხუაჲ მცნებაჲ არა არს.

32. ჰრქუა მას მწიგნობარმან მან: კეთილად, მოძღუარ, კემშარიტად ჰსთქუ⁶, რამეთუ ერთ არს ღმერთი, და არავინ არს სხუაჲ მისსა⁷ გარეშე⁸;

33. და შეყუარებად იგი ყოვლითა სულითა და ყოვლითა ძალითა და ყოვლითა გულისწმის-ყოფითა¹⁰, || და შეყუარებად მოყუასი ვითარცა თავი თვისი; უფროჲს არს¹¹ ესე ყოველთა მსხუერპლთა და შესაწირავთა.

34. და ვითარცა იხილა იესუ, რამეთუ გონიერად მიუფო¹², ჰრქუა მას: არა

26. ხოლო მკუდარნი რამეთუ აღდგენ, არა აღმოგვიკითხავსა წიგნსა მოსესსა, მაყულოვანსა ზედა ვითარ ეტყუადა მას ღმერთი და ჰრქუა: მე ვარ ღმერთი აბრაჰამისი, ღმერთი ისააკისი და ღმერთი იაკობისი?

27. არა არს ღმერთი მკუდართაჲ, არამედ ცხოველთაჲ. აწ თქუენ ფრიად სცთებით.

28. და მოუტდა მას ერთი მწიგნობართაგანი, რომელსა ესმოდა მათი ენაჲ, იხილა რაჲ მან, რამეთუ კეთილად მიუფო მათ, ჰკითხა მას: რომელი არს პირველი მცნებაჲ?

29. ჰრქუა მას იესუ: პირველად ყოვლისა: გესმოდენ ისრაჲლსა: უფალი ღმერთი ჩუენი ერთი არს;

30. და შეიყუარო უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა ძალითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა. ესე არს პირველი მცნებაჲ.

31. და მეორე, მსგავსი მისი: შეიყუარო მოყუასი შენი ვითარცა თავი შენი. უფროჲს ამათსა სხუაჲ მცნებაჲ არა არს.

32. და ჰრქუა მას მწიგნობარმან მან[ნ]: კეთილად, მოძღუარ, კემშარიტად სთქუ, რამეთუ ერთ არს, და არა არს სხუაჲ მისა გარეშე;

33. და შეყუარებად იგი ყოვლითა გულითა და ყოვლითა ძალითა და ყოვლითა გულისწმითა, და შეყუარებად მოყუასი ვითარცა თავი თვისი; და უფროჲს არს ყოველთა მრგულიად¹ დასაწუველთა და მსხუერპლთა.

34. და იესუ ვითარ იხილა, რამეთუ გაიგნებულად მიუფო, ჰრქუა მას: არა

1 მაყულოვანსა D. 2 ისააკისი D. 3 მკდრთაჲ D. 4 სცთებით E. 5 გული (გ'ლი) D. 6 მეორე D. 7 სთქუ E. 8 მისა D. 9 გარეშე E. 10 გულისწმის-ყოფითა E. 11 არს—E. 12 მოუფო D.

1 ყოველთა მრგულიად| გადასმულია: მრგულიად ყოველთა C.

DE

C

მორს ხარ შენ სასუფეველსა ღმრთისა-
აა. და არლარა ვინ იკადრა კითხვად მისა.

35. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ და
ასწავებდა ტაძარსა მას შინა: ვითარ
უკუე იტყვან მწიგნობარნი, რამეთუ: ქრი-
სტე ძე¹ არს დავითისი?

36. თუთ იგი დავით იტყვს სულითა
წმიდითა: ჰრქუა უფალმან უფალსა ჩემ-
სა: დაჯედ მარჯუენით ჩემსა, ვიდრემდე
დაესხნე მტერნი შენნი ქუეშე² ფერჯთა
შენთა.

37. თუთ იგი დავით უფლით ჰხადის³
მას, ვითარ ძმ მისი არს? და მრავალი
ერი ისმენდა მისსა ტკიბილად.

38. და იტყოდა სწავლასა მას მისსა:
ეკრძალენით მწიგნობართა მათგან, რო-
ჰელთა ჰნებაგს სამკაულითა სლგად და
მოკითხვად უბანთა ზედა

39. და ზემოჯდომად კრებულსა შო-
რის და პირველ ინჯით-ჯდომად პუ-
რის⁴ ქამასა;

40. რომელნი შეშჰამენ სახლებსა ქუ-
რიეთასა და მიზეზით განგრძობილად
ილოცვედ, რომელთა მიიღონ უმეტესი⁵
საშჯელი.

41. დადგა იესუ წინაშე ფასის სა-
ცავსა მას და⁶ ჰხედვიდა, ვითარ-იგი ერი
დასდებდა რუალსა ფასის საცავსა მას.
და მრავალთა მდიდართა დადვეს ფრიად.

42. და მოვიდა ქურივი ერთი გლა-
ხაკი და დასხნა ორნი მწულილნი.

43. და მოუწოდა იესუ მოწაფეთა
თჳსთა და ჰრქუა მათ: ამენ გეტყვ
თქუენ, რამეთუ ქურივმან ამან გლახაკ-
მან უფროგს ყოველთა შემოწირა ფასის
საცავსა ამას.

მორს ხარ სასუფეველისაგან ღმრთისა¹.
და არავინ არლარა იკადრა კითხვად მისა.

35. და მიუგო იესუ და ეტყოდა სწავ-
ლასა მას სამღვდელსა შინა: ვითარ თქვ-
ან² მწიგნობართა, ვითარმედ: ქრისტე
ძე (არს)³ დავითისი?

36. რამეთუ თავადმან დავით თქუა-
სულითა წმიდითა: ჰრქუა უფალმან
უფალსა ჩემსა: დაჯედ მარჯუენით ჩემ-
სა, ვიდრემდე დაესხნე მტერნი შენნი⁴
ქუეშე ფერჯთა შენთა.

37. თავადი დავით ეტყვს მას უფლით,
და ვითარ ძმ მისი არს? და მრავალი
ერი ისმენდა მისა წადიერად.

38. და ეტყოდა მათ სწავლასა მას შინა.
მისსა: ეკრძალენით მწიგნობართაგან,
რომელთა ჰნებაგს სამოსლითა უუენიე-
რითა სლგად და მოკითხვას⁵ ეძიებენ⁶
უბნებსა ზედა

39. და პირველად საჯდომელსა შე-
საკრებელთა შინა და მენისთაობასა ტა-
ძრობასა;

40. რომელნი შეშჰამენ სახლთა ქუ-
რიეთასა და მიზეზით განგრძობულად
თაყუანის-სცემედ, რომელთა მოიღონ-
უმეტესი საშჯელი.

41. დადგა იესუ წინაშე ფასის შესა-
წირავსა და ზედვიდა, ვითარ ერი იგი
დასდებდა კერმასა ფასის შესაწირავსა
მას ზედა. და მრავალთა მდიდართა და-
დვეს დიდადი.

42. და მოვიდა ერთი ქურივი გლახა-
კი და დასხნა ორნი ფშიტნი, რომელ-
არს დანგ⁷ ერთ.

43. და მოუწოდა მოწაფეთა თჳსთა
და ჰრქუა მათ: მართლიად გეტყვ
თქუენ, რამეთუ ქურივმან გლახაკმან უფ-
როგს ყოველთასა შეწირა შესაწირავსა
ამას ზედა.

1 ძმ D. 2 ქუეშე E, 3 ხადის D. 4 პუ|პურის E. 5 უმეტესი უდიდესი E. 6 და | და D.

1 ჯერ დაუწერია „ღ“სა და შემდეგ „მ“ „ი“-დ გადაუსწორებია C. 2 თქუნ C.
3 არს—C. 4 შენი C. 5 მოკითვას C. 6 ეძიებენ C. 7 დგ C.

DE

C

44. რამეთუ ყოველთა ნამეტნავისაგან მათისა შემოწირეს, ხოლო ამან ნაკულ-ლევეანებისაგან თვისისა ყოველი, რადცა აქუნდა, შემოწირა¹ საცხოვრებელად მი-სა.

44. რამეთუ ყოველთა მათ ნეშტისა-გან მათისა შემოწირეს, ხოლო ამან ნა-კულლევეანებისაგან თვისისა ყოველივე, რადცა ედვა, შეწირა ყოველივე საცხო-რებელი თვისი¹.

13

1. და გამო-რად-ვიდოდა იგი ტაძრით, ჰრქუა² მას ერთმან მოწაფემან მისმან: მოძღუარ, || იხილე, რაბამი ქვეები არს და რაბამი შენებულება!

2. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ჰხე-დავთა³ ამათ დიდ-დიდთა შენებულთა?⁴ ამერ გეტყვ თქუენ⁵: არა დაშთეს ქვაჲ ქვასა ზედა, რომელი არა დაირლუეს.

3. და ჯდა რად იგი⁶ მთასა მას ზეთის ხილთასა წინაშე ტაძარსა მას, ჰკითხვიდეს მას თუსაგან პეტრე და იაკობ და იოვანე და ანდრეა⁷:

4. მითხარ ჩუენ, ოდეს ყოფად არს ესე, და რად იყენენ სასწაულნი, ოდეს ესე აღესრულნენ?

5. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ეკრძა-ლენით, ნუვინმე გაცთუნნეს თქუენ.

6. რამეთუ მრავალნი მოვიდოდიან სახელითა ჩემითა და იტყუდიან, ვითარ-მედ: მე ვარ, და მრავალთა აცთუნებ-დენ.

7. რაჟამს გესმოდინ ბრძოლანი და ჰამბავნი ბრძოლათანი, ნუ შეჰსძრწუნ-დებით⁸, რამეთუ ჯგერ-არს ყოფად, არა-მედ არღა არს აღსასრული.

8. რამეთუ აღდგეს ნათესავი ნათე-სავსა ზედა და მეუფებაჲ მეუფებასა ზე-და; და იყენენ ძრვანი აღგიდ-აღგიდ, და იყენენ სიყმილინი | და სრვანი. ესე ყოველი დასაბამი საღმობათაჲ არს.

1. და ვითარ გამოვიდოდა იგი ტაძ-რით, ჰრქუა მას ერთმან მოწაფეთა² მისთაგანმან: მოძღუარ, იხილე რაბამნი ქვანი არიან. ესე და რაბამი შენებული!

2. და მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ხედავთ ამათ დიდ-დიდთა³ შენებულთა? არა დაშდეს ქვაჲ ქვასა ზედა, რომელ არა დაირლუეს.

3. და ვითარ ჯდა იგი მთასა მას ზე-თის ხილთასა, ჰკითხვიდეს მას თუსაგან პეტრე და იაკობ და იოვანე და ანდრეა:

4. მითხარ ჩუენ, ოდეს იყოს ესე, და რად სასწაული იყოს, ოდეს ესე ყოველი აღესრულებოდის?

5. და მიუგო მათ იესუ და იწყო სი-ტყუად: იგულეთ, გაცთუნნეს ნუვინ თქუენ.

6. რამეთუ მრავალნი მოვიდენ სახე-ლითა ჩემითა და თქუან, ვითარმედ: მე ვარ, და მრავალნი აცთუნენ.

7. ხოლო რაჟამს გესმოდის თქუენ ბრძოლაჲ და გჰმაჲ წყობისაჲ, ნუ აღ-ტყუდებით⁴, რამეთუ ყოფად არს, ხოლო აღსასრული არღა იყოს.

8. აღდგეს ნათესავი ნათესავსა ზედა და მეუფებაჲ მეუფებასა ზედა; და იყოს ძრვა აღგიდ-აღგიდ და სიყმილი და წყუედაჲ⁵. ხოლო ესე იყოს დასაბამ საღმობათა.

1 შეწირა E. 2 ჰრქუას (ჰრქას) E. 3 ჰხედავთ D. 4 ამას დიდ-დიდსა შენებულსა E. 5 თქუენ შენ D. 6 იგი—D. 7. ანდრია D. 8 ნუ შესძრწუნდებით E. 1 თვისი თვისი C. 2 მოწაფეთ (მწფეთ) C. 3 დიდითა C. 4 ასეა. 5 წყუედაჲ C.

DE

9. და მიგცემდენ¹ თქუენ შესაკრებელთა და კრებულსა შორის გტანჯვიდენ თქუენ, და წინაშე მთავართა და მეფეთა წარსდგეთ ჩემთვის საწამებელად მათა და ყოველთა წარმართთა.

10. ხოლო პირველად ჯერ-არს ქადაგებად სახარებად ესე.

11. და რაჟამს მიგიყვანენ თქუენ მიცემად მათა, ნუ წინადაწარ ჰზრახვით, რასა იტყოდით; არამედ რად-იგი მოგეცეს თქუენ მას ჟამსა შინა, მას იტყოდით², რამეთუ არა თქუენ იყენეთ მეტყუელნი, არამედ სული წმიდად.

12. რამეთუ მიჰსცეს³ ძმამან ძმად სიკუდილ და მამამან შვილი, და აღდგენ შვილნი მამა-დედათა ზედა და მოჰკლვიდენ მათ.

13. და იყენეთ თქუენ მოძულებულ ყოველთაგან სახელისა ჩემისათვის; ხოლო რომელმან დაითმინოს, იგი სრულიად ცხოვნდეს⁴.

14. და რაჟამს იხილოთ საძაგელი იგი ოჯრებისად⁵ მდგომარ⁶, სადა-იგი არა ჯერ-არს, — რომელი აღმოიკითხვიდეს⁷, ჰსცნობდინ⁸, — მაშინ რომელნი იყენენ ჰურიასტანს, || ივლტოდენ⁹ მთად¹⁰.

15. და რომელი ერდოსა ზედა იყოს, ნუ გარდამოვალნ სახიდ, ნუცა შევალნ აღებად რადასამე სახლისაგან თვისისა.

16. და რომელი ველსა გარე იყოს, ნუ უჟუნიქცევინ აღებად სამოსლისა¹¹ თვისისა.

17. ხოლო ვად მიდგომილთა და რომელნი აწოვებდენ¹² მათ დღეთა¹³ შინა!

18. არამედ ილოცევიდით, რადთა არა იყოს ესე ზამთარსა.

C

9. და მიგცენ თქუენ კრებულებსა და შესაკრებელთა შინა მათთა გგუემდენ¹ თქუენ და წინაშე მსაჯულთა და მეფეთა წარგადგინენ თქუენ საწამებელად მათა და ყოველთა ნათესავთა.

10. ხოლო პირველად იქადაგოს სახარებად ესე.

11. და რაჟამს მოჰყვანდეთ თქუენ და მიგცემდენ თქუენ, ნუ წინადაწარ ჰრუნავთ, რასა იტყოდით; არამედ რადცა მოგცეს² თქუენ მას ჟამსა შინა, მასცა იტყოდით, რამეთუ არა თქუენ ხართ მეტყუელნი იგი, არამედ სული წმიდად.

12. ხოლო მისცეს ძმამან ძმად სიკუდილ და მამამან შვილი, და აღდგენ შვილნი მამა-დედათა თვსთა ზედა და მოწყუდნენ³ იგინი.

13. და იყენეთ მოძულებულ ყოველთაგან სახელისა ჩემისათვის; და რომელმან დაითმინოს სრულიად, იგი ცხოვნდეს.

14. ხოლო რაჟამს იხილოთ ბილწი იგი მოჯრებისად მდგომარე, სადა არა ჯერ-იყოს, — რომელი-იგი აღმოიკითხვიდეს, გულისგმა-ჰყოფდინ, — მაშინ ჰურიასტანისანი წარივლტოდეთ მთად⁴.

15. და რომელ ერდოებსა ზედა იყენენ, ნუ გარდამოვლენედ სახიდ, ნუცა შევლენედ აღებად რადასამე სახლისაგან თვისისა.

16. რომელი ველსა გარე იყოს, ნუ უჟუმოიქცევინ კუალსა აღლებად⁵ სამოსლისა თვისისა.

17. ხოლო ვად მუტელ-ქმნულთა მათ და მაწონებელთა მათ დღეთა შინა!

18. ხოლო ილოცევიდით, რადთა არა იყოს სივლტოლად თქუენი ზამთრისი.

1 მიგცენ E. 2 იტყოდით E. 3 მისცეს E. 4 ცხოვნდეს D. 5 მოჯრებისად E. 6 მდგომარე D. 7 აღმოიკითხვიდეთ D. 8 სცნობდინ E. 9 ვლტოდენ D. 10 მად E. 11 სამოსელი-სა D. 12 აწოვებდენ E. 13 დღეთა E.

1 და გგუემდენ C. 2 მოგცეს| აჯობებდა: „მოგცეს“. 3 მოწყუდნენ C. 3 4 მთა C (წერილად არის ჩაწერილი). 5 აღლებად C.

DE

C

19 რამეთუ იყენენ დღენი იგი ქირი-სანი, რომელი არასადა იქმნა ესევეთარი დასაბამითგან, რომელ დაჰბადა ღმერთ-მან, ვიდრე აქამომდე, არცაღა იყოს.

20. უკუეთუმცა არა უფალმან შე-მოკლნა დღენი იგი, არამცა ცხოვნა¹ ყოველი ჯორციელი; ხოლო რჩეულთა მათთჳს, რომელნი გამოირჩინა, შეამოკლ-ნა დღენი იგი.

21. მაშინ უკუეთუ ვინმე გრქუას: აჰა აქა არს ქრისტე², გინა იქი; ნუ გრწამნ.

22. რამეთუ აღდგენ ქრისტე-მტყუ-ვარნი და ცრუ წინაწარმეტყუელნი და ჰყოფდენ სასწაულებსა და ნიშებსა, რად-თა აცთუნენ, უკუეთუმცა შეუძლეს, რჩეულთაცა.

23. ხოლო თქუენ იხილეთ, აჰა ესერა წინაღსწარ გითხარ თქუენ ყოველი.

24. |არამედ მათ დღეთა შინა შემდგო-შად ქირისა მის მჴმ დაბნელდეს, და მთოვარემან არა გამოსცეს ნათელი თჳსი;

25. და ვარსკულაენი ზეცით გარდა-მოცვენ, და ძალნი, რომელნი იყენენ ცათა შინა, შეიძრენ.

26. და მაშინ იხილონ ძმ კაცისაჲ, მო-მავალი ძალითა და დიდებითა დიდითა.

27. და მაშინ წარავლინნეს ანგელოზ-ნი თჳსნი და³ შეკრიბნეს რჩეულნი იგი ოთხთაგან ქართა კიდითგან ქუეყანი-საჲთ ვიდრე კიდემდე ცისა.

28. ხოლო ლელუსაგან ისწავეთ იგა-ვი ესე: რაჲმს რტონი მისნი დაჩრზან, და გამოვალნ ფურცელი, უწყოდეთ, რა-მეთუ ახლოს არს ზაფხული.

19. რამეთუ იყენენ დღენი იგი ქირი-სანი, რომელ არა ყოფილ არს ეგევეითა-რი დასაბამითგან, ვინაჲთგან დაჰბადა ღმერთმან, მოაქამდე და მერმეცა არა იყოს.

20. და თუმცა არა შეამოკლნა დღენი იგი, ვერმცა განერა ყოველი ჯორციელი; არამედ რჩეულთათჳს, რომელნი გამო-ირჩინა¹, შეამოკლნა დღენი იგი.

21. და მაშინ გრქუას თუ ვინმე თქუ-ენ: აჰა ესერა აქა არს ქრისტე², გი-ნა თუ ეგერა, ნუ გრწამნ.

22. რამეთუ აღდგენ ცრუ ქრისტენი. და ცრუ წინაწარმეტყუელნი და ჰცენ სასწაულებ და ნიშებ საცთუნებელად, შე-თუმცა-უძლეს, რჩეულთაცა.

23. ხოლო თქუენ ეკრძაღენით, რამე-თუ ესერა წინაღსწარ გითხარ თქუენ ყოველი.

24. არამედ მათ დღეთა შინა შემ-დგომად ქირისა მის მჴე დაბნელდეს, და მთოვარემან არა გამოსცეს ნათელი თჳსი;

25. და მასკულაენი ზეცით დამოცვე-ნებულ³ იყენენ, და ძალნი ცათანი შე-იძრენ.

26. და მაშინ იხილონ ძმ კაცისაჲ, მომავალი ღრუბლითა ძალითა დიდითა და დიდებითა.

27. და მაშინ წარავლინნეს ანგელოზ-ნი თჳსნი და შეკრიბნეს რჩეულნი იგი ოთხთა ქართაგან კიდითგან ქუეყანი-საჲთ კიდემდე ცისად⁴.

28. ხოლო ლელუსაგან⁵ გულისწმა-ყავთ იგავი ესე: რაჲმს რტონი მისნი მოლ-ბიან, და გამოაქუნ ფურცელი, უწყოდეთ, რამეთუ ახლო არს არს.

1 ცხონდა D. 2 ქრისტე (ქ^წ) D. 3 და] —D.

1 გამოერჩინა C. 2 ქ^წ C. 3 დამოცვენებუ C. 4 ასეა. 5 ლელუსაგან C.

DE

C

29. ეგრეთა თქუნ, რაჟამს იხილოთ ესე ყოველი ყოფილი, უწყოდეთ, რამეთუ ახლოს არს კართა ზედა.

30. ამენ გეტყვ თქუნ: არა წარვდეს ნათესავი ესე, ვიდრემდე ესე ყოველი იქმნეს.

31. ცანი¹ და ქუეყანად წარვდენ, ხოლო სიტყუანი ჩემნი არა წარვდენ.

32. ხოლო დღისა მისთვის და ჟამისა არავინ იცის, არცა ანგელოზთა ცათა შინა, არცა || ძემან², გარნა მამამან მხოლომან.

33. არამედ იხილეთ და³ მღვდარე იყვნით და ილოცევდით, რამეთუ არა იცით, ოდეს იყოს. ჟამი იგი.

34. ვითარცა-იგი კაცმან გზად წარმავალმან დაუტევის სახლი თვისი და მიქსცის⁴ მონათა თვსთა ველმწიფებად და კაცად-კაცადსა საქმე⁵ თვისი და მეკარე-სა^{*} ამცნო, რადთა მღვდარე იყოს.

35. იღვძებდით უკუე, რამეთუ არა იცით, ოდეს უფალი იგი სახლისად მოვიდეს: მწუხრი ანუ შუეა ღამეს⁶ ანუ ქათმისა ვმასა ანუ განთიად;

36. ნუუკუე მოვიდეს მეყსეულად და გპოვნეს თქუნ მძინარენი.

37. რომელსა-ესე მე გეტყვ თქუნ, ყოველთა ვეტყვ: მღვდარე იყვნით.

29. ეგრეთა თქუნ¹, ოდეს იხილოთ ესე ყოველი, გულისვმა-ყავთ, რამეთუ ახლოს არს კართა ზედა.

30. მართლიად გეტყუ თქუნ, რამეთუ არა წარვდეს ნათესავი ესე, ვიდრემდის არა ყოველი ესე იყოს.

31. ცად და ქუეყანად წარვდენ, ხოლო სიტყუანი ჩემნი არა წარვდენ.

32. ხოლო დღისა მისთვის და ჟამისა არავინ უწყის, არცა ანგელოზთა ცათა შინა, არცა ძემან, გარნა მამამან ხოლო მარტომან.

33. ხოლო ხედევდით და იღვძებდით² და თაყუანის-სცემდით, რამეთუ არა უწყით, ოდეს იყოს ჟამი იგი.

34. ვითარცა კაცი იგი რად გზად ვალნ, დაუტევის სახლი თვისი და მიქსცის ველმწიფებად მონათა თვსთა და კაცად-კაცადსა საქმე თვისი და მეკარე-სა ამცნის, რადთამცა მღვდარე იყო.

35. აწ მღვდარე³ იყვნით, რამეთუ არა უწყით, ოდეს უფალი იგი სახლისად მის მოვიდეს: მწუხრი ანუ შუეა ღამეს ანუ ქათმის ყვირის ანუ განთიად;

36. ნუუკუე მოვიდეს მყის და გპოვნეს თქუნ მძინარენი.

37. რომელსა-ესე თქუნ გეტყუ: (ყოველთა ვეტყუ⁴): მღვდარე³ იყვნით.

14

1. და იყო პასქად იგი, რომელ არს ვნებად უცომოებისად შემდგომად ორისა დღისა. და ეძიებდეს მღდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი იესუს, ვითარმცა ზაკუევით შეიპყრეს იგი და მოკლეს.

2. ხოლო იტყოდეს⁷: ნუ დღესასწაულსა ამას, ნუუკუე შფოთი იქმნეს ერისად.

1. და იყო დღესასწაული იგი ვნებათად შემდგომად ორისა დღისა. ეძიებდეს მღდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი, ვითარმცა ზაკუევით შეიპყრეს იგი და მოკლეს.

2. იტყოდეს: ნუ დღესასწაულსა ამას, ნუუკუე ამბოხებად იყოს ერისად.

1 ცად D. 2 ძმან D. 3 და] — D. 4 მისცის E. 5. საქმე D. 6 შოვა ღამეს D. 7 ეტყოდეს D.

* აქედან მოყოლებული E-ში ამოხეულია ერთი ფურცელი და სათანადო ტექსტი (13,ა—14,ა) მარტო D-ს მიხედვით არის მოცემული.

1 თქუნ] + უ C (= უწყოდეთ?). 2 იღვძებდით C. 3 მღვდარე C. 4 ყოველთა ვეტყუ] — C

DE

C

3. | და ვითარცა იყო იესუ ბეთანიას, სახლსა სიმონის კეთროვნისასა და ინაკით-ჯდა იგი, მოვიდა დედაკაცი და აქუნდა ალაბასტრითა ნელსაცხებელი ნარდისა სარწმუნოვსაჲ, ფრიადისა სასყიდლისაჲ, და შემუსრა ალაბასტრი იგი და დაასხა თავსა მისსა.

4. იყენეს ვინმე, რომელნი ჰრისხვიდეს თვსაგან და იტყოდეს: რაჲსათვს იქმნა წარწყმედაჲ ნელსაცხებლისაჲ ამის?

5. რამეთუ შესაძლებელ იყო ესე განსყიდად უფროჲს სამისისა დრაჰკნისა და მიცემად გლახაკთა. და ჰრისხვიდეს მას.

6. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: აცადეთ მაგას და ნუ შრომასა შეამთხუევთ მას, რამეთუ საქმე კეთილი ქმნა ჩემ ზედა.

7. რამეთუ გლახანნი მარადის თქუენ თანა არიან. უკუეთუ გინდეს, ძალ-გიც კეთილისა ყოფად მათა, ხოლო მე არა მარადის თქუენ თანა ყოფად ვარ.

8. რომელი აქუნდა, ყო და უსწრო ნელსაცხებლითა ცხებად ჯორცთა ჩემთა დასაფლავად ჩემდა.

9. ხოლო ამენ გეტყვ თქუენ: || სადაცა იქადაგოს სახარებაჲ ესე ყოველსა სოფელსა, და რომელცა-ესე ქმნა, ითქუმოდის საჯსენებელად მიგისა.

10. და აჰა იუდა სკარიოტელი, ერთი ათორმეტთაგანი, წარვიდა მღდელთ მოძღუართა მათ, რაჲთა მიჰსცეს იგი მათ.

11. ხოლო მათ ვითარცა ესმა ესე მისგან, განიხარეს და აღუთქუეს მას მიცემად ვეცხლი. და ეძიებდა, ვითარმცა ჟამსა მარჯუესა მიჰსცა იგი მათ]*.

12. და პირველსა მას დღესა უცომოებისასა¹, ოდეს პასქასა მას დაჰკლვი-

3. და ვითარ იყო იგი ბეთანიას, სახლსა სიმონის განბოკლებულისასა¹ (და)² ინაკ-ედგა, მოვიდა დედაკაცი ერთი, რომელსა აქუნდა შიშითა ნელსაცხებელი ნარდიონი პატიოსანი, დიდძალის სასყიდლისაჲ, მოიღო და დაასხა თავსა მისსა.

4. ხოლო იყენეს ვინმე მუნ, რომელთა გული უწყრებოდა და იტყოდეს ურთიერთას: რაჲსათვს იყო წარწყმედაჲ ესე?

5. რამეთუ ჯერ-იყო განსყიდად ნელსაცხებელი ესე სამისის დრაჰკნის და მიცემად გლახაკთა. და ჰრისხვიდეს მას.

6. [ხოლო] იესუ ჰრქუა: აცადეთ მაგას და ნუ დააშრობთ, რამეთუ კეთილი საქმე ქმნა მაგან ჩემთვს.

7. რამეთუ გლახანნი მარადის თქუენ თანა არიან. და რაჲმს გენებოს, ჯელმწიფე ხართ მათა კეთილის ყოფად, ხოლო მე არა მარადის თქუენ თანა ვარ.

8. რომელი-იგი³ აქუნდა მაგას, ყო, წარმოიძღუნა ნელსაცხებელისა ცხებაჲ ჯორცთა ჩემთა სამკუდროვსა მის შესამოსელად.

9. ხოლო მართლიად გეტყვ თქუენ: სადაცა იქადაგოს სახარებაჲ ესე ყოველსა სოფელსა, და რომელი-ესე ყო ამან, მიმოგანითქუას საჯსენებელად მიგისა.

10. და იუდა სკარიოტელი, ერთი ათორმეტთაგანი, მივიდა მღდელთ მოძღუართა, რაჲთამცა მისცა იგი.

11. ხოლო მათ განიხარეს და აღუთქუეს მას ვეცხლი მიცემად. და ეძიებდა, ვითარმცა განმარჯუებულად მისცა იგი.

12. და პირველსა მას დღესა ბალარჯობისასა, რაჲმს ვენებთასა მას და-

* 6. შენიშვნა წინა გვერდზე. 1 უცომოებისასა D. 1 განბოკლებულისა C. 2 და]-C. 3 [რ]ლი-იგი C.

DE

C

დღეს, ჰრქუეს იესუს მოწაფეთა თჳსთა: სადა გნებავს, და განგიზადლოთ შენ, რად-თა ჰშჳამო¹ ენებაჲ ესე?

13. და წარაელინნა ორნი მოწაფეთა მისთაგანნი და ჰრქუა მათ: წარვედით თქუენ ქალაქად და შე-რად-ჰხვდოდით ქალაქად², შეგემთხვოს თქუენ კაცი, რომელსა ლაგუნითა წყალი ზე ედგას მგართა: შეუდევით მას, ვიდრეცა შევი-დღეს,

14. და არქუთ სახლისა უფალსა, ვითარმედ: მოძღუარი იტყჳს: სადა არს საყოფელი ჩემი, სადა პასექი მოწაფეთა ჩემთა თანა ვჳამო?

15. და მან გიჩუენოს³ თქუენ | ქორი დიდი, დაგებული; მუნ მზა-მიყავთ ჩუენ.

16. და გამოვიდეს⁴ მომზადებად მოწაფენი და მოვიდეს ქალაქად და პო-ვეს ეგრე⁵, ვითარცა ჰრქუა მათ იესუ, და მომზადეს ენებაჲ იგი.

17. და ვითარცა მწუხრი იყო, მოვი-და ათორმეტთა თანა.

18. და ვითარ დასხდეს იგინი და ქამ-დღეს, თქუა იესუ: ამენ გეტჳჲ თქუენ, ვითარმედ ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე, რომელი ქამს ჩემ თანა.

19. ხოლო მათ იწყეს მწუხარებად და სიტყუად მისა თითოეულმან⁶ ერთ-მან-ლა და ერთმან: ნუუკუე მე ვარ? და სხუამან თქჳს: ნუუკუე მე ვარ?

20. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: ერთმან ათორმეტთაგანმან, რომელ-მან შთამოყოს პინაკსა ამას ჳელი ჩემ თანა, იგი მიმცემს მე.

21. ძჳ სამე⁷ კაცისაჲ წარვალს, ვი-თარცა წერილ არს⁸ მისთჳს; ხოლო ვაჲ არს მის კაცისა⁹, რომლისაგან ძჳ კა-

ჰკლვიდეს, ჰრქუეს მას მოწაფეთა მის-თა: სადა გნებავს, მივიდეთ და დაგიზა-დლოთ, რადთა ჰჳამო ზატყი იგი?

13. და წარაელინნა ორნი მოწაფეთა მისთაგანნი და ჰრქუა მათ: წარვედით თქუენ ქალაქად, და შეგემთხვოს თქუენ კაცი, რომელსა ლაგუნითა [წყალი ზე ედგას; შეუდევით, და ვიდრეცა შევი-დღეს,

14. არქუთ მამასახლისსა მის სახლისა-სა, ვითარმედ: მოძღუარმან ეგრე (თქუა)¹: სადა არს ვანი იგი ჩემი, სადა ენება-თაჲ იგი მოწაფეთა ჩემთა თანა შეეჳა-მო?

15. და მან გიჩუენოს თქუენ ქორი დი-დი, დაგებული და განმზადებული; მუნ დაგუმზადეთ² ჩუენ.

16. და წარვიდეს დამზადებად მისა მოწაფენი იგი და შევიდეს ქალაქად და პოეს, ვითარცა ჰრქუა მათ, და დამზა-დეს ენებათაჲ იგი.

17. და რაჳამს დამწუხრდა, მოვიდა ათორმეტითურთ.

18. და ვითარ ინაჳ-ედგა მათ და ქამ-დღეს, ჰრქუა მათ იესუ: მართლიად გეტჳჲ თქუენ: ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე, რომელ ქამს ჩემ თანა.

19. ხოლო მათ იწყეს ზრუნვად და სიტყუად მისა თითოეულმან: ნუმცა მე ვარ, უფალო? და სხუამან: ნუმცა მე ვარ?

20. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ: ერთმან ათორმეტთაგანმან, რომელმან³ შთამოყოს ჩემ თანა პინაკსა, მან მიმცეს მე.

21. რამეთუ ძე კაცისაჲ მისლვად არს, ვითარცა წერილ არს მისთჳს; ხოლო ვაჲ მის კაცისაჲ, რომლისაგან ძე კაცი-

1 შჳამო E. 2 შე-რად-ჰხვდოდით ქალაქად] — E. 3 გიჩუენო E. 4 მოვიდეს D. 5 ვგა E. 6 თითოეულმან E. 7 სამშ E. 8 წერიარს E. 9 კაცისა D.

1 თქუა] — C. 2 დაგუმზადეთ C. 3 რომელ (რ)ლ C.

DE

C

ცისაჲ მიეცემის; უკეთეს იყო მისა, უკუეთუმცა არა შობილ იყო კაცი იგი.

22. და ჰამდეს რაჲ იგინი, მოილო იესუ პური, | აკურთხა და განტეხა და მიჰსცემდა¹ მათ და ჰრქუა: მიიღეთ, ესე არს ჯორცი ჩემი.

23. და მოილო სასუმელი², ჰმადლობდა და მიჰსცა³ მათ, და სუეს მისგანი ყოველთა⁴.

24. და ჰრქუა მათ⁵: ესე არს სისხლი ჩემი ახლისა შჯულისაჲ, მრავალთათჳს დათხეული.

25. ამენ⁶ გეტყვ თქუნ, რამეთუ არღარა ესუა მე ნაყოფისაგან ამის⁷ ვენაჯისა ვიდრე მუნ დღედმდე, რაჟამს-იგი ესუა ახალი სასუფეველსა ღმრთისასა.

26. და ვალობაჲ წართქუეს და განვიდეს მთასა მას ზეთის ხილთასა.

27. და ჰრქუა მათ იესუ, ვითარმედ: ყოველნი დაბრკოლებად ხართ ჩემდა მომართ ამას ღამესა, რამეთუ წერილ არს: დავესცე⁸ მწყემსი⁹, და განიბნინენ ცხოვარნი.

28. არამედ შემდგომად აღდგომისა ჩემისა წარგიძლეთ თქუნ ვალილეად¹⁰.

29. ხოლო პეტრე მიუგო და ჰრქუა მას: და ლათუ ყოველნი დაბრკოლდენ, არამედ მე არასადა დაებრკოლდე.

30. ჰრქუა მას იესუ: ამენ გეტყვ შენ, | ვითარმედ შენ დღეს ამას ღამესა ვიდრე ქათმისა მივორედ ვმობადმდე სამ გზის უვარ-მყო მე.

31. ხ¹¹ პეტრე უმეტეს-ღა¹¹ უფროჲს იტყოდა: და ლათუ იყოს სიკუდილი ჩემი შენ თანა, არასადა უვარ-გყო შენ. და ეგრევე მსგავსად ყოველნი იტყოდეს.

საჲ მიეცემის; უმჯობეს¹ იყო მისა, არა თუმცა შობილ იყო კაცი იგი.

22. და ვიდრე ჰამდეს-ღა, მოილო პური, აკურთხა, განტეხა და მისცა მათ და ჰრქუა: მიიღეთ, ესე არს ჯორცი ჩემი.

23. და მოილო სასუმელი, ჰმადლობდა და მისცა მათ, და სუეს² მისგანი ყოველთა.

24. და ჰრქუა მათ: ესე, არს სისხლი ჩემი (ახლისა)³ შჯულისაჲ, რომელ მრავალთათჳს დაითხევის.

25. მართლიად გეტყუ თქუნ, რამეთუ არღარა ესუა ნაყოფისაგანი ვენაჯისაჲ ვიდრე მუნ დღედმდე, რაჟამს-იგი ესუა ახალი სასუფეველსა შინა ღმრთისასა.

26. და ჰმადლობდეს და გამოვიდეს მთასა მას ზეთის ხილთასა.

27. და ჰრქუა მათ იესუ, ვითარმედ: ყოველნი თქუნ დაბრკოლდეთ ჩემდა მომართ ამას ღამესა, რამეთუ წერილ არს: დავესცე მწყემსი, და ცხოვარნი განიბნინენ.

28. არამედ რაჟამს აღედგე, წინაჲს-წარ თქუნესა მივიდე ვალილეად.

29. ხოლო პეტრე მიუგო და ჰრქუა მას: ყოველნი ლათუ დაბრკოლდენ, ხოლო მე არა.

30. ჰრქუა მას იესუ: მართლიად გეტყვ შენ, რამეთუ დღეს ღამესა ამას ვიდრე ქათმისა ორ გზის ყივიდმდე სამ გზის უვარ-მყო მე.

31. ხოლო პეტრე ფრიად უმეტესად ხ¹¹ იტყოდა, ვითარმედ: შე-ღათუ-მხუ-დეს¹ შენ თანა სიკუდილი, არავე უვარ-გყო შენ. ეგრეცა ყოველნი იტყოდეს.

1 მისცემდა E. 2 სასუმელი D. 3 მისცა E. 4 და სუეს... ყოველთა] E-ში გადატანილია შემდეგ მუხლში ოდნავი ცვლილებით. 5 და ჰრქუა მათ] და ჰრქუა: სუთ ამისგანი ყოველთა E. 6 ამენ] ამას E. 7 ნაყოფისა ამისგან D. 8. დავესცე E. 9 მწყემსი] +იგი D. 10 ვალილეას D. 11 უმეტ-ღა D.

1 პირველად „უმჯობეს“ დაუწერია, „მ“ მერზე მიწერილი. 2 სუეს C. 3 ახლისა]—C. 4 შე-ღათუ-მხუედეს C.

DE

C

32. და მოვიდეს დაბასა, რომლისაჲ სახელი გესამანია¹, და ჰრქუა იესუ მოწაფეთა თჳსთა: დასხედით აქა, ვიდრემდე ვილოცო.

33. და წარიყვანა პეტრე და იაკობ და იოვანე მის თანა და იწყო დასულებად და ურვად.

34. და ჰრქუა მათ: მწუხარე² არს სული ჩემი ვიდრე სიკუდიდმდე; დაადგერიით აქა და იღუძებდით.

35. და წარვიდა მცირედ და დავარდა ქუეყანასა და ილოცვიდა: უკეთეთ შესაძლებელ არს, რაჲთა თანა-წარმჯდეს ჟამი ესე.

36. და იტყოდა: აბა მამაო ჩემო, ყოველივე³ შესაძლებელ არს შენ მიერ თანა-წარსლვად სასუმელი ესე ჩემგან. ხოლო არა რაჲ-იგი მე || მნებაეს, არამედ რაჲცა შენ გნებაეს⁴.

37. და მოვიდა და პოვნა იგინი მძინარენი და ჰრქუა პეტრეს: სიმონ, გძინავსა? ვერ უძლეა ჟამი ერთი განღუძებად ჩემ თანა?

32. და მოვიდეს დაბასა, რომელსა სახელი ერქუა გესემანი, და ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა: დასხედით აქა, ვიდრემდის თაყუანის-ვსცე.

33. და მიიყვანნა¹ მის თანა პეტრე და იაკობ და იოვანე და იწყო გულის-სიტყუად² და ურვად.

34. და ჰრქუა მათ: შექუენებულ არს სული ჩემი ვიდრე სიკუდიდმდე; ელოდეთ აქა და იღუძებდით.

35. და წარვიდა კნინ და დავარდა ქუეყანასა და ილოცვიდა: უკეთეთ ჯერ-არს, რაჲთამცა გარე-წარჰვდა მას ჟამი იგი.

36. და იტყოდა: აბა მამაო, ყოველი შესაძლებელ არს შენდა, გარე-წარმჯადე³ მე სასუმელი ესე. ხოლო არა რაჲ-იგი მე მნებაეს, არამედ რაჲ შენ.

37. და მოვიდა და პოვნა იგინი მძინარენი და ჰრქუა პეტრეს: სიმონ, გძინავსა? * და ვერ უძლე ჟამ ერთ ღუძებად?

1 გესამანია E. 2 მწუხარე E. 3 ყოველი D. 4 არამედ რაჲცა შენ გნებაეს] —D.

1 ჯერ დაუწერია: „მიიყვანა“, შემდეგ ჩუმატებია „ნა“: მიიყვანანა“. 2 სიტყუად C. 3 გარე-წარმცოდე C.

* იოვანეს სახარების ბოლოს C-ში (ტაბ. 198) მოთავსებულია ნაწყვეტი საკითხიდან, რომელსაც L ასოთი აღვნიშნავთ:

სტოვასა მას აღსამაღლებელისასა ევანგელჲ¹ მარკოზის თავისაჲ.

33. და თანა წარიყვანა იესუ პეტრე და იაკობი და იოვანე, ძენი იგი ზებედუნისი, და იწყო გულის სიტყუად და ურვად.

34. და ჰრქუა მათ: შეძრწუნებულ არს სული ჩემი სიკუდიდმდე. დაადგერიით აქა და იღუძებდით².

35. და წარვიდა კნინ და დავარდა და თაყუანის-სცემდა და იტყოდა: ჯერ თუ არს, თანა-წარმჯდინ მე, უფალო, ჟამი ესე³.

36. და თქუა⁴: აბა მამაო ჩემო⁵, ყოველივე ძლიერებით არს შენ წინაშე. წარმატუნე მე სასუმელი ესე ჩემგან. ხოლო არა ვითარ მე მნებაეს, არამედ რაჲცა შენ გნებაეს.

37. და მოვიდა მათა [და პოვნა იგინი მძინარენი და [ჰრქუა პეტრეს: სუმონ, გძინავსა შენ?

¹ ევანგელჲ L. ² იღუძებდით L. ³ მესე L. ⁴ თქვა L. ⁵ ჩემო] მეორდება L-ში.

DE

C

38. იღვძებდით და ილოცვედით, რაჲ-
თა არა შეხვდეთ განსაცდელსა. სული
გულს-მოდგინე არს, ხოლო ჳორცნი უძ-
ლურ.

39. და მერმე წარვიდა, ილოცვიდა
და იგივე სიტყუაჲ თქუა.

40. და მოიქცა კუალად და პოვნა
იგინი მძინარენი, რამეთუ იყვნეს თუალ-
ნი მათნი დამძიმებულ, და არა იცოდეს,
რაჲმცა სიტყუაჲ მიუგეს მას.

41. და მოვიდა მერმე მესამედ და
ჰრქუა მათ: დაიძინეთ ამიერითგან და
განისუენეთ. მოიწია დასასრული, და მო-
ვიდა ჟამი. აჰა ესერა მიეცემის ძმ კა-
ციისაჲ ჳელთა¹ ცოდვილთასა.

42. აღდევით და წარვედით ამიერ².
აჰა ესერა მიმცემელი ჩემი მოახლებულ
არს.

43. და ვიდრე იგი იტყოდა, მოვიდა
იულა სკარიოტელი³, ერთი ათორმეტ-
თაგანი, და მის თანა ერი მახვლებითა
და წათებითა მღდელთ მოძღუართაგან
და მწიგნობართა და მოხუცებულთა.

44. რამეთუ მიეცა სასწაული მიმცე-
მელსა მას: რომელსა მე ამბორს-უყო⁴,
იგი არს, შეიპყარა იგი და წარიყვანეთ
იგი კრძალულად.

45. და მიესყულად მოუქდა და ჰრქუა
მას: გიხაროდენ, მოძღუარ! და ამბორს-
უყო მას.

46. ხოლო მათ დაასხნეს⁵ მას ჳელნი
და შეიპყრეს იგი.

47. და ერთმან ვინმე წინაშე მდგო-
მელმან იგადა მახული და ჰსცა⁶ მონასა
მღდელთ⁷ მოძღურისასა და წარჰკუე-
თა ყური.

48. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ვი-
თარცა ავაზაკსა ზედა გამოსუედით თქუენ

38. მღვძარე¹ იყვენით და ილოცვე-
დით, რაჲთა არა შეხვდეთ განსაცდელ-
სა. სული გულს-მოდგინე არს, ხოლო
ჳორცნი უძლურ.

39. და მერმე წარვიდა, თაყუანის-სცა
და იგივე სიტყუაჲ თქუა.

40. და მოიქცა და პოვნა იგინი მძი-
ნარენი, რამეთუ იყვნეს თუალნი მათნი
დამძიმებულ, და არა უწყოდეს, რაჲმცა
მიუგეს მას.

41. და მოვიდა მესამედ და ჰრქუა
მათ: დაიძინეთ ამიერითგან და განისუე-
ნეთ². აღესრულა და მოიწია ჟამი. აჰა
ესერა მიეცემის (ძმ კაციისაჲ)³ ჳელთა
ცოდვილთასა.

42. აღდევით, წარვიდეთ. აჰა ესერა
მიმცემელი იგი ჩემი მოახლებულ არს.

43. და ვიდრე იგი ამას იტყოდა-ლა, მო-
იწია იულა, ერთი ათორმეტთაგანი, და
მის თანა ერი მახვლოსნები⁴ და წათოს-
ნები მღდელთ მოძღუართაგან და მწიგ-
ნობართა და მოხუცებულთა.

44. და მიეცა მიმცემელსა მას მისსა
სასწაული და ჰრქუა მათ: რომელ მე
მოვიკითხო, იგი არს, შეიპყართ იგი და
წარიყვანეთ კრძალულად.

45. და მუნქუესვე მოუქდა მას და
ჰრქუა: მოძღუარ! და მოვიკითხა იგი.

46. ხოლო მათ შეასხნეს ჳელნი მათნი
და შეიპყრეს იგი.

47. და ერთმან ვინმე მის თანა მდგო-
მარემან აღმოვიგადა მახული⁵ და სცა მო-
ნასა მღდელთ მოძღურისასა და წარ-
ჰკუეთა ყური.

48. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ვი-
თარცა ავაზაკსა ზედა გამოსრულ ხართ

1 ჳელთათა D. 2 ამიერ] —D. 3 ისკარიოტელი E. 4 ამბორს-უყო E. 5 დასხნეს D.
6 სცა E. 7 მღდელ D.
1 მღვძარე C. 2 განისუენეთ C. 3 ძმ კაციისაჲ]—C. 4 მახვლოსნები C. 5 მახული G.

DE

C

მახვლითა და წათებითა შეპყრობად ჩემ-
და.

49. დღითი-დღედ თქუენ თანა ვიყავე
ტაძარსა შინა, გასწავებდ, და არა შემი-
პყართ მე; არამედ¹ რაჟთა აღესრულენენ
წიგნნი² წინაწარმეტყუელთანი.

50. მაშინ მოწაფეთა მისთა ყოველთა
დაუტევეს იგი და იელტოდეს.

51. და ერთი ხოლო ვინმე ჰაბუკი³
მიჰსდევდა⁴ მას და შეემოსა || არდაგი
შიშულივ. ხოლო სხუათა მათ ჰაბუკთა⁵
შეიპყრეს იგი.

52. და მან დაუტევა არდაგი იგი და
იელტოდა. შიშული⁶ მათგან.

53. და მიიყვანეს იესუ კაიაფაისა⁷
მღდელთ მოძღურისა. და შეკრბეს ყო-
ველნი მღდელთ მოძღუარნი და მწიგ-
ნობარნი და მოხუცებულნი.

54. ხოლო პეტრე შორით მიჰსდევ-
და⁴ მას ვიდრე შინა ეზოდმდე მღდელთ
მოძღურისა და დაჯდა იგი მსახურთა თა-
ნა და ტფებოდა ნათელსა ცეცხლსა წყ.
55. ხოლო მღდელთ მოძღუარნი იგი
და ყოველი კრებული ეძიებდეს იესუს-
თს მოწამესა, რაჟთა მოკლან იგი, და
არა ჰპოვებდეს⁸.

56. რამეთუ მრავალნი ცრუსა წამებ-
დეს მისთს, და არა სწორ იყენეს წამე-
ბანი მათნი.

57. და სხუანი ვინმე აღდგეს და ცრუ-
სა წამებდეს მისთს და იტყოდეს,
58. რამეთუ: ჩუენ გუესმა მაგისი სი-
ტყუად, ვითარმედ: დავარღუო ტაძარი ესე
ჯელით ქმნული⁹ და მესამესა დღესა
სხუად აღვაშენო, | ჯელით უქმნელი.

59. და არცა ესრეთ ერთ იყენეს წა-
მებანი მათნი.

59. და არცა ესრეთ ერთ იყენეს წა-
მებანი მათნი.

მახვლითა და წათითა შეპყრობად ჩემ-
და.

49. მარადღე თქუენ თანა ვიყავე ტა-
ძარსა მას შინა, გასწავებდ თქუენ, და
არა შემიპყართ მე; ად რაჟთა აღესრუ-
ლოს წიგნები იგი წინაწარმეტყუელთა.

50. და დაუტევეს იგი ყოველთა და
იელტოდეს.

51. და ერთი ვინმე ჰაბუკი მისდევდა
მას და ემოსა არდაგი შიშულივ. და ჰა-
ბუკთა შეიპყრეს იგი.

52. ხოლო მან მიუტევა არდაგი იგი
და შიშული იელტოდა მათგან.

53. და მიიყვანეს იგი მღდელთ მო-
ძღურისა კაიაფაისა. და მივიდეს მის თა-
ნა მღდელთ მოძღუარნი, მოხუცებულნი
და მწიგნობარნი.

54. და პეტრე შორს მისდევდა მას
ვიდრე შინა ეზოდმდე მღდელთ მოძღუ-
რისა, დაჯდა იგი მსახურთა თანა და
იკუსვოდა მგზებელსა მას.

55. ხოლო მღდელთ მოძღუარნი იგი
და ყოველი კრებული ეძიებდეს იესუს-
თს წამებას, რაჟთამცა მოკლეს იგი, და
ვერ ჰპოვებდეს.

56. რამეთუ მრავალნი ცრუსა წამებ-
დეს მისთს, და არა ერთ იყო წამებაჲ
იგი მათი.

57. და რომელნიმე აღდგეს, ცრუსა
წამებდეს მისთს და იტყოდეს,
58. ვითარმედ: ჩუენ გუესმა მაგისგან,
რამეთუ იტყოდა, ვითარმედ: მე დავა-
რღუო ტაძარი ესე ჯელით ქმნული და მე-
სამესა დღესა სხუად, ჯელით უქმნელი¹,
აღვაშენო.

59. და ეგრეცა არავე ერთ იყო წა-
მებაჲ იგი მათი.

1 არამედ | — D. 2 წიგნი D, წერილნი E. 3 ჰაბუკი E. 4 მისდევდა E. 5 ჰაბუკთა L.

6 შიშული D. 7 კაიაფაისა D. 8 ჰპოვებდეს D. 9 ჯელ-ქმნული D.

1 ჯელით ქმნული C.

DE

C

60. და აღდგა მლდელთ მოძღუარი იგი შორის, ჰკითხა იესუს და ჰრქუა: არას მიუგება, რასა-ნესე შეგწამებენ შენ?

61. ხოლო იესუ ღუმნა და არარაჲ მიუგო მას. და მერმე ჰკითხვიდა მას მეორედ მლდელთ მოძღუარი იგი და ჰრქუა: შენ ხარა ქრისტე, ძე კურთხეულისაჲ?

62. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მას: შენ იტყვ, ვითარმედ მე ვარ. და ამიერითგან იხილოთ ძე კაცისაჲ მჯდომარე¹ ძლიერებათა და მომავალი ღრუბელთა თანა ცისათა.

63. ხოლო მლდელთ მოძღუარმან მან დაიპო სამოსელი თვისი. და თქუა: რაჲსა-ლა გვკმან მოწამენი?

64. გესმა ყოველთა გმობაჲ პირისაჲგან მისისა. ვითარ გენებაეს თქუენ? მაშინ ყოველთა დასაჯეს იგი თანა-მდებად სიკუდილისა.

65. და იწყეს ვიეთმე ნერწყუვად პირსა მისსა² და ჳრთითა ცემად მისა და ეტყოდეს: გვწინაწარმეტყუელებდ ჩუენ, ქრისტე³, ვინ გცა შენ? || და მსახურთა მათ მოიყვანეს⁴ ყურიმლის ცემად იგი.

66. და ვითარცა იყო პეტრე ეზოსა მას შინა, მოვიდა ერთი მკვევალთაგანი მლდელთ მოძღურისათაჲ⁵.

67. და ვითარცა იხილა იგი, ტფებოდა რაჲ, მიჰხედა მას და ჰრქუა: შენცა იყავ იესუმს⁶ თანა ნაზარეველისა.

68. ხოლო მან უვარ-ყო და თქუა: არა ვიცი, არცა უწყი, რასა-ნეგე იტყვ შენ. და გამოვიდა პეტრე გარეშესა⁷ მას ეზო-მასასა⁸, და ჭათამმან ვმა-ყო.

69. მერმე კულად მკვევალნან მან იხი-

60. და აღდგა მლდელთ მოძღუარი იგი მათი შორის, ჰკითხა იესუს და ჰრქუა: არას მიუგებ, რასა ესენი შეგწამებენ შენ?

61. ხოლო იგი ღუმნა და არას მიუგებდა მათ. მერმე მლდელთ მოძღუარი იგი ჰკითხვიდა მას სიტყუასა მეორედ და ჰრქუა: შენ ხარ ქრისტე¹, ძე კურთხეულისაჲ?

62. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მას: შენ სიტყუ, ვითარმედ მე ვარ. და იხილოთ ძე კაცისაჲ მარჯუენით მჯდომარე ძლიერებასა და მომავალი ღრუბელთა თანა ცისათა².

63. ხოლო მლდელთ მოძღუარმან დამოიპო კურთხი თვისი და თქუა: რასა-ლა გვკმან მოწამებ?

64. გესმა ყოველთა ბასრობაჲ იგი მისი. ვითარ გიჩს თქუენ? და ყოველთა დასაჯეს იგი: ყვეს თანა-მდებ სიკუდილისა.

65. და იწყეს რომელთამე ნერწყუვად³ პირსა მისსა და ფიჩჳ დაჰბურიან პირსა მისსა, ჰრეკედ მას და ეტყუვდ: გვწინაწარმეტყუელებდ ჩუენ, ქრისტე¹, ვინ არს. რომელმან გცა შენ? და მსახურნი იგი სცემდეს ღაწუსა მისსა.

66. და იყო პეტრე ეზოსა მას შინა; მოვიდა ერთი მკვევალთაგანი მლდელთ მოძღურისათაჲ.

67. და იხილა იგი მკუსოლარე, მიხედა მას და ჰრქუა: შენცა ნაზარეველისა იესუს თანა იყავ.

68. ხოლო მან უვარ-ყო და ჰრქუა მას: არცა ვიცი და არცა უწყი, რასა-ნეგე შენ იტყვ. და გამოვიდა იგი გარეშე ეზოსა.

69. და მკვევალმან მან იხილა იგი,

1 მჯდომარე D. 2 პირისა მისისა E. 3 ქრისტე E. 4 მოიყვანეს D. 5 მოძღურო სამათა D. 6 იქს D. 7 გარეშესა E. 8 ეზოსა D.

1 ქშ C. 2 ციოთა C. 3 ნერწყუვად C.

DE

C

ლა იგი და იწყო სიტყუად წინაშე მდგომელთა მათ, ვითარმედ: ესეცა მათგანი არს.

70. ხოლო მან კუალად უვარ-ყო. და მერმე შემდგომად მცირედისა ჟამისა წინაშე მდგომელნი იგი ეტყოდეს პეტრეს: ჭეშმარიტად მათთანაჲ ხარ, და რამეთუ გალილეველ ხარ.

71. ხოლო პეტრე იწყო შეზუნებულად და ფიცად. ვითარმედ: არა ვიცი კაცი ესე, რომელსა იტყუთ.

72. და მეყსეულად მგორედ ქათამბან ჯმა-ყო. და მოეწესენა პეტრეს სიტყუად იგი, რომელ ჰრქუა მას იესუ, ვითარმედ: | პირველად ქათმისა ჯმობადმდე სამ გზის უვარ-მყო მე. და იწყო ტირიდ.

იწყო სიტყუად, რომელ¹ დგეს მუნ, ვითარმედ: ესე მათგანივეა.

70. ხოლო მან უვარ-ყო. და შემდგომად მცირედისა ჟამისა რომელნი-იგი. გარემოჲს დგეს მისა, ეტყოდეს პეტრეს: ჭეშმარიტად მათგანი ხარ, რამეთუ ხარ-ვე გალილეველ.

71. ხოლო მან იწყო წყევად და ფიცად, ვითარმედ არა...

72.

15

1. და მეყსეულად, ვითარცა განთენა, ზრახვა-ყვეს მღდელთ მოძღუართა მათ მოხუცებულთა თანა და მწიგნობართა და ყოველმან კრებულმან. და შეკრეს იესუ და წარიყვანეს და მისცეს იგი პილატეს მთავარსა.

2. ხოლო¹ ჰკითხა მას პილატე და ჰრქუა: შენ ხარა მეფემ² ჰურიათაჲ?³ ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მას: შენ ჰსთქუ¹.

3. და შეასმენდეს ნღდელთ მოძღუარნი იგი ფრიად, და მან არარაჲ მიუგო.

4. ხოლო პილატე მერმე ჰკითხა მას და ჰრქუა: არას მიუგება? აჰა რაოდენსა შეგწამებენ შენ!

5. ხოლო იესუ არლარა რაჲ მიუგო, ვიდრემდე უკრდაცა პილატეს ფრიად.

6. და ყოველსა დღესასწაულსა მიუტევის მათ ერთი ჰყრობილი, რომელიცა გამოითხოვიან⁵ მათ.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

¹ ხოლო] —D. 2 მეფემ D. 3. ჰურიათაჲ E. 4 სთქუ E. 5 გამოითხოვიან E.

¹ ასეა (რლ C).

DE	C
7. ხოლო იყო ვინმე ბარაბა მეჭომე- თა ¹ თანა კრული, რომელთა შერთსა შინა კაცი ეკლა.	7.
8. და ღალად-ყო ერმან მან გამო- თხოვად მისა, ვითარცა-იგი მიჰმადლის მათ მარადის.	8.
9. ხოლო პილატე მიუგო და ჰრქუა მათ: გნებავსა, რაათა მიგიტევო ² თქუენ მეუფე ³ ჰურიათაჲ?	9.
10. იცოდა, რამეთუ შურით მიჰსცეს ⁴ იგი მღდელთ მოძღუართა მათ.	10.
11. ხოლო მათ აღძრეს ერი იგი, რაჲ- თა ბარაბა მოუტევოს ⁵ მათ.	11.
12. ხოლო პილატე გერმეცა მიუგო მათ და ჰრქუა: და რაჲ ვყო მეუფე ³ ესე ჰურიათაჲ?	12.
13. ხოლო იგინი კუალად ღალადებდეს- ვე ბირებითა მღდელთ მოძღუართაათა და იტყოდეს: ჯუარს-აცუ ეგე.	13.
14. ხოლო პილატე ⁶ ეტყოდა მათ: რაჲ ბოროტი უქმნიეს? და იგინი უმე- ტესად ღალადებდეს და იტყოდეს: ჯუარს-აცუ ეგე.	14.
15. ხოლო პილატეს უნდა მომადლე- ბაჲ ერისაჲ მის და მიუტევა მათ ბარა- ბა ⁷ , ხოლო იესუს ჰსცა ⁸ შოლტითა და მიჰსცა ⁹ მათ, რაათა ჯუარს-აცუნ.	15.
16. ხოლო სტრატოტთა მათ შეი- ყვანეს იგი ¹⁰ შინაგან ეზოსა მის, რომელ არს ტაძარი, და შეკრიბეს ყოველივე იგი თესლები.	16.
17. და შეჰმოსეს მას ძოწეული და დაადგეს მას შეთხზული ეკლისა გვრგვ- ნი.	17.
18. და იწყეს მოკითხვად მისა და სიტყუად: გიხაროდენ, მეუფეო ჰური- ათაო!	18.
19. და ჰსცემდეს ¹¹ მას თავსა ლერწ- მითა და ჰნერწყუვიდეს მას და დაი-	19. ... და ჰნერწყუვიდეს მას და დაი-

1 მელომეთა D. 2 მიგიტეო D. 3 მეუფე D. 4 მისცეს E. 5 მოუტევოს D. 6 პილატე E.
7 ბარაბა DE. 8 სცა E. 9 მისცა E. 10 იგი] იესუ E. 11 სცემდეს E.

DE

C

დგნიან მუკლნი¹ და თაყუანის-სცემედ² მას.

20. და ოდეს განციცხეს იგი, გან-
ჰსძარცუეს³ მას ძოწეული იგი და შე-
ჰმოსეს თუნივე სამოსელი და განიყვანეს
იგი, რაჲთა ჯუარს-აცუან.

21. და მოიყვანეს პაპრაკად⁴ თანა-
წარმავალი სუზონ⁵ ვინმე კვრინელი, მო-
მავალი ველით, მამაჲ აღექსანდრესი და
რუფესი, რაჲთა აღიღოს ჯუარი მისი.

22. და მოიყვანეს იგი გოლგოთისა
ადგილსა, რომელ არს გამოთარგმანებით:
თხემისა ადგილი.

23. და მიჰსცემდეს⁶ მას სუმად შე-
მურვილსა⁷ ღვნოსა, ხოლო მან არა მი-
იღო.

24. და ჯუარს-აცუეს იგი და განი-
ყოფდეს სამოსელსა მისსა || და განი-
გდებდეს მას ზედა წილსა⁸, ვინ-ძი რაჲ
აღიღოს.

25. ხოლო იყო ყამი მესამე⁹, და
ჯუარს-აცუეს იგი.

26. და დაწერილი ბრალისა მისისაჲ
იყო ესრეთ¹⁰ დაწერილი: ესე არს მე-
უფე¹¹ ჰურიათაჲ.

27. და მის თანა ჯუარს-აცუნეს ორ-
ნი ავაზაკნი: ერთი მარჯუენით და ერ-
თი მარცხენით მისა.

28. მაშინ აღესრულა წერილი იგი,
რომელი იტყვს, ვითარმედ: უშჯულოთა
თანა შეირაცხა.

29. და თანა-წარმავალნი იგი ჰგმობდეს
მას და ყრიდეს თავსა და იტყოდეს: ეჰა

დგნიან მუკლნი და თაყუანის-სცემედ¹
მას.

20. და რასკამს დაასრულეს ბასრო-
ბაჲ იგი მის ზედა, განჰძარცუეს² ძო-
წეული იგი და შეჰმოსეს მას სამოსელი
თუნი და გამოიყვანეს იგი ჯუარ-ცუმად.

21. და წარიქციეს პაპრაკად თანა-
წარმავალი ვინმე სუზონ კვრინელი³,
მომავალი აგარაკით, მამაჲ აღექსანდრე-
სი და ჰრუფესი, რაჲთამცა აღიქიდა
ჯუარი იგი მისი.

22. და მოიღეს იგი გოლგოთასა⁴,
ადგილსა, რომელ (არს)⁵ გამოთარგმ-
ანებით: თხემისა ადგილი.

23. და მისცეს მას სუმურვიანი ღვ-
ნოჲ, და მან არა მიიღო.

24. და ჯუარს-აცუეს⁶ და განიყვეს
სამოსელი მისი და წილ-იგდეს მას ზე-
და, ვისმცა რაჲ ხუდა⁷.

25. და იყო ყამი მესამე, და ჯუარს-
აცუეს⁸ იგი.

26. და ზედა დაწერა ბრალად მისა
ესე⁹: მეუფე ჰურიათაჲ.

27. და მის თანა ჯუარს-აცუნეს ორ-
ნი ავაზაკნი: ერთი მარჯუენით მისა და
ერთი მარცხენით მისა¹⁰.

28. და აღესრულა წერილი იგი, რო-
მელ თქუა¹¹, ვითარმედ: უსჯულოთა თა-
ნა შეირაცხა.

29. და რომელნი თანა-წარჰვიდოდეს,
გვიცხევდეს მას, ხრიდეს თავსა და იტ-

1 მოუკლნი D. 2 თაყუანის-სცემედ E. 3 განსძარცუეს E. 4 პაპრად D*. 5 სიზონ D. 6 მი-
სცემდეს E. 7 შემურვილსა D*. 8 და განიგდეს მას ზედა წილი E. 9 მესამე D. 10 ესრეთ D.
11 მეუფე D.

1 თაყუანის-სცემედ C. 2 განჰძარცუეს C. 3 კვრინელი C. 4 გოლგოთასა C (შვიდობა
უკანასკნელი „ა“ წარმოშობით მომდევნო სიტყვის დასაწყისი იყოს). 5 არს — C (ან აგრე უნ-
და გაიძარცოს: რომელ გამოითარგმანების). 6 ჯუარს-აცუეს C. 7 ხუდა C. 8 „ესე“ შვიდობა
მომდევნო სიტყვებაც მიყუევნოს: ბრალად მისა: ესე—მეუფე ჰურიათაჲ. 9 მისსა C. 10 თქვა C.

DE

C

რომელი დაარღუევდ ტაძარსა მას და მესამესა დღესა აღაშენებლ¹,

30. იქსენ თავი თჳსი და გარდამოკვდ მაგიერ ჯუარით.

31. და ეგრევე მღდელთ მოძღუარნი იგი ემღერდეს ურთიერთას მწიგნობართა თანა და იტყოდეს: სხუანი აცხოვნნა, თავისა თჳსისა ვერ ძალ-უც ცხოვნებდა ქრისტესა, მეუფესა ისრაჲლისასა.

32. გარდამოკვდინ აწ ჯუარით, რათა ვიხილოთ და გურწმენეს² იგი. | და მის თანა ჯუარ-ცუმულნი იგი აყუედლებდეს მას.

33. და ვითარცა იყო ჟამი მეექუსე³, ბნელი იყო ყოველსა ქუეყანასა ვიდრე მეცხრედ ჟამადმდე⁴.

34. და მეცხრესა ოდენ ჟამსა ვმა-ყო იესუ ჳმითა დიდითა და თქუა: ელოი, ელოი, ლამა საბაქათანი? რომელ არს თარგმანებით: ღმერთო ჩემო, ღმერთო, რახსათჳს დამიტევებ მე?

35. და რომელთამე მუნ მდგომარეთა ესმა და იტყოდეს: აჰა ელიას ჰხადის⁵.

36. და მირბიოდეს და ალავსეს ღრუბელი ძმრითა⁶ და დაადგეს ლერწამი და ასუმიდეს მას და იტყოდეს: უტევეთ, ვიხილოთ, უკუეთუ მოვიდეს ელია გარდამოკვნად მაგისა.

37. ხოლო იესუ ვმა-ყო ჳმითა დიდითა და განუტევა სული.

38. და კრეტსაბმელი⁷ ტაძრისაჲ მის განიპო ორგან: ზსთგან ვიდრე ქუედმდე.

39. და ვითარცა იხილა ასისთავმან მან, რომელი წინაშე დგა მისა⁸, რამე-

ყოდეს: ვად რომელ-იგი დაარღუევდ¹ ტაძარსა მას და მესამესა დღესა აღაშენებლ,

30. განირინე თავი შენი და გარდამოკვდ მაგიერ ჯუარით.

31. ეგრეცა მღდელთ მოძღუარნი იგი ეკიცხვედეს ურთიერთას მწიგნობართათა თანა და იტყოდეს: სხუანი აცხოვნნა, თავი თჳსი ვერ იცხოვენოს.

32. ქრისტე², მეუფე ისრაჲლისაჲ, გარდამოკვდინ აწ ჯუარით, რათა ვიხილოთ და გურწმენეს იგი. და რომელნი-იგი მის თანა ჯუარ-ცუმულ იყვნეს, იგინიცა აყუედრებდეს².

33. და იყო ვითარ მეექუსე ჟამი, და ბნელდა ყოველსა ქუეყანასა ზედა მეცხრე ჟამადმდე.

34. და მეცხრესა ჟამსა ვმა-ყო ჳმითა დიდითა იესუ და თქუა: ელოი, ელოი, ელმან⁴ საბაქათანი? რომელ არს გამოთარგმანებით: ღმერთო ჩემო, ღმერთო ჩემო, რახსა დამავდებ მე?

35. და რომელთამე თანა-მდგომარეთა ვითარ ესმა, იტყოდეს: აჰა ელიას უჳმობს.

36. და მირბიოდეს და ალავსეს ღრუბელი ძმრითა და დაადგეს ლერწამი და ასუმიდეს მას და თქუეს: აცადეთ, ვიხილოთ, მო-ძი-ვიდეს ელია⁶ გარდამოკვნად⁶ მაგისა.

37. ხოლო იესუ აღუტევა ვმაჲ და აღმობერა სული.

38. და კრეტსაბმელი ტაძრისაჲ მის განიპო ორგან: ზეთგან ქუენამდე.

39. იხილა რად ასისთავმან მან, რომელი-იგი თანა-უდგა მას, რამეთუ ლა-

1 აღაშენებლ E. 2 გურწმენეს D. 3 მეექუსე D. 4 ჟამადმდე E. 5 ხადის D. 6 ძმითა F. ძმრითა D. 7 ჰიგი D. 8 მისსა D.

1 დაარღუევდა C. 2 ქ³ C. 3 აყუედრებდეს C. 4 ასეა. 5 მლია C. 6 გარდაკვნად C.

DE

C

თუ ღალად-ყო და განუტევა სული, თქუა: კემშარიტად || კაცი ესე ძმ ღმრთისაჲ იყო.

40. იყენეს ვინმე დედანიცა, რომელნი შორით ჰხედვიდეს², რომელთა თანა იყო მარიამ მაგდალენელი და მარიამ იაკობის მცირისაჲ და იოსტოსის დედა და სალომე,

41. რომელნი-იგი, ოდეს იყო გალიეას იესუ, შეუდგეს მას, და სხუანიცა მრავალნი, რომელნი მის თანა აღმოსრულ იყენეს იერუსალმად.

42. და ვითარცა შემწუხრდა, — რამეთუ პარასკევი იყო, რომელ არს უწინარეს შაბათისა, —

43. მოვიდა იოსებ არიმათიელი, შუენიერი მზრახველი, რამეთუ იგიცა მოელოდა სასუფეველსა ღმრთისასა, იკადრა და შევიდა პილატესა და მოითხოვა გუამი იგი იესუსი³:

44. ხოლო პილატეს უკვრდა, უკუეთუ აწვე მოკუდა, და მოუწოდა ასისტაესა მას და ჰკითხა, უკუეთუ აღრე⁴ მოკუდა?

45. და ისწავა ასისტაეისა მისგან ესე და მიჰმადლა გუამი იგი მისი იოსებს.

46. და მან იყიდა ამრენაკი და გარდაიმოჰქსნა იგი ჯუარისაგან და შემოსა იგი ამრენაკითა მით და დადვა იგი საფლაესა, რომელი გამოკუეთილ იყო კლდისაგან, და მოაგორვა ლოდი და⁵ დასდვა იგი კარსა ზედა მის საფლაეისასა.

47. იყო მუნ მარიამ მაგდალენელი და მარიამ იოსტოსისი და ჰკითხვიდეს, სადა დაჰსდებდეს⁶ მას.

ღატ-ყო და აღმოუტევა სული, თქუა: კემშარიტად კაცი ესე ძე ღმრთისაჲ იყო.

40. და იყენეს მუნ დედანიცა, რომელნი შორით ხედვიდეს და რომელ იყო მარიამ მაგდალენელი და მარიამ იაკობის მცირისაჲ და იოსეს დედა და სალომე,

41. რომელნი-იგი, გალიეას-ლა იყო, მაშინვე შეუდგეს მას, და სხუებიცა² მრავალნი დედანი, რომელნი მოსრულ იყენეს იერუსალმად³.

42. და ვითარ დამწუხრდა, — რამეთუ პარასკევი იყო, რომელ არს შაფათისა: წინა, —

43. მოვიდა იოსებ არიმათიელი, პეტროსანი მზრახველი, რამეთუ იგიცა მოელოდა სასუფეველსა ღმრთისასა, იკადრა შესღვად პილატესა და გამოითხოვნა ჯორცნი იგი იესუსნი.

44. ხოლო პილატეს უკვრდა, ვითარმედ ვითარ აღრე მოკუდა, და მოუწოდა მტარვალსა. მას და ჰკითხა, თუ: აღრე მოკუდა?

45. და ვითარ აგრძნა მტარვალისა მისგან, მიჰმადლნა ჯორცნი იგი იოსეთს.

46 და იყიდა მუნქუესვე არდაგი⁴ და დადვა იგი სამარესა შინა, რომელ იყო გამოკუეთილ კლდისაგან, და მიაგორვა ლოდი⁵ კარსა მას სამარისასა.

47. ხოლო მარიამ მაგდალენელი და მარიამ იაკობისი და იოსტოსი ხედვიდეს, სადა დასდებდეს.

1 და თქუა DE. 2 ხედვიდეს D. 3 იესუსი (იქსი) D. 4 აღრე E. 5 და] — F. 6 დასდებდეს E.

1 ჯერ დაუწერია: „იაკობისი“, მაგრამ შემდეგ უკანასკნელი „ი“ ამოუშლია. 2 სხუებიცა C („ე“ გამოპირჩენია და თავზე დაუწერია ერთის ნაცვლად ორი). 3 იქმოდ C. 4 აქ გადამწერს უთუოდ გამოპირჩენია: და გარდამოჰქსნა იგი ჯუარისაგან და შეჰმოსა მას არდაგი იგი. 5 ლოდიდი C.

16

DF

1. და ვითარცა გარდაჯდა შაბათი იგი, მარიამ მადანელმან და მარიამ იაკობისმან¹ და სალომე იყიდეს ნელსაცხებელი, რაათა მივიდენ დაჰცნონ² მას.

2. და ნიად განთიადსა მას ერთშაბათისასა მოვიდეს საფლავსა მას ზედა მერმე აღმოსლვასა ოდენ მზისასა

3. და იტყოდეს ურთიერთას: ვინ გარდაგვგორავოს ჩუენ ლოდი იგი კარიისა მისგან საფლავისა?

4. და მიჰხედეს³ და იხილეს, რამეთუ გარდაგორებულ იყო ლოდი იგი, რომელ⁴ იყო დიდ ფრიად.

5. და შევიდეს საფლავსა მას, იხილეს ჰაბუკი⁵ მჯდომარელს მარჯუენით კერძო, შემოსილი სამოსლითა სპეტაკითა, და განჰკრთეს.

6. ხოლო მან ჰრქუა მათ: ნუ განჰკრთებთი⁷! იესუს ეძიებთ ნაზარეველსა, ჯუარ-ცუმულსა⁸; აღდგა, არა არს აქა⁹. აჰა ადგილი, სადა დადგეს იგი.

7. არამედ წარვედით და უთხარო მოწაფეთა მისთა და პეტრეს, ვითარმედ: აჰა ეგერა წინა-გიძღვს თქუენ გალილეას¹⁰, მუნ იხილოთ იგი, ვითარცა გრქუა თქუენ.

8. და მათ ვითარცა ესმა ესე, გამოვიდეს და ივლტოდეს მიერ საფლავით, რამეთუ შეძრწუნებულ იყვნეს და დაკრავებულ და არარაჲ ვის უთხრეს, რამეთუ ეშინოდა.

9. ხოლო აღდგა განთიად პირველსა მას შაბათისასა და ეჩუენა პირველად მარიამს მადანელსა¹¹, რომლისაგან განსრულ იყო შვიდი ეშმაკი.

C

1. და ვითარ წარჯდა შაფათი იგი, მარიამ მადანელმან და მარიამ იაკობისმა¹ და სალომე იყიდეს ნელსაცხებელი, რაათამცა მოვიდეს და სცხესმა[ს].

2. და მსთუად გა[წ]თიად ერთშაფათსა მას მოვიდეს სამარესა მას ზედა აღმოსლვასა ოდენ მზისასა

3. და იტყოდეს ურთიერთას: ვინ-მე გარდაგვგორავოს ჩუენ ლოდი იგი კარიისა მისგან სამარისადასა?

4. და მიხედეს და იხილეს, რამეთუ გარდაგორებულ იყო ლოდი იგი, რამეთუ დიდ იყო ფრიად.

5. და შევიდეს სამარესა მას, იხილეს ჰაბუკი ერთი, მჯდომარე მარჯუენით კერძო, რომელ მოსილ იყო სამოსლითა სპეტაკითა, და დაუკვრდა².

6. და მან ჰრქუა მათ: ნუ გეშინინ! იესუს³ ეძიებთ ნაზორეველსა, რომელ ჯუარ-ცუმულ არს; აღდგა, არა აქა არს. იხილეთ ეგერა ადგილი მისი, სადა დადგეს იგი.

7. და მივედით და არქუთ მოწაფეთა მისთა და პეტრეს, ვითარმედ: წარგიძღვს თქუენ გალილეად, და მუნ იხილოთ იგი, ვითარცა გრქუა თქუენ.

8. და ვითარ ესმა ესე, გამოვიდეს და ივლტოდეს მიერ სამარით, რამეთუ შეშინებულ იყვნეს და დაკრავებულ და არავის უთხრეს, რამეთუ ეშინოდა.

9.

1 მადანელელი და მარიამ იაკობისი D*. 2 სცხონ E; ჰცხონონ D. 3 მიხედეს E. 4 რომელი E. 5 ჰაბუკი E. 6 მჯდომარე D. 7 განჰკრთებთი E. 8 ჯუარ-ცუმულსა D*. 9 აქა — D. 10 გალიეას D*. 11 მადანელელსა D*.

1 ბოლოს მოსალოდნელია „ნ“, მაგრამ ის ფოტოსურათზე არ ჩანს. 2 დაუკვრდა C. 3 იქვს C.

DE

C

10. იგი წარვიდა და უთხრა მის თანამოყუასთა მათ ¹ , რომელნი ეგლოვდეს ² და ტიროდეს.	10.
11. ხოლო მათ რაჲ ესმა, რამეთუ ცხოველ არს და ეჩუენა მას, და მათ არა ჰრწმენა.	11.
12. ამისა შემდგომად ორთა მათგანთა სლვისა შინა გამოეცხადა ³ სხუთა ხატითა, მი-რაჲ-ვიდოდეს დაბასა ⁴ .	12.
13. და იგინი მოვიდეს და უთხრეს სხუათა მათ, და არცა მათი ჰრწმენა.	13.
14. უკუანაჲსკენელ მსხდომარეთა მათ ათერთმეტთა ეჩუენა და აყუედრა ურწმუნოებაჲ ⁵ და გულ-ფიცხელობაჲ ⁶ მათი, რამეთუ რომელთა იხილეს იგი ⁷ აღდგომილი, მათი არა ჰრწმენა.	14.
15. და ჰრქუა მათ: წარვიდით ყოველსა სოფელსა და ქადაგეთ სახარებაჲ ესე ყოველსა დაბადებულსა.	15.
16. რომელსა ჰრწმენეს და ნათელილოს, ცხოვნდეს ⁸ , და რომელსა არა ჰრწმენეს, დაისაჯოს.	16.
17. ხოლო სასწაული მორწმუნეთა მათ ესე თანა-უვიდოდის: სახელითა ჩემითა ეშმაკთა განასხმიდენ ⁹ , ენათა ახალთა იტყოდიან,	17.
18. გუელთა შეიპყრობდენ; და ლათუ სასიკუდინე ¹⁰ სუან, არარაჲ ავნოს მათ; სნეულთა ზედა კელი დასდვან, და განცოცხლდენ.	18.
19. ხოლო შემდგომად სიტყუსა მის მისისა მათა მიმართ ¹¹ , აღმაღლდა ზეცად და დაჯდა მარჯუენით ღმრთისა.	19.
20. ხოლო იგინი გამოვიდეს და ქადაგებდეს ყოველსა ქუეყანასა უფლისა შეწევნითა და სიტყუსა ¹² მის დამტკიცებითა მისა მიმართ, რომელნი-იგი შეუდგეს მათ სასწაულნი.	20.

1 მათ] — E. 2 იგლოვდეს D^o. 3 + და D. 4 დაბასა|სა .D. 5 ურწმუნოება| + მათი D. 6 გულ-ფიცხელობაჲ D. 7 იგი იხილეს D. 8 ცხოვნდეს D. 9 განასმდენ D. 10 სასიკუდინე D. 11 მისისა... მიმართ] მათისა მათდა მიმართ D. 12 სიტყუისა D.

DE

C

1. რამეთუ მრავალთა კელი შეყვეს აღწერად მითხრობად² გულ-სავსედ სარწმუნოვებისათჳს ჩუენ შორის საქმეთა აღსრულებულთა³;

2. ვითარცა-იგი მომცეს ჩუენ, რომელნი დასაბამითგან თუთ-მხილველ და მსახურ ყოფილ იყენეს სიტყუსა მის,

3. და ჯერ-მიჩნდა მეცა, რომელი შეუდგე პირველითგან ყოველთა კეშმართად, შემდგომითი-შემდგომად მიწერად შენდა, მკნეო ღმრთის მოყუარეო,

4. რომელთათჳს ისწავე სიტყუათა მათ კრძალულებად.

5. იყო დღეთა მათ ჰეროდე მეფისა ჰურიასტანისათა მღღელი ვინმე, რომლისად⁴ სახელი ზაქარია⁵, შემდგომად დღითი-დღედისა მის მსახურებისა აბიასა, და ცოლი მისი ასულთაგან აპრონისთა, და სახელი მისი ელისაბედ⁶.

6. და იყენეს ორნივე ესე წინაშე ღმრთისა მართალ და ვიდოდეს ყოველთა მცნებათა სიმართლისა უფლისათა უბიწონი,

7. და არა ესუა მათ შვილი, რამეთუ ელისაბეთ იყო ბერწ, და ორნივე გარდასრულ იყენეს დღეთა მათთა.

8. და იყო მღღელობასა მას მისსა, წესსა მას დღითი-დღედისა მცისისა, წინაშე ღმრთისა,

1. რამეთუ მრავალთა კელ-ყვეს ზე-გარდამო განწესებად თხრობისად მის საქმეთა მათთჳს დამტკიცებულთა ჩუენდა მომართ,

2. ვითარცა მოგუასწავეს¹ ჩუენ, რომელნი დასაბამით თულაით მხილველ და მსახურ ექმნნეს სიტყუასა მას,

3. ჯერ-მიჩნდა მეცა, რომელი დასაბამითგან შედგომილ ვიყავ ყოველითა კეშმართებითა, განწესებულად მიწერად შენდა, მკნეო ღმრთის მოყუარეო,

4. რადთა გულისწა-ჰყო სიტყუათა მათ, რომელთა დაემოწაფე, კეშმართებით.

5. ხ იყო დღეთა მათ ჰეროდე მეფისა მის ჰურიასტანისათა მღღელი ვინმე, სახელი ზაქარია, დასისა მისგან აბიასი, და ცოლი მისი ასულთაგანი აპრონისთა, და სახელი მისი ელისაბედ.

6. და იყენეს ორნივე მართალ წინაშე უფლისა, ვიდოდეს ყოველთა შინა მცნებათა და სამართალთა ღმრთისათა², უბიწო იყენეს,

7. და არა ესუა მათ შვილ, რამეთუ ელისაბეთ ბერწ იყო, და ორნივე გარდასრულ იყენეს დღეთა თჳსთა.

8. და იყო მღღელობასა მას მისსა, განწესებულსა მას დღეთა მსახურებასა მისსა წინაშე ღმრთისა,

1 სახარება ლუკას თავი D, სახარება ლუკას თავისა თავი E. 2 მითხრობად E. 3 აღსრულებულთა DE. 4 რომლისა D. 5 ზაქარია D. 6 ელისაბეთ D.

1 მოგასწავეს C, 2 ლასათა C.

DE

9. მსგავსად ჩუეულებისა მღღელობი-
სა ჰხუდა¹ მას საკუმეველისა კუმევაჲ²
და შევიდა ტაძარსა უფლისასა.

10. და ყოველი იგი სიმრავლჲ³ ერი-
საჲ მის⁴ ილოცვიდა გარეშე⁵ ჟამსა
მას საკუმეველისა⁶ კუმევისასა.

11. და ერუენა მას ანგელოზი უფლი-
საჲ, მდგომარჲ⁷ მარჯუენით საკურთხე-
ველისა მის საკუმეველისა.

12. და შეძრწუნდა ზაქარია, იხილა
რად იგი, და შიში დაეცა მას ზედა.

13. ჰრქუა ანგელოზმან მან: ნუ გეში-
ნინ⁸, ზაქარია, რამეთუ შეესმნეს ვედრე-
ბანი შენნი, და ცოლმან შენმან ელისა-
ბედ გიშვეს შენ ძჲ, და უწოდი სახელი
მისი იოვანე.

14. და იყოს შენდა სიხარულ და მხი-
არულება⁹, და მრავალთა შობასა მის-
სა || განიხარონ.

15. რამეთუ იყოს დიდ წინაშე უფლი-
სა და ღვწოჲ და თაფლუქი არა სუას
და სულითა წმიდითა აღივსოს მიერვე
ღედის მუცლით მისითგან.

16. და მრავალნი ძეთა ისრაჲლისა-
თანი მოაქცინეს უფლისა ღმრთისა მათისა.

17. და იგი თავადი პირველ განვიდეს
წინაშე მისა¹⁰ სულითა და ძალითა ელი-
ასითა¹¹ მოქცევედ გულნი მამათანი
შვილთა მიმართ და ურჩნი გონებითა
მართალთაჲთა განმზადებდნენ უფალსა
ერი მომზადებულნი.

18. და ჰრქუა ზაქარია ანგელოზსა
მას: რადთა ვცნა ესე, რამეთუ მე მოხუ-
ცებულ ვარ, და ცოლი ჩემი გარდასრულ
არს დღეთა მისთა?

19. მიუგო და ჰრქუა ანგელოზმან მან:

C

9. მსგავსად მღღელობისა ხუდა¹ მას
კუმეველ საკუმეველისა, შევიდა ტაძარ-
სა მას უფლისასა.

10. და ყოველი იგი სიმრავლე თა-
ყუანის-სცემდა გარეშე ჟამსა მას საკუ-
მეველთასა.

11. გამოეცხადა მას ანგელოზი უფ-
ლისაჲ, მდგომარე მარჯულ საკურთხევე-
ლისა მის საკუმეველთაჲსა.

12. და შეძრწუნდა ზაქარია, ვითარ-
ცა იხილა², და შიში დაეცა მის ზედა.

13. ჰრქუა მას ანგელოზმან მან უფ-
ლისამან: ნუ გეშინინ, ზაქარია, რამეთუ
სასმენელ იქმნეს ლოცვანი შენნი და
ცოლმან შენმან ელისაბედ გიშვეს შენ.
ძჲ და უწოდი მას სახელი იოვანე.

14. და იყოს შენდა სიხარულ და მხი-
არულება, და მრავალთა უხაროდის შო-
ბაჲ იგი მისი.

15. რამეთუ იყოს დიდ წინაშე უფლი-
სა და ღვწოჲ და სათრობელი და იყი-
არა სუას და სულითა წმიდითა საესე.
იყოს მიერვე მუცლით ღედისა თვის-
საჲთ.

16. და მრავალნი ძეთა მათგან ისრა-
ჲლისათაჲ მოაქცინეს უფლისა მიმართ-
ღმრთისა მათისა.

17. და იგი თავადი წარმოუძღვეს³
წინაშე მისა სულითა და ძალითა ელი-
ასითა მოქცევედ გულთა მამათა⁴ შვილ-
თა⁵ მიმართ, ურჩნი გონიერებასა მარ-
თალთასა განმზადებდნენ უფლისა ერი
განგებულნი.

18. და ჰრქუა ზაქარია ანგელოზსა
მას: რადთა უწყოდი ესე, რამეთუ მე მო-
ხუცებულ ვარ, და ცოლი ჩემი გარდა-
სრულ არს დღეთა?

19. მიუგო ანგელოზმან და ჰრქუა: მე

1 ჰხუდა DE. 2 კუმევა D*. 3 სიმრავლე D. 4 მისი — E. 5 გარეშე E. 6 საკუმეველისა E.
7 მდგომარე D. 8 ნუ გეშინ E. 9 მხიარულება D. 10 მისა D*. 11 ელისათა D*.

1 ხუდა C. 2 იხილა C. 3 წარმოუძღვეს C. 4 მამათა C. 5 შვლთა C.

DE

C

შე ვარ გაბრიელ¹, წინაშე მდგომელი პირსა ღმრთისასა და მოვივლინე სიტყუად შენდა და ხარებად ამას².

20. და იყო შენ დადუმებულ და ვერ შემძლებელ სიტყუად ვიდრე დღედმდე ყოფად ამისა, ამისთჳს, რამეთუ არა გრწმენეს სიტყუანი ჩემნი, რომელნი აღესრულნენ ეამსა მათსა.

21. და დგა ერი იგი და ელოდა ზაქარიას და უკრდა დაყოვნებად იგი მისი ტაძარსა მას შინა.

22. და გამო-რად-ვიდა, ვერ ეძლო სიტყუად მათა, და ცნეს, რამეთუ ჩუენებად რაამე იხილა ტაძარსა მას შინა. და იგი წამს-უყოფდა მათ და დაადგრა უტყუად.

23. და იყო ვითარცა აღესრულნეს დღენი იგი მსახურებისა მისისანი, წარვიდა სახიდ თჳსა.

24. და შემდგომად დღეთა ამათ მიუდგა ცოლი მისი და იფარვიდა თავსა თჳსსა ხუთ თთუე³ და იტყოდა,

25. ვითარმედ: ესრეთ მივო შე უფალმან დღეთა ამათ, რომელთა მოხედვაყო⁴ მოსპოლვად ყუედრებად ჩემი კაცთა შორის.

26. და თთუესა⁵ მეექუსესა მოვივლინა გაბრიელ ანგელოზი ღმრთისა მიერ ქალაქად გალილეადსა, რომლისა სახელი ნაზარეთ,

27. ქალწულისა, თხოვილისა ქმარსა, რომლისადა სახელი იოსებ, სახლისაგან და ტომისა დავითისა, და სახელი ქალწულისადა მის მარიამ.

28. და შევიდა ანგელოზი იგი მისა და ჰრქუა: გიხაროდენ, მიმადლებული! უფალი შენ თანა. კურთხეულ ხარ⁶ შენ დედათა შორის.

29. ხოლო მან რაად იხილა, შეძრწუნ-

ვარ ანგელოზი გაბრიელ, რომელი ვლგა წინაშე ღმრთისა, და მოვივლინე სიტყუად შენდა და ხარებად შენდა ესე.

20. და აჰა იყო დადუმებულ და ვერ იტყოდი მიდღემდის, რომელსა ესე იყოს, ამისთჳს, რამეთუ არა გრწმენა სიტყუათა ჩემთადა, რომელნი აღესრულნენ ეამსა თჳსსა.

21. და ერი იგი ელოდა ზაქარიას, დაკრეებულ¹ იყენეს² დაყოვნებასა მას მისსა ტაძარსა მას შინა.

22. და ვითარცა გამოვიდა, ვერ ეტყოდა მათ, და გულსკმა-ყვეს, ვითარმედ ხილვად იხილა ტაძარსა მას. და იგი მოასწავებდა მათ და იგი დგა დადუმებული.

23. და იყო ვითარცა აღივსნეს დღენი იგი მსახურებისა მისისანი, წარვიდა სახიდ თჳსა.

24. და შემდგომად დღეთა მათ მიუდგა ელისაბეთ, ცოლი მისი, და იმალვიდა თავსა თჳსსა ხუთ თთუე³ და თქუა,

25. რამეთუ: ესე ქმნა უფალმან ჩემდა მომართ დღეთა მათ, რომელთა მოხედვადა მე ავოცად საყუედრელი ჩემი კაცთა შორის.

26. და თთუესა⁴ მას მეექუსესა მივივლინა გაბრიელ ანგელოზი ღმრთისა მიერ ქალაქსა გალილეველთასა, რომელსა სახელი ერქუა ნაზარეთ,

27. ქალწულისა, განთხოვილისა კაციისა, რომელსა სახელი ერქუა იოსებ, სახლისაგან დავითისა, და სახელი ქალწულისადა მის მაქარიამ.

28. და მოვიდ[ა] მისა და ჰრქუა: გიხაროდენ, მ[ხი]არული! უფალი შენ თანა.

29. და იგი [სი]ტყუასა მას აღიძრა

1 გაბრიელ E. 2 მას D¹. 3 თუე D. 4 მოხედვა-ყო D. 5 თუესა D. 6 კბრ D.

1 დაკრეებულ C. 2 იყენეს C. 3 თოთე C (=თთუე?). 4 თოთესა C.

DE

C

და სიტყუასა მისსა და განიზრახვიდა: ვითარ-მე არს მოკითხვად ესე?

30. და ჰრქუა მას ანგელოზმან მან: ნუ გეშინინ, მარიამ, ჰპოვე მადლი წინა-შე ღმრთისა.

31. და აჰა ესერა შენ მუცლად-ილო და ჰშვე¹ ძმ და უწოდი სახელი მისი იესუ.

32. ესე იყოს დიდ და ძე² მალლის ეწოდოს, და მოჰსცეს³ მას უფალმან ღმერთმან საყდარი დაეითისი, მამისა თუისაჲ,

33. და მეუფებდეს სახლსა ზედა იაკობისსა საუკუნოდ, და სუფევისა მისისაჲ არა იყოს დასასრულ.

34. ჰრქუა მარიამ ანგელოზსა მას: ვითარ-მე იყოს ესე, რამეთუ მე მამაკაცი არა ვიცი?

35. მიუგო ანგელოზმან მან და ჰრქუა მას: სული წმიდაჲ მოვიდეს შენ ზედა, და ძალი მალლისაჲ გფარვიდეს შენ; ამისთვისა შობილსა მას წმიდა ეწოდოს, ძე² ღმრთის.

36. და აჰა ესერა ელისაბედ|ცა¹, ნათესავი შენი, იგიცა მიდგომილ არს ძესა სიბერესა თუსსა, და ესე მეექუსე² თთუ³ არს მისი, რომელსა-იგი ერქუა ბერწ.

37. რამეთუ არარაჲ შეუძლებელ არს წინაშე ღმრთისა სიტყუაჲ.

38. ჰრქუა მას მარიამ: აჰა მგვეალი უფლისაჲ; მეყავენ მე სიტყუსაებრ შენისა! და წარვიდა მისგან ანგელოზი იგი.

39. და აღდგა მარიამ ამათ დღეთა შინა და წარვიდა მთად კერძო მწრაფლ ქალაქად იუდაჲსა

40. და შევიდა სახლსა ზაქარიაჲსსა⁶ და მოიკითხა⁷ ელისაბედ⁸.

და განიზრახვიდა, ვითარ-მე ვითარ-მე არს მოკითხვად ესე?

30. და ჰრქუა მას ანგელოზმან მან: ნუ გეშინინ¹, მარიამ, რამეთუ ჰპოე მადლი წინაშე ღმრთისა².

31. და აჰა მიუდგე და შვე ძე და უწოდი სახელი მისი იესუ.

32. ესე იყოს დიდ და ძე მალლის ერქუას, და მოსცეს მას უფალმან ღმერთმან³ საყდარი დაეითისი, მამისა თუისაჲ⁴,

33. და მეუფებდეს ზედა სახლსა მის იაკობისსა⁵ უკუნისამდე, და მეუფებისა მისისაჲ არა იყოს დასასრულ.

34. და ჰრქუა მარიამ ანგელოზსა მას: ვითარ იყოს ესე, რამეთუ მამაკაცი არა ვიცი?

35. მიუგო ანგელოზმან მან და ჰრქუა მას: სული წმიდაჲ მოვიდეს შენ ზედა, და ძალი მალლისაჲ გფარვიდეს შენ, რამეთუ რომელ-იგი შობად არს, წმიდა არს და ძე⁶ ღმრთის იწოდის.

36. და აჰა ელისაბეთცა მიდგომილ არს, ნათესავი შენი, სიბერესა თუსსა, და ესე მეექუსე თთუ⁷ არს მისი, რომელსა-იგი ბერწ ერქუა.

37. რამეთუ არა არს უ(ძლ)ურება ღმრთისა მიერ ყოველსა სი(ტყუ)სა⁸.

38. და თქუა მ(არიამ): აჰა ესერა (ვლგა?) მგვეალი (უფლისაჲ; იყ)ავენ ჩემდა (მსგა)ვსად სიტ(ყუსა) შენისა! და (წარ)ვიდა მის(გან) ანგელოზი (იგი).

39. აღდგა მარი(ამ) დღეთა მათ (და) წარვიდა მწრაფლ მითთ კერძოსა ქალაქსა მას იუდაჲსსა.

40 და შევიდა სახლსა მას ზაქარიაჲსსა და მოიკითხა ელისაბეთი.

1 შვე D. 2 ძმ DE. 3 მოსცეს E. 4 ელისაბეთცა E. 5 მეექუსე თთუ D. 6 ზაქარიაჲს E. 7 მოიკითხა მოივიდა D*. 8 ელისაბეთ E.

1 ნუ გეშინან C (შემდეგ „ა“ ს თავზე „ი“ დაუწერია). 2 წე ღმრთისა მიერ C (ორში ერთი: ღმრთისა მიერ, ან წინაშე ღმრთისა). 3 ღმერთმან+მადლი C. 4 თუისისაჲ C. 5 იაკობისა C. 6 ძმ C. 7 თთუ. C.

* ფოტოსურათზე არ გამოსულა ერთი სვეტის ნაწილი (ტაბ. 103, ხ. b; ლ. 1, 37—38) — სათანადო აღვილები აქ ფრჩხილებშია ჩასმული.

DE

C

41. და იყო ვითარცა ესმა ელისაბედს¹ მოკითხვად მარიამისი, ჰკრთებოდა ყრმად იგი მუცელსა მისსა. და აღივსო ელისაბედ სულითა წმიდითა

42. და ვმა-ყო ვმითა დიდითა და თქუა: კურთხეულ ხარ² შენ დედათა შორის და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისაჲ!

43. და ვინაჲ ესე ჩემდა, რადთა მოვიდეს დედაჲ უფლისა ჩემისაჲ ჩემდა?

44. რამეთუ აჰა ესერა ვითარცა იყო ვმად მოკითხვისა შენისაჲ ყურთა მომართ ჩემთა, ჰკრთებოდა || სიხარულით³ ყრმად ესე მუცელსა ჩემსა.

45. და ნეტარ არს, რომელსა ჰრწმენეს, რამეთუ იყოს აღსრულებად თქუმულთა მათ მისა მიმართ უფლისა მიერ.

46. და თქუა მარიამ: აღიდებს სული ჩემი უფალსა,

47. და განიხარა სულმან ჩემმან⁴ ღმრთისა მიმართ, მაცხოვრისა ჩემისა,

48. რამეთუ მოჰხედა⁵ სიმდაბლესა ზედა მკველისა თვისისა; აჰა ესერა ამიერიოვან მნატრიდენ მე ყოველნი ნათე-
ნანი;

49. რამეთუ ყო ჩემ⁶ თანა დიდძალი ძლიერმან, და⁷ წმიდა არს სახელი მისი,

50. და წყალობად მისი ნათესავითი-
ნათესავად მოშიშთა მისთა ზედა⁸;

51. ყო სიმტკიცითა მკლავისა თვისისაჲთა; განაზნინა ამჰარტავანნი გონებითა გულთა მათთაჲთა;

52. გარდამოსთხინა⁹ ძლიერნი საყდართაგან, აღამაღლნა მდაბალნი;

53. მშიერნი აღაესნა კეთილითა და მდიდარნი განაზნინა¹⁰ ცუდნი;

54. შეიწყნარა ისრაჲლი, მონაჲ თვისი, მოკსენებად წყალობისა თვისისა¹¹.

41. და იყო ვითარცა ესმა მოკითხვად იგი მარიამისი ელისაბედთს, აღი-
მღერნა ყრმამან მუცელსა მისსა. და აღივსო ელისაბედ სულითა წმიდითა

42. და ვმითა მადლითა ღალატ-ყო და თქუა: კურთხეულ ხარ შენ დედათა შორის, და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისაჲ!

43. და ვინაჲ არს ესე ჩემდა, ვითარმცა მოვიდა დედაჲ უფლისა ჩემისაჲ ჩემდა?

44. რამეთუ აჰა ესერა ვითარცა იყო ვმად მოკითხვისა შენისაჲ ყურთა მომართ ჩემთა, აღიმღერნა სიხარულით ყრმამან ამან მუცელსა ჩემსა.

45. და ნეტარ იყოს, რომელსა ჰრწმენეს, რამეთუ იყოს აღსრულება თქუმულთა მათ მისა მიმართ უფლისა მიერ.

46. და თქუა მარიამ: აღიდებს სული ჩემი უფალსა,

47. და იხარებდინ სული ჩემი ღმრთისა მიმართ, მაცხოვრისა ჩემისა,

48. რამეთუ მოხედნა სიმდაბლესა ზედა მკველისა თვისისა; რამეთუ აჰა ესერა ამიერიოვან მნატრიდენ მე ყოველი თესლები ქუეყანისანი¹;

49. რამეთუ ყო ჩემდამო დიდ-დიდნი ძლიერმან, და წმიდა არს სახელი მისი,

50. და წყალობად მისი თესლითი-თეს-
ლად მოშიშთა მისთათჱს;

51. ყო ძლიერებაჲ მკლავითა თვისითა; განაზნინა ამჰარტავანნი გონებითა გულთა მათთაჲთა;

52. გარდამოსთხინა ძლიერნი საყდართაგან და აღამაღლნა მდაბალნი;

53. მშიერნი აღაესნა კეთილითა და მდიდარნი განაველინნა ცუდნი;

54. შეიწყნარა ისრაჲლი, მონაჲ თვისი, მოკსენებად წყალობისა თვისისა.

1 ელისაბედს E. 2 კ³ზ D*. 3 სიხარულითა D. 4 და განიხარა... ჩემმან] და იხარებდინ სული ჩემი E. 5 მოხედა E. 6 ძიმ D*. 7 და] —E. 8 მოშიშთა მისთა ზედა] —D. 9 გარდამოსთხნა D. 10 განაზნინა] განაველინნა D*. 11 თვისსა] — D.

1 ასეა C.

D E

C

55. ვითარცა ეტყოდა მამათა ჩუენთა | აბრაჰამს¹ და ნათესავსა მისსა საუკუ-
ნოდ.

56. და დაადგრა მარიამ მის თანა სამ
თთუე² და წარვიდა სახილ³ თვსა.

57. ხოლო ელისაბედისნი აღივსნეს
ჟანნი შობისა მისისანი, და შვა ძმ.

58. და ესმა გარემოთა და ნათესავთა,
რამეთუ განადიდა უფალმან წყალობაჲ
თვის მის თანა, და იხარებდეს.

59. და იყო მერვესა დღესა და მოვი-
დეს წინადაცუეთად. ყრმისა მის და ვი-
თარმცა უწოდეს მას სახელი სახელად
მამისა თვისისა ზაქარიაჲსა⁴.

60. და მიუგო დედამან მისმან და
ჰრქუა: არა, არამედ ეწოდენ მაგას იო-
ვანე.

61. და ჰრქუეს მას, რამეთუ: არავინ
არს ნათესავსა შენსა, რომელსა ჰრქვან
სახელი ეგე.

62. და თუალ-უყოფდეს მამასა მისსა,
რად-ძი უნდეს სახელის-ღებად მისა.

63. და მოითხოვა ფიცარი და დაწე-
რა და თქუა: იოვანე არს სახელი მისი.
და უკვრდა ესე ყოველთა.

64. და მეყსეულად || აღელო ჰირი მი-
სი და ენაჲ, და იტყოდა და აკურთხევიდა
ღმერთსა.

65. და იყო შიში დიდი ყოველთა ზე-
და გარემო მკვდრთა მისთა და ყოველ-
თა მათ მთით კერძოთა ჰურიასტანისა-
თა, და⁵ მიმოითქუმოდეს ყოველნი ესე
სიტყუანი.

66. და დაიდევს გულსა თვსსა⁶, რო-
მელთა ესმოდა ესე და იტყოდეს: რად-
მე⁷ იყოს ყრმაჲ ესე? და ჰელი უფლი-
საჲ იყო ყრმისა მის⁸ ზედა.

55. ვითარცა ეტყოდა მამასა¹ ჩუენსა
აბრაჰამს და ნათესავსა მისსა უკუნისა-
მდე.

56. და დადგა მარიამი მის თანა სამ
თთუე² ოდენ და მიიქცა სახილ თვსა.

57. და ელისაბეთისნი აღივსნეს დღე-
ნი შობისანი, და შვა ძმ.

58. და ესმა გარემო ნათესავ-ტომთა
მისთა, რამეთუ განადიდა უფალმან წყა-
ლობაჲ მის თანა, და უხაროდა მის თანა.

59. და იყო მერვესა მას დღესა მო-
ვიდეს წინადაცუეთად³ ყრმისა მის და
ვითარმცა უწოდეს მას სახელი სახელად
მამისა მისისა ზაქარიაჲსა.

60. მიუგო დედამა[ნ] მისმან და თ(ქ)უა:
არა, არამედ [ერ]ქუნ მაგას იო[ვან]ე.

61. და ჰრქუეს მას, რამეთუ: არავინ
არს ნათესავსა შ^ნ(სა), რომელსამცა ერ-
ქუა სახელი იოჰანე.

62. თუალ(ს)-უყოფდეს⁴ მამასა მისსა,
რად-მე უნდეს სახელი რქუმად მას.

63. და მოითხოვა ფიცარი და დაწე-
რა და თქუა: იოვანე არს სახელი მაგი-
სი. და უკვრდა ყოველთა.

64. და აღელო მეყსეულად ჰირი მი-
სი და ენაჲ მისი, და იტყოდა და აკურ-
თხევიდა ღმერთსა.

65. და დაეცა შიში დიდი ყოველთა
მათ ზედა, რომელთა ესმა ესე და რო-
მელნი დამკვდრებულ⁵ იყვნეს გარემო
მათსა, და ყოველსა მას მთით კერძოსა
ჰურიასტანისასა მიეთხრა ყოველი ესე
სიტყუაჲ.

66. და დაიდევს ყოველთა, რომელთა
ესმოდა, გულთა მათთა და იტყოდეს:
რად-მე რად იყოს ყრმაჲ ესე? და ჰელი
უფლისაჲ იყო მის თანა.

1 მამასა ჩუენსა აბრაჰამსა D. 2 თუე D. 3 სახედ E. 4 ზაქარიაჲსი D. 5 და] — D.
6 თვსსა] — D. 7 რამე D. 8 მის ყრმისა D.

1 მაქამათა C. 2 თთუე C. 3 წინადაცუეთად C. 4 პირველი „ს“-ს ნაწილი ჩანს ფოტო-
სურათზე. 5 დამკვდრებულ C, 1. /

DE

C

67. და ზაქარია, მამამ მისი, აღივსო სულითა წმიდითა, წინაწარმეტყულებდა და თქუა:

68. კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაჲლისაჲ, რამეთუ მოჰხნდა¹ და ყოცსნად ერისა თვისისაჲ;

69. აღგვდგინა ჩუენ რქად ცხორებისაჲ შორის სახლსა მას დავეითის, მონისა თვისისასა²;

70. ვითარცა იტყოდა პირითა წმიდათაჲთა საუკუნითგან წინაწარმეტყუელთა მისთაჲთა,

71. გამოვსნად მტერთაგან ჩუენთა და ველთაგან ყოველთა მოძულეთა ჩუენთაჲსა;

72. ყოფად წყალობად მამათა ჩუენთა თანა³, მოვსენებად შჯულისა წმიდისა მისისა;

73. | ფიცით, რომელ ეფუცა აბრაჰამსა, მამასა ჩუენსა⁴, მოცემად ჩუენდა

74. უშიშად ვსნად ველთაგან მტერთა ჩუენთაჲსა,

75. მსახურებად მისა ღირსებით და სიმართლით წინაშე მისა ყოველთა დღეთა ცხორებისა⁵ ჩუენისათა.

76. და შენ, ყრმაო, წინაწარმეტყუელ მალის გეწოდოს, რამეთუ წარჰძღუე⁶ შენ წინაშე პირსა უფლისასა განმზადებად გზათა მისთა,

77. მოცემად მეცნიერებაჲ ცხორებისაჲ⁷ ერსა თვისსა მოტევებითა ცოდვათა ჩუენთაჲთა,

78. მოწყალებითა და წყალობითა ღმერთისა ჩუენისაჲთა, რომელთა მომხედა ჩუენ აღმოსავალმან მალლით⁸

79. გამოჩინებად მათ ზედა, რომელნი ის სხენან ბნელსა და აჩრდილთა სიკუ-

67. და ზაქარია, მამამ მისი, აღივსო სულითა წმიდითა, წინაწარმეტყულებდა და თქუა:

68. კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაჲლისაჲ, რამეთუ მოხენდა და ყოცსნად ერისა თვისისაჲ;

69. და აღადგინა რქად ცხორებისაჲ შორის სახლსა დავეითის, მონისა თვისისა;

70. ვითარცა იტყოდა პირითა წმიდათაჲთა საუკუნოდ წინაწარმეტყუელთა მისთაჲთა,

71. ვსნად მტერთა ჩუენთაგან და ველთაგან ყოველთა მოძულეთა ჩუენთაჲსა;

72. ყოფად წყალობისა მამათა ჩუენთა თანა, მოვსენებად აღთქმად თვისი წმიდაჲ:

73. ფიცი, რომელ ეფუცა აბრაამსა, მამასა ჩუენსა, მოცემად ჩუენდა

74. უშიშად ველთაგან მტერთაჲსა ვსნილთა(ა),

75. მსახურებად მისა სიწმიდით და სიმართლით წინაშე მისა ყოველთა დღეთა ცხორებისა ჩუენისათა.

76. [და] შენ, ყრმაო¹, წინაღწარმეტყუელ მალის იწოდო, რამეთუ წარჰძღუე წინაშე პირსა უფლისასა განმზადებად გზათა მისთა,

77. მიცემად მეცნიერება[ა] ცხორებისაჲ ერსა თვისსა, მიტევებად ცოდვათა მათა,

78. მოწყალებითა² წყალობისა ღმერთისა ჩუენისაჲთა, რომელთა მოგუძინეს ჩუენ მზემან აღმოსავალმან მალლით

79. გამოცხადებად მათდა, რომელნი ბნელსა და აჩრდილსა სიკუდლილისასა

1 მოხედა E. 2 თვისსა D. 3 ჩუენ თანა (ჩ'ნ თანა) D. 4 ჩუენს [ჩ'ნს] D*. 5 ცხოვრებისა D*. 6 წარჰძღუე E. 7 ცხოვრებისად D*. 8 რომელთა... მალლით) რომელთა გუეჩუენა ჩუენ მშჲ იგი აღმოსავალი მალლით E.

1 ყრმა C („ო“ მერე მიუწერია წერტილად) 2 პირველად „მოწყალებითა“ დაუწერია, მაგრამ შემდეგ „ა“ წაუშლია და ამის გამო სიტყვა გაწვევტილი ჩანს.

DE

C

დილისათა¹, და წარმართებად თერკთა ჩუენთა გზასა მშუდობისასა.

80. ხოლო ყრმაჲ იგი აღორძნდებოდა, განმტკიცებოდა სულითა და იყო იგი უდაბნოსა ვიდრე² გამოცხადებად-მდე³ მისა ისრაელისა⁴ მიმართ.

სხენან წარმართებად ჩუენდა გზასა მშუდობისასა¹.

80. და ყრმაჲ იგი ორძნდებოდა და განძლიერდებოდა სულითა და იყოფოდა უდაბნოთა ვიდრე დღედ გამოცხადებად მისა ისრაელსა.

2

1. || და იყო მათ დღეთა შინა გამოვჯდა ბრძანებაჲ აგუსტოს კეისრისაგან აღწერად ყოვლისა სოფლისა.

2. ესე აღწერაჲ პირველ იყო⁵ მთავრობასა ასურეთს კვრინძსსა⁶.

3. და წარვიდოდეს ყოველნი აღწერად კაცად-კაციდი თჳსსა ქალაქსა.

4. აღმოვიდა იოსებცა გალილეადთ, ქალაქით ნაზარეთით, ჰურიასტანად⁷, ქალაქად დავითისა, რომელსა ჰრქვან ბეთლემ, რამეთუ იყო იგი სახლისაგან და ტომისა დავითისა.

5. აღწერად მარიამის თანა, რომელი თხოვილ იყო მისა, და იყო იგი მიდგომილ.

6. და იყო ვიდრე იყვნეს იგინი მუნ, აღივსნეს დღენი იგი შობისა მისისანი⁸.

7. და შვა ძქ იგი მისი პირშშოჲ და შეხზა იგი სახუეველითა და მიიწვინა⁹ იგი ბაგასა, რამეთუ არა იყო მათა აღვილ საეანესა მას.

8. და მწყემსნი იყვნეს მასვე სოფელსა, ველთა დგებოდეს და ჯუმილვიდეს ჯუმილვასა ღამისასა სამწყსოსა მათსა.

9. | და ანგელოზი უფლისაჲ დაადგრა მათ, და¹⁰ დიდებაჲ უფლისაჲ გამობრწყინ-

1. და იყო დღეთა მათ გამოვჯდა ბრძანებაჲ აგუსტოს კეისრისაგან — აღწერად ყოვლისა სოფლისაჲ.

2. ესე პირველი სოფლის აღწერაჲ იყო მსაჯულებასა მას ასურთ(ა) ზედა კვრინძს(სა).

3. და მივიდოდეს ყოველნი და აღიწ(ერ)ებოდეს თითოეულად თჳსსა ქალაქსა.

4. აღვიდა იოსებც(ა) გალილეადთ, ქალაქით ნაზარეთით, ჰურიასტან(დ), ქალაქად დავითისა, რომელსა ჰრქვან² (ბე)თლემ, რამეთუ იყო იგ(ი) სახლისაგან და ნათესავისა დავითისი,

5. შთაწერად მარიამითურთ, რომელი-იგი თხოილ იყო მისა, და იყო იგი მიდგომილ.

6. და იყო ვიდრე იგინი³ იყვნეს მუნ. აღივსნეს დღენი შობისა მისისანი.

7. და შვა ძე იგი თჳსი პირშშოჲ და შეგრაგნა იგი და შთააწვინა ბაგასა, რამეთუ არა იყო მათდა აღვილ საეანესა მას.

8. და მწყემსნი იყვნეს მასვე ადგილსა გარე მყოფნი, რომელნი ჯუმილდეს ჯუმილვათა ღამისათა სამწყსოთა თჳსთასა.

9. და ანგელოზი უფლისაჲ დაადგა მათ, და დიდებაჲ უფლისაჲ გამობრწყინ-

1 რომელი სხენან... სიკუდილისათა] რომელი ბნელსა და აჩრდილთა სიკუდილისათა სხდეს D*. 2 ლ'ე D*. 3 გამოცხადებად D. 4 ი'ელსა D*. 5 ესე პირველი სოფლისა აღწერაჲ იყო E. 6 კვრინძსა D. 7 ჰურიასტანად E. 8 მისანი D. 9 მიაწვინა E. 10 და; — D.

1 მშუდობისა C. 2 ჰრქვან C. 3 იგი C.

DE

C

და მათ ზედა, და შეეშინა მათ შიში-
თა დიდითა.

10. და ჰრქუა მათ ანგელოზმან მან
უფლისამან: ნუ გეშინინ თქუენ, რამეთუ
აჰა ესერა გახარებ თქუენ სიხარულსა
დიდსა, რომელი იყოს ყოვლისა ერისა:

11. რამეთუ იშვა თქუენდა მაცხოვა-
რი, რომელ არს ქრისტე¹ უფალი, ქა-
ლაქსა დავითისსა².

12. და ესე იყოს თქუენდა სასწაუ-
ლად: ჰპოვოთ ყრმად იგი შეზუთული და
მწოლარც³ ბავასა.

13. და მეყსეულად იყო ანგელოზისა
მის თანა სიმრავლც⁴ ერთა ცისათაჲ,
აქებდეს ღმერთსა და იტყოდეს:

14. დიდებამა მაღალთა შინა ღმერთ-
სა, და⁵ ქუეყანასა ზედა მშუდობაჲ, და
კაცთა⁶ შორის სათნოებაჲ⁷.

15. და იყო ვითარცა აღვიდეს ანგე-
ლოზნი იგი ზეცად, თქუეს მწყემსთა მათ
ურთიერთას: განვიდეთ ჩუენ ვიდრე ბეთ-
ლემდმდე და ვიხილოთ სიტყუად ესე,
რომელი იყო ჩუენდა მომართ, რომელ-
იგი უფალმან მაუწყა ჩუენ.

16. და მოვიდეს მწრაფლ და პოვეს
|| მარიამ და იოსებ⁸ და ყრმად იგი, მწო-
ლარც⁹ ბავასა.

17. და ვითარცა იხილეს, გულისკმა-
ყვეს¹⁰ სიტყუად იგი, რომელი ითქუა მათა
მიმართ ყრმისა მისთჳს.

18. და რომელთა ესმოდა, უკვრდა
სიტყუად იგი მწყემსთაჲ მათ მათა მი-
მართ.

19. ხოლო მარიამს დაესხნეს ყოველ-
ნი ესე სიტყუანი¹⁰ და დაედვა გულსა
თჳსსა.

20. და მიიქცეს და წარვიდეს მწყემს-

და მათ ზედა, და შეეშინა შიშითჳ დი-
დითა.

10. და ჰრქუა მათ ანგელოზმან: ნუ
გეშინინ, რამეთუ აჰა გახარებ თქუენ სი-
ხარულსა დიდსა, რომელ იყოს ყოვლი-
სა მის ერისა:

11. რამეთუ იშვა თქუენდა დღეს მჳსნე-
ლი, რომელ არს ცხებულ უფალი, ქა-
ლაქსა მას დავითისსა.

12. და ესე სასწაულ თქუენდა: ჰპო-
ოთ ყრმად იგი წარგრაგნილი სახუეველ-
თა, მწოლარე ბავასა.

13. და მეყსეულად იყო ანგელოზისა
მის თანა სიმრავლე ერთა ზეცისათაჲ,
რომელნი აქებდეს ღმერთსა და იტყო-
დეს:

14. დიდებამა მაღალთა შინა ღმერთსა,
და ქუეყანასა ზედა მშუდობაჲ¹, კაცთა
შორის სათნოებაჲ.

15. და იყო ვითარ აღვიდლეს მათ-
გან ანგელოზთა მათ ცად, იტყოდეს ურ-
თიერთას მწყემსნი იგი: მო და მივიდეთ
ბეთლემდმდე და ვიხილოთ, რაჲ არს
სიტყუად ესე, რომელ იყო, რომელ უფალ-
მან გუთაცნობა ჩუენ.

16. და მოვიდეს მწრაფლ და პოეს
მარიამი და იოსები და ყრმად იგი, შთა-
წვენილი ბავასა.

17. და მოგვონა სიტყუსაჲ მის, რო-
მელ ითქუა მათდა მიმართ ყრმისა მის-
თჳს.

18. და ყოველთა, რომელთა ესმოდა,
დაუკვრდებოდა² სიტყუათაჲ მათ, რო-
მელთა ეტყოდეს მათ მწყემსნი იგი.

19. ხოლო მარიამი ყოყელსა მას სი-
ტყუასა დაჰმარხვიდა და გულისკმა-ჰყოფ-
და გულსა თჳსსა.

20. და მიიქცეს მწყემსნი იგი, აღი-

1 ქრისტე (ქ^ც) DE. 2 დავითისა (დ^თისა) D. 3 მწოლარე D. 4 სიმრავლე D. 5 და) — E. 6 კაც (კ^ც) D. 7 სათნოებაჲ E. 8 მარიამი და იოსები E. 9 გულისხმა-ყვეს E. 10 ყოველნი
ესე სიტყუანი] სიტყუანი ესე D.

1 მშვიდობაჲ C (=მშვიდობაჲ?). 2 დაუკვრდებოდა C.

DE

C

ნი იგი და ადიდებდეს და აკურთხევდეს ღმერთსა ამას ყოველსა ზედა, რომელი ესმა და იხილეს, ვითარცა-იგი ითქუნეს მათა მიმართ.

21. და ვითარცა აღესრულნეს დღენი¹ რენი წინადაცუეთისა მისისანი, და უწოდეს სახელი მისი იესუ, რომელი იგი² ეწოდა ანგელოზისა მისგან ვიდრე ყოფადმდე³ მისა⁴ მუცელსა დედისასა.

22. და რაჟამს აღესრულნეს დღენი იგი განწმედისა მათისანი შჯულისა მისებრ მოსესისა, აღმოიყვანეს ყრმა იგი⁵ იერუსალმად წარდგინებად წინაშე უფლისა,

23. ვითარცა წერილ არს შჯულსა უფლისასა, რამეთუ: ყოველმან წულმან რომელმან განალოს პირველად⁶ საშობა, წმიდა უფლისა ეწოდოს;

24. და მიცემად | შესაწირავი, ვითარცა თქემულ⁷ არს შჯულსა უფლისასა⁸, ორნი გურიტნი ანუ ორნი მართენი ტრედისანი.

25. და იყო მუნ⁹ კაცი იერუსალმს, რომლისაჲ სახელი სემეონ. და იყო კაცი ესე მართალი და მოშიში უფლისაჲ¹⁰ და მოელოდა ნუგეშინის-ცემასა ისრაელისასა; და სული წმიდაჲ იყო მის ზედა¹¹.

26. და იყო მისა უწყებულ სულისაგან წმიდისა არა ხილვად სიკუდილი, ვიდრემდე იხილოს ცნებული უფლისაჲ.

27. და მოვიდა სულითა წმიდითა ტაძრად უფლისა და¹² შეყვანებდას მას მამა-დედისა მიერ ყრმისა მის იესუსა¹³ ყოფად მათა მსგავსად ჩუეულებისა მის შჯულისა მისისა მიმართ,

დებდეს და აქებდეს ღმერთსა ყოველსა ამას ზედა, რომელი ესმა და იხილეს, ვითარცა მიეთხრა მათ.

21. და ვითარცა აღიხსნეს დღენი რენი წინადაცუეთისა მისისანი, პრქუეს მას სახელი იესუ, რომელ წოდებულ იყო ანგელოზისა მისგან, ვიდრე არღა შთავრდომილ იყო იგი მუცელსა.

22. და ვითარცა აღესრულნეს დღენი განწმედისა მათისანი მსგავსად შჯულისა მის მოსესისა, აღიყვანეს იგი იერუსალმად წარდგინებად წინაშე უფლისა,

23. ვითარცა წერილ არს შჯულსა უფლისასა, ვითარმედ: ყოველმან წულმან რომელმან განალოს საშობა, წმიდა უფლისა ეწოდოს;

24. და მიცემად მსხუერპლისა, მსგავსად ვითარცა ბრძანებულ არს შჯულსა უფლისასა, სწორნი გურიტანი ანუ მართენი¹ ტრედთან.

25. და აჰა იყო კაც ერთ იერუსალმს², რომლისა³ სახელი სემეონ, და იყო კაცი იგი მართალ და მოშიშ და მოელოდა ნუგეშინის-ცემასა ისრაელისათს⁴; და სული წმიდაჲ იყო მის თანა⁵.

26. და იყო მისა ბრძანებულ სულისა მიერ წმიდისა არა ხილვად სიკუდილი, ვიდრემდე იხილოს ცნებული უფლისაჲ.

27. და მოვიდა სულითა ტაძარსა მას, და ვითარცა მოიყვანეს მშობელთა მათ ყრმა იგი იესუ ყოფად მათა მსგავსად ჩუეულებისა შჯულისაჲსა მის ზედა,

1 დღენი იგი E. 2 რი-იგი E. 3 ყოფადმდე E. 4 მისსა D (მეორე „ს“ ხეზოდან არის დამატებული). 5 იგი იესუ E. 6 პირველად —D. 7 თქემულ D. 8 შჯულსა უფლისასა —E. 9 მუ D. 10 უფლისაჲ —D. 11 მის თანა E. 12 ტაძრად უფლისა და —E. 13 იესუსა (იქსა) D, იესუსა (იქსასა) E.

1 მართენი C. 2 იმლმს C. 3 რომელსა (რლსა) C. 4 ჯერ დაუწერია: „იშლისასა“, შემდგომ გადაუსწორებია: „იშლისათს“, მაგრამ პირველი ფორმის „ს“ ხელ-უხლებელი დაუტოვებია: „იშლისასათს“. 5 მისთა.

DE

C

28. და მან¹ მოიქუა იგი მკლავთა ზედა მისთა და აკურთხევდა ღმერთსა და თქუა:

29. აწ განმირტევე მონაჲ შენი, უფალო, სიტყუსაებრ² შენისა მშვდობით;

30. რამეთუ იხილეს თუალთა ჩემთა მაცხოვარებამ³ შენი,

31. რომელი განუმზადე წინაშე პირსა ყოვლისა ერისასა,

32. ნათელი გამობრწყინებად⁴ წარმართთა⁵ ზედა და დიდებად⁶ ერისა შენისა ისრაჲლისა.

33. და იყენეს მამაჲ || მისი და დედაჲ დაკრვებულ სიტყუათა ამათ ზედა მისთჳს.

34. და აკურთხნა იგინი სუმეონ⁶ და ჰრქუა მარიამს, დედასა მისსა: აჰა ესე⁷ დგას დაცემად და აღდგინებად მრავალთა ისრაჲლსა შორის და სასწაულად სიტყუს მეგებულთა.

35. და თუთ შენსაცა სულსა განვიდეს მახლი, რაგათა განცხადნენ მრავალთაგან გულთა ზრახვანი.

36. და იყო ანა წინაწარმეტყუელი, ასული ფანუგელისი, ტომისაგან ასერიისი. ესე გარდასრულ იყო დღეთა მრავალთა და⁸ ცხორებულ იყო ქმრისა თჳსისა თანა შვდ წელ სიქალწულითგან თჳსით.

37. და ესე იყო ქურიე ვითარ ოთხემოც და ოთხის წლის, რომელი არა განემორებოდა ტაძრისა მისგან მარხვითა და ვედრებითა და მსახურებითა ღამე და დღე⁹.

38. და ესე მასვე ჟამსა შინა მოიწია და აღუვარებდა უფალსა და ეტყოდა მისთჳს ყოველთა, რომელნი მოელოდეს გამოქნასა ისრაჲლისასა.

39. და ვითარცა აღასრულეს მის ზე-

28. და მან მიიქუა იგი მჭართა თჳსთა, აკურთხევდა ღმერთსა და თქუა:

29. აწ განუტეო მონაჲ შენი, უფალო, მსგავსად სიტყუსა შენისა მშვდობით;

30. რამეთუ იხილეს თუალთა ჩემთა მაცხოვარებამ³ შენი,

31. რომელ განუმზადე წინაშე პირსა ყოვლისა ერისასა,

32. ნათელი გამობრწყინებად წარმართთა¹ და დიდებამ² ერისა შენისა² ისრაჲლისაჲ.

33. და იყენეს მამაჲ მისი და დედაჲ მისი დაკრვებულ³ ზედა სიტყუათა მათ, რომელ ითქუნეს მის ზედა.

34. და აკურთხნა იგინი სუმეონ და ჰრქუა მარიამს: აჰა ესე დგას დაცემად და აღმართებად მრავალთა შორის ისრაჲლსა და სასწაულად ჳდომისა.

35. და შენსა თავსა განვლოს მახლმან¹, რაგათა გამოცხადნენ მრავალთაგან გულთა ზრახვანი.

36. და მუნ იყო ანა წინაწარმეტყუელი, ასული ფანუგელისი, ნათესავისაგან ასტრისი. ესე გარდასრულ იყო დღეთა მრავალთა, ცხორებულ იყო ქმრისა თჳსისა თანა შვდ წელ სიქალწულითგან თჳსით.

37. და ესე იყო ქურიე ვითარ ოთხემოც და ოთხ წელ, რომელი არა განემორებოდა ტაძარსა მას, მარხვითა და ლოცვითა ჰმსახურებდა დღე და ღამე⁹.

38. და ესეცა მასვე ჟამსა აღდგა და ჰმადლობდა უფალსა და ეტყოდა მისთჳს ყოველთა, რომელნი მოელოდეს ჳნასა მას ისრაჲლისასა.

39. და ვითარცა აღასრულეს ყოვე-

1 ანან E. 2 სიტყუსაებრ D. 3 გამობრწყინდა E. 4 წარმართთა DE. 5 დიდებამ E. 6 სუმეონ D. 7 ესერა E. 8 და — D. 9 ღამე და დღე E.

1 წარმართთა C. 2 შენისა C. 3 დაკურთხებულ C. 4 მახლმან C. 5 დღე და ღამე C.

DE

C

და | ყოველი მსგავსად შჯულისა, მოიქცეს და წარვიდეს გალილეად, ქალაქად თჳსა—ნაზარეთა.

40. ხოლო ყრმაჲ იგი იესუ აღორძინებოდა და განმტიცნებოდა სულითა და აღივსებოდა სიბრძნითა და მადლი ღმრთისაჲ იყო მის ზედა.

41. და აღმოვიდინა მამაჲ და დედაჲ მისი წლითი-წლად იერუსალმდღ დღესასწაულსა მას პასექისასა, რომელ არს ვენებაჲ.

42. და იყო რაჲ იგი ათორმეტის წლის, აღმოვიდეს იგინი იერუსალმდღ, ვითარცა ჩუენულ იყვნეს დღესასწაულსა მას.

43. და აღასრულნეს დღენი იგი, და წარსლესა მას შათსა¹ დაშთა იესუ ყრმაჲ იერუსალმდღ, და არა უწყოდეს მამამან და დედამან მისმან,

44. ჰკონებდეს მისსა, ვითარმედ მოგზაურთა თანა არს. და მოვიდეს დღისა ერთისა გზასა და ეძიებდეს მას ნათესავთა შორის მისთა და მეცნიერთა

45. და ვერ პოვეს იგი. და მოიქცეს იგინი იერუსალმდღე და ეძიებდეს მას.

46. და იყო შემდგომად სამისა || დღისა პოვეს იგი ტაძარსა მას შინა მჯდომარს¹ შორის მოძღუართა, და ისმენდა მათსა და² ჰკითხვიდა მათ.

47. და განუკრდებოდა მათ ყოველთა, რომელთა ესმოდა მისი გულისკმისყოფაჲ³ იგი და სიტყუს მიგებაჲ მისი.

48. და იხილეს იგი და განუკრდა. და ჰრქუა მას დედამან მისმან: შვილო, რაჲსა ესრძთ მიყუე ჩუენ? აჲა ესერა მე და მამაჲ შენი ვროორინებთ და გეძიებთ შენ.

49. და მან ჰრქუა მათ: რაჲსა მეძიებდით მე? არა უწყითა, რამეთუ მამისა ჩემისა თანა ჯერ-არს ყოფაჲ ჩემი⁴?

ლიე მსგავსად შჯულისა მის უფლისაჲსა, მიიქცეს მუნეე გალილეად, ქალაქსა მათსა—ნაზარეთდ.

40. და ყრმაჲ იგი იესუ აღორძინებოდა და განძლიერდებოდა და აღივსებოდა სიბრძნითა, და მადლი ღმრთისაჲ იყო მის ზედა.

41. და აღვიდინა მშობელნი მისნი წლად-წლად იერუსალმდღ¹ დღესასწაულსა მას ზატეკისასა.

42. და ვითარ დაეყვნეს მისნი წელნი ათორმეტნი, აღსლესა მათსა იერუსალმდღ¹ მსგავსად ჩუენულებისა დღესასწაულსა მის,

43. და ვითარცა აღასრულნეს დღენი იგი, და მოიქცეს და აღვიდა იესუ ყრმაჲ იერუსალმდღ¹ და არა უწყოდეს მშობელთა მისთა,

44. ჰკონებდეს, ვითარმედ თანამოგზაურთა თანა იყოს. და ვითარ მივლეს დღის ერთის გზაჲ, ეძიებდეს მას ნათესავთა თანა და მეცნიერთა თანა;

45. და ვითარ არა პოვეს, მიიქცეს მუნეე იერუსალმდღ¹ მოძიებად მისა.

46. და იყო შემდგომად სამისა დღისა პოვეს იგი ტაძარსა მას, რამეთუ ჯდა მოძღუართა მათ თანა, ისმენდა მათსა და ჰკითხვიდა მათ.

47. და დაუკრდებოდა² ყოველთა, რომელთა ესმოდა სიბრძნე მისი და სიტყუს გებაჲ მისი³.

48. და ხედვედ მას და დასულბიან. და ჰრქუა მას დედამან მისმან: შვილო, რაჲ საქმეს მაქმენ ჩუენ? აჲა ესერა მამაჲ შენი და მე,—გუელმოდა და გეძიებდით შენ.

49. და ჰრქუა მათ: რაჲსა მეძიებდით მე? არა უწყოდეთ, რამეთუ სახლსა მამისა ჩემისასა ჯერ-არს ჩემი ყოფაჲ?

1 მჯდომარე D. 2 და | — E. 3 გულისხმის-ყოფაჲ E. 4 ჩემი ყოფაჲ D.

1 იწმულდ C. 2 დაუკრდებოდა C. 3 სიტყუს გებასა მისსა C.

DE

C

50. და მათ ვერ გულისვმა-ყვეს¹ სიტყუაჲ იგი, რომელ² ჰრქუა მათ.

51. და წარვიდა მათ თანა და მოვიდა ნაზარეთა და იყო დამორჩილებულ მათა. ხოლო დედასა მისსა დაესხნეს ყოველნი ესე სიტყუანი გულსა თუსსა.

52. და იესუ წარემატებოდა სიბრძნითა და ჰასაკითა და მადლითა წინაშე ღმრთისა და კაცთა.

50. და მათ არა ცნეს სიტყუაჲ მისი, რომელსა ეტყოდა მათ.

51. და გარდავიდა მათ თანა და მივიდა ნაზარეთა და იყო დამორჩილებულ მათა. და დედასა მისსა დაემარხნეს ყოველნი ესე სიტყუანი გულსა თუსსა.

52. და იესუ აღორძნდებოდა სიბრძნითა და ჰასაკითა და მადლითა წინაშე ღმრთისა და კაცთა.

3

1. წელსა მეთხუთმეტესა ტიბერის¹ კეისრისასა², მთავრობასა პონტოელი-სა პილატესსა ჰურიასტანს და მეოთხედ მთავრობასა გალილეას ჰეროდესსა და ფილიპესსა, ძმისა მისისასა, მეოთხედ მთავრობასა იტურეას და ტრაქონელთა სოფელსა და ლუსანიასა³, მეოთხედ მთავრობასა აბილენსა,

2. მდღელთ-მოძღურებასა⁴ ანაფსას⁵ და კაიაფაფასა⁶ იყო სიტყუაჲ⁷ ღმრთისაჲ იოვანესა მიმართ, ძისა ზაქარიაჲსა, უდაბნოს⁸.

3. და მოვიდა ყოველსა მას სოფელსა იორდანისასა და ქადაგებდა ნათლისცემასა სინანულისასა მისატყეველად ცოდვათა,

4. ვითარცა წერილ არს წიგნსა მას სიტყუათა ესაია წინაწარმეტყუელისათა და იტყუას: ჯმაჲ ღმრთისაჲ უდაბნოსა: განმზადენით⁹ გზანი უფლისანი და წრფელ ყვენით ალაგნი მისნი.

5. ყოველი ჰევენები აღმოივსოს, და ყოველნი მთანი და ბორცუნი დამდაბლდენ; და იყოს გულარძნილი || იგი მართლად და ფიცხელი იგი გზად წრფელად.

1. მეთხუთმეტესა წელსა უფლებასა ტიბერია კეისრისასა, მსაჯულებასა პონტიელისა პილატესსა ჰურიასტანსა ზედა და მეოთხისა¹ მის ჯელმწიფებისა გალილელთა ზედა ჰეროდესსა და ფილიპეს, ძმისა მისისა, მეოთხისა¹ მის ჯელმწიფისა ტურელთა და ტრაქონელთა სოფელსა მის და მეოთხისა მის ჯელმწიფისა ლუსანიასა აბილენელთა ზედა,

2. და მდღელთ-მოძღურებასა მას ანაფსასა და კაიაფაფასა იყო სიტყუაჲ უფლისაჲ იოვანეს ზედა, ძესა² ზაქარიაჲსა, უდაბნოსა მას.

3. და მოვიდა გარემო ყოველსა მას სოფლებსა იორდანისასა, ქადაგებდა ნათლის-ცემასა სინანულისასა მისატყეველად (ცოდვათა)³,

4. ვითარცა წერილ არს წიგნსა სიტყუათა ესაჲ წინაწარმეტყუელისათა: ჯმაჲ მღალადებელისაჲ უდაბნოსა ზედა: განმზადეთ გზაჲ უფლისაჲ და წრფელ ყვენით ალაგნი მისნი.

5. ყოველი ჰევენები აღმოივსოს, და ყოველნი მთანი და ბორცუნი დამდაბლდენ, და იყვენ ძნელოვანნი ადვილად და ღვრლოვანნი გზად წრფელად.

1 გულისხმა-ყვეს E. 2 რომელი E. 3 კეისრისა E. 4 ლუსანიას E. 5 მდღელთ-მოძღურობასა D. E. 6 ანაფსა D. 7 კაიაფაფას D. 8 სიტყუაჲ D. 9 უდაბნოს E. 10 განმზადენით D.

1 მიოთხისა (?) C. 2 იოვანეს ზედა ძესა C. 3 [ცოდვათა] — C.

DE

C

6. და იხილოს ყოველმან ჯორციელ-
მან მაცხოვარებდა ღმრთისად.

7. და ეტყოდა განმავალსა მას მისა¹
ერსა ნათლის-ღებად² მისგან: ნაშობნო
იქედნეთანო, ვინ გიჩუენა თქუენ სივლ-
ტოლად მერმისა მისგან რისხვისა?

8. ყავთ უკუე ნაყოფი ღირსი სინანუ-
ლისად და ნუ ჰგონებთ და იტყვთ გულ-
თა თქუენთა, ვითარმედ: მამად გვვის
ჩუენ აბრაჰამი. ხოლო გეტყვ თქუენ, რა-
მეთუ ძალ-უც ღმერთსა აღდგინებდალ ქვა-
თა ამითგან ნაშობად აბრაჰამისა³.

9. რანეთუ აწვე ცული ძირთა თანა
ხეთასა ძეს; ყოველმან ხემან რომელმან
არა გამოიღოს ნაყოფი კეთილი, მოე-
კუეთოს და ცეცხლსა დაედვას.

10. და ჰკითხვიდა მას ერი იგი და
ეტყოდეს: და რად-მე ვყოთ?

11. მიუგო და ჰრქუა მათ: რომელსა
აქუნდეს ორი სამოსელი, მიეცინ რომელსა
არა აქუნდეს; და რომელსა აქუნ-
დეს საზრდელი, ეგრევე მსგავსად ყავნ.

12. მოვიდეს მისა მეზუერენიცა ნათ-
ლის-ღებად და ჰრქუეს; მას: მოძღუარ,
ჩუენ რად ვყოთ?

13. ხოლო მან ჰრქუა მათ: ნურას უფ-
როდს განწესებულისა თქუენისა იქმთ.

14. ჰკითხვიდეს მას ერად განწესე-
ბულნიცა იგი და ეტყოდეს: და ჩუენ
რად ვყოთ? და მან ჰრქუა მათ: ნუვის
აპირვებთ და ნუცა ცილსა შესწამებთ⁴
და კმა გეყავნ როჰიკი თქუენი.

15. და ვითარცა მოელოდა ერი იგი
და⁵ განიზრახვიდეს ყოველნი გულთა
მათთა იოვანესთჳს: ნუუკუე იგი არს
ქრისტე⁶,

16. მიუგო ყოველთა და ეტყოდა: მე
ნათელ-გცემ თქუენ წყლითა, არამედ მო-

მან მაცხოვარებდა ღმრთისად.

7. ხ⁷ ეტყოდა ერსა მას, გამომავალ-
სა ნათლის-ღებად მისგან: ნაშობნო იქედ-
ნეთანო, ვინ გასწავა თქუენ სივლტო-
ლად რისხვისა მისგან მომავლისა?

8. ყავთ ამიერთგან ნაყოფი ღირსი
სინანულისად და ნულარა იტყუთ, ვი-
თარმედ: არს მამად ჩუენდა აბრაამი.
ამას გეტყუ თქუენ, რამეთუ შემძღებელ
არს ღმერთი აღდგინებდალ ქვათა ამით-
გან ნაშობად აბრაამისა.

9. რამეთუ აწვე ცული ძირთა თანა
ხეთასა ძეს; ყოველმან ხემან რომელმან
არა გამოიღოს ნაყოფი კეთილი, მოე-
კუეთოს და ცეცხლსა დაედვას.

10. და ჰკითხვიდა მას ერი იგი და
ეტყოდეს: და რად-მე ვყოთ?

11. მიუგო და ჰრქუა მათ: რომელსა
აქუნდეს ორი სამოსელი, მიეცინ ერთი
მას, რომელსა არა აქუნდეს; და რომელ-
სა აქუნდეს საზრდელი, ეგრევე მსგავ-
სად ყავნ.

12. მოვიდეს მისა მეზუერენიცა ნა-
თლის-ღებად და ჰრქუეს მას: მოძღუარ,
ჩუენ რად ვყოთ?

13. ხოლო მან ჰრქუა: ნურას უფროდს
განწესებულისა თქუენისა იქმთ.

14. ჰკითხვიდეს მას ერად განწესე-
ბულნიცა¹ იგი და ეტყოდეს: და რად-მე
ვყოთ? და მან ჰრქუა მათ: ნუვის აპირ-
ვებთ; ნუცა ცილსა შესწამებთ და კმა
გეყავნ როჰიკი თქუენი.

15. და ვითარცა მოელოდა ერი იგი:
და განიზრახვიდეს ყოველნი გულთა მათ-
თა იოვანესთჳს, ნუუკუე იგი არს ქრის-
ტე²,

16. მიუგო ყოველთა და ეტყოდა: მე
ნათელ-გცემ თქუენ წყლითა; მოვალს

1 მისსა D. 2 ნათლის-ღებისა E. 3 აბრაამისა E. 4 ჰსამებთ D. 5 და! —F. 6 ქრის-
ტ DE.

1 განწესებულნიცა C. 2 ჰმ C.

DE

C

ვალს უძლიერესი ჩემსა, რომლისა არა ღირს ვარ ვამლთა მისთა ტვრთვად; მან ნათელ-გცეს თქუენ სულითა წმიდითა და ცეცხლითა ¹,

17. რომლისა ნიჩაბი ველთა შინა მისთა, და ² განწმიდოს კალოდ მისი და შეკრიბოს იფქლი საუნჯესა თუსსა, ხოლო ბზმ ³ დაწუას ცეცხლითა უშრეტითა.

18. და ფრიად სხუასაცა მრავალსა ჰლოცვიდა და ახარებდა ერსა მას.

19. || ხოლო ჰეროდეს, ოთხთა საბრძანებელთა მთავარსა, რამეთუ ამხილებდა მას ჰეროდისათუს, ცოლისა ძმისა მისისა, და ყოვლისა მისთუს, რომელი ქმნა ბოროტი ჰეროდე,

20. შესძინა ესეცა მას ყოველსა ზედა და შეაყენა იოვანე საპყრობილესა.

21. და იყო ნათლის-ღებასა მას ყოვლისა ერისასა და ⁴ იესუსა ნათელ-ილო და ილოცვიდა, და განეხუნეს ცანი,

22. და გარდამოვდა სული წმიდაჲ ჯორციელითა ხილვითა ვითარცა ტრედი მის ზედა, და კმაჲ იყო ზეცით და თქუა: შენ ხარ ძმ⁵ ჩემი საყუარელი, შენ სათნო-გიყავ.

23. და თავადსა იესუს ეწყო ოდენ ყოფად მეოცდაათესა წელსა, რომელ ⁶ საგონებელ იყო ძედ ⁸ იოსებისა, იაკობისა, ელისა ⁷,

24. მატათანისა ⁸, ლევისა, მელქისა, იონნესა, იოსეფისა,

25. მატათისა, იოსებისა, ნაუმისა ⁹, ესლისა, ნავესა,

26. მათისა, მატათისა ¹⁰, სემეისა, იოსებისა, იუდაჲსა,

27. ოანნაჲსა ¹¹, რესაჲსა, | ზორობაბელისა, სალათიელისა ¹², ნერისა ¹³,

უძლიერესი ჩემსა, რომლისა არა ღირს ვამლთა მისთა ტვრთვად; მან ნათელ-გცეს თქუენ სულითა წმიდითა და ცეცხლითა,

17. რომლისა ნიჩაბი ველთა შინა მისთა, განწმიდოს კალოდ მისი და შეკრიბოს იფქლი საუნჯესა თუსსა, ხოლო ბზგ დაწუას ცეცხლითა უშრეტითა.

18. და ფრიად სხუასაცა მრავალსა ჰლოცვიდა და ახარებდა ერსა მას.

19. ხოლო ჰეროდე ოთხთა საბრძანებელთა მთავარსა, რამეთუ ამხილებდა მას ჰეროდისათუს, ცოლისა ძმისა მისისა, და ყოვლისა მისთუს, რომელი ქმნა ბოროტი ჰეროდე,

20. შესძინა ესეცა მას ყოველსა თანა და შეაყენა იოვანე საპყრობილესა.

21. და იყო ნათლის-ღებასა მას ყოვლისა ერისასა და იესუსა ნათელ-ილო და ილოცვიდა, განეხუნეს ცანი,

22. და გარდამოვდა სული წმიდაჲ ჯორციელითა ხილვითა ვითარცა ტრედი მის ზედა, და კმაჲ იყო ზეცით და თქუა: შენ ხარ ძმ⁵ ჩემი საყუარელი, შენ სათნო-გიყავ.

23. და თავადსა იესუს ეწყო ოდენ მეოცდაათესა წელსა, რომელი საგონებელ იყო ძედ იოსებისა, იაკობისა, ელისა,

24. მატათანისა, ლევისა, მელქისა, იანსა, იოსეფისა,

25. მატათისა, ამოსისა, ნაუმისა, ესლისა, ნავსა,

26. მათისა, მატათისა, სემეისა, იოსეფისა, იუდაჲსა,

27. ოანნაჲსა, რსა(მსა), ზორობაბელისა, (ს)ალათიელისა, (ნ)ერისა,

1 ცეცხლითა D. 2 და] —D. 3 ბზე D. 4 და] —E. 5 რი E. 6 ძმ DE. 7 შლისა E. 8 მატათანისა E. 9 ნაუმისა E. 10 ასეა. 11 ოანნასა E. 12 სალათიელისა D. 13 ნერისა E. 1 ძმ C.

DE

28. მეღქისა, ადღისა¹, კოსამისა, ელ-
მოდადისა, ერისა²,
29. იესუმსა, ელიეზერისა, იორამისა,
მატათისა, ლევისა,
30. სუმეონისა, იუდაჲსა, იოსებისა,
იონანისა, ელიაკიმისა,
31. მელეაჲსა, მენანისა, მატთანისა³,
ნათანისა, დავითისა,
32. იესუსა⁴, იობედისა, ბოოსისა,
სალმუნისა, ნაასონისა,
33. ამინადაბისა, არამისა, ესრომისა,
ფარეზისა, იუდაჲსა,
34. იაკობისა, ისაკიისა⁵, აბრაჰამისა,
თარაჲსა, ნაქორისა.
35. სერუქისა, რაგაეისა, ფალეგისა,
ებერისა, სალაჲსა,
36. კანანისა⁶, არფაქსადისა, სემისა,
ნოვესა, ლამეკისა,
37. მათუსალაჲსა, ენუქისა, იარედისა,
მალელუსლისა⁷, კინანისა⁸,
38. ენოსისა⁹, სეთისა, ადამისა და¹⁰
ლმრთისა.

C

28. მეღქისა. ადღისა, კო(სა)მისა, ელ-
მო(და)დისა¹, ც(რისა),
29. იესუმსა, ე(ლი)ზაზარისა, იო(რა)მი-
სა, მატათ(ი)სა, ლევისა,
30. სუმეონისა, იუდაჲსა, იოსეფისა,
იონანისა, ელიაკიმისა,
31. მელეაჲსა, მენანისა, მატთანისა,
ნათანისა, დავითისა,
32. იესესა, იობედისა, ბოოსისა, სალ-
მონისა, ნაასონისა,
33. ამინადაბისა, არამისა, აღმეაჲსა,
არნეაჲსა, ესრომისა, ფარეზისა, იუდაჲსა,
34. იაკობისა, ისაკიისა, აბრაამისა, თა-
რაჲსა, ნაქორისა,
35. სირუქისა, რაგაეისა, ფალეკისა,
ებერისა, სალაჲსა,
36. კინანისა, არფაქსადისა, სემისა²,
ნოსა, ლამეკისა,
37. მათუსალაჲსა, ენუქისა, იარედისა,
მალელელისა, კინანისა,
38. ენოსისა, სმთისა, ადამისა და
ლმრთისა³.

4

1. ხოლო იესუ საესს¹¹ სულითა წმი-
დითა მოიქცა იორდანით, და მოჰყევანდა
სულსა უდაბნოდ.
2. || და ორმეოც დღე¹² გამოიციადებო-
და ეშმაკისაგან და არარაჲ ჰქამა მათ
დღეთა შინა. და აღ-რაჲ-ესრულენეს დღე-
ნი იგი, შეეშვი.
3. და¹⁰ ჰრქუა მას ეშმაკმან მან: უკუე-
თუ ძმ ხარ ღმრთისაჲ, არქუ ჰქვასა ამას,
რაჲთა პურ იქმნეს.
4. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: წერილ
არს: არა ხოლო თუ პურითა ცხოხდეს
კაცი, არამედ ყოვლითა სიტყუთა ღმრთი-
საჲთა.

- 1: ხოლო იესუ საესს სულითა წმიდი-
დითა მოიქცა იორდანით, და მოჰყევან-
და სულსა უდაბნოდ.
2. და ორმეოც დღე გამოიციადებოდა
ეშმაკისაგან⁴ და არარაჲ ჰქამა მათ დღე-
თა შინა. და აღ-რაჲ-ესრულენეს დღენი
იგი, შეეშვი.
3. ჰრქუა მას ეშმაკმან მან: უკუეთუ
ძმ ხარ ღმრთისაჲ, არქუ ჰქვათა ამათ,
რაჲთა იქმნენ პურ.
4. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: წერილ
არს: არა ხოლო თუ პურითა ცხოხდე-
ბის კაცი, არამედ ყოვლითა სიტყუთა
ღმრთისაჲთა.

1 ადღი D. 2 შრისა E. 3 მათანისა D, მატთანისა E. 4 იესესა D. 5 ისაკიისა E. 6 კა-
ნანისა E. 7 მალელისა D. 8 კინანისა D. 9 ენუსისა E. 10 და | —D. 11 საესს D. 12 დღე E.
1 ელმო(და)დესა C. 2 სემისა C (მეორე „ს“ თავზე დაწერილი). 3 ლ'სა C. 4 ეშმაკისაგან C.

DI:

C

5. და აღიყვანა იგი მთასა მალალსა და უჩუენნა¹ მას ყოველნი სუფევანი სოფლისანი გამოხატეთა ჟამთათა

6. და ჰრქუა მას ეშმაკმან მან: შენ მიგცე ჳელმწიფებაჲ ამის ყოვლისაჲ და დიდებაჲ მათი, რამეთუ ჩემდა მოცემულ არს, და რომელსა² მინდეს, მივსცე იგი;

7. უკუეთუ თავყუანის-მცე³ შენ ჩემ წინაშე, იყოს შენდა.

8. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: წერილ არს: უფალსა ღმერთსა შენსა თავყუანის-ჰსცე⁴ და მას მხოლოსა ჰმსახურებდე.

9. და მოიყვანა იგი იერუსალმდ და დაადგინა ფრთესა მას ჳედა ტაძრისასა⁵ და ჰრქუა მას: უკუეთუ ძმ ხარ ღმრთისაჲ, გარდაიგდე თავი შენი ამიერ ქუეყანად,

10. რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: ანგელოზთა მისთა უბრძანებეს⁶ შენთჳს დაცუად შენდა⁷,

11. და მკლავითა მათითა აღგიპყრან შენ, რაჲთა არა წარჰცე⁸ ქვასა ფერკი შენი.

12. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას, რამეთუ: თქუმულ არს: არა განჰსცადო⁹ უფალი ღმერთი შენი.

13. და აღასრულნა ყოველნი განსაცდელნი ეშმაკმან მან და განეშორა მას ვიდრე ჟამ რაოდენადმდე¹⁰.

14. და მოიქცა იესუ ძალითა სულიისა წმიდისაჲთა¹¹ გალილეად; და ჰამბავი განჳდა¹² მისთჳს¹³ ყოველსა მას გარემო სოფლებსა.

15. და იგი თავადი ასწავებდა შესაკრებელთა მათთა და იდიდებოდა ყოველთაგან.

16. და მოვიდა ნაზარეთა, სადაცა აღ-

5. და აღიყვანა იგი მთასა მალალსა და უჩუენნა მას ყოველნი სუფევანი¹ სოფლისანი გამოხატეთა ჟამისაჲთა

6. და ჰრქუა მას: შენ მიგცე² ამის ყოვლისა ჳელმწიფებაჲ და დიდებაჲ მათი, რამეთუ ჩემდა მოცემულ არს, და რომელსა მინდეს, მივსცე ეგე;

7. უკუეთუ შენ თავყუანის-მცე ჩემ წინაშე, [ი]ყოს შენდა ყოველი.

8. [მი]უგო იესუ და ჰრქუა მას: წერილ არს: უფალსა ღმერთსა შენსა თავყუანის-სცე და მას მხოლოსა ჰმსახურებდე.

9. [დ]ა მოიყვანა იგი იერუსალმდ³, დაადგინა იგი გოდოლსა ჳედა მის ტაძრისასა და ჰრქუა მას: ძე თუ ხარ ღმრთისაჲ, გარდავარდი ამიერ,

10. რამეთუ წერილ არს: ანგელოზთა მისთა უბრძანებეს შენთჳს დაცუად შენდა;

11. გელითა მათითა აღგიპყრან შენ, რაჲთა არასადა წარსცე ქვასა ფერკი შენი.

12. მიუგო⁴ და ჰრქუა მას იესუ, რამეთუ: თქუმულ⁵ არს: არა განსცადო უფალი ღმერთი შენი.

13. და აღასრულნა ყოველნი განსაცდელნი ეშმაკმან მან და განეშორა მას ვიდრე ჟამად რაჲდენადმდე.

14. და მოიქცა იესუ ძალითა სულიისა წმიდისაჲთა გალილეად; და ჰამბავი განჳდა მისთჳს ყოველსა მას გარემო სოფლებსა.

15. და იგი თავადი ასწავებდა შესაკრებელთა მათთა და იდიდებოდა ყოველთაგან.

16. და მოვიდა ნაზარეთა, სადაცა აღ-

1 უჩუენნა D. 2 რომლისა (რ'ლისა) E. 3 თავყუანის-მცე D. 4 თავყუანის-ჰსცე D, თავყუანის-სცე E. 5 ტარისასა D. 6 უბრძანებეს D. 7 დაცუად შენი E. 8 წარსცე E. 9 განსცადო E. 10 რაოდენადმდე E. 11 წითხ D. 12 გაჳდა D (ჰ ჳემთთ არის დაწერილი). 13 მისი|თჳს D.

1 სუფშვანი C. 2 მიტყე C.. 3 ი'ლმდ C. 4 მიუგუ C. 5 თქუმლ C.

DE

ზრდილ იყო, და შევიდა, ვითარცა ჩუე-
ულ იყო იგი, დღესა შაბათსა შესაკრე-
ბელსა მათსა, და მოჰსცეს¹ მას წიგნი
ესაია² წინაწარმეტყუელისაჲ.

17. და აღდგა კითხვად და განყო წიგ-
ნი იგი და პოვა ადგილი, || სადა წერილ
იყო:

18. სული უფლისაჲ ჩემ ზედა, რომ-
ლისათჳს მცხო მე, მახარებელად გლა-
ხაკთა მომავლინა მე, განკურნებად შე-
მუსრვილთა გულითა, ქადაგებად ტყუე-
თა განტევებად და ბრმათა აღილვად³,
განვლინებად მომსრალთა განტევებითა,

19. და ქადაგებად წელიწადი უფლი-
საჲ შეწყნარებული.

20. და შეყო წიგნი იგი და მისცა
მსახურსა⁴ და დაჯდა; და თუალნი ყოვე-
ლისა კრებულისანი მას ჰხედვიდეს⁵.

21. და იწყო სიტყუად მათა, ვითარ-
მედ: დღეს აღესრულა წერილი ესე ყურ-
თა მიმართ თქუნთა.

22. და ყოველნი ეწამებოდეს მას და
დაუკრდებოდა სიტყუათა მათ მისთა
ზედა მადლისათა, რომელნი გამოვი-
დოდეს პირისაგან მისისა, და იტყო-
დეს: ანუ არა ესე არსა ძმ იოსებისი?

23. და თავადმან ჰრქუა მათ: მრქუათ
სამე იგავი ესე: მკურნალო, განიკურნე
თავი შენი. რაოდენი გუენსმა | საქმე⁶ შე-
ნი კათარანაუმს⁷, ქვენ აქაცა, მამულსა
შენსა.

24. ხოლო თავადმან თქუა: ამენ გე-
ტყვ თქვენ, რამეთუ არავინ წინაწარმე-
ტყუელი შეწყნარებულ არს თჳსსა სო-
ფელსა.

25. ხოლო ქეშმარიტად გეტყვ თქვენ,
რამეთუ მრავალნი ქურიენი⁸ იყვნეს დღე-
თა ელიაჲსთა ისრაჲლსა შორის, ოდეს-

C

ზრდილ იყო, და შევიდა, ვითარცა ჩუე-
ულ იყო იგი, დღესა შაბათსა შესაკრე-
ბელსა მათსა, და მისცეს მას წიგნი
წინაწარმეტყუელისაჲ.

17. აღდგა და განყო წიგნი იგი კი-
თხვად და პოვა ადგილი, რომელსა წე-
რილ იყო:

18. სული უფლისაჲ ჩემ ზედა, რომ-
ლისათჳსცა მცხო მე, მახარებელად გლა-
ხაკთა მომავლინა მე, განკურნებად შე-
მუსრვილთა გულითა, ქადაგებად ტყუე-
თა განტევებისა და ბრმათა ახილვად,
განვლინებად მომსრალთა განტევებისა,

19. და ქადაგებად წელიწადი უფლი-
საჲ შეწყნარებული.

20. და შეყო წიგნი იგი და მისცა მსა-
ხურსა და დაჯდა; და თუალნი¹ ყოვე-
ლისა კრებულისანი მას ხედვიდეს.

21. და იწყო სიტყუად მათა, ვითარ-
მედ: დღეს აღესრულა წერილი მისი.
ყურთა მიმართ თქუნთა.

22. [და] ყოველნი ეწამებოდეს მას
და უკრდა სიტყუათა მათ მისთა ზედა-
მადლისათა, რომელნი გამოვიდოდეს პი-
რისაგან მისისა, და ეტყოდეს: ანუ არა.
ესე არსა ძმ იოსებისი?

23. და თავადმან ჰრქუა მათ: მრქუათ
სამე იგავი ესე: მკურნალო, განიკურნე
თავი შენი. რაოდენი გუენსმა საქმე⁶ კა-
თარანაომს, ქვენ აქაცა, მამულსა შენსა-

24. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: ამენ
გეტყვ თქვენ, რამეთუ არავინ წინაწარ-
მეტყუელი შეწყნარებულ არს თჳსსა სო-
ფელსა.

25. ხოლო ქეშმარიტსა გეტყვ თქვენ,
რამეთუ მრავალნი ქურიენი იყვნეს დღე-
თა ელიაჲსთა² ისრაჲლსა შორის, ოდეს-

¹ მოსცეს E. ² ესაჲ D. ³ ახილვად D. ⁴ მსახურთა D. ⁵ ხედვიდეს D. ⁶ საქმე D.
⁷ კათარანაუმს E. ⁸ ქურიენი D.

¹ თუალნი C. ² ელიაჲსთა C.

DE

C

იგი დაეკმნეს ცანი სამ წელ და ექუს თთუე¹, რაეამს-იგი იყო სიყმილი დიდი ყოველსა ქუეყანასა ზედა².

26. და არავისა ერთისა მათგანისა მიივლინა ელია, გარნა სარეფთად სიდონი-აჲსა, დედაკაცისა ქუროვისა³.

27. და მრავალნი კეთროვანნი⁴ იყვნეს ისრაჲლსა შორის ელისეს ზე⁵, წინაწარ-მეტყუელისა, და არავინ მათგანი განი-კურნა, გარნა ნემან ასური.

28. და აღივსნეს ყოველნი გულის წყრომითა, რომელნი-იგი იყვნეს შესა-კრებელსა მას შინა, ესმოდა რაჲ ესე.

29. და აღღგეს და განაძეს იგი გარეშე⁶ ქალაქისა მისგან და მოიყვანეს იგი ვიდრე წუერადმდე მთისა მის, რომელსა ზედა დაშენებულ იყო ქალაქი იგი მათი, რაჲთა გარდამოაგდონ იგი.

30. ხოლო თავადმან || განვლო შორის მათსა და წარვიდა.

31. და შთავიდა კაფარნაუმს⁷, ქალაქსა გალილეასასა, და ასწაებდა მათ შაბათსა შინა.

32. და დაუკრდებოდა მოძღურებაჲ იგი მისი, რამეთუ კელმწიფებით იყო სიტყუაჲ მისი.

33. და იყო შესაკრებელსა მათსა კაცი, რომლისა თანა იყო სული⁸ არაწმიდაჲ, და ღლად-ყო კმითა დიდითა:

34. ეჰა, რაჲ არს ჩუენი და შენი, იესუ ნაზარეველო? მოხუედ წარწყმედად ჩუენდა: გიცით, ვინ ხარ შენი, წმიდაჲ ეგე ღმრთისაჲ.

35. და შეპრისხნა მას იესუ და ჰრქუა: პირი დაიყავ და განეედ მაგისგან! და დაჰსცა⁹ იგი შორის მათსა ეშმაკმან მან და განვიდა მისგან და არარაჲ¹⁰ აენო მას.

იგი დაეკმნეს ცანი სამ წელ და ექუს თთუე¹, რაეამს-იგი იყო სიყმილი ყოველსა ქუეყანასა,

26. და არავისა ერთისა მათგანისა მიივლინა ელია, გარნა სარეფთად სიდონი-აჲსა, დედაკაცისა ქუროვისა.

27. და მრავალნი კეთროვანნი იყვნეს ისრაჲლსა შორის ელისეს ზე, წინაჲსწარ-მეტყუელისა², და არავინ მათგანი განი-კურნა, გარნა ნემან ასური.

28. და აღივსნეს ყოველნი გულის წყრომითა, რომელნი-იგი იყვნეს შესა-კრებელსა მას შინა, ესმოდა რაჲ ესე.

29. და აღღგეს და განაძეს იგი გარეშე ქალაქისა მისგან და მოიყვანეს იგი ვიდრე წუერადმდე მის მთისა, რომელსა ზედა ქალაქი მათი დაშენებულ იყო, რაჲთა გარდააგდონ იგი.

30. ხოლო თავადმან განვლო შორის მათსა და წარვიდა.

31. და შთავიდა კაფარნაომდ, ქალაქად გალილეასა³, და ასწაებდა მათ შაბათსა⁴ შინა.

32. და უკრდა⁵ მოძღურებაჲ იგი მისი, რამეთუ კელმწიფებით იყო სიტყუაჲ მისი.

33. და იყო შესაკრებელსა მათსა კაცი, რომელსა თანა⁶ იყო სული არაწმიდაჲ, და ღლად-ყო კმითა დიდითა:

34. ეჰა, რაჲ არს ჩემი და შენი, იესუ ნაზარეველო? მოხუედ⁷ წარწყმედად ჩუენდა, გიცით შენი, ვინ ხარ წმიდაჲ ეგე ღმრთისაჲ.

35. და შეპრისხნა მას იესუ და ჰრქუა: პირი დაიყავ და გავედ⁸ მაგისგან! და დასცა იგი შორის მათსა ეშმაკმან მან და განვიდა მისგან და არარაჲ აენო მას.

1 თუე D, თთუე F. 2 ზედა ქუეყანასა E. 3 ქუროვისასა D. 4 კეთროვანი D. 5 ხმ E. 6 გარეშე E. 7 კაფარნაომდ E. 8 სულ D. 9 დასცა E. 10 არაჲ D.

1 თუე C. 2 წინაწარმეტყუელისა C. 3 გალილეასასა C. 4 შაბადსა C. 5 უკრდა. 6 რლ-სა თანა C. 7 მოხუედ C. 8 ასეა.

DE

36. და იყო განკვრევა მათ ყოველთა ზედა, და ზრახვიდეს ურთიერთას და იტყოდეს: რაჲ არს სიტყუაჲ ესე, რამეთუ ჳელმწიფეებითა და ძალითა უბრძანებს სულთა არაწმიდათა, და განვლენ?

37. და მიმოუფინებოდა ჰამბავი მისთჳს ყოველთა მათ ადგილთა გარემო მის სოფლებისათა.

38. | და აღდგა მის კრებულისაგან და შევიდა სახლსა სიმონისსა; ხოლო სიდედრი სიმონისი შეპყრობილ იყო სიციხითა დიდითა. და უთხრეს მას მისთჳს.

39. და დაადგა მას ზედა და შეჰრისხნა სიცხესა მას. და დაუტევა იგი მეყსეულად, და¹ აღდგა და მსახურებდა მას².

40. და დასლვასა ოდენ მზისასა ყოველთა რაოდენთა ჰქონდეს უძლურნი³ თითო-სახეთაგან სენთა, მოიყვანნეს მისა. ხოლო თავადმან კაცად-კაცადსა მათსა დასდგა ჳელი და განკურნნა იგინი.

41. და განვიდოდეს ეშმაკნი მრავალთაგან, ლალადებდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: შენ ხარ ქრისტე, ძმ⁴ ღმრთისაჲ. და შეჰრისხნა მათ და არა უტევებდა სიტყუად. რამეთუ იცოდეს, ვითარმედ ესე არს ქრისტე⁵.

42. და ვითარცა განთენა, გამოვიდა მიერ და წარვიდა უდაბნოსა ადგილსა, და ერი იგი ეძიებდა მას და მოვიდეს მისა და იყენებდეს მას⁶, რათამცა არა წარვიდა მათგან.

43. || ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ, ვითარმედ: სხუათაცა ქალაქთა ჯერ-არს ჩემდა ხარებად სასუფეველი ღმრთისაჲ, რამეთუ ამისთჳს მოვივლინე.

44 და ქადაგებდა ყოველთა შესაკრებელთა გალილეაჲსათა.

C

36. და იყო განკვრევა მათ ყოველთა ზედა და ზრახვიდეს ურთიერთას და იტყოდეს: რაჲ არს სიტყუაჲ ესე, რამეთუ ჳელმწიფეებითა და ძალითა უბრძანებს სულთა არაწმიდათა¹, და განვლენ?

37. და მიმოუფინებოდა ჰამბავი მისი ყოველთა მათ ადგილთა გარემო მის სოფლებისათა.

38. და აღდგა მის კრებულისაგან და შეევიდა სახლსა სიმონისსა; ხ² სიდედრი სიმონისი შეპყრობილ იყო სიციხისაგან დიდისა. და უთხრეს მას მისთჳს.

39. და დაადგა მას ზედა და შეჰრისხნა სიცხესა მას. და დაუტევა აგი მეყსეულად, და აღდგა და მსახურებდა მას.

40. [და] დასლვასა ოდენ მზისასა რადენთა აქუნდა უძლურები იგი თითო-სახეთაგან სენთა, მოიყვანნეს³ მისა. ხოლო თავადმან კაცად-კაცადსა მათსა დასდგა ჳელი და განკურნა იგინი.

41. და გამოვიდოდეს ეშმაკნი მრავალთაგან, ლალადებდეს. და იტყოდეს, ვითარმედ: შენ ხარ ქრისტე, ძმ⁴ ღმრთისა ცხოელისაჲ. და შეჰრისხნა მათ და არა უტევებდა სიტყუად, რამეთუ იცოდეს, ვითარმედ ესე არს ქრისტე⁵.

42. და ვითარცა განთენა, გამოვიდა მიერ და წარვიდა უდაბნოსა ადგილსა, და ერი ეძიებდა მას და მოვიდეს მისა და იყენებდეს მას, რათამცა არა წარვიდა მათგან.

43. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ, ვითარმედ: სხუათაცა ქალაქთა ჯერ-არს ჩემდა ხარებად სასუფეველი ღმრთისაჲ, რამეთუ ამისთჳს მოვივლინე.

44. და ქადაგებდა ყოველთა შესაკრებელთა გალილეაჲსათა.

1 და| —F. 2 მათ E. 3 უძრულნი D. 4 ქრისტე (ქ⁵) DE. 5 მას| —E.

1 არაწმიდა C. 2 მოიყვანნეს C. 3 ქ⁵ C.

1. და იყო ვითარ ერი იგი დაესხმო-
და მას სმენად სიტყუათა ღმრთისათა,
და თავადი დგა კიდესა თანა ტბისა მის
გენესარეთისასა¹.

2. და იხილნა ორნი ნაენი, მდგომარე-
ნი კიდესა მის ტბისასა; ხოლო მესა-
თხველენი² იგი გამოვიდეს ნავისა მის-
გან და განჰკრებიდეს ბადეთა.

3. და შევიდა ერთსა მას, რომელი
იყო სიმონისი, და უბრძანა მათ ქუეყა-
ნით შე-რე-დგინებად მცირედ და და-
ჯდა და ასწავებდა ერსა მას.

4. და ვითარცა დაჰსცხრა³ სიტყუად,
და ჰრქუა სიმონს: შეავლინე ნავი ეგე
ღრმად და ჰსდევით⁴ ბაღმ⁵ თქუენი ნა-
ღირობად.

5. მიუგო სიმონ და ჰრქუა: მოძლუარ,
ღამე⁶ ყოველ დაეშუერთით და არარაჲ
მოვიდეთ; ხოლო სიტყუთა შენითა გარ-
დაუტეოთ ბაღმ⁵.

6. და ესე ყვეს და შეაყენეს თევზთა
სიმრავლმ⁷ დიდი, და განჰსთქდებოდეს⁸
ბადენი მათნი.

7. და წამს-უყოფდეს, რომელნი იყე-
ნეს ერთსა⁹ მას ნავსა, რაჲთა მოვიდენ
და შეეწინენ მათ. და მოვიდეს და აღა-
ვისნეს ორნივე იგი ნაენი, ვიდრემდე და-
ინთქმოდეს¹⁰ იგინი.

8. ვითარცა იხილა სიმონ-პეტრე¹¹,
შეუერდა¹² მუჯლთა¹³ იესუსთა¹⁴ და
ჰრქუა მას: განვედ ჩემგან, რამეთუ კა-
ცი ცოდვილი ვარი მე, უფალო.

9. რამეთუ განკჯრებამან შეიპყრა იგი
და ყოველნი მისთანანი ნადირობასა
მას¹⁵ თევზისასა, რომელი შეაყენეს.

10. ეგრევე იაკობ და იოვანე, ძენი¹⁶

1. და იყო ვითარ ერი დაესხმოდა
მას სმენად სიტყუასა ღმრთისასა, და თა-
ვადი დგა კიდესა თანა ტბისასა გენესა-
რეთისასა.

2. და იხილნა ორნი ნაენი, მდგომარე-
ნი კიდესა მის ტბისასა; ხოლო მესა-
თხველენი იგი გამოვიდეს ნავისა მისგან
და განჰკრებიდეს ბადეთა მათთა.

3. და შევიდა ერთსა ნავსა, რომელ
იყო სიმონისი, და უბრძანა შე-რე-დგი-
ნებაჲ მცირედ და დაჯდა და ასწავებ-
და ნავით გამო ერსა მას.

4. და ვითარცა დასცხრა სიტყუად,
ჰრქუა სიმონს: შეავლინე ღრმად და სდე-
ვით ბაღე თქუენი ნადირებად.

5. მიუგო სიმონ და ჰრქუა: მოძლუარ,
ღამე ყოველ დაეშუერთით¹ და არარაჲ
მოვიდეთ; ხოლო აწ სიტყუთა შენითა
გარდაუტეოთ ბაღმ.

6. და ესე ყვეს და შეაყენეს თევზისა
სიმრავლე დიდი, და განსთქდებოდეს
ბადენი მათნი.

7. და წამს-უყოფდეს, რომელნი იყე-
ნეს ერთსა მას ნავსა, რაჲთა მოვიდენ
და შეეწინენ მათ. და მოვიდეს და აღა-
ვისნეს ორნივე იგი ნაენი, ვიდრემდე და-
ინთქმოდეს იგინი.

8. ვითარცა იხილა სიმონ-პეტრე, შე-
ურდა მუჯლთა იესუსთა და ჰრქუა: გან-
ვედ ჩემგან, რამეთუ კაცი ცოდვილი ვა-
რი მე, უფალო.

9. რამეთუ განკჯრებამან² შეიპყრა
იგი და ყოველნი მისთანანი ნადირობა-
სა³ მას თევზისასა, რომელნი შეაყენნა.

10. ეგრევე იაკობ და იოვანე, ძენი⁴

1 გენესარეთისასა D. 2 მესათხველენი D. 3 დასცხრა E. 4 სდევით E. 5 ბაღე D. 6 და-
მღ E. 7 სიმრავლე D. 8 განსთქდებოდეს E. 9 ერთსა] —D. 10 დაითქმოდეს D. 11 სიმონ-პე-
ტრე E. 12 შეურდა D. 13 მოჯლთა D. 14 იესუსთა (იჴსთა) D. 15 მას] —D. 16 ძენი D.

1 დაეშუერთით. 2 განკჯრებამან. 3 ნადირობა C. 4 ძენი C.

DE

C

ზებედესნი, რომელნი იყვნეს ზიარნი სიმონისნი. და იესუ ჰრქუა სიმონ-პეტრეს: ნუ გეწინინ, სიმონ! ამიერითგან კაცთა იყო მონადირე¹.

11. და გამოადგინეს ნავი ქუეყანად და დაუტევეს ყოველი და მიჰსდევდეს² მას.

12. და იყო ვითარცა შევიდა იგი ერთსა ქალაქთაგანსა, და აჰა კაცი საესო³ კეთროვნებითა იყო მას ქალაქსა. ვითარცა იხილა მან იესუ, დაეარდა პირსა ზედა თჳსსა, ევედრებოდა მას და ეტყოდა: უფალო, უკუეთუ გინდეს, ძალგიც განკურნებად ჩემდა.

13. და განყო კელი და შეახო მას იესუ და ჰრქუა: მნებაეს, განწმინდი⁴! და მესესულად განეშორა კეთროვნება იგი მისგან.

14. და თავადმან ამცნო მას, რაჟთა არავის უთხრას, არამედ: წარვედ და უჩუენე თავი შენი მდღელსა და შეწირე განწმედისა⁵ შენისათჳს, ვითარცა უბრძანა მოსე⁶. საწამებელად მათა.

15. და უფროსად მიმოედებოდა სიტყუაჲ იგი. და შეკრებოდა ერი მრავალი სმენად და განკურნებად უძლურებათა მათთაგან.

16. ხოლო თავადი განეშორის უდაბნოდ და ილოცავს.

17. და იყო ერთსა შინა დღესა და თავადი ასწავებდა მათ. და მსდეს⁷ მუნ ფარისეველნი და შჯულის მოძღუარნი, რომელნი მოსრულ იყვნეს ყოვლისაგან დაბნებისა გალილეასა და ჰურიასტანისა და იერუსალემისა, და ძალი ღმრთისაჲ იყო განკურნებად მათა.

18. და აჰა ესერა კაცთა მოაქუნდა ცხედრითა კაცი, რომელი იყო განრღუე-

ზებედესნი, რომელნი იყვნეს ზიარნი სიმონისნი. და იესუ ჰრქუა სიმონს: ნუ გეწინინ, სიმონ! ამიერითგან იყო კაცთა მონადირე¹.

11. და გამოადგინეს ნავი იგი ქუეყანად და დაუტევეს ყოველი და მიჰსდევდეს მას.

12. და იყო ვითარცა შევიდა იგი ერთსა ქალაქთაგანსა, და აჰა კაცი კეთროვნებითა საესე. ვითარცა იხილა მან იესუ, დაეარდა პირსა ზედა თჳსსა, ევედრებოდა მას და ეტყოდა: უფალო, უკუეთუ გინდეს, ძალგიც განკურნებად ჩემდა.

13. და განყო კელი, შეახო და ჰრქუა: მნებაეს, განწმინდი. და მესესულად განეშორა კეთროვნება მისგან.

14. და თავადმან ამცნო მას, რაჟთა არავის უთხრას, არამედ: წარვედ და უჩუენე² თავი შენი მდღელსა და შეწირე განწმედისა შენისათჳს, ვითარცა ბრძანა მოსე საწამებელად.

15. და უფროსად მიმოედებოდა სიტყუაჲ იგი მისი და შეკრებოდა ერი მრავალი სმენად და განკურნებად უძლურებათა მათთაგან³.

16. ხოლო თავადი განეშორის უდაბნოდ და ილოცავს.

17. და იყო ერთსა შინა დღესა და თავადი ასწავებდა მათ. და მსდეს მუნ ფარისეველნი, რჩულის მოძღუარნი, რომელნი მოსრულ იყვნეს ყოვლისაგან დაბნებისა გალილეას[ა]⁴ და ჰურიასტანისა და იერუსალემისა⁵, და ძალი ღმრთისაჲ იყო განკურნებად მათდა.

18. და აჰა ესერა კაცთა მოაქუნდა ცხედრითა კაცი, რომელი იყო განრღუე-

1 მონადირე D. E. 2 მისდევდეს E. 3 საესე D. 4 განწმინდი E (D იგივე ქარაგმით). 5 განწმედი D. 6 მოსე E. 7 მსდეს E.

1 მონადირე C. 2 უჩუენე C. 3 მათაგან C. 4 გალილეას[ა] C. 5 იერუსალემისა C.

DE

C

ულ, და უნდა შევლებამ მისი | და და-
დგამა¹ წინაშე მისა.

19. და ვერ პოვეს, ვინაჲმცა შეილეს
იგი ერისა მისგან; აღწდეს ერდოსა ზე-
და და აღილეს კაცი და შთაუტევეს იგი
ცხედრითურთ შორის წინაშე იესუსა².

20. და იხილა იესუ სარწმუნოებაჲ³
მათი და ჰრქუა მას: კაცო, მიგეტევენენ
შენ ცოდვანი შენნი!

21. და იწყეს განზრახვად მწიგნობარ-
თა მათ (და)⁴ ფარისეველთა და იტყო-
დეს: ვინ არს ესე, რომელი იტყვს გმობა-
სა? ვის კელ-ეწიფების მიტეგებად ცოდ-
ვათა, გარნა მხოლოსა ღმერთსა?

22. და გულისკმა-ყენა⁵ იესუ გულის
ზრახვანი მათნი, მიუგო და ჰრქუა მათ:
რასა-ეგე ჰზრახავთ⁶ გულთა თქუენთა?

23. რაჲ არს უადვილეს სიტყუად: მი-
გეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი, ანუ თქუ-
მად⁷: აღდეგ და ვიდოდე?

24. არამედ რაჲთა უწყოდით, რამე-
თუ კელმწიფებაჲ აქუს ძესა⁸ კაცისასა
ქუეყანასა ზედა მიტეგებად ცოდვათა,
და ჰრქუა განრლუეულსა მას: შენ⁹ გე-
ტყვ: აღდეგ, აღილე ცხედარი შენი და
წარვედ სახიდ შენდა!

25. და მეყსეულად აღდგა || წინაშე
მათსა და აღილო ცხედარი, რომელსა
ზედა იღვა, და წარვიდა სახიდ თჳსა და
აღიღებდა ღმერთსა.

26. და განკვრეებაჲმან შეიპყრნა ყო-
ველნი და აღიღებდეს ღმერთსა. და ში-
ში დაეცა მათ ზედა და იტყოდეს, რა-
მეთუ: ვიხილეთ უდიდესი¹⁰ დიდებაჲ
დღეს¹¹.

27. და ამისა შემდგომად გამოვიდა
და იხილა მეზუერც¹², სახელით ლევი,

ულ, და უნდა შევლებამ მისი და და-
დგამა წინაშე მისსა

19. და ვერ პოვეს, ვინაჲმცა შეილეს
იგი ერისა მისგან; აღწდეს ერდოსა ზე-
და და აღილეს კაცი იგი და შთაუტე-
ვეს იგი ცხედრითურთ წინაშე იესუსა.

20. და იხილა იესუ სარწმუნოებაჲ მ-
თი და ჰრქუა მას: კაცო, მიგეტევენენ
შენ ცოდვანი შენნი!

21. და იწყეს განზრახვად მწიგნობარ-
თა მათ და ფარისეველთა: ვინ არს ესე,
რომელი იტყვს გმობასა? ვის კელ-ეწი-
ფების მიტეგებად, გარნა მხოლოსა
ღმერთსა?

22. გულისკმა-ყენა იესუ გულის ზრახ-
ვანი მათნი, მიუგო და ჰრქუა მათ: რა-
სა-ეგე ჰზრახავთ გულთა შინა თქუენ-
თა?

23. რაჲ უადვილეს არს სიტყუად: მი-
გეტევენენ ცოდვანი შენნი¹, ანუ თქუმად:
აღდეგ და ვიდოდე?

24. არამედ რაჲთა უწყოდით, რამე-
თუ კელმწიფებაჲ აქუს² ძესა კაცისასა
ქუეყანასა ზედა მიტეგებად ცოდვათა,
და ჰრქუა განრლუეულსა მას: აღდეგ,
აღილე ცხედარი შენი და წარვედ სახიდ
შენდა!

25. და მეყსეულად აღდგა წინაშე მათ-
სა და აღილო ცხედარი, რომელსა ზედა
იღვა, და წარვიდა სახედ თჳსა და აღი-
ღებდა ღმერთსა.

26. და განკვრეებაჲმან შეიპყრნა ყო-
ველნი და აღიღებდეს ღმერთსა. და ში-
ში დაეცა მათ ზედა და იტყოდეს, რა-
მეთუ: ვიხილეთ უდიდესი დიდებაჲ დღეს.

27. და ამისა შემდგომად გამოვიდა
და იხილა მეზუერე, სახელით ლევი, სა-

1 დადგამად D. 2 იესუსისა (იჯსისა) D. 3 სარწმუნელება E. 4 და] —DE. 5 გულისხმა-
ყენა E. 6 ზრახავთ D. 7 რქუდა E. 8 ძესა D. 9 შე D. 10 უდიდესი D. 11 დღეს E. 12 მე-
ზუერე D.

1 შენ C. 2 აქუნს C. 3 განკურებაჲმან C.

DE

C

მჯდომარე¹ საზეურესა ზედა, და ჰრქუა მას: მომდევდი მე.

28. ხოლო მან დაუტევა ყოველი და აღდგა და მიჰსდევდა² მას.

29. და დაუმზადა ლევი პური დიდი იესუს სახლსა³ თუსსა, და იყო მუნ კრებული დიდი მეზეურეთა და სხუათაჲ, რომელნი იყვნეს მათ თანა ინაჯით-მსხდომარენი⁴.

30. და დრტვნეიდეს ფარისეველნი და მწიგნობარნი მათნი მოწაფეთა მისთა თანა და იტყოდეს: რაჲსათუს მეზეურეთა და ცოდვილთა თანა ჰშჳამთ⁵ და ჰსუამთ?

31. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არა უჯმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ რომელნი ბოროტსა სენსა შინა⁶ არიან.

32. | არა მოვედ წოდებად მართალთა, არამედ ცოდვილთა, რაჲთა შეინანონ.

33. ხოლო მათ ჰრქუეს მას: რაჲსათუს მოწაფენი იოვანესნი იმარხვენ ზედაჲს-ზედა და ვედრებასა ჰყოფენ და ეგრევე ფარისეველთანი, ხოლო მოწაფენი შენნი ჰამენ და სუმენ?

34. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: ნუუკუე გელ-ეწიფებისა ძეთა⁷ სიძისათა ვიდრემდე სიძე⁸ მათ თანა არს, რაჲთა ამარხებდეს მათ?

35. არამედ მოვლენან დღენი, ოდეს ანაღლდეს მათგან სიძე⁹, და მაშინ იმარხვიდენ მათ დღეთა¹⁰ შინა.

36. და ეტყოდა მათ ივავითა, ვითარმედ: არაჲინ სადგმელი სამოსლისა¹¹ ახლისაჲ დაადგის სამოსელსა ძუელსა, რაჲთა არა ახალი იგი განაპოს, და ძუელსა მას ვერ შეჰგავენ სადგმელი ახლისა სამოსლისაჲ.

37. და არაჲინ შთაასხის ღვნოჲ ახა-

ზეურესა¹ ზედა და ჰრქუა მას: მომდევდი მე.

28. და მან დაუტევა ყოველი და მისდევდა მას.

29. და² დაუმზადა ლევი პური დიდი იესუს სახლსა შინა მისსა. და იყო კრებული დიდი მეზეურეთა და სხუათაჲ, რომელნი იყვნეს მათ თანა ინაჯით-მსხდომარენი³.

30. და ტრტვნეიდეს ფარისეველნი და მწიგნობარნი მათნი მოწაფეთა მისთა თანა და იტყოდეს: რაჲსათუს მეზეურეთა და ცოდვილთა თანა ჰამთ და სუამთ?

31. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არა უჯმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ რომელნი ბოროტსა სენსა შინა არიედ.

32. არა მოვედ წოდებად მართალთა, არამედ ცოდვილთა, რაჲთა შეინანონ.

33. ხოლო მათ ჰრქუეს მას: რაჲსათუს მოწაფენი⁴ იოვანესნი იმარხვენ ზედაჲს-ზედა და ვედრებასა ჰყოფენ და ფარისეველთანი, ხოლო მოწაფენი შენნი ჰამენ და სუმენ?

34. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: ნუუკუე გელ-ეწიფების ძეთა სიძისათა ვიდრემდე სიძე მათ თანა არს, რაჲთა ამარხებდეს მათ?

35. მოვლენან დღენი, ოდეს ამოღლდეს მათგან სიძე, და მაშინ იმარხვიდენ მათ დღეთა შინა.

36. და ეტყოდა მათ ივავითა, ვითარმედ: არაჲინ სადგმელი სამოსლისა ახლისაჲ დაადგის სამოსელსა ძუელსა, რაჲთა არა ახ[ა]ლი იგი განაპოს, და ძუელსა მას ვერ შეჰგავენ სადგმელი ახლისა სამოსლისაჲ.

37. და არაჲინ შთაასხის ღვნოჲ⁵ ახა-

1 მჯდომარე D. 2 მისდევდა E. 3 სახლსა შინა D. 4 ინაჯით-მსხდომარენი D. 5 შჳამთ E. 6 სენსა შინა შინა სენსა E. 7 ძმთა D. 8 ვიდრე (ვ)ე სიძე D. 9 სიძე D. 10 დღმთა E. 11 სამოსლისა D.

1 საზეურესა C. 2 და | — C. 3 ინაჯით-მსხდომარეთაჲ C. 4 მოწაფენი C. 5 ღვნოჲ C.

DE

C

ლი თხიერთა ძუელთა, რადთა არა გან-
ხეთქნეს ღვწომან ახალმან თხიერნი ძუელ-
ნი, ღვწომ¹ დაითხიოს², და თხიერნი³
იგი წარწყმდენ.

38. || არამედ ღვწომ ახალი თხიერთა
ახალთა ჯერ-არს შთასხმად, და ორნი-
ვე დაიმარხნიან.

39. და არავინ სუამნ ძუელსა ღვწო-
სა და მეყსეულად ჰნებავნ ახალი, რამე-
თუ თქვს, ვითარმედ: ძუელი უტკბილეს
არს.

ლი თხიერთა ძუელთა, რადთა არა გან-
სთქედნ თხიერნი იგი, და ღვწომ¹ იგი-
დაითხიოს, და თხიერნი წარწყმდენ.

38. არამედ ღვწომ¹ ახალი თხიერთა
ახალთა ჯერ-არს შთასხმად, და ორნი-
ვე დაიმარხნენ.

39. და არავინ სუამნ ძუელსა ღვწო-
სა² და მეყსეულად ჰნებავნ ახალი, რა-
მეთუ თქვს³: ძუელი უტკბილეს არს.

6

1. და იყო შაბათსა მეორესა და გან-
ვიდოდა თავადი თესულისაგან ყანისა.
ხოლო მოწათენი მისნი მოჰპრიდეს⁴ თავ-
სა ჭუვილისასა⁵, მუსრვიდეს ჯელითა და
ჰამდეს.

2. ხოლო რომელთამე ფარისეველთა
ჰრქუეს მათ: რასა ზამთ შაბათსა შინა,
რომელი არა ჯერ-არს?

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არცა
ესე აღმოგიკითხავსა, რომელ-იგი ყო და-
ვით, ოდეს იგი შეემშია მას და მისთა-
ნათა⁶,

4. ვითარ-იგი შევიდა სახლსა ღმრთი-
სასა⁷ და პურნი იგი შესაწირავისანი⁸
შეჰამნა და ჰსცა მისთანათა⁹, რო-
მელთაჲ არა ჯერ-არს ჰამად, გარნა
მღდელთაჲ¹⁰ ხოლო?

5. და ეტყოდა მათ. უფალ არს ძმ
კაცისაჲ შაბათისაცა.

6. | და იყო სხუასა შაბათსა, და შევი-
და თავადი შესაკრებელსა მათსა და ას-
წავებდა. და იყო მუნ კაცი, რომელსა
ჯელი მისი მარჯუენ¹¹ განჴმელ ედგა.

7. და უმზირდეს მას მწიგნობარნი იგი

1. და იყო შაბათსა მეორესა და გან-
ვიდოდა თავადი თესულისაგან ყანისა.
ხოლო მოწათენი⁴ მისნი მოჰპრიდეს თავ-
სა ჭოილისასა, მუსრვიდეს ჯელითა და
ჰამდეს.

2. ხოლო რომელთამე ფარისეველთა
ჰრქუეს მათ: რადსა ზამთ, რომელი არა
ჯერ-არს შაფათსა⁵ შინა?

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არცა-
ლა ესე აღმოგიკითხავსა, რომელ-იგი ყო
დავით, ოდეს-იგი შეემშია მას და მის-
თანათა,

4. ვითარ-იგი შევიდა ტაძრად ღმრთი-
სა და პურნი იგი შესაწირავთანი შეჰამ-
ნა და სცა მისთანათა⁹, რომელთაჲ არა
ჯერ-იყო ჰამად, გარნა მღდელთაჲ ხო-
ლო?

5. და ეტყოდა მათ: უფალ არს ძმ
კაცისაჲ შაფათისაცა.

6. და იყო სხუასა შაფათსა შევიდა
იესუ შესაკრებელსა მათსა და ასწავებ-
და. და იყო მუნ კაცი, რომელსა ჯელი
მარჯუენაჲ განჴმელ ედგა.

7. უმზირდეს მწიგნობარნი და ფარი-

1 ღვწომ D. 2 დაითხიოს D. 3 თხიერ D. 4 მოჰპრიდეს E. 5 ჭოვილისასა D. 6 მისთანათა E. 7 ტაძრად ღმრთისა (სწერიან: ტაძარსად ღმრთისა) D. 8 შესაწირავთანი E. 9 და ჰსცა მისთანათა E. 10 მღდელთა D. 11 მარჯუენ D.

1 ღვწომ C. 2 ღვწომ C. 3 თქვს C. 4 მოწათენი C. 5 შათსა C.

DE

C

და ფარისევლები, უკუეთუმცა შაბათსა განკურნა, რაათა პოვონ, ვითარცა შეასმინეს იგი.

8. ხოლო თავადმან იცნოდა ზრახვანი მათნი და ჰრქუა კაცსა მას, რომელსა ჯელი განვმელ ედგა: აღდეგ და წარმოდეგ შორის! ხოლო იგი აღდგა და დადგა შორის.

9. და იესუ ჰრქუა მათ: გკითხო თქუენ სიტყუაჲ: რაჲ ჯერ-არს შაბათსა: კეთილისა საქმე¹ ანუ ბოროტისა ყოფად? სულისა ცხორებაჲ ანუ მოკლვად?

10. და მიჰხედა მათ ყოველთა და ჰრქუა კაცსა მას: განირათხ ჯელი შენი! და მან განირთხა, და მოეგო ჯელი იგი მისი ვითარცა ერთი იგი.

11. ხოლო იგინი აღივსნეს მანკიერებათა და განიზრახვიდეს ურთიერთას, უკუეთუმცა უყვეს რამემ იესუს.

12. ¶ და იყო მათ დღეთა და განვიდა თავადი მთად კერძო ლოცვად და ღამესა ათევდა ლოცვითა ღმრთისა მიმართ.

13. და ოდეს განთენა, მოუწოდა მოწაფეთა თუსთა და გამოირჩინა ათორმეტნი მათგანნი, რომელთაცა მოციქულ უწოდა:

14. სიმონ, რომელსა ჰრქუა² პეტრე, და ანდრეა³, ძმად მისი, იაკობ და იოვანე, ფილიპე და ბართლომე,

15. მათეოზ და თომა, იაკობ აღფესი⁴ და სიმონ, რომელსა ერქუა მოშურნე⁵,

16. იუდა იაკობისი და იუდა სკარიოტელი⁶, რომელი-იგი იყო განმცემელ⁷.

17. და გარდამოვიდა⁸ მათ თანა და დადგა ადგილსა ველსა, და ერი იგი მოწაფეთა მისთაჲ და სხუსა ერისა სი-

ევლები, რაათამცა შაფათსა განკურნა, რაათა პოვონ და შეასმინონ იგი.

8. ხოლო თავადმან იცნოდა ზრახვანი მათნი და ჰრქუა კაცსა მას, რომელსა ჯელი განვმელ ედგა: აღდეგ და წარმოდეგ შორის! ხოლო იგი აღდგა და დადგა შორის.

9. და იესუ ჰრქუა მათ: გკითხო თქუენ სიტყუაჲ: რაჲ ჯერ-არს შაფათსა შინა: კეთილისა საქმე ანუ ბოროტისაჲ? სულისა ცხორებაჲ ანუ მოკლვად?

10. და მიხედა ყოველთა მათ და ჰრქუა კაცსა მას: განირათხ¹ ჯელი შენი! ხოლო მან განირთხა, და მოეგო ჯელი მისი ვითარცა იგი სხუაჲ.

11. ხოლო იგინი აღივსნეს მანკიერებათა და ზრახვიდეს ურთიერთას, უკუეთუმცა უყვეს რაჲ იესუს.

12. და იყო მათ დღეთა და განვიდა თავადი ლოცვად მთად კერძო და ღამესა ათევდა ლოცვითა ღმრთისა მიმართ.

13. და ოდეს განთენა, მოუწოდა მოწაფეთა თუსთა და გამოირჩინა ათორმეტნი მათგანნი, რომელთაცა მოციქულ უწოდა:

14. სიმონ, რომელსა ჰრქვან პეტრე, და ანდრია, ძმად მისი, იაკობ და იოვანე², ფილიპე და ბართლომე,

15. მათეოზ და თომა, იაკობ აღფესი და სიმონ³ მოშურნე,

16. და იუდა (ი)აკობისი, და იუდა ისკარიოტელი, რომელი-იგი იყო გამამცემელი.

17. და გარდამოვიდა მათ თანა და დადგა ადგილსა ერთსა ველსა, და ერი მოწაფეთა მისთაჲ და სხუაჲ⁴ (ე)რისა

1 საქმე D. 2 ჰრქვან D. 3 ანდრია D. 4 აღფესი E. 5 მოშურნე E. 6 ისკარიოტელი E. 7 განმცემელი E. 8 გარდმოვიდა E.

1 განირათხ C. 2 იოვანე C. 3 სიმონონ C. 4 სხუა C.

DE

C

მრავლ¹ ფრიადი ჰურიასტანით და იერუსალშით და ზღვს კილისაჲ და ტუროსით და სიდონით,

18. რომელნი მოსრულ იყვნეს სმენად მისგან და განკურნებად სნეულებათაგან მათთა; და უძღურნი იგი სულთაგან არაწმიდათა | განიკურნებოდეს.

19. და ყოველი იგი ერი ეძიებდა შეახლებად მისა, რამეთუ ძალნი გამოვიდოდეს მისგან, და განჰკურნებდა ყოველთა.

20. და თავადმან აღიხილნა თუალნი მისნი მოწაფეთა მიმართ თვსთა და ეტყოდა: ნეტარ ხართ გლახაკნი სულითა, რამეთუ თქუენი არს სასუფეველი ღმრთისაჲ;

21. ნეტარ ხართ რომელთა გშმის² აწ, რამეთუ განსძღეთ; ნეტარ ხართ რომელნი სტირთ აწ, რამეთუ იციხოდით;

22. ნეტარ იყვნეთ, რაჟამს მოგიძულნენ თქუენ კაცთა და ოდეს გამოგასხნენ თქუენ და გაყუედრებდენ თქუენ და განთქუან სახელი თქუენი ვითარცა ბოროტთაჲ ძისათჳს კაცისა³.

23. გიხაროდენ და მხიარულ იყვენით, რამეთუ აჰა ესერა სასყიდელი თქუენი ღიდ არს ცათა შინა, რამეთუ ეგრევე უყოფდეს წინაწარმეტყუელთა მამანი მათნი.

24. ხოლო ვაჲ თქუენდა, მდიდარხო, რამეთუ მიგიღებთ ნუგეშინის-ცემაჲ თქუენი;

25. ვაჲ თქუენდა, განმადლარხო⁴ აწ, რამეთუ გშმოიდის⁵; ვაჲ თქუენდა, რომელნი იცინით აწ, რამეთუ იგლოვდეთ და ჰსტიროდით⁶;

26. ვაჲ თქუენდა, რაჟამს კეთილსა გეტყოლიან თქუენ ყოველნი კაცი, რა-

სიმრავლ(ე) ფრიად ჰურიასტანით და იერუსალშით¹ და ზღვს² კილისაჲთ, ტუროსით და სიდონით,

18. რომელნი მოსრულ იყვნეს სმენად მისგან და განკურნებად სნეულებათაგან მათთა³; და ურეილნი სულთაგან არაწმიდათა განიკურნებოდეს.

19. და ყოველი იგი ერი ეძიებდეს შეახლებად მისა, რამეთუ ძალნი გამოვიდოდეს მისგან, და განჰკურნებდა ყოველთა.

20. და თავადმან აღიხილნა თუალნი¹ თვსნი მოწაფეთა მიმართ და ეტყოდა: ნეტარ ხართ გლახაკნი სულითა, რამეთუ თქუენია² სასუფეველი ღმრთისაჲ;

21. ნეტარ ხართ, რომელთა გშმის აწ, რამეთუ განსძღეთ; ნეტარ ხართ, რომელნი სტირთ აწ, რამეთუ იციხოდით;

22. ნეტარ იყვნეთ, რაჟამს მოგიძულნენ თქუენ კაცთა და ოდეს გამოგასხნენ³ და გაყუედრებდენ თქუენ და განჯაღონ სახელი თქუენი ვითარცა ბოროტთაჲ ძისათჳს კაცისა.

23. გიხაროდენ და მხიარულ იყვენით, რამეთუ აჰა ესერა სასყიდელი თქუენი ღიდ არს ცათა შინა, რამეთუ ესრევე უყოფდეს წინაწარმეტყუელთა⁴ მამანი მათნი.

24. ხოლო ვაჲ თქუენდა, მდიდარხო, რამეთუ მიგიღებთ ნუგეშინის-ცემაჲ თქუენი;

25. ვაჲ თქუენდა, განმადლარხო აწ, რამეთუ გშმოიდის; ვაჲ თქუენდა, რომელნი იცინით აწ, რამეთუ იგლოვდეთ და სტიროდით;

26. ვაჲ თქუენდა, რამეთუ რაჟამს კეთილსა გეტყოლიან თქუენ ყოველნი კაცი-

1 სიმრავლე D. 2 გშმის D. 3 კაცისა D. 4 განმადლარხო E. 5 გშმოიდის D. 6 სტიროდით E.

1 იწლმთ C. 2 ზღუს C. 3 მათა C. 4 თვლნი C. 5 ასეა C. 6 გამოგასხნენ C. 7 წინაწარმეტყუელთა C.

DE

C

მეთუ ეგრევე კეთილსა უყოფდეს ცრუ წინაწარმეტყუელთა მამანი მათნი.

27. არამელ თქუენ გეტყვ რომელთა-ეგე გესმის: გიყუარდედ¹ მტერნი თქუენნი და კეთილსა² უყოფდით მოძულეთა თქუენთა

28. და აკურთხევდით მწყევართა³ თქუენთა და ილოცევდით მათთჳს, რომელნი გმძლავრობდენ თქუენ.

29. რომელმან გცეს შენ ყურიმალსა შენსა, მიუჰყარ ერთკერძოცა; და რომელი მიგიღებდეს შენ სამოსელსა შენსა, კუართსაცა შენსა ნუ აყენებ.

30. ყოველსა, რომელი გთხოვდეს, მიეც; და რომელი მიგიღებდეს შენ, ნუ მოჰპკდი.

31. და ვითარცა-იგი თქუენ გნებაეს, რაჲთა გიყონ თქუენ კაცთა, და თქუენცა ეგრევე მსგავსად უყოფდით მათ.

32. და უკუეთუ გიყუარდენ თქუენ მოყუარენი თქუენნი, რაჲ არს მადლი თქუენდა? რამეთუ ცოდვილნიცა ჰყუარობენ მოყუარეთა მათთა.

33. და უკუეთუ კეთილსა უყოფდით კეთილის მყოფელთა თქუენთა, რომელი მადლი არს თქუენდა? რამეთუ ცოდვილნიცა ამას ჰყოფედ⁴.

34. და უკუეთუ ავასხებდეთ მათ, რომელთაგან ესავთ კუალად მოღებასა, რომელი მადლი არს თქუენდა? რამეთუ ცოდვილნიცა ცოდვილთა ავასხებენ, რაჲთა მიიღონ სწორი.

35. ხოლო თქუენ გიყუარდედ მტერნი თქუენნი და კეთილსა უყოფდით და ავასხებდით და ნურას უსასო⁵ ჰყოფთ, და იყოს სასყიდელი თქუენი მრავალ, და იყვნეთ ძე⁶ მადლის, რამეთუ იგი თავადი ტბილ არს უმადლოთათჳსცა და უკეთურთა.

ნი, რამეთუ ესრევე კეთილსა უყოფდეს ცრუ წინაწარმეტყუელთა მამანი მათნი.

27. არამელ თქუენ გეტყვ, რომელთა გესმის¹: გიყუარდედ მტერნი თქუენნი, კეთილსა უყოფდით მოძულეთა თქუენთა

28. და აკურთხევდით მწყევართა თქუენთა და ილოცევდით მათთჳს, რომელნი გმძლავრობდენ თქუენ.

29. რომელმან გცეს ყურიმალსა შენსა, მიუჰყარ ერთკერძოცა; და რომელი მიგიღებდეს სამოსელსა შენსა, კუართსაცა შენსა ნუ აყენებ.

30. ყოველსა, რომელი გთხოვდეს, მიეც; და რომელი მიგიღებდეს, ნუ მოჰპკდი.

31. და ვითარცა-იგი თქუენ გნებაეს, რაჲთა გიყონ² კაცთა, და თქუენცა ეგრევე მსგავსად ჰყოფდით.

32. და უკუეთუ გიყუარდენ თქუენ მოყუარენი თქუენნი, რაჲ არს მადლი თქუენდა? რამეთუ ცოდვილნიცა მოყუარეთა მათთა ჰყუარობენ.

33. და უკუეთუ კეთილის მყოფელთა თქუენთა კეთილსა უყოფდით, რომელი მადლი არს თქუენდა? რამეთუ ცოდვილნიცა ამას ჰყოფენ.

34. და უკუეთუ ავასხებდეთ მათ, რომელთაგან ესავთ კუალად მოღებასა, რომელი მადლია³ თქუენდა? რამეთუ ცოდვილნიცა ცოდვილთა ავასხებენ, რაჲთა მიიღონ სწორი.

35. ხოლო თქუენ გიყუარდედ მ(ტ)ერნი თქუენნი⁴, კეთილსა უყოფდით და ავასხებდით, და იყოს სასყიდელი თქუენი მრავალ, და იყვნეთ ძე მადლი(ს), რამეთუ იგი თავადი ტბილ არს უმადლოთ(ა)თჳსცა და უკეთურთა.

1 გიყუარდედ D. 2 კეთილს D. 3 მწყევართა D. 4 ჰყოფენ F. 5 უ|უსასო D. 6 ძე DF.
1 გესმეს C. 2 გყოს C. 3 ასვა. 4 თქნი C.

DE

C

36. იყვენით თქვენ მოწყალე¹, ვითარცა მამად თქუენი მოწყალე არს.

37. ნუ განიკითხავთ, რადთა არა განიკითხნეთ, და ნუ ჰშჯით², რადთა არა დაისაჯნეთ. მიუტევეთ, და მოგეტევეს³ თქუენ.

38. მიეცით, და მოგეტევეს თქუენ. საწყაული შეზრილი და დატენილი და ზედა გარდათხეული მოგეტევეს¹ წიალთა თქუენთა; და მითვე საწყაულითა, რომლითა მიუწყეთ, კუალად მოგეწყოს თქუენ.

39. ეტყოდა მათ იგავსაცა: ნუ ჯელეწიფების ბრმისა ბრმისა წინა-ძლუანვად? არა-მე ორნივე ჯურღუმულსა⁵ შთაცკვენ?

40. არა არს მოწაფე⁶ უფროს მოძლურისა, ხოლო განკრძალული იგი ყოველი იყავნ ვითარცა მოძლუარი თვისი.

41. რამსა ჰხედავ⁷ წუელსა⁸. თუალსა შინა ძმისა შენისასა და დირგესა თუალისა შენისასა არა განიკიდი?

42. ანუ ვითარ ჯელეწიფების რქუმად⁹ ძმისა შენისა: ძმაო, მიტევე, და აღმოგიღო წუელი თუალისაგან შენისა, და შენ დირგესა თუალისა შენისასა არა ჰხედავ? ორგულო, აღმოიღე პირველად დირც¹⁰ თუალისაგან შენისა და მერმე იხილო აღმოღებად წუელი თუალისაგან ძმისა შენისა.

43. რამეთუ არა არს ხც¹¹ კეთილი, რომელმან გამოიღის ნაყოფი ხენეში; არცა კუალად ხც¹¹ ხენეში, რომელმან ყვის ნაყოფი კეთილი.

44. რამეთუ თითოეული¹² ხც¹¹ თვისისაგან ნაყოფისა საცნაურ არნ; რამეთუ არა ეკალთაგან შეიკრიბიან¹³ ლელვ, არცა მაყუალთაგან მოისთულიან ყურძენი.

45. კეთილმან კაცმან კეთილისაგან სა-

36. იყვენით თქვენ მოწყალე, ვითარცა მამად თქუენი მოწყალე არს.

37. ნუ განიკითხავთ, რადთა არა განიკითხნეთ, და ნუ დასჯით, რადთა არა დაისაჯნეთ. მიუტევენით, და მოგეტევენ.

38. მიეცით, და მოგეტევეს. საწყაული¹ კეთილი და ზე გარდათხეული მოგეტევენ წიალთა თქუენთა. მითვე საწყაულითა, რომლითა მიუწყეთ, კუალად მოგეწყოს თქუენ.

39. ეტყოდა მათ იგავსაცა: ნუ ჯელეწიფებისა ბრმისა ბრმისა წინა-ძლუანვად, არა-მეა ორნივე ჯურღუმულსა შთაცკვენ?⁹

40. არა არს მოწაფე უფროს მოძლურისა, ხოლო განკრძალული იგი ყოველი იყავნ ვითარცა მოძლუარი თვისი.

41. რამსა ხედავ წუელსა თუალსა⁸ შინა ძმისა შენისასა და დჯრესა თუალისა...

42.

43.

44.

45.

1 მოწყალე E. 2 შჯით E. 3 მოგეტევეს D. 4 მოგეტევენ D. 5 ჯურღუმულსა D. 6 მოწაფე D. 7 ხედავ D. 8 წუელსა D. 9 ჰქუმად D. 10 დირე D. 11 ხე D. 12 თითოეული E. 13 შეიკრიბიან D.

1 საწყაული საწყაული C. 2 შთაცკვენ C. 3 თალსა C.

D¹

C

უნჯისა¹ გულისა თვისა გამოიღის კეთილი, და ბოროტმან კაცმან ბოროტისაგან საუნჯისა² გულისა თვისა გამოიღის ბოროტი; რამეთუ ნამეტნავისაგან გულისა იტყვან ჰირი მისი.

46. რაჲსა მეტყვთ მე: უფალო, უფალო! და არა ჰყოფთ, რომელსა გეტყვთქუენ?

47. ყოველი, რომელი მოვალს ჩემდა და ისმენს³ სიტყუათა ჩემთა და ჰყოფს შათ, გიჩუენო თქუენ, ვისა იყოს მსგავს.

48. მსგავს არს იგი კაცსა, რომელი აღაშენებნ სახლსა, რომელმან მოთხარა და დააღრმო და დადვა საფუძველი⁴ კლდესა ზედა; და დიდროვად რაჲ იყო, ეკუეთა მდინარე⁵ იგი სახლსა მას და ვერ შეუძლო შეძრვად სახლსა მას, რამეთუ დაფუძნებულ⁶ იყო იგი კლდესა ზედა.

49. ხოლო რომელმან ისმინა⁷ და არა ყოს, მსგავს არს იგი კაცსა, რომელმან აღაშენა სახლი მიწასა ზედა თჳნიერ საფუძველისა⁸, რომელსა ეკუეთა მდინარე⁹, და მეყსეულად დაეცა; და იყო დაცემაჲ სახლისაჲ მის დიდ.

46.

47.

48.

49.

... და იყო დაცემაჲ სახლისაჲ მის დიდ.

- 7

1. და ვითარცა დაასრულნა || იესუ სიტყუანი ესე სასმენელთა მიმართ ერისათა, შევიდა კათარანუმდ⁸.

2. და ასისთავისა ვისიმე მონად სნეულ იყო და მიახნდა აღსრულებად, რომელი იყო მისა პატიოსან.

3. და ესმა იესუსთჳს¹⁰ და მიაველინა მისა მოხუცებულნი ჰურიათანი ვედრებად მისა, რაჲთა მოვიდეს და განკურნოს მონად იგი მისი.

1. და ვითარცა აღასრულნა იესუ სიტყუანი ესე სასმენელთა მიმართ ერისათა, შევიდა კათარანომდ.

2. და ასისთავისა ვისიმე მონად სნეული იყო და მიახნდა აღსრულებად, რომელი იყო პატიოსან მისა.

3. და ესმა მას იესუსთჳს და მიაველინა მისა მოხუცებულნი ჰურიათანი ვედრებად მისა, რაჲთა მოვიდეს და განკურნოს მონად იგი მისი.

1 საუჯისა D. 2 საუნჯისა] — D (E-შიც ჩამატებულია ზემოდან). 3 ისმენს D. 4 საფუძველი D. 5 მდინარე D. 6 დაფუძნებულ D. 7 ისმინეს E. 8 საფუძველისა D. 9 კათარანომდ E. 10 იესუსთჳს (ი'ჳსთჳს) D.

DE

C

4. ხოლო რომელნი-იგი მივიდეს იესუსა¹, ჰლოცვიდეს მას მწრაფლ და ეტყოდეს, ვითარმედ: ღირს, რომელ² ესე ჰყო მისთვის,

5. რამეთუ უყუარს ნათესავი ჩუენი და შესაკრებელი ჩუენი მან აღმიშენა ჩუენ.

6. და იესუ წარვიდა მათ თანა; ხოლო თავადი ვითარ მიახლებულ იყო სახლსა მას, მოავლინნა ასისთავმან მან მისა მეგობარნი და ჰრქუა: უფალო, ნუ მოშურები, რამეთუ არა ღირს ვარ, რათა სართულსა სახლისა ჩემისასა შემოხვდე.

7. რომლისაგან არცა თავი ჩემი ღირს მიჩნდა მისლვად შენდა; არამედ თქუ სიტყვთ, და განიკურნოს მონაჲ ესე ჩემი.

8. რამეთუ მეცა კაცი ვარ გელმწიფებასა ქუეშე³ განწესებულ და მქონან ჩემ ქუეშე³ ერისა კაცნი; და ვჰრქვ⁴ მას: წარვედ! და წარვიდის; და სხუასა: მოვედ! და მოვიდის;⁵ და მონასა ჩემსა: ყავ ესე! და ყვის.

9. ვითარცა ესმა ესე იესუს, დაუკრდა და მიექცა ერსა მას, რომელი მიჰსდევდა⁶, და ჰრქუა: ამენ გეტყვ თქუენ, არცა ისრამლსა შორის ვპოვე ესევეითარი სარწმუნოებაჲ⁷.

10. და მიაქციეს, რომელნი-იგი მოსრულ იყვნეს, სახილ მისა და პოვეს მონაჲ იგი მისი ცოცხალი.

11. და იყო ამისა შემდგომად⁸ წარვიდოდა იესუ⁹ ქალაქად, რომელსა ჰრქვან ნაიმ, და თანა-უვიდოდეს მას¹⁰ მოწაფენი მისნი და ერი მრავალი.

12. და ვითარცა მიეახლნეს იგინი ბჰეთა ქალაქისათა, და აჰა ესერა გა-

4. ხოლო რომელნი-იგი მივიდეს იესუსა, ჰლოცვიდეს მას მწრაფლ და ეტყოდეს, ვითარმედ: ღირს, რომელ ესე¹ ჰყო მისთვის,

5. რამეთუ უყუარს ნათესავი ჩუენი და შესაკრებელი ესე მან აღმიშენა ჩუენ.

6. და იესუ წარვიდა მათ თანა; ხოლო თავადი ვითარ მიახლებულ იყო სახლსა მას, მოავლინნა ასისთავმან მან მეგობარნი და ჰრქუა მას: უფალო, ნუ მოშურები, რამეთუ არა ვარ ღირს, რათა სართულსა სახლისა ჩემისასა შემოხვდე².

7. რომლისაგან არცა თავი ჩემი ღირს მიჩნდა მისლვად შენდა: არამედ თქუ სიტყვთ, და განიკურნოს მონაჲ ესე ჩემი.

8. რამეთუ მეცა კაცი ვარ გელმწიფებასა ქუეშე განწესებულ და მქონან ჩემ ქუეშე ერისა კაცნი; და ვჰრქვ³ მას: წარვედ! და წარვიდის; და სხუასა ვჰრქვ³: მოვედ! და მოვიდის; და მონასა ჩემსა: ყავ ესე! და ყვის.

9. ვითარცა ესმა ესე იესუს, უკრდა სარწმუნოებაჲ იგი მისი, მიექცა ერსა მას და ჰრქუა: ამენ გეტყუ თქუენ, არცა ისრამლსა შორის ვპოვე ესოდენი სარწმუნოებაჲ.

10. და მიექცეს⁴, რომელნი-იგი მოსრულ იყვნეს, სახილ თჳსა და პოვეს მონაჲ იგი მისი ცოცხალი.

11. და იყო ამისა შემდგომად და წარვიდა ქალაქად, რომელსა ჰრქვან⁵ ნაიდ, და თანა-უვიდოდეს მოწაფენი მისნი და ერი მრავალი.

12. და მიეახლა ბჰეთა ქალაქისათა, და აჰა ესერა გამოაქუნდა მკუდარი,

1 ი¹ ი² D. 2 რომელი DE (აქ „ესე“ ჰირდ. ობიექტია და არა ნაწილაკი). 3 ქუეშე E. 4 ვჰრქვ E. 5 და სხუასა: მოვედ! და მოვიდის! —D. 6 მისდევდა E. 7 სარწმუნოებაჲ E. 8 შემდგომად D. 9 იესუ —E. 10 მას] —E.

1 რ¹ ლი-ესე (რომელი-ესე) C (ნ. აქვე მე-2 შნშ. DE-სი). 2 შემოხვდე C. 3 ვჰრქვ C. 4 მიექცეს C. 5 ჰრქვან C.

DE

C

მოაქუნდა მკუდარი, ძმ მხოლოდ-შობილი დედისა თვისსაჲ, და იგი იყო ქურივი; და ერი მრავალი იყო ქალაქისაჲ მის თანა.

13. და იხილა დედაკაცი იგი უფალმან და შეეწყალა იგი || და ჰრქუა მას: ნუ ჰსტირ!¹

14. და მივიდა და შეახო ცხედარსა მას. ხოლო რომელთა აქუნდა იგი, დადგეს. და ჰრქუა მას: კაბუკო², შენ გეტყვ, აღდეგ!

15. და აღდგა მკუდარი იგი და იწყო სიტყუად; და მიჰსცა³ იგი დედასა თვისსა.

16. და შიში დაეცა მათ ყოველთა ზედა, და ადიდებდეს ღმერთსა და იტყოდეს, ვითარმედ: წინაწარმეტყუელი დიდი აღდგომილ არს ჩუენ შორის და რამეთუ მოჰხედა⁴ ღმერთმან ერსა თვისსა.

17. და განეფინა სიტყუად ესე ყოველსა ჰურიასტანსა მისთჳს, და ყოველსა მას გარემო სოფლებსა მისთჳს.

18. და უთხრეს იოვანეს მოწაფეთა მისთა ამის ყოველისათჳს.

19. და მოუწოდა იოვანე ორთა მოწაფეთა თჳსთა და მიაველინნა იესუმსა⁵ და ჰრქუა: შენ ხარა მომავალი იგი, ანუ სხუასა მოველოდით?

20. და მი-რაჲ-ვიდეს მისა კაცნი იგი, ჰრქუეს⁶: იოვანე ნათლის-მცემელმან მომავლინნა ჩუენ შენდა და თქუა: შენ ხარა მომავალი იგი, ანუ სხუასა მოველოდით?

21. | მას ეამსა შინა განკურნნა იესუ მრავალნი სნეულეებისაგან მათისა და საღმრთათა და სულთაგან უკეთურთა და მრავალთა⁷ ბრმათა მიჰმადლა ხედვაჲ.

ძმ მხოლოდ-შობილი დედისა თვისსაჲ, და იგი იყო ქურივი; და ერი მრავალი იყო ქალაქისაჲ მის თანა.

13. და იხილა დედაკაცი იგი იესუ, შეეწყალა იგი და ჰრქუა: ნუ სტირ.

14. და მოვიდა ცხედარსა მას და შეახო. ხოლო რომელთა აქუნდა ცხედარი იგი, დადგეს. და ჰრქუა მას: შენ გეტყვ, აღდეგ!

15. და ზე აღდგა მკუდარი იგი და იწყო სიტყუად; და მისცა იგი დედასა თვისსა.

16. შიში დაეცა მათ ყოველთა ზედა, და ადიდებდეს ღმერთსა და იტყოდეს, ვითარმედ: წინაწარმეტყუელი დიდი აღდგომილ არს ჩუენ შორის და რამეთუ მოხედვა-ყო ღმერთმან ერსა თვისსა¹.

17. და განეფინა სიტყუად ესე ყოველსა ჰურიასტანსა მისთჳს და ყოველსა მას გარემო სოფლებსა.

18. და უთხრეს მოწაფეთა მისთა იოვანეს ამის ყოველისათჳს.

19. და მოუწოდა იოვანე ორთა მოწაფეთა² თჳსთა და მიაველინნა იესუმსა და ჰრქუა: შენ ხარა მომავალი, ანუ სხუასა მოველოდით?

20. და მი-რაჲ-ვიდეს მისა კაცნი იგი, ჰრქუეს³: იოანე ნათლის-მცემელმან მომავლინნა შენდა და თქუა: შენ ხარა მომავალი იგი, ანუ სხუასა მოველოდით?

21. მას ეამსა შინა განკურნნა მრავალნი სნეულეებათაგან და საღმრთათა და სულთაგან უკეთურთა და მრავალთა ბრმათა მიჰმადლებდა ხედვასა.

1 ნუ სტირ E. 2 კაბუკო E. 3 მისცა F. 4 მოხედა E. 5 იესუსა (იქსა) D. 6 და ჰრქუეს DE. 7 მრავთა D.

1 თუსსა C. 2 მოწაფეთა C. 3 და ჰრქუეს C.

DE

C

22. და მიუგო და ჰრქუა მათ იესუ: მივედით და უთხაროთ იოვანეს, რაჲ-ესე იხილეთ და გესმა¹: ბრმანი აღი-ხილვენ², მკელობელნი ვლენან, კეთრო-ვანნი განწმდებიან³, ყრუთა ესმის, მკუ-დარნი აღდგებიან და⁴ გლახაკთა ეხა-რების.

23. და ნეტარ არს, რომელი არა და-ბრკოლდეს ჩემდა მომართ.

24. და ვითარცა წარვიდეს მოციქულ-ნი იგი იოვანესნი, იწყო სიტყუად იესუ-ერისა მის⁵ მიმართ იოვანესთს: რაჲსა-გამოხუედით უდაბნოდ ხილვად? ლერწ-მისა, ქარისაგან შერყეულისა?

25. არამედ რაჲსა გამოხუედით ხილ-ვად? კაცისა, სამოსლითა ჩჩვლითა შე-მოსილისა? აჰა ესერა რომელნი სამოს-ლითა დიდებულითა და საშუებელითა არიან, სამეუფოთა შინა არიან.

26. არამედ რაჲსა გამოხუედით⁶ ხილ-ვად? წინაწარმეტყუელისა? ჰე, გეტყვ-თქუენ, და უმეტეს წინაწარმეტყუელი-სა.

27. რამეთუ ესე არს, რომლისათს წერილ არს: აჰა ესერა მე წარვაგლინო ანგელოზი ჩემი წინაშე შენსა, რომელ-მან განმზადნეს გზანი შენნი წინაშე შენ-სა.

28. გეტყვ თქუენ: უფროჲსი შობილ-თა შორის დედათაჲსა იოვანესა წინა-წარმეტყუელისა არავინ არს, ხოლო უმ-ცირესი სასუფეველსა ღმრთისასა უფ-როჲს მისა არს.

29. და ყოველსა ერსა ესმა და მე-ზუერეთა და განამართლეს ღმერთი და ნათელ-ილეს ნათლის-ცემითა იოვანესი-თა.

30. ხოლო ფარისეველთა და შჯული-

22. და მიუგო და ჰრქუა მათ იესუ: მივედით და უთხაროთ იოვანეს, რაჲ-ესე იხილეთ და გესმა: ბრმანი აღიხილ-ვენ, მკელობელნი ვლენან, კეთროვანნი განწმდებიან, ყრუთა ესმის, მკუდარნი აღდგებიან და გლახაკთა ეხარების¹.

23. და ნეტარ იყოს, რომელი არა დაბრკოლდეს ჩემდა მომართ.

24. და ვითარცა წარვიდეს მოცი-ქულნი იგი იოვანესნი, იწყო იესუ სი-ტყუად ერისა მიმართ იოვანესთს: რაჲ-სა გამოხუედით ხილვად უდაბნოდ? ლერ-წმისა, ქარისაგან შერყეულისა?

25. არამედ რაჲსა გამოხუედით ხილ-ვად? კაცისა, ჩჩვლითა² სამოსლითა შე-მოსილისა? აჰა ესერა რომელნი სამოს-ლითა და საშუებელითა³ არიან, სამეუ-ფოთა შინა არიან.

26. არამედ რაჲსა გამოხუედით ხილ-ვად? წინაწარმეტყუელისა? ჰე¹, გეტყუ-თქუენ, და უმეტეს წინაწარმეტყუელისა.

27. რამეთუ ესე არს, რომლისათს წერილ არს: აჰა ესერა მე წარვაგლინო ანგელოზი ჩემი წინაშე შენსა, რომელ-მან განმზადნეს გზანი შენნი წინაშე შენ-სა.

28. გეტყვ თქუენ: უფროჲსი შობილ-თაგანი დედათაჲსა იოვანესა წინაწარ-მეტყუელთაგანი არავინ არს, ხოლო უმ-ცირესი სასუფეველსა⁵ ცათასა უფროს⁶ მისა არს.

29. და ყოველსა ერსა ესმა და მე-ზუერეთა⁷ და განამართლეს ღმერთი და ნათელ-ილეს ნათლის-ცემითა იოვანესი-თა.

30. ხოლო ფარისეველთა და რჩული-

1 გესმა D. 2 აღიხილვენ D. 3 განწმდებიან D. 4 და — E. 5 მის — D. 6 გამოხუე-დით D.

1 ეხარების C. 2 ჩხულითა C. 3 საშუებელითა C. 4 ჰე C. 5 სასუფეველსა C. 6 ოფს C. 7 მეზუერეთა C.

DI:

C

საგანთა ზრახვამ ღმრთისამ შეურაცხეცეს თავისა თვისისა, რამეთუ არა ნათელ-ილეს მისგან.

31. ვის ვამსგავსენე კაცი ესე¹ ამის ნათესავისანი, და ვისა არიან² მსგავს?

32. მსგავს არიან ყრმათა, უბანთა ზედა მსხდომარეთა, რომელნი მოუწყესელ³ მოყუასთა მათთა და ეტყვიდ⁴: გისტუნევიდით თქუნ, და არა ჰპოვედით; გიგოდებდით თქუნ, და არა ჰსტიროდეთ⁵.

33. რამეთუ მოვიდა იოვანე ნათლისმცემელი და⁶ არცა ჰამდა და არცა სუმიდა, და იტყვთ, ვითარმელ: ეშმაკეულ არს.

34. მოვიდა ძმ კაცისამ, ჰამს და სუამს, და იტყვთ: აჰა ესერა კაცი მჰამელი და მსუმელი ღვინისამ და მეგობარი მეზუერეთა და ცოდვილთამ.

35. და განმართლდა სიბრძნე⁷ შვილთაგან თვისთა.

36. ევერებოდა ვინმე მას ფარისეველთაგანი, რამათა ჰამოს პური მის თანა; და შვიდა სახლსა მის⁸ ფარისეველისასა და დაჯდა.

37. და იყო დედაკაცი ვინმე ქალაქსა მას შინა, რომელი იყო ცოდვილ. ესმა, ვითარმელ არს იგი სახლსა შინა მის ფარისეველისასა, მოილო ჰურპურითა⁹ ნელსაცხებელი

38. და დადგა იგი ფერჯთა თანა¹⁰ იესუსთა¹¹, ტიროდა და იწყო დალტობად¹² ფერჯთა მისთა და თმითა თავისა თვისისამათა¹³ წარჰყოცად¹⁴ და ამბორსუყოფდა¹⁵ ფერჯთა მისთა და ჰსცხებდა¹⁶ ნელსაცხებელსა.

39. ვითარცა იხილა ფარისეველმან მან, რომელმანცა-იგი ჰხადა მას, თქუა გულსა თვისსა და იტყოდა: ესე უკუე-

საგანთა ზრახვამ ღმრთისამ შეურაცხეცეს თავისა თვისისა, რამეთუ არა ნათელილეს მისგან.

31. ვის ვამსგავსენე კაცი ამის ნათესავისანი, და ვისა არიან მსგავს?

32. მსგავს არიან ყრმათა, უბანთა ზედა მსხდომარეთა, რომელნი მოუწყესელ¹ მოყუასთა თვისთა² და ეტყვიდ: გისტუნევიდით³ თქუნ, და არა მოჰპოვედით; გიგოდებდით, და არა სტიროდეთ.

33. რამეთუ მოვიდა იოვანე ნათლისმცემელი, არცა ჰამდა და არცა სუმიდა, და იტყვთ: ეშმაკეულ არს.

34. მოვიდა ძე კაცისამ, ჰამს და სუამს, და იტყვთ: აჰა კაცი მჰამელი და ღვინის მსუმელი, მეგობარი მეზუერეთა (და ცო)-დვილთამ!

35. და განმართლდა⁴ სიბრძნე შვილთაგან მათთა.

36. ევერებოდა ვინმე მას ფარისეველთაგანი, რამათა ჰამოს პური მის თანა; და შვიდა სახლსა მას ფარისეველისასა და დაჯდა.

37. და იყო დედაკაცი ვინმე ქალაქსა მას შინა, რომელი იყო ცოდვილი. ესმა, რამეთუ არს იგი სახლსა შინა ფარისეველისასა, მოილო ალაბასტრი⁵ ნელსაცხებლისამ

38. და დადგა ფერჯთა თანა მისთა, ტიროდა და იწყო დალტობად ცრემლითა ფერჯთა მისთა და თმითა თავისა თვისისამათა წარჰყოცდა და ამბორსუყოფდა ფერჯთა მისთა და სცხებდა ნელსაცხებელსა.

39. ვითარცა იხილა ფარისეველმან მან, რომელმანცა⁶ ხადა მას, თქუა გულსა თვისსა: ესე თუმცა იყო წინაწარმეტყუე-

1 ესე] — E. 2 ვის არიან D. 3 მოუწოდებ E. 4 ეტყვიდ D. 5 სტიროდეთ E. 6 და] — D. 7 სიბრძნე D. 8 მას D. 9 ჰურპურითა D. 10 ფერჯთანა D. 11 იქსთა D. 12 დალტობად DE. 13 მისისამათა D. 14 წარჰყოცად D. 15 ამბორს-უყოფდა E. 16 სცხებდა E.

1 მოუწინებ C. 2 თვისთა C. 3 გისტუნევიდით C. 4 განმართლდა C. 5 ალაბასტრი C. 6 რცა C.

DE

C

თუცა იყო წინაწარმეტყუელი, უწყოდამცა, ვინ და რაბამი დედაკაცი || შენების მას, რამეთუ ცოდვილ არს.

40. მიუგო იესუ და ჰრქუა: სიმონ, მაქუს რამე შენდა სიტყუად. ხოლო მან თქუა: მოძღუარ, იცოდე!

41. და თქუა იესუ¹: ორნი თანა-მღებნი² იყენეს მავასხებელისაჲ ვისიმე: ერთსა³ თანა-ედვა ხუთასი დრაჰკანი, ხოლო ერთსა მას—ერგასისი⁴.

42. ვითარ არარაჲ აქუნდა მათ, რაჲ მიჰსცენ⁵, ორთავე მიუტევა. აწ თქუ: ვინ უფროჲს შეიყუაროს იგი?

43. მიუგო სიმონ და თქუა: მე ეგრე⁶ ვჰგონებ, ვითარმედ რომელსაცა-იგი უფროჲს მიუტევა. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: მართლიად ჰსაჯე.

44. და მიექცა დედაკაცსა მას და სიმონს ეტყოდა: ჰხედავა ამას დედაკაცსა? შემოვედ სახლსა შენსა, წყალი ფერჯთა ჩემთა არა მეც, ხოლო ამან ცრემლითა დაალტვნა ფერჯნი ჩემნი და თმითა თჳსითა წარმოცნა⁷;

45. ამბორის-ყოფაჲ⁸ არა მომეც მე, ხოლო ესე ვინაჲთჳან შემოვიდა, არა დაჰსცხრების⁹ ამბორის-ყოფითა¹⁰ ფერჯთა ჩემთაჲთა;

46. ზეთი თავსა ჩემსა არა მცხე, ხოლო ამან ნელსაცხებელი მცხო.

47. | რომლისა მადლისათჳს გეტყუ შენ: მიეტევენენ მაგას ცოდვანი მაგისნი მრავალნი, რამეთუ შემიყუარა მე¹¹ ფრიად. ხოლო რომელსა მცირედ მიეტევოს¹², მცირედცა შეიყუაროს.

48. და ჰრქუა მას: მიგეტევენენ შენ ცოდვანი შენნი!

49. და იწყეს მის თანა შეინაჯეთა¹³ მათ

ლი, უწყოდამცა, რაბამი დედაკაცი შენების მას, რამეთუ ცოდვილ არს.

40. მიუგო იესუ და ჰრქუა: სიმონ, მაქუს რამე სიტყუად შენდა. ხოლო მან ჰრქუა: მოძღუარ, იცოდე!

41. და ჰრქუა: ორნი თანა-მღებნი იყენეს მავასხებელისა ვისიმე. ერთსა თანა-ედვა ხუთასი დრაჰკანი, ხოლო ერთსა მას—ერგასისი.

42. და ვითარ არარაჲ აქუნდა მათ, რაჲ მისცენ, ორთავე მიუტევა. აწ თქუ: შენ, ვინ უფროჲს შეიყუაროს იგი?

43. მიუგო სიმონ და ჰრქუა: მე ესრეთ ვჰგონებ, ვითარმედ რომელსაცა-იგი უფროჲს მიუტევა. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: მართლიად საჯე.

44. და მოექცა დედაკაცსა მას და სიმონს¹ ეტყოდა: ხედავა ამას დედაკაცსა? შემოვედ სახლსა შენსა, წყალი ფერჯთა ჩემთა არა მეც, ხოლო ამან ცრემლითა დაალტვნა ფერჯნი ჩემნი და თმითა თჳსითა წარმოცნა;

45. ამბორის-ყოფაჲ არა მომეც მე; ხოლო ესე ვინაჲთჳან შემოვიდა, არა და-აცადლებს ამბორის-ყოფითა ფერჯთა ჩემთაჲთა;

46. ზეთი თავსა ჩემსა არა მცხე, ხოლო ამან ნელსაცხებელი მცხო მე.

47. რომლისა მადლისათჳს გეტყუ შენ: მიეტევენენ მაგას ცოდვანი მაგისნი მრავალნი, რამეთუ შემიყუარა ფრიად. ხოლო რომელსა მცირედ მიეტევოს, მცირედცა შეიყუაროს.

48. და ჰრქუა მას: მიგეტევენენ შენ შეცოდებანი შენნი!

49. და იწყეს მის თანა შეინაჯეთა სი-

1 იესუ —D. 2 თანა-მღები D. 3 ერთისა D. 4 ერგასი D. 5 მისცენ E. 6 ესრე E. 7 წარმოცნა E. 8 ამბორის-ყოფა E. 9 დასცხრების E. 10 ამბორის-ყოფითა. 11 შემოვიდა E. 12 მიეტევოს D. 13 შეინაჯეთა D.

1 სიმონ C. 2 მშულობით C.

DE

სიტყუად გულთა შინა მათთა: ვინ არს ესე, რომელი ცოდვათა მიუტევებს?

50. და ჰრქუა დედაკაცსა მას: სარწმუნოებამან შენმან გაცხოვნა შენ. გულე ვიდოდე მშუდობით!

C

ტყუად გულთა შინა მათთა: ვინ არს ესე, რომელი ცოდვათა მიუტევებს?

50. ჰრქუა დედაკაცსა მას: სარწმუნოებამან შენმან გაცხოვნა შენ. გულე ვიდოდე მშუდობით!

S

1. და იყო ამისა შემდგომად თავადი ვიდოდა ქალაქად-ქალაქად და დაბად-დაბად, ქადაგებდა და ახარებდა სასუფეველსა ღმრთისასა; და ათორმეტნი მოწაფენი მის თანა.

2. და დედანი ვინმე, რომელნი განკურნებულ იყვნეს სულთაგან უკეთურთა და უძღლურებათა¹, მარიამ, რომელსა² ერქუა მაგდანელი, რომლისაგან განსრულ იყვნეს შუდნი ეშმაკნი³,

3. და იოჰანა, ცოლი ქოზახსი, ეზოას მოძღურისა ჰეროდესი⁴, და სუსანა და სხუანი მრავალნი, რომელნი ჰმსახურებდეს მას || ნაყოფთაგან მათთა.

4. ხოლო რომელნი-იგი მის თანა იყვნეს ერნი მრავალნი და⁵ ქალაქად-ქალაქად რომელნი მოვიდოდეს მისა, ეტყოდა მათ იგავით:

5. გამოვიდა მთესვარი თესვად თესლისა თვისისა; და თესვასა მას მისსა რომელიმე დავარდა გზასა თანა და დაითრგუნა, და მფრინველთა ცისათა შეჭამეს იგი.

6. და სხუად დავარდა კლდესა ზედა; აღმოჰსცენდა⁶ და განვშა, რამეთუ არა იყო სიღრმე⁷ მიწისა.

7. და სხუად⁸ დავარდა შორის ეკალთა; და აღმოჰსცენდეს⁹ ეკალნი და შემოთვეს იგი¹⁰.

8. და სხუად დავარდა ქუეყანასა კე-

1. და იყო ამისა შემდგომად თავადი ვიდოდა ქალაქად-ქალაქად და დაბად-დაბად, ქადაგებდა და ახარებდა სასუფეველსა² ღმრთისასა; და ათორმეტნი მოწაფენი მის თანა.

2. და დედანი ვინმე, რომელნი განკურნებულ იყვნეს სულთაგან არაწმიდათა და უძღლურებათა, მარიამ, რომელსა ერქუა მაგდანელი, რომლისაგან შუდნი³ ეშმაკნი განსრულ იყვნეს,

3. და იოჰანა, ცოლი ქოზახსი, ეზოას მოძღურისა ეროდესი, და სუსანა და სხუანი მრავალნი, რომელნი მსახურებდეს მას ნაყოფთაგან მათთა⁴.

4. ხოლო რომელნი-იგი მის თანა იყვნეს ერნი მრავალნი და ქალაქად-ქალაქად რომელნი მოვიდეს მისა⁵, და ეტყოდა მათ იგავით:

5. გამოვიდა მთესვარი/თესვად თესლისა თვისისა; და თესვასა მას მისსა რომელიმე დავარდა გზასა ზედა და დაითრგუნა, და მფრინველთა ცისათა შეჭამეს იგი.

6. და სხუად დავარდა კლდესა ზედა და აღმოჰსცენდა და განვშა, რამეთუ არა იყო სიღრმე მიწისა[ქ].

7. და რომელიმე დავარდა შორის ეკალთა; და აღმოჰსცენდეს ეკალნი და შემოთვეს იგი.

8. და სხუად დავარდა ქუეყანასა კე-

1 უძღლურებათა D. 2 რომლისა D. 3 ეშმაკნი შუდნი D. 4 ჰეროდესი D. 5 და] — E. 6 აღმოჰსცენდა E. 7 სიღრმე D. 8 და სხუად] და რომელიმე D. 9 აღმოჰსცენდეს E. 10 იგი] — E. 1 მშუდობით. 2 სასუფეველსა C. 3 შუდნი C. 4 მათა C. 5 მისსა C

DF

C

თილსა და აღმოსცენდა¹ და² ყო ნა-
ყოფი ასი წილი. ამას იტყოდა ვმითა:
რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

9. ჰკითხვიდეს მას მოწაფენი, ვითარ-
მედ: რაჲ არს იგავი ესე?

10. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: თქუ-
ენდა მოცემულ არს ცნობად საიდუმ-
ლოჲ³ სასუფეველისა ღმრთისაჲ, ხოლო
სხუათა—იგავით, რაჲთა ჰხედვიდენ და
ვერ იხილონ და ესმოდის და ვერ გუ-
ლისჴმა-ყონ⁴.

11. ხოლო იგავი იგი ესე არს: | თეს-
ლი იგი⁵ არს სიტყუაჲ ღმრთისაჲ.

12. ხოლო გზასა ზედა იგი არიან, რო-
მელთა ესმის, მერმე მოვიდის ეშმაკი და
მოულის სიტყუაჲ იგი გულისაგან მათი-
სა, რაჲთა არა ჰრწმუნეს და ცხოვნდენ⁶.

13. ხოლო რომელი-იგი⁷ კლდესა ზე-
და,—რომელთა-იგი რაჲჲმს ისმინიან, სი-
ხარულით შეიწყნარებენ სიტყუაჲ იგი,
და ამათ ძირი არა უბნ, რომელთა-იგი
ჲმ ერთ ჰრწმან და ჲმსა განსაცდელი-
სასა განდგებიან.

14. ხოლო რომელი-იგი ეკალთა შინა
დაეარდა, ესენი არიან, რომელთა ისმი-
ნიან სიტყუაჲ და ზრუნვათაგან და სი-
მდიდრისა და გემოთაგან ამის სოფლისა-
თა ვლენედ და⁸ შეაშთვიან და არა ნა-
ყოფიერ იქმნიან.

15. ხოლო რომელი-იგი კეთილსა ქუე-
ყანასა,—რომელთა გულითა კეთილითა
და სახიერითა ისმინიან სიტყუაჲ და შე-
იკრძალიან და ნაყოფი გამოილიან მო-
თმინებითა.

16. არავინ სანთელი აღანთის და და-
ფარის იგი ქურკრითა⁹, გინა ცხედარ-
სა ქუეშე⁹ შედგებიან, არამედ სასანთლე-

თილსა და აღმოსცენდა და ყო ნაყოფი
ასი წილი. ამას ეტყოდა ვმითა: რომელ-
სა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ!

9. ჰკითხეს მას მოწაფეთა: რაჲ არს
იგავი ესე?

10. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: თქუ-
ენდა მოცემულ არს ცნობად¹ (საიდუმ-
ლოჲ)² სასუფეველისა ღმრთისაჲ, ხოლო
სხუათა—იგავით, რაჲთა ხედვიდენ და
ვერ იხილონ, ესმოდის და ვერ გულის-
ჴმა-ყონ.

11. ხოლო იგავი იგი ესე არს: თეს-
ლი იგი არს სიტყუაჲ იგი ღმრთისაჲ.

12. ხოლო გზასა ზედა იგი არიან,
რომელთა ესმის, და მერმე მოვიდის ეშ-
მაკი და მოულის სიტყუაჲ იგი გული-
საგან მათისა, რაჲთა არა ჰრწმუნეს და
ცხოვნდენ.

13. ხოლო რომელი-იგი კლდესა ზე-
და,—იგი, რომელთა ისმინიან, სიხარუ-
ლით შეიწყნარებენ, და ამათ ძირი არა
უბნ, რომელთა-იგი ჲმ ერთ ჰრწმენა
და ჲმსა განსაცდელისასა განაგდებიან.

14. ხოლო რომელი-იგი ეკალთა ში-
ნა დაეარდა, ესე არიან, რომელთა ის-
მინიან სიტყუაჲ და ზრუნვისაგან და სი-
მდიდრისა და გემოთაგან ამის სოფლი-
სათა ვლენედ და შეაშთვიან და არა ნა-
ყოფიერ იქმნის.

15. ხოლო რომელი-იგი კეთილსა
ქუეყანასა,—რომელთა გულითა კეთი-
ლითა და სახიერითა ისმინიან სიტყუაჲ
და შეიკრძალიან და ნაყოფი გამოილიან
მოთმინებითა.

16. არავინ სანთელი აღანთის და და-
ფარის ქურკრითა, გინა ქუეშე⁹ ცხე-
დარსა შედგებიან, არამედ სასანთლესა ზგ-

1 აღმოსცენდა E. 2 და) —D. 3 საიდუმლოჲ D. 4 გულისხმა-ყონ E. 5 თესლი იგი D.
6 ცხოვნდენ D. 7 რომელი-იგი D. 8 ქურკრითა D. 9 ქუეშე E.

1 ცნობად C. 2 საიდუმლოჲ | —C. 3 ქუეშე C.

D:

სა || ზედა დადგიან¹, რაათა შემავალ-
ნი იგი ნათელსა ჰხედვიდენ.

17. რამეთუ არა არს დაფარული, რო-
მელი არა გამოცხადნეს, არცა საიდუმ-
ლოვ², რომელი არა საცნაურ იყოს და
ცხადად მოვიდეს.

18. იხილეთ უკუე, ვითარ-ეგე ისმენთ:
რომელსა აქუნდეს, მიეცეს მას, და რო-
მელსა არა აქუნდეს³ და რომელსა-იგი
ჰგონიეს, ვითარმედ აქუს, მო-ვე-ელოს
მას.

19. მოვიდეს მისა დედად და ძმანი
მისნი და ვერ უძღლეს⁴ შემთხუვევად მი-
სა ერისა მისგან.

20. და უთხრეს მას და ეტყოდეს:
დედად შენი და ძმანი შენნი გარეშე⁵
დგანან და ხილვად შენი ჰნებაეს.

21. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: დე-
დად ჩემი და ძმანი ჩემნი ესენი არიან,
რომელთა სიტყუად ღმრთისად ისმინონ
და ყონ იგი.

22. და იყო ერთსა შინა დღესა და
თავადი შევიდა ნაესა, და მოწაფენი მის-
ნი მის თანა, და ჰრქუა მათ: განვიდეთ
წიაღკერძო ტბასა მას; და აღვიდეს.

23. და მი-რაა-ვიდოდეს იგინი ნა-
ვითა, მიეძინა. და გარდამოჴდა არმური
ქარისად ზღუასა მას ზედა, და აღივსე-
ბოდა⁶ ნავი იგი, და იურვოდეს.

24. მოუტდეს და განაღძებდეს და
ეტყოდეს: მოძღუარ, წარვეწყმდებით.
ხოლო თავადი აღდგა და შეჰრისხნა
ქარსა მას და ლელვათა წყალთასა; და
დასცხრა⁷, და იყო დაყუდებდა დიდი.

25. და ჰრქუა მათ: სადა არს სარ-
წმუნოებად⁸ თქუენი? ხოლო მათ შეეში-
ნა და დაუკრდა და იტყოდეს ურთი-
ერთას: ვინ-შე არს ესე, რამეთუ ქართა-

C

და დადგიან, რაათა შემავალნი იგი ნა-
თელსა ხედვიდენ.

17. რამეთუ არა არს დაფარული, რო-
მელი არა გამოცხადნეს, და არცა საი-
დუმლოვ, რომელი არა საცნაურ იყოს
და ცხადად მოვიდეს.

18. იხილეთ უკუე, ვითარ ისმენთ: რო-
მელსა აქუნდეს, მიეცეს მას, და რომელ-
სა არა აქუნდეს და რომელსა-იგი ჰგო-
ნიეს¹, ვითარმედ აქუს², მო-ვე-ელოს
მას.

19. მოვიდეს მისა დედად და ძმანი
მისნი და ვერ ეძლო შემთხუვევად³ მისა
ერისა მისგან.

20. უთხრეს მას და ეტყოდეს: დედად
შენი და ძმანი შენნი გარეშე დგანან და
გეძიებენ შენ და ხილვად შენი ჰნებაეს.

21. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: დე-
დად ჩემი და ძმანი ჩემნი ესენი არიან,
რომელთა სიტყუად ღმრთისად ისმინონ
და ყონ იგი.

22. და იყო ერთსა შინა დღესა და
თავადი შევიდა ნაესა, და მოწაფენი მის
თანა, და ჰრქუა მათ: განვედით⁴ წიაღ-
კერძო ტბასა მას; და აღვიდეს.

23. და მი-რაა-ვიდოდეს იგინი ნავი-
თა, მიეძინა. და გარდამოჴდა არმური
ქარისად ზღუასა ზედა და აღივსებოდა
ნავი იგი, და იურვოდეს.

24. და მოუტდეს და განაღძეს⁵ და
ეტყოდეს: მოძღუარ, წარვეწყმდებით. ხო-
ლო თავადი აღდგა და⁶ შეჰრისხნა ქარ-
სა მას და ლელვასა წყალთასა; და და-
სცხრეს, და იყო დაყუდებდა დიდი.

25. და ჰრქუა მათ: სადა არს სარ-
წმუნოებად თქუენი? ხოლო მათ შეეშინა
და დაუკრდა⁷ და იტყოდეს ურთიერ-
თას: ვინ-შე არს ესე, რამეთუ ქართაცა

1 დაადგიან D. 2 საიდუმლოვ D. 3 აქუს E. 4 შეუძღლეს E. 5 გარეშე E. 6 აღვესებო-
და (?) E. 7 დასცხრა E. 8 სარწმუნოებებად E.

1 ჰგონიეს¹ აქუნდეს C. 2 აქუნს C. 3 შემთხუვევად C. 4 ასეა C. 5 განაღძეს C. 6 და.
და C. 7 დაუკრდა C.

DE

C

ცა უბრძანებს და წყალთა, და ერჩიან მას?

26. და განვიდეს სოფელსა მას გერგესეველთასა, რომელ არს წიაღკერძო გალილეასა.

27. და ვითარცა განვიდეს იგინი ქუეყანად, მოვინმე-ეგებვოდა კაცი ქალაქისაგან, რომლისა თანა იყენეს ეშმაკნი; და მრავალ ჟამ სამოსელი არა შეემოსა და სახლსა შინა არა იყოფოდა¹, არამედ საფლავებსა.

28. და ვითარცა იხილა მან იესუ, ღალად-ყო¹და შეუფრდა² ფერჯთა იესუს-თა³ და ჳმითა დიდითა ეტყოდა: რად ძეს ჩემი და შენი, იესუ, ძეო⁴ მადლი-საო? გვედრებეი, ნუ მტანჯავ მე.

29. რამეთუ უბრძანა სულსა მას არა-წმიდასა განსლვად კაცისა მისგან; რამეთუ მრავალ ჟამ წარიტაცის იგი, და შებორკილიან იგი ჯაკუთა და საკრეველითა და ჰსცვედ⁵, და განხეთქის საკრეველნი და იდეენებინ ეშმაკისა მისგან უდაბნოთა.

30. ჰკითხა მას იესუ: რად არს სახელი შენი? ხოლო მან თქუა: ლეგეონ, რამეთუ ეშმაკნი მრავალნი შესრულ იყენეს მისა.

31. და ევედრებოდეს მას, რადთა არა უბრძანოს მათ უფსკრულთა შთავრდობაჲ.

32. და იყო მუნ კოლტი ღორთაჲ მრავალთაჲ მძოვარი მთასა ზედა; და ევედრებოდეს⁶ მას, რადთა უბრძანოს მათ ღორებსა მას შესლვაჲ. და თავად-მან უბრძანა მათ.

33. და გამოვიდეს ეშმაკნი იგი კაცი-სა⁷ მისგან და შევიდეს ღორთა მათ. და მიიმართა ყოველმან კოლტმან კბოდესა მას ზღუად | და დაიშთენეს.

უბრძანებს და წყალთა, და ერჩიან მას?

26. და განვიდეს სოფელსა მას გერგესეველთასა, რომელი არს წიაღ იორდანესა და გალილეასა.

27. და ვითარცა განვიდეს იგინი ქუეყანად, მოვინმე-ეგებვოდა კაცი ქალაქისაგან, რომლისა თანა იყენეს ეშმაკნი; და მრავალ ჟამ სამოსელი არა შეემოსა და სახლსა შინა არა იყოფოდა, არამედ საფლავებსა.

28. და ვითარცა იხილა იესუ, ღალად-ყო და შეურდა ფერჯთა¹ მისთა და ჳმითა დიდითა იტყოდა: რად ძეს ჩემი და შენი, იესუ, ძეო ღმრთისა მადლისაო? გვედრებეი, ნუ მტანჯავ მე.

29. რამეთუ უბრძანა სულსა მას არა-წმიდასა განსლვად კაცისა მისგან; რამეთუ მრავალ გზის წარიტაცის, და შებორკილიან ჯაკუთა და საკრეველითა და სცვედ, და განხეთქის საკრეველი და იდეენებინ ეშმაკისა მისგან უდაბნოთა.

30. ჰკითხა მას იესუ: რად არს სახელი შენი? ხოლო მან ჰრქუა: ლეგეონ, რამეთუ ეშმაკნი მრავალნი შესრულ იყენეს მისა.

31. და ევედრებოდეს მას, რადთა არა უბრძანოს მათ უფსკრულთა შთასლვაჲ.

32. და იყო მუნ კოლტი ღორთაჲ მრავალი, მძოვარი მთასა გარე; და ევედრებოდეს მას, რადთა უბრძანოს მათ ღორებსა მას შესლვაჲ. და თავად-მან უბრძანა მათ.

33. და გამოვიდეს ეშმაკნი იგი კაცი-სა მისგან და შევიდეს ღორთა მათ. და მიიმართა² ყოველმან კოლტმან კბოდესა მას ზღუად და დაიშთენეს.

1 იყოფოდა E. 2 შეურდა D. 3 იჯსთა D. 4 ძეო D. 5 სცვედ E. 6 ევედრებოდა D. 7 კაცი (კ'ცი) D.
1 ფერჯთა) ფერდთა C. 2 მიემართა C.

DE

C

34. ვითარცა იხილეს მწყემსთა მათ საქმე¹ ესე, ივლტოდეს და უთხრეს ქალაქსა და დაბნებსა.

35. და გამოვიდეს ხილვად, რომელი იგი ექმნა, და მოვიდეს იესუსა² და იხილეს კაცი იგი მჯდომარე³, რომლისაგან ეშმაკნი იგი განსრულ იყენეს, შემოსილი და გონიერი, ფერკთა თანა⁴ იესუსთა⁵, და შეეშინა.

36. რამეთუ უთხრეს, რომელთა-იგი ეხილვა, ვითარ-იგი ცხოვნდა⁶ ეშმაკეული იგი.

37. და ევედრებოდეს მას ყოველი იგი სიმრავლე⁷ გარემოას სოფლებისაჲ მის გერგესეველთაჲ, რაჲთა წარვიდეს საზღვრისაგან⁸ მათისა, რამეთუ შიშითა დიდითა შეპყრობილ იყვნეს. ხოლო თავადი შევიდა ნავსა და მიიქცა მუნევე.

38. ხოლო ევედრებოდა მას კაცი იგი, რომლისაგან ეშმაკნი იგი განსხმულ იყვნეს, რაჲთა იყოს მის თანა. ხოლო თავადმან განუტევა იგი და ჰრქუა:

39. მიიქეც სახიდ შენდა და მიუთხარ, რაოდენი გიყო შენ ღმერთმან. და წარვიდა კაცი იგი ყოველსა მას ქალაქებსა და⁹ ქადაგებდა, || რაჲ-იგი ყო მისთჳს იესუ.

40. და მიქცევასა მას იესუსსა¹⁰ მუნევე შეიწყნარა იგი ერმან მან, რამეთუ მოელოდეს მას.

41. და აჰა ესერა მოვიდა კაცი და სახელი მისი იაროს, და ესე მთავარი იყო შესაკრებლისაჲ; დაჲვარდა ფერკთა თანა იესუსთა¹¹ და ევედრებოდა მას, რაჲთა შევიდეს სახიდ მისა,

42. რამეთუ ასული მარტოჲ¹² ესუა მას, რომელი იყო ათორმეტის წლის, და იგი მოკუდებოდა. და მისლვასა მას მისსა ერი იგი შეკრბებოდა მას.

34. ვითარცა იხილეს მწყემსთა მათ საქმე ესე, ივლტოდეს და შევიდეს და უთხრეს ქალაქსა და დაბნებსა.

35. და მოვიდეს ხილვად, რომელი იგი ექმნა, და მოვიდეს იესუსა და იხილეს კაცი იგი მჯდომარე, რომლისაგან ეშმაკნი განსრულ იყენეს, შემოსილი, გონიერი ფერკთა თანა იესუსთა, და შეეშინა.

36. რამეთუ უთხრეს, რომელთა-იგი ეხილვა, ვითარ-იგი ცხოვნდა ეშმაკეული იგი.

37. და ევედრებოდა მას ყოველი იგი სიმრავლე სოფლებისაჲ მის გერგესეველთაჲ, რაჲთა წარვიდეს საზღვართაგან მათთა, რამეთუ შიშითა დიდითა შეპყრობილ იყვნეს. ხოლო თავადი შევიდა ნავსა და მიიქცა მუნევე.

38. ხოლო ევედრებოდა მას კაცი იგი, რომლისაგან ეშმაკნი განსრულ იყვნეს, რაჲთა იყოს მის თანა. ხოლო თავადმან განუტევა იგი და ჰრქუა:

39. მიიქეც სახიდ შენდა და მიუთხარ, რაოდენი გიყო შენ ღმერთმან. და წარვიდა და ყოველსა მას ქალაქებსა ქადაგებდა, რაჲ-იგი ყო მისთჳს იესუ.

40. და მიქცევასა მას იესუსსა¹ მუნევე შეიწყნარა იგი ერმან მან, რამეთუ მოელოდეს მას.

41. და აჰა ესერა მოვიდა კაცი და სახელი მისი იაროს, და ესე მთავარი იყო შესაკრებლისაჲ; და დაჲვარდა ფერკთა თანა იესუსთა და ევედრებოდა მას, რაჲთა შევიდეს სახედ მისა,

42. რამეთუ ასული მარტოჲ ესუა მას, რომელი იყო ათორმეტ წლის, და იგი მოკუდებოდა. და მისლვასა ოდენ მისსა ერი შეკრბებოდა მისა.

1 საქმე D. 2 იჯსა D. 3 მჯდომარე D. 4 ფერკთანა D. 5 იჯსთა D. 6 ცხოვნდა D. 7 სიმრავლე D. 8 საზღვრისაგან D. 9 და — D. 10 იესუსსა (იჯსსა) D, იესუსსა (იჯსსა) E. 11 იესუსთა (იჯსთა) D. 12 მარტოჲ D.

1 იესუსსა (იჯსსა) C.

DE

C

43. და იყო ვინმე დედაკაცი წყარო-
თა სისხლისაათა ათორმეტით წლით-
გან, რომელი ვერვისგან განიკურნა.

44. მოუტდა ზურგიით კერძო და შე-
ხო ფესუსა სამოსლისა მისისასა. და მეყ-
სეულად დაჰსცხრა¹ წყარო იგი სისხ-
ლისა მის.

45. და თქუა იესუ: ვინ შემახო მე?
და ვითარცა ყოველნი უვარებდეს, ჰრქუა
პეტრე: მოძღუარ, ერნი გარე მოგადგან
შენ და შეგაიწრებენ შენ, და შენ იტყვ²:
ვინ შემახო მე?

46. ხოლო იესუ თქუა: შე- ვინმე -მა-
ხო³, რამეთუ ვცან¹ | ძალი განსრული
ჩემგან.

47. და იხილა დედაკაცმან მან, რა-
მეთუ არა დაეფარა, მოვიდა ძრწო-
ლით⁵ და შეუერდა⁶ მას და, რომლისა
ბრალისათჳს შეახო, უთხრა წინაშე ყოვ-
ლისა ერისა, და ვითარ-იგი განიკურნა.

48. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: ასულო,
სარწმუნოებამან⁷ შენმან გაცხოვნა შენ,
ვილოდე მშჯდობით!

49. და ვითარ იგი ეტყოდა ოდენ,
მო-ვინმე-ვიდა⁸ შესაკრებლისა მის მთავ-
რისაგან და ჰრქუა⁹ მას, ვითარმედ: ასუ-
ლი შენი მოკუდა, ნუ დააშრობ მოძღუარ-
სა.

50. ხოლო იესუს ვითარცა ესმა, ჰრქუა
მას: ნუ გეშინინ, გარნა გრწმენინ ხო-
ლო, და ცხოვნდეს¹⁰ იგი.

51. და ვითარცა მოვიდა სახლსა მას,
არავის¹¹ უტევა შესღვად მის თანა, გარ-
ნა პეტრე და იაკობ და იოვანე და მამა
და დედა მის ყრმისაჲ.

52. ჰსტიროდეს¹² მას ყოველნი და
ეტყებდეს. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: ნუ

43. და იყო ვინმე დედაკაცი წყარო-
თა სისხლისაათა ათორმეტ წლითგან,
რომელი ვერვისგან განიკურნა.

44. და მოუტდა ზურგიით კერძო და
შეახო ფესუსა სამოსლისა მისისასა. და
მეყსეულად დასცხრა წყარო იგი სისხ-
ლისა მისისაჲ.

45. და თქუა იესუ: ვინ შემახო მე?
ვითარ ყოველნი უვარებდეს, ჰრქუა პე-
ტრე: მოძღუარ, ერნი გარე მოგადგან
შენ და შეგაიწრებენ, და შენ იტყვ: ვინ
შემახო მე?

46. ხოლო იესუ ჰრქუა: შე-ვინმე-მა-
ხო, რამეთუ მე ვცან ძალი, განსრული
ჩემგან.

47. და იხილა რაჲ დედაკაცმან მან,
რამეთუ არა დაეფარა, მოვიდა ძრწო-
ლით და შეურდა, რომლისა ბრალისა-
თჳს შეახო მას და უთხრა წინაშე ყოვ-
ლისა ერისა და ვითარ-იგი მეყსეულად
განიკურნა.

48. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: ასულო,
სარწმუნოებამან შენმან გაცხოვნა შენ,
ვილოდე მშჯდობით!

49. და ვითარ იგი ეტყოდა ოდენ, მო-
ვინმე-ვიდა შესაკრებელის მთავრისაჲ
მის და ჰრქუა: ასული შენი მოკუდა, ნუ
დააშრობ მოძღუარსა.

50. ხოლო იესუს ვითარცა ესმა, ჰრქუა
მას: ნუ გეშინინ, გარნა გრწმენინ, და
ცხოვნდეს იგი.

51. და ვითარცა მოვიდა სახლსა მას,
არავინ უტევა შესღვად მის თანა, გარ-
ნა პეტრე, იაკობ და იოვანე და მამა
და დედა მის ყრმისაჲ.

52. სტიროდეს მას ყოველნი და
ეტყებდეს. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: ნუ

1 დასცხრა E. 2 შენი იტყვ D. 3 ვინ შემახო მე E. 4 მე ვცან E. 5 ძწოლით E. 6 შე-
ურდა D. 7 სარწმუნოებამან E. 8 მო-ვინმე-ვიდეს E. 9 ჰრქუეს E. 10 ცხონდეს D. 11 ასეა DE.
12 სტიროდეს E.

1 მშდბთ C.

DE

C

მსტირთ¹, რამეთუ არა მომკუდარ არს ყრმაჲ ეგე, არამედ ჰსძინავს².

53. ივინი ჰბასრობდეს მას, უწყოდეს, რამეთუ მომკუდარ იყო.

54. და თავადმან გამოასხა ყოველი და უპყრა ჳელი ყრმასა მას და ჳმა-ყო: || ყრმაო, აღდეგ!

55. და მოიქცა სული მისი, და მეყსეულად აღდეგა. და უბრძანა, რაათა მიჰსცენ³ მას ჳამადი.

56. და განუკრდებოდა მამა-დედათა მისთა. ხოლო თავადმან ამცნო, რაათა არავის უთხრან საქმე⁴ იგი.

მსტირთ, რამეთუ ყრმაჲ ეგე არა მომკუდარ არს, არამედ სძინავს.

53. ხოლო ივინი ჰბასრობდეს მას, უწყოდეს, რამეთუ მომკუდარ იყო.

54. და თავადმან გამოასხა ყოველი და უპყრა ჳელი ყრმისაჲ მის და ჳმა-ყო: ყრმაო, აღდეგ!

55. და მოიქცა სული ყრმისაჲ მის, და მეყსეულად აღდეგა. და უბრძანა, რაათა სცენ მის ჳამადი¹.

56. და განუკრდებოდა² მამა-დედათა. ხოლო თავადმან ამცნო მათ, რაათა არავის უთხრან საქმე იგი.

9

1. და მოუწოდა ათორმეტთა მათ და მიჰსცა⁵ მათ ძალი და ჳელმწიფებაჲ ყოველთა ზედა ეშმაკთა და სენთა განკურნებაჲ.

2. და წარავლინნა ივინი ქადაგებად სასუფეველსა ღმრთისასა და განკურნებად უძღლურთა.

3. და ჰრქუა მათ: ნურაჲ გაქუნ გზასა⁶ ზედა, ნუ⁷ ვაშკარანი, ნუცა პური, ნუცა ვეცხლი, ნუცა ორი სამოსელი გაქუნ.

4. და რომელსა სახლსა შეხვდეთ, მუნ დაადგერიით და მიერ გამოვედით.

5. და რაოდენთა არა შეგიწყნარნენ თქუნენ, გამო-რაჲ-ხვდოდით⁸ მიერ ქალაქით, მტუერი ფერჳთაგან თქუნენთა განიყარეთ საწამებელად მათა.

6. და გამო-რაჲ-ვიდეს, მიმოვიდოდეს დაბნებსა მას და ახარებდეს და განჰკურნებდეს⁹ სნეულთა ყოველთა აღგილთა.

7. ესმა ჰეროდეს მეოთხედ მთავარსა

1. და მოუწოდა ათორმეტთა მათ და მისცა მათ ძალი და ჳელმწიფებაჲ ყოველთა ზედა ეშმაკთა და სენთა განკურნებად.

2. და წარავლინნა ივინი ქადაგებად სასუფეველსა ღმრთისასა³ და განკურნებად უძღლურთა.

3. და ჰრქუა მათ: ნურარაჲ გაქუნ გზასა ზედა: ნუცა ვაშკარანი, ნუცა პური, ნუცა ვეცხლი, ნუცა ორი სამოსელი გაქუნ.

4. და რომელსაცა სახლსა შეხვდეთ⁴, მუნ დაადგერიით და მიერ გამოვედით.

5. და რაოდენთა არა შეგიწყნარნენ თქუნენ, და გამო-რაჲ-ხვდოდით⁵ მიერ ქალაქით, მტუერი ფერჳთაგან თქუნენთა განიყარეთ საწამებელად მათთა.

6. და გამოვიდეს და მიმოვიდოდეს დაბნებსა მას და ახარებდეს და განჰკურნებდეს სნეულთა ყოველთა აღგილთა.

7. ხ⁶ ესმა ეროდეს მეოთხედ მთავარ-

1 სტირთ E. 2 სძინავს E. 3 მისცენ E. 4 საქმე D. 5 მისცა E. 6 გზა E. 7 ნუცა E. 8 გამო-რაჲ-ხვდოდით DE. 9 განკურნებდეს D.

1 მას ჳამადი| მიწერილია ქვეშ წერილად, მაგრამ მაინც მეორედება verso-ზე. 2 განუკრდებოდა C. 3 ლ⁷ასასა C. 4 შეხვდეთ C. 5 გამო-რაჲ-ხვდოდით.

DI:

საკმეშ¹ იგი, მის მიერ რომელნი იქმნებოდეს, და განიზრახვიდა, რამეთუ იტყოდეს ვინმე, ვითარმედ: იოვანე ნათლისმცემელი აღდგომილ არს² მკუდრეთით.

8. ხოლო რომელნიმე იტყოდეს: ელია გამოჩნდა; სხუანი იტყოდეს: წინაწარმეტყუელი ვინმე პირველთაგანი აღდგომილ არს.

9. ხოლო პერრედ თქუა: იოვანეს მე თავი მოვჰკუეთე, ხოლო ესე ვინ არს, რომლისათჳს ესევითარი მესმის, არა ვიცი. და უნდა ხილვაჲ მისი.

10. და მიიქცეს მოციქულნი და უთხრეს იესუს, რაოდენი ქმნეს. და წარიყვანნა იგინი და განეშორა თჳსაგან ადგილსა ქალაქისასა, რომელსა ჰრქვან ბეთსაიდა³.

11. ხოლო ერმან მან აგრძნა და მისდევდეს მას. და შეიმთხვნა იგინი და ეტყოდა მათ სასუფეველისათჳს ღმრთისა, და რაოდენთა უქმდა, განჰკურნებდა.

12. და ვითარცა იწყო დღემან მან⁴ მიდრეკად, მოუკდეს მოწაფენი და ჰრქუეს მას: განუტევე || ერი ესე, რაჲთა წარვიდენ გარემო დაბნებსა და აგარაკებსა და დაადგრენ მუნ და პოვონ საზრდელი თავისა მათისა, რამეთუ აქა უდაბნოსა ადგილსა ვართ.

13. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: თქვენ ეცით მაგათ ქამადი. და მათ თქუეს: არა არს ჩუენ თანა უფროჲს, გარნა ხუთი ჯუეზაჲ⁵ პური და ორნი თევზნი⁶, გარნა თუ ჩუენ წარვიდეთ და უყიდოთ ყოველსა ამას ერსა საზრდელი.

14. რამეთუ იყენეს კაცნი იგი ვითარ ხუთ ათას ოდენ. და ჰრქუა იესუ მოწა-

C

სა საკმეშ იგი, რომელ მის მიერ იქმნებოდეს, და განიზრახვიდა, რამეთუ იტყოდეს ვინმე, ვითარმედ: იოვანე ნათლისმცემელი აღდგომილ არს მკუდრეთით.

8. ხოლო რომელნიმე იტყოდეს: ელია გამოჩნდა, და სხუანი იტყოდეს: წინაწარმეტყუელთაგანი¹ პირველთაჲ აღდგომილ არს.

9. ხოლო ეროდე თქუა: იოვანეს მე თავი მოვჰკუეთე, ხოლო ესე ვინაჲ არს, რომლისათჳს ესევითარი [მ]ესმის, არა ვიცი. და უნდა ხილვაჲ მისი.

10. და მიიქცეს მოციქულნი და უთხრეს იესუს, რაოდენი ქმნეს. და წარიყვანნა იგინი და განეშორა თჳსაგან ადგილსა ქალაქისასა, რომელსა ჰრქვან² ბეთსაიდა.

11. ხოლო ერმან მან აგრძნა და მისდევდა მას. და შეიმთხვნა იგინი და ეტყოდა მათ სასუფეველისათჳს ღმრთისა, და რაოდენთა უქმდა განკურნებაჲ, განჰკურნებდა.

12. და ვითარცა იწყო დღემან მიდრეკად, მოუკდეს მოწაფენი და ჰრქუეს მას: განუტევე ერი ესე, რაჲთა წარვიდენ გარემო დაბნებსა და დაადგრენ მუნ და იყიდონ თავისა მათისა საზრდელი, რამეთუ აქა უდაბნოსა ადგილსა ვართ.

13. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: თქვენ ეცით მაგათ ქამადი. და მათ ჰრქუეს: არა არს ჩუენ თანა უფროჲს ხუთ ჯუეზაჲ³ პური და ორი თევზი, გარნა თუ ჩუენ წარვიდეთ და უყიდოთ ყოველსა ამას ერსა საზრდელი.

14. რამეთუ იყენეს კაცნი ვითარ ხუთ ათას ოდენ. ჰრქუა იესუ მოწაფეთა თჳს-

1 საკმენი D. 2 აღდგომი არს E. 3 ბეთსაიდა D. 4 მან] —E. 5 ხუთ ჯუეზა E. 6 ორი თევზი D (ზაგარამ შემდეგ მრავლობითად გადაუტეხებია და ასე იკითხება: ორინი თევზინი).

1 წინაწარმეტყუელთაგანი C. 2 ჰრქვან C.

D E

C

ფეთა თჳსთა: დასხით¹ კაცები ეგე პურისმტედ-პურისმტედ ერგასისეული².

15. და მათ ყვეს ეგრე და დასხეს³ ყოველი იგი.

16. ხოლო თავადმან მოილო ხუთი იგი პური და ორი თევზი და აღიხილნა⁴ თუალნი ზეცად და აკურთხნა იგინი და დამუსრა და მიჰსცემდა⁵ მოწაფეთა, რათა დაუგონ ერსა მას.

17. და ჰამეს და განძღეს ყოველნი, და აღიღეს, რომელ-იგი⁶ დაუშთა მათ ნამუსრევი, ათორმეტი გოდორი.

18. და იყო ლოცვასა | მას მისსა თჳსაგან მის თანა იყენეს მოწაფენი. და ჰკითხვიდა მათ და ჰრქუა: ვინ ვჰგონიე ერსა ამას, რაჲ თჳჯან ჩემთჳს?

19. ხოლო მათ მიუგეს და ჰრქუეს: იოვანე ნათლის-მცემელი; და სხუათა — ელია; და რომელნიმე იტყუან: წინაწარმეტყუელი ვინმე პირველთაგანი აღდგომილ არს.

20. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: თქუენ ვინ გგონიე მე? მიუგო პეტრე და ჰრქუა: შენ ხარ ქრისტე⁷, ძმ ღმრთისაჲ.

21. ხოლო თავადი⁸ შეჰპრისხნა მათ და ამცნო, რათა არავის უთხრან ესე⁹.

22. და ჰრქუა მათ, ვითარმედ: ჯერ-არს ძისა კაცისა¹⁰ ფრიად ენებაჲ და შეურაცხ-ყოფაჲ¹¹ მოხუცებულთაგან და მღღელთ მოძღუართა და მწიგნობართა, და მოკლვად და მესამესა დღესა აღდგომად.

23. და ეტყოდა ყოველთა: რომელთა ჰნებაჲს შემოდგომად¹² ჩემდა, უვარ-ყავნ თავი თჳსი და აღიღენ ჯუარი თჳსი დღითი-დღედ და მომდევდინ მე.

24. რამეთუ¹³ რომელსა უყუარდეს

თა: დასხით კაცები ეგე პურისმტედ ერგასეული.

15. და მათ ყვეს ეგრე და დასხეს იგი ყოველი.

16. ხოლო თავადმან მოილო ხუთი იგი პური და ორი თევზი და აღიხილნა თუალნი¹ ზეცად და აკურთხნა იგინი და დამუსრა და მისცემდა მოწაფეთა, რათა დაუგონ ერსა მას.

17. და ჰამეს და განძღეს ყოველნი, და აღიღეს, რომელი დაუშთა მათ ნამუსრევი. ათორმეტი გოდორი².

18. და იყო ლოცვასა მისსა³ თჳსაგან, და მის თანა იყენეს მოწაფენი მისნი. ჰკითხვიდა მათ და ჰრქუა: ვინ ვჰგონიე მე ერსა ამას, რაჲ თჳჯან⁴ ჩემთჳს ყოფაჲ?

19. ხოლო მათ მიუგეს და თქუეს: იოვანე ნათლის-მცემელი; და სხუათა — ელია; და რომელნიმე იტყოდეს: წინაწარმეტყუელი ვინმე პირველთაგანი აღდგომილ არს.

20. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: თქუენ ვინ გგონიე⁵ მე? მიუგო პეტრე და თქუა: ცხებულთ ღმრთისაჲ.

21. ხოლო თავადი შეჰპრისხნა მათ და ამცნო, რათა არავის უთხრან ესე.

22. და ჰრქუა, ვითარმედ: ჯერ-არს ძისა კაცისა ფრიად ენებაჲ და შეურაცხ-ყოფაჲ მოხუცებულთაგან და მღღელთ მოძღუართა და მწიგნობართა, მოკლვად და მესამესა დღესა აღდგომად.

23. და ეტყოდა ყოველთა: რომელთა უნებს შემოდგომად ჩემდა, უვარ-ყავნ თავი თჳსი და აღიღენ ჯუარი თჳსი დღითი-დღედ და მომდევდინ მე.

24. რამეთუ რომელსა უნდეს თავისა

1 დასხით D. 2 ერგასეული E. 3 დასხეს D. 4 აღიხილნა D. 5 მისცემდა E. 6 რომელი-იგი E. 7 ქრისტე (ქ'შ) DE. 8 თავადმან D. 9 E-ში „ესე“ აქედან გადატანილია შემდეგ მუხლში: და ესე ჰრქუა მათ. 10 კაცისა E. 11 შეურაცხ-ყოფად E. 12 შედგომად E. 13 რამეთუ და E.

1 თჳალნი C. 2 გოდორი) გოდოლი C. 3 მისა C. 4 თჳჯან C. 5 გგონიეს C.

DE

C

თავი თვისი განრინებად, წარიწყმიდოს იგი; იგი; და რომელმან წარიწყმიდოს თავი თვისი ჩემთვის, ამან აცხოვნოს იგი.

25. || რაჲმ სარგებელ არს კაცისა, შე-
თუ-იძინოს ყოველი სოფელი და თავი
თვისი წარიწყმიდოს, გინა იზღვია?

26. რომელსა სირცხულ უჩნდეს ჩემდა
მომართ და სიტყუათა ამათ¹ ჩემთა, ამას
ძემანცა² კაცისამან არცხვნოს, ოდეს
მოვიდეს დიდებითა თვისითა და მამისაჲ-
თა და წმიდათა ანგელოზთაჲთა.

27. გეტყუ თქუენ ჰეშმარიტად: არი-
ან ვინმე მანდა მდგომარეთაგანნი, რომელთა არა იხილონ გემოჲ სიკუდილი-
საჲ, ვიდრემდე იხილონ სასუფეველი
ღმრთისაჲ.

28. და იყო შემდგომად სიტყუათა
ამათ ვითარ რეა ოდენ დღე³, და წა-
რიყვანნა პეტრე⁴ და იაკობ და იოვანე
და აღვიდა მთასა ლოცვად.

29. და იყო ლოცვასა მას მისსა ხილ-
ვაჲ პირისა მისისაჲ სხუა⁵, და სამოსელი
მისი სპეტაკ ვითარცა ელვაჲ.

30. და აჰა ესერა ორნი კაცნი მის
თანა ზრახვიდეს, რომელნი იყვნეს მო-
სე⁶ და ელია,

31. რომელნი გამოჩნდეს დიდებითა
და იტყოდეს განსლვასა მას მისსა, რომელი
ეგულეობდა აღსრულებად იერუსალმს.

32. | ხოლო პეტრე და მისთანანი და-
მძიმებულ იყვნეს ძილითა; ხოლო გან-
რაჲ-ილძქეს, იხილეს დიდებაჲ მისი და
ორნი კაცნი მის თანა მდგომარენი.

33. და იყო განწორებასა მას მათსა
მისგან ჰრქუა პეტრე იესუს: მოძლუარ,
კეთილ არს ჩუენდა აჰა ყოფაჲ, და
ექმნეთ სამ ტალავარ: ერთი შენდა, ერ-

თვისისა განრინებად, წარიწყმიდოს იგი;
და რომელმან წარიწყმიდოს თავი თვისი
ჩემთვის, მან პოოს იგი.

25. რაჲ-მე სარგებელ არს კაცისა, შე-
თუ-იძინოს სოფელი ყოველი და თავი
თვისი წარიწყმიდა, გინა¹ იზღვია?

26. რომელსა სირცხულ უჩნდეს. ჩემ-
და მომართ და სიტყუათა ჩემთა, ამას
ძემან კაცისამან არცხვნოს², ოდეს მო-
ვიდეს დიდებითა თვისითა და მამისაჲთა
და წმიდათა ანგელოზთაჲთა.

27. გეტყუ თქუენ ჰეშმარიტად: არი-
ან ვინმე მანდა მდგომარეთაგანნი, რომელთა არა იხილონ გემოჲ სიკუდილი-
საჲ, ვიდრემდე იხილონ სასუფეველი
ღმრთისაჲ.

28. და იყო შემდგომად სიტყუათა
ამათ ვითარ რეა ოდენ დღე, და წარი-
ყვანა იესუ პეტრე, იაკობ და იოვანე და
აღვიდა მთასა ლოცვად.

29. და იყო ლოცვასა მას მისსა ხილ-
ვაჲ პირისა მისისაჲ სხუა² სახე, და სა-
მოსელი მისი სპეტაკ და ელვარე¹.

30 და აჰა ესერა ორნი კაცნი მის
თანა ზრახვიდეს, რომელნი იყვნეს მო-
სე⁵ და ელია,

31. რომელნი გამოჩნდეს დიდებითა
და იტყოდეს განსლვასა მას მისსა, რომელი
ეგულეობდა აღსრულებად იერუსალმს.

32. ხოლო პეტრე და მისთანანი და-
მძიმებულ იყვნეს ძილითა; ხოლო გან-
რაჲ-ილძქეს⁶, იხილეს დიდებაჲ მისი და
ორნი კაცნი მის თანა მდგომარენი.

33. და იყო განწორებასა მას მისსა
მათგან ჰრქუა პეტრე⁷ იესუს: მოძლუარ,
კეთილ არს ჩუენდა აჰა ყოფაჲ; ექმნეთ
აჰა სამ ტალავარ: ერთი შენდა და ერ-

1 ამათ] — D. 2 ძმანცა D. 3 დღე DE. 4 პეტრე E. 5 სხუა D. 6 მოს E.

1 თითქო პირველად „ანუ“ დაუწერია, მაგრამ შემდეგ ა წაუშლია. 2 არცხვნოს C. 3 სხვა C. 4 ელვარე C. 5 მოს C. 6 გან-რაჲ-ილძქეს C. 7 პეტრე C.

DE

თი მოსესა და ერთი ელიაძესა, რამეთუ არა იცოდა, რასა იტყოდა.

34. და ვითარცა ამას იტყოდა, აჰა ღრუბელი აგრილობდა მათ, და შეეშინა შესლვად ღრუბელსა მას.

35. და ჯმად იყო ღრუბლით გამო: ესე არს ძმ ჩემი საყუარელი, ამისი ისმინეთ.

36. და ესე რად იყო ჯმად, იპოვა იესუ მარტო. და მათ დაიდუმეს და არა-რად ვის უთხრეს მათ დღეთა შინა, რომელ-იგი იხილეს.

37. და იყო მეროვსა დღესა გარდამოსლვასა მას მათსა მიერ მითთ მოეგებოდა მას ერი მრავალი.

38. და აჰა კაცმან ვინმე ღაღად-ყო ერსა მას¹ შორის და თქუა: მოძღუარ, გვედრები შენ, მოიხილე ძესა² ზედა ჩემსა, რამეთუ იგი ხოლო მარტოა მივის.

39. და სულმან უკეთურმან შეიპყრის იგი და მესყუელად ღაღად-ყვის და და-აკუეთის, და პეროინ³, და ძნად განე-შორის მისგან და შემუსრის იგი.

40. და ვევედრე მოწაფეთა შენთა, რადთამცა განაშორეს იგი, და ვერ შე-უძღეს.

41. ხოლო იესუ ჰრქუა⁴: ზ ნათესავი გულარძნილი! ვიდრემდე ვიყო თქუენ თანა და თავს-ვიდებდე თქუენსა? მო-მგუარე მე აჰა ძმ შენი!

42. და ვიდრე იგი მოვიდოდა, და-აკუეთა იგი ეშმაკმან მან და აძწოლებდა⁵ მას. და შეპრისხნა იესუ სულსა მას არა-წმიდასა და განკურნა ყრმაჲ იგი და მიჰსცა⁶ იგი მამასა თჳსსა.

43. და განუკრდებოდა ყოველთა დიდებასა მას ზედა ღმრთისასა და ყო-ველნი დაკრვებულ იყვნეს ყოველსა მას

C

თი მოსესა და ერთი ელიაძესა¹, რამეთუ არა იცოდა, რასა იტყოდა.

34. და ვითარცა ამას იტყოდა, აჰა ღრუბელი აგრილობდა მათ, და შეეშინა მათ შესლვად ღრუბელსა მას.

35. და ჯმად იყო ღრუბლით გამო: ესე არს ძმ² ჩემი საყუარელი³, ამისი ისმინეთ.

36. და ესე რად იყო ჯმად, იესუ იპო-ვა მარტო. და მათ დაიდუმეს და არა-რად ვის უთხრეს მათ დღეთა შინა, რად იხილეს.

37. და იყო მერმესა დღესა გარდამოსლვასა მათსა მიერ მითთ მოეგებო-და მას ერი მრავალი.

38. და აჰა კაცმან ვინმე ღაღად-ყო ერსა მას შორის და თქუა: მოძღუარ, გვედრები შენ, მოიხილე ძესა ზედა ჩემ-სა, რამეთუ ეგე ხოლო მარტოა მივის.

39. და სულმან უკეთურმან შეიპყრის იგი და მესყუელად ღაღად-ყვის და და-აკუეთის⁴ იგი, და პეროინ, და ძნად გან-ნეშორის მისგან და შემუსრის იგი.

40. და ვევედრე მოწაფეთა შენთა, რადთამცა განაშორეს იგი, და ვერ შე-უძღეს.

41. ხოლო იესუ ჰრქუა: ზ ნათესავი გულარძნილი! ვიდრემდე ვიყო თქუენ თანა და თავს-ვიდებდე თქუენსა? მო-მგუარე მე აჰა ძმ შენი!

42. და ვიდრე იგი მოვიდოდა, და-აკუეთა იგი ეშმაკმან მან და აძწოლებდა მას. შეპრისხნა იესუ სულსა არაწმიდასა, და განიკურნა ყრმაჲ იგი, და მისცა იგი მამასა თჳსსა.

43. და განუკრდებოდა⁵ ყოველთა დიდებასა მას ზედა ღმრთისასა და ყო-ველნი დაკრვებულ იყვნეს ყოველსა მას

1 მასი — E. 2 ძმსა D. 3 პეროინ E. 4 თქუა D. 5 აძწოლებდა E. 6 მისცა E.

1 შელიაძესა C. 2 ძმ — C. 3 საყუარელი C. 4 დაკრვების C. 5 განუკრდებოდა C.

DE

C

ზედა, რომელსა იქმოდა იესუ. | ხოლო იესუ ჰრქუა მოწაფეთა თვისთა:

44. დაისხენით სიტყუანი ესე ყურთა თქუენთა, რამეთუ ძმ კაცისაჲ მიცემად არს ჳელთა კაცთასა.

45. ხოლო იგინი უმეცარ იყვნეს სიტყუასა მას, და იყო დაფარულ მათგან, რაჲთა ვერ გულისჳმა-ყონ¹ იგი, და ეშინოდა მათ კითხვად მისა სიტყუსა ამის-თჳს.

46. შევიდა მათა გულის სიტყუაჲცა: ვინ-ძი იყოს უდიდეს² შორის მათსა?

47. ხოლო იესუ იცნოდა გულის ზრახვანი მათნი და მოიყვანა ყრმაჲ და დაადგინა იგი მის წინაშე

48. და თქუა: რომელმან შეიწყნაროს ესე ყრმაჲ სახელითა ჩემითა, მე შემიწყნარა; და რომელმან მე შემიწყნაროს, შეიწყნაროს³ მომავლინებელი ჩემი. უმცირესი თქუენ ყოველთა შორის იგი არს დიდ.

49. და მიუგო იოვანე და ჰრქუა: მოძლუარ, ვიხილეთ ვინმე, რომელი სახელითა შენითა განასხმიდა ეშმაკთა, და ჩუენ ვაყენებდით მას, რამეთუ არა შეგვდგს ჩუენ თანა.

50. || ჰრქუა მას⁴ იესუ: ნუ აყენებთ, რამეთუ რომელი არა არს ჩუენდა მტერ, იგი ჩუენ კერძო არს.

51. და იყო აღსრულებასა მას დღეთა ამალღებისა მისისათა და თავადმან დაამტკიცა პირი თჳსი აღსლვად იერუსალჳმდ.

52. და წარავლინნა მოციქულნი წინაშე მისსა⁵. და იგინი წარვიდეს და შევიდეს დაბასა სამარიტელთასა, რაჲთა მო-რაჲმე-უმზადონ მას.

53. და არა შეიწყნარნეს იგინი, რამე-

ზედა, რომელსა იქმოდა იესუ. ხოლო იესუ ჰრქუა მოწაფეთა თვისთა:

44. დაისხენით სიტყუანი ესე ყურთა თქუენთა, რამეთუ ძმ კაცისაჲ მიცემად არს ჳელთა კაცთასა.

45. ხოლო იგინი უმეცარ იყვნეს სიტყუასა მას, და იყო დაფარულ მათგან, რაჲთა ვერ გულისჳმა-ყონ იგი, და ეშინოდა მათ კითხვად მისა ამის სიტყუსათჳს¹.

46. შევიდა მათდა გულის სიტყუაჲცა²: ვინ-ძი იყოს უდიდეს შორის მათსა?

47. ხოლო იესუ იცნოდა გულის ზრახვანი მათნი და მოიყვანა ყრმაჲ და დაადგინა იგი წინაშე მისა

48. და ჰრქუა: რომელმან შეიწყნაროს ესე ყრმაჲ სახელითა ჩემითა, მე შემიწყნარა; და რომელმან მე შემიწყნაროს, შეიწყნარა მომავლინებელი ჩემი, რამეთუ უმცირესი თქუენ ყოველთა შორის იგი არს დიდ.

49. მიუგო იოვანე და ჰრქუა: მოძლუარ, ვიხილეთ ვინმე, რომელი სახელითა შენითა ეშმაკთა განასხმიდა, და ჩუენ ვაყენებდით მას, რამეთუ არა შემოგვთქს ჩუენ.

50. ჰრქუა მას იესუ: ნუ აყენებთ მას, რამეთუ რომელი არა არს ჩუენდა მტერ, იგი ჩუენ კერძო არს.

51. და იყო აღსრულებასა მას დღეთა³ აღმალღებისა მისისათა და თავადმან დაამტკიცა პირი თჳსი აღსლვად იერუსალჳმდ⁴.

52. და წარავლინნა მოციქულნი წინაშე მისსა. და იგინი წარვიდეს და შევიდეს დაბასა სამარიტელთასა, რაჲთა მო-რაჲმე-უმზადონ მას.

53. და არა შეიწყნარნეს იგინი, რამე-

1 გულისხმა-ყონ E. 2 ოდიდეს I. 3 შეიწყნა D. 4 მათ D. 5 მისა E.

1 სიტყუსათჳს C. 2 სიტყუაჲცა C. 3 დღეთა] —C. 4 იწლმდ C.

DE

C

თუ პირი მისი იყო მისლვად იერუსა-
ლმში.

54. ვითარცა იხილეს მოწაფეთა მის-
თა იაკობ და იოვანე, თქუეს: უფალო,
გნებავს, ვთქუათ, რაჟთა ცეცხლი გარ-
დამოვდეს ზეცით და აღვცინეს იგინი,
ვითარცა ელია ყო?

55. მიექცა იესუ, შეპრისხნა მათ და
ჰრქუა: არა უწყითა, რომლისა სულისა-
ნი ხართ?

56. რამეთუ არა მოვიდა ძმ კაცისაჲ
წარწყმედად სულთა კაცთასა, არამედ
ცხორებდად. და წარვიდეს სხუასა დაბა-
სა.

57. და იყო სლვასა მას მათსა გზასა
ზედა ჰრქუა ვინმე მას: მიგდევდე შენ,
ვიდრეცა მიხუალ.

58. ჰრქუა მას იესუ: მელთა გურელი
უჩნს და ფრინველთა ცისათა საყოფე-
ლი, ხოლო ძესა¹ კაცისასა არა აქუს,
სადა თავი მიიდრიკოს.

59. ხოლო სხუასა ჰრქუა: მომდევდი
მე. და მან თქუა: უფალო, მიბრძანე მე
პირველად დაფლვად მამისა ჩემისა.

60. ჰრქუა მას იესუ: აცადენ მკუდარ-
ნი დაფლვად თვსთა მკუდართა, ხოლო
შენ წარვედ და მიმოჰსდევ² სასუფევე-
ლი³ ღმრთისაჲ.

61. ჰრქუა მას სხუამანცა: მიგდევდე
შენ, უფალო, ხოლო პირველად მიბრძა-
ნე ჯმნაჲ სახლეულთა ჩემთაგან.

62. ჰრქუა მას იესუ: არავინ დასდვის
კელი საწნველსა და ხედავენ⁴ იგი გა-
რეუკუნ⁵ და წარმართებულ არს.

თუ პირი მისი იყო მისლვად იერუსა-
ლმში¹.

54. ვითარცა იხილეს მოწაფეთა² მათ
იაკობ და იოვანე, ჰრქუეს: უფალო, გუნე-
ბავს, ვითარცა ვთქუთ, რაჟთა გარ-
დამოვდეს ცეცხლი ზეცით და ავცინეს
იგინი.

55. მიექცა, შეპრისხნა მათ და თქუა:
არა უწყითა, რომლისა სულისანი ხართ
თქუენ?

56. რამეთუ ძმ კაცისაჲ არა მოვიდა
სულთა კაცთასა წარწყმედად³, არამედ
ცხორებდად. და წარვიდეს სხუასა დაბა-
სა.

57. და იყო სლვასა მათსა გზასა ზე-
და ჰრქუა ვინმე მას: მიგდევდე შენ, ვიდ-
რეცა მიხუალ⁴.

58. ჰრქუა მას იესუ: მელთა გურელი
უჩნს და ფრინველთა⁵ ცისათა საყოფე-
ლი, ხოლო ძესა კაცისასა არა უჩნს, სა-
და თავი მიიდრიკოს.

59. ხოლო სხუასა ჰრქუა: მომდევდი
მე. და მან ჰრქუა: უფალო, მიბრძანე მე
პირველად მისლვად და დაფლვად მა-
მისა ჩემისა.

60. ჰრქუა მას იესუ: აცადენ მკუდარ-
ნი დაფლვად თვსთა მკუდართა, ხოლო
შენ წარვედ და მიმოლევ სასუფეველი
ღმრთისაჲ.

61. ხ⁶ ჰრქუა მას სხუამანცა: მი-
გდევდე შენ, უფალო, ხოლო პირველად
მიბრძანე მე ჯმნაჲ სახლეულთა ჩემთა-
გან.

62. ჰრქუა მას იესუ: არავინ დასდვის
კელი საწნველსა და ხედავენ გარეუკუნ და
წარმართებულ არს სასუფეველსა ღმრთი-
სასა.

1 ძმსა D. 2 მიმოსდევ E. 3 სასუფეველ D. 4 ხედავენ D. 5 გარეუკუნ E.

1 ი"მში C. 2 მოწაფეთა C. 3 წარწყმედ C (მართალია, ჯერ დაუწერია "წარწყმედად", მაგრამ ორ უკანასკნელ ასოზე ჰარავამ დაუსვამს და "არამედ"-ისათვის გამოუყენებია). 4 მიხ-
ვალ C. 5 ასეა.

10

DE

C

1. ამისა შემდგომად გამოაჩინნა უფალ-
მან სხუანიცა სამეოც და ათორმეტნი და
წარავლინნა იგინი ორ-ორი წინაშე მის-
სა¹ ყოველსა ქალაქებსა და დაბნებსა,
ვიდრეცა ეგულებოდა მას მისლვად.

2. და ეტყოდა მათ: სამკალი ფრიად
არს, ხოლო მუშაკნი მცირედ. ევედრე-
ნით უკუე უფალსა სამკალისასა, რადთა
გამოავლინნეს მუშაკნი სამკალსა თვსსა.

3. წარვედით! აჰა ესერა მე წარგავე-
ლინებ თქუენ ვითარცა კრავთა შორის
მგელთა.

4. ნუ წარგაქუნ ბალანტი, ნუცა ვაშ-
კარანი, ნუცა შესასხმელი ფერკთაჲ და
გზასა ზედა ნუვის მოიკითხავთ.

5. და რომელსაცა სახლსა შეხვდეთ²,
პირველად თქუთ: მშვდობაჲ სახლსა ამას!

6. და უკუეთუ იყოს მუნ ძმ³ მშვდო-
ბისაჲ, განისუენოს მის ზედა მშვდობა-
მან თქუენმან³, უკუეთუ არა, — თქუენ-
დავე მოიქცეს.

7. მასვე სახლსა შინა იყვენით, ჳამ-
დით და სუემდით მათ თანა, რამეთუ
ღირს არს მუშაკი სასყიდლისა⁴ თვისსა,
და ნუ მიხუალთ სახლითი-სახლად.

8. და რომელსა ქალაქსა შეხვდეთ²,
და შეგიწყნარნენ თქუენ, ჳამდით წინა-
დაგებულსა თქუენსა

9. და განჳკურნებდით მას შინა უძ-
ლურთა და ეტყოდეთ მათ, რამეთუ მო-
ახლებულ არს სასუფეველი ღმრთისაჲ
თქუენ ზედა.

10. და რომელსა ქალაქსა შეხვდეთ²,
და არა შეგიწყნარნენ თქუენ, გამო-
რად-ხვდოდით მიერ უბანთა მისთა, არ-
ქუთ მათ:

1. ამისა შემდგომად გამოაჩინნა უფალ-
მან სხუანი სამეოც და ათორმეტნი და
წარავლინნა იგინი ორ-ორი წინაშე მის-
სა ყოველსა ქალაქებსა და დაბნებსა,
ვიდრეცა ეგულებოდა მათ შესლვაჲ.

2. და ეტყოდა მათ: სამკალი ფრიად
არს და მუშაკნი მცირედ. ევედრენით
უკუე¹ უფალსა სამკალისასა, რადთა მო-
ავლინნეს მუშაკნი სამკალსა თვსსა.

3. წარვედით! აჰა ესერა მიგავლინებ
თქუენ ვითარცა კრავთა შორის მგელ-
თა.

4. ნუ წარგაქუნ ბალანტი, ნუცა ვაშ-
კარანი, ნუცა შესასხმელი ფერკთაჲ და
ნუვის გზასა ზედა მოიკითხავთ.

5. და რომელსაცა სახლსა შეხვდეთ,
პირველად თქუთ: მშვდობაჲ სახლსა ამას!

6. და უკუეთუ იყოს მუნ ძე მშვდო-
ბისაჲ, განისუენოს² მის ზედა მშვდობა-
მან თქუენმან, უკუეთუ³ არა, — თქუენდა-
ვე მოიქცეინ.

7. მასვე სახლსა შინა იყვენით, ჳამ-
დით და სუემდით⁴ მათ თანა, რამეთუ
ღირს არს მუშაკი სასყიდლისა თვისსა,
ნუ მიხუალთ⁵ სახლითი-სახლად.

8. და რომელსა ქალაქსა შეხვდეთ, და
შეგიწყნარნენ თქუენ, ჳამდით წინა-და-
გებულსა თქუენსა

9. და განჳკურნებდით მას შინა უძ-
ლურთა და ეტყოდეთ მათ: მოახლებულ
არს თქუენ ზედა სასუფეველი ღმრთი-
საჲ.

10. და რომელსა ქალაქსა შეხვდეთ,
და არა შეგიწყნარნენ თქუენ, გამო-
რად-ხვდოდით უბანთა მისთა, არქუთ
მათ:

1 D-ში ერთი „ს“ მერმეა ჩამატებული იმავე მწერლისაგან. 2 შეხვდეთ D. 3 თქუენ-
მან] —D. 4 სასყიდლისა (=სასყიდელისა?) D.

1 უკუე C. 2 განისუენოს C. 3 უკუეთუ C. 4 სუემდით C. 5 მიხვალთ C.

DE

C

11. აჰა ესერა მტუერი რომელი აღ-
გუეკრა ფერკთა ჩუნთა ქალაქისაგან
თქუენისა, განვიყრით თქუენ ზედა; გარ-
ნა ესემცა უწყით, რამეთუ მოახლებულ
არს სასუფეველი ღმრთისაჲ.

12. გეტყ თქუენ: სოდომელთა უმოლ-
ხინე იყოს მას დღესა შინა, ვიდრე ქა-
ლაქისა მის.

13. ვაჲ შენდა, ქორაზინ, და ვაჲ შენ-
და, ბეთსაიდა¹, რამეთუ ტჯროსს და
სიდონს თუმცა ექმნნეს ძალნი, რომელნი
იქმნნეს თქუენ შორის, პირველემცა და-
ძაძითა ნაცართა² ზედა მსხდომარეთა შე-
ნინანეს.

14. ხ³ ტჯროსსა და სიდონსა უმოლ-
ხინე იყოს საშუგელსა მას, ვიდრე თქუენ.

15. და შენ, კაფარნაუმ⁴, ნუ ცად-
მდე⁵ აღჰმალღებდი⁶, არამედ ვიდრე
ჯოჯობეთადმდე შთაჰქდე.

16. რომელმან ისმინოს თქუენი, ჩემი
ისმინა; და რომელმან თქუენ შეუ-
რაცხ-გყენეს, მან მე შეურაცხ-მყოს; და
რომელმან მე შეურაცხ-მყოს, შეურაცხ-
ყოს მომავლინებელი ჩემი.

17. და მოიქცეს სამეოც და ათორ-
მეტნი⁶ იგი სიხარულითა და იტყოდეს:
უფალო, ეშმაკნიცა დაგუემორჩილებიან
სახელითა⁷ შენითა.

18. ჰრქუა მათ იესუ: ვხედვედ მე⁸
ეშმაკსა ვითარცა ელვასა, ზეცით გარ-
დამოერდომილსა⁹.

19. აჰა ესერა მიგეც თქუენ კელმწი-
ფებაჲ დათრგუნვად¹⁰ ზედა გუელთა და
ლრიაკალთა და ყოველსა ზედა ძალსა
მტერისასა, და არარაჲ გავნოს თქუენ.

20. ხოლო ამას ზედა ნუ გიხარინ,
რამეთუ სულნი უკეთურნი დაგემორჩი-

11. აჰა ესერა მტუერი¹, რომელ აღ-
გუეკრა² ფერკთა ჩუნთა ქალაქისაგან
თქუენისა, განვიყარეთ თქუენ ზედა; გარ-
ნა ესემცა უწყით, რამეთუ მოახლებულ
არს სასუფეველი ღმრთისაჲ.

12. გეტყ თქუენ: სოდომელთა უმოლ-
ხინეს იყოს მას დღესა შინა, ვიდრე ქა-
ლაქისა მის.

13. ვაჲ შენდა, ქორაზინ, და ვაჲ შენ-
და, ბეთსაიდა³, რამეთუ ტჯროსს და სი-
დონს თუმცა ექმნნეს ძალნი, რომელნი
იქმნნეს⁴ თქუენ შორის, პირველემცა⁵
ძაძითა და ნაცართა ზედა მსხდომარე-
თა შეინანეს.

14. რამეთუ ტჯროსსა და სიდონსა.
უმოლხინეს ეყოს, ვიდრე თქუენ.

15. და შენ, კაფარნაუმ, ნუ ცამდე-
აჰმალღებდი, არამედ ჯოჯობეთადმდე
შთაჰქდე.

16. რომელმან თქუენი ისმინოს, ჩემი
ისმინა; და რომელმან თქუენ შეურაცხ-
გყენეს, მან მე შეურაცხ-მყოს; და რო-
მელმან მე შეურაცხ-მყოს, შეურაცხ-ყოს
მომავლინებელი ჩემი.

17. და მოიქცეს სამეოც და ათორ-
მეტნი იგი სიხარულითა და იტყოდეს:
უფალო, ეშმაკნიცა დაგუემორჩილებიან
სახელითა შენითა.

18. ჰრქუა მათ იესუ: ვხედვედ ეშმაკ-
სა ვითარცა ელვასა, ზეცით გარდამო-
ერდომილსა.

19. აჰა მიგეც თქუენ კელმწიფებაჲ
დათრგუნვად გუელთა და ლრიაკალთა
და ყოველსა ზედა ძალსა მტერისასა, და
არარაჲ თქუენ გავნოს.

20. ხოლო ამას ზედა ნუ გიხარინ⁶,
რამეთუ სულნი უკეთურნი დაგემორჩი-

1 ბეთსაიდა D. 2 ნაცარსა E. 3 კაფარნაომ I. 4 ცამდე D. 5 აღმალღებდი D. 6 სამე-
ოც და ათორმეტი D. 7 სახლითა D. 8 მე —D. 9 დადმოვრდომილსა D. 10 დათგუნვად E.

1 მტუერი C. 2 აღგუეკრა C. 3 ბეთსაიდ C. 4 ასუა: ამავე მუხლში პირველად „ექმნნეს“
სწერია, შემდეგ კი — „იქმნეს“. 5 პირველიმცა C. 6 ან: ნუ გიხარის C.

DE

ლებიან თქვენ, არამედ გიხაროდენ, რამეთუ სახელები თქუენი დაიწერა ცათა შინა.

21. მას ეამსა შინა იხარებდა იესუ სულითა წმიდითა და თქუა: ალგარებ¹ შენ, მამაო, უფალო ცისა და ქუეყანისაო, რამეთუ დაჰფარე ესე ბრძენთაგან და მეცნიერთა და გამოუცხადე იგი ჩჩვლთა | ყრმათა. ჰე, მამაო, რამეთუ ეგრე სათნო-იყო² შენ წინაშე.

22. ყოველივე³ მომეცა მე მამისა ჩემისა მიერ, და არაეინ იცის, ვინ არს ძმ, გარნა მამამან, და არაეინ იცის, ვინ არს მამაჲ, გარნა ძემან⁴; და ვისი უნდეს ძესა⁵ გამოცხადებად, გამოუცხადოს.

23. და მიექცა მოწაფეთა მისთა თუ-საგან და ჰრქუა: ნეტარ არიან თუალნი, რომელნი ჰხედვენ, რომელსა თქუენ ჰხედავთ⁶, და ყურთა, რომელთა ესმის, რომელი თქუენ გესმის!

24. ხოლო გეტყვ თქუენ: მრავალთა წინაწარმეტყუელთა და მეფეთა უნდა ხილვად, რომელსა თქუენ ჰხედავთ, და ვერ იხილეს, და სმენად, რომელი გესმის, და არა ესმა.

25. და აჰა ესერა შჯულის მეცნიერი ვინმე აღდგა, გამოჰსცდიდა⁷ მას და ეტყოდა: მოძღუარ, რაჲ ექმნე, რაჲთა ცხორებჲად საუკუნოჲ დაეიმარხო?

26. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: შჯულსა || ვითარ წერილ არს? ვითარ აღმოიკითხი?

27. ხოლო მან ჰრქუა: შეიყუარო უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა ძალითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა, და მოყუასი შენი ვითარცა თავი თუხი.

C

ლებიან თქუენ, არამედ გიხაროდენ, რამეთუ სახელები თქუენი აღწერილ არს ცათა შინა.

21. მას ეამსა შინა იხარებდა იესუ სულითა წმიდითა და თქუა: აგიარებ შენ, მამაო, უფალო ცისა და ქუეყანისაო, რამეთუ დაჰფარე ესე ბრძენთაგან და მეცნიერთა და გამოუცხადე ესე ჩჩვლთა ყრმათა. ჰე¹, მამაო, რამეთუ ესრეთ სათნო-იყო შენ წინაშე.

22. ყოველივე მომეცა მე მამისა ჩემისა მიერ, და არაეინ იცის, ვინ არს ძმ, გარნა მამამან, და არაეინ იცის, მამაჲ ვინ არს, გარნა ძემან; და ვისცა უნდეს ძესა გამოცხადების, გამოუცხადოს.

23. და მიექცა მოწაფეთა² თუსაგან და ჰრქუა: ნეტარ არიან თუალნი³, რომელნი ხედვენ, და ყურნი, რომელთა ესმის, რომელი თქუენ გესმის!

24. ხოლო გეტყვ თქუენ: მრავალთა წინაწარმეტყუელთა და მეფეთა⁴ უნდა ხილვის და სმენად, რომელი გესმის, და არა ესმა.

25. და აჰა ესერა რჩულის მეცნიერი ვინმე აღდგა და გამოსცდიდა მას და ეტყოდა: მოძღუარ, რაჲ ექმნე, რაჲთა ცხორებჲად საუკუნოჲ დაეიმკვდრო?

26. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: რჩულსა ვითარ წერილ არს? ვითარ აღმოიკითხი?

27. ხოლო მან ჰრქუა: შეიყუარო უფალი ღმერთი შენი ყოვლითა გულითა შენითა და ყოვლითა სულითა შენითა და ყოვლითა ძალითა შენითა და ყოვლითა გონებითა შენითა, და მოყუასი შენი ვითარცა თავი თუხი.

1 აგარებ E. 2 სათნო-იყვ E. 3 ყოველი D. 4 ძმან D. 5 ძსა D. 6 ხედავთ D. 7 გამოსცდიდა E.
1 ჰმ C. 2 მოწაფეთა C. 3 თუალნი C. 4 მეფეთა C.

D^E

C

28. ჰრქუა მას იესუ: მართლ მომიგე, მაგას იქმოდე და ჰსცხონდე¹.

29. ხოლო მას უნდა განმართლებად თავი თვისი და ჰრქუა იესუს: და ვინ არს მოყუას ჩემდა?

30. მიუგო იესუ და ჰრქუა: კაცი ვინმე გარდამოვიდოდა² იერუსალმით იერიქოდ, და ავაზაქნი დაესხნეს და განძარცუეს იგი, დაწყლეს და წარვიდეს და დაუტევეს მწყულდარი³.

31. მღღელი ვინმე შთავიდოდა მასვე გზასა და მიემთხვა და იხილა იგი და თანა-წარჰქდა.

32. და⁴ ეგრევე ლევიტელი მასვე ადგილსა მოვიდა, იხილა იგი და თანა-წარჰქდა.

33. მერმე სამარიტელი ვინმე წარვიდოდა და მივიდა მასვე ადგილსა | და იხილა იგი და შეეწყალა.

34. და მოუქდა მას და შეუხვა წყლული იგი და დაასხა ზეთი და ღუნოა და აღსუა იგი თვისსა კარაულსა⁵ და მოიყვანა იგი ყოველთასა მას სადგურსა და ილუაწა იგი.

35. და ხვალისაგან, გან-რად-ვიდოდა, მიჰსცა⁶ ორი დრაჰკანი ყოველთა სადგურისა მის მოლუაწესა და ჰრქუა მას: ილუაწე ეგე და, სხუად თუ რადმე წარაგო უმეტსი⁷, მო-რად-ვიდე, მაშინ მიგცე შენ.

36. აწ ვინ ამათ სამთაგანი გგონიეს მოყუას მისა, რომელი-იგი⁸ შევარდა ავაზაკთა⁹?

37. ხოლო მან თქუა: რომელმან იგი ყო წყალობად მის თანა. ჰრქუა მას იესუ: ვიდოდე და შენცა ეგრევე ჰყოფდ.

38. და ვითარცა წარვიდეს ესენი და

28. ჰრქუა მას იესუ: მართლ მომიგე, მაგას იქმოდე და სცხონდე.

29. ხოლო მას უნდა თავი თვისი განმართლებად და ჰრქუა: და ვინ არს მოყუას ჩემდა?

30. მიუგო იესუ და ჰრქუა: კაცი ვინმე გარდამოვიდოდა იერუსალმით¹ იერიქოდ, და ავაზაქნი დაესხნეს, განძარცუეს² იგი, დაწყლეს და წარვიდეს და დაუტევეს იგი მწყულდარი.

31. მღღელი ვინმე შთავიდოდა მას გზასა და მიემთხვა და იხილა იგი და თანა-წარჰქდა.

32. და ეგრევე ლევიტელი მასვე ადგილსა მოვიდა, იხილა იგი და თანა-წარჰქდა.

33. მერმე სამარიტელი ვინმე წარვიდოდა და მოვიდა მასვე ადგილსა და იხილა იგი და შეეწყალა.

34. და მოუქდა მას და შეუხვა წყლული იგი და დაასხა ზეთი და ღუნოა³ და აღსუა იგი კარაულსა თვისსა და მოიყვანა იგი ყოველთასა მას სადგურსა და ილუაწა⁴ იგი.

35. და ხვალისაგან, გამო-რად-ვიდოდა, ორი დრაჰკანი მისცა ყოველთა სადგურისა მოლუაწესა მას და ჰრქუა: ილუაწე ეგე და, სხუად თუ რადმე წარაგო უმეტესი, მო-რად-ვიდე, მიგცე შენ.

36. ვინ ამათ სამთაგანი გგონიეს მოყუას მისა⁵, რომელი-იგი შევარდა კელთა ავაზაკთასა⁶?

37. ხოლო მან ჰრქუა: რომელმან ყო წყალობად მის თანა. ჰრქუა მას იესუ: ვიდოდე და ჰყოფდ შენცა ეგრევე და სცხონდე.

38. და ვითარცა წარვიდეს ესენი და

1 სცხონდე E. 2 გარდამოვიდო D. 3 მწყულდარი E. 4 და | —D. 5 კარაულსა D. 6 მისცა E. 7 უმეტესი D. 8 რომელი-იგი E. 9 ავაზთა D.

1 იწმობთ C. 2 განძარცუეს C. 3 ღუნოა C. 4 ილუაწა C. 5 მისა C. 6 კელთა ავაზაკთა C.

DE

C

თავადი შევიდა დაბასა რომელსამე, და იყო ვინმე დედაკაცი, რომლისაჲ სახელი მართა¹, და შეიყვანა თავადი სახლსა მისსა.

39. და იყო დაჲ || მისი, რომელსა ერქუა მარიამ, რომელი ჯდა ფერჯთათანა იესუჲსთა² და ისმენდა სიტყუათა მისთა.

40. ხოლო³ მართა მიმოდაზრუნვიდა⁴ მრავლისათჳს მსახურებისა, ზედა მიადგა და ჰრქუა იესუს⁵: უფალო, არას ილუწი, რამეთუ დამან ჩემმან მარტოჲ დამიტევა მე მსახურებად⁶. არქუ მას, რაჲთა შემეწოდის მე.

41. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: მართა, მართა! ჰზრუნავ და შფოთ ხარ მრავლისათჳს, და⁷ აქა მცირედი არს საცმარ.

42. ხოლო მარიამ კეთილი ნაწილი გამოიჩინა, რომელი არასადა მიეღოს მისგან.

თავადი შევიდა დაბასა რომელსამე, იყო ვინმე დედაკაცი, რომლისა სახელი მართა¹, და შეიყვანა თავადი სახიდ თჳსა.

39. და იყო დაჲ მისი, რომელსა ერქუა მარიამ, რომელი ჯდა ფერჯთათანა იესუჲსთა და ისმენდა სიტყუათა მისთა.

40. ხოლო მართა¹ მიმოდაზრუნვიდა მრავლისათჳს მსახურებისა², ზედა მიადგა და ჰრქუა: უფალო, არა ილუწი, რამეთუ დამან ჩემმან მარტოჲ დამიტევა მე მსახურებად. არქუ მას, რაჲთა შემეწოდის მე.

41. მიუგო იესუ და ჰრქუა: მართა, მართა! ზრუნავ და შფოთ ხარ მრავლისათჳს; აქა მცირედი არს საცმარ.

42. ხოლო მარიამ კეთილი ნაყოფი გამოიჩინა, რომელი არასადა მიეღოს მისგან.

11

1. და იყო ადგილსა რომელსამე თავადი და ილოცვიდა. და ვითარცა დასცხრა⁸ ლოცვისაგან⁹, ჰრქუა ვინმე მას მოწაფეთაგანმან: უფალო, გუასწავე ჩუენ ლოცვაჲ, ვითარცა-იგი იოვანე ასწავა¹⁰ მოწაფეთა თჳსთა.

2. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: რაჲმს ილოცვიდეთ, თქუთ: მამაო ჩუენო ზეცათაო, წმიდა იყავნ სახელი შენი, | მოვედინ სუფევაჲ შენი, იყავნ ნებაჲ შენი.

3. პური ჩუენი თანაარსობისაჲ მომეც ჩუენ დღითი-დღედ.

4. და მომიტევენ ჩუენ ცოდვანი ჩუენ-

1. და იყო ადგილსა რომელსამე თავადი ილოცვიდა. და ვითარცა დასცხრა ლოცვისაგან, ჰრქუა ვინმე მოწაფეთაგანმან: უფალო, გუასწავე ჩუენ ლოცვაჲ, ვითარცა იოვანე (ასწავა)³ მოწაფეთა თჳსთა.

2. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: რაჲმს ილოცვიდეთ, თქუთ: მამაო ჩუენო ზეცათაო⁴, წმიდა იყავნ სახელი შენი, მოვედინ სუფევაჲ შენი, იყავნ⁵ ნებაჲ შენი.

3. პური ჩუენი თანაარსობისაჲ მომეც ჩუენ დღითი-დღედ.

4. და მომიტევენ ჩუენ ცოდვანი ჩუენ-

1 მართაჲ DE. 2 ირსთა D. 3 ხოლო ხოლო (bis) D. 4 მიმოდაზრუნვიდა D. 5 იესუს] —D. 6 მსახურებასა E. 7 და] —D. 8 დასცხრა E. 9 ლოცვისა მისგან D. 10 ასწავა იოვანე E. 1 მართაჲ C. 2 მსახურებასა C. 3 ასწავა] —C. 4 ზეცაო C. 5 იყავ C [აღბათ იმის გამო, რომ მიმდევრო სიტყვა („ნებაჲ“) ნართთ იწყება].

DE

G

ნი, და რამეთუ ჩუენცა მიუტევენთ ყოველთა თანა-მღებთა ჩუენთა, და ნუ შემიყვანებ ჩუენ განსაცდელსა.

5. და ეტყოდა მათ: ვის თქუენგანსა ესუას მეგობარი და მივიდეს მისა შუვა ღამეს¹ და ჰრქუას მას: მეგობარო, მავასხენ მე სამნი პურნი,

6. რამეთუ მეგობარი მოვიდა ჩემდა გზით, და არაა მაქუს, რაა დაუგო მას.

7. მან მიუგოს შინაგამო და ჰრქუას: ნუ შრომასა მახუედრებ მე, რამეთუ კარი დაჯშულ არს და ყრმანი ჩემ თანა არიან სარეცელსა ზედა; ვერ ძალ-მიც აღდგომად და მიცემად შენდა.

8. გეტყვ თქუენ: და ლათუ ვერ ეძლოს აღდგომად და მიცემად, რამეთუ არს იგი მეგობარი მისა, წყინებისა მისთჳს² || მისისა აღდგეს და მოსცეს, რაოდენი უჭმდეს მას.

9. ხოლო გეტყვ თქუენ: ითხოვდით და მოგეცეს თქუენ, ეძიებდით და ჰპოვოთ³, ირეკდით და განგელოს თქუენ.

10. რამეთუ ყოველი რომელი ითხოვდეს, მოიღოს, და რომელი ეძიებდეს, პოვოს, და რომელი ირეკდეს, განელოს.

11. ვის უკუე თქუენგანსა მამასა ჰსთხოვდეს ძმ⁴ პურსა, ნუუკუე ჰქვად მიჰსცეს⁴ მას? გინა თევზსა ჰსთხოვდეს⁵, ნუ თევზისა წილ გუელი მიჰსცეს⁴ მას?

12*. გინა თუ კუერცხსა ჰსთხოვდეს, ნუ ღრიაკალი მიჰსცეს მას?

13. უკუეთუ თქუენ უკეთურთა იცით მისაცემელი კეთილი მიცემად შეილთა თქუენთა, რაოდენ უფროჲს მამამან ზეცით მოჰსცეს⁶ სული წმიდაჲ, რომელნი ჰსთხოვდენ⁷ მას.

14. და კაცისა ვისგანმე განაძო ეშმა-

ნი, და რამეთუ ჩუენცა მიუტევენთ ყოველთა თანა-მღებთა ჩუენთა, და ნუ შემიყვანებ ჩუენ განსაცდელსა¹.

5. და ეტყოდა მათ: ვის თქუენგანსა ესუას მეგობარი და მივიდეს მისა შუვა ღამეს და ჰრქუას: მეგობარო, მავასხენ მე სამნი პურნი,

6. რამეთუ მეგობარი მოვიდა ჩემდა გზით, და არაა მაქუს, რაა დაუგო მას.

7. მან მიუგოს შინაგამომართ და ჰრქუას: ნუ შრომასა მახუედრებ მე, რამეთუ კარი დაჯშულ არს და ყრმანი ჩემნი ჩემ თანა არიან სარეცელსა ზედა; ვერ ძალ-მიც აღდგომად შენდა.

8. გეტყვ თქუენ: და ლათუ ვერ ძალ-უც აღდგომად და მიცემად, რამეთუ არს იგი მეგობარი მისი, წყინებისა მისთჳს მისისა აღდგეს და მისცეს, რაედენი უჭმდეს მას.

9. ხოლო მე გეტყვ თქუენ: ითხოვდით და მოგეცეს თქუენ, ეძიებდით და ჰპოვოთ, ირეკდით და განგელოს თქუენ,

10. რამეთუ ყოველი რომელი ითხოვდეს, მოიღოს და რომელი ეძიებდეს, პოოს, და რომელი ირეკდეს, განელოს.

11. ვის უკუე თქუენგანსა მამასა ესუას ძმ² და სთხოვდეს პურსა, ნუუკუე³ ჰქვად მისცესა მას? გინა თუ თევზსა სთხოვდეს⁴, ნუ თევზისა წილ გუელი მისცეს მასა?

12. გინა თუ კუერცხსა სთხოვდეს, ნუ ღრიაკალი მისცეს მასა⁶?

13. უკუეთუ თქუენ უკეთურთა იცით საცემელი კეთილი მიცემად შეილთა თქუენთა, რაედენ უფროჲს მამამან მოსცეს ზეცით სული წმიდაჲ, რომელნი სთხოვდენ მას.

14. და კაცისა ვისგანმე განაძო ეშმა-

1 შუვა ღამეს D. 2 მითჳს D. 3 ჰპოვოთ D. 4 მისცეს F. 5 სთხოვდეს E. 6 მოსცეს E. 7 სთხოვენ E.

* ეს ერთი მუხლი აკლია E-ს და მარტო D-ს მიხედვით არის მოყვანილი.

1 ასეა. 2 ძმ C. 3 ნუუკუე C. 4 ისთხოვდეს C (მაგრამ ეს „ი“ ნაშთია შეცდომით დაწერილისა და შემდეგ ამოშლილი სიტყვისა: „იცით“?).

DE

C

კი, რომელი იყო ყრუჲ. და იყო განსლვასა მას ეშმაკისასა იტყოდა ყრუჲ იგი. და დაუჯრდა ყოველსა მას ერსა.

15. | ხოლო რომელთამე მათგანთა თქუეს: ბელზებულითა¹, მთაერითა მით ეშმაკთაჲთა, განასხამს ეშმაკთა.

16. და სხუანი ვინმე გამოცდით სასწაულსა ზეცით ითხოვდეს მისგან.

17. ხოლო თავადმან იცნოდა ზრახვანი მათნი და ჰრქუა მათ: ყოველი მეუფებაჲ, რომელი თავსა თქსსა განევთის, მოოჯრდის², და სახლი სახლსა ზედა დაეცის.

18. და უკუეთუ ეშმაკი თავსა თქსსა განევთა, ვითარ დამტკიცნეს მეუფებაჲ³ მისი? რამეთუ იტყუთ თქუენ ჩემთჲს, ვითარმედ: ბელზებულითა¹ განევასხამ ეშმაკთა.

19. უკუეთუ მე ბელზებულითა¹ განევასხამ ეშმაკთა, ძენი⁴ თქუენნი რაჲთა განასხმენ? ამისთჲს იგინივე⁵ მსაჯულ გექმნენ⁶ თქუენ.

20. უკუეთუ მე თითითა ღმრთისაჲთა განევასხამ ეშმაკთა, მოწვეწულ არსა თქუენ ზედა სასუფეველი ღმრთისაჲ?

21. რაჲემს ძლიერი შეჭურვილი სცვიდეს⁷ ეზოსა თქსსა, მშჯღობით არნ ნაყოფი მისი.

22. და ოდეს უძლიერესი მისი ზედა || მიუჯდეს⁸ და სძლოს მას, საჭურველი მისი მოულის, რომელსა-იგი ესვიდა, და ნატყუნავი მისი განუყვის.

23. რომელი არა არს ჩემ თანა, მტერი არს ჩემი; და რომელი არა შეიკრებს ჩემ თანა, იგი განაბნევს.

24. რაჲემს სული იგი⁹ არაწმიდაჲ განვიდეს კაცისაგან, მიმოვალნ ურწყულთა ადგილთა და ეძიებნ განსასუენე-

კი, რომელი იყო ყრუ. და იყო განსლვასა მას ეშმაკისასა იტყოდა ყრუჲ იგი. და უჯრდა¹ ყოველსა მას ერსა.

15. ხოლო რომელთამე მათგანთა თქუეს: ბელზებულითა, მთაერითა მით ეშმაკთაჲთა, განასხამს ეშმაკთა.

16. და სხუანი ვინმე გამოცდით სასწაულსა ზეცით ითხოვდეს მისგან.

17. ხოლო თავადმან იცნოდა ზრახვანი მათნი და ჰრქუა მათ: ყოველი მეუფებაჲ, რომელი თავსა თქსსა განევთის, მოოჯრდის, და სახლი სახლსა ზედა დაეცის.

18. და უკუეთუ ეშმაკი თავსა თქსსა განევთა, ვითარ დამტკიცნეს მეუფებაჲ მისი? რამეთუ იტყუთ² ჩემთჲს, ვითარმედ: ბელზებულითა განევასხამ ეშმაკთა.

19. უკუეთუ მე ბელზებულითა განევასხამ ეშმაკთა, ძენი თქუენნი რაჲთა განასხმენ? ამისთჲს იგინივე მსაჯულ თქუენდა გექმნენ.

20. უკუეთუ მე თითითა ღმრთისაჲთა განევასხამ ეშმაკთა, მოწვეწულ არსა თქუენ ზედა სასუფეველი ღმრთისაჲ?

21. რაჲემს ძლიერი შეჭურვილი სცვიდეს ეზოსა თქსსა, მშჯღობით არნ ნაყოფი მისი.

22. და ოდეს უძლიერესი მისა ზედა მიუჯდეს და სძლის მას, საჭურველი მისი მოულის, რომელსა-იგი ესვიდა, და ნატყუნავი³ მისი განუყვის.

23. რომელი არა არს ჩემ თანა, მტერი ჩემი არს; და რომელი არა შეიკრებს ჩემ თანა, იგი განაბნევს.

24. რაჲემს სული არაწმიდაჲ განვიდეს კაცისაგან, მიმოვალნ ურწყულთა ადგილთა და ეძიებნ განსუენებასა და

1 ბერზებულითა E. 2 მოოჯრდის D. 3 დაამტკიცნეს მფლობაჲ D. 4 ძენი D. 5 იგივე E. 6 გექმნენ D. 7 სცვიდეს E. 8 მოუჯდეს D. 9 იგი — E.

1 ჯაურდა C. 2 იტყვს C. 3 ნატყუნავი C.

D:

ბელსა და არა პოვის და თქვს: მივი-
ქვე სახლსა ჩემსა, ვინაჲცა გამოვედ.

25. და მოვიდის და პოვის იგი გან-
შუენებული და შემკული.

26. წარვიდის და მოიყვანის სხუანი
შვდნი სულნი უბოროტესნი მისა და შე-
ვიდის და დაემკდრის მას შინა და იქმ-
ნის უკუანაჲსენელი იგი კაცისაჲ მის
უძკრეს პირველისა.

27. და იყო ვიდრე იტყოდა-ლა იგი
ამას, აღ-ვინმე-ილო დედაკაცმან ვმაჲ ერ-
სა მას¹ შორის და ჰრქუა² მას¹: ნეტარ
არს | იგი³ მუცელი, რომელმან გიტჯრ-
თა შენ, და ძუძუნე, რომელთა ჰსწოვ-
დი⁴!

28. ხოლო თავადმან ჰრქუა: არამედ
ნეტარ არიან, რომელთა ისმინონ სი-
ტყუაჲ ღმრთისაჲ და დაიმარხოზ იგი⁵!

29. და ვითარცა ერი იგი შეჰკრბე-
ბოდა მას, იწყო სიტყუად მათა: ნათე-
სავი ესე ნათესავი ბოროტი არს, სასწა-
ულსა ითხოვეს, და სასწაული არა ეცეს
მას, არამედ სასწაული იონაჲსი.

30. ვითარცა-იგი ექმნა იონა სასწა-
ულ⁶ ნინეველთა; ეგრეთ ეყოს ძე კაცი-
საჲ ნათესავსა ამას.

31. დედოფალი⁸ იგი სამხრისაჲ აღ-
დგეს საშველსა მას კაცთა თანა ამის
ნათესავისათა და დაჰშვიდეს⁷ მათ, რა-
მეთუ მოვიდა⁸ კილით ქუეყანისაჲთ სმე-
ნად სიბრძნესა სოლომონისა⁹; და აჰა
ესერა უფროჲს სოლომონისა არს აქა.

32. კაცნი იგი ნინეველნი აღდგენ სა-
შველსა მას ნათესავისა || ამის თანა და
დაჰშვიდენ¹⁰ მას, რამეთუ შეინანეს ქა-
დაგებასა მას იონაჲსსა; და აჰა ესერა
უფროჲს იონაჲსა არს აქა.

C

არა პოის და თქვს¹: მივიქვე ს[ახ]ლსა
ჩემსა, ვინაჲცა გამოვედო.

25. და მო[ვი]დის და პოის იგი გან-
შუენებული.

26. წარვიდის და მოიყვან[ნ]ის სხუა-
ნი შვდნი სულნი უბოროტესნი მისსა
და მივიდის და დაიმკდრის მას შინა
და იქმნის უკუანაჲსენელი კაცისაჲ მის
უძკრეს პირველისა.

27. და იყო ვიდრე იტყოდა-ლა იგი
ამას, აღ-ვინმე-ილო დედაკაცმან ვმაჲ.
ერსა მას შორის და რქუა²: ნეტარ არს
მუცელი, რომელმან გიტჯრთა შენ, და
ძუძუნე, რომელთა სწოვდ!

28. ხოლო თავადმან ჰრქუა: არამედ
ნეტარ არიან, რომელთა ისმინონ სი-
ტყუაჲ ღმრთისაჲ და დაიმარხოზ!

29. და ვითარცა შეჰკრბებოდა მას
ერი იგი, იწყო სიტყუად მათა: ნათესა-
ვი ესე ნათესავი ბოროტი არს³, სასწა-
ულსა ითხოვეს, და სასწაული არა ეცეს
მას⁴; არამედ სასწაული იონა წინაწარ-
მეტყუელისაჲ.

30. ვითარცა-იგი ექმნა იონა სასწა-
ულ ნინეველთა, ეგრეთ ეყოს ძე კაცი-
საჲ ნათესავსა ამას.

31. დედოფალი სამხრისაჲ აღდგეს სარ-
ჩელსა მას კაცთა თანა ამის ნათესავი-
სათა და დასჯიდეს მათ, რამეთუ მოვი-
და კილით ქუეყანისაჲთ სმენად სიბრძ-
ნისა სოლომონისა; და აჰა ესერა უფროჲს
სოლომონისა არს აქა.

32. კაცნი ნინეველნი აღდგენ⁵ სარ-
ჩელსა მას ნათესავისა მის თანა და და-
სჯიდენ⁶ მათ, რამეთუ შეინანეს ქადა-
გებასა მას იონაჲსსა⁷; და აჰა უფროჲს
იონაჲსა არს აქა.

1 მას] — E. 2 ჰრქუა] თქვა E. 3 იგი] — D. 4 სწოვიდი E. 5 სასწაული D. 6 დედოფალი L. 7 დაშვიდეს E. 8 მოვივიდა D. 9 სოლომონისასა D. 10 დაშვიდენ E.

1 თქს C. 2 რქვა C. 3 არს] — C. 4 მას] მათ C. 5 აღდგვა C. 6 დასჯიდეს C. 7 იონაჲ-
სა C.

DE

C

33. არავინ აღანთის სანთელი და დაფარულად დადგის, არამედ სასანთლესა ზედა, რაათა შემავალნი ჰხედვიდენ ნათელსა.

34. სანთელი გუამისაა არს თული შენი; ოდეს თული შენი განმარტებულ არს, ყოველი გუამი შენი ნათელ იყოს. უკუეთუ თული შენი ბოროტ იყოს, ყოველი გუამი შენი ბნელ იყოს.

35. იხილე, ნუუკუე ნათელი იგი შენ შორის ბნელ იყოს.

36. უკუეთუ გუამი შენი ყოველი ნათელ არს და არა აქუნდეს ადგილი რაიმე ბნელისა, იყოს იგი ყოვლად ნათელ, ვითარცა-იგი სანთელი ელვითა განგანათლოს შენ.

37. და ვითარცა თავადი იტყოდა ამას, ჰლოცვიდა ვინმე ფარისეველი, რაათა პური¹ ჰკამოს მის თანა; და შევიდა და დაჯდა.

38. ხოლო ფარისეველმან მან ვითარცა | იხილა, უკვრდა, რამეთუ პირველად არა დაიბანა² ვიდრე პურისა ჰკამადმდე³.

39. ჰრქუა მას უფალმან: აწ თქუენ, ფარისეველთა, გარეშე⁴ სასუმელისა⁵ და პინაკისაა განჰსწმიდით⁶, და შინაგანი თქუენი სავსე არს ნატაცებითა და უკეთურებითა.

40. ორგულნო, ანუ არა რომელმან გარეშე⁴ შექმნა, მანცა შინაგანი შექმნა?

41. გარნა რომელი-ესე ჯერ არს, მიეცით მოწყალეობა, და აჰა⁷ ყოველივე წმიდა არს თქუენი.

42. არამედ ვაჲ თქუენდა, ფარისეველნო, რამეთუ ათეულსა აღიღებთ პიტნაკისასა და ტევანისასა და ყოვლისა

33. არავინ აღანთის სანთელი და დადგის ფ[არულად, არამედ სა[სან]თლესა ზედა, რაათა შემავ[ა]ლნი ხედვიდენ ნათელსა.

34. სანთელი გუამის[ად] არს თული¹ შენი; უ[კ]უეთუ თული შე[ნი] განმარტებულ ა[რს], ყოველი გუამი შენი ნათ[ი]ელ იყოს.

35. იხილე, ნუუკუე ნათელი შენ შორის ბნელ იყოს.

36. უკუეთ[უ] გუამი შენი ყოველი ნათ[ი]ელ არს და არარაჲ ა[ქ]უნდეს ადგილი რაიმე ბნელისა, იყოს იგი ყოვლად ნათელ, ვითარცა-იგი² სანთელი ელვითა განგანათლოს შენ.

37. და ვითარცა თავადი იტყოდა ამას, ჰლოცვიდა ვინმე ფარისეველი, რაათა პური¹ ჰკამოს მის თანა; და შევიდა და³ დაჯდა.

38. ხოლო ფარისეველმან მან ვითარცა იხილა, უკვრდა⁴, რამეთუ პირველად არა იბანა ვიდრე სადილობამდე.

39. ჰრქუა მას უფალმან: აწ თქუენ, ფარისეველთა, გარეშე სასუმელისა და პინაკისაა განსწმიდით, და შინაგანი თქუენი სავსე არს ნატაცებითა და უკეთურებითა.

40. უგუნურნო, ანუ არა რომელმანი გარეშე შექმნა, მანცა შინაგანი შექმნა?

41. გარნა რომელი-ესე ჯერ-არს, მიეცით მოწყალეობა, და აჰა ყოველი თქუენი წმიდა არს.

42. არამედ ვაჲ თქუენდა, ფარისეველნო, რამეთუ ათეულსა აღიღებთ პიტნაკისასა და ტევანისასა და ყოვლისა

1 ჰუ E. 2 იბანა D. 3 ვიდრე პურისა ჰკამადმდე] —E. 4 გარეშე E. 5 სასუმლისა E. 6 განსწმიდით E. 7 აჰა] არა F.

1 თული C. 2 ვითარცა-იგი] +ყ'დ C. 3 და] —C. 4 უკვრდა C.

DE

C

მხლისასა¹ და თანა-წარჰვალთ სამართალსა და სიყუარულსა ღმრთისასა. ესე ჯერ-იყო ყოფად და იგი არა დატევივბად.

43. ვაჲ თქუენდა, ფარისეველნო, რამეთუ გიყუარს თქუენ ზემოჯდომამა შესაკრებელთა შორის და მოკითხვაჲ უბანთა ზედა.

44. ვაჲ თქუენდა, რამეთუ ხართ ვითარცა საფლაენი უჩინონი, და კაცნი ზედა ვლენედ² და არა იციან.

45. || მი-ვინმე-უგო შჯულის მეცნიერმან და ჰრქუა მას: მოძღუარ, მაგას რაჲ იტყვ, ჩუენცა მაგინებ.

46. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: და თქუენდაცა³, შჯულის მეცნიერთა, ვაჲ არს, რამეთუ აღჰკიდით⁴ კაცთა ტვრთი ძნიად სატვრთველი და თქუენ ერთითაცა თითითა თქუენითა არა შეახით ტვრთსა მას.

47. ვაჲ თქუენდა, რამეთუ აღაშენებთ საფლავსა წინაწარმეტყუელთასა, ხოლო მამათა თქუენთა მოწყვდნეს იგინი.

48. ეწამებით სამე⁵ და თანა სათნოეყოფით საქმეთა მამათა თქუენთასა, რამეთუ მოწყვდნეს იგინი, და თქუენ საფლავთა მათთა აღაშენებთ⁶.

49. ამისთესცა-იგი სიბრძნემან ღმრთისამან⁷ თქუა: მოვაელინენ მათა წინაწარმეტყუელნი და მოციქულნი, და მათგანნი მოწყვდნენ და დევნენ⁸,

50. რაჲთა იძიოს სისხლი ყოველთა წინაწარმეტყუელთაჲ, დათხეული დასაბამითგან სოფლისაჲთ ნათესავისა ამისგან,

51. სისხლითგან აბელისით ვიდრე სისხლადმდე ზაქარიაჲსა, ძისა ბარაქისა,

მხლისასა და თანა-წარჰვალთ სამართალსა და სიყუარულსა ღმრთისასა¹. ესე ჯერ-იყო ყოფად და იგი არა დატევივბად.

43. ვაჲ თქუენდა, ფარისეველნო ორგულნო, რამეთუ გიყუარს² თქუენ ზემოჯდომამა შესაკრებელთა შორის და მოკითხვაჲ უბანთა ზედა.

44. ვაჲ თქუენდა, რამეთუ ხართ ვითარცა საფლაენი უჩინონი, და კაცნი ზედა ვლენ და არა იციან.

45. მი-ვინმე-უგო რჩულის მეცნიერმან და ჰრქუა მას: მოძღუარ³, მაგას რაჲ იტყვ, ჩუენცა მაგინებ.

46. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: და თქუენდაცა, რჩულის მეცნიერთა, ვაჲ არს, რამეთუ აჰკიდით კაცსა ტვრთი ძნიად სატვრთავი და თქუენ ერთითა თითითა არა შეახით ტვრთსა მას.

47. ვაჲ თქუენდა, რამეთუ აშენებთ საფლავებსა წინაწარმეტყუელთასა, ხოლო მამათა თქუენთა მოწყვდნეს⁴ იგინი.

48. ეწამებით⁵ სამე და თანა სათნოეყოფით⁶ საქმეთა მამათა⁷ თქუენთასა; მათ მოწყვდნეს⁴ იგინი, და თქუენ საფლავებსა მათსა აშენებთ.

49. ამისთესცა-იგი სიბრძნემან ღმრთისამან თქუა: მოვაელინენ მათდა წინაწარმეტყუელნი და მოციქულნი, მათგანნი მოწყვდნენ და დევნენ,

50. რაჲთა იძიოს სისხლი ყოველთა წინაწარმეტყუელთაჲ, დათხეული დასაბამითგან სოფლისაჲთ ნათესავისა ამისგან,

51. სისხლითგან აბელისით ვიდრე სისხლადმდე ზაქარიაჲსა, ძისა ბარუქისა,

1 მხლისასა] მტლისასა DE (შეცდომა უთუოდ გრაფიკულ ნიადაგზეა წარმოდგარი).
2 ვლენან D. 3 თქუენცა D. 4 აჰკიდით E. 5 სამშ E. 6 აშენებთ E. 7 ღნ D. 8 დევნენ E.

1 ღასასა C. 2 გიყურს C. 3 მოძღუარ C. 4 მოწყვდნეს C. 5 იწამებთ C. 6 სათნოეყოფით C. 7 მამათა C (ჯერ დაუწერია: „საქმეთა მათთა“, მაგრამ შემდეგ „მა“ ჩაუმატებია).

DE

C

| რომელი წარწყმდა შორის საკურობე-
ველისა მის და ტაძრისა. ჰე, გეტყუ
თქუნ, გამოიძიოს ნათესავისა ამისგან.

52. ვაჲ თქუნდა, შჯულის მოძლუარ-
თა, რამეთუ დაჰმალენით კლიტენი მე-
ცნიერებისანი; თქუნ შე-არა-ხუალთ¹
და შემაველთა აყენებთ.

53. და ვითარცა ეტყოდა მათ თავა-
ლი ამას წინაშე ყოელისა ერისა, იწყეს
მწიგნობართა მათ და ფარისეველთა
განზრახვად ბოროტისა და უძნდა სი-
ტყუაჲ იგი და ჰგმობდეს მას² მრავლი-
სა მისთჳს სიტყუსა.

54. და უმზირდეს მას პოენად რასმე
სიტყუსა პირისაგან მისისა, რაჲთა შე-
ასმინონ იგი.

რომელი წარწყმდა¹ შორის საკურობე-
ველისა მის და ტაძრისა. ჰე², გეტყუ
თქუნ, იძიოს ნათესავისა ამისგან.

52. ვაჲ თქუნდა, რჩულის მოძლუარ-
ნო, რამეთუ დაჰმალენით კლიტენი მე-
ცნიერებისანი; თქუნ შე-არა-ხუალთ³
და შემაველთა აყენებთ.

53. და ეტყოდა მათ თავადი ამას წი-
ნაშე ყოელისა მის ერისა; იწყეს მწიგნო-
ბართა მათ და ფარისეველთა განზრახ-
ვად ბოროტისა და უძნდა სიტყუაჲ იგი
და ჰგმობდეს მას მრავლისათჳს სიტყუ-
სა⁴.

54. და უმზირდეს მას პოენად რასმე
სიტყუსა პირისაგან მისისა, რაჲთა შე-
ასმინონ იგი.

12

1. რომელთა ზედა შეკრებულ იყო
ბევრეული ერი, ვიდრემდე დაჰსთრგუნ-
ვიდეს¹ ურთიერთას. იწყო პირველად
სიტყუად მოწაფეთა თჳსთა: ეკრძალე-
ნით თავთა თქუნთა ცომისა მისგან ფა-
რისეველთაჲსა, რომელ არს ორგულეზაჲ.

2. ხოლო არა არს დაფა||რული და
დამალული, რომელი არა საცნაურ იყოს.

3. ამისთჳს რომელი ბნელსა შინა
ჰსთქუათ², ნათელსა ისმეს, და რომელ-
სა ყურსა იტყოდით საუნჯეთა³ შინა,
იქადაგოს ერდოთა ზედა.

4. ხოლო გეტყუ თქუნ, მეგობართა
ჩემთა: ნუ გეშინინ მათგან, რომელთა
მოწყვდნენ ჳორცნი თქუნნი და ამისა
შემდგომად ვერარაჲ აქუს⁴ უმეტესი,
რაჲ გიყონ თქუნ.

5. ხოლო გიჩუნო თქუნ, ვისა გეში-
ნოდის: გეშინოდენ მისა, რომელსა შე-

1. რომელთა ზედა შეკრებულ იყო
ბევრეული ერი, ვიდრემდე⁵ დასთრგუნ-
ვიდესცა ურთიერთას. იწყო პირველად
სიტყუად მოწაფეთა თჳსთა: ეკრძალენით
თავთა თქუნთა ცომისა მისგან ფარი-
სეველთაჲსა, რომელ არს ორგულეზაჲ.

2. ხოლო არარაჲ არს დაფარული, და
რომელი არა გამოცხადნეს, და დამა-
ლული, რომელი არა საცნაურ იყოს.

3. ამისთჳს რომელი ბნელსა შინა
სთქუათ, ნათელსა შინა ისმეს; რომელსა
ყურსა ეტყოდით საუნჯეთა შინა, იქადა-
გოს ერდოთა ზედა.

4. ხოლო გეტყუ თქუნ, მეგობართა
ჩემთა: ნუ გეშინინ მათგან, რომელთა
მოწყვდნენ⁶ ჳორცნი და ამისა შემდგო-
მად არარაჲ აქუს უმეტესი, რაჲ გიყონ
თქუნ.

5. ხოლო გიჩუნო⁷ თქუნ, ვისა გე-
შინოდის: გეშინოდენ მისა, რომელსა

1 შე-არა-ჰხუალთა D. 2 მას | —E. 3 დასთრგუნვიდეს E. 4 სთქუათ E. 5 საუნჯეთა D. 6 აქუს F.

1 წარწყმიდა C. 2 ჰმ C. 3 შე-არა-ხუალთ C. 4 სიტყუსა C. 5 ვემე C. 6 მოწყვდნენ C.

7 გიჩუნო C.

DE

C

მდგომად მოწყუედისა კელ-ეწიფების
შთაგდებად¹ გეჰენიასა. ჰე, გეტყუ თქუენ,
მისა გეშინოდენ.

6. ანუ არა ხუთი სირი განისყიდების
ორის დანგის? და ერთიცა მათგანი არა
არს დაფარულ წინაშე ღმრთისა.

7. არამედ თმანიცა თავისა თქუენი-
სანი ყოველნი განარაცხილ არიან. ნუ-
ჟუჟე გეშინინ, რამეთუ მრავალთა სირ-
თა უმჯობეს ხართ.

8. ხოლო გეტყუ თქუენ: ყოველმან რო-
მელმან აღიაროს ჩემდა მომართ | წინა-
შე კაცთა, ძემანცა² კაცისამან აღიაროს
იგი წინაშე ანგელოზთა ღმრთისათა³.

9. და რომელმან უვარ-მყოს მე წინა-
შე კაცთა, უვარ-ყონ⁴ იგიცა წინაშე ან-
გელოზთა ღმრთისათა.

10. და ყოველმან რომელმან თქუას
სიტყუაჲ ძისათჳს კაცისა, მიეტევოს⁵
მას, ხოლო სულისა წმიდისა მგმობარსა
არა მიეტევოს⁶.

11. და ოდეს შეგიყვანნენ თქუენ შე-
საკრებელთა წინაშე და მთავართა და
კელმწიფეთა, ნუ ჰზრუნავთ, ვითარ, ანუ
რად სიტყუაჲ მიუგოთ, ანუ რად ჰსთქუათ⁶,

12. რამეთუ სულმან წმიდამან გასწა-
ვოს⁷ თქუენ მას ქამსა შინა, რად-იგი
ჰსთქუათ⁶.

13. ჰრქუა ვინმე მას მის ერისაგანმან:
მოძღუარ, არქუ ძმასა ჩემსა, რადთა გან-
მეყოს მე სამკვდრებელსა.

14. ხოლო თავადმან⁸ ჰრქუა მას: კა-
ცო, ვინ დამადგინა მე მსაჯულად და
განმყოფელად თქუენ ზედა?

15. და ეტყოდა მათ: ეკრძალენით და
დაიცვენით თავნი თქუენნი ყოვლისაგან
ანგაჰრებისა, რამეთუ არა ნამეტნავისა-
ვან ვისამე არს || ცხოვრებაჲ მისი ნაყოფ-
თა მისთაგან.

შემდგომად მოწყუედისა კელ-ეწიფების
შთაგდებად გეტენიასა. ჰე, გეტყუ თქუენ,
მისა გეშინოდენ.

6. ანუ არა ხუთი სირი განისყიდების
ორის დანგის? და ერთიცა მათგანი არა
არს დაფარულ წინაშე ღმრთისა.

7. არამედ თმანიცა თავისა თქუენი-
სანი ყოველნი გარაცხილ არიან. ნუჟუჟე
გეშინინ: მრავალთა სირთა უმჯობეს
ხართ.

8. ხოლო გეტყუ თქუენ: ყოველმან
რომელმან აღიაროს ჩემდამო წინაშე
კაცთა, ძემანცა კაცისამან აღიაროს იგი
წინაშე ანგელოზთა ღმრთისათა.

9. და რომელმან უვარ-მყოს მე წინა-
შე კაცთა, უვარ-ყო იგიცა წინაშე ან-
გელოზთა ღმრთისათა¹.

10. და ყოველმან რომელმან თქუას
სიტყუაჲ ძისათჳს კაცისა, მიეტეოს მას,
ხოლო სულისა წმიდისა მგმობარსა არა
მიეტეოს.

11. და ოდეს შეგიყვანნენ თქუენ შე-
საკრებელთა წინაშე და მთავართა და
კელმწიფეთა², ნუ ზრუნავთ: ვითარ, ანუ
რად სიტყუაჲ მიუგოთ, ანუ რად ეთქუათ,

12. რამეთუ სული წმიდაჲ გასწავებ-
დეს თქუენ მას ქამსა შინა, რად-იგი
სთქუათ.

13. ჰრქუა ვინმე მას მის ერისაგან-
მან: მოძღუარ, არქუ ძმასა ჩემსა, რად-
თა განმეყოს მე სამკვდრებელსა³.

14. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: კა-
ცო, ვინ დამადგინა მე მსაჯულად და
განმყოფელად თქუენ ზედა?

15. და ეტყოდა მათ: ეკრძალენით და
დაიცვენით თავნი თქუენნი⁴ ყოვლისა-
გან⁵ ანგაჰრებისა, რამეთუ არა ნამეტა-
ვისაგან ვისისამე არს ცხოვრებაჲ მისი
ნაყოფთა მათგან.

1 შთაგდებად D. 2 ძმანცა D. 3 ღმთა D. 4 უვარ-ყონ D. 5 მიეტეოს D.

6 სთქუათ E. 7 გასწავოს E. 8 თავად E.

1 ღმთათა C. 2 კელმწიფეთა C. 3 სამკვდრებელსა C. 4 თქნი C. 5 ყოვლისაგა C.

DE

C:

16. და ეტყოდა მათ იგავსაცა და ჰრქუა მათ: კაცისაჲ ვისიმე ნაყოფიერ იყო ავარაკი.

17. და განიზარახვიდა გულსა თვისა და თქუა: რაჲმე ვყო, რამეთუ არა მაქუს¹, სადა დავიკრიბო ნაყოფი ჩემი?

18. დაეარღვნე საუნჯენი ჩემნი და უფროდსნი აღვაშენნე და შეეკრიბო მუნ ყოველი ნაყოფი ჩემი და კეთილი ჩემი.

19. და ვჰრქუა სულსა ჩემსა: სულო, გაქუს მრავალი კეთილი მრავალთა წელთაჲ: განისუენე, კამე, სუ და იხარებდ.

20. ჰრქუა მას ღმერთმან: უგუნურო, ამას ღამესა მიგიღონ სული შენი შენგან; რომელი-ეგე მოიმზადე, ვისა იყოს?

21. ეგრეცა რომელი იუნჯებდეს თავისა თვისისათჳს, და არა² ღმრთისა მივირ განმდიდრდებოდის.

22. და ჰრქუა იესუ მოწაფეთა თვისთა: ამისთჳს გეტყვ თქუენ: ნუ ჰზრუნავთ სულისა თქუენისა, რაჲ³ ჰჰჰამოთ⁴, და⁵ ნუცა ჯოცთა | თქუენთა, რაჲ შეიმოსოთ.

23. რამეთუ სული უფროდს⁶ არს საზრდელისა და ჯოცნი სამოსლისა.

24. განიცადენით ყორანნი, რამეთუ არაჲ ჰსთესვენ⁷, არცა მკიან, რომელთა არა აქუს საუნჯე, ანუ სადა დაიკრიბონ, და ღმერთი ჰზრდის მათ. რაოდენ თქუენ უმჯობეს ხაროთ მფრინველთა?

25. ვინმე უკუე თქუენგანი ჰრუნვიდეს და უძლოს შეძინებად ჰასაკისა თვისისა წყრთა ერთ?

26. უკუეთუ არცა ღა უმციოვსა შემძლებელ ხაროთ, რაჲსა-ღა სხუასა მას ჰზრუნავთ?

27. განიცადეთ შრომანი, ვითარ-იგი:

16. და ეტყოდა მათ იგავსაცა და ჰრქუა: კაცისაჲ ვისიმე მდიდრისაჲ ნაყოფიერ იყო ავარაკი.

17. და განიზარახა გულსა თვისა და თქუა: რაჲმე ვყო, რამეთუ არა მაქუს, სადა დაეკრიბო ნაყოფი ესე ჩემი?

18. დაეარღვნე საუნჯენი ჩემნი და უფროდსნი აღვაშენნე და შეეკრიბო მუნ ყოველი ნაყოფი ჩემი და კეთილი ჩემი.

19. და ვრქუა სულსა ჩემსა: სულო, გაქუს¹ ყოველი კეთილი დაუნჯებული მრავალთა წელთაჲ: განისუენე, კამე, სუ და იხარებდ.

20. ჰრქუა მას ღმერთმან: უგუნურო, ამას ღამესა მიგიღონ სული შენი შენგან; რომელი-ეგე მოიმზადე, ვისა იყოს?

21. ეგრეცა რომელი იუნჯებდეს თავისა თვისისა, და არა ღმრთისა მიმართ განმდიდრდებოდის.

22. და ჰრქუა მოწაფეთა² თვისთა: ამენ გეტყუ თქუენ: ნუ ჰრუნავთ სულისა თქუენისათჳს, რაჲ ჰჰამოთ, ნუცა ჯოცთა თქუენთა, რაჲ შეიმოსოთ,

23. რამეთუ სული უფროდს³ არს საზრდელისა და ჯოცნი სამოსლისა.

24. განიცადენით ყორანნი, რამეთუ არცა სთესვენ, არცა მკიან, რომელთა არა აქუს⁴ საუნჯე⁵, ანუ სადა შეიკრიბონ, და ღმერთი ჰზრდის მათ. რაოდენ თქუენ უმჯობეს ხაროთ მფრინველთასა?

25. ვინმე უკუე თქუენგანი ჰრუნვიდეს და შეუძლოს შეძინებად ჰასაკისა თვისისა წყრთა ერთ?

26. უკუეთუ არცა უმციოვსა შემძლებელ ხაროთ, (რაჲსა-ღა სხუასა მას ჰზრუნავთ?)⁶.

27. განიცადენით შრომანი, ვითარ-

1 მაქუს E. 2 არა | —E. 3 რა D. 4 ჰჰამოთ E. 5 და | —E. 6 უფროს D, უფროჲ E. 7 სთესვენ E.

1 გაქუნს C. 2 მოწაფეთა C. 3 უფრო C. 4 აქუნს C. 5 საუნჯე C. 6 რაჲსა-ღა სხუასა მას ჰზრუნავთ | —C.

DE

C

აღორძნდის: არცა შურების, არცა¹ ჰსთავს¹. ხოლო გეტყვ თქუნ: არცა-
ლა² სოლომონმან ყოველსა მას დიდება-
სა თუსსა შეიმოსა ვითარცა ერთი ამათ-
განი.

28. უკუეთუ ველსა გარე³, რომელ
დღეს თივად არს და ხვალე თორნესა
შთაეგზნის, ღმერთმან ეგრეთ შეამკო,
რაოდენ უფროჲს თქუნ, მცირედ მორ-
წმუნენო?

29. || და⁴ ნუ ეძიებთ, რაჲ შკამოთ და
რაჲ ჰსუათ⁵, და ნუცა განსცხრებით⁶,

30. რამეთუ ამას ყოველსა ნათესავნი
სოფლისანი ეძიებენ, ხოლო მამამან
თქუნმან იცის, რომელი გივს ამათ ყო-
ველთაგანი.

31. გარნა ეძიებდით⁷ სასუფეველსა
ღმრთისასა, და ესე ყოველი შეგეძინოს
თქუნ.

32. ნუ გეშინინ მცირესა მაგას სა-
მწყსოსა, რამეთუ სათნო-იყო მამამან
თქუნმან მოცემად თქუნდა სასუფევე-
ლი.

33. განყიდეთ მონაგები თქუენი და
მიეციეთ ქველის საქმს და ყავთ თავისა
თქუენისა საფასს⁸, რომელი არა და-
ძულედეს, და⁹ საუნჯეს¹⁰ მოუკლებელი
ცათა შინა, სადა-იგი მპარავი არა მიე-
ხების, არცა მლილმან განრყუნეს¹¹.

34. სადაცა არს¹² საუნჯე თქუენი,
მუნცა იყოს გული თქუენი.

35. იყენედ წელნი თქუენნი მო-
რტყმულ¹³ და სანთელნი აღნთებულ.

36. და თქუნ ემსგავსენით კაცთა
| მათ, რომელნი მოელიედ უფალსა თუს-
სა, ოდესმე მოვიდეს ქორწილისაგან,
რაჲთა, რაჲმს მოვიდეს და ირეკოს, და
მეყსეულად განუღონ მას.

იგი აღორძნდის: არცა შურებინ, არცა¹
სთავნ. ხოლო გეტყუ თქუნ, რამეთუ
არცა სოლომონ ყოველსა დიდებასა მის-
სა შეიმოსა ვითარცა ერთი ამათგანი.

28. უკუეთუ ველსა გარე¹ თივად, რო-
მელი დღეს არს და ხვალე თორნესა
შთაეგზნეს, ღმერთმან ესრეთ შეაქო,
რაოდენ თქუნ უფროჲს, მცირედ მორ-
წმუნენო?

29. და თქუნ ნუ ეძიებთ, რაჲ ჰკამოთ
და რაჲ სუათ, და ნუცა განსცხრებით,

30. რამეთუ ამას ყოველსა ნათესავ-
ნი² სოფლიენი ეძიებენ, ხოლო მამამან
თქუნმან³ იცის, რომელი გივს ამათ
ყოველთაგანი.

31. გარნა ეძიებდით სასუფეველსა
ღმრთისასა, და ესე ყოველი შეგეძინოს
თქუნ⁴.

32. ნუ გეშინინ მცირესა მაგას სა-
მწყსოსა, რამეთუ სათნო-იყო მამამან
თქუნმან მოცემად თქუნდა სასუფევე-
ლი.

33. განყიდეთ მონაგები თქუენი და
მიეციეთ ქველის საქმე; ყავთ თავისა
თქუენისა საფასს, რომელი არა დაძულ-
ედეს, მოუკლებელი ცათა შინა, სადა-იგი
მპარავი არა მიეხების, არცა მლილმან
გარყუნის⁵.

34. სადაცა არს საუნჯე თქუენი, მუნ-
ცა იყენენ გულნი თქუენნი.

35. იყენედ წელნი თქუენნი მორტყ-
მულ და სანთელნი თქუენნი⁶ აღნთებულ.

36. და თქუნ ემსგავსენით კაცთა
მათ, რომელნი მოელიან უფალსა თუსსა,
ოდეს მოვიდეს ქორწილისაგან, რაჲთა,
რაჲმს მოვიდეს და ირეკოს, მეყსეულად
განუღონ მას.

1 სთავს E. 2 არცა D. 3 გარს E. 4 და] — E. 5 სუათ E. 6 განსცხრებით E. 7 ეძიებ-
დით D. 8 საფასე D. 9 და] — D. 10 საუნჯე D. 11 განრყუნის D. 12 არს] იყოს E. 13 მო-
რტყულ D.

1 გარს C. 2 ნათესავი C. 3 თქნ C. 4 თქნ] C. 5 ასეა C. 6 თქნი.

DE

C

37. ნეტარ იყვნენ იგი მონანი, რომელთაჲ მოვიდეს უფალი მათი და პოვნეს იგინი მღვძარენი. ამენ გეტყვ, რამეთუ მოირტყნეს და დაისხნეს¹ იგინი და წარმოუდგეს² და ჰმსახურებდეს მათ.

38. და ლათუ მეორესა საკუმილავსა³ და მესამესა მოვიდეს და პოვნეს ესრეთ⁴, ნეტარ იყვნენ იგინი.

39. ხოლო ესემცა უწყით: უკუეთუმცა იცოდა სახლისა უფალმან, რომელსა ეამსა მპარავი მოვიდეს, იღუძებდამცა და არა უტევა დათხრად გუერდი სახლისა თვისისაჲ.

40. და თქუენცა იყვენით განმზადებულ, რამეთუ ეამსა, რომელსა არა ჰკონებდეთ, ძმ კაცისაჲ მოვიდეს.

41. ჰრქუა მას პეტრე: უფალო, ჩუენდა მომართ იტყვ იგავსა ამას, ანუ ყოველთა მიმართ?

42. || და თქუა იესუ: ვინ-მე იყოს მნს იგი სარწმუნოჲ, რომელი დაადგინოს უფალმან მონათა თვისთა⁵ ზედა მიცემად ეამსა იფქლის საწყაული?

43. ნეტარ არს იგი მონაჲ, რომლისაჲ მოვიდეს უფალი მისი და პოვოს⁶ იგი ესრეთ მოკმედი.

44. ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ ყოველთა ზედა მონაგებთა მისთა დაადგინოს იგი.

45. უკუეთუ⁷ თქუას მონამან მან გულსა თვისსა⁸: ყოვნის უფალი ჩემი მოსლვად, და იწყოს გუემად მონათა და მწვეალთა, ჰამად და სუმად და დათრობად,

46. მოვიდეს უფალი იგი მონისაჲ მის დღესა, რომელსა არა მოელოდის, და

37. ნეტარ იყვნენ იგი მონანი, რომელთაჲ მოვიდეს უფალი მათი და პოვნეს იგინი ესრეთ მღვძარენი¹; ამენ გეტყუ თქუენ, რამეთუ მოირტყნეს და დასხნეს იგინი და წარმოუდგეს და ჰმსახურებდეს მათ.

38. და ლათუ მეორესა საკუმილავსა და მესამესა მოვიდეს (და პოვნეს)² ესრეთ, ნეტარ იყვნენ იგინი.

39. ხოლო ესემცა უწყით: უკუეთუმცა იცოდა სახლისა უფალმან, რომელსა ეამსა მპარავი მოვიდეს, იღუძებდამცა³ და არა უტევა დათხრად გუერდი სახლისა თვისისაჲ⁴.

40. და თქუენცა იყვენით განმზადებულ, რამეთუ ეამსა, რომელსა არა ჰკონებდეთ, ძმ კაცისაჲ მოვიდეს.

41. ჰრქუა მას პეტრე⁵: უფალო, ჩუენდა მომართ იგავსა ამას იტყვა, ანუ ყოველთა მიმართ?

42. და ჰრქუა უფალმან: ვინ-მე იყოს მნე იგი სარწმუნოჲ, რომელი დაადგინოს უფალმან მონათა თვისთა ზედა მიცემად ეამსა იფქლისა⁶ საწყაული?

43. ნეტარ არს იგი მონაჲ, რომლისაჲ მოვიდეს უფალი იგი მისი და პოვოს იგი ესრეთ მოკმედი.

44. ამენ გეტყუ თქუენ, მრავალთა ზედა მონაგებთა მისთა დაადგინოს იგი.

45. უკუეთუ თქუას მონამან მან: ყოვნის უფალი ჩემი მოსლვად, და იწყოს გუემად⁷ მონათა და მწვეალთა და ჰამად და სუმად და დათრობად,

46. მოვიდეს უფალი იგი მონისაჲ მის დღესა, რომელსა არა მოელოდის, და

1 დასხნეს D. 2 წარმოუდგეს D. 3 საკუმილავს D. 4 ესრეთ D. 5 თვისთა] თვის D. 6 პოვოს D. 7 უკუეთუ D- 8 თვისა E.

1 მღვძარენი C. 2 და პოვნეს] —C. 3 იღუძებდამცა C. 4 თვისისაჲ C. 5 პეტრე C. 6 ეამსა იფქლისასა C [„იფქლისა საწყაული“ (τὸ τ:νοματ:ριον), და არა „ეამი იფქლისაჲ“]. 7 გვემად C.

D:

ჟამსა, რომელი არა იცის, და ორგან განკუთმოს იგი და ნაწილი მისი დადვას ურწმუნოთა¹ თანა.

47. ხოლო მონამან რომელმან იცის ნებად უფლისა თვისისა და არა განემზადოს ნებისაებრ მისისა, იტანჯოს ფრიად.

48. ხოლო რომელმან არა იცის და ქმნეს | ღირსი რაჲმე ტანჯვისაჲ, იგუემოს მცირედ, რამეთუ ყოველსა რომელსა მიეცა დიდად, დიდადცა იძიოს მისგან, და რომელსა მიეცა ფრიად, უმეტესი² მოჰჯაღონ მას.

49. ცეცხლისა მოვედ მიფენად ქუეყანასა ზედა³ და არა მნებავს, რაჲთა აწვე აღევხნას⁴.

50. ხოლო ნათლის-ღებად მაქუს ნათლის-ღებად და ვითარ შეურეებულ ვარ, ვიდრემდე აღესრულოს!

51. ეგრე ჰგონებთ, ვითარმედ მშვდობისა მოვედ მიფენად ქუეყანასა ზედა. არა, გეტყვ თქუნენ, არანედ განყოფად.

52. რამეთუ იყვნენ ამიერიოთგან ხუთნი სახლსა შინა ერთსა განყოფილ: სამნი ორთაგან და ორნი სამთაგან.

53. განეთას მამად ძისაგან და ძე მამისაგან; დედაჲ ასულისაგან და ასული დედისაგან; დედამთილი ძის ცოლისაგან თვისისა და ძის ცოლი დედამთილისაგან.

54. ეტყოდა იესუ ერსაცა მას: რაჲმს იხილით || ღრუბელი აღმოსავალით და დასავალით, მეყსეულად ჰსთქვთ⁵: წკმაჲ მოაქუს, და არნ ეგრეთ.

55. და რაჲმს სამხრით ქარი ქრინ, ჰსთქვთ⁶, ვითარმედ სიცხმ⁶ იყოს, და არნ ეგრეთ.

C

ჟამსა¹, რომელი არა იცის, და ორგან განკუთმოს იგი, და ნაწილი მისი ურწმუნოთა თანა დადვას.

47. ხოლო მონამან მან რომელმან იცის ნებად უფლისა თვისისა და არა განემზადოს ნებისაებრ მისისა, იტანჯოს ფრიად.

48. ხოლო რომელმან არა იცოდის და ქმნეს რაჲმე ღირსი ტანჯვისაჲ, იგუემოს² მცირედ, რამეთუ ყოველსა რომელსა მიეცა დიდად, დიდადცა იძიოს მისგან, და რომელსა მიეცეს ფრიად, უმეტესი მოჰჯაღონ მას.

49. ცეცხლისა მიფენად მოვედ ქუეყანასა და რაჲ მნებავს, რაჲთა აწვე აღევხნას!

50. ხოლო ნათლის-ღებად მაქუს ნათლის-ღებად და ვითარ შეურეებულ ვარ, ვიდრემდე აღესრულოს!

51. ეგრე ჰგონებთ, ვითარმედ მშვდობისა მოვედ მიფენად ქუეყანასა ზედა? არა, გეტყვ თქუნენ, არანედ განყოფად |.

52. რამეთუ იყვნენ ამიერიოთგან⁵ ხუთნი სახლსა შინა ერთსა განყოფილ: სამნი⁴ ორთაგან და ორნი სამთაგან;

53. და განეშოროს მამად ძისაგან და ძე მამისაგან, და დედაჲ ასულისაგან და ასული დედისაგან, და დედამთილი ძის ცოლისაგან მისისა და სძალი დედამთილისაგან თვისისა.

54. ეტყოდა ერსაცა მას: რაჲმს იხილით ღრუბელი აღმოსავალი, მეყსეულად სთქვთ⁵, ვითარმედ: წკმაჲ მოაქუს, და არნ ეგრეთ.

55. და რაჲმს სამხრით ქრინ, სთქვთ, ვითარმედ ხორშაკი იყოს⁶, და არნ ეგრეთ.

1 ორწმუნოთა E, ორგულთა D. 2 უმეტესი D. 3 ზედა] —D. 4 აღევხნეს E. 5 სთქვთ D. 6 სიცხე D.

1 ჟამი C. 2 იგუემოს C. 3 ამიერიოთგან] + იყვნენ C. 4 და სამნი C. 5 სთქვთ C. 6 ხორშაკი C (პირველად დაუწერია: „ხორშაკი არს“ და შემდეგ გადაუწერებია, მაგრამ „რ“ ხელ-უხლებლად დაუტოვებია).

DE

56. ორგულნო, პირი ქუეყანისაჲ და ცისაჲ იცით გამოცდად, ხოლო ეამი ესე ვითარ არა გამოიცადეთ?

57. ანუ რაჲსა თავით თჳსით არა შჯით მართალსა?

58. რამეთუ ოდეს მიხუალ მოსაჯულისა შენისა თანა მთავრისა წინაშე გზასა ზედა, მიეც საქმარი განთავისუფლებად მისგან, ნუჟუეუ მიგითრიოს შენ მსაჯულისა, და მსაჯულმან მიგცეს შენ სეფე-კაცსა¹, და სეფე-კაცმან² მიგცეს შენ საპყრობილედ.

59. გეტყვ შენ: არა გამოხვდე მიერ, ვიდრემდე უკუანაჲსკნელიცა იგი მი-ვესცე შენ მწულილი.

C

56. მზაკუვარნო¹, პირი ცისა და ქუეყანისაჲ იცით გამოცდად², ხოლო ეამი ესე ვითარ არა გამოიცადით?

57. ანუ რაჲსა თავით თჳსით არა შჯით მართალსა?

58. რამეთუ ოდეს მიხუალ³ მოსაჯულისა შენისა თანა მთავრისა წინაშე გზასა ზედა, მიეც საქმარი განთავისუფლებად მისგან, ნუჟუეუ მიგითრიოს შენ მსაჯულისა, და მსაჯულმან მიგცეს შენ სეფე-კაცსა, და სეფე-კაცმან მიგცეს შენ საპყრობილედ.

59. გეტყვ შენ, ვითარმედ: არა გამოხვდე შენ მიერ, ვიდრემდის უკუანაჲსკნელიცა იგი მი-ვესცე შენ მწულილი.

13

1. მო-ვინმე-სრულ იყენეს მას ეამსა ოდენ და უთხრეს მას გალილეველთა მათთჳს, რომელთაჲ-იგი | პილატე³ სისხლი შეჰრია მსხუერპლთა მათთა თანა.

2. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ეგრე გგონიეს, ვითარმედ გალილეველნი ესე უფროჲს ყოველთა გალილეველთა იყენეს ცოდვილ, რამეთუ ესევეითარი ევნო მათ?

3. გეტყვ თქუენ: არა; არამედ უკუეთუ არა შეინანოთ, ეგრევე სახედ ყოველნი წარსწყმდეთ⁴.

4. ანუ იგი, რომელ ათრეამეტთა ზედა სილოამს⁵ გოდოლი დაეცა და მოწყუნდა იგინი, ჰგონებთ, ვითარმედ იგინი ხოლო თანა-მდებ იყენეს უფროჲს ყოველთა კაცთა, რომელნი მკვდრ არიან იერუსალმს?

5. გეტყვ თქუენ: არა; არამედ უკუეთუ არა შეინანოთ, ყოველნივე ეგრეთ წარსწყმდეთ⁶.

1. მო-ვინმე-სრულ იყენეს მას ეამსა ოდენ და უთხრეს მას გალილეველთა მათთჳს, რომელთაჲ-იგი სისხლი პილატე შეჰრია მსხუერპლთა თანა.

2. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ეგრე გგონიესა, ვითარმედ გალილეველნი იგი უფროჲს ყოველთა გალილეველთა იყენეს ცოდვილ, რამეთუ ესევეითარი ევნო მათ?

3. გეტყვ თქუენ: არა; არამედ უკუეთუ არა შეინანოთ, ეგრევე სახედ ყოველნი წარსწყმდეთ.

4. ანუ იგი, რომელ ათორმეტთა ზედა სილოამს გოდოლი დაეცა და მოწყუნდა¹, ჰგონებთა, ვითარმედ იგინი² ხოლო თანა-მდებ იყენეს უფროჲს ყოველთა კაცთასა, რომელნი მკვდრ³ არიან იერუსალმს?

5. გეტყვ თქუენ: არა; არამედ უკუეთუ არა შეინანოთ, ყოველნივე ეგრეთ წარსწყმდეთ.

1 სეფე-კაცსა E. 2 სეფე-კაცმან E. 3 პილატე E. 4 წარსწყმდეთ D. 5 სილოვამს E. 6 წარსწყმდეთ D.

1 მსაკუვარნო C. 2 გამოცდად მოცდად C (პირველი სიტყვა ამოზლილი ტექსტის ნაცვალ ჩანაწერში იკითხება, მეორე კი ნაწილია პირველადი ტექსტის სიტყვისა ახალ სვეტზე. გასამარჯთავად მარტო „გა“ იყო ჩასაწერი). 3 მიხვალ C. 4 მოწყუნდა C. 5 იგი C. 6 მკუდრ C.

DE

C

6. და ეტყოდა იესუ იგავსა ამას: ლე-
ლვ ვისმე ელგა ნერგი სავენაჯესა თუსსა,
და მოვიდა, ეძიებდა ნაყოფსა მისგან და
არა პოვა.

7. და ჰრქუა ვენაჯის მოქმედსა მას:
აჰა ესერა არს სამი წელი, ვინაჲთგან
მოვალ და ვეძიებ ნაყოფსა ლელუსა¹
|| ამას შინა და არა ეპოვე. მოჰკუთეთ
ეგე, რაჲსათჳს ჭუეყანადჳ დაუპყრიეს
უქმად?

8. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მას:
უფალო, უტევე ეგე ამასცა წელსა², ვიდ-
რემდე მოუთოჯნო მგას გარემო და
სკორც³ დაუღვა,

9. და ყოს ხოლო თუ ნაყოფი; უკუე-
თუ არა, მერმე მოვჰკუთეთ ეგე⁴.

10. და ასწავებდა მათ იესუ შესაკრე-
ბელსა ერთსა შაბათისა შინა.

11. და აჰა ესერა დედაკაცი, რომლი-
სა თანა იყო სული უძღურებისაჲ ათ-
რვამეტით⁵ წლითგან; და იყო იგი და-
ლონებულ და ვერ ეძლო ზე ახლივად⁶
ყოვლითურთ.

12. იხილა იგი იესუ და მოუწოდა და
ჰრქუა მას: დედაკაციო, განტევებულ ხარ
უძღურებისაგან შენისა.

13. და დაასხნა ჯელნი მას ზედა, და
მეყსეულად აღემართა და ვიღოდა და
იდიდებდა ღმერთსა.

14. მიუგო შესაკრებლის მთავარმან მან
რისხვით, რამეთუ შაბათისა; განკურნა
იგი იესუ, და ეტყოდა ერსა მას: ექუს-
ნი⁷ დღენი არიან, რომელთა შინა ჯერ-
არს საქმე; მათ შინა მომავალნი განი-
კურნებოდეთ და ნუ დღესა შაბათისა.

15. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: ორ-
გულო, კაცად-კაცადმან თქუენმან არა
აღჰქსნისა შაბათისა⁸ ჯარი გინა ვირი

6. და ეტყოდა მათ იგავსა ამას: ლე-
ლვ ვისმე ელგა ნერგი სავენაჯესა თუსსა,
და მოვიდა და ეძიებდა ნაყოფსა მის-
გან და არა¹ პოვა.

7. და ჰრქუა² ვენაჯის მოქმედსა მას:
აჰა ესერა სამი წელი არს, ვინაჲთგან
მოვალ და ვეძიებ ნაყოფსა ლელუსა ამას.
შინა და არა¹ ეპოვე. მოჰკუთეთ ეგე,
რაჲსათჳს ჭუეყანაჲ დაუპყრია³ უქმად?

8. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა⁴ მას:
უფალო, უტევე ეგე ამასცა წელსა, ვიდ-
რემდე მოუთოჯნო მგას და სკორე.
დაუღვა,

9. ყოს ხოლო თუ ნაყოფი; უკუეთუ
არა, მერმე მოჰკუთეთ ეგე.

10. და ასწავებდა მათ შესაკრებელსა-
ერთსა შაფათისა შინა.

11. და აჰა ესერა დედაკაცი იყო, რომ-
ლისა თანა იყო სული უძღურებისაჲ ათ-
ორმეტ⁵ წლითგან; და იყო იგი დალო-
ნებულ და ვერ ეძლო მას ყოვლითურთ
ზე ახლივად.

12. იხილა იგი იესუ, მოუწოდა და
ჰრქუა მას: დედაკაციო, განტევებულ ხარ
უძღურებისაგან შენისა.

13. და დაასხნა ჯელნი მისნი მის ზე-
და, და მეყსეულად აღემართა და ვიღო-
და, და იდიდებდა ღმერთსა.

14. მიუგო შესაკრებელთ მთავარმან:
რისხვით, რამეთუ შაფათისა განკურნა-
იგი იესუ, და ეტყოდა ერსა მას: ექუსნი-
დღენი არიან, რომელთა შინა ჯერ-არს-
საქმე; მათ შინა მომავალნი განიკურნე-
ბოდეთ და ნუ დღესა შაფათისა.

15. მიუგო მას უფალმან და ჰრქუა:
ორგულნო, კაცად-კაცადმან თქუენმან
არა აჰქსნისა ჯარი ანუ ვირი ბაგათაგან

1 ლელსა D. 2 წელიწადსა E. 3 სკორე D. 4 იგი D. 5 ათრვამეტ D. 6 ახლივად E.
აღზლივად D. 7 ექუსნი D. 8 შაბათისა] — E.

1 არაჲ C. 2 თჳთა C. 3 ასეა, 4 ასეა. 5 ასეა (შდრ. მე-16 მუხლი C-შივე).

DE

C.

ბავათაგან თვსთი და წარიბის და ასვს¹ წყალი?

16. ხოლო ესე ასული აბრაამისი იყო, რომელი შეეკრა ეშმაკსა, აჰა ესერა ათურამეტი წელი არს; არა ჯერ-იყო განჯნად² საკრველთაგან მისთა დღესა შაბათსა?

17. და ამას რაჲ იტყოდა თავადი, ჰრცხუნოდა ყოველთა წინააღმდეგომთა მისთა; და ყოველსა მას ერსა უხაროდა ყოველთა მათ ზედა დიდებულებათა, რომელნი იქმნებოდეს მის მიერ.

18. და იტყოდა უფალი: რასა ვამსგავსო || სასუფეველი ღმრთისაჲ და ვისა მსგავს არს იგი?

19. მსგავს არს იგი მარცუალსა მდოგვსასა, რომელი მოილო კაცმან და დასთესა მტილსა თვსსა; და აღორძნდა დ იქმნა იგი ხე³, და მფრინველთა ცისათა დაიბუდეს რტოთა მისთა.

20. მერმე კუალად თქუა: რასა ვამსგავსო სასუფეველი ღმრთისაჲ?

21. მსგავს არს იგი ცომსა, რომელი მოილო დედაკაცმან და შეპრთო იგი ფქვილსა სამსა საწყაულსა, ვიდრემდე აღაფუენოს ყოველი.

22. და მიმოვიდოდა ქალაქებსა და⁴ დაბნებსა და ასწავებდა⁵ და წარიგზავნებოდა იერუსალმდ⁶.

23. და ჰრქუა ვინმე მას: უფალო, უკუეთუ მცირედ არიან ცხორებულნი? ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ:

24. ილუაწეთ შესლვად იწროჲსა მისგან კარისა. ხოლო გეტყვ თქუნენ: მრავალნი ეძიებენ სლვად და ვერ უძლონ.

25. ვინაჲთგან აღდგეს | სახლისა უფალი და დაჰვმას კარი, და გარეშე სდგეთ? და იწყოთ რეკად კარსა და იტყოდით:

თვსთი და წარიბის და ასვს მას წყალი?

16. ხოლო ესე ასული აბრაამისი იყო, რომელი შეეკრა ეშმაკსა, აჰა ესერა ათურამეტი¹ წელი არს; არა ჯერ-იყო განჯნად საკრველთაგან მისთა დღესა შაფათსა?

17. და ამას რაჲ იტყოდა თავადი, ჰრცხუნოდა ყოველთა წინააღმდეგომთა მისთა; და ყოველსა მას ერსა უხაროდა ყოველთა მათ ზედა დიდებულებათა, რომელნი იქმნებოდეს მის მიერ.

18. და ეტყოდა უფალი: რასა ვამსგავსო სასუფეველი ღმრთისაჲ და ვისა მსგავს არს იგი?

19. მსგავს არს იგი მარცუალსა მდოგვსასა², რომელი მოილო კაცმან და დასთესა მტილსა თვსსა; და აღორძნდა და იქმნა იგი ხე³, და მფრინველთა ცისათა დაიმკუდრეს⁴ რტოთა მისთა.

20. მერმე კუალად თქუა: რასა ვამსგავსო სასუფეველი ღმრთისაჲ?

21. მსგავს არს სასუფეველი ცომსა, რომელი მოილო დედაკაცმან და შეპრთო იგი ფქვილსა სამსა საწყაულსა, ვიდრემდე აღაფუენოს ყოველი.

22. და მიმოვიდოდა ქალაქებსა და დაბნებსა და ასწავებდა და წარიგზავნებოდა იერუსალმდ⁵.

23. და ჰრქუა ვინმე მას: უფალო, უკუეთუ მცირედ არიან ცხორებულნი? ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ:

24. ილუაწეთ შესლვად იწროჲსა მისგან კარისა. ხ⁶ გეტყვ თქუნენ: მრავალნი ეძიებდენ შესლვად და ვერ შეუძლონ.

25. ვინაჲთგან აღდგეს სახლისა უფალი და დაჰვმას კარი, და გარეშე სდგეთ და იწყოთ რეკად კარსა და იტყოდით:

1 ასუს D. 2 განჯნაჲ E. 3 ხმ E. 4 და] —D. 5 და ასწავებდა] —E. 6 იერუსალმს E 7 გარეშე სდგეთ E.

1 ასეა. 2 მდოგვსასა C. 3 ხე C. 4 დაიმკუდრეს C. 5 იძლონ C.

D E

C

უფალო, უფალო, განგვლე ჩუენ! და მოგოგოს და გრქუას თქუენ: არა გიცი თქუენ, ვინანი ხართ.

26. მაშინ იწყოთ სიტყუად: ეკამდით წინაშე შენსა და ვსუემდით, და უბანთა ჩუენთა ზედა გუასწავებდ.

27. და გრქუას: არა გიცი, ვინანი ხართ; განმეშორენით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი სიცრუისანი.

28. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ, რაჟამს იხილოთ აბრაჰამი, ისააკი და იაკობი და ყოველნი წინაწარმეტყუელნი სასუფეველსა ღმრთისასა და თქუენ განსხმულნი გარეშე².

29. და მოვიდოდინ მზის აღმოსავალით და მზის დასავალით, ჩრდილოჲთ და სამხრით და ინაჲ-იდგმიდენ სასუფეველსა ღმრთისასა.

30. და აჰა ესერა არიან უკუანაჲსკენლნი, რომელნი იყვენ პირველ, და არიან პირველნი, რომელნი || იყვენ უკუანაჲსკენლ.

31. მას დღესა შინა მო-ვინმე-უჯდეს იესუს ფარისეველნი და ეტყოდეს მას: განვედ და წარვედ ამიერ, რამეთუ ჰეროდე გეძიებს შენ მოკლვად.

32. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მივედით და უთხართ მელსა მას: აჰა ესერა მე განვასხამ ეშმაკთა და კურნებათა აღვასრულებ დღეს³ და ხვალე, და ზეგე აღვესრულები.

33. რამეთუ ჯერ-არს ჩემდა დღეს³ და ხვალე და ზეგე წარსლვად, რამეთუ ვერ ეგების წინაწარმეტყუელი გარეშე² იერუსალმისა⁴ წარწყმედად.

34. იერუსალმ, იერუსალმ, რომელმან მოსწყვდენ⁵ წინაწარმეტყუელნი და ქვაჲ დაჰკრიბე მოვლინებულთა შენდა,

უფალო, უფალო, განგვლე ჩუენ! და მოგოგოს და გრქუას თქუენ: არა გიცი თქუენ, ვინანი ხართ.

26. მაშინ იწყოთ სიტყუად: ეკამდით წინაშე შენსა და ვსუემდით¹ და უბანთა ჩუენთა ზედა გუასწავებდ.

27. და გრქუას: არა გიცი, ვინანი ხართ; განმეშორენით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი სიცრუისანი².

28. მუნ იყოს ტირილი და ღრქენაჲ კბილთაჲ, რაჟამს იხილოთ აბრაჰამი, ისაკი და იაკობი და ყოველნი წინაწარმეტყუელნი³ სასუფეველსა ღმრთისასა და თქუენ განსხმულნი გარე.

29. და მოვიდოდინ მზის აღმოსავალით და მზის დასავალით, ჩრდილოჲთ და სამხრით და ინაჲ-იდგმიდენ⁴ სასუფეველსა ღმრთისასა.

30. და აჰა ესერა არიან უკუანაჲსკენლნი, რომელ იყვენ პირველ, და არიან პირველნი, რომელნი იყვენ უკუანაჲსკენლ.

31. მას დღესა შინა მო-ვინმე-უჯდეს იესუს ფარისეველნი და ეტყოდეს მას: განვედ და წარვედ ამიერ, რამეთუ ეროდე გეძიებს შენ მოკლვად.

32. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მივედით და არქუთ მელსა მას: აჰა ესერა განვასხამ ეშმაკთა და კურნებასა აღვასრულებ დღეს და ხვალე, და ზეგე აღვესრულები.

33. ხოლო ჯერ-არს ჩემდა დღეს და ხვალე და ზეგე წარსლვად, რამეთუ ვერ ეგების წინაწარმეტყუელი⁵ გარნა იერუსალმისა⁶ წარწყმედად.

34. იერუსალმ, იერუსალმ⁷, რომელმან მოსწყვდენ⁸ წინაწარმეტყუელნი და ქვაჲ დაჰკრიბე მოვლინებულთა შენ-

1 ჩუენცა C. 2 გარეშე E. 3 დღეს E. 4 იერუსალმისა (იშმსა) D. 5 მოწყვდენ D.

1 ვსუემდით C. 2 ასეა. 3 წინაწარმეტყუელნი C. 4 ინაჲ-იგიმდენ C. 5 წინაწარმეტყუელი C. 6 იშლმს C. 7 იშლმ, იშმ C. 8 მოსწყვდენ C.

DE

C

რაოდენ გზის მინდა შეკრებაჲ¹ შეილ-
თა შენთაჲ, ვითარცა სახედ მფრინველ-
მან² თჳსნი მართუენი ფრთეთა ქუეშე³,
და არა ინებეთ!

35. აჰა ესერა დაუტევენთ თქუენ
სახლნი თქუენნი ოკრად. გეტყჳ თქუენ:
არლარა მიხილოთ მე ამიერითგან, ვიდ-
რემდე | სთქუათ⁴: კურთხეულ არს მო-
მავალი სახელითა უფლრსაჲთა!

და, რადენ გზის მინდა შეკრებაჲ შეილ-
თა შენთაჲ. ვითარცა სახედ მფრინველ-
მან თჳსნი მართუენი¹ ფრთეთა ქუეშე
მისთა, და არა ინებეთ!

35. აჰა ესერა დაუტევენთ² თქუენ
სახლნი თქუენნი ოკრად. გეტყუ თქუენ:
არლარა მიხილოთ მე ამიერითგან, ვი-
დრემდის სთქუათ: კურთხეულ არს მო-
მავალი სახელითა უფლისაჲთა!

14

1. და იყო მო-რაჲ-ვიდოდა იესუ |
სახლსა ვისსამე³ მთავრისა ფარისეველი-
სასა დღესა შაბათსა ჳამად პურისა, და
იგინი უმზირდეს მას,

2. და აჰა ესერა იყო ვინმე კაცი
წყლითა მანკიერი წინაშე მისსა⁶.

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა შჯულის
მოძღუართა მათ და ფარისეველთა: უკუე-
თუ ჯერ-არს შაბათსა განკურნებაჲ?

4. ხოლო იგინი დუმნეს. და მოიყვანა
კაცი იგი⁷, განკურნა და განუტევა.

5. და ჰრქუა მათ: ვისი თქუენგანისაჲ
შეილი გინა ჳარი შთაჲარდეს ჯურღუ-
მულსა⁸, და არა მეყსეულად აღმოიქუას
იგი დღესა შაბათსა?

6. და ვერარაჲ მიუგეს მას ამისთჳს.

7. და ეტყოდა ჩინებულთა მათ იგავ-
სა, შეისწავებდა, ვითარ-იგი ჳემოჯლო-
მასა ირჩევდეს, და ეტყოდა მათ:

8. რაჲჲმს გხადოს ვინმე || ქორწილ-
სა, ნუ დაჰშჯდები⁹ პირველსა საინაჳე-
სა, ნუუკუე უპარტოსნესი შენსა იყოს
ჩინებული მისგან;

9. და მოვიდეს, რომელმან-იგი¹⁰ შენ
და მას გხადა, და გრქუას შენ¹¹: ადგილ
ეც ამას! მაშინ იწყო სირცხულით უკუა-
ნაჲსკენელსა ადგილსა დაჰყრობად.

1. და იყო მო-რაჲ-ვიდოდა იგი სახლ-
სა ვისსამე მთავრისა ფარისეველისასა ჳა-
მად პურისა, და იგინი უმზირდეს³ მას,

2. და აჰა ესერა იყო ვინმე წყლითა
მანკიერთა წინაშე მისა.

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა რჩულის მო-
ძღუართა⁴ მათ და ფარისეველთა: უკუე-
თუ ჯერ-არს შაფათსა შინა კურნებაჲ?

4. ხოლო იგინი დუმნეს. მოიყვანა იგი
და განკურნა და განუტევა იგი.

5. და ჰრქუა მათ: ვის თქუენგანისა
დღ ანუ ჳარი ჯურღუმულსა შთაჲარდეს,
არა-მე მეყსეულად აღმოიქუასა იგი დღე-
სა შაფათსა?

6. და ვერარაჲ მიუგეს მას ამისთჳს.

7. და ეტყოდა ჩინებულთა მათ იგავ-
სა და შეისწავებდა, ვითარ-იგი ჳემო-
ჯლომასა ირჩევდეს, და ეტყოდა მათ:

8. რაჲჲმს გხადოს ვინმე ქორწილსა,
ნუ დასჯდები პირველსა საინაჳესა, ნუ-
უკუე უპარტოსნესი ვინმე შენსა იყოს ჩი-
ნებულ;

9. და მოვიდეს შენდა, რომელმან-იგი
შენ და მას გხადა, და გრქუას შენ: ად-
გილ ეც ამას! მაშინ იწყო სირცხულით
უკუანაჲსკენელსა ადგილსა დაჰყრობად.

1 შეკრებაჲ D. 2 მფრინველმან D. 3 ქუეშე E. 4 სთქუათ E. 5 ვისსამე D. 6 მისა E. 7 იგი |
— D. 8 ჯურღუმულსა D. 9 დაშჯდები E. 10 მოვიდეს იგი, რომელმან E. 11 შენ — E.
1 მართუენი C. 2 დაუტევენით C. 3 უმზირდეს უმზადებდეს C. 4 მოძღუართა C.

DE

C

10. არამედ ოდეს გხადოს ვინმე, მივედ და დაჯედ უკუანაძსკენლსა ადგილსა, რაათა მოვიდეს, რომელმან-იგი გხადა შენ, და გრქუას: მეგობარო, აღ-რე-გულე¹ ზემო კერძო! მაშინ იყოს შენდა დიდება² წინაშე ყოველთა მებინავეთა შენთა.

11. რამეთუ ყოველმან რომელმან აღი-მალლოს თავი თვისი, იგი დამდაბლდეს, და რომელმან დაიმდაბლოს თავი თვისი, იგი აღმალდეს³.

12. ეტყოდა მასცა, რომელმან-იგი ჰხადა მას: ოდეს ჰყოფდე სადილსა გინა სერსა, ნუ ჰხადი მეგობართა შენთა, ნუცა ძმათა შენთა, ნუცა ნათესავთა⁴ შენთა, ნუცა | მოძმეთა შენთა მდი-დართა, ნუუკუე მათცა კუალად გხადონ შენ, და გექმნეს შენ მოსაგებელ.

13. არამედ ოდეს ჰყოფდე შენ სა-დილსა, ჰხადე გლახაკთა⁵ უმეცართა, მკელობელთა, ბრმათა,

14. და ნეტარ იყო, რამეთუ არა აქუს, რაე მოგავგონ შენ, და მოგეგოს შენ აღ-დგომასა მას მართალთასა.

15. ესმა ვისმე მის თანა მებინავესა ესე და ჰრქუა მას: ნეტარ არს, რომელმან ჰამოს პური სასუფეველსა ღმრთისასა!

16. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: კაც-მან ვინმე ყო პური⁶ დიდი და უწოდა მრავალთა.

17. და წარავლინა მონაჲ თვისი ჟამსა პურისასა, რაათა ჰრქუას ჩინებულთა მათ მოსლვად, რამეთუ: აჰა ესერა მზა არს ყოველი.

18. და იწყო თითოეულმან⁷ ყოველ-მან ჯმნად. პირველმან მან ჰრქუა მას: აგარაკი ვიციდე და უნებელი ზედა-მაც

10. არამედ გხადოს თუ ვინმე, მივედ და დაჯედ უკუანაძსკენლსა ადგილსა, რაათა მოვიდეს რომელმან-იგი გხადა შენ და გრქუას: მეგობარო, აღ-რე-გულე ზემო კერძო! მაშინ იყოს შენდა დიდება წინაშე ყოველთა მებინავეთა.

11. რამეთუ ყოველმან რომელმან აღი-მალლოს თავი თვისი, იგი დამდაბლდეს, და რომელმან დაიმდაბლოს, იგი ამალ-დეს.

12. ეტყოდა მასცა, რომელმან-იგი ხა-და მას: ოდეს ჰყოფდე სადილსა გინა სერსა, ნუ ხადი მეგობართა შენთა, ნუ-ცა ძმათა შენთა, ნუცა ნათესავთა შენ-თა, ნუცა მოძმეთა შენთა მდიდართა, ნუუკუე¹ მათცა გხადონ შენ კუალად და გექმნეს შენ იგი მოსაგებელ.

13. არამედ ოდეს ჰყოფდე შენ სა-დილსა, ხადე შენ გლახაკთა უმეცართა, მკელობელთა, ბრმათა,

14. და ნეტარ იყო, რამეთუ არარაჲ აქუს², რამეცა მოგავგეს შენ, და მოგე-გოს შენ აღდგომასა მას მართალთასა.

15. ესმა ვისმე მის თანა მებინავესა ესე (და)³ ჰრქუა მას: ნეტარ არს, რომელ-მან ჰამოს პური სასუფეველსა ღმრთი-სასა!

16. ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: კაც-მან ვინმე ყო პური დიდი და უწოდა მრავალთა.

17. და წარავლინა მონაჲ თვისი ჟამსა პურისასა და ჰრქუა ჩინებულთა მათ მო-სლვად, რამეთუ: ესერა მზა არს ყოვე-ლი.

18. და იწყო ყოველმან თითოეულმან ჯმნად. პირველმან ჰრქუა მას: აგარაკი ვიციდე და უნებელი ზედა-მაც მისლვად

1 აღმოგულე E. 2 დიდება D. 3 ამაღლდეს D. 4 ნათესავთ D. 5 გლახაკთა D. 6 პუ D. 7 თითოეულმან E.

1 ნუუკუე C. 2 აქუნს C. 3 და | —C.

DE

C

მისლვად და ხილვად. გლოცავ, მიტევე მე, ჯმნულმცა ვარ მე შენგან.

19. || და სხუამან თქუა: უღლეული ქართაჲ ვიყიდე ხუთი და მივალ გამოცდად მათა. გლოცავ შენ, ჯმნულმცა ვარ.

20. და მერმე სხუამან თქუა: ცოლი შევირთე და მის გამო ვერ ტელ-მეწიფების მისლვად.

21. და მოვიდა მონაჲ იგი და უთხრა უფალსა თუსსა ესე. მაშინ განრისხნა სახლისა უფალი იგი და ჰრქუა მონასა მას თუსსა: განვედ აღრე¹ უბანთა და² ყურეთა ქალაქისათა და გლახაკნი, უცხონი და ბრმანი და მკელობელნი შემოიყვანენ აქა.

22. და თქუა მონამან მან: უფალო, იქმნა ბრძანებაჲ შენი, და აღგიღ³ არსლა.

23. და ჰრქუა უფალმან მონასა მას: განვედ აღრე¹ გზათა ზედა და ფოლოცთა და აიძულე² შემოსლვად, რაჲთა აღივსოს სახლი ჩემი.

24. ხოლო გეტყ⁴ თქუენ: არაჲინ მათ კაცთაგანმან გემოდ⁷ იხილოს სერობისა ამისგან⁸ ჩემისაჲ.

25. და შეკრბებოდა მისა ერი მრავალი, და მიექცა და ჰრქუა მათ:

26. რომელი მოვალს | ჩემდა და არა მოიძულოს მამაჲ თუსი და დედაჲ თუსი და ცოლი და შვილნი და ძმანი და დანი და მერმე კულად თავიცა თუსი, ვერ ტელ-ეწიფების მოწაფე ყოფად⁹ ჩემდა.

27. და რომელმან არა აღიღოს ჯუარი თუსი და შემომიდგეს მე, ვერ ტელ-ეწიფების მოწაფე ყოფად⁹ ჩემდა.

28. ვისმე უკუე თქუენგანსა უნდეს გოდლისა შენებაჲ და არა პირველად დაჯდეს და აღირაცხოს, რაოდენი წარ-

და ხილვად. გლოცავ შენ, ჯმნულმცა ვარ მე შენგან.

19. და სხუამან თქუა: უღელი ქართაჲ ვიყიდე ხუთი და მივალ გამოცდად მათა¹. გლოცავ შენ, ჯმნულმცა ვარ.

20. და მერმე სხუამან თქუა: ცოლი შევირთე და მის გამო ვერ ტელ-მეწიფების მისლვად.

21. და მოვიდა მონაჲ იგი² და უთხრა უფალსა თუსსა ყოველი ესე. მაშინ განრისხნა სახლისა უფალი იგი და ჰრქუა მონასა მას თუსსა: განვედ აღრე უბანთა და ყურეთა ქალაქისათა და გლახაკნი, უცხონი და ბრმანი და მკელობელნი შემოიყვანენ აქა.

22. და ჰრქუა მონამან მან: უფალო. იქმნა ბრძანებული შენი, და აღგილი არსლა.

23. და ჰრქუა უფალმან მან მონასა მას: განვედ გზათა ზედა და ფოლოცთა და აიძულე შემოსლვაჲ, რაჲთა აღივსოს სახლი ესე ჩემი.

24. ხოლო გეტყ⁴ თქუენ: არაჲინ მათგანმან კაცმან გემოდ იხილოს სერობისა მისგან ჩემისა.

25. და შეკრბებოდა მისა ერი მრავალი, და მიექცა და ჰრქუა მათ:

26. რომელი მოვალს ჩემდა და არა მოიძულოს მამაჲ თუსი და დედაჲ თუსი და ცოლი და შვილნი და ძმანი და დანი და მერმე კულად თავიცა თუსი, ვერ ტელ-ეწიფების მოწაფე ყოფად ჩემდა.

27. და რომელმან არა აღიღოს ჯუარი თუსი და შემომიდ ეს მე, ვერ ტელ-ეწიფების მოწაფე ყოფად ჩემდა.

28. ვისმე უკუე [თქუენ]განსა უნდ[ეს] [გო]დლისა შენება[ჲ], ა[რა]მე პირველად დაჯდესა და [ალი]რაცხოს, რაჲ-

1 აღრე D. 2 და] — D. 3 აღგილი E. 4 აღრე E, — D. 5 აიძულე D. 6 გეტყ D. 7 გამოდ D. 8 მისგან D. 9 მოწაფე ყოფად E.

1 მათა C. 2 იგი] ესე C.

DE

წლეს, უკუეთუ აქუს, რაათა კმა-ეყოს
აღსრულებადმდე,

29. ნუუკუეი დადვას საფუძველი¹ და
ვერ შეუძლოს აღსრულებად და ყოველ-
ნი რომელნი ჰხედვიდენ მას, იწყონ მი-
სა კიციხევადა

30. და თქუან, ვითარმედ: კაცმან აჰან
იწყო შწნებად² და ვერ უძლო აღსრუ-
ლებად.

31. ანუ რომელი მეუფე³ მიუვალნ
სხუასა მეუფესა⁴ ბრძოლად, არა-მე პირ-
ველად || დაჯდეს და განირაცხოს⁵,
უკუეთუ შემძლებელ არს ათითა ათასი-
თა⁶ შემთხუევადა ოციითა ათასითა მო-
მავალისა⁷ მის ზედა?

32. უკუეთუ არა, ვიდრე შორს-ლა
იყოს, მოციქული მიუვლინოს და მოი-
კითხოს იგი მშუღობით.

33. ეგრეცა ყოველმანვე თქუნგანმან
რომელმან არა იჯმნეს ყოვლისაგან მო-
ნაგებისა თვისისა, ვერ ჳელ-ეწიფების მო-
წაფე ყოფად⁸ ჩემდა.

34. კეთილ არს მარილი. უკუეთუ მა-
რილი⁹ იგი განქარდეს, რაათა დაიმა-
რილოს?

35. არცა ქუეყანასა, არცა სკორესა
სარგებელ არს, არამედ გარე¹⁰ განდევან
იგი. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად, ის-
მინენ!

C

[დე]ნი წარვდეს, [უკ]უეთუ აქუს¹, რაა-
თა კმა-ეყოს მ[ას], ვიდრე აღსრულე-
ბ[ად]მდე.

29. ნუუკუე[ი] დადვას სა[ფუ]ძველი და
ვერ [შეუძლო]ს აღსრულებად [და] ყო-
ველნი რომელნი ხედვი[დენ] მას, იწყონ
კიცი[ხე]ვადა მისა

30. და თქუან; [ვითარმედ]: კაცმახ
ამან [იწყო] შწნებად² და [ვერ შე]უძლო
აღს[რ]ულებად.

31. და ანუ მეუფე³, რომელი მი[უ]ვალნ
სხუას[ა] მე[უ]ფესა ბრძ[ო]ლად, არა-მე
პირ[ვე]ლად დაჯდეს და განირაცხოს,
[თუ]⁵ შესაძლებელ არს ათითა ათასი-
თა შემთხუევადა ოციითა ათასითა მომა-
ვალისა მის ზედა?

32. უკუეთუ არა, ვიდრე შორს-ლა
იყოს, მოციქული მიუვლინენს და მო-
იკითხოს იგი მშუღობით.

33. ეგრეცა ყოველმანვე თქუნგანმან,
რომელმან არა იჯმნეს ყოვლისაგან მო-
ნაგებისა თვისისა, ვერ ჳელ-ეწიფების მო-
წაფე ყოფად ჩემდა.

34. კეთილ არს მარილი იგი. უკუეთუ
მარილი იგი განქარდეს, რაათა დაიმა-
რილოს?

35. (არცა ქუეყანასა)⁴, არცა სკორე-
სა (სარგებელ არს)⁵, არამედ გარე გან-
დევან იგი. რომელსა ასხენ ყურნი სმენად,
ესმოდენ!

15

1. და იყენეს ყოველნი მეზუერენი და
კოდვილნი მახლობელად მისა და ისმენ-
დეს მისსა¹¹.

2. და ღრტვნიდეს ფარისეველნი და

1. და იყენეს ყოველნი მეზუერენი და
კოდვილნი მახლობელად მისა.

2. და ტრტვნიდეს ფარისეველნი და

1 საფუძველი D. 2 შენებად E. 3 მეუფე D. 4 მეფესა D. 5 განირაცხოს) განიზრახოს D.
6 ათასითასითა D. 7 ოცისა ათასისა მომავალისა E, მომავალსა D. 8 მოწაფე ყოფად E. 9 მა-
რი E. 10 გარე E. 11 მისა D.

1 შეიძლება „აქუნს“ იყოს. 2 შეწნებად C. 3 მოსალოდნელია „უკუეთუ“, მაგრამ ამის-
თვის ადგილი არ ეყოფოდა. 4 არცა ქუეყანასა — C. 5 სარგებელ არს) — C.

DF

C

მწიგნობარნი და იტყოდეს, ვითარმედ: ესე ცოდვილთა შეიწყნარებს და მათ თანა | ჰქამს და სუამს.

3. და ეტყოდა იგავსა ამას და ჰრქუა:

4. ვის თქუენგანსა კაცსა ეღვას ასი ცხოვარი და წარუწყმდეს ერთი მათგანი, არა-მე დაუტევნესა ოთხმეოც და ათცხრამეტნი¹ იგი უდაბნოსა ზედა და წარვიდეს წარწყმედულისა მისთჳს, ვიდრემდე ჰოვოს იგი?

5. და ჰოვოს რაჲ იგი, დაისუას მჯართა ზედა თჳსთა² სიხარულით;

6. და მო-რაჲ-ვიდეს იგი სახიდ, მოუწოდის მეგობართა და მოძმეთა და ჰრქჳს³ მათ: ჩემ თანა გიხაროდენ, რამეთუ ვპოვე ცხოვარი ჩემი წარწყმედული.

7. გეტყჳ თქუენ: ესრჳთ⁴ იყოს სიხარული ცათა შინა ერთისათჳს ცოდვილისა, რომელმან შეინანოს, ვიდრე-ლა ოთხმეოც და ათცხრამეტთა⁵ მართალთათჳს, რომელთა არა უქმს სინანული.

8. გინა დედაკაცი, რომელსა აქუნდეს ათი დრაქმჳ, რომელ არს სატირი, და წარწყმიდოს⁶ ერთი სატირი, არა-მე || აღანთოსა⁷ სანთელი და მოჰმართოს სახლი თჳსი⁸ და ეძიებდეს გულს-მოდგინედ, ვიდრემდე ჰოვოს იგი?

9. და ჰოვოს რაჲ, მოუწოდის მეგობართა და მოძმეთა და ჰრქუას მათ: ჩემ თანა გიხაროდენ, რამეთუ ვპოვე სატირი იგი, რომელი წარმიწყმდა⁹.

10. გეტყჳ თქუენ: ესრეთ იყოს სიხარული წინაშე ანგელოზთა ღმრთისათა ერთსა ზედა ცოდვილსა¹⁰, რომელმან შეინანოს.

11. მერმე ეტყოდა და ჰრქუა¹¹: კაცსა ვისმე ესხნეს ორ ძე¹².

იტყოდეს, ვითარმედ: ესე ცოდვილთა შეიწყნარებს და მათ თანა ჰქამს და სუამს..

3. და ეტყოდა მათ იგავსა ამას¹:

4. ვის თქუენგანსა კაცსა ეღვას ასი ცხოვარი და წარუწყმდეს ერთი მათგანი, არა-მე დაუტევნესა ოთხმეოც და აცხრამეტნი² იგი უდაბნოსა ზედა და წარვიდეს წარწყმედულისა მისთჳს, ვიდრემდის³ ჰოოს იგი?

5. და ჰოოს რაჲ იგი, დაისუას მჯართა თჳსთა ზედა სიხარულით;

6. და მო-რაჲ-ვიდეს იგი სახედ, მოუწოდოს მეგობართა და მოძმეთა და ჰრქუას მათ: ჩემ თანა გიხაროდენ, რამეთუ ვპოვე ცხოვარი ჩემი წარწყმედული..

7. გეტყჳ თქუენ: ესრეთ იყოს სიხარული ცათა შინა ერთსა ზედა ცოდვილსა, რომელმან შეინანოს, ვიდრე ოთხმეოც და აცხრამეტთა მათ მართალთა, რომელთა არა უქმს სინანული.

8. გინა დედაკაცსა, რომელსა აქუნდეს დრაქმჳ ათი, რომელ⁴ არს სატირი, რომელმან წარწყმიდოს დრაქმჳ ერთი, არა-მე აღანთოსა სანთელი და მოაგოს სახლი და ეძიებდეს გულს-მოდგინედ, ვიდრემდე ჰოოს იგი?

9. და ჰოოს რაჲ, მოუწოდის მეგობართა და მოძმეთა და ჰრქუას მათ: ჩემ თანა გიხაროდენ, რამეთუ ვპოვე დრაქმჳ იგი, რომელ წარწყმდა.

10. გეტყჳ თქუენ: ესრეთ იყოს სიხარული წინაშე ანგელოზთა ღმრთისათა ერთსა ზედა ცოდვილსა, რომელმან შეინანოს.

11. მერმე ეტყოდა და ჰრქუა: კაცსა ვისმე ესხნეს ორ ძე.

1 ოთხეოც და ცხრამეტნი D. 2 მჯართა თჳსთა ზედა E. 3 ჰქჳს D, ჰრქჳს (ჰრქუას) E. 4 ესრეთ D. 5 დ ცხრამეტთა D. 6 წარუწყმდეს E. 7 აღანთოს D. 8 თჳსი —D. 9 წარმეწყმიდა D. 10. ცოდვილისა D. 11 თქუა D. 12 ძე DE.
1 მას C. 2 პირველად „ცხრამეტნი“ დაუწერია და შემდეგ ზემოდან „ა“ დაუმატებია. 3 ეჳს C. 4 და რომელ C.

DE

12. და ჰრქუა უმრწემესმან მან მამასა თვისსა: მომეც მე, რომელი მხუდლების ნაწილი სამკვლარებელისაჲ. და განუყო მათ საცხორებელი იგი.

13. და შემდგომად არა მრავალთა დღეთა შეიკრიბა¹ ყოველი უმრწემესმან მან ძემან² და წარვიდა შორსა სოფელსა და მუნ განაზნია ნაყოფი იგი მისი, რამეთუ ცხონდებოდა³ არაწმიდად.

14. და ვითარცა წარწყმიდა ყოველივე მისი, იყო სიყმილი ძლიერი სოფელსა მას, | და იწყო მან მოკლებად.

15. და მივიდა და შეუღვა ერთსა⁴ მოქალაქესა მის სოფლისასა, ხოლო მან წარავლინა იგი ველად თვისა ძონად ღორთა.

16. და გული ეტყოდა განძლებად მუცლისა თვისსა⁵ რქისა მისგან, რომელსა იგი ჰამედ ღორნი, და არავინ ჰსცის⁶ მას.

17. განიზრახა თავსა თვისსა და თქუა: რაოდენთა სასყიდლით დადგინებულთა მამისა ჩემისათა ჰმატს პური, და მე აქა სიყმილითა წარეწყმდები.

18. აღვდგე, წარვიდე მამისა ჩემისა და ვრქუა: მამაო, ვცოდე ცად მიმართ და წინაშე შენსა,

19. და არლარა ღირს ვარ მე წოდებად ძედ შენდა. მყავ მე ვითარცა ერთი მუშაკთაგანი.

20. და აღდგა და მივიდა იგი მამისა თვისისა. და ვიდრე იგი შორს-ლა იყო, იხილა იგი მამამან თვისმან და შეეწყალა. და მირბოდა იგი და დაეარდა ქედსა ზედა მისსა და ამბორს-უყოფდა⁷.

21. || ჰრქუა მას ძემან² მან: მამაო, ვცოდე ცად მიმართ და წინაშე შენსა, და არლარა ღირს ვარ წოდებად ძედ შენდა.

C

12. და ჰრქუა მამასა თვისსა უმრწემესმან მან: მომეც მე ნაწილი სამკვლარებელისაჲ. და განუყო მათ საცხორებელი.

13. და შემდგომად არა მრავალთა დღეთა შეიკრიბა ყოველი უმრწემესმან მან ძემან და წარვიდა შორსა სოფელსა და მუნ განაზნია ნაყოფი მისი, რამეთუ ცხონდებოდა არაწმიდებით.

14. და ვითარცა წარწყმიდა მან ყოველივე მისი, იყო სიყმილი ძლიერი მას სოფელსა. და იწყო მოკლებად.

15. და სოფელსა ერთსა¹ მივიდა და შეეყო ერთსა მოქალაქეთაგანსა, ხოლო მან წარავლინა იგი ველად თვისა ძონად ღორთა.

16. და სწადინ აღესებად მუცლისა თვისისა რქისა მისგან, რომელსა ჰამედ ღორნი, და არავინ სცის მას.

17. მოდგა გონებასა თვისსა და თქუა. რადენთა მორეწეთა მამისა ჩემისათა გარდაერევის პური, და მე აქა სიყმილითა წარეწყმდები.

18. აღვდგე, წარვიდე მამისა ჩემისა და ვრქუა მას: მამაო, ვცოდე ცათა შინა და წინაშე შენსა,

19. და არა ღირს ვარ წოდებად შეილად შენდა. შემრაცხე მე ვითარცა ერთი მორეწეთა² შენთაგანი.

20. და აღდგა და მოვიდა მამისა თვისისა. და ვიდრე შორს-ლა იყო, იხილა იგი მამამან და შეეწყალა, და აღდგა და სრბით მიეგებვოდა და შეეხვა ყელსა მისსა, ამბორს-უყო.

21. და ჰრქუა მას ძემან: მამაო, ვცოდე ცათა შინა და წინაშე შენსა და არა ღირს ვარ წოდებად ძედ შენდა.

1 შეიკრიბა D. 2 ძმან D. 3 ცხონდებოდა D. 4 ერთა E. 5 თვისსა] —D. 6 სცის E. 7 ამბორს-უყოფდა E.

1 სოფელსა ერთსა] სოფლისა ერთსა C. 2 მორეწეთა C.

DF

C

22. ჰრქუა მამამან მისმან მონათა თქს-
თა: გამოიღეთ სამოსელი იგი პირველი
და შექმოსეთ მას და შეაცუთ¹ ბეჭედი
ჯელსა მისსა და ჯამლნი ფერჯთა მის-
თა.

23. და მოიბთ ზუარაჲი იგი მსუქანი
და დაკალოთ და ექამოთ და ვიხარებ-
დეთ,

24. რამეთუ ძმ ესე ჩემი მომკუდარ
იყო და განცოცხლდა, წარწყმედილ იყო
და იპოვა. და იწყეს განცხრომიად.

25. და იყო ძმ იგი მისი უხუცესი
ველსა გარე². და ვითარცა³ მოვიდოდა
და მიეახლა სახლსა მას, ესმოდა ჯმად
სიხარულისა და განცხრომისა.

26. და მოუწოდა ერთსა მონათაგანსა
და ჰკითხვიდა, ვითარმედ: რაჲ არს ესე?

27. ხოლო მან ჰრქუა მას, რამეთუ:
ძმად შენი მოსრულ არს და მამამან შენ-
მან დაკლა ზუარაჲი იგი ქაშებული, რა-
მეთუ ცოცხლებით | მოიყვანა იგი.

28. ხოლო იგი განრისხნა და არა უნ-
და შინა შესლვად. ხოლო მამად მისი
გამოვიდა და ჰლოცვიდა მას.

29. და მან მიუგო და ჰრქუა მამასა
თქსსა: აჲა ესერა ესოდენნი წელნი გმო-
ნენ შენ⁴ და არასადა მცნებასა შენსა
გარდაეჰკვედ; და მე არასადა მომეც თი-
კანი ერთი, რაჲთამცა მეგობართა ჩემთა
თანა ვიხარე.

30. და ოდეს ძმ ესე შენი მოვიდა,
რომელმან შექამა საცხორებელი შენი მე-
ძავეთა თანა, დაუკალ მას ზუარაჲი⁵ იგი
ქამებული.

31. ხოლო მან ჰრქუა მას: შეილო,
შენ მარადის ჩემ თანა ხარ, და ყოველი
ჩემი შენი არს.

32. ხოლო აწ მხიარულება და სიხა-
რული⁶ ჯერ-არს, რამეთუ ძმად⁷ ესე

22. ჰრქუა მამამან მონათა თქსთა: გა-
მოართეთ მაგას კუართი იგი წინაჲ და
შთააცუთ მაგას, მიეციეთ ბეჭედი ჯელსა
მაგისსა და ჯამლი ფერჯთა მაგისთა.

23 და მოიბთ ჯარი იგი უსხი და და-
კალოთ და ექამოთ და ვიშუებდეთ¹,

24. რამეთუ ესე ძმ ჩემი მომკუდარ
იყო და ცხომდა, წარწყმედულ იყო და
იპოვა. და იწყეს შუებად².

25. და იყო უხუცესი ძმ შისი აგა-
რაქსა. ვითარ ჰმოვიდოდა და მოეახლა
სახლსა მას, ესმა ჯმად სახიობისა და
პარით მემღერთა.

26. და მოუწოდა ერთსა მონათა მის-
თაგანსა და ჰრქუა: რაჲ არს ესე?

27. და მან ჰრქუა მას, რამეთუ: ძმად
შენი მოსლულ³ არს, და დაკლა ჯარი
იგი უსხი მამამან შენმან, რამეთუ ცო-
ცხალ იყო და იპოვა.

28. განრისხნა და არა უნდა შესლვის.
და მამად იგი გამოვიდა, ევედრებოდა
მას.

29. მიუგო და ჰრქუა მამასა მას მის-
სა: ესე რაჲდენნი წელნი არიან, ვინაჲთ-
გან გმონე შენ და არასადა გარდაგივედ
მცნებათა შენთა; თიკანი ერთი არასადა
მომეც მე, რაჲთამცა ვიხარე მეგობართა
ჩემთა თანა.

30. რაჲმას მოვიდა ძმ იგი შენი, რო-
მელმან შექამა საცხორებელი შენი მე-
ძავეთა თანა, დაუკალ მას ჯარი იგი უს-
ხი.

31. ჰრქუა მას: შეილო, შენ მარადის
ჩემ თანა ხარ და ყოველი, რაჲ ჩემი
არს, შენი არს.

32. არამედ შუებად და სიხარულად
ჯერ-არს, რამეთუ ძმად ესე შენი მო-

¹ შეაცუთ E. 2 გარძ E. 3 ვითარცა — E. 4 ესოდენი წელი გმონე შენ D. 5 ზუარაჲი D.
6 სიხული D (ესეც ჩამატებულია). 7 ძმა D.
1 ვიშუებდეთ C. 2 შუებად C. 3 ასეა.

D:

შენი მომკვლადარ იყო და განცოცხლდა, წარწყმედილ იყო და იპოვა.

C

მკვლადარ იყო და განცოცხლდა, წარწყმედილ იყო და იპოვა.

16

1. და ეტყოდა იესუ მოწაფეთადა: კაცი ვინმე იყო მდიდარი¹, რომელსა ესუა მნშ². და ესე შეასმინეს მას, ვითარმედ განაბნია ნაყოფი მისი.

2. და მოუწოდა და ჰრქუა მას: რაჲ არს, რომელი ესე მესმის || შენთჲს? მომეც მე სიტყუაჲ სამნოესა შენისაჲ, რამეთუ არღარა ველ-გეწიფების შენ ამიერიითგან მნობად.

3. ხოლო მნემან მან თქუა გულსა თჲსსა: რაჲ ვყო, რამეთუ უფალი ჩემი მიმიღებს³ სამნოსა ჩემსა? საქმედ არა ძალ-მიც, თხოვად⁴ მრცხუნისი.

4. აწ უწყი, რაჲ ვყო, რაჲთა რაჲჲმს გარდავდეგ მნობისაგან⁵, შემიწყნარონ⁶ მე სახლეულთა მათთა.

5. და მოუწოდა კაცად-კაცადსა, თანა-მდებსა უფლისა თჲსისასა, და ჰრქუა პირველსა მას: რაოდენი თანა-გაც უფლისა ჩემისაჲ?

6. ხოლო მან თქუა: ასი საწნეხელი ზეთისაჲ. და ჰრქუა: მიიღე ველით წერილი შენი და დაჯედ აღრე და დაწერე ერგასისი.

7. მერმე სხუასა ჰრქუა: შენ რაოდენი თანა-გაც? ხოლო მან ჰრქუა: ასი ოცდაათეული იფქლისაჲ. ჰრქუა მასცა: მიიღე ველით წერილი შენი და დაწერე ოთხმეოცი.

8. და აქო უფალმან მნშ⁷ იგი სიცრუისაჲ, რამეთუ გონიერად ყო. ხოლო ძენი⁸ ამის სოფლისანი უგონიერეს არიან უფროჲს ძეთა⁹ ნათლისათა | ნათესავსა შორის მათსა.

1. და ეტყოდა მოწაფეთა მათ: კაცი ერთ იყო მდიდარ და ესუა მას ეზოჲს მოძღუარ¹. და შეასმინეს იგი ვითარცა განმბნეველი ნაყოფთა მისთაჲ.

2. მოუწოდა² და ჰრქუა მას: რაჲ არს ესე, რომელ მესმის შენთჲს? მომეც რიცხვ სამნოესა შენისაჲ, რამეთუ არღარა ყოფად ხარ ჩემდა ეზოჲს მოძღუარ³.

3. თქუა ეზოჲს მოძღუარმან მან გულსა თჲსსა: რაჲ-მე ვყო, რამეთუ უფალი ჩემი მიმიღებს სამნოსა ჩემსა? საქმედ არა მიძლავს, თხოვად მრცხუნისი.

4. უწყი, რაჲ ვყო, რაჲთა, რაჲჲმს⁴ გარდავდეგ სამნოსა ამას, შემიწყნარონ⁵ მე სახლებსა მათსა.

5. და მოუწოდა თითოეულად⁶, ვის რაჲ თანა-ედეგა უფლისა მისისაჲ. ჰრქუა პირველსა მას: რაედენ-რაჲ თანა-გაც უფლისა ჩემისაჲ?

6. და მან ჰრქუა: ასი მარი ზეთი. და ჰრქუა მას: მიიღე წიგნი შენი და დაჯედ, დაწერე აღრე-აღრე ერგასისი.

7. მერმე ჰრქუა სხუასა: შენ რაედენი-რაჲ თანა-გაც? და მან ჰრქუა: ასი სათუელი⁷ იფქლი. და ჰრქუა მას: მიიღე წიგნი შენი და დაჯედ და დაწერე ოთხმეოცი.

8. და აქო უფალმან მნე იგი სიცრუისაჲ, რამეთუ გონიერად ყო. რამეთუ შვილნი ამის სოფლისანი უგონიერეს არიან უფროჲს შვილთა ნათლისათა ნათესავთა თჲსთა შორის.

1 მდარი E. 2 მნე D. 3 მიღებს D. 4 თხრობად D. 5 მნობისაგან | — E. 6 შემწყნარონ D. 7 მონაჲ DE. 8 ძენი იგი D. 9 ძეთა D.

1 მოძღუარ C. 2 მოლოწოდა C. 3 მოძღურ C. 4 რაჲჲმს C. 5 შემიწყნარონ. 6 თითო-ეულულად C. 7 სათუელი C.

DF

C

9. და მე გეტყვ თქუენ: ისხენით თა-ვისა თქუენისა მეგობარნი მამონაჲსა მი-მართ სიცრუვისა, რაჲთა, რაჲემს მოა-კლდეთ თქუენ ამიერ სოფლით, შეგი-წყნარნენ თქუენ საუკუნეთა მათ საყო-ფელთა.

10. სარწმუნოჲ იგი მცირესა¹ ზედა მრავალსა ზედაცა სარწმუნო² არს; და რომელი მცირესა ზედა ცრუ არს, მრავალსაცა ზედა ცრუ არს.

11. უკუეთუ³ სიცრუვისასა ამას მამონასა⁴ არა სარწმუნო იქმნეთ⁵, ქეშმარიტი იგი ვინ გარწმუნოს თქუენ?

12. და უკუეთუ სხვასა მას სარწმუნო არა იქმნეთ⁵, თქუენი იგი ვინ მოგცეს?

13. არავის მონასა ჳელ-წიფების⁶ ორთა უფალთა მონებად: ანუ ერთი სძულდეს და ერთი შეიყუაროს, ანუ ერთისაჲ თაჲს-იღვას და ერთი შეურაცხ-ყოს. ვერ ჳელ-წიფების ღმრთისა მონებად და მამონაჲსა.

14. ესმოდა ესე ყოველი ფარისეველთა, რამეთუ⁷ ვეცხლის მოყუარე⁸ იყენეს⁹ და შეურაცხ-ჰყოფდეს მას.

15. და ეტყოდა: თქუენ ხართ, რომელნი განიმართლებთ თავთა თჳსთა წინაშე კაცთა, ხოლო ღმერთმან იცნის გულნი თქუენნი, რამეთუ კაცთა შორის მალალი საძაგელ არს წინაშე ღმრთისა.

16. შჯული და წინაწარმეტყუელნი ვიდრე იოვანესამდე: მიერთგან სასუფეველი ღმრთისაჲ ეხარების და ყოველი ვინეჲ მისა მიმართ იიძულების⁹.

17. უადვილეს არს ცისა და ქუეყანისა წარსლვაჲ, ვიდრე-ლა შჯულისაგანი ერთი მოხატული დავრდომად.

9. და მე თქუენ გეტყვ: იყენით თა-ვებისა თქუენისა მეგობრებ ფასისაგან სიცრუვისა, რაჲთა, რაჲემს მოაკლდეს იგი, შეგიწყნარნენ თქუენ საყოფელთა მათ საუკუნეთა.

10. რომელი მცირესა ზედა სარწმუნო არს, მრავალსა ზედა სარწმუნო არს; და რომელი მცირესა ზედა ცრუ იყოს. მრავალსა ზედაცა ცრუ იყოს.

11. უკუეთუ აწ სიცრუესა მას მამონაჲსსა არა სარწმუნო იპოვენით, ქეშმარიტი იგი თქუენდა ვის ჰრწმუნენს?

12. და თუ უცხოსა მას არა სარწმუნო იქმნეთ, თქუენი იგი ვინ მოგცეს¹ თქუენ?

13. არავინ მონამან შეუძლის ორთა უფალთა მონებად, რამეთუ ერთი მოიძულოს და ერთი შეიყუაროს, ანუ ერთსა აღიღებდეს და ერთი შეურაცხ-ყოს. ვერ შეუძლოთ ღმრთისა მონებად და მამონაჲსა.

14. ვითარცა ესმა ესე ყოველთა მათ ფარისეველთა, რამეთუ ვეცხლის მოყუარე იყენეს, განკიცხეს იგი.

15. და ჰრქუა მათ: თქუენ ხართ, რომელნი განიმართლებთ თავთა თქუენთა წინაშე კაცთა, ხოლო ღმერთმან უწყნის გულნი თქუენნი, რამეთუ რომელი წინაშე კაცთა მალლოვ არს, პილწ არს წინაშე ღმრთისა.

16. შჯული იგი და წინაწარმეტყუელნი იოვანეს(ამდე)²: მიერთგან სასუფეველი ღმრთისაჲ ეხარების და ყოველივე მას ჰმძლავრობს.

17. ხოლო უადვილეს არს ცისა და ქუეყანისა წარსლვაჲ, ვიდრე არა შჯულისაგანი ერთი სასწაეული³ დავრდომად.

1 მცისა D. 2 სარმო D. 3 უკუთუ D. 4 მამონაჲსა D. 5 იქმნეთ D. 6 კელ-წიფის D. 7 რამეთუ] და E. 8 მოყუარე E. 9 იძულების DE.

1 მოკცეს C. 2. თითქო პირველად „იოვანესითგან“ დაუწერია და შემდეგ გადაუსწორებია. 3 სასწაეული C.

DE

C

18. ყოველმან რომელმან განუტევოს¹ ცოლი თვისი და შეირთოს სხუად, მან იმრუშა; და რომელმან განტევებული ქმრისაგან შეირთოს, მანცა იმრუშა.

19. კაცი ვინმე იყო მდიდარი და იმოსებოდა იგი ძოწუელითა და ბისონითა და იხარებდა დღითი-დღედ² ბრწყინვალედ.

20. გლახაკი ვინმე იყო, სახელით³ ლაზარე⁴, და ვერდომილ იყო წინაშე ბქეთა მისთა და ქუე ძურებოდა.

21. და | გული ეტყოდა განძღებად ნაბიქვეისა მისგან⁵ გარდამოცვენებული-სა⁶ ტაბლისაგან მის მდიდრისა. არამედ ძალღნიცა მოვიდოდეს და ჰლოშნიდეს წყლულებათა მისთა⁷.

22. იყო სიკუდილი გლახაკისად მის და მიიყვანა იგი ანგელოზთაგან წიაღთა აბრაჰამისთა. მოკუდა მდიდარიცა იგი⁸ და დაეფლა.

23. ჯოჯოხეთს შინა აღიხილნა თუალნი თვისნი, იყო რად იგი ტანჯვასა შინა, და იხილა აბრაჰამი შორით და ლაზარე⁴ წიაღთა მისთა.

24. და მან ვმა-ყო და თქუა: მამაო აბრაჰამ, შემიწყალე მე და მოავლინე ლაზარე, რადთა დააწოს მწუერვალი თითისა⁹ მისისად წყალსა და განაგრილოს ენად ჩემი, რამეთუ ვიტანჯები მე აღითა ამით ცეცხლისადთა.

25. ხოლო აბრაჰამ ჰრქუა მას: შეილო, მოიგსენე, რამეთუ მიიღე კეთილი შენი ცხორებასა შენსა, და ლაზარე ეგრევე ბოროტი. და აწ ესერა ესე აქა ნუგეშინის-ცემულ არს, || ხოლო შენ იტანჯები.

26. და ამის ყოველსა თანა შორის ჩუენსა და შენსა დანახეთქი დიდი და-

18. ყოველმან, რომელმან განუტევოს ცოლი თვისი და სხუად შეირთოს, იმრუშოს; და რომელმან განტევებული შეირთოს, მან იმრუშოს.

19. კაც ერთ ვინმე იყო მდიდარ და იმოსებოდა ძოწუელითა¹ და ზეეზითა და იხარებდა მარადის ბრწყინვალედ.

20. და გლახაკიცა ვინმე იყო, სახელით ლაზარე, და ვერდომილი იდვა ბქეთა თანა მისთა დამლიერებული.

21. და სწადინ განძღობად ნაბიქვეისა მისგან, რომელი გარდამოვარდის ტაბლისაგან მის მდიდრისადასა, არამედ ძალღნიცა ჰლოშნიდეს ზუზლასა მისსა.

22. და იყო ვითარ მოკუდა გლახაკი იგი, და მიიქუეს იგი ანგელოზთა წიაღთა აბრაჰამისთა, მოკუდა მდიდარი იგიცა და დაეფლა.

23. და ჯოჯოხეთით აღიხილნა თუალნი² თვისნი, ვიდრე იგი იყო ტანჯვასა შინა, იხილა აბრაჰამი შორით და ლაზარე წიაღთა მისთა.

24. და მან ვმა-ყო და თქუა: მამაო აბრაჰამ, შემიწყალე მე და მოავლინე ლაზარე, რადთა დააწოს წუერი³ თითისა მისისად წყალსა და განაგრილოს ენასა ჩემსა, რამეთუ ვიარები აღსა მას შინა.

25. და ჰრქუა მას აბრაჰამ: შეილო⁴, მოიგსენე, რამეთუ მიიღე კეთილი ცხორებასა შენსა, და ლაზარე ეგრევე ძვრნი⁵ იგი. აწ ესერა (ესე)⁶ აქა ნუგეშინის-ცემულ არს და შენ მანდა იარები.

26. და ზედა ამის ყოველსა მთხრებლ დიდ არს შორის ჩუენსა და თქუენსა.

1 განუტევოს D. 2 დღითი-დღედ — E. 3 სახლით D. 4 ლაზარე E. 5 ნაბიქვეისაგან D. 6 გარდამოცვენებულისა D. 7 წყლულებასა მას მისსა D. 8 იგი — D. 9 თითისა D.

1 წოწუელითა C. 2 თაღნი C. 3 წუერი C. 4 შკლო C. 5 ჯერ დაუწერია „ძურნი“ (ძოჯრნი) და შემდეგ „ო“ ამოუშლია. 6 ეხე — C.

DE

C

მტკიცებულ არს, რადთა რომელთა უნდეს წიაღსლვად ამიერ თქუენდა, ვერ ჰელ-ეწიფების, არცა მაგიერ ჩუენდამო წიაღ-მოსლვად¹.

27. ხოლო მან თქუა: გლოცავ-შენ, მამო, მიავლინე ეგე სახლსა მამისა ჩემისასა,

28. რამეთუ მისხენ ხუთნი ძმანი, რად-თა აუწყოს მათ, და არა მოვიდენ იგი-ნიცა აღგილსა ამას სატანჯველისასა.

29. ჰრქუა მას აბრაჰამ: ჰქონან მოსე² და წინაწარმეტყუელნი, ისმინელ მათი.

30. ხოლო მან ჰრქუა: არა, მამო აბრაჰამ, არამედ უკუეთუ ვინმე მკუდრე-თით მივიდეს მათა, შეინანონ³.

31. ჰრქუა მას აბრაჰამ: უკუეთუ მოსესი და წინაწარმეტყუელთა არა ისმი-ნეს, არცაღა, მკუდრეთით თუ ვინმე აღ-დგეს, ჰრწმენეს მათ.

და თუ ვისმე უნდეს ამიერ წიაღსლვად თქუენდა, ვერ წიაღლდენ, და არცა მა-გიერნი წიაღ-ჩუენდამო-სლვად.

27. და ჰრქუა: აწ გევედრები შენ, მა-მო ჰ აბრაამ, რადთა მიავლინო ეგე სა-ხელ მამისა ჩემისა.

28. არიან მუნ ჩემნი ძმანი ხუთნი, არ-წმუნოს მათ, რადთა არა მოვიდენ იგი-ნიცა აღგილსა ამას სატანჯველისასა.

29. და თქუა აბრაჰამ: ჰქონან მოსე და წინაწარმეტყუელნი, მათი ისმინენ.

30. და მან ჰრქუა: არა, მამო აბრა-ამ, გარნა მკუდრეთით თუ ვინმე მივი-დეს მათა, და შეინანონ.

31. და ჰრქუა მას: უკუეთუ მოსესი და წინაწარმეტყუელთა არა ისმინონ, და-ლათუ მკუდრეთით¹ ვინმე აღდგეს, არავე ჰრწმენეს.

17

1. ჰრქუა იესუ მოწაფეთა თვსთა: შე-უგვანებელ არს¹ საცთურისა არა მოსლვად, ხოლო ვად, ვისგან მოვიდეს!

2. უადვილეს არს მისა, უკუეთუმცა ლოდიქვილისად ზედა ედვა ქედსა და შთავრდომილ იყო ზღუასა, ვიდრე არა დაბრკოლებასა ერთსა ამას მცირეთა-ვანსა.

3. არამედ ეკრძალებით თავთა თქუენ-თა. უკუეთუ შეგცოდოს შენ ძმამან შენ-მან, შეპრისხენ მას; და უკუეთუ შეინა-ნოს, მიუტევე მას.

4. დალათუ შვდ გზის შეგცოდოს შენ და შვდ გზის² მოაქციოს და გრქუას შენ: შევიანე, მიუტევე მას.

5. ჰრქუეს მოციქულთა უფალსა: შე-მძინე³ ჩუენ სარწმუნოებაჲ!

1. ჰრქუა მოწაფეთა მათ თვსთა: არა ეგების არა მოსლვად საცთურისად, ხო-ლო ვად მისა, რომლისა ძლით მოვიდეს!

2. უადვილესმცა იყო, ქვად ფქვისად² დამოეკიდა ყელსა მისსა და შთა-მცო-ვარდა ზღუასა, ვიდრე არა ერთისა მათ მცირეთავანისა დაბრკოლებასა.

3. ხ³ ეკრძალებით თავთა თქუენთა. უკუეთუ ცოდოს ძმამან შენმან, შეპრი-სხენ მას; და თუ შეინანოს, მიუტევე მას.

4. და თუ შვდ გზის დღესა შინა შე-გცოდოს შენ და შვდ³ გზისეე მოიქცეს შენდა და თქუას: ვინანი³, მიუტევე მას.

5. და რქუეს³ მოციქულთა მათ: შე-მძინე ჩუენ სარწმუნოებაჲ!

1 წიაღსლვად E. 2 მოსე E. 3 ... მივიდეს, მათ შეინანონ E. 4 არს არს E. 5 გზის D. 6 შემძინენ DE.
1 მკუდრეთით] + თუნ C. 2 ქვისად C („ფ“ შემდგ მიუწერია წინ: ფქვისად = ფქვილისად?). 3 შვდ C. 4 ვანი C. 5 ასეა.

DE

C

6. ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთო გაქუს | სარწმუნოებება ვითარცა მარცხალი მდო-
გვსაჲ, არქუთმცა ლელუსულელსა ამას: ალი-
ფხუერ და დაენერგე ზლუასა შინა,
და ისმინამცა თქუენი.

7. ვისმე თქუენგანსა ესუას მონაჲ
მწველი¹ გინა მწყემსი, რომელიმცა მო-
ვიდა ველით და მეყსელად ჰრქუა მას:
წარმოკედ და დაჯედ!

8. არამედ ჰრქუას მას: მზა-მიყავ
მე, რადთა ვისერო, და მოირტყენ და
მსახურებდ || მე, ვიდრემდე ვჰამო და
ესუა, და ამისა შემდგომად ჰამე და სუ
შენცა.

9. ნუუკუე მადლ-იპყრას მონისაჲ მის,
რამეთუ ყო ბრძანებდა მისი? არა ვჰგონებ.

10. ეგრეცა თქუენ, ოდეს ჰყოთ ბრძა-
ნებული თქუენდა, თქუთ, ვითარმედ: მო-
ნანი უჰმარნი ვართ²; რომელი თანა-
გუედვა³ ყოფად, ვყავთ.

11. და იყო მისლევასა მას მისსა იე-
რუსალმდ და თავადი განვიდოდა შო-
რის სამარიასა და გალილევასა.

12. და შე-რად-ვიდა იგი დაბასა რო-
მელსამე, მოეგებოდეს⁴ მას ათნი კე-
თროგანნი კაცნი, რომელნი დადგეს შო-
რის

13. და აღიმალღეს ვჰამე მათი და
იტყოდეს: იესუ მოძღუარ, შემძწყალენ
ჩუნენ!

14. და თავადმან ვითარცა იხილნა
იგინი, ჰრქუა მათ: წარვედით და ურუე-
ნენით⁵ თავნი თქუენნი მდღელთა. და
იყო ვითარ წარ-ოდენ-ვიდეს იგინი მის-
გან, განწმიდნეს კეთროვნებისა მისგან.

15. ხოლო ერთმან მათგანმან იხილა
რად, რამეთუ განიკურნა, მიიქცა და
ჰმითა დიდითა აღიდებდა ღმერთსა.

6. და ჰრქუა უფალმან: უკუეთო გა-
ქუნდეს სარწმუნოებება მდოგვს მარცხულ
ოდენ და ჰრქუათ ლელუსა ამას: ალი-
ფხუერ და დაენერგე ზლუასა, და ისმი-
ნოს თქუენი.

7. ვისმე თქუენგანსა ესუას მონაჲ,
წნიდეს ანუ მწყსიდეს, რომელი ვითარ-
ცა შემოვიდეს ველით, ჰრქუას-მე მას:
ადრე-ადრე წარმოკედ, ინაჯ-იდგ!

8. არამედ ესრე სამე ჰრქუას მას: მზა-
მიყავ, რად ვჰამო, და წარმოკედ, სარ-
ტყელი შეირატყ.¹ და მსახურე, ვიდრე-
მდის ვჰამო და ესუა, და ჰამე და სუ
შენცა.

9. ნუთუ მადლ რად იპყრას მონისაჲ
მის, რამეთუ ყო ყოველი იგი ბრძანე-
ბული?

10. ეგრეცა თქუენ, რაჲმს ჰყოთ ყო-
ველი იგი ბრძანებული თქუენდა მიმართ,
თქუთ, ვითარმედ: მონანი უჰმარნი ვართ;
რად თანა-გუედვა ყოფად, ვყავთ.

11. და იყო მისლევასა მისსა იერუსა-
ლმდ² და თუთ განვიდოდა შორის სა-
მარიასა და გალილევასა.

12. და ვითარ შევიდოდა დაბასა რო-
მელსამე, შეემთხვნეს³ მას ათნი კაცნი
განბოკლებულნი, რომელნი დადგეს შო-
რით,

13. აღიმალღეს ვჰამე და იტყოდეს:
იესუ მოძღუარ, შეგწყალენ⁴ ჩუნენ!

14. და ვითარცა იხილნა იგინი, ჰრქუა
მათ: მივედით, ურუენენით თავნი მდღელ-
თა მათ. და იყო ვითარცა წარვიდეს,
მუნქუესვე განწმიდნეს.

15. და ერთმან მათგანმან ვითარცა
იხილა, რამეთუ განიკურნა, მიიქცა მუნ-
კე და აღიდებდა ღმერთსა.

1 მწველი] მყევალი DE. 2 ვართ უჰმარნი E. 3 თანა-გუედვა D. 4 და მოეგებოდეს E.
5 ურუენეთ D.

1 შერირატყ C. 2 იმლმდ C. 3 შეემთხვნეს C. 4 შეგუწყალენ C.

DE

C

16. და დავარდა წინაშე ფერქთა | მის-
თა და ჰმადლობდა მას. და ესე იყო
სამარიტელი.

17. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: არა
ათნივე განიკურნენინი? და ცხრანი იგი
სადა არიან?

18. ვერ იპოვნეს ეგოდენ, რადამცა
მოაქციეს და მიჰცეს² დიდებამ ღმერთ-
სა, გარნა უცხო თესლი ხოლო ესე.

19. და ჰრქუა მას: აღდეგ და წარ-
ვედ! სარწმუნოებამან³ შენმან⁴ გაცხოვ-
ნა შენ.

20. ჰკითხეს მას ფარისეველთა: ოდეს-
მე მოიწიოს სასუფეველი ღმრთისად? მი-
უგო მათ იესუ და ჰრქუა: არა მოვიდეს
სასუფეველი ღმრთისად ზმნით;

21. არცა თქუან: აჰა აქა, ანუ იქი.
აჰა ეგერა სასუფეველი ღმრთისად შო-
რის თქუენსა არს.

22. და ჰრქუა მოწაფეთა თვსთა: მო-
ვლენან დღენი, ოდეს გული გითქუმი-
დეს თქუენ დღეთათჳს ძისა კაცისათა
ხილვად და არა იხილოთ.

23. და გრქუან თქუენ: აჰა აქა არს,
და: აჰა იქი არს, ნუ განხუალთ.

24. რამეთუ ვითარცა ელვაჲ რად გა-
მოჩნდის კილითგან ცისად⁵ და ბრწყყ-
ნან ვიდრე კილედმდე მისა, ეგრცთ⁶ იყოს
ძმ კაცისად დღეთა⁷ მისთა.

25. ხოლო პირველად ჯერ-არს მისა
ფრიად ვნებად და შეურაცხ-ყოფად || ნა-
თესავისა ამის.

26. და ვითარცა-იგი იყო დღეთა ნო-
ვისთა, ეგრეთ იყოს დღეთა⁷ მათ ძისა
კაცისათა:

27. ჰამდეს და⁸ სუმიდეს, იქორწინე-
ბოდეს და განჰქორწინებდეს ვიდრე

16. დავარდა ზედა პირსა თვსსა ფერქ-
თა თანა მისთა და ჰმადლობდა მას. და
თუთ იგი იყო სამარიტელ.

17. მიუგო იესუ და ჰრქუა: არა ესე-
ნი ათნი განწმინდნეს? აწ ცხრანი იგი
სადა არიან?

18. რამეთუ არა იპოვნეს მოქცევად
და დიდებისა მიცემად ღმრთისა, გარნა
უცხო თესლი ესე ხოლო.

19. და ჰრქუა მას: აღდეგ და წარ-
ვედ! სარწმუნოებამან შენმან გაცხოვ-
ნა შენ.

20. ვითარცა ჰკითხეს ფარისეველთა
მათ, ვითარმედ: ოდეს მოვიდეს სასუფე-
ველი ღმრთისად, მიუგო მან და ჰრქუა:
არა მოვიდეს სასუფეველი ღმრთისად
ზმნით¹;

21. და არა თქუან, ვითარმედ: აჰა
ესერა აქა არს, გინა თუ მუნ, რამეთუ
აჰა ესერა სასუფეველი ღმრთისად თქუენ
თანა არს.

22. ჰრქუა მოწაფეთა მათცა: მოვი-
დენ დღენი, და გწადოდის თქუენ ხილ-
ვად დღე ერთი დღეთაგან ძისა კაცისა-
თაჲ და ვერ იხილოთ.

23. და თუ გრქუან თქუენ, ვითარ-
მედ: აჰა ესერა (აქა)² არს, გინა თუ მუნ,
ნუ გრწამნ.

24. რამეთუ ვითარცა ელვაჲ რად გა-
მობრწყყინებულ ცათა შინა ქუეშე ცასა
გამობრწყყინდის, ეგრეთა ძე კაცისად
დღესა მას თვსსა.

25. ხოლო პირველად ჯერ-არს მისა
ფრიად ვნებაჲ და შეურაცხებაჲ ნათესა-
ვისა ამის.

26. და ვითარცა-იგი იყო დღეთა მათ
ნოვისთა, ეგრე იყოს დღეთა მათ ძისა
კაცისათა:

27. ჰამდეს, იქორწინებოდეს და გან-
ჰქორწინებდეს ვიდრე დღედმდე შესვლად

1 განიკურნნესა E. 2 მისცეს E. 3 სარწმუნოებამან E. 4 შენ (შ'ნ) D. 5 ცისათა D.
6 ეგრეთ D. 7 დღეთა E. 8 და] —D.
1 ზმნით] სმნით C. 2 აქა] —C.

DE

C

დღედმდე შესვლად ნოვესა კიდობნად¹. და მოიწია წყლით არღუნაჲ იგი და წარწყმიდნა ყოველნი.

28. და ეგრეთვე² ვითარცა-იგი იყო დღეთა ლოთისთა: კამდეს და ჰსუმიდეს³, იყიდდეს და განჰყიდდეს, ნერგსა ასხმიდეს და აშენებდეს;

29. და რომელსა დღესა განვიდა ლოთ სოდომით, აწუმა⁴ ცეცხლი და წუნწუბი და წარწყმიდნა ყოველნი;

30. ეგრეთვე იყოს დღე⁵ აგი, ოდეს ძე კაცისაჲ გამოჰჩნდეს.

31. მას დღესა შინა რომელი იყოს ერდოსა ზედა და ქურჭელი⁶ მისი სახლსა შინა, ნუ გარდამოვალნ ალებად მისა; და რომელი იყოს ველსა გარე, ნუ მოიქცევინ კუალად.

32. მოივსნეთ ცოლისაჲ მის ლოთისნი⁶.

33. რომელსა უნდეს თავისა თვისსა⁷ განრინებაჲ, წარიწყმიდოს იგი; და რომელმან წარიწყმიდოს, მან აცხოვნოს იგი.

34. გეტყვ თქუნ: მას ღამესა | ორნი იყენენ ცხედარსა ერთსა: ერთი იგი წარიტაცოს⁸, და ერთი იგი დაეტევოს⁹;

35. ორნი ფქვილდენ ფქვილსა¹⁰. ერთად: ერთი იგი¹¹ წარიტაცოს⁸, და ერთი იგი¹¹ დაშთეს.

36.

37. და მიუგეს და ჰრქუეს მას: ვიდრე, უფალო? ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: სადაცა ვორცნი¹², მუნცა¹³ ორბები შეკრბეს.

ნოესა კიდობანსა მას. და მოიწია წყლით არღუნაჲ და წარწყმიდნა ყოველნი.

28. და ეგრეთვე ვითარცა იყო დღეთა ლოთისთა: კამდეს და სუმიდეს, იყიდდეს და განჰყიდდეს, ნერგსა ასხმიდეს და აშენებდეს;

29. და რომელსა დღესა გამოვიდა ლოთ სოდომით, აწუმა ზეცით ცეცხლსა და წუმწუბი და წარწყმიდნა ყოველნი;

30. ეგრე იყოს დღე იგი, ოდეს ძე კაცისაჲ გამოცხადნეს.

31. მას დღესა შინა რომელი იყოს ერდოსა ზედა და ქურჭელი მისი სახლსა შინა, ნუ გარდამოვალნ ალებად რაჲსამე; და რომელი ველსა გარე, ნუ უქმოიქცევინ კუალად.

32. მოივსნეთ ცოლისა ლოთისნი.

33. რამეთუ რომელსა უნდეს თავისა თვისსა განრინებაჲ, წარიწყმიდოს იგი; და რომელმან წარიწყმიდოს, მან აცხოვნოს იგი.

34. გეტყვ თქუნ: ორნი იყენენ ცხედარსა ერთსა: ერთი იგი წარიტაცოს, და ერთი დაეტევოს;

35. ორნი ფქვილდენ ერთად: ერთი იგი წარიტაცოს, და ერთი იგი დაშთეს.

36.

37. და მიუგეს და ჰრქუეს: ვიდრე, უფალო? ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: სადაცა ვორცნი, მუნცა ორბები შეკრბეს.

18

1. ეტყოდა მათ იგავსაცა, ვითარ-იგი ჯერ-არს მათა მარადის ლოცვაჲ და რაჲთა არა ეწყინებოდის ლოცვასა შინა.

1. ეტყოდა მათ იგავსაცა, ვითარ-იგი ჯერ-არს მარადის მათდა ლოცვაჲ და არა მოწყინებაჲ ლოცვასა შინა.

1 კიდობანად D. 2 ეგრეთვე D. 3 სუმიდეს E. 4 აწუმა D. 5 ქურჭელი D. 6 ლოთისა D (მერმე უცდაა გაესწორებინა: ლოთისი). 7 თვისსა E. 8 წარიტაცოს E. 9 დაეტევოს D. 10 ფქვილსა —D. 11 იგი —E. 12 ვორცი E. 13 მუცა D.

DE

C

2. და ეტყოდა: მსაჯული ვინმე იყო ქალაქსა შინა, ღმრთისა არა ეშინოდა და კაცთაგან არა ჰრცხუენოდა.

3. და ქურივი იყო მასვე ქალაქსა. და მოვიდის მისა და ეტყუნ: მისაჯე მე წინამოსაჯულისაგან ჩემისა.

4. და არა ისმინის მისი ვიდრე რომლად ეამადმდე. ამისა შემდგომად თქუა გულსა თუსსა: და ლათუ ღმრთისა არა მეშინის და არცა კაცთაგან მრცხუენის,

5. ამისთჳს, რამეთუ შრომასა¹ შემახუედრებს მე მარადის ქურივი ესე, უსაჯო მას, რათა არა მარადის მოვიდოდის და მაწყინებდეს მე.

6. და ჰრქუა მათ უფალმან: ისმინეთ აწ, რასა||-იგი მსაჯული სიცრუვისაჲ იტყვს.

7. ხოლო ღმერთმან არა-მე ყოსა შურის-გებაჲ რჩეულთა მისთაჲ, რომელნი ღალადებენ მისა დღე² და ღამე³, და სულ-გრძელ არს მათ ზედა?

8. გეტყვ თქუენ: ყოსა შურის გებაჲ მათთჳს აღრე⁴. ხოლო მო-რად-ვიდეს ძმ კაცისაჲ, პოვოს-მეა სარწმუნოებებაჲ ქუეყანასა ზედა?

9. თქუა ვიეთამე⁵ მიმართ იგავი ესე, რომელნი ესევენ თავთა თუსთა, ვითარმედ მართალ არიან და შეურაცხ-ჰყოფდეს სხუათა,

10. ვითარმედ: ორნი კაცინი აღვიდოდეს ტაძარსა მას ლოცვად: ერთი ფარისეველი და ერთი მეზუერ⁶.

11. ფარისეველი იგი წარდგა და ამას ილოცვიდა თუსაგან: ღმერთო, გამდლობ შენ, რამეთუ არა ვარ ვითარცა სხუანი კაცინი მტაცებელ, ცრუ, მემრუშ⁷, გინა ვითარცა ესე მეზუერ⁶,

12. ვიმარხავ ორ გზის შაბათსა⁸ ში-

2. და ეტყოდა: მსაჯული ვინმე იყო ქალაქსა შინა, ღმრთისა არა ეშინოდა და კაცთაგან არა ჰრცხუენოდა¹.

3. და ქურივი ვინმე იყო მასვე ქალაქსა შინა. და მოვიდის მისა და ეტყუნ: მისაჯე მე წინამოსაჯულისაგან ჩემისა.

4. და არა ისმინის მისი ვიდრე რომლად ეამადმდე. ამისა შემდგომად თქუა გულსა თუსსა: და ლათუ ღმრთისა არა მეშინის და კაცთაგან არა მრცხუენის²,

5. ამისთჳს, რამეთუ შრომასა მახუედრებს³ მე მარადის ქურივი ესე, უსაჯო მას, რათა არა მოვიდოდის და მაწყინებდეს მე.

6. და ჰრქუა მათ უფალმან: ისმინეა, რასა-იგი მსაჯული სიცრუვისაჲ იტყვს.

7. ხოლო ღმერთმან არა-მე ყოსა შურის-გებაჲ რჩეულთა მისთაჲ, რომელნი ღალადებენ მისა დღე და ღამე, და სულ-გრძელ არს მათ ზედა?

8. გეტყუ თქუენ: ყოსა შურის-გებაჲ მათთჳს აღრე. ხოლო მო-რად-ვიდეს ძე კაცისაჲ, პოოს-მე რაჲ სარწმუნოებებაჲ ქუეყანასა ზედა?

9. თქუა ვიეთამე მიმართ იგავი ესე, რომელნი ესევენ თავთა თუსთა, ვითარმედ მართალ არიან და შეურაცხ-ჰყოფენ სხუათა,

10. ვითარმედ: ორნი კაცინი აღვიდოდეს ტაძარსა მას: ერთი ფარისეველი და ერთი მეზუერ⁴.

11. ფარისეველი იგი წარდგა და ამას ილოცვიდა: ღმერთო, გამდლობ შენ, რამეთუ არა ვარ ვითარ სხუანი კაცინი მტაცებელ, ცრუ, მემრუშ⁷ გინა ვითარ ესე მეზუერ⁶,

12. ვიმარხავ ორ გზის შაფათსა ში-

1 ასეა. 2 დღე DE. 3 ღამე E. 4 აღრე E. 5 ვიეთა D. 6 მეზუერ D. 7 მემრუშ E. 8 შაბათსა D.
1 ჰრცხუენოდა C. 2 მრცხუენის C. 3 მახუედრებს C. 4 მეზუერ C. 5 მეზუერე C.

DE

C

ნა და ათეულსა შვესწირავ ყოვლისაგან მონაგებისა ჩემისა¹.

13. ხოლო მეზუერ² იგი შორს დგა და ვერ იკადრებდა თულთაცა ზეცად აღხილვად, არამედ იცემდა მკერდსა³ და იტყოდა: უფალო, მილხინე მე⁴, ცოდვილსა⁵ ამას.

14. | გეტყვ თქუენ: გარდამოვიდა ესე განმართლებული, ვიდრე ფარისეველი იგი, რამეთუ რომელმან აღიმალღოს თავი თვისი, იგი დამდაბლდეს; და რომელმან დაიმდაბლოს თავი თვისი, იგი აღმალდეს⁶.

15. მოჰპურიდეს მას ყრმებსა, რადთა მიეახლნენ მას. და ვითარცა იხილეს მოწაფეთა, აყენებდეს მათ.

16. ხოლო იესუ მოუწოდა მათ და ჰრქუა: აცადეთ ყრმებსა მაგას მოსლვად ჩემდა და ნუ აყენებთ მაგათ⁷, რამეთუ ეგვევითართა⁸ არს სასუფეველი ღმრთისაჲ.

17. ამენ გეტყვ თქუენ: რომელმან არა შეიწყნაროს სასუფეველი ღმრთისაჲ ვითარცა ყრმაჲ, ვერ შევიდეს მას.

18. და ჰკითხა ვინმე მას მთავარმან და ჰრქუა: მოძღუარო სახიერო, რაჲ საქმ⁹ ვქმნე¹⁰, რადთა ცხორებდა საუკუნოჲ დავიმკვდრო?

19. ჰრქუა მას იესუ: რაჲსა მეტყვ მე სახიერით? არავინ არს სახიერ, გარნა მხოლოდ ღმერთი.

• 20. მცნებანი იცნი: ნუ იმრუშებ, ნუ კაც-ჰკლავ, ნუ იპარავ, ნუ ცილსა ჰსწამებ¹¹, პატივ-ეც მამასა¹² შენსა და ღელასა შენსა.

21. ხოლო მან თქუა: ეგე ყოველი დამიმარხავს სიყრმით ჩემითგან.

22. ესმა რაჲ ესე იესუს, ჰრქუა მას:

ნა, ათეულსა შვესწირავ ყოვლისაგან მონაგებისა ჩემისა.

13. ხოლო მეზუერ¹ იგი შორს დგა და არა იკადრებდა თულთაცა² ზეცად აღხილვად, არამედ იცემდა მკერდსა და იტყოდა: უფალო, მილხინე მე ცოდვილსა ამას.

14. გეტყუ თქუენ: გარდამოვიდა იგი განმართლებული სახედ თვისა, ვიდრე ფარისეველი იგი, რამეთუ რომელმან აღიმალღოს თავი თვისი, იგი დამდაბლდეს; და რომელმან დაიმდაბლოს თავი თვისი, იგი ამალდეს.

15. მოჰპურიდეს მას ყრმებსა, რადთა მიეახლნენ მას. და ვითარცა იხილეს მოწაფეთა, აყენებდეს მათ.

16. ხოლო იესუ მოუწოდა მათ და ჰრქუა: აცადეთ ყრმათა მაგათ მოსლვად ჩემდა და ნუ აყენებთ მაგათ, რამეთუ ეგვევითართაჲ არს სასუფეველი ღმრთისაჲ.

17. ამენ გეტყვ თქუენ: რომელმან არა შეიწყნაროს სასუფეველი ღმრთისაჲ ვითარცა ყრმაჲ, ვერ შევიდეს მას.

18. და ჰკითხა ვინმე მთავარმან და ჰრქუა: მოძღუარო სახიერო, რაჲ საქმე ვქმნე³, რადთა ცხორებდა საუკუნოჲ დავიმკვდრო⁴?

19. ჰრქუა მას იესუ: რასა მეტყუ მე სახიერით⁵? არავინ არს სახიერ, გარნა მხოლოდ ღმერთი.

20. მცნებანი იცნი: ნუ იმრუშებ, ნუ კაც-ჰკლავ, ნუ იპარავ, ნუ ცილსა სწამებ, პატივ-ეც მამასა შენსა და ღელასა შენსა.

21. ხოლო მან ჰრქუა: ეგე ყოველი დამიმარხავს სიყრმით ჩემითგან.

22. ესმა რაჲ ესე იესუს, ჰრქუა მას:

1 ჩემისა] —E. 2 მეზუერე D. 3 მკერ D. 4 მე] —E. 5 ცოდ[ცოდვილსა D. 6 ამა-
ლდეს D. 7 მაგათ] —E. 8 ევევითართა E. 9 საქმე D. 10 ვქმნა D. 11 სწამებ E. 12 მამას D.

1 მეზუერე C. 2 თულთაცა. 3 ვქმნე C. 4 დავიმკვდრო C. 5 სახიერი[ერით C.

DE

C

ერთი-ლა¹ გაკლს შენ: ყოველი, რადცა გაქუს, განყიდე და მიეც გლახაკთა და გაქუნდეს საუნჯე² ცათა შინა და მოვედ და შემომიდეგ მე.

23. და ვითარცა ესმა ესე მას, მწუხარე³ იქმნა, რამეთუ იყო იგი მდიდარ ფრიად.

24. ვითარცა იხილა იგი იესუ, თქუა: ვითარ ძნიად შევიდენ სასუფეველსა ღმრთისასა, რომელთა აქუნდეს საფას⁴!

25. უადვილეს არს მანქანის საბელი ჭურელსა ნემსისასა განსლვად, ვიდრე მდიდარი სასუფეველსა ღმრთისასა შესლვად.

26. ხოლო რომელთა-იგი ესმა, ჰრქუეს: და ვის-მე ზელ-ეწიფების ცხორებად?

27. მიუგო იესუ და ჰრქუა: შეუძლებელი კაცთაგან შესაძლებელ არს ღმრთისა მიერ.

28. ჰრქუა მას პეტრე: აჰა ესერა ჩვენ დაუტევით ყოველივე თჳსი და შეგიდევით⁵ შენ.

29. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: ამენ გეტყვ თქვენ, რამეთუ არაეინ არს, რომელმან დაუტევა სახლი გინა მამა გინა დედა გინა ძმანი გინა ცოლი გინა შვილი სასუფეველისათჳს ღმრთისაჲსა⁶,

30. რომელმან არა მიიღოს მრავალი წილი ჟამსა ამას და საუკუნესა მას მომავალსა ცხორებაჲ⁷ საუკუნოჲ დაიმკდროს.

31. და წარიყვანნა ათორმეტნი იგი და ჰრქუა მათ: აჰა ესერა აღვალთ იერუსალმდ, და აღესრულნენ დაწერილნი წინაწარმეტყუელთანი ძესა⁸ ზედა კაცისასა:

32. რამეთუ მიეტეს⁹ ჳელთა წარმართ-

ერთი-ლა ესე გაკლს შენ: ყოველი, რადცა გაქუს, განყიდე და მიეც გლახაკთა და გაქუნდეს საუნჯე¹ ცათა შინა და მოვედ² და შემომიდეგ მე.

23. ხ³ ესმა რად ესე მას, შეწუხნა. რამეთუ იყო იგი მდიდარ ფრიად.

24. ვითარცა იხილა იგი იესუ, თქუა, ვითარმედ: ძნიად შევიდეს სასუფეველსა ღმრთისასა, რომელსა აქუნდეს საფას⁴.

25. უადვილეს არს მანქანის საბელი ჭურელსა ნემსისასა განსლვად, ვიდრე მდიდარი სასუფეველსა ღმრთისასა შესლვად.

26. ხოლო რომელთა-იგი ესმა, ჰრქუეს: და ვის-მე ზელ-ეწიფების ცხორების?

27. მიუგო იესუ და ჰრქუა: შეუძლებელი კაცთაგან შესაძლებელ არს ღმრთისა მიერ.

28. ჰრქუა პეტრე: აჰა ესერა ჩვენ დაუტევით ყოველივე თჳსი და შეგიტყო შენ.

29. ჰრქუა მათ: ამენ გეტყვ თქვენ. რამეთუ არაეინ არს, რომელმან დაუტეოს სახლი გინა მამა-დედანი გინა ძმანი გინა ცოლი გინა შვილი სასუფეველისათჳს ღმრთისაჲსა,

30. (რომელმან არა)³ მოიღოს მრავალი წილი ჟამსა ამას და საუკუნესა მას მომავალსა ცხორებაჲ საუკუნოჲ.

31. და წარიყვანნა ათორმეტნი იგი და ჰრქუა მათ: აჰა ესერა აღვალ იერუსალმდ⁴, და აღესრულნენ ყოველნი წინაწარმეტყუელთა დაწერილნი ძესა ზედა კაცისასა:

32. რამეთუ მიეტეს⁵ ჳელთა წარმართ-

1 ერთ-ლა D. 2 საუნჯე D. 3 მწუხარე E. 4 საფასე D. 5 შეგიტყო E. 6 ღრისა D. 7 ცხორებასა D. 8 ძესა D. 9 მიეც D.

1 საუჯე C [გადაკეთებულია „სასუფე“(ველ)ისაგან]. 2 ასეა. 3 რომელმან არა] —C. 4 იწმოდ C.

DE

C

თასა¹, და ეკიცხვედნ მას, და იგინოს, და ჰნერწყუვიდენ

33. და ტანჯონ და მოკლან იგი, და მესამესა დღესა აღდგეს.

34. და მათ არა გულისგმაყვის² ესე, არამედ იყო სიტყუაჲ იგი დაფარულ მათგან, და არა იცოდეს თქუმული იგი.

35. და იყო ვითარცა მიეახლნეს იერიქოდ, ბრმაჲ ვინმე ჯდა გზასა ზედა მთხოველად³.

36. ვითარცა ესმა, რამეთუ ერი წარმოვალს, ჰკითხვიდა, ვითარმედ: რაჲ არს ესე?

37. და უთხრეს მას, ვითარმედ: იესუ ნაზარეველი წარმოვალს.

38. და მან ღალად-ყო და თქუა: იესუ, ძეო⁴ დავითისო, შემიწყალე მე!

39. ხოლო რომელნი წინა-უძლოდეს, ჰრისხვიდეს მას, რაჲთა დადუმნეს. ხოლო იგი უფროჲს ღალადებდა და იტყოდა: იესუ, ძეო⁵ დავითისო, შემიწყალე მე!

40. დადგა იესუ და ბრძანა მოწოდებაჲ მისი. და ვითარცა მიეახლა იგი, ჰრქუა მას:

41. რაჲ || გნებაეს, და გიყო შენ? ხოლო მან თქუა: უფალო, რაჲთა აღვიხილნე თუალნი.

42. ხოლო იესუ ჰრქუა მას⁶: აღიხილენ; სარწმუნოებამან⁷ შენმან გაცხოვნა შენ.

43. და მეყსეთულად აღიხილნა და მიჰსდევდა⁸ მას და აღიდებდა ღმერთსა, და ყოველმან ერმან იხილა და აქებდეს ღმერთსა.

თასა, და ეკიცხვედნ მას, და იგინოს, და ჰნერწყუვიდენ მას

33. და სტანჯვიდენ და მოკლან იგი, და მესამესა დღესა აღდგეს.

34. და მათ არა გულისგმაყვის ესე, არამედ იყო სიტყუაჲ იგი დაფარულ მათგან, და არა იცოდეს თქუმული იგი.

35. და იყო ვითარცა მიეახლნეს იგინი იერიქოდ, ბრმაჲ ვინმე ჯდა გზასა ზედა მთხოველად.

36. ვითარცა ესმა, რამეთუ ერი წარმოვალს, ჰკითხვიდა: რაჲ-მე არს ესე?

37. და უთხრეს მას, ვითარმედ: იესუ ნაზარეველი წარმოვალს.

38. ხოლო მან ღალად-ყო და თქუა: იესუ, ძეო დავითისო, შემიწყალე მე!

39. და რომელნი წინა-უძლოდეს, ჰრისხვიდეს მას, რაჲთა დადუმნეს. ხოლო იგი უფროჲს ღალადებდა და იტყოდა: იესუ, ძეო დავითისო, შემიწყალე მე!

40. დადგა იესუ და ბრძანა მოწოდებაჲ მისი. და ვითარცა მიეახლა, ჰკითხა მას:

41. რაჲ გნებაეს, და გიყო შენ? ხოლო მან ჰრქუა: უფალო, რაჲთა აღვიხილნე თუალნი¹.

42. ხოლო იესუ ჰრქუა: აღიხილენ; სარწმუნოებამან შენმან გაცხოვნა შენ.

43. და მეყსეთულად აღიხილნა და მიჰსდევდა მას და აღიდებდა ღმერთსა. და ყოველმან ერმან იხილა და აქებდეს ღმერთსა.

19

1. და შევიდა და განვიღოდა იერიქოჲთ.

1. და შევიდა და განვიღა იერიქოჲთ.

1 წარმართსა D. 2 გულისგმაყვის E. 3 მთხოველად D. 4 ძეო D. 5 ძეო — D. 6 მას — D. 7 სარწმუნოებამან E. 8 მისდევდა E.

1 თვალნი C.

DE

C

2. და აპა ესერა კაცი ვინმე, და სახელი მისი ზაქე, და იყო იგი მთავარი მეზუერეთად¹ და ესე იყო მდიდარ ფრიად.

3. და უნდა ხილვად იესუსი², ვინ-ძი არს, და ვერ უძლო ხილვად ერისა მისგან, რამეთუ ჰასაკით იყო იგი მცირე³.

4. და წარბიოდა⁴ წინა და აღწდა ლელუსულელსა⁵, რადთა იხილოს იგი, რამეთუ მიერ წარმოსლვად იყო.

5. და მოვიდა ადგილსა მას⁶, მიჰხედა⁷ იესუ და ჰრქუა მას⁸: ზაქე, იწრაფე და გარდამოკედ, რამეთუ დღეს სახლსა შინა შენსა ჯერ-არს ჩემი ყოფად.

6. და იწრაფა და გარდამოკდა და შეიყვანა იგი სიხარულით.

7. და იხილეს რად ყოველთა, დრტუნვიდეს და იტყოდეს, | ვითარმედ: ცოდვილისა კაცისა თანა შევიდა დადგრომად.

8. აღდგა ზაქე და ჰრქუა უფალსა: აპა, უფალო, ზოგი ნაყოფთა ჩემთად მივსცე გლახაკთა; და უკუეთუ ვისმე ცილი დაეჰსდევ⁹, მივაგო ორი წილი.

9. ჰრქუა მას იესუ: დღეს იქმნა ცხორება სახლისად ამის, რამეთუ ესეცა ნაშობი აბრაჰამისი იყო.

10. რამეთუ მოვიდა ძმ კაცისად მოციებად და ცხორებად წარწყმედულისა.

11. და ვითარცა ესმოდა ესე ერსა მას, შეჰსძინა¹⁰ და თქუა იგავი ამისთვის, რამეთუ მოახლებულ იყო იგი იერუსალმსა, და ჰგონებდეს იგინი, ვითარმედ მეყსეულად გამოჩნდეს სასუფეველი ღმრთისად.

12. და ჰრქუა მათ: კაცი ვინმე აზნაური წარვიდოდა შორსა სოფელსა მო-

2. და აპა ესერა კაცი ვინმე, და სახელი ზაქე, და იყო იგი მთავარი მეზუერეთად¹ და იყო იგი მდიდარ ფრიად.

3. და უნდა ხილვად იესუსი², ვითარ ვინ-ძი არს, და ვერ უძლო ხილვად ერისა მისგან, რამეთუ ჰასაკითა იყო მცირე.

4. და წარბიოდა წინა და აღწდა³ ლელუსულელსა.

5. და ვითარცა მოვიდა ადგილსა მას, მიხედა იესუ და ჰრქუა⁴ მას: ზაქე, ისწრაფე და გარდამოკედ, რამეთუ დღეს სახლსა შინა შენსა ჯერ-არს ჩემი ყოფად.

6. ისწრაფა და გარდამოკდა და შეიყვანა იგი სიხარულით.

7. ვითარცა იხილეს ყოველთა, დრტუნვიდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: ცოდვილისა თანა შევიდა დადგრომად⁵.

8. აღდგა ზაქე და ჰრქუა უფალსა: აპა, უფალო, ზოგი ნაყოფთა ჩემთად მივსცე გლახაკთა; და უკუეთუ ვისმე ცილი დაეჰსდევ, მივაგო ოთხი წილი.

9. ჰრქუა მას იესუ: დღეს იქმნა ცხორება სახლისად ამის, რამეთუ ესეცა ნაშობი...

10.

11.

12.

1 მეზუერეთა D. 2 იესუსი (ი'ზსი) D. 3 მცირე E. 4 წარბიოდა D. 5 ლელუსულელსა D. 6 მას — D. 7 მიხედა E. 8 ჰრქუა მას| ჰქ'ას D. 9 დაეჰსდევ E. 10 შესძინა E.

1 მეზუერეთა C. 2 ი'ზსი C. 3 აღწდა C. 4 თქუა C. 5 დადგრომად C.

DIE

C

ლებად თავისა თვისა მეუფებისა და მოქცევად.

13. და მოუწოდა ათთა მონათა თვისთა და მიჰსცა¹ მათ ათი მნაჲ და² ჰრქუა მათ³: ვაჰრობდით ამას, ვიდრემდე მოვიდგე.

14. ხოლო მოქალაქეთა მისთა ჰსძულდა⁴ იგი და მიავლინეს მოციქული შემდგომად || მისა და ჰრქუეს მას: არა გუნებავს მეუფებაჲ მაგისი ჩუენ ზედა.

15. და იყო მოქცევასა მისსა მოაქუნდა მეუფებაჲ თვისი და ბრძანა მოწოდებაჲ მონათაჲ მათ, რომელთა მიეცა ვეცხლი იგი, რაჲთა უწყოდის, რაჲ-იგი ივაჰრეს.

16. და მოვიდა პირველი იგი და თქუა: უფალო, შენმან მან ვეცხლმან ათი სხუაჲ შესძინა⁵ სასწორი.

17. ჰრქუა მას: კეთილ, სახიერო მონაო, რამეთუ მცირესა ზედა სარწმუნო იქმენ, იყავ შენ ჯელმწიფე ათთა ქალაქთა ზედა⁶.

18. და მოვიდა მეორე⁷ იგი და თქუა: უფალო, ვეცხლმან მან შენმან ხუთი-ლა სხუაჲ⁸ სასწორი ყო.

19. ჰრქუა მასცა: და შენცა იყავ ზედა ხუთთა ქალაქთა.

20. და მესამე⁹ იგი მოვიდა და თქუა: უფალო, აჰა ვეცხლი შენი, რომელი მაქუნდა დაკრძალული სუდარსა,

21. რამეთუ მეშინოდა, ვითარმედ კაცი ხარ სასტიკი: მოილი, რომელი არა დაჰსდვი¹⁰, და მოიმეი, რომელი არა დასთესი.

22. ჰრქუა მას: პირისა შენისაგან გსაჯო შენ, მონაო ურწმუნოო; | იცოდე, რამეთუ მე კაცი ვარ სასტიკი: მოვილი, რომელი არა დავდვი, და მოვიმეი, სადა არა დავსთესი.

13.

14.

...მეუფებაჲ ჩუენ ზედა.

15. და იყო მოქცევასა მას მისსა, მორაჲ-აქუნდა მეუფებაჲ თვისი, და ბრძანა მოწოდებაჲ მონათაჲ მათ, რომელთა მისცა ვეცხლი იგი, რაჲთა უწყოდის, რაჲ-იგი ივაჰრეს.

16. და მოვიდა პირველი იგი და ჰრქუა: უფალო, შენმან მან ვეცხლმან ათი სხუაჲ¹ შესძინა სასწორი.

17. ჰრქუა მას: კეთილ, სახიერო მონაო, მცირესა ზედა სარწმუნო იქმენ, იყავ შენ ჯელმწიფე ათთა ზედა ქალაქთა.

18. და მოვიდა მეორე იგი და ჰრქუა: უფალო, ვეცხლმან შენმან სხუაჲ-ლა ხუთი სასწორი ყო.

19. ჰრქუა მასცა: და იყავ შენცა ხუთთა ზედა ქალაქთა.

20. და მოვიდა მესამე იგი და ჰრქუა: უფალო, აჰა ვეცხლი შენი, რომელი მაქუნდა დაკრძალული სუდარსა,

21. რამეთუ მეშინოდა, ვითარმედ კაცი ხარ სასტიკი: მოილი, რომელი არა დასდვი, და მოიმეი, რომელი არა დასთესი.

22. ჰრქუა მას: პირისა შენისაგან გსაჯო, მონაო ურწმუნოო; იცოდე, რამეთუ მე კაცი ვარ სასტიკი: მოვილი, რომელი არა დავდვი და მოვიმეი, სადა არა განვსთესი.

1 მისცა E. 2 და | — E. 3 მათ | — E. 4 სძულდა E. 5 შესძინა E. 6 ზედა ქალაქთა F. 7 მეორე D. 8 სხუა D. 9 მესამე D. 10 დასდვი E.

1: სხუა C.

DE

C

23. და რადსათჳს არა დაჰსდევ¹ ვე-
ცხლი² ჩემი საეკროსა, და მო-მე-ვედ
და აღნადგინებითურთ ვქმენ³ იგი?

24. და ჰრქუა წინაშე მდგომელთა
მათ: მოუღეთ ვეცხლი იგი და მიეცით,
რომელსა აქუს ათი სასწორი ვეცხლი.

25. და მათ ჰრქუეს მას: უფალო, აქუს
ათი სასწორი.

26. ხოლო გეტყვ თქუენ: რომელსა
აქუნდეს, მიეცეს და მიემატოს; ხოლო
რომელსა არა აქუნდეს და რომელ-ლა-
იგი აქუნდეს, მო-ვე-ელოს მისგან.

27. ხოლო მტერნი იგი ჩემნი, რომელ-
თა არა უნდა მეუფებად ჩემი მათ ზედა,
მომგუარენით მე აქა⁴ და მოწყვდენით
წინაშე ჩემსა.

28. და ესე ვითარცა წართქუა, ვი-
დოდა წინაშე მათსა და აღვიდოდა იე-
რუსალმდ.

29. და იყო ვითარცა მიეახლა ბეთ-
ზაგედ და ბეთანიად, მთასა თანა, რო-
მელსა ჰრქვან ზეთის ხილთაჲ, წარაველინ-
ნა ორნი მოწაფეთა მისთაგანნი

30. და ჰრქუა მათ: წარვედით წინაშე
დაბასა. || მაგას, რომელსა შეხვდეთ და
ჰპოვოთ კიც დაბმული, რომელსა კაცი
არავინ დაჯდომილ არს; აღჰქსენით⁵ და
მომგუარეთ მე.

31. და უკუეთუ ვინმე გკითხვიდეს:
რადსათჳს აღჰქსენით? ესრეთ⁶ არქუთ, ვი-
თარმედ: უფალსა უქმს ეგე.

32. და ვითარცა წარვიდეს, რომელნი-
იგი მიაველინნა, ჰოვეს ეგრეთ, ვითარცა-
იგი⁷ ჰრქუა მათ.

33. და აღ-რად-ჰქსნიდეს იგინი კიცუ-
სა მას, ჰრქუეს მათ უფალთა მათთა:
რადსათჳს აღჰქსნით კიცუსა⁸ მაგას?

34. ხოლო მათ ჰრქუეს, ვითარმედ:
უფალსა უქმს ეგე.

23. და რადსათჳს არა დასდევ ვე-
ცხლი ჩემი საეკროსა, და მოვედ მე და
ვახშითურთ ვქმენ იგი?

24. და წინაშემდგომელთჳ მათ ჰრქუა:
მოუღეთ¹ იგი და მიეცით, რომელსა-იგი
აქუს ათი სასწორი ვეცხლი.

25. და მათ ჰრქუეს მას: უფალო, აქუს
ათი სასწორი.

26. ხოლო გეტყუ თქუენ: რომელსა
აქუნდეს, მიეცეს; ხოლო რომელსა არა
აქუნდეს და რომელლა-იგი აქუნდეს,
მო-ვე-ელოს მისგან.

27. ხოლო მტერნი, რომელთა არა
უნდა მეუფებად ჩემი მათ ზედა, მომგუა-
რენით მე აქა და მოწყვდენით წინაშე
ჩემსა.

28. და ესე ვითარცა წართქუა, ვი-
დოდა წინაშე მათსა და აღვიდოდა იე-
რუსალმდ².

29. და იყო ვითარცა მიეახლა იეთ-
ზაგედ და ბეთანიად, მთასა თანა, რო-
მელსა ჰრქვან³ ზეთის ხილთაჲ, წარა-
ველინნა ორნი მოწაფეთა მისთაგანნი

30. და ჰრქუა მათ: წარვედით დაბა-
სა მაგას, რომელსა შეხვდეთ⁴, ჰპოოთ
კიც დაბმული, რომელსა არავინ და-
ჯდომილ არს; აჰქსენით და მომგუარეთ
მე.

31. და უკუეთუ ვინმე გკითხვიდეს:
რადსათჳს აჰქსენით? ესრეთ არქუთ, ვი-
თარმედ: უფალსა უქმს ეგე.

32. და ვითარცა წარვიდეს, რომელნი-
იგი მიაველინნა, ჰოვეს ეგრეთ, ვი-
თარცა-იგი ჰრქუა⁵ მათ.

33. და აჰქსნიდეს იგინი კიცუსა მას.
ჰრქუეს მათ⁶ უფალთა მათთა: რადსათჳს
აჰქსნით კიცუსა მაგას?

34. ხოლო მათ ჰრქუეს, ვითარმედ:
უფალსა უქმს ეგე.

1 დასდევ E. 2 ვეცხლი D. 3 ვქმენ D. 4 მე იგი აქა E. 5 აღქსენით D. 6 ესრეთ E.
7 ვითარცა E. 8 კიცსა D.

1 მიიღეთ C. 2 ირმდ C. 3 ჰქნ C. 4 შეხვდეთ C. 5 ჰქა | ჰრქუა C. 6 მას C.

DE

35. და მოჰგუარეს იგი იესუს და და-
ასხეს სამოსელი კიცუსა¹ მას, და დაჯდა
იესუ მას ზედა.

36. და ვითარ შევიდოდა იგი, დაუ-
ფენდეს სამოსელსა მათსა გზასა ზედა.

37. და ვითარ მიიწია იგი შთასავალ-
სა მას მთისა ზეთის ხილთაჲსა, იწყო
ყოველმან სიმრავლემან მოწაფეთამან სი-
ხარულით ქებად ღმრთისა ჳმითა დიდი-
თა ყოველთა მათოჲს, რომელნი იხილ-
ნეს ძალნი.

38. და იტყოდეს: კურთხეულ არს მო-
მავალი | მეუფე² სახელითა უფლისაჲ-
თა! მშჯღობაჲ ცათა ზედა და დიდებაჲ
მაღალთა შინა!

39. და ფარისეველნი ვინმე³ ერისა
მისგანნი ეტყოდეს მას: მოძღუარ, შეჰრის-
ხენ მოწაფეთა შენთა, რაათა დღუმნენ⁴.

40. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: გეტყვ
თქუნენ: და ლათუ ესენი დღუმნენ, ქვანი
ლაღადებდენვე.

41. და ვითარცა მიეახლა, იხილა ქა-
ლაქი იგი და ტიროდა მას ზედა

42. და იტყოდა, ვითარმედ: უკუე-
თუმცა გეცნა შენ დღესა ამას მშჯღობ-
ბად⁵ შენდა! ხოლო აწ დაეფარა თუალ-
თაგან შენთა.

43. რამეთუ მოვლენან დღენი შენ ზე-
და, და მოგადგან შენ მტერთა შენთა
ლაშქარი და გარე⁶ მოგადგენ შენ და
შეგკრიბონ შენ ყოვლით კერძო.

44. და დაგარღვონ შენ, და შევილნი
შენნი შორის შენსა დაეცნენ, და არა
დაშთეს ქვაჲ ქვასა ზედა შენ შორის
ამისთჲს, რამეთუ არა გულსცმა-ჰყავ⁷
ჟამი მოხედვისა შენისაჲ.

45. და ვითარცა შევიდა ტაძარსა

C

35. და მოჰგუარეს იგი იესუს და და-
ასხეს¹ სამოსელი კიცუსა მას და და-
სუეს² მას ზედა.

36. და ვითარ შევიდოდეს იგინი, და-
უფენდეს სამოსელსა მათსა გზასა ზედა.

37. და ვითარცა მიიწინეს იგინი შთა-
სავალსა მას მთისა მის ზეთის ხილთაჲ-
სა, იწყო ყოველმან (სიმრავლე)მან³ მო-
წაფეთამან სიხარულით ქებად მისა ჳმი-
თა დიდითა ყოველთათჲს, რომელნი
იხილენეს ძალნი.

38. და იტყოდეს: კურთხეულ არს მო-
მავალი მეუფე სახელითა უფლისაჲთა!
მშჯღობაჲ ცათა ზედა და დიდებაჲ მა-
ღალთა შინა!

39. და ფარისეველნი ვინმე ერისა
მისგანნი ეტყოდეს მას: მოძღუარ, შეჰრის-
ხენ მოწაფეთა შენთა, რაათა დაღუმნენ.

40. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ:
გეტყვ თქუნენ: და ლათუ ესენი დაღუმნენ,
ქვანი ლაღადებდენვე.

41. და ვითარცა მიეახლა, იხილა ქა-
ლაქი იგი და ტიროდა მას ზედა

42. და იტყოდა: უკუეთუმცა გეცნა
შენ დღესა ამას მშჯღობაჲ იგი შენი!
ხოლო აწ დაეფარა თუალთაგან⁵ შენ-
თა.

43. რამეთუ მოვლენან დღენი შენ ზე-
და, და მოგადგან შენ მტერთა შენთა
ლაშქარი და გარე მოგადგენ შენ და
შეგკრიბონ შენ ყოვლით კერძო.

44. და განგაძონ შენ, და შევილნი გა-
რემოჲს შენსა დაეცნენ, და არა დაშ-
თეს ქვაჲ ქვასა ზედა შენ შორის ამის-
თჲს⁶, რამეთუ არა გულსცმა-ჰყავ
ჟამი მოხედვისა შენისაჲ.

45. და ვითარცა შევიდა ტაძარსა მას,

1 კიცუსა D. 2 მეუფე D. 3 ვინმე — E. 4 დაღუმნენ E. 5 მშჯღობაჲ E. 6 გარე F.
7 გულსცმა-ჰყავ E.

1 დას C. 2 დასუეს C. 3 (სიმრავლე)მან ფრჩხილებში ჩასმული ასოების ადგილას ფო-
ტოსურათზე სამი გაურკვეველი ასო ჩანს: მას? C. 4 თვალთაგან C. 5 ამისთჲს ამისთჲს C.

DE

C

* მას, იწყო გამოსხმად, რომელნი ჰყიდდეს ტრედეებსა,

46. || და ჰრქუა მათ: წერილ არს: იყოს სახლი ჩემი სახლ სალოცველ, ხოლო თქუენ ჰყავთ იგი ქუაბად ავაზაკთა.

47. და იყო მუნ და ასწავებდა დღითი-დღედ ტაძარსა მას შინა. ხოლო მღდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი და მთავარნი ერისანი ეძიებდეს მას წარწყმედად

48. და ვერარას ჰპოვებდეს¹, რაჲ უყონ მას, რამეთუ ყოველი ერი დამორჩილებულ იყო სმენად მისგან.

იწყო გამოსხმად, რომელნი ჰყიდდეს ტრედებსა,

46. და ჰრქუა მათ: წერილ არს: იყოს¹ სახლი ჩემი სახლ სალოცველ, ხოლო თქუენ ჰყავთ იგი ქუაბ ავაზაკთა.

47. და იყო მუნ და ასწავებდა დღითი-დღედ ტაძარსა მას შინა. ხოლო მღდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი და მთავარნი ერისანი ეძიებდეს წარწყმედად

48. და ვერას ჰპოვებდეს, რაჲ უყონ, რამეთუ ყოველი ერი დამორჩილებულ იყო სმენად მისგან.

20

1. და იყო მათ დღეთა ოდენ ასწავებდა ერსა მას და ახარებდა ტაძარსა მას შინა. ზედა მიუტდეს მას მღდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი მოხუცებულითურთ,

2. ეტყოდეს მას და ჰრქუეს: მითხარ ჩუენ, რომლითა ჳელმწიფებითა ამას იქმ, ანუ ვინ მოგცა შენ ჳელმწიფებაჲ ესე?

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: გკითხო თქუენ სიტყუაჲ, და მითხარო მე:

4. ნათლის-ცემაჲ იოვანესი ჳეცით იყო ანუ კაცთაგან?

5. ხოლო იგინი შეიზრახნეს | ურთიერთას და იტყოდეს²: უკუეთუ ვთქუათ, ვითარმედ: ჳეცით იყო, მრქუას ჩუენ: და რაჲსათჳს არა გრწმენა მისი?

6. და უკუეთუ ვთქუათ, ვითარმედ: კაცთაგან, ყოველმან ერმან ქეაჲ დამკრიბოს ჩუენ, რამეთუ სარწმუნო არს იოვანე წინაწარმეტყუელად.

7. მიუგეს და ჰრქუეს: არა ვიცით, ვინაჲ იყო.

1. და იყო მათ დღეთა ოდენ ასწავებდა ერსა მას და ახარებდა ტაძარსა მას შინა. ზედა მოუტდეს მღდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი მოხუცებულითურთ,

2. ეტყოდეს მას და ჰრქუეს: მითხარ ჩუენ, რომლითა ჳელმწიფებითა ამას იქმ, ანუ ვინ მოგცა შენ ჳელმწიფებაჲ ესე?

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა: გკითხო თქუენ სიტყუაჲ², და მითხარო მე:

4. ნათლის-ცემაჲ იოვანესი ჳეცით იყო ანუ კაცთაგან?

5. ხოლო იგინი შეიზრახნეს ურთიერთას და იტყოდეს: უკუეთუ ვთქუათ, ვითარმედ: ჳეცით არს, მრქუას ჩუენ: რაჲსათჳს არა გრწმენა მისი?

6. უკუეთუ ვთქუათ³: კაცთაგან, ყოველმან ერმან ქეაჲ დამკრიბოს ჩუენ, რამეთუ სარწმუნო არს იოვანე⁴ წინადასწარმეტყუელად⁵.

7. და მიუგეს და ჰრქუეს: არა ვიცით, ვინაჲ იყო.

1 ჰპოვებდეს D. 2 იტყოდეს] თქუეს E.

1 იყო C (შეიძლება მომდევნო სიტყვის თავკიდურის გამო). 2 სიტყუაჲ C. 3 ვთქოთ C.

4 იოვანე C. 5 წინაწყლად C.

DE

C

8. და იესუ ჰრქუა მათ: არცა მე გი-
თხრა თქუნენ, რომლითა კელმწიფებითა
ამას ვიქმ.

9. და იწყო იგავით სიტყუად მათა: კაც-
მან ვინმე დაასხა ვენაჯი და მიჰსცა¹ იგი
მოქმედთა და წარვიდა მრავალთა ჟამთა.

10. და ჟამსა თუსსა მიაველინა მო-
ქმედთა მათ მონაჲ თუსი, რადთა ნაყოფისა
მისგან² მოსცენ მას. ხოლო მო-
ქმედთა მათ ჰსცეს³ და ტანჯეს და წა-
რავლინეს იგი ცალიერი.

11. და შესძინა მიეღინებად სხუად
მონაჲ. ხოლო მათ იგიცა გუემეს და წა-
რავლინეს ცალიერი*.

12. მერმე კულად მოაველინა მესამე⁴.
ხოლო მათ შეიპყრეს და დაჰსდვეს⁵ მას
წყულულებად || და გამოაძეს⁶ იგი.

13. და თქუა უფალმან მის ვენაჯისა-
მან: რად ვყო? მივაელინო ძმ ჩემი სა-
ყუარელი, ვინ იცის, ამისა⁷ შეიკდიმონ.

14. ხოლო ვითარცა იხილეს იგი ქუე-
ყანის მოქმედთა მათ, ზრახვიდეს ურთი-
ერთას და თქუეს: ესე არს მკვდრი, მო-
ვედით და მოვკლათ იგი, რადთა ჩუენდა
იყოს სამკვდრებელი ესე.

15. და განიყვანეს იგი გარეშე⁸ სავე-
ნაჯესა მას და მოკლეს. აწ რად უყოს
უფალმან სავენაჯისამან?

16. მოვიდეს და წარწყმიდნეს ქუეყა-
ნის მოქმედნი იგი და მიჰსცეს⁹ ვენაჯი
იგი სხუათა. ხოლო მათ ვითარცა ესმა
ესე, თქუეს¹⁰: ნუ იყოფინ!

17. ხოლო თავადმან მიჰხედა მათ და
ჰრქუა: ვითარ არს წერილი ესე: ლოდი,
რომელ შეურაცხ-ყვეს მაშენებელთა, იგი
იქმნა თავ საკიდურთა?

8. და იესუ ჰრქუა მათ: არცა მე გი-
თხრა თქუნენ, რომლითა კელმწიფებითა
მე ამას ვიქმ.

9. და იწყო იგავით სიტყუად მათდა:
კაცმან ვინმე დაასხა ვენაჯი და მისცა მოქ-
მედთა და წარვიდა იგი მრავილთა ჟამთა.

10. და ჟამსა თუსსა მიაველინა მოქმედ-
თა მათ მონაჲ თუსი, რადთა ნაყოფისა
მისგანი მოსცენ მას. ხოლო მოქმედთა
მათ სცეს, ტანჯეს და წარავლინეს იგი,
ცალიერი.

11. და შესძინა მიეღინებად სხუად
მონაჲ. ხოლო მათ იგიცა გუემეს¹ და
წარავლინეს ცული.

12. მერმე კულად მიაველინა მესამე.
ხოლო მათ შეიპყრეს და დასდვეს წყულ-
ლებად და გამოაძეს იგი.

13. და თქუა უფალმან ვენაჯისამან:
რად ვყო? მივაელინო ძმ² ჩემი საყუა-
რელი, ვინ იცის, ამისა შეიკდიმონ.

14. ხოლო ვითარცა იხილეს ქუეყანის
მოქმედთა მათ, ზრახვიდეს ურთიერთას:
ესე არს მკვდრი, მოვკლათ იგი, რადთა
ჩუენდა იყოს სამკვდრებელი.

15. და განიყვანეს იგი გარეშე³ სავე-
ნაჯესა მას და მოკლეს. აწ რად უყოს
მათ უფალმან სავენაჯისამან?

16. მოვიდეს და წარწყმიდნეს ქუეყა-
ნის მოქმედნი იგი და მისცეს ვენაჯი
იგი სხუათა. ხოლო მათ ვითარცა ესმა
ესე, თქუეს: ნუ იყოფინ!

17. ხოლო თავადმან მიხედა (მათ და
ჰრქუა)⁴: ვითარ არს წერილი ესე: ლო-
დი, რომელ შეურაცხ-ყვეს მაშენებელთა,
იგი იქმნა თავ საკიდურთა?

1 მისცა E. 2 მისგანი E. 3 სცეს E. 4 მესამე D. 5 დასდვეს E. 6 გამოაძეს D. 7 ამი-
სი E (D-ს გადაშწორსაც უკარ თითქო „ი“ დაუწერია, ძაგრამ შემდეგ „ა“-დ გადაუსწორებია).
8 გარეშე E. 9 მისცეს E. 10 და თქუეს DE.

* E-ში მეორდება მე-11 მუხლი იმ განსხვავებით, რომ „ცალიერის“ ნაცვლად „ცული“
იკითხება.

DE

C

18. ყოველი, რომელი დაეცეს ლოდსა მას ზედა, შეიმუსროს; და რომელსა ზედა დაეცეს, განაჰქრიოს იგი.

19. და უნდა მღდელთ მოძღუართა მათ და მწიგნობართა¹ დასხმად კელთა მათთა მას ეამსა შინა, და ეშინოდა ერისა მის: გულისგმა-ყვეს², რამეთუ მათთს თქუა იგაეი ესე.

20. და მზირ-უყვეს მას და მიავლინენ მზირნი ორგულნი, რომელნი მართალს იტყოდეს თავთა თვსთა, რადთა პოვონ რადმე სიტყუად მის თანა და მიჰსცენ³ იგი მთავრობასა და კელმწიფებასა მთავრისასა.

21. და ჰკითხეს მას და ეტყოდეს: მოძღუარ, ვიცით, რამეთუ მართალსა იტყვ და ასწავებ და არაეის თუალთ-ალებ⁴, არამედ კეშმარიტად გზასა ღმრთისასა ასწავებ.

22. ჯერ-არსა კეისრისა ხარკისა მიცემად⁵ ანუ არა?

23. და გულისგმა-ყო⁶ იესუ ზაკულეზა იგი მათი და ჰრქუა მათ: რადსათვს გამომცდლით მე?

24. მიჩუნეთ მე დრაჰკანი! ვისი არს ხატი და ზედაწერილი? ხოლო მათ ჰრუეს: კეისრისაჲ.

25. და იესუ ჰრქუა მათ: მიეცით კეისრისაჲ კეისარსა და ღმრთისაჲ ღმერთსა.

26. და ვერარად უპოვეს⁷ სიტყვს გეზაჲ⁸ წინაშე ერისა მის. და უკვრდა სიტყვს გეზაჲ⁹ იგი მისი და ღუმნეს¹⁰.

27. მო-ვინმე-უყდეს მას ეამსა შინა¹¹ საღუკეველნი, რომელნი აცილობენ, ვითარმედ აღდგომად არა არსო, || და ჰკითხვიდეს¹² მას და ეტყოდეს:

18. ყოველი, რომელი დაეცეს ლოდსა მას ზედა, შეიმუსროს; და რომელსა ზედა დაეცეს, განაჰქრიოს.

19. და უნდა მღდელთ მოძღუართა მათ და მწიგნობართა დასხმად კელთა მათთა მას ეამსა შინა, და¹ ეშინოდა ერისა მის, რამეთუ გულისგმა-ყვეს, ვითარმედ მათთს თქუა იგაეი ესე.

20. და მზირ-უყვეს მას და მიავლინენ მზირნი ორგულნი, რომელნი მართალს იტყოდეს თავთა თვსთა, რადთა პოვონ რადმე სიტყუად² მის თანა და მიჰსცენ იგი მთავრობასა და კელმწიფებასა მთავრისასა.

21. და ჰკითხეს მას და ეტყოდეს: მოძღუარ³, ვიცით, რამეთუ სამართალსა იტყვ და ასწავებ და არაეის თუალთ-ალებ⁴, არამედ კეშმარიტად გზასა ღმრთისასა ასწავებ.

22. ჯერ-არსა კეისრისა ხარკისა მიცემად ანუ არა?

23. და გულისგმა-ყო ზაკულეზა იგი მათი და ჰრქუა მათ: რადსათვს გამომცდლით მე?

24. მიჩუნეთ⁵ მე დრაჰკანი! ვისი არს ხატი და ზედაწერილი? ხოლო მათ მიუგეს და ჰრქუეს⁶: კეისრისაჲ.

25. და იესუ ჰრქუა მათ: აწ უკუე მიეცით კეისრისაჲ კეისარსა და ღმრთისაჲ ღმერთსა.

26. და ვერარად უპოვეს სიტყვს⁷ გეზაჲ წინაშე ერისა მის. და უკვრდა სიტყვს გეზაჲ იგი მისი და დაღუმნეს.

27. მო-ვინმე-უყდეს მას ეამსა შინა საღუკეველნი, რომელნი აცილობენ, ვითარმედ აღდგომად არა არსო. ჰკითხეს მას და ეტყოდეს:

1 მათ და მწიგნობართა] — D. 2 გულისგმა-ყვეს E. 3 მისცენ E. 4 თუალთ-ალებ D. 5 მიცემად E. 6 გულისგმა-ყო E. 7 უპოვეს D. 8 სიტყვს მიგებაჲ E. 9 სიტყვს მიგებაჲ D. 10 და დაღუმნეს E. 11 შინა] — E. 12 ჰკითხეს D.

1 და] რამეთუ (რ) C. 2 სიტყუად C. 3 მოძღუარ C. 4 თვალთ-ალებ C. 5 მიჩუნეთ C. 6 ჰრქოს C. 7 სიტყუს C.

DE

C

28. მოძღუარ, მოსე¹ ესრე დამიწერა ჩუენ: უკუეთუ ვისმე ძმაჲ მოუკუდეს² და ესუას მას ცოლი და იგი უშვილო³ იყოს, რაჲთა შეირთოს ცოლი იგი მისი ძმამან მისმან და აღუდგინოს თესლი ძმასა თჳსსა.

29. შჳდნი ძმანი იყენეს ჩუენ შორის. და პირველმან მან შეირთო ცოლი და მოკუდა უშვილოჲ.

30. და მეორემან და მესამემან.

31. და მოწყდეს უშვილონი. ეგრევე შჳდთა მათ, და არა დაუშთა შვილი.

32. და მათსა შემდგომად მოკუდა დედაკაციცა იგი.

33. აწ უკუე აღდგომასა მკუდართასა ვისა მათგანისა იყოს ცოლ, რამეთუ შჳდთავე მათ ესუა იგი ცოლად?

34. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ნაშობნი⁴ ამის სოფლისანი იქორწინებიან და განჰქორწინებენ;

35. ხოლო რომელნი-იგი ღირს იქმნეს⁵ საუკუნესა მას მიმთხუევად და აღდგომასა მკუდრეთით, არცა იქორწინებიან⁶, არცა განჰქორწინებენ⁷,

36. არცაღა მერმე სიკუდილდ⁸ | ჳელეწიფების, რამეთუ სწორ ანგელოზთა არიან და ძენი ღმრთისანი და აღდგომისანი არიან.

37. ხოლო რამეთუ აღდგენ მკუდარნი, მოსეცა აუწყა მაყულოვანსა მას ზედა, ვითარცა ეტყჳს უფალსა ღმერთსა აბრაჰამისსა და ღმერთსა ისააკისსა⁹ და ღმერთსა იაკობისსა.

38. რამეთუ ღმერთი არა არს მკუდართაჲ, არამედ ცხოველთაჲ, რამეთუ ყოველნი ცხოველ არიან მის წინაშე.

39. მი-ვიეთმე-უგეს მწიგნობართა და ჰრქუეს: მოძღუარ, კეთილად ჰსთქუ¹⁰.

40. და ვერღარა იკადრეს კითხვად

28. მოძღუარ, მოსე ესრე დამიწერა ჩუენ: უკუეთუ¹ ვისამე მოკუდეს ძმაჲ და ესუას ცოლი და იგი უშვილო იყოს, რაჲთა შეირთოს ცოლი იგი მისი ძმამან მისმან და აღუდგინოს თესლი ძმასა თჳსსა.

29. შჳდნი ძმანი იყენეს ჩუენ შორის. პირველმან მან შეირთო ცოლი და მოკუდა უშვილოჲ.

30. და მეორემან და მესამემან.

31. და მოწყდეს უშვილონი. ეგრევე შჳდთა მათ, და არა დაშთა შვილი.

32. და მათსა შემდგომად მოკუდა დედაკაციცა იგი.

33. აწ უკუე აღდგომასა მას მკუდართასა ვისა მათგანისა იყოს ცოლად, რამეთუ შჳდთავე ესუა იგი ცოლად?

34. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ნაშობნი ამის სოფლისანი იქორწინებიან და განჰქორწინებენ;

35. ხოლო რომელნი-იგი ღირს იქმნეს საუკუნესა მას მიმთხუევად² და აღდგომასა მკუდრეთით, არცა იქორწინებოდნან, არცა განჰქორწინებდენ,

36. არცა სიკუდილდ მერმე ჳელეწიფების, რამეთუ სწორ ანგელოზთა არიან და ძენი ღმრთისანი...

37.

38.

39.

40.

1 მოსე E. 2 მოუდეს D. 3 უშვილოჲ D. 4 ნაშობნი იგი D. 5 იქმნეს D. 6 იქორწინებიან D. 7 განიქორწინებენ D. 8 სიკუდილდ D. 9 ისააკისსა D. 10 სთქუ E.

1 უკუეთუ C. 2 მიმთხუევად C.

DI:

C

მისა მიერთვან. და ჰრქუა მათ უფალ-
მან:

41. ვითარ უკუე იტყვან თქუენგანნი
ვინმე ქრისტესა¹ ძედ² დავითისა³?

42. რამეთუ თვთ იგი დავით იტყვს
წიგნსა ფსალმუნთასა: ჰრქუა უფალმან
უფალსა ჩემსა: დაჯედ მარჯუენით⁴
ჩემსა,

43. ვიდრემდე⁵ დავსხნე მტერნი შენ-
ნი ქუეშე ფერჯთა შენთა.

44. თვთ იგი დავით უფლით ჰხადის,
და ვითარ ძმ მისი არს?

45. და ვითარცა ესმოდა ესე ყოველ-
სა მას ერსა, ჰრქუა მოწაფეთა თვთა:

46. ეკრძაღენით მწიგნობართა მათ-
გან, რომელთა ჰნებავს || სამოსლითა
სლვაჲ და⁶ რომელთა უყუარს უბანთა
ზედა მოკითხვაჲ და პირველ-ჯდომაჲ⁷
კრებულსა შორის და ზემოჯდომაჲ პურ-
სა ზედა,

47. რომელნი შეჰკამენ⁸ სახლებსა
ქურიეთასა და მიზეზით განგრძობილად⁹
ილოცვედ. ამათ მიიღონ უმეტესი სა-
შჯელი.

41.

42.

43.

... შენნი¹ ქუე ფერჯთა შენთა.

44. თვთ იგი დავით უფლით ხადას,
და ვითარ ძე მისი არს?

45. და ვითარ ესმოდა ესე ყოველსა
მას ერსა, ჰრქუა მოწაფეთა თვთა:

46. ეკრძაღენით მწიგნობართა, რომ-
ელთა ჰნებავს სამოსლითა სლვაჲ და
რომელთა ჰნებავს უბანთა ზედა მოკი-
თხვაჲ და პირველ-ჯდომაჲ კრებულსა
შორის და ზემოჯდომაჲ პურსა ზედა,

47. რომელნი შეჰკამენ სახლსა ქურიე-
თასა და მიზეზით შორად ილოცვენ.
ამათ მიიღონ უმეტესი სარჩელი.

21

1. და მიჰხედა და იხილა, რომელნი-
იგი დაჰსდებდეს¹⁰ შესაწირავსა ფასის
საცაევსა მას მდიდარნი.

2. და იხილა ვინმე ქურიევი გლახაკი,
რომელმან დადვა ორი მწულილი.

3. და თქუა იესუ: ქეშმარიტად გეტყვ
თქუენ, რამეთუ ქურიევან ამან გლახაკ-
მან უმეტეს¹¹ ყოველთასა შეწირა,

4. რამეთუ ამათ ყოველთა ნამეტნა-
ვისაგან მათისა შეწირეს დასადებელსა
ამას, ხოლო ამან ნაკლულევანებისაგან

1. მიხედა და იხილა, რომელნი და-
სდებდეს შესაწირავსა ფასის საცაევსა მას
მდიდარნი.

2. და იხილა ვინმე ქურიევი გლახაკი,
რომელმან დადვა ორი მწულილი.

3. და თქუა იესუ: ქეშმარიტად გეტყვ
თქუენ, რამეთუ ქურიევან გლახაკმან უმე-
ტეს ყოველთასა შეწირა,

4. რამეთუ ამათ ყოველთა ნამეტნა-
ვისაგან² მათისა შეწირეს დასადებელ-
სა ამას, ხოლო ამან ნაკლულევანებისა-

1 ქრისტესა D. 2 ძედ D. 3 დავითისისა (დ'თისისა) D. 4 მარჯუენით D. 5 ვიდრემდის (ვ'დს) E. 6 და] —E. 7 პირველად ჯდომაჲ D. 8 შეჰკამენ E. 9 განგრძობილად D. 10 და-
სდებდეს E. 11 უმეტეს D.

1 შენი C. 2 ნამეტავისასაგან C.

D:

თვისისა ყოველი, რაჲცა აქუნდა საცხო-
რებელი, შეწირა.

5. და რომელნიმე¹ იტყოდეს ტაძრი-
სა² მისთვის, ვითარმედ: ქვითა კეთილი-
თა და პატროსნითა შენებულ არს; და
თქუა | იესუ:

6. ჰხედავთ ამას? არამედ მოვლენან
დღენი, რომელთა შინა არა დაშთეს³
ქვაჲ ქვასა ზედა, რომელი არა და-
ირღუეს.

7. ჰკითხეს მას მოწაფეთა: მოძღუარ,
ოდეს იყოს ესე, და რაჲ არს სასწაული,
რაჲჲმს ესე ყოფად არს?

8. ხოლო თავადმან ჰრქუა: იხილეთ,
ნუუკუე სცთეთ⁴, რამეთუ მრავალნი მო-
ვიდოდნიან სახელითა ჩემითა და იტყო-
დიან, ვითარმედ მე ვარ. ხოლო ჟამი
მოწვევულ არს, ნუ მიხუალთ შედგომად
მათა.

9. ოდეს გესმოდნიან ბრძოლანი და
შფოთნი, ნუ შეჰსძრწუნდებით⁵, რამეთუ
ჯერ-არს ესე პირველად ყოფად, და არ-
ლა მეყსეულად იყოს აღსასრული.

10. მაშინ ეტყოდა მათ: აღდგენ ნა-
თესაენი ნათესავთა ზედა და მეუფებამ
მეუფებათა ზედა;

11. და იყვნენ ძრვანი დიდ-დიდნი
აღგილ-აღგილ, სიყმილნი და სრვანი, სა-
შინელეზანი ზეცით, და სასწაულნი დიდ-
დიდნი იყვნენ.

12. ხოლო ამით ყოველთა წინა და-
გასხნენ თქუენ ზედა || ჳელნი მათნი და
გღვენიდენ და მიგცნენ⁶ თქუენ შესა-
კრებელთა და საპყრობილესა, მეფეთა
წინაშე და მთავართა მიგიყვანენ სახე-
ლისა ჩემისათჳს.

13. და გექმნეს თქუენ ესე საწამე-
ბელ.

14. დაისხენით ესე გულთა თქუენთა,

C

გან თვისისა ყოველი, რაჲცა აქუნდა სა-
ცხოვრებელი, შეწირა.

5. და რომელნიმე იტყოდეს ტაძრისა
მისთვის, ვითარმედ: ქვითა კეთილითა
და პატროსნითა შენებულ არს; და თქუა:

6. ხედავთა ამას? მოვლენან დღენი,
რომელთა შინა არა დაშთეს ქვაჲ ქვასა
ზედა, რომელი არა დაირღუეს.

7. ჰკითხეს მოწაფეთა: მოძღუარ, ოდეს
იყოს, და რაჲ არს სასწაული, ოდეს ესე
ყოფად არს?

8. ხოლო თავადმან ჰრქუა: იხილესა,
ნუუკუე სცთეთ, რამეთუ მრავალნი მოვი-
დოდნიან სახელითა ჩემითა და იტყოდი-
ან, ვითარმედ მე ვარ; და ჟამი მოწვე-
ვულ არს, ნუ მიხუალთ შედგომად მა-
თა¹.

9. ოდეს გესმოდნიან ბრძოლანი და
შფოთნი, ნუ შესძრწუნდებით², რამეთუ
ჯერ-არს ყოფად, და არლა მეყსეულად
იყოს აღსასრული.

10. მაშინ ეტყოდა მათ: აღდგენ ნა-
თესაენი ნათესავსა ზედა და მეუფებამ
მეუფებასა ზედა;

11. და იყვნენ ძრვანი დიდ-დიდნი
აღგილ-აღგილ, სიყმილნი და სრვანი,
საშინელეზანი ზეცით, სასწაულნი დიდ-
დიდნი იყვნენ.

12. ხოლო ამით ყოველთა წინა და-
გასხნენ თქუენ ზედა ჳელნი მათნი და
გღვენიდენ და მიგცნენ თქუენ შესაკრე-
ბელთა და საპყრობილესა, მეფეთა წი-
ნაშე და მთავართა მიგიყვანებდენ თქუენ
სახელისა³ ჩემისათჳს.

13. და გექმნეს თქუენ ესე საწამე-
ბელ.

14. დაისხენით ესენი გულთა თქუენ-

1 რომელნი D. 2 ტაძრისა D. 3 დაშთეს D. 4 სცთეთ E. 5 შესძრწუნდებით E. 6 მიგცნენ D.

1 მათდა C. 2 შესრწუნდებით C. 3 სახე|სახელისა C.

DE

C

რადათა არა წინადასწარ იწურთიდეთ, რად სიტყუად¹ მიუგოთ,

15. რამეთუ მე მოგცე თქუენ პირი და სიბრძნე², რომელსა ვერ უძღონ წინააღმდეგომად და სიტყუს გებად ყოველთა წინააღმდეგომთა³ თქუენთა.

16. რამეთუ მიეცნეთ თქუენ მამა-დედათაგან⁴ და ძმათა და მეგობართა და ნათესავთაგან, და მოკლვიდენ თქუენგანთა;

17. და იყენეთ თქუენ მოძულეებულ ყოველთაგან სახელისა ჩემისათუს.

18. და თმად თავისა თქუენისად არა წარწყმდეს.

19. და მოთმინებითა თქუენითა მოიპოვნეთ სულნი თქუენნი.

20. რაჟამს იხილოთ გარე-მოდგომილი იერუსალმში ერისაგან, მაშინ გულისგმა-ყავთ⁵, რამეთუ მოახლებულ არს მოოჯრებად მისი.

21. მაშინ რომელნი ჰურიასტანს იყენენ, ივლტოდედ¹ მთად; და რომელნი იყენენ შორის მისა, განივლტოდედ; და რომელნი ველსა გარე⁶ იყენენ, ნუ შეველენდ მუნ.

22. რამეთუ დღენი შურის-გებისანი მისანი ესე⁷ არიან, რადათა აღესრულნენ ყოველნი წერილნი.

23. ხოლო ვად მუცელ-ქმულთა და რომელნი აწოებდენ⁸ მათ დღეთა შინა, რამეთუ იყოს მაშინ ქირი დიდი ქუეყანასა ზედა და რისხვად ერსა მას ზედა.

24. და დაეცნენ პირითა მახჯლისადთა და⁹ წარიტყუენნენ ყოველთა მიერ წარმართთა¹⁰; და იერუსალმში დათრგუნვილ იყოს წარმართთაგან, ვიდრემდე აღესრულნენ ჟამნი წარმართთანი.

25. და იყოს სასწაული მზესა¹¹ და

თა, რადათა არა წინადასწარ იწურთიდეთ, რად სიტყუად მიუგოთ,

15. რამეთუ მოგცეს თქუენ პირი და სიბრძნე, რომელსა ვერ უძღონ წინააღმდეგომად და სიტყუს გებად ყოველთა წინააღმდეგომთა თქუენთა.

16. რამეთუ მიეცნენ თქუენ მამა-დედათაგან და ძმათა და მეგობართა და ნათესავთა, და მოკლვიდენ თქუენგანთა;

17. და იყენეთ თქუენ მოძულეებულ ყოველთაგან სახელისა ჩემისათუს.

18. და თმად თავისა თქუენისად (ყუ-დად არა წარწყმდეს;

19. მოთმინებითა თქუენითა მოიპოვნეთ სულნი თქუენნი.

20. რაჟამს იხილოთ იერუსალმში გარე-მოდგომილი ერისაგან, მაშინ გულისგმა-ყავთ, რამეთუ მოახლებულ არს მოოჯრებად მისი.

21. მაშინ რომელნი ჰურიასტანს იყენენ, ივლტოდედ¹ მთად კერძო; და რომელნი იყენენ შუვა მისა, განივლტოდედ; და რომელნი ველსა იყენენ², ნუ შეველენდ მუნ.

22. რამეთუ დღენი შურის-გებისანი არიან, რადათა აღესრულნენ ყოველნი წერილნი.

23. ხოლო ვად მუცელ-ქმულთა და რომელნი აწოებდენ მათ დღეთა შინა, რამეთუ იყოს ქირი დიდი მაშინ ქუეყანასა ზედა და რისხვად ერსა მას.

24. და დაეცნენ პირითა მახჯლისადთა, და წარიტყუენნენ³ ყოველთა მიმართ წარმართთა; და იერუსალმში დათრგუნვილ იყოს წარმართთაგან, ვიდრემდე აღესრულნენ ჟამნი წარმართთანი.

25. [და] იყოს სასწაული მზესა და

1 სიტყუად D. 2 სიბრძნე D. 3 წინააღმდეგომთა D. 4 მამა-დედაგან E. 5 გულისგმა-ყავთ E. 6 გარე E. 7 ესენი D. 8 აწოებდენ E. 9 და — E. 10 წარმართთა D. 11 მზესა E.

1 ივლტოდედ C. 2 იყენდ C. 3 წარიტყუენნენ C.

DE

C

და მთოვარესა და ვარსკულავთა¹, და ქუეყანასა ზედა შეკრებაჲ თესლებისაჲ განკვრებიითა ოხრისაჲთა, ვითარცა ზღუსაგან² და ძრვისა;

26. სულითა კაცთაჲთა³ შიშისაგან და მოლოდებისა მომავალსა⁴ ზედა სოფელსა ამას, რამეთუ ძალნი ცათანი შეიძრნენ.

27. || და მაშინ იხილონ⁵ ძმ კაცისაჲ, ნომავალი ღრუბლითა ძალითა და დიდებითა მრავლითა.

28. და ვითარცა იწყოს ამან ყოველმან ყოფად, აღიხილენით თუალნი, აღიპყრენით თავნი თქუენნი, რამეთუ მოწვეულ არს გამოჯსნაჲ თქუენი.

29. და ეტყოდა მათ იგაგსა: იხილეთ ლელჲ და ყოველნი ხენი.

30. რაჟამს გამოვალნ ფურცელი, თუთ უწყოდით, რამეთუ ახლოს არს ზათხუელი.

31. ეგრეცა თქუენ, რაჟამს იხილოთ ესე ყოველი ყოფილი, უწყოდეთ, რამეთუ ახლოს არს სასუფეველი ღმრთისაჲ.

32. ამენ გეტყჲ თქუენ: არა წარჯდეს ნათესავი ესე, ვიდრემდე ესე ყოველი იყოს.

33. ცანი და ქუეყანაჲ წარჯდენ, ხოლო სიტყუანი ჩემნი არა წარჯდენ.

34. ეკრძალებით თავთა თქუენთა, ნუჟუე დამძიმდენ გულნი თქუენნი შუებითა და მთრვალობითა და ზრუნვითა ამის სოფლისაჲთა, და მეყსეთლად მოიწიოს დღე⁶ იგი თქუენ ზედა,

35. რამეთუ ვითარცა საფრკჲ⁷ მოუტდეს მსხდომარეთა ზედა პირსა ყოვლისა⁸ ქუეყანისასა.

36. იღჲძებდით უკუე ყოველსა ეამსა და ევედრებოდეთ, | რაჲთა ღირს იქმნეთ⁹ განრინებად ამის ყოვლისაგან, რო-

მთოვარესა და ვარსკულავთა¹, შეკრებაჲ თესლებისაჲ განკვრებიითა ოხრისაჲთა, ვითარცა ზღუსაგან² და ძრვისა;

26. სულითა კაცთაჲთა შიშისაგან და მოლოდებისა მომავალისა ზედა სოფელსა ამას, რამეთუ ძალნი ცათანი შეიძრნენ³.

27. და მაშინ იხილონ ძე კაცისაჲ, ნომავალი ღრუბელთა ძალითა და დიდებითა მრავლითა.

28. და ვითარცა იწყოს ამან ყოველმან ყოფად, აღიხილენით თუალნი⁴ და აღიპყრენით კელნი, რამეთუ მოწვეულ არს გამოჯსნაჲ თქუენი.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

1 ვარსკულავთა D. 2 ზღუსაგან D. 2 სულისა კაცთაჲთა E. 4 მომავალისა E. 5 იხილოთ D. 6 დღე E. 7 საფრკე D. 8 ყოველი (ყლი) D. 9 იქმნეთ D.

1 ვარსკულავთა C. 2 ზღუსაგან C. 3 შეირნენ C. 4 თვალნი C.

DE

C

შელი ყოფად არს, და დადგრომად¹ წინაშე ძისა კაცისა.

37. და იყოფოდა² თავადი ტაძარსა მას შინა დღისი და ასწავებდა; ხოლო ლამე³ განვიდის⁴ და იქცევიან მთასა მას, რომელსა ჰრქვან ზეთის ხილთაჲ.

38. და ყოველმან ერმან აღიმსთეს მისა⁵ ტაძარსა მას შინა სმენად სიტყუათა მათ მისთა.

22

1. და მოახლებულ იყო დღესასწაული⁶ იგი უცომოებისაჲ, რომელსა ჰრქვან პასქაჲ.

2. და ეძიებდეს მას მღდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი, ვითარმცა მოკლეს იგი, ხოლო ეშინოდა ერისა მის.

3. და შეუჴდა ეშმაკი იუდას, რომელსა⁷ ერქუა ისკარიოტელ. და იყო იგი რიცხვსაგან ათორმეტთაჲ.

4. და შევიდა იგი, ეზრახა მღდელთ მოძღუართა და მწიგნობართა და ერისა წინამძღუართა, ვითარმცა მიჰსცა⁸ იგი მათ.

5. ხოლო მათ განიხარეს და აღუთქუეს მას ვეცხლი მიცემად.

6. || და აღუვარა⁹ მათ და ეძიებდა ჟამსა მარჯუესა, რაჲთა მიჰსცეს¹⁰ იგი მათ თვნიერ ერისა.

7. მოიწინეს დღენი იგი უცომოებისანი, ოდეს ღირდა პასქაჲ იგი დაკლვად.

8. და წარაელინნა პეტრე და იოვანე და ჰრქუა მათ: წარვედით და მომიმზადეთ ჩუენ პასქაჲ, რაჲთა ვჭამოთ.

9. ხოლო მათ ჰრქუეს: სადა გნებავს, და მოვიმზადოთ?

10. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: აჰა

1 დადგომად E. 2 იყოფოდა E. 3 ლამე E. 4 განვიდით E. 5 მისა D. 6 დღესასწაული E 7 რომელ (რლ) D. 8 მისცა E. 9 აუვარა D. 10 მისცეს E.

ეგერა შესლვასა ოდენ თქუნსა ქალაქად შეგემთხვოს თქუნ კაცი, რომელსა ლაგზნი წყლითა ზე¹ ედგას; შეუდევით მას სახიდ, ვიდრეცა შევიდეს,

11. და არქუთ უფალსა მას სახლისასა: გეტყვს შენ მოძღუარი: სადა არს სავანე, რომელსა პასქად ესე მოწაფეთა ჩემთა თანა ვკამო?

12. და მან გიჩუენოს თქუნ ქორი დაგებული დიდი; მუნ მზა-მიყავთ ჩუენ.

13. და წარვიდეს და პოვეს ეგრე, ვითარცა-იგი ჰრქუა მათ, და მომზადეს პასქად იგი.

14. და ოდეს იყო ეამი, დაჯდა, და ათორმეტნი² მოწაფენი მის თანა.

15. და ჰრქუა მათ: გულის სიტყვთ გული მითქუმიდა | პასქასა ამას³ ჰამად თქუნ თანა ვიდრე ვნებადმდე ჩემდა.

16. ხოლო გეტყვს თქუნ: არღარა ვკამო ამიერითგან, ვიდრემდე აღესრულოს სასუფეველსა შინა ღმრთისასა.

17. და მოილო სასუმელი, ჰმადლობდა და თქუა: მიიღეთ ესე და განიყავთ თავისა თქუნისა.

18. ხოლო გეტყვს თქუნ: ამიერითგან არღარა ესუა ნაყოფისაგან ამის⁴ ვენანჯისა, ვიდრემდე სასუფეველი ღმრთისაჲ მოვიდეს.

19. და მოილო პური, ჰმადლობდა და განტეხა და მიჰსცა⁵ მათ და თქუა⁶: ესე არს ჯორცი ჩემი თქუნთჳს მიცემული, ამას ჰყოფდით მოსავსენებელად ჩემდა.

20. ეგრევე სასუმელი იგი შემდგომად სერობისა მოილო და თქუა: ესე სასუმელი—ახალი შუჯული სისხლისა ჩემისაჲ თქუნთჳს დათხეული.

21. ხოლო აჰა კელი განმცემელისა ჩემისაჲ ჩემ თანა ტაბლასა ზედა.

11.

12.

13.

14.

15.

... [გული მით]ქუმიდა პასქასა ამას ჰამად თქუნ თანა, ვე ვნებადმდე ჩემდა.

16. ხოლო გეტყვს თქუნ: არღარა ვკამო ამისგან, ვიდრემდე აღესრულოს სასუფეველსა ღმრთისასა.

17. და მოილო სასუმელი, ჰმადლობდა და თქუა: მიიღეთ ესე და განიყავთ¹ თავისა თქუნისა.

18. ხოლო გეტყვს თქუნ: ამიერითგან არღარა ესუა ნაყოფისაგან ვენანჯისა, ვიდრემდე სასუფეველი ღმრთისაჲ მოვიდეს..

19. და მოილო პური, ჰმადლობდა და განტეხა, მისცა მათ და ჰრქუა: ესე არს ჯორცი ჩემი თქუნთჳს[ს] მიცემული; ამას ჰყოფდით ჩემდა მოსავსენებელად.

20. ეგრევე სასუმელი შემდგომად სერობისა და თქუა: ესე სასუმელი—ახალი რჩული სისხლისა ჩემისაჲ თქუნთჳს დათხეული.

21. ხოლო აჰა კელი განმცემელისა ჩემისაჲ ჩემ თანა ტაბლასა ზედა.

1 ზმ E. 2 ათორმენი D. 3 მას E. 4 ამის] — D. 5 მისცა E. 6 ჰრქუა (ჰქა) E.

1 განუყავთ C (ან არა და სახელის ფორმა უნდა შესწორდეს ამგვარად: განუყავთ თავსა თქუნსა).

DE

C

22. ძმ სამე¹ კაცისაჲ მსგავსად განჩინებულისა მისისა წარვალს, ხოლო ვაჲ არს კაცისა მის, || ვის მიერ მიეცემის იგი!

23 და მათ იწყეს გამოძიებად ურთიერთას: ვინმე არს მათგანი, რომელსა ეგულების ესე ყოფად?

24. და იყო ცილობაჲცა მათ შორის, ვითარმედ ვინ-მე იყოს დიდ მათგანი?

25. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მეფენი წარმართთანი უფლებედ მათ ზედა, და რომელთა ჯელმწიფებაჲ აქუს მათ ზედა, ქველის მოქმედ ჰრქვან.

26. ხოლო თქუენ არა ეგრეთ² იყენეთ, არამედ უდიდესი³ იგი თქუენ შორის იყავნ მრწემ, და წინამძღუარი იგი—ვითარცა მსახური.

27. ვინ არს უფროჲს: რომელი ინაჯით-ზის ანუ რომელი ჰმსახურებს? ანუ არა რომელი-იგი ინაჯით-ზის? ხოლო მე ვარ თქუენ შორის ვითარცა მსახური.

28. და თქუენ ხართ, რომელნი დაადგერიტ ჩემ თანა განსაცდელთა შინა ჩემთა.

29. და მე აღვითქუამ თქუენ. ვითარცა მე აღმითქუა მამამან ჩემმან სასუფეველი,

30. რაჲთა ჰჰკამდეთ⁴ და ჰსუმიდეთ ტაბლასა ზედა ჩემსა სასუფეველსა შინა ჩემსა და დასხდეთ თქუენ ათორმეტთა საყდართა | და შჯიდეთ ათორმეტთა ტომთა ისრაჲლისათა.

31. (და თქუა უფალმან)⁵: სიმონ, სიმონ, აჰა ესერა ეშმაკმან⁶ გამოგითხოვნა თქუენ⁷ აღცრად ვითარცა იფქლი.

32. ხოლო მე ვევედრე მამასა ჩემსა შენთჲს, რაჲთა არა მოგაკლდეს სარწმუნოებებაჲ შენი, და შენ ოდესმე მიიქცე⁸ და განამტკიცენ ძმანი შენნი.

22. ძმ სამე კაცისაჲ მსგავსად განჩინებულისა მისისა წარვალს, ხოლო ვაჲ არს კაცისაჲ მის, ვის მიერ მიეცემის იგი!

23. [და] მათ იწყეს ძიებად ურთიერთას: ვინ-მე არს მათგანი, რომელსა ეგულების ესე ყოფად?

24. და იყო ცილობაჲცა მათ შორის, ვითარმედ ვინ-მე იყოს დიდ მათგანი?

25. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მეფენი წარმართთანი უფლებდენ მათ ზედა, და რომელთა ჯელმწიფებაჲ აქუს¹ მათ ზედა, ქველის მოქმედ ჰრქვან².

26. ხოლო თქუენ არა ეგრე იყენეთ, არამედ უდიდესი იგი თქუენ შორის იყავნ მრწემ³, და წინამძღუარი იგი—ვითარცა მსახური.

27. ვინ არს უფალი: რომელი ინაჯით-ზის ანუ რომელი მსახურებს? ანუ არა რომელი ინაჯით-ზის? ხოლო მე ვარ თქუენ შორის ვითარცა მსახური.

28. თქუენ ხართ, რომელნი დაადგერიტ ჩემ თანა განსაცდელთა⁴ შინა ჩემთა.

29. და მე აღვითქუამ თქუენ, ვითარცა მე აღმითქუა მამამან ჩემმან სასუფეველი,

30. რაჲთა სკამდეთ და სუმიდეთ ტაბლასა ჩემსა ზედა სასუფეველსა შინა ჩემსა და დასხდეთ ათორმეტნი საყდართა და სჯიდეთ ათორმეტთა ტომთა ისრაჲლისათა.

31. სიმონ, სიმონ, აჰა ესერა ეშმაკმან გამოგითხოვნა თქუენ აღცრად ვითარცა იფქლი.

32. ხოლო მე ვევედრე მამასა ჩემსა შენთჲს, რაჲთა არა მოგაკლდეს სარწმუნოებაჲ შენი, და შენ ოდესმე მიიქცე და განამტკიცენ⁵ ძმანი შენნი.

1 სამშ E. 2 ვგრ I. 3 უდიდეს D. 4 ჰკამდეთ E. 5 და თქუა უფალმან — DE. 6 ეშმაკმან D. 7 გამოგითხოვნა თქუენ ეშმაკმან E. 8 მიიქცე E.

1 აქუნს C. 2 ჰრქვან C. 3 მრწემ C. 4 განსაცდელთა C. 5 განამტკიცენ C.

DE

C

33. ხოლო მან ჰრქუა: უფალო, მე შენ თანა მზა ვარ საპყრობილედ და სიკუდილდ¹ მისლვად.

34. ხოლო თავადმან ჰრქუა: გეტყვ შენ, პეტრე: არღარა ეყივნოს ქათამსა დღეს², ვიდრემდე სამ გზის უვარ-მყო მე, ვითარმედ არა მიცი მე.

35. და ჰრქუა მათ: ოდეს-იგი წარგავლინენ¹ თქუენ თვნიერ ბალანტისა და ვაშკარანისა და ფერჯთა შესასხმელთა³, ნუ გაკლდა რაჲ თქუენ? ხოლო მათ თქუეს: არარაჲ გუაკლდა.

36. და მერმე ჰრქუა: არამედ აწ⁴ რომელსა აქუნდეს საქუთთმ⁵, აღიღენ; ეგრევე მსგავსად ვაშკარანიცა; და რომელსა არა⁶ აქუნდეს, განციდენ სამოსელი თვისი და იყიდენ მახული.

37. გეტყვ თქუენ: ესე ხოლო-და წერილი ჯერ-არს ჩემ ზედა || აღსრულებად, ვითარმედ: უშუალოთა თანა შეირაცხა, და რამეთუ ჩემთვს აღსასრული იყოს.

38. ხოლო მათ ჰრქუეს: უფალო, აჰა ესერა არიან აქა⁷ ორ დანაკ. ხოლო თავადმან ჰრქუა: ჯემა არს.

39. და გამოვიდა მიერ და წარვიდბა ვითარცა ჩუეულეზაჲ აქუნდა, მთასა მას ზეთის ხილთასა, და მიჰსდევდეს⁸ მას მოწათფინიცა მისნი.

40. და მი-რა-ვიდა აღვილსა მას, ჰრქუა მათ: ილოცვიდით, რაჲთა არა შეხვდეთ განსაცდელსა.

41. და თავადი განეშორა მათგან ვითარ ქვის სატყორცებელ ოდენ, დაიდგნა მუჭლნი, ილოცვიდა

42. და იტყოდა: მამაო, უკუეთუ გნებავს სასუმელი ესე თანაწარსლვად ჩემგან, ხოლო ნუ ნებაჲ ჩემი, არამედ ნებაჲ შენი იყავნ!

33. ხოლო მან ჰრქუა: უფალო, მე შენ თანა მზა ვარ საპყრობილედ და მოსიკუდილდ.

34. ხოლო თავადმან ჰრქუა: გეტყვ შენ, პეტრე: არღა ეყივლოს ქათამსა დღეს, ვიდრემდე სამ გზის უვარ-მყო მე, ვითარმედ არა მიცი მე.

35. და ჰრქუა მათ: ოდეს წარგავლინენ¹ თქუენ თვნიერ ბალანტისა და ვაშკარანისა და ფერჯთა შესასხმელისა², ნუ³ გაკლდა რაჲ თქუენ? ხოლო მათ თქუეს: არაჲ გუაკდა⁴.

36. და მერმე თქუა: არამედ აწ რომელსა აქუნდეს ბალანტი, აღიღენ; ეგრევე მსგავსად ვაშკარანიცა⁵; და რომელსა არა აქუნდეს, განციდენ სამოსელი თვისი და იყიდენ მახული.

37. გეტყვ თქუენ: ესე ხოლო წერილი ჯერ-არს ჩემ ზედა აღსრულებად, ვითარმედ: ურჩულოთა თანა შეირაცხა, და რამეთუ ჩემთვს აღსასრული იყოს.

38. ხოლო მათ რქუეს⁶: უფალო, აჰა ესერა არიან ორ დანაკ. ხოლო თავადმან ჰრქუა: კმა არს.

39. და გამოვიდა მიერ და წარვიდა ვითარცა ჩუეულეზაჲ აქუნდა, მთასა ზეთის ხილთასა, და მისდევდეს მას მოწათფინი მისნი.

40. და მი-რა-ვიდა აღვილსა მას, და ჰრქუა მათ: ილოცვიდით, რაჲთა არა შეხვდეთ განსაცდელსა.

41. და თავადი განეშორა მათგან ვითარ ქვის სატყორცებელ ოდენ, დაიდგნა მუჭლნი, ილოცვიდა

42. და იტყოდა: მამაო, უკუეთუ გნებავს თანა-წარსლვად სასუმელი ესე ჩემგან, ხოლო ნუ ნებაჲ ჩემი, არამედ ნებაჲ შენი იყავნ!

1 სიკუდილდ D. 2 დღეს] — E. 3 ფერჯთ შესასხმელისა E. 4 აწ] — D. 5 საქუთთმ D. 6 არა] — E. 7 აქა] ჩუენ თანა E. 8 მისდევდეს E.

1 წარგავლინენ C. 2 შესასხმელისა C. 3 ნუ] ანუ C. 4 ასეა. 5 ვაშკარანისა C. 6 ასეა.

DE

C

43.

43.

44.

44.

45. და აღდგა მიერ ლოცვით და მოვიდა მოწაფეთა თვსთა და¹ პოვნა იგინი² მძინარენი მწუხარებისა მისგან

46. და ჰრქუა მათ: რაჟსა გძინავს? აღდეგით და ილოცევდით, რაჟთა არა შეხვდეთ განსაცდელსა.

47. და ვიდრე იგი ამას იტყოდა, აჰა ერი და რომელსა ერქუა იუდა ისკარიოტელი, წინა-უძლოდა მათ და მიეახლა იესუს ამბორის-ყოფად³ მისა, რამეთუ ესე სასწაული მიეცა მათა⁴ და ჰრქუა: რომელსა მე ამბორს-უყო⁵, იგი არს.

48. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: იუდა, ამბორის-ყოფითა⁶ მისცემი ძესა⁷ კაცი-სასა?

49. იხილეს რაჟ მისთანათა მათ საქმე⁸ ესე, ჰრქუეს მას⁹: უფალო, უკუეთუ გნებავს, მოვსრნეთ ესენი მახვლითა.

50. და ჰსცა¹⁰ ვინმე ერთმან მათგანმან მონასა მღდელთ მოძღურისასა და წარჰკუეთა ყური მარჯუენ¹¹.

51. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ¹²: აცადეთ აჰამომდე! და შეახო კელი ყურსა მისსა და განკურნა იგი.

52. ჰრქუა იესუ მოსრულთა მათ მის ზედა მღდელთ მოძღუართა და ერისთავთა ტაძრისათა¹³ და ხუცესთა: ვითარცა ავაზაკსა ზედა გამოსრულ ხართ მახვლითა და წათებითა.

53. დლითი-დღედ ვიყავ მე¹⁴ თქვენ

45. და აღდგა მიერ ლოცვით და მოვიდა მოწაფეთა თვსთა და პოვნა იგინი მძინარენი მწუხარებისა მისგან

46. და ჰრქუა მათ: რაჟსა გძინავს? აღდეგით და ილოცევდით, რაჟთა არა შეხვდით¹ განსაცდელსა.

47. და ვიდრე იგი ამას იტყოდა, აჰა ერი და რომელსა ერქუა იუდა ისკარიოტელი, ერთი ათორმეტთაგანი, წინა-უძლოდა მათ და მიეახლა იესუს ამბორის-ყოფად მისა, რამეთუ ესე სასწაული მიეცა მათა² და ჰრქუა: რომელსა მე ამბორს-უყო, იგი არს.

48. ხოლო იესუ ჰრქუა მათ: იუდა ამბორის-ყოფითა მისცემს ძესა კაცისასა.

49. იხილეს რაჟ მისთანათა საქმე ესე, ჰრქუეს მას: უფალო, უკუეთუ (გნებავს)³, მოვსრნეთ ესენი მახვლითა⁴.

50. და სცა ვინმე ერთმან მათგანმან მონასა მღდელთ მოძღურისასა და წარჰკუეთა ყური მისი მარჯუენ⁵.

51. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: აცადეთ აჰამომდე! და შეახო კელი ყურსა მისსა და განკურნა იგი.

52. ჰრქუა იესუ მოსრულთა მათ მის ზედა მღდელთ მოძღუართა და ერისთავთა მის ტაძრისათა და ხუცესთა: ვითარცა ავაზაკსა ზედა მოსრულ ხართ მახვლითა⁶ და წათებითა.

53. დლითი დღედ თქვენ თანა ვიყავ

1 და] —D. 2 იგინი] იგი D. 2 ამბორის-ყოფად E. 4 მათ D. 5 ამბორ-უყო E. 6 ამბორის-ყოფითა E. 7 ძესა D. 8 საქმე D. 9 მისას E. 10 სცა E. 11 მარჯუენ D. 12 მათ] —F. 13 ტაძრისათა D. 14 მე] —E.

1 შეხვდეთ C. მათ C. 3 გნებავს]—C. 4 მახვლითა C. 5 მარჯუენ C.

DE

თანა ტაძარსა შინა, და არა განჰყავთ ჳელი ჩემ ზედა; არამედ ესე არს || ჟამი თქუენი და ჳელმწიფებამ¹ ბნელისაჲ.

54. და ვითარცა შეიპყრეს იგი, წარიყვანეს და შეიყვანეს იგი სახლსა მღდელთ მოძღურისასა. ხოლო პეტრე მისდევდა შორით.

55. და აღაგზნეს ცეცხლი შორის ეზოსა და გარე² მოასხდეს იგინი; დაჯდა პეტრეცა შორის მათსა.

56. და იხილა იგი მჳეველმან ვინმე მჯდომარე³ ნათელსა მას და თქუა: ესეცა მის თანა იყო.

57. ხოლო მან უვარ-ყო და თქუა: დედაკაცო, არა ვიცი იგი.

58. და მცირედ-რე შემდგომად იხილა იგი სხუამან და თქუა: შენცა მათთანაჲ ხარ. ხოლო პეტრე თქუა: კაცო, არა ვარ მათთანაჲ.

59. და ვითარცა წარჳდა ჟამი ერთი, სხუაჲ ვინმე დაამტკიცებდა⁴ და იტყოდა: ჳეშმარიტად ესეცა მის თანა იყო, და რამეთუ გალილეველ არს.

60. ხოლო პეტრე ჰრქუა მას: კაცო, არა ვიცი, რასა იტყვ. და მეყსეულად⁵, ვიდრე იტყოდა-ლა იგი ამას, ქათამი ყიჳა.

61. და მოიქცა უფალი და მიჰხედა⁶ პეტრეს. და მოეჳსენა პეტრეს; სიტყუაჲ იგი უფლისაჲ, რომელ⁷ ჰრქუა მას, ვითარმედ: ვიდრე ქათმისა ჳმობადმდე⁸ სამ გზის უვარ-ყო მე, ვითარმედ არა მიცი მე.

62. და განვიდა გარე² და ტიროდა მწარედ.

63. ხოლო კაცთა მათ რომელთა შეეპყრა⁹ იესუ, ეკიცხევდეს მას და ჰსცემდეს¹⁰

C

ტაძარსა შინა. და არა გაჰყავთ ჳელი ჩემ ზედა; არამედ ესე არს ჟამი თქუენი და ჳელმწიფებამ ბნელისაჲ.

54. და ვითარცა შეიპყრეს იგი, წარიყვანეს და შეიყვანეს იგი სახლსა მღდელთ მოძღურისასა. ხოლო პეტრე მისდევდა შორით.

55. და აღაგზნეს ცეცხლი შორის ეზოსა და გარე მოასხდეს იგინი, და დაჯდა პეტრეცა შორის მათსა.

56. და იხილა იგი მჳეველმან ვინმე მჯდომარე ნათელსა მას და თქუა: ესეცა მის თანავე იყო.

57. ხოლო მან უარ-ყო და თქუა: დედაკაცო, არა ვიცი იგი.

58. და მცირედ-რე იხილა იგი სხუამან და ჰრქუა: შენცა მათთანაჲ ხარ. ხოლო პეტრე თქუა: კაცო, არა ვარ მათთანაჲ.

59. და ვითარ წარჳდა ჟამი ერთი, სხუაჲ¹ ვინმე დაამტკიცებდა და იტყოდა: ჳეშმარიტად ესეცა მათთანაჲვე იყო, და რამეთუ გალილეველ არს.

60. ხოლო პეტრე ჰრქუა მას: კაცო², არა ვიცი რასა იტყვ. და მეყსეულად, ვიდრე იტყოდა-ლა იგი ამას, ქათამი ყიჳა.

61. და მოექცა უფალი და მიხედა პეტრეს. და მოეჳსენა პეტრეს სიტყუაჲ იგი უფლისაჲ, რომელ ჰრქუა მას, ვითარმედ: ვიდრე ქათმისა ჳმობადმდე უვარ-ყო მე სამ გზის, ვითარმედ: არა ვიცი მე.

62. და გავიდა გარე, ტიროდა მწარედ.

63. ხოლო კაცთა მათ რომელთა შეეპყრა იესუ, ეკიცხევდეს მას და სცემდეს

1 ჳელმწიფებამა D. 2 გარე E. 3 მჯდომარე D. 4 დაამტკიცებდა D. 5 მეყსეულად D. 6 მიხედა E. 7 რომელი E. 8 ჳმობადმდე E. 9 შეიპყრეს E. 10 სცემდეს E.

1 სხვაჲ C. 2 ჰრქუა მას: კაცო | ჰრქუა მათ: კაცო C (ოლონდ შემდეგ „ნა წაუშლია და „კაცო“ იკითხება).

DE

C

64. და დაჰბურეს თავსა და ჰგუმდეს¹ მას, ჰკითხვიდეს და ეტყოდეს: წინაწარმეტყუელებდ, ვინ არს, რომელმან გცა შენ?

65. და სხუასა მრავალსა გმობასა ჰგმობდეს მას და ეტყოდეს.

66. და ვითარცა განთენა დღე², შეკრბეს მოხუცებულნი ერისანი³ და მღდელთ მოძღუარნი და მწიგნობარნი და ალიყვანეს იგი საკრებულოსა მას მათსა

67. და ეტყოდეს: უკუეთუ შენ ხარ ქრისტე⁴, მითხარ ჩუენ. ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთუ ვითხრა, არავე გრწმენეს;

68. და უკუეთუ გკითხო თქუენ, ვერარაჲ⁵ მომიგოთ გინა განმითევით⁶.

69. ამიერითგან იყოს ძმ კაცისაჲ მჯდომარე⁷ მარჯუენით ძლიერებასა⁸ ღმრთისასა.

70. და ჰრქუეს მას ყოველთა: || შენ უკუე⁹ ხარ ძმ ღმრთისაჲ? და ჰრქუა მათ იესუ: თქუენ იტყვთ, ვითარმედ მე ვარ.

71. და მათ თქუეს: რაჲ-ლა გვჰმს წამებაჲ? ჩუენ თვთ გუესმის პირისაგან მისისა.

64. და ეტყოდეს: წინაწარმეტყუელებდ¹, ვინ არს, რომელმან გცა შენ?

65. და სხუასა მრავალსა ჰგმობდეს და იტყოდეს² მისთს.

66. და ვითარცა განთენა დღე, შეკრბეს მოხუცებულნი და მღდელთ მოძღუარნი და მწიგნობარნი და ალიყვანეს იგი შესაკრებელსა მათსა

67. და ეტყოდეს: უკუეთუ შენ ხარ ქრისტე, მითხარ ჩუენ. ხ³ ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთუ³ ვითხრა, არა გრწმენეს;

68. და უკუეთუ³ გკითხო თქუენ, ვერაჲ მომიგოთ გინა განმითევით.

69. ამიერითგან იყოს ძმ კაცისაჲ მჯდომარძ მარჯუენით⁴ ძლიერებასა ღმრთისასა.

70. და ჰრქუეს მას ყოველთა: შენ უკუე⁵ ხარა ძე ღმრთისაჲ? ჰრქუა მათ: თქუენ იტყვთ, რამეთუ მე ვარ.

71. და მათ თქუეს: რაჲ-ლა გვჰმს წამებაჲ? ჩუენ თვთ გუესმა⁶ პირისაგან მისისა.

23

1. და აღდგა ყოველი იგი სიმრავლ¹⁰ მათი და მოიყვანეს¹¹ იგი პილატესა.

2. და იწყეს შესმენად მისა¹² და იტყოდეს¹³: ესე ეპოვეთ, რომელი¹⁴ გარდა-აქცევდა ნათესავსა ჩუენსა და აყენებს ხარკისა მიცემად კეისარსა და იტყოდა თავსა თჳსსა ქრისტედ¹⁵ და მეუფე ყოფად¹⁶.

3. და ჰკითხა მას პილატე¹⁷ და ჰრქუა:

1. და აღდგა ყოველი იგი სიმრავლე მათი და მოიყვანეს იგი პილატესა.

2. და იწყეს შესმენად მისა და იტყოდეს: ესე ეპოვეთ, რომელი გარდააქცევდა ნათესავსა ჩუენსა და აყენებდა ხარკისა მიცემად კეისარისა და იტყოდა თავსა თჳსსა, ვითარმედ ქრისტე იგი არს მეუფე.

3. ხოლო პილატე ჰკითხვიდა მას და

1 ჰგუმდეს | ჰგმობდეს E. 2 დღე E. 3 ერისანი | — D. 4 ქრისტე (ქ'შ) D. 5 ვერარაჲ D. 6 განმითევით D. 7 მჯდომარძ E. 8 ძლიერებათა D. 9 უკუე E. 10 სიმრავლე D. 11 მოიყვანეს D. 12 მისსა D. 13 ეტყოდეს D. 14 რომელი | რამეთუ (რ') D. 15 ქრისტედ (ქ'შდ) D. 16 მეუფედ ყოფად E. 17 პილატე E.

1 წინაწარმეტყუებდ C. 2 ეტყოდეს C. 3 უკუეთუ C. 4 მარჯუენით C. 5 უკუე C. 6 გვეს-
მა C.

D:

C:

შენ ხარა მეუფე¹ ჰურიათაჲ? ხოლო თავადმან ჰრქუა მას: შენ იტყვ.

4. ხოლო პილატე ჰრქუა მლდელთ მოძღუართა და ყოველსა² ერსა მას³: არარას ბრალსა ვჰპოვებ⁴ კაცისა ამის თანა.

5. ხოლო იგინი უფროჲს განძლიერდებოდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: აღაშფოთებეს ერსა და ასწაივებს ყოველსა ჰურიასტანსა, უწყიეს გალილეაჲთ ვიდრე აქამომდე.

6. ხოლო პილატეს რაჲ ესმა | გალილეაჲ, ჰკითხა მათ: უკუეთუ გალილეველ არს კაცი ესე?

7. და გულისგმა-ყო⁵, რამეთუ კელმწიფებისაგან ჰეროდესისა⁶ არს; მიუძღუნა იგი ჰეროდეს, რამეთუ იყო იგიცა მაშინ იერუსალმს ამათ დღეთა⁷ შინა.

8. ხოლო ჰეროდე⁸ ვითარცა იხილა იესუ, განიხარა ფრიად, რამეთუ უნდა მისი ხილვად მრავლით ჟამითგან ამისთვის, რამეთუ ესმოდა მისთვის და ჰსწადოდა⁹ ხილვად რაჲსამე სასწაულისა ყოფად¹⁰ მისგან.

9. და ჰკითხვიდა მას სიტყუათა მრავლითა, ხოლო თავადმან არარაჲ მიუგო მას².

10. დგეს მლდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი და განკრძალულად შეასმენდეს მას.

11. ხოლო ჰეროდე შეურაცხ-ყო იგი და ერმან მისმან, და განკიცხეს იგი და შეჰპოსეს მას სამოსელი ბრწყინვალე¹¹, და მიუძღუნა იგი პილატეს.

12. და იქმნენ¹² მეგობარ პილატე და ჰეროდე ურთიერთას მას დღესა¹³ შინა, რამეთუ პირველ მტერ იყვნეს იგინი.

ჰრქუა: შენ ხარ მეუფე ჰურიათაჲ? მან მიუგო და ჰრქუა: შენ სიტყუ.

4. ჰრქუა პილატე მლდელთ მოძღუართა მათ და სიმრავლესა მას: არას ვპოვებ ბრალსა კაცისა ამის თანა.

5. და იგინი განკრძალულ იყვნეს და იტყოდეს, ვითარმედ: აღძრავს ერსა და ასწაივებს ყოველსა ჰურიასტანსა; იწყო გალილეაჲთ და მოაქამდე.

6. ხოლო პილატეს ვითარცა ესმა გალილეაჲსაჲ, ჰკითხა, ვითარმედ: გალილეველ არს კაცი ესე?

7. და ვითარცა აგრძნა, ვითარმედ საბრძანებელისაგან ჰეროდესი არს, მიუძღუნა იგი ჰეროდეს, რამეთუ იგიცა იერუსალმს იყო მათ დღეთა შინა.

8. და ჰეროდე ვითარცა იხილა იესუ, განიხარა დიდად, რამეთუ სწადოდა მრავლით ჟამითგან ხილვად მისი, რამეთუ მრავლით ჟამითგან სწადოდა მისთვის სასწაულის ხილვად მისგან.

9. ჰკითხვიდა მას¹ სიტყუათა² მრავალთა, და მან არარაჲ მიუგო მას.

10. დგეს მლდელთ მოძღუარნი იგი და მწიგნობარნი, განკრძალულად ძვრსა იტყოდეს მისთვის.

11. შეურაცხ-ყო იგი ჰეროდეცა ერთურთ თვისით, განბასრა იგი და შეჰპოსესა სამოსელი სპეტაკი და მიუძღუნა მუნვე პილატეს.

12. და იმოყურნეს ჰეროდე და პილატე მას დღესა შინა, რამეთუ წინა მტერ იყვნეს ურთიერთას.

1 მეუფე D. 2 ყოველსა — D. 3 მას — E. 4 ვპოვებ D. 5 გულისგმა-ყო I. 6 ჰეროდესი E. 7 დღშთა D. 8 ჰეროდე D. 9 სწადოდა E. 10 ყოფათა D. 11 ბრწყინვალე D. 12 იქმნეს D. 13 დღშსა D.

1 მათ C. 2 სიტყუათა C.

DE

C

13. ჩხოლო პილატე მოუწოდა მღღელთ მოძღუართა მათ და მწიგნობართა და ერსა მას

14. და ჰრქუა მათ: მომგუარეთ მე კაცი ესე ვითარცა გარდამაქცეველი ერისაჲ, და მე წინაშე თქუენსა განვიკითხე და არარას ვჰპოვებ კაცისა ამის თანა, რასა-იგი შეასმენთ მას.

15. და არცა ჰეროდე, რამეთუ მიუძღუნან მას, და არარაჲ ღირსი სიკუდილისა¹ საქმე² არს მის თანა.

16. ესწავლო იგი და განუტევო³.

17. რამეთუ უნებელად ეღებოდა მას განტევებად დღესასწაულსა⁴ მას ერთი პყრობილი.

18. ღალად-ყვეს ყოველმან სიმრავლემან და იტყოდეს: ალიღე ეგე და მომიტევე ჩუენ⁵ ბარაბა⁶,

19. რომელი შფოთისა ყოფასა ქალაქსა შინა და კაცის-კლვისათჳს შეგდემბულ იყო საპყრობილესა.

20. კუალად პილატე მოუწოდა მათ, რამეთუ უნდა განტევებაჲ იესუსი⁷.

21. ხოლო იგინი ღალადებდეს და იტყოდეს: ჯუარს-აცუ ეგე!

22. ხოლო მან შესამედ ჰრქუა მათ: რაჲ ბოროტი უქმნიეს ამას? არარაჲ ბრალი სიკუდილისაჲ ვპოვე ამის თანა. ესწავლო და განუტევო³ ეგე⁸.

23. ხოლო იგინი ზედა დაესხმოდეს ჳმითა დიდითა და გამოითხოვდეს მას ჯუარ-ცუმად. და განძლიერდებოდეს ჳმანი მათნი და მღღელთ მოძღუართანი.

24. მაშინ პილატე საჯა თხოვისაებრ მათისა

25. და მიუტევა მათ ბარაბა, რომე-

13. მოუწოდა პილატე¹ მღღელთ მოძღუართა მათ და მთავართა და ერსა მას

14. და ჰრქუა მათ: მოიყვანეთ, წარმოადგინეთ ჩემ წინაშე კაცი ესე ვითარცა განმდრეკელი ქერისაჲ მაგის, და აჰა ესერა თქუენ წინაშე ვიკითხე და ბრალ არაჲ ვპოვე კაცისა მაგის თანა, რომელსა თქუენ ძვრსა იტყვთ მაგის-თჳს.

15. არამედ არცა ჰეროდე, რამეთუ მიუძღუნან ეგე მას, და აწ არაჲ სიკუდილის საქმე² უქმნიეს მაგას.

16. განესწავლო ეგე და განუტეო.

17. რამეთუ თანა-ელვა დღესასწაულად-დღესასწაულად ერთი შიტევენად მათდა.

18. და ღალადებდა ყოველი იგი სიმრავლე და იტყოდეს: ალიღე ეგე და განუტევე ჩუენდა ბარაბა,

19. რომელ-იგი აღძრვისათჳს რაჲს-მე ქალაქსა შინა და კაცის-კლვისათჳს შეყენებულ იყო საპყრობილესა შინა.

20. მერმე პილატე იწყო სიტყუად³, რამეთუ უნდა განტევებაჲ მისი.

21. და იგინი უფროჲს ღალადებდეს და იტყოდეს: ჯუარს-აცუ ეგე!

22. და მან სამ გზის ჰრქუა მათ: რაჲ ძვრ უქმნიეს ამას? არაჲ ბრალი ვპოვე ამის თანა. ესწავლო ეგე და განუტეო.

23. და იგინი აწუევედეს ჳმითა და დიდითა და გამოითხოვდეს ჯუარ-ცუმად. და განძლიერდებოდეს ჳმანი მათნი და მღღელთ მოძღუართანი მათ.

24. და პილატე განაჩინა აღსრულებად თხოვაჲ იგი მათი,

25. განუტევა მათდა ბარაბა⁴ იგი,

1 სიკუდილისაჲ E. 2 საქმე D. 3 განუტეო D. 4 დღესასწაულსა E. 5 ჩუენ] — D. 6 ბარაბა DE. 7 იესუსი (ივსი) D. 8 ეგე] იგი D.

1 პილა C. 2 საქმე C. 3 სიტყუად C. 4 ბარაბაჲ C.

DE

C

ლი შფოთისათჳს და კაცის-კლეისა შე-
გდებულ იყო საპყრობილესა, ხოლო იე-
სუ მიჰსცა¹ ნებასა მათსა.

რომელი აღძრვისათჳს და კაცის-კლეი-
სათჳს შეეყენა საპყრობილესა, რომელ-
საცა-იგი ითხოვდეს, და იესუ მიუტევეა
ნებასა მათსა.

26. და ვითარცა წარიყვანეს იგი
ჯუარ-ცუმად, შეიპყრეს სჳმონ² ვინმე
კვრინელი, მომავალი ველით, და და-
ჰსდევს³ მას ჯუარი იგი, და მიაქუნდა
შემდგომად იესუსა¹.

26. ვითარცა წარიყვანეს იგი, შეი-
პყრეს ვინმე სიმონ კვრინელი¹, რომელი
მოვიდოდა აგარაკით, და დასდევს ჯუა-
რი იგი მას ზედა მიღებად კუალსა იუ-
სუსა.

27. და შეუდგა მას სიმრაელ⁵ ერი-
სა და დედათაჲ, რომელნი ეტყებდეს
და ჰგოდებდეს მას.

27. და მისდევდა მას სიმრაელე ერი-
საჲ მის და დედებისაჲ, რომელნი რი-
როდეს და ეტყებდეს მას.

28. მიექცა მათ იესუ და ეტყოდა:
ასულნო იერუსალმისანო⁶, ნუ სტირთ
ჩემ ზედა. არამედ თავთა თქუენთა ჰსტი-
როდეთ⁷ და შეილთა თქუენთა,

28. მიექცა იესუ და ჰრქუა მათ: ასულ-
ნო იერუსალმისანო², ნუ სტირთ ჩემდა
არამედ სტიროდეთ თავთა თქუენთა და
ზედა ნაშობთა თქუენთა,

29. რამეთუ მოვლენან || დღენი, რო-
მელთა შინა თქუან: ნეტარ არიან ბერწ-
ნი⁴ და მუტელნი, რომელთა არა შენეს,
და ძუძუნე, რომელთა არა განზარდნეს!

29. რამეთუ მოვიდენ დღენი, რომელ-
თა შინა იტყოდიან, ვითარმედ: ნეტარ
ბერწთა და მუტელთა, რომელთა არა
შვეს, და ძუძუნთა, რომელთა არა აწოეს!

30. მაშინ იწყონ⁹ სიტყუად მათთა:
დამეცენით ჩუენ! და ბორცუთა: დამფა-
რენით ჩუენ!

30. მას ჟამსა იწყონ სიტყუად მათთა
მიმართ: დამეცენით ჩუენ ზედა! და ბორ-
ცუთა, ვითარმედ: დამფარენით³ ჩუენ!

31. უკუეთუ ნედლსა ხესა ესრეთ უყო-
ფენ, ჯმელსა მას რაჲ-მე¹⁰ ეყოს?

31. უკუეთუ ძელსა ნედლსა ამას უყო-
ფენ, ჯმელსა მას რაჲ-მელა უყონ?

32. მოჰყვანდეს სხუანიცა¹¹ ორნი ძე-
რის მოქმედნი¹¹ მოკლვად მის თანა.

32. მოჰყვანდეს სხუანიცა⁴ ორნი ძე-
რის მოქმედნი მის თანა.

33. და ვითარცა მოვიდეს ადგილსა
მას, რომელსა ჰრქვან თხემისა ადგილი,
მუნ ჯუარს-აცუნეს იგი და ძერის მოქ-
მედნი¹² იგი, რომელიმე მარჯუენით მი-
სა და რომელიმე მარცხენით მისა ჯუარს-
აცუნეს.

33. ვითარცა მიეახლნეს ადგილსა მას,
რომელსა⁵ ერქუმის თხემ, და მუნ ჯუარს-
აცუნეს იგი და ძერის⁶ მოქმედნი იგი,
რომელიმე⁷ მარჯუენით და რომელიმე⁷
მარცხენით ჯუარს-აცუნეს.

34. ხოლო იესუ იტყოდა: მიუტევე¹³
ამათ, მამაო, რამეთუ არა იციან, რასა
იქმან. ხოლო განიყვეს სამოსელი მისი
და განიგდეს წილი.

34. და იესუ თქუა: მამაო, მიუტევე
მაგათ, რამეთუ არა იციან, რასა იქმან.
განიყვეს სამოსელი მისი და წილ-იგდეს.

1 მისცა E. 2 სიმონ E. 3 დასდევს E. 4 იესუსა (იჯსა) D. 5 სიმრ: ვლე D. 6 იშმისა-
ნო E, იშმსნო D. 7 სტიროდეთ E. 8 ბრწნი D. 9 იწყო E. 10 რაჲდა-მე J. 11 მოქმედნი] — E.
12 ძერი მოქმედნი D. 13 მიუტევენ D.

1 კვრინელი C. 2 იშმსნო C. 3 დამფარენი C („დამფარენინ“ სუბიექტს მხოლოდით
ში გულისხმობს). 4 სხუანიცა C. 5 რლ C. 6 ძერის C. 7 რომელნიმე C.

DE

C

35. და და ერი იგი და ჰედვიდა¹.
შეურაცხ-ჰყოფდეს მთავარნიცა იგი მათ
თანა და იტყოდეს: სხუანი აცხოვნა,
იცხოვნენ თავიცა² | თჳსი, უკუეთუ ეგე
არს ქრისტე³, რჩეული ღმრთისაჲ.

36. ემღერდეს მას ერისა კაცნიცა იგი,
მოუვლიან⁴ მას და ძმარი მიუპყრიან

37. და ეტყვიდ⁵ მას: შენ თუ ხარ მე-
უფელ⁶ ჰურიათაჲ, ივსენ თავი შენი⁷.

38. ხოლო იყო დაწერილიცა, რომე-
ლი წერილ იყო⁸ მას ზედა წიგნითა
ბერძულითა და პრომელებრითა და
ებრაელებრითა, ვითარმედ: მეუფელ⁹ ჰუ-
რიათაჲ არს ესე.

39. ხოლო ერთი დამოკიდებულთაგა-
ნი ძკრის მოქმედთაჲ ჰგმობდა მას და
ეტყოდა: შენ თუ ხარ ქრისტე³, ივსენ
თავი შენი და ჩუენცა.

40. მიუგო ერთმან მან მოყუასმან,
შეპრისხნა მას და ეტყოდა: არცაღა გე-
შინის შენ ღმრთისა, რამეთუ მასვე სა-
შჯელსა შინა ხარ?

41. რამეთუ ჩუენ სამართლად ღირსი,
რომელი ვქმენით, მოგუეგების, ხოლო
ამან უშჯულოებაჲ⁹ არარაჲ ქმნა.

42. და ეტყოდა იესუს: მომივსენე მე,
ოდეს მოხვდე სუფევითა შენითა.

43. ხოლო იესუ ჰრქუა მას: ამენ || გე-
ტყვ შენ: დღეს ჩემ თანა იყო სამოთხე-
სა.

44. და იყო ჟამი მეექუსელ¹⁰, და ბნე-
ლი იყო ყოველსა ქუეყანასა ვიდრე მე-
ცხრედ ჟამადმდე.

45. დაბნელდა მზელ, და განიპო კრეტ-
საბმელი იგი ტაძრისაჲ¹¹ მის ჴორის.

46. და ჳმა-ყო ჳმითა დიდითა იესულ

35. და და ერი და ხედვიდა. ხ¹ ეკი-
ცხედდეს მთავარნი იგი მათ თანა და
იტყოდეს: სხუანი¹ განარინნა. განირი-
ნენ თავიცა თჳსი, უკუეთუ არს ძმ² ღმრთი-
საჲ რჩეული.

36. ხ¹ ეკიცხედდეს მას ერისა კაცი-
ცა იგი, წარდვიან წინაშე, მიუპყრიან
მას ძმარი

37. და ეტყვიდ: უკუეთუ შენ ხარ მე-
უფელ ჰურიათაჲ, ივსენ თავი შენი.

38. და იყო წიგნი წერილი მას ზედა
ბერძულითა² და ფრომინებრითა და
ებრაელებრითა, ვითარმედ: ესე არს
მეუფე ჰურიათაჲ.

39. ხოლო ერთი დამოკიდებულთა
მათგანი ძკრის³ მოქმედთაჲ ჰგმობდა
მას და ეტყოდა: არა შენ ხარ ქრისტე⁴
იგი? ივსენ თავი შენი და ჩუენცა.

40. მიუგო მოყუასმან მან რისხვის,
და ჰრქუა: არა გეშინის შენ ღმრთისა,
რამეთუ მასვე ტანჯვასა შინა ხარ?

41. რამეთუ ჩუენდა მართლ ღირსად
საქმეთა ჩუენთაებ⁵ მომეგების ჩუენ, ხო-
ლო ამან უწესოჲ არაჲ უქმნიეს.

42. და ჰრქუა იესუს: მომივსენე მე,
უფალო, რაჲამს მოხვდოდი სუფევითა
მით შენითა.

43. და ჰრქუა მას იესუ: მართლიად
გეტყვ შენ: დღეს ჩემ თანა იყო სამო-
თხესა მას.

44. და იყო ვითარ ექუს ჟამ ოდენ,
და ბნელ იქმნა ყოველსა ქუეყანასა ვი-
დრე ცხრა ჟამადმდე.

45. დაბნელდა მზელ⁶, და განიპო ეზოჲ
ტაძრისაჲ მის ორგან.

46. და ჳმა-ყო იესუ ჳმითა დიდითა

1 ჰედვიდეს E. 2 თავი E. 3 ქრისტელ D. 4 მუვლიან D. 5 ეტყვიდ D. 6 მეუფე D. 7 ივსენ თავი შენი | ივსენინ თავი თჳსი D. 8 წერ იყო E. 9 უშჯულოებაჲ E. 10 მეექუსე D. 11 ტაძრისა D.

1 სხვანი C. 2 ბერძლითა C. 3 ძურის C. 4 კელ C. 5 ასეა. 6 მზელ C.

DE

C

და თქუა: მამაო, ჳელთა შენთა შე-
კვედრებ სულსა ჩემსა. და განუტევა
სული.

47. და ვითარცა იხილა ასისთავმან
მან საქმე¹ ესე², ადიდებდა ღმერთსა
და იტყოდა: ეგშმარიტად კაცი ესე მარ-
თალი იყო.

48. და ყოველნი მათ თანა მოსრულ-
ნი და რომელთა იხილეს ხილვად ესე და
საქმე¹ ესე², იცემდეს მკერდსა მათსა
და წარვიდოდეს.

49. და დგეს ყოველნი მეცნიერნი მის-
ნი შორით, და დედანი, რომელნი მო-
სდევდეს გალილეაჲთ, ჰხედვიდეს ამას.

50. და აჰა ესერა კაცი, სახელით იო-
სებ, მზრახვალი, იყო კაცი სახიერი და
მართალი,

51. ესე არა | თანა-შერთულ იყო
ზრახვასა მათსა და საქმესა. და იყო იგი
არიმათიაჲთ, ქალაქისაგან ჰურიათაჲსა,
რომელ იგიცა მოელოდა სასუფეველსა
ღმრთისასა.

52. ესე მოუჭდა პილატეს და გამოი-
თხოვა გუამი იესუმსი³

53. და გარდამოჰჳნა იგი და შეჰმო-
სა მას არდაგი და დადვა იგი საფლავ-
სა გამოკოდოილსა, სადა არავინ დადე-
ბულ იყო.

54. და დღე⁴ იგი იყო პარასკევი, შა-
ბათად განთენებოდა.

55. შეუდგეს მას დედანიცა, რომელ-
ნი მის თანა მოსრულ იყვნეს გალილე-
აჲთ, და იხილეს საფლავი იგი და ვი-
თარ დასდებდეს გუამსა მისსა.

56. და წარვიდეს და მოიშადეს სულ-
ნელი⁵ და ნელსაცხებელი და შაბათი
იგი და-ლა-იდუმეს მცნებისა მისთჳს.

და თქუა: მამაო, ჳელთა შენთა შეგვედ-
რებ სულსა ჩემსა. ესე ვითარცა თქუა,
აღმოუტევა სული.

47. ვითარცა იხილა ასისთავმან, რაჲ-
იგი იქმნა, ადიდებდა ღმერთსა და თქუა:
ნანდვლვე კაცი ესე მართალ იყო.

48. და ყოველნი, რომელნი მოსრულ
იყვნეს ხილვასა მას და რაჲ-იგი იქმნა,
იცემდეს მკერდსა და გარე-უკუნიქყო-
დეს.

49. დგეს ყოველნი მეცნიერნი მისნი
შორსგან-რე, და დედანი იგი, რომელნი
მოსდევდეს მას გალილეაჲთ, ხედვიდეს
მას.

50. და აჰა კაცი ერთი, რომელსა ერ-
ქუა იოსეფ, რომელი-იგი იყო მთავარ
მზრახვალთაგანი, კაცი კეთილ და მარ-
თალ,

51. ესე არა შერთულ იყო ზრახვასა
და საქმესა მათსა, რომელი-იგი იყო
არიმათიაჲთ, ქალაქით ჰურიასტანით¹,
რომელ იგიცა მოელოდა [სასუ]ფეველსა
ღმრთისასა.

52. [ე]სე წარდგა წინაშე პილატესა
და მოითხოვნა ჳორცინი იესუმსნი

53. [დ]ა გარდამოიხუნა და წარგრაგნა
არდაგსა და დადვა იგი გამოკუეთოილსა-
მას სამარესა, რომელსა არავინ დადე-
ბულ იყო.

54. და დღე იგი იყო პარასკევე და
განთენებოდა შაფათა[დ].

55. [და მ]ისდევდეს მას დედანი იგი,
რომელნი მოსრულ იყვნეს მის თანა
გალილეაჲთ; ხედვიდეს სამარესა მას
და ვითარ დასხნეს ჳორცინი მისნი.

56. წარვიდეს და დამზადეს საკუმე-
ველი და ნელსაცხებელი და შაფათსა
მას დადუმნეს მცნებისა მისთჳს.

1 საქმე D. 2 ესე] — E. 3 იესუსი (ი¹ჳსი) D. 4 დღე E. 5 სურნელი D.

1 ასეა (მოსალოდნელი იყო: ჰურიასტანისაჲთ).

24

DE

C

1. ხოლო ერთსა მას შაბათსა, ცისკარსა მსთუად მოვიდეს საფლავსა მას და მოაქუნდა რაჲ-იგი მოემზადა¹ || სულნელე-ბი², და სხუანი ვინმე მათ თანა.

2. და პოვეს ლოდი იგი გარდაგორე-ბული საფლავისა მისგან.

3. შე-რაჲ-ვიდეს შინა, არა პოვეს გუა-მი იგი უფლისა იესუსის³.

4. და იყო განზრახვასა მას⁴ მათსა ამისთჳს, და აჰა ესერა ორ კაც ზედა მოადგეს მათ სამოსლითა ელვარითა.

5. და ვითარ შეშინებულ იყენეს იგი-ნი და დაედრიკენეს⁵ პირნი მათნი ქუე-ყანად, ჰრქუეს მათ: რაჲსა⁶ ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა?⁷

6. არა არს აქა, არამედ აღდგა. მო-ივსენეთ, ვითარ-იგი გეტყოდა თქუნენ, ვიდრე იყო-ლა იგი გალილეას,

7. და თქუა, რამეთუ: ჯერ-არს ძისა კაცისა მიცემად ველთა კაცთა ცოდვილ-თასა ჯუარ-ცუმად და მესამესა დღესა აღდგომად⁸.

8. და მათ⁹ მოივსენენს სიტყუანი მისნი

9. და მიიქცეს და უთხრენს სიტყუ-ანი ესე ათერთმეტთა მათ და სხუათა ყოველთა.

10. ხოლო იყენეს მაგდალენელი მა-რიამ | და იოჰანა და მარიამ იაკობისი და სხუანი ვინმე¹⁰ მათ თანა, უთხრობ-დეს მოციქულთა ამას.

11. და უჩნდეს მათ¹¹ სიტყუანი მათ-ნი ვითარცა სიჩქურისანი მათ წინაშე და არა ჰრწმენა მათი.

12. ხოლო პეტრე აღდგა და მირბიო-და საფლავად და¹² შთაჰხედა¹³ საფლავ-

1. ხოლო ერთშაფათსა მას, მსთუად¹ განითად მო(ვი)დეს² სამარესა მას, მო-ილეს საკუმეველი იგი, რომელ დამზა-დეს, და სხუანიცა დედანი მათ თანა.

2. და პოეს ლოდი იგი გარდაგორე-ბული სამარისა მისგან.

3. და შევიდეს შინა, არა პოენეს ქორცი იგი უფლისა იესუსისნი.

4. და იყო დაკვრეებასა³ მათსა მის-თჳს, და აჰა ორ კაც გამოჩნდეს სამო-სლითა ბრწყინვალითა.

5. და ვითარ შეშინებულ იყენეს, და-ვარდეს პირსა ზედა თჳსსა ქუეყანად; ჰრქუეს მათ: რაჲსა ეძიებთ ცხოელსა მას მკუდართა თანა?

6. არა აქა არს, არამედ აღდგა. მო-ივსენეთ, ვითარ-იგი გეტყოდა თქუნენ, ვიდრე იგი იყო გალილეას,

7. და თქუა, ვითარმედ: თანა-აც ძე-სა კაცისასა მიცემად ველთა კაცთა ცოდ-ვილთასა ჯუარ-ცუმად და მესამესა დღესა აღდგომად.

8. და მოივსენენს სიტყუანი¹ მისნი

9. და მიექცეს და მილთხრეს ესე ყო-ველი ათერთმეტთა მათ და სხუათა ყო-ველთა.

10. და იყენეს მარიამ მაგდანელი და იოჰანა² და მარიამ იაკობისი და სხუანი იგი მათ თანა, რომელთა უთხრეს ესე მოციქულთა მათ.

11. და უჩნდეს მათ წინაშე ვითარცა სიჩქურე სიტყუანი⁴ მათნი და არა ჰრწმე-ნა მათი.

12. ხოლო პეტრე აღდგა, მირბიოდა სამარესა მას და შთახედნა და იხილნა

1 მოემზადა E. 2 სურნელები D. 3 იესუსი (იქსი) D. 4 მას — D. 5 დაედრიკენ E. 6 რა-სა D. 7 მკუდართანა D. 8 აღდგომა D (აღბათ მომდევნო „და“-ს გამო). 9 -მათ — E. 10 ვინმე — E. 11 მათ — D. 12 და — E. 13 შთახედა E.
1 მსთუად C. 2 სიტყვის შუა წელი („ვი“) გარკვეულად არ ჩანს. 3 დაკვრეებასა C. 4 სი-ტყუანი C. 5 ანუ C.

DE

C

სა მას¹ და იხილნა ტილონი იგი ხოლო მღებარენი და წარვიდა თვსაგან და დაუკვრა საქმე² ესე.

13. და აჰა ორნი მათგანნი მივიდოდეს მასვე³ დღესა⁴ შინა დაბასა, რომელი შორავს იერუსალმს⁵ ას სამეოც უტევან, რომლისაჲ სახელი ემმუს⁶.

14. და ესენი ზრახვიდეს ურთიერთას ყოვლისა ამისთვის, რომელი იქმნა.

15. და იყო ზრახვასა მის მათსა და გამოძიებასა, და თავადი იესუ მიეახლა მათ და თანაუვიდოდა.

16. ხოლო თუალნი მათნი შეპყრობილ იყვნეს, და ვერ იცნეს იგი.

17. და ჰრქუა მათ: რაჲ არიან სიტყუანი ეგე, რომელთა იცილობთ ურთიერთას სლვასა შინა და ხართ თქუენ მწუხარე?⁷

18. მიუგო ერთმან, რომლისაჲ სახელი კლეოპა, და ჰრქუა მას: შენ ხოლო მწირ ხარ იერუსალმს და არა უწყი, რაჲ-ესე იქმნა მას შინა ამათ დღეთა?

19. და მან ჰრქუა: რომელი? ხოლო მათ ჰრქუეს⁸: იესუმსთვის⁹ ნაზორეველისა, რომელი იყო კაცი წინაწარმეტყუელი¹⁰, ძლიერი¹¹ საქმიითა და სიტყუათა მისითა წინაშე ღმრთისა და ყოვლისა ერისა;

20. ვითარ-იგი მიჰსცეს¹² მღდელთ მოძღუართა და მთავართა ჩუენთა სასჯელსა სიკუდილისასა და ჯუარს-აცუეს იგი.

21. ხოლო ჩუენ ვესავთ, ვითარმედ იგი არს, რომელმან იწნეს ისრაელი; და ამას

მწუარნი იგი ხოლო, რომელ¹ ისხნეს, და წარვიდა გონებასა თვსა დაკვრეზული საქმისა მისთვის.

13. და აჰა ორნი მათგანნი მივიდოდეს მასვე დღესა შინა დაბასა ერთსა, რომელი შორავს იერუსალმსა² ას სამეოც ასპარეზ, და იყო სახელი მისი ემმუს.

14. და იგინი იტყოდეს ურთიერთას ყოველთა მათთვის ყოფილთა.

15. და იყო იტყოდეს რაჲ ურთიერთას და გამოძიებდეს, თავადი იესუ მიეახლა და მივიდოდა მათ თანა.

16. და თუალნი³ მათნი შეპყრობილ იყვნეს, რაჲთა არა იცნან იგი.

17. და ჰრქუა მათ: რაჲ არიან სიტყუანი⁴ ეგე, რომელთა ჰქედებით ურთიერთას გზასა შავას და მწუხარე ხართ?

18. მიუგო ერთმან მათგანმან, რომელსა სახელი ერქუა კლეოპა, და ჰრქუა მას: შენ ხოლო მწირ ხარ იერუსალმს⁵ და არა აგრძენ, რაჲ იქმნა მას შინა⁶ დღეთა ამათ შინა?

19. და ჰრქუა მათ: რომელი? და მათ ჰრქუეს: იესუმსთვის ნაზორეველისა, რომელი-იგი იქმნა კაც წინაწარმეტყუელ⁷, ძლიერ საქმიითა და სიტყუათა წინაშე ღმრთისა და ყოვლისა მის ერისა;

20. ვითარ მისცეს იგი მღდელთ მოძღუართა მათ და მთავართა ჩუენთა სასჯელსა მას სიკუდილისასა და ჯუარს-აცუეს⁸.

21. და ჩუენ ვესევდით, ვითარმედ იგი არს, რომელმან იწნეს⁹ ისრაელი;

1 საფლავსა მას] — D. 2 საქმე D. 3 მას D. 4 დღესა D. 5 იერუსალმსა E. 6 ემმოს F. 7 მწუხარე E. 8 თქუეს E. 9 იესუსთვის (იწსთვის) D. 10 წინაწარმეტყუელ E. 11 ძლიერ D. 12 მისცეს E.

1 რ'(ლ) C. 2 იწმლსა C. 3 თვალნი C. 4 სიტყუანი C. 5 იწმლს C. 6 მას შინა] მა- შინ C. 7 წინაწარმეტყუელ C. 8 ჯუარს-აცუეს C. 9 იცნა C.

DE

C

ყოველსა თანა ესე მესამს დღს¹ ნო-
ვალს, ვინაჲთგან ესე იქმნა.

22. არამედ დედათაცა ვითემე ჩუენ-
განთა დამაკრვეს ჩუენ, ვითარ² მივი-
დეს იგინი ცისკარსა საფლავსა მას

23. და არა პოვეს გუამი იგი მისი.
მოვიდეს და თქუეს, ვითარმედ³ გამო-
ჩინებაცა ანგელოზთაჲ⁴ იხილეს, რო-
მელთა პრქუეს მათ, ვითარმედ: ცხოველ
არს იგი.

24. და მი-ვინმე-ვიდეს ჩუენგანნი |სა-
ფლავად და პოვეს ეგრე, ვითარცა დე-
დათა მათ თქუეს, ხოლო იგი თავადი
ვერ იხილეს.

25. ხოლო მან პრქუა მათ: ჰ უცხო-
ბელნო გულითა სარწმუნოებისათჳს⁵
ყოველსა ზედა, რომელსა იტყოდეს წი-
ნაწარმეტყუელნი!

26. ანუ არა ესრტთ⁶ ჯერ-იყო ვნე-
ბად ქრისტესა⁷ და შესღვად დიდებასა
თჳსსა?

27. და იწყო მოსესითგან და ყოველ-
თა წინაწარმეტყუელთა და გამოუთარ-
გმანებდა მათ ყოველთა წიგნთა მისთჳს.

28. და მიეახლნეს დაბასა მას, ვიდრე-
ცა მივიდოდეს⁸. ხოლო თავადმან მიზეზ-
ყო უშორესად-რე⁹ წარსლვად.

29. იგინი აიძულებდეს¹⁰ მას და ეტყო-
დეს: დაადგერ ჩუენ თანა, რამეთუ მწუხრ
არს და მიდრეკილ არს დღს. და შევი-
და დადგრომად¹¹ მათ თანა.

30. და იყო ინაჯით-ჯდომისა მას მის-
სა მათ თანა, მოიღო პური, აკურთხა
და განტეხა და მიჰსცემდა¹² მათ.

31. ხოლო მათ თუალნი მათნი გან-

და ამას ყოველსა ზედა ესე მესამე დღე
არს, ვინაჲთგან იქმნა.

22. არამედ დედათაცა ვითემე ჩუენ-
განთა დამაკრვეს ჩუენ, რომელნი
მსთუად განთიადსა მას მივიდეს სამარე-
სა მას

23. და არა პოვენს გორცნი მისნი.
მოვიდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: ხილ-
ვაჲ ანგელოზთაჲ ვიხილეთ, რომელნი
იტყოდეს, ვითარმედ: ცხოველ არს.

24. და წარვიდეს რომელნიმე ჩუენგან-
ნიცა სამარესა მას და პოეს ეგრევე, ვი-
თარცა დედათა მათ თქუეს, ხოლო იგი
ვერ იხილეს.

25. და მან პრქუა მათ: ჰ უგუნურნო
და დაშთომილნო სარწმუნოებასა ყო-
ველთა, რომელთა იტყოდეს წინაასწარ-
მეტყუელნი¹ იგი!

26. არა მითვე ყოვლითა ჯერ-იყო
ვენებად ქრისტესა და შესღვად დიდე-
ბასა თჳსსა?

27. და იწყო მოსსითგან და ყოველ-
თა წინაწარმეტყუელთა² და გამოუთარ-
გმანებდა მათ ყოველთა წიგნთაგან, რო-
მელთა³ წერილ არს მისთჳს.

28. ვითარცა მიეახლნეს დაბასა მას,
რომელსა მივიდოდეს, და მან მიზეზ-ყო
შორად-რე წარსლვად.

29. და ააძულეს⁴ მას და ჰქუეს: |
ჩუენ თანა იყავ, რამეთუ მწუხრ და მი-
დრეკილ არს მზე⁵. და შევიდა დაყოფად
მათ თანა.

30. და იყო ვითარცა ინაჯ-იდგა მათ-
თანა, მოიღო პური, აკურთხა, განტეხა
და მისცა მათ.

31. და თუალნი⁶ მათნი განეხუნეს

1 მესამე დღე D. 2 ვითარმედ (ვ'დ) E. 3 ვითარ (ვ'რ) E. 4 ანგლოზთა E. 5 სარწმუნოებისათჳს E. 6 ესრტთ D. 7 ქრისტესა E. 8 ვიდრე ვიდოდეს D. 9 უშორესად-რს E. 10 ააძულებდეს D. 11 დგრომად E. 12 მისცემდა F.
1 წინაასწარმეტყუელნი C. 2 წინაწარმეტყუელთა C. 3 რომელთა C. 4 ასეა. 5 ასეა (მო-სლოდნელი იყო: დღე). 6 თვ(ა)ლნი C.

DE

ეხუნეს და იცნეს იგი. და თავადი მიეფარა მათგან.

32. და იგინი იტყოდეს || ურთიერთას: ანუ არა გული ჩუენი განჭურვებულ იყო¹ ჩუენ შორის, ვითარ-იგი მეტყოდა ჩუენ გზასა ზედა და ვითარ-იგი გამოითარგმანებდა ჩუენ წიგნთა?

33. და აღდგეს მასვე დღესა შინა და მოიქცეს იერუსალმდ და პოენეს კრებულად ათერთმეტნი იგი და სხუანი მათთანანი.

34. და იტყოდეს, ვითარმედ: ნანდღლე აღდგა უფალი და ეჩუენა სიმონს.

35. და იგინი უთხრობდეს გზისასა მას და ვითარ-იგი გამოეცხადა მათ განტეხასა მას პურისასა.

36. და ვითარ-იგი ამას იტყოდეს ოდენ, და თავადი იესუ დადგა შორის მათსა და ჰრქუა მათ: მშუდლობაჲ თქუენ თანა! მე ვარ, ნუ გეშინინ!

37. ხოლო იგინი შეძრწუნდეს და შეშინებულ იქმნეს, ეგონა, ვითარმედ საუცარ რაჲმე იხილეს.

38. და თავადმან ჰრქუა მათ: რაჲსა შეძრწუნებულ ხართ, და რაჲსათჳს გულის სიტყუანი მრავალნი მოვლენან გულთა | თქუენთა?

39. იხილენით ჳელნი ჩემნი და ფერგნი, რამეთუ თავადი მე ვარ. ჳელი შემახეთ მე და იხილეთ, რამეთუ სულსა ჳორც და ძუალ არა ასხენ, ვითარცა მე მხედავთ, რამეთუ მასხენ.

40. და ესე რაჲ თქუა, უჩუენნა მათ ჳელნი და ფერგნი მისნი.

41. და ვიდრე არლა ჰრწმენა მათ სიხარულისა მისგან და საკრველებისა, ჰრქუა მათ იესუ: გაქუს რაჲ აქა ჳამადი?

C

და იცნეს იგი. და იგი მიეფარა მათგან.

32. და იტყოდეს ურთიერთას: არა გულნი ჩუენნი განჭურვებულ იყვნეს, ვიდრე-იგი გუეტყოდა ჩუენ და ვითარ განგვმარტებდა ჩუენ წიგნებსა?

33. და აღდგეს მასვე ჟამსა და მოიქცეს იერუსალმდ და პოენეს შეკრებულ ათერთმეტნი იგი და რომელნი მათთანა იყვნეს,

34. რომელთა ჳკითხეს¹ მათ, ვითარმედ: ნანდღლ აღდგა უფალი და ეჩუენა სიმონს.

35. და იგინი უთხრობდეს მათ, რაჲ-იგი მგზავრ იყო და ვითარ გამოეცხადა მათ განტეხასა მას პურისასა.

36. ვიდრე იგინი ამას იტყოდეს ოდენ, თავადი იესუ დადგა შორის მათსა და ჰრქუა მათ: მშუდლობაჲ ჩემი თქუენ თანა! მე ვარ, ნუ გეშინინ!

37. შეძრწუნდეს და შეშინდეს, ჳგონებდეს, ვითარმედ საუცარ რაჲმე ეჩუენა.

38. და ჰრქუა: რაჲსა შესძრწუნდებით, და რაჲსა ჳრაზხვანი შეველენან გულთა თქუენთა?

39. იხილენით ჳელნი ჩემნი და ფერგნი, რამეთუ მე იგივე ვარ. ჳელი შემახეთ და მიხილეთ, რამეთუ სულსა ხოლო ჳორც და ძუალ არა არნ², ვითარცა-ესე. მე მხედავთ, რამეთუ ჩემ თანა არს.

40. და ესე ვითარცა თქუა, უჩუენნა მათ ჳელნი და ფერგნი.

41. და ვიდრე ორგულედდეს-ლა სიხარულითა მით და უკვრდა³, ჰრქუა მათ: გაქუს რაჲ აქა ჳამად?

1 გულნი ჩუენნი განჭურვებულ იყვნეს E.

1 რომელთა ჳკითხეს| მოსალოდნელი იყო: რომელთა ჰრქუეს. 2 ასეა დედანში, მაგრამ სინტაქსურად გაუმართავია. მოსალოდნელი იყო: სულსა ... არა ასხენ. 3 უკურდა C.

DE

C

42. ხოლო მათ მიუპყრეს მას თევზისა მწურისა ნახევარი და თაფლისა¹ გოლი.

43. და კიმა წინაშე მათსა და მოილო ნეშტი იგი და მიჰსცა² მათ

44. და ჰრქუა მათ: ესე იგი სიტყუანი არიან, რომელთა გეტყოდე თქუენ, ვიდრე-იგი ვიყავ თქუენ თანა, ვითარმედ: ჯერ-არს აღსრულებად ყოველივე³ წერილი შჯულსა მოსესსა და წინაწარმეტყუელთა და ფსალმუნთა ჩემთს.

45. მაშინ განუხუნა⁴ გონებანი მათნი გულისჴმის-ყოფად⁵ წიგნთა

46. და ჰრქუა მათ, რამეთუ: ესრეთ ჯერ-იყო ენებად ქრისტესა და აღდგომად მკუდრეთით მესამესა დღესა

47. და ქადაგებად სახელითა მისითა სინანული და მოტეგებაჲ ცოდვათაჲ ყოველთა მიმართ წარმართთა, იწყეთ იერუსალმით,

48. რამეთუ თქუენ ხართ მოწამე ამის ყოვლისა.

49. და აჰა ესერა მე მოგივლინო თქუენ აღთქუმაჲ იგი მამისა ჩემისაჲ⁷. ხოლო თქუენ დასხედით ქალაქსა ამას შინა იერუსალმსა, ვიდრემდე⁸ შეიმოსოთ ძალი მალლით გამო.

50. და განიყვანნა იგინი⁹ ვიდრე ბეთანიადმდე და აღიპყრნა ჴელნი თჳსნი და აკურთხნა იგინი.

51. და იყო კურთხევისა მას იესუსესა¹⁰ მათა მიმართ განეშორა მათგან და აღვიდოდა ზეცად.

52. და იგინი მოიქცეს იერუსალმდ სიხარულითა დიდითა.

53. და იყოფოდეს¹¹ ტაძარსა მას შინა მარადის და აკურთხევდეს ღმერთსა.

42. და მათ მიუპყრეს თევზისა მწურისაჲ და გოლი თაფლი.

43. და მოილო, კიმა მათ წინაშე და ნეშტი იგი მისცა მათ

44. და ჰრქუა მათ: სიტყუანი ესე არიან, რომელთა გეტყოდე თქუენ, ვიდრე თქუენ თანა ვიყავ, ვითარმედ: ჯერ-არს აღსრულებად ყოველთა მათ წერილთაჲ შჯულსა მას მოსესსა და წინაწარმეტყუელთასა¹ და ფსალმუნთასა ჩემთს.

45. მაშინ განუხუნა გონებანი მათნი გულისჴმის-ყოფად წიგნებისა

46. [და] ჰრქუა მათ, რამეთუ: ესრეთ ჯერ-იყო ენებად ქრისტესა და აღდგომად მკუდრეთით მესამესა დღესა

47. და ქადაგებად სახელითა მისითა სინანული და მოტეგებაჲ ცოდვათაჲ ყოველთა მიმართ ნათესავთა, იწყო იერუსალმით²,

48. და თქუენ მოწამე ხართ ამას ყოველსა.

49. და აჰა მე მივევლინებ აღთქუმასა მამისა ჩემისასა თქუენ ზედა, და თქუენ დასხედით ქალაქსა ამას იერუსალმსა³, ვიდრემდე შთაიკუთათ ძალი მალლით.

50. [გ]ამოიყვანნა იგინი ბეთანიადმდე და აღიპყრნა ჴელნი თჳსნი და აკურთხნა იგინი.

51. და იყო კურთხევისა მას ოდენ განეყენა მათგან.

52⁴ და მათ თაყუანის-ჴსცეს მას, მოიქცეს იერუსალმდ¹ სიხარულითა დიდითა.

53. და იყენეს მარადის⁵ ტაძარსა მას შინა [და აკურთხევდეს] ღმერთსა.

1 თაფლისაგან E. 2 მისცა E. 3 ყოველი E. 4 განუხუნა D. 5 გულისჴმის-ყოფად E. 6 ესრეთ D. 7 მამისა ჩემისაჲ] მამისა D. 8 ვიდრე (ვე) D. 9 იგინი — D. 10 იესუსა (იჯსა) E, იესუსა (იჯსა) D. 11 იყოფოდეს E.

1 წინაწარმეტყუელთასა C. 2 ილმთ C. 3 ილმსა C. 4 ილმდ C. 5 მს C.

DE

C

13. რომელი არა სისხლთაგან, არცა ნებითა ჯორცთაჲთა, არცა ნებითა მამაკაცისაჲთა, არამედ ღმრთისაგან იშენეს.

14. და სიტყუად იგი ჯორციელ იქმნა და დაემკდრა ჩუენ შორის, და ვიხილეთ დიდებაჲ მისი, დიდებაჲ ვითარცა მხოლოდ შობილისად მამისა მიერ, საეს¹ მადლითა და ქეშმარიტებითა.

15. იოვანე წამა მისთჳს, ლალად-ყო და თქუა: ესე არს, რომლისათჳს-იგი ვთქუ: რომელ-იგი ჩემსა შემდგომად მოვალს², ჩემსა უწინარეს იყო, რამეთუ პირველ ჩემსა არს.

16. რამეთუ სავსებისაგან მისისა ჩუენ ყოველთა მოვიღეთ მადლი მადლისა წილ.

17. რამეთუ შჯული მოსეს მიერ მოეცა, ხოლო მადლი და ქეშმარიტებაჲ იესუ ქრისტეს³ მიერ იქმნა.

18. ღმერთი არასადა ვინ იხილა, გარნა⁴ მხოლოდ შობილმან ძემან⁵, რომელი იყო წიაღთა მამისათა, მან გამოთქუა.

19. და ესე არს წამებაჲ იოვანესი, ოდეს მიაველინნეს ჰურიათა იერუსალმით მღდელნი და ლევიტელნი მისა, რაჲთა ჰკითხონ მას, ვითარმედ: შენ ვინ ხარ?

20. ხოლო მან აღიარა და არა უვარყო; აღიარა, ვითარმედ: მე არა ვარ ქრისტე⁶.

21. და მათ ჰკითხეს მას: და უკუეთუ ვინ ხარ შენ? ელია ხარა? და მან თქუა: არა ვარ. წინაწარმეტყუელი ხარა? და მიუგო: არა.

22. და ჰრქუეს: გვხარ ჩუენ, ვინ ხარ შენ, რაჲთა სიტყუად მივართუათ მომავლინებელთა ჩუენთა, რასა იტყჳ შენთჳს?

13. რომელი არა სისხლთაგან და არცა ნებითა ჯორცთაჲთა და არცა ნებითა მამაკაცისაჲთა, არამედ ღმრთისა მიერ იშენეს¹.

14. და სიტყუად იგი ჯორციელ იქმნა და დაემკდრა² ჩუენ თანა, და ვიხილეთ დიდებაჲ მისი, დიდებაჲ ვითარცა მხოლოდ შობილისად მამისა მიერ, საეს¹ მადლითა და ქეშმარიტებითა.

15. იოვანე წამებს მისთჳს, ლალატ-ყო და თქუა: ესე იყო, რომლისათჳს ვთქუ: რომელ-იგი ჩემსა შემდგომად მოსლვად არს, წინა ჩემსა იყო, რამეთუ იყოვე წინა ჩემსა.

16. რამეთუ სავსებისა მისისაგან მოვიღეთ ჩუენ ყოველთა მადლი მადლისა წილ.

17. რამეთუ შჯული იგი კელითა მოსესითა მოეცა, მადლი და ქეშმარიტებაჲ იესუ ქრისტეს³ მიერ იქმნა.

18. ღმერთი¹ ვერვინ სადა იხილა, გარნა მხოლოდ შობილმან ძემან, რომელ არს წიაღთა მამისათა, მან გამოთქუა.

19. [ღ]ა ესე არს წამებაჲ იოვანესი, რაჲმს მიაველინეს მისა ჰურიათა იერუსალმით⁵ მღდელნი და ლევიტელნი, რაჲთა ჰკითხონ მას, ვითარმედ: ვინ ხარ?

20. და აღიარა და არა უვარყო; აღიარა, ვითარმედ: მე არა ვარ ქრისტე⁶ ვარ.

21. და ჰკითხეს მას: უკუეთუ ვინ ხარ შენ? ელია ხარ? და ჰრქუა: არა. წინაწარმეტყუელი⁷ იგი ხარ შენ? მიუგო: არა.

22. უკუე მითხარ ჩუენ, ვინ ხარ შენ, რაჲთა მიუთხრათ მომავლინებელთა მათ ჩუენთა, რად ვჰრქუათ შენთჳს?

1 საეს D. 2 მოვავლს E. 3 ქრისტეს D. 4 გარნა] არამედ D. 5 ძემან] ღმერთმან (ღნ) DE. 6 ქრისტე DE. 1 იშენეს C. 2 დაემკდრა C. 3 ქს C. 4 [ღ]ი C. 5 იქმნით C. 6 ქს C. 7 წინაწარმეტყუელი C.

DE

23. და თქუა: მე—ჴმაჲ დაღადებისაჲ უღაბნოსა: წარჴმართენით გზანი უფლისანი, ვითარცა თქუა ესაია წინაწარმეტყუელმან.

24. და მიველინებულნი იგი იყვნეს ფარისეველთაგანნი.

25. ჰკითხეს მას და ჰრქუეს: რაჲსათჳს ნათელ-ჰსცემ¹ შენ, უკუეთუ არა ხარ ქრისტე², არცა ელია, არცა წინაწარმეტყუელი?

26. | ჰრქუა მათ იოვანე: მე ნათელ-გცემ თქუენ წყლითა, ხოლო შორის თქუენსა დგას, რომელი თქუენ არა იცით,

27. რომელი ჩემსა შემდგომად მოსლვად არს, რომლისა არა ვარ ღირს, რაჲთა განვჴჴსნენ³ საბელნი ჴამლთა მისთანი.

28. ესე ბეთაბრას იყო, წიად იორდანესა⁴, სადა-იგი იყო იოვანე და ნათელ-ჰსცემდა⁵.

29. ხელისაგან⁶ იხილა იესუ, მომავალი⁷ მისა, და თქუა: აჲა კრაი⁸ ღმრთისაჲ, რომელმან აღიხუნეს ცოდვანი სოფლისანი.

30. ესე არს, რომლისათჳს-იგი მე ვთქუ: შემდგომად ჩემსა მოვალს კაცი, რომელი პირველ⁹ ჩემსა იყო, რამეთუ უპირადღს¹⁰ ჩემსა არს.

31. მე არა ვიცოდე იგი, არამედ რაჲთა გამოეცხადოს ისრაჴლსა, ამისთჳს მოვედ მე წყლითა ნათლის-ცემად.

32. წამა იოვანე და თქუა, რამეთუ: ვიხილე სული ღმრთისაჲ ვითარცა ტრედი გარდამოშავალი ჴეცით და დაადგრა მას ჴედა.

33. მე არა ვიცოდე იგი, არამედ რომელმან მომავლინა მე ნათლის-ცემად წყლითა, მან მრქუა მე: რომელსა ჴედა

C

23. მე—ჴმაჲ დაღადებისაჲ უღაბნოსა: წრფელ ყავთ გზაჲ უფლისაჲ, ვითარცა თქუა ესაია წინაღწარმეტყუელმან.

24. და რომელი-იგი მიველინეს, ფარისეველთა მათგანნი იყვნეს.

25. ჰკითხეს მას და ჰრქუეს: და რაჲსა ნათელ-სცემ, უკუეთუ შენ არა ხარ ქრისტე¹ და არცა ელია და არცა წინაწარმეტყუელი იგი?

26. მიუგო მათ იოჴანე² და ჰრქუა: მე ნათელს-გცემ თქუენ წყლითა; შორის თქუენსა დგას, რომელი-იგი თქუენ არა იცით,

27. რომელი-იგი ჩემსა შემდგომად მოსლვად არს, რომლისა არა ღირს ვარ, ვითარცა განუჴსნენ საბელნი ჴამლთა მისთანი.

28. ესე ბეთაბრას იყო, წიად იორდანესა, სადა-იგი იოვანე ნათელს-სცემდა.

29. ხელისაგან ხედვიდა იესუს, რამეთუ მოვიღოდა მისა, და თქუა: აჲა ესე-რა კრაი იგი ღმრთისაჲ, რომელმან აღჴოცნეს ცოდვანი სოფლისანი.

30. ესე არს, რომლისათჳს-იგი მე გეტყოდე³: შემდგომად ჩემსა მოვალს კაცი, რომელ წინა ჩემსა იყო, რამეთუ იყო წინავე ჩემსა.

31. და მე არა ვიცოდე იგი, არამედ რაჲთა გამოეცხადოს ისრაჴლსა, ამისთჳს მოვედ მე წყლითა ნათლის-ცემად.

32. წამა იოვანე და თქუა: ვხედვედ სულსა მას, რამეთუ გარდამოვიღოდა ვითარცა ტრედი ჴეცით და დაადგრა მას ჴედა.

33. და მე არა ვიცოდე იგი, არამედ რომელმან მომავლინა მე ნათლის-ცემად წყლითა, მან მრქუა მე: რომელსა ჴედა

1 ნათელ-სცემ E. 2 ქრისტე DE. 3 განვჴჴსნენ D. 4 იორდანისა D*. 5 ნათელ-სცემდა E. 6 ჴალისაგან D*. 7 მომავალი D*. 8 კრაი იგი D*. 9 პირველად D. 10 უპირადღს D.

1 ქ* C. 2 ასუა. 3 მე გეტყოდე] მეტყოდე C.

DI:

C

იხილო სული გარდამომავალი, დადგრო-
მილილი¹ მას ზედა, იგი არს, რომელმან ნა-
თელ-ჰსცეს² სულითა წმიდითა.

34. და მე ვიხილე და ეწამე, რამეთუ
ესე არს ძმ³ ღმრთისაჲ.

35. ხეალისა დღე³ დგა კულად იო-
ვანე და მოწაფეთა მისთაგანნი ორნი.

36. და მიჰხედა იესუს, ვიდოდა რაჲ
იგი, და თქუა: აჰა ქრისტე¹, ტარიგი
ღმრთისაჲ.

37. და ესმა მისი ორთა მათ მოწაფე-
თა, იტყოდა რაჲ ამას, და მიჰსდევ-
დეს⁵ იესუს.

38. მოექცა იესუ და იხილნა იგინი,
მი-რაჲ-სდევდეს⁶ მას, და ჰრქუა მათ:
რასა ეძიებთ? ხოლო მათ ჰრქუეს მას:
რაბი, რომელ ითარგმანების: მოძღუარ,
სადა იყოფი?

39. ჰრქუა მათ: მოვედით და იხილეთ⁷.
და მივიდეს და იხილეს, სადა იყოფოდა,
და მის თანა დაადგრეს⁸ მას დღესა⁹ ში-
ნა, და ჟამი იყო ვითარ მეთაჲ¹⁰.

40. იყო ანდრეაცა¹¹, ძმაჲ სიმონ-პეტ-
რესი, ერთი | ორთაგანი, რომელსა¹² ეს-
მა იოვანესგან, და მიჰსდევდეს³ მას.

41. პოვა მან პირველად ძმაჲ თჳსი სი-
მონ და ჰრქუა მას: ეპოვეთ მესია, რო-
მელ არს თარგმანებით: ქრისტე.

42. ამან მოიყვანა იგი იესუსა¹³. მი-
ჰხედა მას იესუ და ჰრქუა: შენ ხარ სი-
მონ, ძმ³ იონაჲსი, შენ გეწოდოს კეფა,
რომელ ითარგმანების: კლდე¹⁴.

43. ხეალისაგან უნდა განსლვად გა-
ლილეად და პოვა ფილიპე¹⁵ და ჰრქუა
მას იესუ: მომდევდი მე.

44. ხოლო იყო ფილიპე¹⁵ ბეთსაიდაჲთ,
ქალაქისაგან ანდრეაჲსა¹⁶ და პეტრესა¹⁷.

იხილო სული იგი, გარდამომავალი და
დადგრომილი მას ზედა, იგი არს, რომ-
მელი ნათელ-სცემდეს სულითა წმიდითა.

34. და მე ვიხილე და ეწამე, ვითარ-
მედ: ესე არს ძმ³ იგი ღმრთისაჲ.

35. ხეალისაგან დგა იოჰანე და მო-
წაფეთა მისთაგანნი ორნი.

36. და ხედვიდა იესუს, რამეთუ მო-
ვიდოდა; თქუა: აჰა ესერა ქრისტე, კრა-
ვი ღმრთისაჲ.

37. ესმა მისგან ორთა მათ მოწაფეთა,
რამეთუ იტყოდა, და შეუდგეს იესუს.

38. მიექცა იესუ და იხილნა იგინი,
რამეთუ შეუდგეს მას; ჰრქუა მათ: რასა
ეძიებთ? მათ ჰრქუეს მას: რაბი, რომელ
გამოითარგმანების: მოძღუარ, სადა არს
საეანე შენი?

39. ჰრქუა მათ: მოვედით და იხილეთ.
მოვიდეს და იხილეს, სადა იყო საეანე
მისი, და მის თანა დაიყოვნეს¹ მას დღე-
სა, რამეთუ ჟამი იყო ვითარ მეთაჲ.

40. იყო ანდრია, ძმაჲ პეტრესი, ერ-
თი ორთა მათგანი, რომელთა ესმა იოჰა-
ნესგან, და შეუდგეს კულსა მისსა.

41. პოვა მან პირველ ძმაჲ იგი თჳსი
სიმონ და ჰრქუა მას: ეპოვეთ მესია,
რომელ გამოითარგმანების: ქრისტე².

42. ამან მოიყვანა იგინი იესუსა. მი-
ხედა მას იესუ და ჰრქუა: შენ ხარა სი-
მონ, ძე იონაჲსი? შენ გერქუას კეფა,
რომელ ითარგმანების: კლდე³.

43. ხეალისაგან, ვითარ უნდა გამო-
სლვად გალილეად, პოვა ფილიპე⁴ და
ჰრქუა მას იესუ: მომდევდი მე.

44. და იყო ფილიპე ბეთსაიდაჲთ,
ქალაქით ანდრიაჲსით და პეტრესით⁵.

1 და დადგრომილი D*. 2 ნათელ-სცეს E. 3 დღმ DI. 4 ქრისტე DE. 5 მისდევდეს E. 6 მი-
რაჲ-ჰსდევდეს D*. 7 იხილით D*. 8 დაადგროთ D*. 9 დღსა D*. 10 მეთაჲ L*. 11 ანდრეაცა D*.
12 რომელთა D. 13 იესუსა (იქცა) D. 14 კლდე E. 15 ფილიპე E. 16 ანდრეაჲსა D. ანდრეაჲსისა E.
17 პეტრესა DE.

1 დაიყოვნეს C. 2 ქმ C. 3 კლდე C. 4 ფილიპე C. 5 პეტრესით C.

DE

C

45. პოვა ფილიპე¹ ნათანაელ და ჰრქუა მას: რომელი დაწერა მოსე² შჯულსა და წინაწარმეტყუელთა, ვპოეთ: იესუ, ძე იოსებისი, ნაზარეთით.

46. ჰრქუა მის ნათანაელ: ნაზარეთით შესაძლებელ არსა კეთილისა რაჲსამე ყოფად?³ ჰრქუა მას ფილიპე¹: მოვედ და იხილე.

47. იხილა რაჲ იესუ ნათანაელი, მომავალი მისა, || თქუა⁴: აჲ ჰეშმარიტად ისრაიტელი, რომლისა თანა ზაკუვაჲ⁵ არა არს.

48. ჰრქუა მას ნათანაელ: ვინაჲ მიცი მე? მიუგო იესუ და ჰრქუა მას⁶: პირველ ვიდრე ფილიპესა კმობადმდე შენდა, იყავ რაჲ ლელუსა ქუეშე⁷, გიხილე შენ.

49. მიუგო მის ნათანაელ და ჰრქუა: რაბი, შენ ხარ ძე ღმრთისაჲ, შენ ხარ მეუფე⁸ ისრაელისაჲ.

50. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას, რამეთუ გარქუ შენ, ვითარმედ: გიხილე ლელუსა ქუეშე⁷, და გრწამს. უფროჲსი ამისა იხილო.

51. და ჰრქუა მათ: ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: იხილნეთ ცანი განხუმულნი⁹ და ანგელოზნი ღმრთისანი, აღმავალნი და გარდამომავალნი ძესა¹⁰ ზედა კაცისასა¹¹.

45. პოვა ფილიპე ნათანაელი და ჰრქუა მას: რომლისათჳს დაწერა მოსე შჯულსა მას და წინაწარმეტყუელთა, ვპოეთ: იესუ, ძე იოსებისი, ნაზარეთით.

46. ჰრქუა მას ნათანაელ: და ნაზარეთით ეგების-მე რაჲ კეთილი რაჲმე ყოფად? ჰრქუა მას ფილიპე¹: მოვედ და იხილე.

47. ვითარცა იხილა იესუ ნათანაელი², რამეთუ მოვიდოდა მისა, თქუა მისთჳს: აჲ ჰეშმარიტად ისრაელიტელი, რომლისა თანა ზაკუვაჲ არა არს.

48. ჰრქუა მას ნათანაელ: ვინაჲ მიცი მე? მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ვიდრე ფილიპეს მიწოდებადმდე შენდა, რამეთუ იყავ ლელუსა მას ქუეშე, გიხილე შენ.

49. მიუგო ნათანაელ და ჰრქუა: რაბი, შენ ხარა ძე ღმრთისაჲ, შენ ხარ მეუფე ისრაელისაჲ?

50. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: ამისთჳს, რამეთუ გარქუ შენ, ვითარმედ: გიხილე შენ ლელუსა მას ქუეშე, და გრწამს. უდიდესი-და ამისა იხილო.

51. და ჰრქუა მას: მართლიად მართალსა გეტყუ თქუენ: იხილნეთ ცანი განხუმულნი და ანგელოზნი ღმრთისანი³, რამეთუ აღვიდოდიან და გარდამოვიდოდიან ძესა ზედა კაცისასა.

2

1. და მესამესა დღესა ქორწილი იყო კანას გალილეაჲსასა, და მუნ იყო დედაჲ იესუსი¹².

2. მიხადეს იესუს და მოწაფეთა მისთა ქორწილსა მას.

3. და ვითარ მოაკლდა ღვინოჲ, ჰრქუა იესუს დედამან მისმან: ღვინოჲ არა აქუს.

1. და მესამესა დღესა ქორწილი იყო კანას გალილეაჲსასა, და მუნ იყო დედაჲ იესუსი.

2. მიხადეს იესუს და მოწაფეთა მისთა ქორწილსა მას.

3. და მოკლებასა ღვინისასა⁴ ჰრქუა დედამან იესუს: ღვინოჲ⁵ არა აქუს⁶.

1 ფილიპე E. 2 მოსე E. 3 ყოფად D. 4 და თქუა DE. 5 ზაკუვა D. 6 მას — D. 7 ქუეშე E. 8 მეუფე D. 9 განხუმულნი D. 10 ძესა D. 11 კაცისა (კაცისა) D. 12 იესუსი (იესუსი) D.

1 ფილიპე C. 2 ნათანაელი C. 3 ღვინო C. 4 ღვინისასა C. 5 ღვინო C. 6 აქუს C.

DE

C

4. ჰრქუა მას იესუ: რად არს ჩემდა და შენდა, დედაკაცო? არლა მოწვეწულ არს | ჟამი ჩემი.

5. ჰრქუა დედამან მისმან მსახურთა მათ: რადცა გრქუას თქუენ, ყავთ.

6. იყენეს მუნ სარწყულნი ქვისანი, მღგომარენი ექუსნი, მსგავსად განწმედისა მისებრ ჰურიათაჲსა, რომელთა შთაასხიან საწყაული ორ-ორი¹ გინა სამ-სამი.

7. და ჰრქუა მათ იესუ: აღავსენით სარწყულნი ეგე წყლითა! და აღავსნეს იგინი პირსპირ².

8. და ჰრქუა მათ: აღმოავსეთ აწ და მოართეთ პურისა³ უფალსა! ხოლო მათ მოართუეს.

9. და ვითარცა გემოჲ იხილა პურისა უფალმან მან წყალი იგი, რომელ ღზნო⁴ იქმნა, და არა იცოდა⁵, ვინაჲ იყო, გარნა მსახურთა მათ უწყოდეს, რომელთა აღავსნეს წყლითა, მოუწოდა პურისაუგო სიძესა მას მთავარმან მან მის ტაუფალმან მან⁶ სიძესა⁷ მას

10. და ჰრქუა: ყოველმან კაცმან კეთილი ღზნოჲ პირველად წარმოდგის და, ოდეს დაითრენიან, მაშინ უჯერესიცა. ხოლო შენ დაჰმარხე კეთილი⁸ ღზნოჲ აქამომდე.

11. ესე კმნა დასაბამად სასწაულთა იესუ კანას გალილეაჲსასა და გამოუცხადა || დიდებაჲ თჳსი, და ჰრწმენა მისი მოწაფეთა მისთა⁹.

12. ამისა შემდგომად შთავიდა იესუ კაფარნაუმდ¹⁰, იგი და დედაჲ მისი და ძმანი მისნი და მოწაფენი მისნი მის თანა, და მუნ დაადგრა არა მრავალთა დღეთა¹¹.

13. და მოახლებულ იყო პასქად იგი

4. ჰრქუა მას იესუ: რად ძეს შენი და ჩემი, დედაკაცო? არლა მოწვეწულ არს ჟამი ჩემი.

5. ჰრქუა დედამან მისმან მსახურთა მათ: რად გრქუას თქუენ, ყავთ.

6. მუნ დგეს ტაკუკნი მარმარილომსანი ექუსნი განსაწმედელად ჰურიათა მათ; შთაისხის თითოეულმან მათგანმან ორ ანუ თუ სამ საწყაულ.

7. ჰრქუა მათ იესუ: აღავსენით¹ ტაკუკნი ეგე წყლითა! და აღავსნეს იგინი.

8. და ჰრქუა მათ: აღმოიღეთ და მოართეთ პურისა უფალსა და მთავარსა ამის ტაძრისასა! და მათ მოართუეს².

9. და ვითარცა გემოჲ იხილა მთავარმან მან წყალი იგი ღზნოდ³ გარდაქცეული, და არა უწყოდა ვინაჲ იყო, გარნა მსახურთა მათ ხოლო უწყოდეს, მიძრისამან

10. და ჰრქუა⁴: ყოველმან კაცმან კეთილი ღზნოჲ⁵ პირველ ამსახურის და, რაჲმს დაითრენიან, მაშინ ჯერკუალიცა. შენ დაჰმარხე ღზნოჲ კეთილი მოაქამდე.

11. ესე ყო დასაბამ სასწაულთა⁶ იესუ კანას⁷ გალილეაჲსასა და გამოაცხადა დიდებაჲ თჳსი, და ჰრწმენა მისი მოწაფეთა მისთა.

12. ამისა შემდგომად შთავიდა იესუ კაფერნაომდ, იგი თავადი და დედაჲ მისი და ძმანი მისნი, და მუნ იყო არა მრავალ დღე.

13. და იყო დღესასწაული იგი ჰუ-

1 ორი-ორი D (პირველი „ი“ თავზე დამატებული). 2 პირსპირ D. 3 პუსა D. 4 ღზნო D. 5 იცოდეს D. 6 მან] — D. 7 სიძესა D. 8 კელი D. 9 მისითა D. 10 კაფარნაომდ E. 11 არა მრავალ დღე E.

1 აღავსენის C. 2 მოართუეს C. 3 ღზნოდ C. 4 ჰქუა C (თითქო ქარაგმაც უხის). 5 დუნო D. 6 სასწაულთა C. 7 კანას C.

DE

C

ჭურიათა და აღვიდა იესუ იერუსალმში.

14. და პოვნა ტაძარსა მას შინა მოფარდულნი ზროხათანი¹ და ცხოვართანი² და ტრედთანი³ და მეკრმენი მსხდომარენი.

15. და ქმნა შოლტი საბელთაგან და ყოველი გამოასხა ტაძრით: ზროხა და ცხოვარი; და კერმის მსყიდელთა მათ დაუთხნია კერმად და ტაბლები იგი დაუმწეა.

16. და ტრედის მოფარდულთა მათ ჰრქუა: აღიღეთ ესე ამიერ და ნუ ჰყოფთ სახლსა მამისა ჩემისასა სახლ საეაქრო.

17. და მოეცენა მოწაფეთა მისთა, რამეთუ წერილ არს: შურმან სახლისა შენისამან შემკამა მე.

18. მიუგეს ჰურიათა მათ და ჰრქუეს მას: რასა სასწაულსა მიჩუენებ ჩუენ, რამეთუ ამას იქმ?

19. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: დაჰსენით ტაძარი ესე და მესამესა⁴ დღესა აღვადგინო ეგე⁵.

20. ჰრქუეს მას ჰურიათა: ორმეოც და ექუსსა წელსა აღეშენა ტაძარი ესე, და შენ სამთა დღეთა აღადგინო ეგე?

21. ხოლო იტყოდა ტაძრისა მისთეს⁶ გუამისა⁷ თვისსა.

22. და ოდეს აღდგა მკუდრებით⁸, მოეცენა მოწაფეთა მისთა, რამეთუ ამისთეს იტყოდა, და ჰრწმენა წიგნისა და სიტყუად იგი, რომელი ჰრქუა მათ იესუ.

23. და ოდეს იყო იგი იერუსალმს პასქასა მას დღესასწაულსა⁹, მრავალთა

რიათა მოახლებულ, და აღვიდა იესუ იერუსალმში¹.

14. და პოვა ტაძარსა მას, რამეთუ ფრდიდეს ზროხასა და ცხოვარსა და ტრედსა, და კერმის მცვალებელნი², რამეთუ სხდეს.

15. და ქმნა შოლტი საბლისად და გამოასხა ყოველი ტაძრისაგან: და ცხოვარი და ზროხად; და პილენძი თესლის მოფარდულთა³ მათ განუბნია და ტაბლები იგი დაამწეა.

16. და რომელნი-იგი ტრედსა ფრდიდეს, ჰრქუა მათ: განიღეთ ეგე ამიერ და ნუ შეიქმთ სახლსა მამისა (ჩემისა)სა⁴ საეაქროდ.

17. მაშინ მოივსენეს მოწაფეთა მათ მისთა, ვითარმედ წერილ არს: შურმან სახლისა შენისამან შემკამოს მე.

18. მიუგეს ჰურიათა მათ და ჰრქუეს მას: რად სასწაულ გზჩუენო⁵ ჩუენ, რამეთუ მაგას იქმ?

19. მიუგო იესუ და ჰრქუა: დაარლუეთ⁶ ტაძარი ესე, და მესამესა დღესა აღვჰმართო ეგე.

20. ჰრქუეს მას ჰურიათა მათ: ორმეოც და ექუსსა წელსა აღეშენა⁷ ტაძარი ეგე, და შენ სამსა დღესა აღვჰმართო⁸ ესე?

21. ხოლო იგი იტყოდა ტაძრ(ად) ჯორცთა მათ თვისთა.

22. და რაჟამს აღდგა მკუდრებით, მოეცენა მოწაფეთა მისი, ვითარმედ ესე არს, რომელსა-იგი იტყოდა, და ჰრწმენა წერილისა მის და სიტყუასა მის, რომელ თქუა იესუ.

23. და ვითარ იყო იერუსალმს⁹ დღესასწაულსა მას, მრავალთა ჰრწმენა

1 ზროხათა D, ზროხათა E. 2 ცხოვართა DE. 3 ტრედთა DE (შეიძლებოდა ასეც: მოფარდულნი ზროხათა და ცხოვართა და ტრედთანი). 4 მესა D. 5 იგი D. 6 ტაძრისა მისთეს ტაძრისათეს E. 7 გუამის D. 8 მკუდრეთ E. 9 დღესასწაულს D.

1 იწმლმ C. 2 მცუვალეებელნი C. 3 მოფარდულთა. 4 მამისა (ჩემისა)სა მამისასა C. 5 გვჩენო C. 6 დაარლუეთ C. 7 აღიშენა C. 8 ავჰმართო C. 9 იწლმ C.

D E

C

პრწმენა სახელისა მისისაჲ, რამეთუ ჰხედ-
ვიდეს სასწაულთა მისთა, რომელთა იქ-
მოდა.

24. ხოლო თვთ იესუ არა არწმუნებ-
და მათ თავით თვისით, რამეთუ ყოველ-
თა იცოდეს იგი.

25. და რამეთუ არა უქმდა, რაჲთა
წამოს ვინმე კაცისა მისთვის, რამეთუ მან
თვთ იცოდა, რაჲ || იყო კაცისა მის თანა.

სახელი მისი, რამეთუ ხედვიდეს სასწა-
ულთა მათ, რომელთა იქმოდა.

24. ხოლო თავადი იესუ არას არწმუ-
ნებდა თავსა თვისსა მათ ამისთვის, რამეთუ
თვთ უწყოდა, რამეთუ ყოველთა უწყო-
დეს იგი.

25. და არცა უქმდა რაჲ მას, ვითარ-
ცა წამა ვინმე კაცისა მისთვის, რამეთუ
თვთ უწყოდა, რაჲ იყო კაცისა მის თანა.

3

1. იყო ვინმე კაცი ფარისეველთაგანი,
სახელით ნიკოდემოს, მთავარი ჰურიი-
თაჲ¹.

2. ესე მოვიდა იესუსა² ღამე³ და
ჰრქუა მას: რაბი, ვიცი, რამეთუ ღმრთი-
სა მიერ მოსრულ ხარ მოძღურად, რა-
მეთუ ვერვის ჯელ-ეწიფების სასწაულ-
თა ამათ საქმედ, რომელთა შენ იქმ,
უკუეთუმცა არა ღმერთი იყო მის თანა⁴.

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ამენ;
ამენ გეტყვ შენ: უკუეთუ ვინმე არა იშ-
ვეს მეორედ, ვერ ჯელ-ეწიფების ხილ-
ვად სასუფეველი ღმრთისაჲ.

4. ჰრქუა მას ნიკოდემოს: ვითარ ჯელ-
ეწიფების შობად კაცსა ბერსა? ნუჟუჟე
შესაძლებელ არსა⁵ მუცელსა დედისა
თვისისასა შესლვად და მეორედ შობად?

5. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ამენ,
ამენ გეტყვ შენ: უკუეთუ ვინმე არა იშვეს
წყლისაგან და სულისა, ვერ ჯელ-ეწიფე-
ბის შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა.

6. | შობილი იგი ჯორცთაგან ჯორცი
არს, და შობილი იგი სულისაგან სული
არს.

7. ნუ გიკვრნ ესე, რამეთუ გარქუ

1. და იყო კაცი ერთი ფარისეველთა
მათგანი, ნიკოდემოზ სახელი მისი, მთა-
ვარი ჰურიითაჲ.

2. ესე მოვიდა მისა ღამე და ჰრქუა
მას: რაბი, უწყით, რამეთუ ღმრთისა
მიერ მოვლინებულ ხარ შენ მოძღურად,
რამეთუ ვერვის ჯელ-ეწიფების ესევითარ-
თა სასწაულთა ყოფად, რომელთა შენ
იქმ, არა თუ ღმერთი იყოს მის თანა.

3. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: მართ-
ლიად მართალსა გეტყვ შენ: არა თუ
ვინ იშვეს ზეგარდამო, ვერ შევიდეს სა-
სუფეველსა ღმრთისასა.

4. ჰრქუა მას ნიკოდემოზ: ვითარ ეგე-
ბის კაცისა მოხუცებულისა ზეგარდამო
შობაჲ? ეგების-მე მუცელსა¹ დედისა
თვს[ი]სასა მეორედ შესლვად და გამო-
შ[ო]ბად?

5. მიუგო იესუ და ჰრქუა: მართლიად
მართალსა გეტყუ შენ: უკუეთუ არავინ
იშვეს წყლისაგან და სულისა², ვერ შე-
ვიდეს სასუფეველსა ღმრთისასა.

6. რამეთუ შობილი ჯორცთაგან ჯორც
არს, და შობილი სულისაგან სულ არს.

7. შენ ნუ გიკვრნ³, რამეთუ გარქუ

1 მთარი ჰურიითაჲ D. 2 იესუსა (იჯსა) D. 3 ღამე E. 4 მისთა D. 5 ნუჟუჟე შესაძლე-
ბელსა E.
1 მო[ვ]ცელსა C. 2 და სლისაგან C (ჩამატებულია). 3 გიკურნ C.

DE

C

თქუნენ, ვითარმედ: ჯერ-არს თქუნენდა შიგორედ შობად.

8. რამეთუ სულსა ვიდრეცა უნებნ¹, ქრინ, და კმაჲ მისი გესმის, არამედ არა უწყი, ვინაჲ მოვალს და ვიდრე ვალს. ესრეთ არს ყოველი შობილი სულსაგან.

9. მიუგო ნიკოდემოს და ჰრქუა: ვითარ შესაძლებელ არს ესე ყოფად?

10. ჰრქუა მას იესუ: შენ ხარ მოძღუარი ისრაჲლისაჲ და ესე არა იცია?

11. ამენ, ამენ გეტყვ შენ: რომელი ვიცი, ვიტყვ, და რომელი ვიხილეთ, ვწამებთ, და წამებასა ჩუენსა არა შეიწყნარებთ.

12. უკუეთუ ქუეყანისაჲ გითხარ² თქუნენ, და³ არა გრწამს, ვითარ უკუე ზეცისაჲ გითხრა თქუნენ, და გრწმენეს?

13. და არაეინ აჲდა ზეცად, გარნა რომელი-იგი გარდამოჲდა ზეცით—ძს კაცისაჲ.

14. და ვითარცა-იგი მოსე⁴ აღამალდა გუელი უდაბნოსა, || ეგრეთ ჯერ-არს აღმალდება⁵ ძისა კაცისაჲ,

15. რადთა რომელსა ჰრწმენეს იგი, აქუნდეს ცხორებაჲ საუკუნოჲ.

16. რამეთუ ესრეთ შეიყუარა⁶ ღმერთმან სოფელი, ვითარმედ ძსცა თჳსი მხოლოდ შობილი მოჰსცა⁷ მას, რადთა ყოველსა რომელსა ჰრწმენეს იგი, არა წარწყმდეს, არამედ აქუნდეს ცხორებაჲ საუკუნოჲ⁸.

17. რამეთუ არა მოავლინა ღმერთმან ძს თჳსი სოფლიდ, რადთა დასაჯოს სოფელი, არამედ რადთა ცხოვნდეს⁹ სოფელი მის მიერ.

18. რომელსა ჰრწმენეს მისი, არა დაისაჯოს, ხოლო რომელსა არა ჰრწმენეს, აწვე დაშჯილ არს, რამეთუ არა

შენ, ვითარმედ: ჯერ-არს თქუნენდა შობად ზეგარდამო.

8. რამეთუ ქარი, სადა უნებს, ქრის, და კმაჲ მისი გესმის, ხოლო არა უწყი, ვინაჲ მოვალს, ანუ ვიდრე ვალს. ეგრეცა ყოველი შობილი სულსაგან.

9. მიუგო ნიკოდემოს და ჰრქუა მას: ვითარ ეგების ეგე ყოფად?

10. მიუგო იესუ და ჰრქუა: შენ ხარ მოძღუარი ისრაჲლისაჲ და ეგე არა იცი?

11. მართლიად მართალსა გეტყუ შენ, რამეთუ რად უწყით, მას ვიტყვთ¹, და რად ვიხილეთ, ვწამებთ, და წამებასა მას ჩუენსა არა შეიწყნარებთ.

12. ხოლო აწ ქუეყანისაჲ ესე-ღა (გ)არქუ თქუნენ, და ა(რ)ა (გ)რწამს, ვითარ უკუე ზეცისაჲ გრქუა, გრწმენეს?

13. და არაეინ აჲდა ცად, არა თუ რომელი-იგი გარდამოჲდა ზეცით—ძე კაცისაჲ, რომელ არს ცათა შინა.

14. და ვითარცა მოსე აღამალდა გუელი იგი უდაბნოსა მას, ეგრე ამალღებად ჯერ-არს ძისა კაცისაჲსა,

15. რამეთუ ყოველსა რომელსა ჰრწმენეს იგი, მიიღოს ცხორებაჲ საუკუნოჲ.

16. რამეთუ ესრე შეიყუარა ღმერთმან სოფელი, ვიდრემდე ძე თჳსი მხოლოდ შობილი² მას ზედა მისცა, რამეთუ ყოველსა რომელსა ჰრწმენეს იგი, არა წარწყმდეს, არამედ მიიღოს ცხორებაჲ საუკუნოჲ.

17. რამეთუ არა ეგრე მოავლინა ღმერთმან ძს³ თჳსი სოფლად, რადთა-მცა დასაჯა სოფელი, არამედ რადთა იწსნეს სოფელი მის გამო.

18. რომელსა ჰრწმენეს იგი, არა დაისაჯოს, და რომელსა არა ჰრწმენეს იგი, აწვე დასჯილ არს, რამეთუ არა

1 უნებ D. 2 გითხრა D. 3 თქუნენ და] —D. 4 მოსე E. 5 ამალღება D. 6 ესრეთ შეიყუა D. 7 მოსცა E. 8 საუკუნს E. 9 ცხოვნდეს D.

1 ვიტყვთ C. 2 მხოლოდობილი C. 3 ძეს C.

DE

C

ნა სახელისა მიმართ ძისა ღმრთისა.

19. და ესე არს საშჯელი, რამეთუ ნათელი მოვიდინა სოფლად, და შეიყუარეს კაცთა ბნელი ვიდრე ნათელი, რამეთუ იყვნეს საქმენი მათნი ბოროტ.

20. რამეთუ ყოველი რომელი იქმნ ბოროტსა, მსძულნ¹ მას ნათელი და არა მოვიდის ნათელსა, რადგა არა ემზილნენ საქმენი მისნი.

21. ხოლო რომელი იქმნ კეშმარიტსა, მოვიდის ნათელსა, რადგა ცხად იყვნენ საქმენი² მისნი, რამეთუ ღმრთისა მიერ ქმნულ არიან.

22. ამისა შემდგომად მოვიდა იესუ და მოწაფენი მისნი ქუეყანად ჰუროასტანისა და მუნ იყოფოდა³ მათ თანა და ნათელ-სცემდა⁴.

23. იყო იოვანეცა და ნათელ-სცემდა¹ ენოსს⁵, მახლობელად სალიმსა, რამეთუ წყალნი ფრიად იყვნეს მუნ, და მოვიდოდეს მრავალნი და ნათელ-იღებდეს.

24. რამეთუ არღა შევრდომილ⁶ იყო იოვანე საპყრობილესა⁷.

25. და იყო გამოძიებად მოწაფეთაგან იოვანესთა ჰურიათა თანა განწმედისათჳს.

26. მოვიდეს იოვანესა და ჰრქუეს მას: რაბი, რომელ-იგი იყო შენ თანა წიალ იორდანესა, რომლისათჳს შენ მსწამე⁸, აჰა იგი ნათელ-სცემს⁹, და ყოველნი მივლენან მისა.

27. მიუგო იოვანე და ჰრქუა მათ: ვერ გელ-ეწიფების კაცსა || მოღებად თავით

ჰრწმენა სახელი მხოლოდ შობილისა ძისა ღმრთისაჲ.

19. და ესე არს სასჯელი, რამეთუ ნათელი მოვიდა სოფლად, რამეთუ შეიყუარეს კაცთა ბნელი უფროჲს ვიდრე ნათელი, რამეთუ იყვნეს საქმენი მათნი ბოროტნი.

20. რამეთუ ყოველი რომელი იქმნ ბოროტსა, მძულნ ნათელი და არა მოვიდის ნათლად, რადგა არა ემზილნენ საქმენი მისნი.

21. ხოლო რომელი ჰყოფნ კეშმარიტებასა, მოვიდის ნათლად, რადგა განცხადნენ საქმენი მისნი, რამეთუ ღმრთისა მიერ ქმნულ არიან.

22. ამისა შემდგომად მოვიდა იესუ და მოწაფენი მისნი ქუეყანასა მას ჰუროისტანისასა და მუნ იქცეოდა მოწაფითურთ¹ და ნათელს-სცემდა.

23. მუნ იყო იოჰანეცა² ენწნს, მახლობელად სალიმსა, რამეთუ წყალნი მრავალნი იყვნეს მუნ, და მოვიდეს და ნათელს-იღებდეს.

24. რამეთუ არღა შეეგდო იოჰანე საპყრობილესა.

25. ხოლო იყო გამოძიება მოწაფეთა მათ იოვანესთა ჰურიათა მიმართ განწმედისათჳს.

26. მოვიდეს იოჰანეცა და ჰრქუეს მას: რაბი, რომელი-იგი იყო შენ თანა წიალ იორდანესა, რომლისათჳს შენ სწამე, აჰა იგი ნათელს-სცემს, და ყოველნი მივლენან მისა.

27. მიუგო იოვანე და ჰრქუა: ვერ შემძლებელ არს კაცი მოღებად თავით

1 სძულნ E. 2 საქმენი D. 3 იყოფოდა E. 4 ნათელ-სცემდა E. 5 ენუსს E. 6 შევდომილ D. 7 საპყრობილედ F. 8 სწამე E. 9 ნათელ-სცემს E.

1 მოწაფეთურთ C [ასეთი ფორმა ასე წარმოდგარა: გადაშურს პირველად ახრად ჰქონა გამოყვანა „მოწაფეთა თანა“, დაუწერია კიდეც „მოწაფეთა“, მაგრამ შემდეგ „თანა“-ს ნაცვლად „ურთ“ დაუწერია და ისე, რომ „მოწაფეთა“-ს უკანასკნელი „ა“ „ო“-დ გადაუსწორებია და „ურთ“ მიუწერია (ოვრთ), „ი“ კი გაუსწორებელი დაპარენია). 2 თითქო უფრო მ იკითხება, ვიდრე ვ (იოჰანეცა).

DE

C

თვსით არცა ერთი რაჲ, უკუეთუ არა არს მოცემულ მისა¹ ზეცით.

28. თქუენ თვთ მეწამებით მე, რამეთუ ვთქუ: არა ვარ მე ქრისტე, არამედ მოვლინებულ ვარ მე² წინაშე მისა.

29. რომელსა აქუს სძალი, სიძლ არს; ხოლო მეგობარი სიძისაჲ რომელი დგას და ესმის მისი, სიხარულით უხარინ³ ვმითა სიძისაჲთა. ესე სიხარული ჩემი აღსრულებულ არს.

30. იგი ჯერ-არს აღორძინებად და ჩემდა მოკლებად.

31. ზეგარდამომავალი იგი ყოველთა ზედა არს. და რომელი არს ქუეყანით, ქუეყანისაგანი არს და ქუეყანისასა იტყვს, ხოლო ზეცით მომავალი,

32. რომელი იხილა და ესმა, ამას წამებს, და წამებასა მისსა არაჲინ მიიღებს.

33. რომელმან მიილო წამებაჲ მისი, დაჰბეჭდა, რამეთუ ღმერთი ქეშმარიტ არს.

34. რამეთუ რომელი ღმერთმან მოაველინა, სიტყუათა ღმრთისათა იტყვს, რამეთუ არა ზომით მოსცის ღმერთმან სული.

35. მამასა უყუარს ძლ და ყოველივე მოჰსცა⁴ ჯელთა მისთა.

36. | რომელსა ჰრწმენეს⁵ ძლ, აქუნდეს ცხორებაჲ საუკუნოჲ⁶, ხოლო რომელი ურჩ იყოს ძისა, არა იხილოს ცხორებაჲ, არამედ რისხეჲა ღმრთისაჲ დადგრომილ არს მის⁷ ზედა.

თვსით არარაჲ, არა თუ მოცემულ იყოს მისა ზეცით გარდამო.

28. თქუენ თვთ მოწამე ხართ ჩემდა, რამეთუ გარქუ თქუენ, ვითარმედ: არა ვარ მე ქრისტე¹, არამედ მოვლინებულ ვარ წინა მისსა.

29. რამეთუ რომლისაჲ არს სძალი, იგი არს სიძლ; ხოლო მიყუარი სიძისაჲ მის, რომელი დგან და ისმენნ მისსა, სიხარულით იხარებნ ვმასა მის სიძისასა. აწ ესე სიხარული, რომელ ჩემი არს, აღსრულებულ არს.

30. მისა² ჯ(ერ)-არს აღორძინებაჲ და ჩემდა დაკლებაჲ.

31. ზეგარდამომავალი ყოველთა ჟეჲთა³ არს. რომელი ქუეყანისა ამისგანი არს, ქუეყანისაგან არს და ქუეყანისასა იტყვს; რომელი ზეცით გარდამოვალს,

32. რაჲცა იხილა და ესმა, წამებს, და წამებასა მას მისსა არაჲინ შეიწყნარებს.

33. რომელმან შეიწყნაროს წამებაჲ მისი, აღიბეჭდა, ვითარმედ ღმერთი (ქეშმარიტ არს.

34. რამეთუ რომელი-იგი ღმერთმან მოაველინა, სიტყუათა⁴ ღმრთისათა იტყვს, რამეთუ არა ზომით მისცა ღმერთმან სული იგი.

35. მამასა უყუარს ძე და ყოველი მი-სცა ჯელთა მისთა.

36. რომელსა ჰრწმენეს ძლ, მიილოს ცხორებაჲ საუკუნოჲ, და რომელსა არა ჰრწმენეს ძლ, არა იხილოს ცხორებაჲ, არამედ რისხეჲა ღმრთისაჲ და დაადგრეს მას ზედა.

1 მისა მოცემულ E. 2 მე] —D. 3 უხარის D. 4 მოსცა E. 5 ჰრწმენს D. 6 საუკუნო E. 7 მას D.

1 ქლ C. 2 მისსა C. 3 ასეა. 4 სიტყუათა C.

D.F.

C

1. ვითარცა გულსიკვამლო¹ უფალმან, რამეთუ ესმა ფარისეველთა, ვითარმედ იესუს უმრავლესნი² მოწაფენი უსხენ და ნათელ-სცემს³, ვიდრე იოვანეს,

2. და რამეთუ თვთ იესუ არა ნათელ-სცემდა⁴, არამედ მოწაფენი მისნი,

3. დაუტევა ჰურიასტანი და წარვიდა გალილეად.

4. ხოლო განსლვად იყო იგი სამარიადთ.

5. და მოვიდა იგი⁵ ქალაქად სამარიადსა, რომელსა ჰრქვან სუქარ, მახლობელად დაბასა, რომელი მიჰსცა⁶ იაკობ ძესა თჳსსა იოსებს.

6. და იყო მუნ წყაროდ იაკობისი, ხოლო იესუ, მაშურალი გზისა სლვისა მისგან, დაჯდა წყაროსა მას ზედა. და ეამი იყო ვითარ მეექუსს⁷.

7. მოვიდა დედაკაცი სამარიადთ ესებად წყლისა. ჰრქუა მას იესუ: მასუ მე წყალი.

8. რამეთუ მოწაფენი მისნი წარსრულ იყვნეს ქალაქად, || რამთა საზრდელი იყიდონ.

9. ჰრქუა მას დედაკაცმან მან სამარიტელმან: ვითარ, შენ ჰურიად ხარ და ჩემგან წყალსა ითხოვ, დედაკაცისაგან სამარიტელისა? რამეთუ არა შეეხნიან ჰურიანი⁸ სამარიტელთა.

10. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: უკუეთუმცა უწყოდე შენ ნიჭი ღმრთისა და ვინ არს, რომელი გეტყვს შენ: მეც მე წყალი, რამთა ესუა, შენმცა ჰსთხოვე⁹ მას, და გცამცა წყალი ცხოველი.

1. ვითარცა გულსიკვამლო უფალმან, ვითარმედ ესმა ფარისეველთა მათ, რამეთუ იესუ უმრავლესთა დაიმოწაფებს და ნათელ-სცემს უფროს იოვანესა,

2. არა თუ თვთ იესუ ნათელ-სცემდა, არამედ მოწაფენი მისნი,

3. დაუტევა ჰურიასტანი ქუეყანა და მივიდა მერმე გალილეად.

4. და იყო მისა თანა-წარსლვად სამარიასა

5. მივიდა იგი ქალაქსა ერთსა სამარიტელთასა, რომელსა სახელი ერქუა სუქარ, მახლობელად დაბასა მას, რომელ მისცა იაკობ ძესა თჳსსა იოსებს.

6. და მუნ იყო წყაროდ ერთი იაკობისი, და იესუ, დამაშურალი გზისა მისგან, ჯდა წყაროსა მას თანა. და იყო ეამი მეექუსს.

7. მოვალს დედაკაც ერთ სამარიადთ ესებად წყლისა. ჰრქუა მას იესუ: მასუ მე.

8. რამეთუ მოწაფენი მისნი შესლულ იყვნეს ქალაქად, რამთა საზრდელი იყიდონ.

9. ჰრქუა მას დედაკაცმან მან სამარიტელმან: შენ ჰურია ხარ, ვითარ ჩემგან სუმად ითხოვ, დედაკაცისა ამისგან სამარიტელისა? რამეთუ არასადა მიეახლნიან ჰურიანი სამარიტელთა.

10. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: უკუეთუმცა უწყოდე შენ ნიჭი იგი ღმრთისა და ვინ არს, რომელი გეტყვს შენ, ვითარმედ: მასუ მე, შენმცა ითხოვ მისგან, გცა² ხოლო თუმცა შენ წყალი იგი ცხოველი.

1 გულსიკვამლო E. 2 უმრავლესნი D. 3 ნათელ-სცემს E. 4 ნათელ-სცემდა E. 5 იგი — E. 6 მისცა E. 7 მეექუსე D. 8 ჰურიანი D. 9 სთხოვე E.
1 ასეა. 2 ქცა C.

DE

C

11. ჰრქუა დედაკაცმან მან: უფალო, არცა საესებელი გაქუს¹, და ჯურღუმული² ესე ღრმა არს. ვინაჲ გაქუს შენ წყალი ცხოველი?

12. ნუ შენ უფროჲს ხარ მამისა ჩუენისა იაკობისა, რომელმან ესე ჯურღუმული² მომცა ჩუენ? და იგი თავადი ამისგან სუმიდა, ძენი³ მისნი და საცხოვარი მისი.

13. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: ყოველი რომელი სუამს წყლისა ამისგან, მერმეცა სწყუროდის.

14. ხოლო რომელმან სუას წყლისა მისგან, რომელი მე მივჰსცე⁴ მას, არაღრა სწყუროდის უკუნისადმდე, არამედ წყალი იგი, რომელი მე მივსცე მას, ექმნეს მას შინა წყარო წყლის, რომელი ეიდოდის ცხოვრებად საუკუნოდ.

15. ჰრქუა მას⁵ დედაკაცმან მან: უფალო, მეც მე წყალი იგი, რაჲთა არაღრა მწყუროდის და არცა მოვიდე აქა ესებად.

16. ჰრქუა მას იესუ: წარვედ და მოუწოდე ქმარსა შენსა და მოვედ აქა.

17. მიუგო დედაკაცმან მან და ჰრქუა: არა მივის ქმარი. ჰრქუა მას იესუ: კეთილად ჰსთქუ⁶, რამეთუ არა გივის ქმარი,

18. რამეთუ ხუთ ქმარ გესხნეს, და რომელი აწ გივის, არა ქმარი შენი არს; გგე ჰეშმარიტად ჰსთქუ⁷.

19. ჰრქუა მას დედაკაცმან მან: უფალო, ვხედავ, რამეთუ წინაწარმეტყუელი ხარ შენ.

20. მამანი ჩუენნი მთასა ამას თაყუანის-ჰცემდეს⁸, და თქუენ იტყუთ, ვითარმედ: იერუსალმს არს ადგილი, სადა-იგი ჯერ-არს თაყუანის-ცემიად.

11. ჰრქუა მას დედაკაცმან მან: უფალო, შენ სარწყული არა გაქუს, და ჯურღუმული¹ ესე ღრმა არს. აწ ვინაჲ გაქუს შენ წყალი ცხოველი?

12. ნუთუ უდიდეს ხარ შენ მამისა მის ჩუენისა იაკობისა, რომელმან ესე ჯურღუმული მოგუცა ჩუენ? და თავადი მაგისგან სუმიდა და ძენი მისნი და საცხოვარი მისი.

13. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: ყოველი რომელი სუმიდეს მაგის წყლისაგან, მერმეცა სწყუროდისვე.

14. ხოლო რომელმან სუას წყლისა მისგან, რომელი ესცე მას, არა სწყუროდის უკუნისადმდე. ხოლო წყალი იგი, რომელი ესცე მას, ეყოს მას წყარო წყლისა აღმოდინებულისაჲ ცხოვრებასა მას საუკუნესა.

15. ჰრქუა მას დედაკაცმან მან: უფალო, მეც მე წყალი ეგე, რაჲთა არა მწყუროდის და არცა მოვიდე აქა ესებად წყლისა.

16. ჰრქუა მას იესუ: მივედ და მოხადე ქმარსა შენსა და მოვედ აქა.

17. მიუგო დედაკაცმან მან და ჰრქუა: არა მივის მე ქმარ: ჰრქუა მას იესუ: კეთილად სთქუ, ვითარმედ: არა მივის მე ქმარ,

18. რამეთუ ხუთ ქმარ ცვალებულ არს შენდა, და რომელი-იგი აწ გივის, არა არს იგი შენი ქმარი; ეგე მართალი სთქუ².

19. ჰრქუა მას დედაკაცმან მან: უფალო, ვგონებ, ვითარმედ წინაწარმეტყუელ ხარ შენ.

20. მამანი იგი ჩუენნი მთასა ამას ზედა თაყუანის-სცემდეს, და თქუენ იტყუთ ვითარმედ: იერუსალმს³ ხოლო არს ადგილი, სადა ღირს თაყუანის-ცემიად.

1 გაქუს E. 2 ჯურღუმული D. 3 ძენი D, და ძენი E. 4 მივსცე E. 5 მას—E. 6 სთქუ E. 7 ჰსთუ D, სთქუ E. 8 თაყუანის-ჰცემდეს D, თაყუანის-სცემდეს E.

1 ჩურღუმული C. 2 სქუ C. 3 იწლმს C.

DE

C

21. ჰრქუა მას იესუ: დედაკაცო, გრწმენინ ჩემი, რამეთუ მოვალს ჟამი, ლოდეს არცა მთასა ამას¹, არცა იერუსალიმს² თაყუანის-სცემდეთ³ მამასა⁴.

22. თქუნ⁵ თაყუანის-სცემთ⁶, რომელი არა იცით, ხოლო ჩუენ თაყუანის-ვსცემთ⁷, რომელი ვიცით, რამეთუ ცხობრებაჲ ჰურიათაგან არს.

23. არამედ მოვალს ჟამი, და აწვეე არს, ოდეს ქეშმარიტნი თაყუანის-მცემელნი თაყუანის-სცემდენ⁸ მამასა სულითა და ქეშმარიტებითა, რამეთუ⁹ მამაჲ ეგვიეთართა ეძიებს თაყუანის-მცემელთა მისთა.

24. სულ არს ღმერთი, და თაყუანის-მცემელთა მისთა სულითა და¹⁰ ქეშმარიტებითა ჯერ-არს თაყუანის-ცემაჲ.

25. ჰრქუა მას დედაკაცმან მან: ვიცი, უფალო, რამეთუ მესია მოვალს, რომელსა ჰრქვან ქრისტე¹¹, ოდეს მოვიდეს იგი, მითხრას ჩუენ ყოველი.

26. ჰრქუა მას იესუ: მე ვარ, რომელი გეტყვ შენ.

27. და ამას სიტყუასა ოდენ მოვიდეს შოწაფენი მისნი და უჯკრდა, რამეთუ დედაკაცისა თანა იტყოდა. და არავინ ჰრქუა მას: რასა ეძიებ, ანუ რასა იტყვის თანა?

28. და დაუტევა დედაკაცმან მან სარწყული იგი და წარვიდა ქალაქად და უთხრა კაცთა მათ ქალაქისათა:

29. მოვედით და იხილეთ კაცი, რომელმან მითხრა მე ყოველი, რადცა ვქმენ. ინუუკუე¹² ესე არს ქრისტე?¹³

30. და გამოვიდეს ქალაქით და მოვიდეს მისა.

21. ჰრქუა მას იესუ: დედაკაცო, შენ გრწმენინ ჩემი, რამეთუ მოვიდენ ჟამი, რაჟამს არცა მთასა ამას, არცა იერუსალიმსა¹ თაყუანის-სცემდენ მამა(სა).

22. თქუნ თაყუანის-სცემთ მას, რომელი არა იცით, ჩუენ თაყუანის-ვსცემთ, რომელი-იგი ვიცით, რამეთუ ვსნა ჰურიათაჲ არს².

23. ხოლო მოვლენან ჟამი, და აწვეე არს, რაჟამს ქეშმარიტნი (თაყუანის-მცემელნი)³ თაყუანის-სცემდენ მამასა სულითა და ქეშმარიტებითა, რამეთუ მამადცა ეგვიეთართა თაყუანის-მცემელთა⁴ ეძიებს.

24. სული ღმერთ არს, და თაყუანის-მცემელთა მისთა სულითა და ქეშმარიტებითა⁵ ღირს თაყუანის-ცემაჲ.

25. ჰრქუა დედაკაცმან მან: უწყი, რამეთუ მესია მოვალს, რომელსა ჰრქვან ქრისტე⁶. რაჟამს მოვიდეს, მან გვთხრას⁷ ჩუენ ყოველი.

26. ჰრქუა მას იესუ: მე ვარ, რომელი-ესე გეტყუ შენ.

27. და ამას⁸ სიტყუასა მოიწინეს მოწაფენი⁹ მისნი და დაუჯკრდა¹⁰, რამეთუ დედაკაცსა მას ეტყოდა. ხოლო არავინ ჰრქუა მითგანმან, ვითარმედ: რასა ეძიებ, ანუ რასა ეტყვ მაგას?

28. დაუტევა სარწყული¹¹ იგი თვისი დედაკაცმან მან და შევიდა ქალაქად, ჰრქუა კაცებსა მას:

29. მოვედით და იხილეთ კაცი ერთი, რომელმან¹² მრქუა მე ყოველივე, რადცა მექმნა. ინუუკუე იგი იყოს ქრისტე⁶ იგი?

30. გამოვიდოდეს ქალაქისა მისგან და მოვიდოდეს მისა.

1 მთა ამას D. 2 იერუსალიმსა E. 3 თაყუანის-სცემდეთ E. 4 მამასა თქუნმა E (როგორც ჩანს, მომდევნო მუხლის პირველი სიტყვა აქ გადმოუტანიდა და „სა“ დაუმატებია). 5 თქუნმა E (E. წინა შენიშვნა). 6 თაყუანის-სცემდეთ E. 7 თაყუანის-ვსცემთ E. 8 თაყუანის-სცემდენ E. 9 და რამეთუ D. 10 და) —D. 11 ქრისტე DE. 12 ნუკუე D. 13 ქრისტე D.
 1 იოქსა C. 2 მოსალოდნელი იყო: ვსნაჲ ჰურიათაგან არს. 3 თაყუანის-მცემელნი—C.
 4 თაყუანის-მცემელთა C. 5 ქეშმარიტებითა C. 6 ქს C. 7 გუთხრას C. 8 დამას C. 9 მოწაფე-ნი C. 10 დაუჯკრდა C. 11 სარწყული C. 12 რომელ (რლ) C.

DF

G

31. და ამას ოდენ სიტყუასა ეტყუა-
დეს მას მოწაფენი და ჰრქუეს: რაბი,
ჰამე!

32. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მე
ჰამადი¹ მაქუს ჰამად, რომელი თქუენ
არა იცით.

33. იტყოდეს ურთიერთას მოწაფენი
იგი, ვითარმედ: მო- ვინ-მე -ართუა ჰამა-
დი?

34. ჰრქუა მათ იესუ: ჩემი ჰამადი ესე
არს, რაათა ვყო ნებაჲ მომავლინებელი-
სა ჩემისაჲ² და აღვასრულო საქმე³ მისი.

35. არა თქუენ იტყუთ, ვითარმედ: ოთხ-
და თუე⁴ არიან, და მოვალს მკაჲ? აჰა
ესერა მე გეტყვ თქუენ: აღიხილენით
თულნი თქუენნი და იხილეთ ყანები,
რამეთუ სპეტაკ არიან სამკალად აწვე.

36. და მომკალმან სასყიდელი მიიღოს
|| და შეკრიბოს ნაყოფი ცხორებად საუ-
კუნოდ, რაათა მთესვარსა და მომკალსა
ერთბამად უხაროდის მის თანა.

37. რამეთუ ამით არს სიტყუაჲ იგი
ქეშმარიტ⁵, რამეთუ სხუაჲ არს, რომელ-
მან სთესა, და სხუაჲ არს მომკალი.

38. მე წარგავლინებ თქუენ მკად, რო-
მელსა თქუენ არა დაშუერით, სხუანი
დამაშურალ არიან, და თქუენ შრომილ-
სა მათსა შემოხუედით.

39. ხოლო ქალაქისა მისგანთა მრავ-
ალთა ჰრწმენა მისი სამარიტელთა
მათ სიტყუთა მის დედაკაცისაჲთა, რა-
მეთუ წამებდა, ვითარმედ: ყოველი, რა-
ცა ვქმენ, მითხრა მე.

40. და ვითარცა მოვიდეს სამარი-
ტელნი იგი, ეტყოდეს⁶ მას, რაათა და-
ადგარეს მათ თანა. და დაადგრა მუნ ორ
დღე⁷.

31. და ვიდრე არლა მოსრულ იყენეს
მისა, ევედრებოდეს მას და ეტყოდეს
მოწაფენი მისნი: მოძღუარ, პური ჰამე!

32. მან ჰრქუა მათ: მე საქმელი მაქუს
ჰამად, რომელი თქუენ არა იცით.

33. იტყოდეს მოწაფენი იგი ურთი-
ერთა[ს]: ნუთუ მოართუა¹ ვინ მაგას
ჰამად?

34. ჰრქუა მათ იესუ: ჩემი სა[ქ]მე-
ლი იგი არს, რაათა ვც[ო] ნებაჲ მისი,
რომელმან მო[ქ]ვალინა მე, და აღვა[ს]-
რულენ საქმენი მის[ნი].

35. არა თქუენ სთქუთ, ვითარმედ²:
ოთხ თუე-ლა³, და მკა[ვ] მოიწიოს? აჰა
გეტყ[ვ] თქუენ: აღიხილენით თულნი⁴
თქუენნი და იხილეთ ყანობირი ეგე, რა-
მეთუ განთეთრებულ არიან და ახან მკად.

36. და რომელმან მომკოს, სასყიდე-
ლი მიიღოს და შეკრიბოს ნაყოფი ცხოვ-
რებასა მას საუკუნესა, რაათა მთესველი
იგი და მომკალი (ი)ხარებდ(ენ) ერთად.

37. ამით არს სიტყუაჲ იგი ქეშმარიტ,
რამეთუ სხუაჲ⁵ არს, რომელი სთესავს,
და სხუაჲ არს, რომელმან მომკოს.

38. მე წარგავლინებ თქუენ მომკად,
რომელსა არა თქუენ შუერით, სხუანი
დაშურეს, და თქუენ ნაშრომსა მათსა
შეხუედით⁶.

39. და ქალაქისა მისგან სამარიტელ-
თაჲსა მრავალთა ჰრწმენა იგი სიტყუთა
დედაკაცისა მის წამებითა, ვითარმედ:
მრქუა მე ყოველივე, რაეცა მექმნა.

40. და ვითარცა მოვიდეს მისა⁷ სა-
მარიტელნი იგი, ევედრებოდეს მას ყო-
ფად მათ თანა. და იყო მუნ ორ დღე.

1 ჰადი D. 2 ჩემისა D. 3 საქმე D. 4 თუე D*. 5 ქეშმარიტი D. 6 ეტყოდის D*. 7 დღე E.

1 მოართო[ვ]ა C. 2 ვ[ც] C. 3 თუე-ლა C. 4 თულნი C. 5 სხუა C. 6 შეხუედით C. 7 მის-
სა C.

DE

C

41. და უფროსსა¹ სიმრავლესა ჰრწმენ-
ნა სიტყუთა მისთაჲ².

42. ხოლო დედაკაცსა მას ეტყოდეს:
არღარა სიტყუთა შენითა გურწამს, რა-
მეთუ ჩუენ თვთ გუესმა მისგან და
უწყით, რამეთუ ესე არს ჰეშმარიტად
მატხოვარი სოფლისაჲ.

43. |და შემდგომად ორისა მის დღი-
სა გამოვიდა მიერ გალილეად.

44. რამეთუ თავადი იესუ წამებდა,
ვითარმედ: წინაწარმეტყუელსა თვისსა
სოფელსა ჰატივი არა აქუს.

45. და ოდეს მოვიდა გალილეად, შე-
იწყნარეს იგი გალილეველთა, რამეთუ
ყოველი ეხილვა, რაოდენი ქმნა იერუ-
სალმს დღესასწაულსა მას, და იგინი-
ცა მოსრულ იყვნეს დღესასწაულსა მას.

46. მოვიდა იესუ მერმეცა კანად გა-
ლილეაჲსა³, სადა-იგი ქმნა წყალი ღვ-
ნოდ. და იყო ვინმე სამეუფოჲსა კაცი
მოსრული, რომლისაჲ⁴ ძმ სნეულ იყო
კათარნაუმს⁵.

47. ამას ესმა, ვითარმედ: იესუ მო-
სრულ არს ჰურიასტანით გალილეად;
მოვიდა მისა, ევედრებოდა, რაჲთა მი-
ვიდეს და განკურნოს ძმ იგი მისი, რო-
მელი მიახნდა სიკუდილად.

48. ჰრქუა მას იესუ: უკუეთუ არა
იხილოთ სასწაულები და ნიშები, არა
გრწმენენს.

49. ||ჰრქუა მას სამეუფოჲსა კაცმან
მან: უფალო, მოვედ პირველ მოსიკუ-
დილმდე ყრმისა მის.

50. ჰრქუა მას იესუ: ვიდოდე, ცო-
ცხალ არს ძმ შენი. და ჰრწმენა კაცსა მას

41. და უფროს დი უმეტეს მრავალ-
თა¹ ჰრწმენა მისი სიტყუთა მისთათჳს.

42. და ეტყოდეს დედაკაცსა მას: არა-
ამიერიტოგან სიტყუთა შენითა გურწამს,
რამეთუ ჩუენ თვთ გუესმის² მაგისგან
და უწყით, რამეთუ ეგე არს ჰეშმარი-
ტად მესნელი სოფლისაჲ.

43. და ორისა დღისა შემდგომად მო-
ვიდა მიერ დი წარვიდა გალილეად.

44. რამეთუ თვთ თავადმან წამა, ვი-
თარმედ: წინაწარმეტყუელი³ თვისსა სო-
ფელსა შეურაცხ არ.

45. ხოლო რაჲმას-იგი მივიდა გალი-
ლეად, შეიწყნარეს იგი გალილეველთა
მათ, რამეთუ ეხილვაცა მრავალი სას-
წაული, რომელ ქმნა იერუსალმს⁴ დღე-
სასწაულსა მას, რამეთუ იგინიცა მი-
სრულ იყვნეს დღესასწაულსა მას.

46. მივიდა მერმე კანას⁵ გალილეა-
სა(სა)⁶, სადა-იგი გარდააქცია წყალი
ღვნოდ. და მუნ იყო სეფეწულ ერთ,
რომლისა ძმ თვისი იღვა სნეული კათერ-
ნაომს.

47. მას ვითარცა ესმა, რამეთუ იესუ
მოსლულ არს ჰურიასტანით გალილეად,
მოვიდა მისა და ევედრებოდა, რაჲთა
გარდავიდეს და განკურნოს ძმ⁷ იგი მი-
სი, რამეთუ მიახნდა სიკუდილად.

48. ჰრქუა მას იესუ: უკუეთუ ნიშ და
სასწაულ არა⁸ იხილოთ, არა გრწმენენს.

49. ჰრქუა მას სეფეწულმან მან: უფა-
ლო, გარდამოვედ, ვიდრე არღა მომკუ-
დარ არს ყრმაჲ იგი ჩემი.

50. ჰრქუა მას იესუ: ვიდოდე, ძე იგი
შენი ცოცხალ არს. და ჰრწმენა კაცსა მას

1 უფროსთა D*. 2 სიტყუთა მისითა D*. 3 გალილეაჲსა E. 4 რომლისა D. 5 კათარ-
ნაომს E.

1 „მრავალთა“ ორჯერ დაუწვრია, მაგრამ პირველი მათგანი რამდენადმე წაშლილია.
2 გუესმის C. 3 წინაწარმეტყუელი C. 4 იმლმს C. 5 კანას C. 6 გალილეაჲსა C. 7 ძემ C.
8 არაჲ C.

DE

სიტყუაჲ იგი, რომელი ჰრქუა მას იესუ, და წარვიდა.

51. და ვითარცა მი-ოდენ-ვიდოდა იგი, მონანი მისნი მოეგებოდეს მას, უთხრეს და ჰრქუეს, ვითარმედ: ძმ შენი ცოცხალ არს.

52. ჰკითხვიდა მათ, ვ'დ: რ'ლსა ქამსა უმოლხინი იქმნა იგი? ¹ ჰრქუეს მას: გუშინ მეშვდესა ქამსა დაუტევა იგი სიცხემან.

53. და მოეგონა მამასა მის ყრმისასა, რამეთუ მას ქამსა ოდენ ჰრქუა მას იესუ, ვითარმედ: ცოცხალ არს ძმ შენი. და ჰრწმენა მას და ყ'ლთა სახლეულთა მისთა.

54. ესე ეჟალად მეორე ² სასწაული ქმნა იესუ, მო-რამე-ვიდა ჰურიასტანით ³ გალილეად.

C

სიტყუაჲ ¹ მისი, რომელ ჰრქუა, და წარვიდა.

51. და ვითარ გარდავიდოდა, მოეგებოდეს მას მონანი მისნი სიხარულით და თქუეს ², ვითარმედ: ყრმაჲ იგი შენი ცოცხალ არს.

52. ჰკითხვიდა მათ ქამისა მისთუ: რომელსა მოჰქარდა? ჰქუეს ³ მას: გუშინ მეშვდესა ქამსა დაუტევა იგი სიცხემან.

53. მოეგონა მამასა მისსა ქამი იგი, რომელსა ჰრქუა მას იესუ, ვითარმედ: ძე შენი ცოცხალ არს. და ⁴ ჰრწმენა მას თავადსა და ყოველსა სახლსა მისსა.

54. ესე მეორე მეორე სასწაული ყო იესუ, მოსრულ ⁵ ჰურიასტანით გალილეად.

5

1. ამისა შემდგომად იყო დღესასწაული ¹ ჰურიათაჲ, და აღვიდა იესუ იერუსალმად.

2. | და არს იერუსალმს ცხოვართა ² საბანელსა მას ტბაჲ, რომელსა ჰრქვან გბრაელებრ ბეთესდა ³, ხუთ სტოვა იყო.

3. და მას შინა ისხა სიმრაველ ⁴ უძლურთაჲ, ბრმეები, მკელობელები ⁵, განწმელები, რომელნი ელიედ წყლისა მის აღძრვასა ⁶.

4.

5. იყო ვინმე მუნ კაცი, რ'ლსა ოც და ათ-რამეტი წელი დაეყო უძლურებასა შა.

6. ესე იხილა იესუ მდებარე ¹⁰ და გუ-ლისკმა-ყო ¹¹, რამეთუ მრავალი წელი

1. ამისა შემდგომად დღესასწაული იყო ჰურიათაჲ, და აღვიდა იესუ იერუსალმად.

2. და იყო იერუსალმს ⁶ ცხოვართ საბანელსა მას, რომელსა ერქუმის ჰებრაელებრ ბეთესდა, ხუთ ეზოდ იყო,

3. რომელსა დაერდომილი ისხა სიმრაველ(ღ) ფრიად სნეულთაჲ, ბრმათაჲ, განწმელთაჲ, მკელობელთაჲ, რომელნი მოელოდეს წყლისა მის აღმრლუევასა ⁷.

4.

5. და მუნ იყო კაცი ერთი, რ'ლსა ათურამეტი წელი დაეყო სნეულებასა შინა.

6. იგი ვითარცა იხილა იესუ, რამეთუ დაერდომილი იღვა, უწყოდა, რამეთუ

1 იგი] — E. 2 მეორე D. 3 ჰურიასტანით E. 4 დღესასწაული E. 5 ცხოვართ E. 6 ბეთელ-და D, ბეთელ|და E (შეცდომა უთუოდ გრაფიკულ ნიადაგზეა წარმოდგარი). 7 სიმრავლე D. 8 მკელობრები D. 9 აღძვასა E. 10 მდებარე E. 11 გულისხმა-ყო E.

1 სიტყუაჲ C. 2. მოსალოდნელი იყო: ჰრქუეს. 3 ასეა. 4. „და“ ორჯერაა დაწერილი (შე-ჰლია, ტექტი ამოუფხვკია, ახალი ჩაუწერია წვრილად და კავშირი „და“ უნებლიედ გაუშეო რები). 5 ასეა. 6 იმ'ლმს C. 7 აღმრლუევასა C.

DE

C

აქუს უძღურებასა შინა, და ჰრქუა მას: გნებავსა¹, რაფთა განიკურნო?

7. მიუგო უძღურმან მან: უფალო, კაცი არა მაქუს, რაფთა, რაჟამს წყალი ესე აღირღუეს, შთა-მცა-მაგდო² საბანელსა ამას. ვიდრე მე მციდოდი, სხუანი უწინარს³: ჩემსა შთავდიან და განიკურნიან.

8. ჰრქუა მას იესუ: აღდეგ, აღილე ცხედარი შენი და ვილოდე!

9. და⁴ განცოცხლდა კაცი იგი და აღილო ცხედარი თუხი და წარვიდა. ხოლო იყო დღე იგი შაბათი.

10. ეტყოდეს მას ჰურიანი: შაბათი არს, და არა ჯერ-არს შენდა აღებად ცხედარი შენი.

11. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ: რომელმან-იგი განმკურნა, მან მრქუა მე: აღილე ცხედარი შენი და ვილოდე.

12. ჰკითხვიდეს მას ჰურიანი იგი და ჰრქუეს: ვინ არს, რომელმან გრქუა შენ: აღილე ცხედარი შენი და ვილოდე?

13. ხოლო განკურნებულმან მან არა იცოდა, ვინ არს, რამეთუ იესუ მიეფარა, რამეთუ ერი იყო აღვილსა მას.

14. ამისა შემდგომად პოვა იგი იესუ ტაძარსა⁵ მას შინა და ჰრქუა მას: აჰა ეგერა ცოცხალ იქმენ, ნულარა ჰსცოდავ⁶, რაფთა არა უძრესი რაფხე გეყოს შენ.

15. წარვიდა კაცი იგი და უთხრა ჰურიანთა მათ, ვითარმედ: იესუ არს, რომელმან განმკურნა მე.

16. და ამისთჳს ჰსდევნიდეს⁷ ჰურიანი იგი იესუს, რამეთუ ამას იქმოდა შაბათსა შინა.

17. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: მამაჲ ჩემი მოაქამდე⁸ იქმს, და მეცა ვიქმ.

მრავალი ჟამი დაეყო მუნმდე, ჰრქუა მას: გნებავს, ვითარმცა ცოცხალ იქმენ?

7. ჰრქუა მას სნეულმან მან: უფალო, კაცი არავინ მაქუს, რაფთა, რაჟამს წყალი ესე აღირღუეს¹, შთა-მცა-მაგდო საბანელსა მას. ვიდრე მე მიეტონტმანებდი, სხუაჲ ჩემსა უადრეს შთავდის.

8. ჰრქუა მას იესუ: აღდეგ, აღილე ცხედარი შენი და წარვედ!

9. და განიკურნა კაცი იგი და აღდეგა, აღილო ცხედარი თუხი და იქცეოდა. და იყო შუაფთი დღე იგი.

10. ჰრქუეს² ჰურიანთა მათ განკურნებულსა მას: შუაფთი არს, და არა წესიყო შენდა აღკიდებად ცხედრისა მავის.

11. მიუგო და ჰრქუა მათ: რომელმან-იგი განმკურნა, მან მრქუა³ მე: აღილე ცხედარი შენი და ვილოდე.

12. ჰკითხვიდეს მას: ვინ არს კაცი იგი, რომელმან გრქუა შენ: აღილე ცხედარი შენი და იქცეოდე?

13. ხოლო განკურნებულმან მან არა უწყოდა, ვინ იყო, რამეთუ იესუ მიპრიდა ამბოხისა მისგან მოადვილსა⁴ მას.

14. ამისა შემდგომად პოვა იგი იესუ ტაძარსა მას და ჰრქუა მას: აჰა ეგერა განკურნებულ ხარ, ნულარა სცოდავ, რაფთა არა უძრესი გეყოს.

15. წარვიდა კაცი იგი და უთხრა ჰურიანთა მათ, ვითარმედ: იესუ იყო, რომელმან-იგი განმკურნა მე.

16. და ამისთჳს სდევნიდეს იესუს ჰურიანი იგი, რამეთუ ამას იქმოდა შუაფთსა შინა.

17. მიუგო მათ⁵ იესუ: მამაჲ ჩემი მოაქამდამდემდე იქმს, და მეცა ვიქმ.

1 გნებავს D. 2 და შთა-მცა-მაგდო DE (ორში ერთი: ან „რაფთა“, ან „და“). 3 უწინარეს D. 4 და—E. 5 ტარსა D. 6 სცოდავ E. 7 სდევნიდეს E. 8 მოაქამდამდე D.

1 აღირღუეს და C. 2 ჰრქუეს+მას C (ირიბი ობიექტი შემდეგ იკითხება: „განკურნებულსა მას“). 3 მრქუ C. 4 ასეა. 5 მათ] ამის წინ „თ“ იკითხება: მიუგოთ მათ.

DE

C

18. ამისთვის უფროას ეძიებდეს | ჰუ-
რიანი იგი მოკლვად იესუს, რამეთუ არა
ხოლო შაბათსა დაჰქსნიდა, არამედ
ღმერთსაცა მამად თჳსა იტყოდა და
სწორ-ჰყოფდა თავსა თჳსსა ღმრთისა.

19. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ამენ,
ამენ გეტყვ თქუენ: არა გელ-ეწიფების
ძესა¹ კაცისასა საქმედ არცა ერთ რას
თავით თჳსით, უკუეთუ არა იხილოს,
რადმე² მამისაგან³ საქმე⁴, რამეთუ რაე-
დენსა-იგი მამად იქმს, მას ძმ ეგრევე
მსგავსად იქმს.

20. რამეთუ მამასა უყუარს ძმ და ყო-
ველსავე უზუნებს მას, რაოდენსაცა-იგი
იქმს, და უფროდს-ღა ამისა უზუნებს
მას საქმე⁵, რადთა თქუენ გიკვრდეს.

21. რამეთუ ვითარცა-იგი მამად აღა-
დგინებს მკუდართა და აცხოვნებს, ეგ-
რეცა ძმ, რომელთაჲ ჰნებაეს, აცხოვ-
ნებს.

22. არცაღა მამად შჯის არაეის, არა-
მედ ყოველი საშჯელი მოსცა ძესა¹.

23. რადთა ყოველნი პატივ-ჰსცემდენ²
ძესა¹, ვითარცა-იგი პატივ-ჰსცემენ³ მამასა,
რამეთუ რომელმან პატივ-ჰსცეს⁴
ძესა¹, მან პატივ-სცეს || მამასა, რომელმან
მოავლინა იგი.

24. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ
რომელმან სიტყუანი ჩემნი ისმინეს⁵
და ჰრწმენეს მომავლინებელი ჩემი, აქუნ-
დეს მას⁹ ცხოვრებაჲ¹⁰ საუკუნოჲ; და
საშჯელსა იგი არა შევიდეს, არამედ
გარდაიცვალოს იგი სიკუდილისაგან ცხო-
რებად.

25. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ
მოვალს ჟამი, და აწვე არს, ოდეს მკუ-
დართა ისმინენ სიტყუანი ძისა ღმრთი-
სანი; და რომელთა ისმინენ, ცხონდენ.

18. ამისთვის უფროას ეძიებდეს მას
ჰურიანი იგი მოკლვად, რამეთუ არა ხო-
ლო შაფათთა დაჰქსნისათჳს, არამედ რა-
მეთუ მამად თჳსა იჩემებდა ღმერთსა და
თავსა თჳსსა ასწარობდა¹ ღმერთსა.

19. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: მარ-
თლიად მართალსა გეტყვ თქუენ: ეერ
გელ-ეწიფების ძესა კაცისასა საქმედ თა-
ვით თჳსით არარაჲ, არა თუ იხილის,
რასა მამად იქმნ, რამეთუ რასაცა² იგი
იქმს, მისა მსგავსადცა ძმ იქმს.

20. რამეთუ მამასა უყუარს ძე და
ყოველსავე უზუნებს მას, რასაცა-იგი
იქმს, და უდიდეს-ღა ამისსა უზუნენს
მას საქმენი, რადთა თქუენ გიკვრდეს.

21. რამეთუ ვითარცა მამამან³ აღა-
დგინენს მკუდარნი და ცხოელ ყვნეს, ეგ-
რეცა ძემან, რომელთაჲ უნდეს, ცხოელ
ყვნეს.

22. და არცა მამად შჯიდეს ვის, არა-
მედ სასჯელი ყოველი მისცა ძესა,

23. რადთა ყოველნი პატივისა-უყოფ-
დენ⁴ ძესა, ვითარცა პატივისა-უყოფენ
მამასა. რომელმან აღიღოს ძე, აღიღოს
მამაცა, მომავლინებელი მისი.

24. მართლიად მართალსა გეტყვ
თქუენ, რამეთუ რომელმან სიტყუაჲ ჩე-
მი ისმინოს და ჰრწმენეს იგი, რომელ-
მან მომავლინა მე, მიიღოს ცხოვრებაჲ
იგი საუკუნოჲ, და სასჯელსა არა შევი-
დეს, არამედ გარდაიცვალოს სიკუდი-
ლისაგან ცხოვრებად.

25. მართლიად მართალსა გეტყვ
თქუენ, რამეთუ მოვალს ჟამი, და აწვე არს,
ოდეს მკუდართა ესმოდის ჳმაჲ ძისა მის
ღმრთისაჲ; და რომელთა ესმოდის,
ცხონდენ.

1 ძესა D. 2 რადე D. 3 მამისგნ D. 4 საქმე D. 5 პატივ-სცემდენ E. 6 პატივ-სცემენ E.
7 პატივ-სცეს E. 8 ისმინეს| დაიმარხნეს E. 9 მას|—D. 10 ცხოვრებაჲ E.
1 = ასწარობდა? 2 რასაც C. 3 მამან C. 4 პატივისა-უყოფდეს C.

DE

C

26. რამეთუ ვითარცა-იგი მამასა აქუს ცხორებდა თავისა თვისისა თანა, ეგრეცა ძესა¹ მოსცა, რაათა აქუნდეს ცხორებდა თავისა თვისისა თანა².

27. და ველმწიფებდა მოსცა მას სა-შჯელისა ცა ყოფად, რამეთუ ძს კაცისაა არს.

28. ნუ გიკვრნ ესე, რამეთუ მოვალს ეამი, რომელსა ყოველნი რომელნი ისხნენ საფლავებსა, ისმინონ ჳმისა მისისაა.

29. და გამოვიდოდინ კეთილისა მოქმედნი, აღდგომოდინ ცხორებასა საუკუნესა, ხოლო ბოროტის მოქმედნი აღდგომასა საშჯელისასა.

30. იარა ველ-მეწიფეების მე საქმელთავით თვისით არარაა, არამედ ვითარცა მესმის, ვშჯი, და საშჯელი ჩემი მართალ არს, რამეთუ არა ვეძიებ ნებასა ჩემსა, არამედ ნებასა მომავლინებელისა ჩემისასა.

31. უკუეთუ მე ვწამებდე თავისა ჩემისათვის, წამებდა ჩემი არა არს ჳეშმარიტ.

32. სხუად არს, რომელი წამებს ჩემთვის, და ვიცი, რამეთუ ჳეშმარიტ არს წამებდა მისი, რომელსა წამებს ჩემთვის.

33. თქუენ მივლინეთ იოვანესა, და წამა ჳეშმარიტი.

34. ხოლო მე წამებდა კაცისაგან არა მოვილო, არამედ ამას ვიტყვ, რაათა თქუენ ჳსცხონდეთ³.

35. რამეთუ იგი იყო სანთელი აღნთებული საჩინოდ, ხოლო თქუენ ინებეთ ეამ ერთ სიხარული ნათელსა მისსა.

36. ხოლო მე მაქუს წამებდა უფროდს იოვანესა, რამეთუ საქმს⁴, რომელი მო-

26. რამეთუ ვითარცა მამასა აქუს ცხორებდა თავისა თვისისა თანა, ეგრეცე მისცა ძესა, რაათა აქუნდეს ცხორებდა თავისა თვისისა თანა.

27. და ველმწიფებდა მოჰსცა მას, რაათა შჯიდეს, და რამეთუ ძე კაცისაა არს.

28. ესე¹ რადასა გიკვრნ? რამეთუ მოვიდეს ეამი², რომელსა ყოველნი რომელნი ისხნენ³ სამარებებსა⁴, ისმინონ ჳმისა მისისაა.

29. და გამოვიდოდინ კეთილისა მოქმედნი აღდგომად ცხორებისად, და ძკრისა მოქმედნი აღდგომად სასჯელისად.

30. არა ველ-მეწიფეების მე თავით ჩემით არარაა, არამედ ვითარცა მესმის, ვსჯი, და სასჯელი ჩე(მი)⁵ მართალ არს, რამეთუ არა ვეძიებ ნებასა ჩემსა, არამედ ნებასა მომავლინებელისა ჩემისასა.

31. უკუეთუ მე ვწამო ჩემთვის, და წამებდა ჩემი არა (ჳე)შმარიტ არს.

32. სხუად⁶ არს, რომელი წამებს ჩემთვის, და თქუენ იცით, რამეთუ ჳეშმარიტ არს წამებდა მისი, რომელ წამა ჩემთვის.

33. თქუენ მიუვლინეთ იოვანესა, და წამა ჳეშმარიტებისა მისთვის.

34. ხოლო მე არა კაცისაგან მოვილემ წამებასა, არამედ ამას ვიტყვ, რაათა თქუენ განერნეთ.

35. იგი იყო სანთელი, რომელი აღნთებული ნათობდა, და თქუენ ინებეთ ეამ ერთ მხიარულ-ყოფად ნათელსა მისსა.

36. ხოლო მე მაქუს წამებდა უფროდს იოვანესა, რაათა საქმენი იგი, რომელ

1 ძსსა D. 2 თვისი თანა D. 3 სცხონდეთ E. 4 საქმე D.

1 ზელნაწერის პუნქტუაციის თანახმად, „ესე“ წინა წინადადებას ამთავრებს: „რამეთუ ძე კაცისაა არს ესე“. 2 ეამნი C. 3 ისნენ C. 4 სამარებებსა C (შდრ. სამარებას მ. 23, 29). 5 ჩე C (დაუწერია „ჩემ“ და უნებლიედ შემდეგ სიტყვაზე გადასულა, რომელიც მანით იწყება). 6 სხვადა C.

DE

C

მტა მე მამამან, რადთა აღვასრულო იგი, ესევე საქმენი წამებენ ჩემოვს, რამეთუ მამამან მომავლინა მე.

37. და რომელმან მომავლინა მე მამამან, მან წამა ჩემოვს. თქუენ არცა ვმად მისი || გესმა სადამე და არცა ხატი მისი ეხილეთ.

38. და სიტყუად მისი არა არს თქუენ თანა დაღვრომილ, რამეთუ რომელი-იგი მან მოავლინა, ესე თქუენ არა გრწამს.

39. გამოიძიეთ წიგნთაგან, რამეთუ თქუენ ჰგონებთ თავთა შინა თქუენთა, ვითარმედ გაქუს¹ ცხორებად საუკუნს; და იგინი არიან, რომელნი წამებენ ჩემოვს.

40. და თქუენ არა გნებავს მოსლევად ჩემდა, რადთა ცხორებად გაქუნდეს.

41. მე დიდებად კაცთაგან არა მოვილო.

42. არამედ გიცი თქუენ, რამეთუ სიყუარული ღმრთისად არა გაქუს. თავისა თქუენისა თანა.

43. მე მოვედ სახელითა მამისა ჩემისადათა, და არა შემიწყნარეთ. უკუეთუ სხუად მოვიდეს სახელითა თვისთა, იგი შეიწყნაროთ.

44. ვითარ-მე უკუე ველ-გეწიფების თქუენ რწმუნებად, რამეთუ დიდებასა ღმრთიერთას მიიღებთ და დიდებასა მხოლოდსა ღმრთისასა არა ეძიებთ?

45. ნუ ჰგონებთ, ვითარმედ მე შეგასმინნე თქუენ მამასა; არს შემასმენელი თქუენი მოსე², რომელსა თქუენ ესავთ.

46. უკუეთუმცა გრწმენა | მოსისი³, გრწმენამცა ჩემიცა, რამეთუ მან ჩემოვს დაწერა.

მო(მ)ცნა¹ მამამან, რადთა აღვასრულნე იგინი, იგივე საქმენი, რომელთა ვიქმ, წამებენ ჩემოვს, რამეთუ მამამან მომავლინა მე.

37. და რომელმან მომავლინა მე მამამან², იგი წამებს ჩემოვს. თქუენ არასადა ვმად მისი გესმა და არცა ელვად მისი გიხილავს.

38. და არცა სიტყუანი მისნი არიან თქუენ შორის დაძკვდრებულ, რამეთუ რომელი მან მოავლინა, თქუენ არა გრწამს.

39. გამოიძიეთ წიგნები, რამეთუ თქუენ ჰგონებთ მათ გამო დაპყრობად ცხორებისა მის საუკუნოდას; და იგი არიან, რომელნი წამებენ ჩემოვს, რომლითა ჰგონებთ ჩემოვს დაპყრობად ცხორებისა.

40. და თქუენ არა გნებავს მოსლევად ჩემდა, რადთა ცხორებად გაქუნდეს³.

41. მე დიდებასა კაცთაგან არა მოვილებ.

42. არამედ გიცი თქუენ, რამეთუ სიყუარული ღმრთისად არა გაქუს.

43. მოვედ სახელითა მამისა ჩემისადათა, და არა შემიწყნარებთ მე. სხუად თუ ვინმე მოვიდეს თვისთა სახელითა, იგი შეიწყნაროთ.

44. ვითარ შეუძლოთ სარწმუნოებად, რამეთუ დიდებასა ღმრთიერთას მიიღებთ და დიდებასა მხოლოდსა ღმრთისასა არა ეძიებთ?

45. ნუ ჰგონებთ, ვითარმცა მე ძვრის მეტყუელ რამე ვყავ თქუენთვის წინაშე ღმრთისა; არს, რომელი ძვრის მეტყუელ არს თქუენთვის, მოსე, რომელსა-იგი თქუენ ესავთ.

46. უკუეთუმცა თქუენ გრწმენა მოსესი, გრწმენამცა ჩემიცა, რამეთუ მან ჩემოვს დაწერა.

1 გუაქუს E. 2 მოსი E. 3 მოსესი D.

1 მოცნა C. 2 მამამან C. 3 გაქუნეს C.

DE

C

47. უკუეთუ წიგნთა მისთაჲ არა გრწამს, ვითარ-მე¹ სიტყუათა ჩემთაჲ გრწმენეს?

47. უკუეთუ მისთაჲ მათ დაწერილ-თაჲ არა გრწამს, ვითარ ჩემთა ამათ სიტყუათაჲ გრწმენეს?

6

1. ამისა შემდგომად წიაღჲდა იესუ წიაღ ზლუასა მას გალილეაჲსასა, რომელ არს ტიბერიასაჲ².

2. და მიჰსდევდა³ მას ერი მრავალი, რამეთუ ჰხედვიდეს სასწაულთა მათ, რომელთა იჰმოდა უძღურთა ზედა⁴.

3. და აღვიდა მთასა იესუ და მუნ დაჯდა მოწაფეთა მისთა თანა.

4. და იყო მახლობელ პასქაჲ, დღე-სასწაული იგი ჰურიათაჲ.

5. აღიხილნა თუალნი თჳსნი იესუ და იხილა, რამეთუ მრავალი ერი მოვალს მისა. ჰრქუა ფილიპეს: ვინაჲ ვიციდოთ პური, რაჲთა ჰამონ ამათ?

6. ხოლო ამას იტყოდა და გამო-ჰსციდიდა⁵ მას, ხოლო თუთ უწყოდა, რაჲ ეგულებოდა ყოფად.

7. ჰრქუა ფილიპე⁶: ორასისა დრაჰ-ჰინისა პური ვერ კმა არს ამათ⁷, რაჲთა კაცად-კაცადმან მცირედ რაჲმე მიილოს.

8. || ჰრქუა მას ერთმან მოწაფეთა მის-თაგანმან, ანდრეა⁸, ძმამან სიმონ-პეტ-რესმან:

9. არს ყრმაჲ აქა, რომელსა აქუს ხუ-თი პური ჰრთილისაჲ და ორი თევზი, არამედ ესე რაჲ არს ესოდენტა წინა?

10. ჰრქუა მათ იესუ: დასხით⁹ კაცე-ბი ესე. იყო თიგაჲ ფრიად აღგილსა მას, და დასხნა კაცები იგი რიცხუთ ვითარ ხუთ ათას ოდენ.

11. და მოიხუნა პურნი იგი იესუ და

1. ამისა შემდგომად წარვიდა იესუ წიაღ ზლუასა¹ მას გალილეაჲთ კერძო ტიბერიასასა².

2. და შეუდგა მას ერი მრავალი, რა-მეთუ ხედვიდეს სასწაულთა მათ, რომელთა ჰყოფდა სწეულთა ზედა.

3. აჯდა მთასა იესუ და მუნ დაჯდა მოწაფითურთ.

4. და იყო მოახლებულ დღესასწაული იგი ჰურიათაჲ.

5. აღიხილნა თუალნი თჳსნი იესუ და იხილა ერი მრავალი, რომელ მოვიდო-და მისა. რქუა³ ფილიპეს: ვინაჲ უყი-დოთ პური, რაჲთა ჰამონ?

6. ამას ეტყოდა გამოცდით, ხოლო თუთ უწყოდა, რაჲ-იგი ეგულებოდა⁴ ყოფად.

7. მიუგო მას ფილიპე⁵: ორასისა დრაჰჰინისაჲ პური ვერ ეყოს მათ, და ლათუ თითოეულად⁶ მცირედ რაჲ მიი-ლონ.

8. რქუა⁷ მას ერთმან მოწაფეთაგან-მან, ანდრია, (ძმამან)⁸ სკუმონ-კლდისამან:

9. არს აქა ყრმაჲ ერთი, რომელსა აქუს ხუთ ცუეზა ჰრთილის და ორ თევზ, ხოლო ესე რაჲ მყოფ არს ესდენსა ამას?

10. ჰრქუა იესუ: ინაჯ-უდგოთ კაცებსა მავას. და იყო დიდად თივლოვან ად-გილი იგი, და ინაჯ-იდგა კაცებმან⁹ მან, რიცხუთ ხუთ ათასმან.

11. და მოილო პური იგი იესუ, ჰმად-

1 ვითარ უკუეთუ E. 2 ტიბერიასა D. 3 მისდევდა E. 4 უძღურთა ზედა| ჰურიათა ზედა D. 5 გამოსციდიდა E. 6 ფილიპე E. 7 ამათ D. 8 ანდრია D. 9 დასხით D. 1 ზლასა C. 2 ასეა. 3 ასეა. 4 ეგულებუდა C. 5 ფილიპე C. 6 თითოეულად C. 7 ძმა-მან]-C. 8 კაცებმა C.

DE

ჰმადლობდა და მიჰსცემდა¹, რომელნი-
იგი დასხდეს. ეგრეცა თევზთა მათგანი,
რაოდენ უნდა მათ.

12. და ვითარცა² განძღეს, ჰრქუა
იესუ მოწაფეთა თჳსთა: შეკრიბეთ ნე-
შტი ეგე ნამუსრევი, რაჲთა ნუმცა რაჲ
წარწყმდების.

13. ხოლო მათ შეკრიბეს და აღავსეს
ათორმეტი გოდორი ნამუსრევითა ხუთ-
თა მათგან პურთა ქრთილისათა, რომელ-
იგი დაუშთა მათ, რომელთა-იგი ჰამეს.

14. ხოლო კაცთა მათ ვითარცა იხი-
ლეს, რომელ-იგი³ ჰქნა სასწაული, იტ-
ყოდეს: ესე არს ჰეშმარიტად წინაწარ-
მეტყუელი, რომელი მოსრულ არს⁴
სოფლად.

15. ხოლო იესუ გულისხმა-ყო⁵, რამე-
თუ მოვიდოდეს წარტაცებად მისა, რაჲ-
თამცა ყვეს იგი მეფე⁶, და განეშორა
და წარვიდა მთად იგი ხოლო მარტოჲ.

16. და ვითარცა შემწუხბრდა, შთავი-
დეს მოწაფენი მისნი ზღუად

17. და შევიდეს ნავსა და მივიდოდეს
წიალ ზღუასა მას კაჲარნაუმდ⁷. და შე-
ოდენ-რიკუნებოდა, და არლა მოსრულ
იყო მათა იესუ.

18. ხოლო ზღუად იგი ქარისაგან დი-
ლისა აღიძრვოდა.

19. და შეოდენ-სრულ იყენეს ვითარ
ოც და ხუთ შტევან გინა ოც და ათ, და
იხილეს იესუ, ვიდოდა რაჲ ზღუასა
ზედა, და ახლოს იყო ნავსა მას. ხოლო
მათ შეეშინა.

20. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: მე
ვარ, ნუ გეშინინ!

21. და⁸ უნდა მათ⁹, რაჲთამცა შე-
იყვანეს იგი ნავსა მას. და მეყსეულად

C

ლობდა და განუყო მენიჯეთა მათ. ეგ-
რეცა თევზთა მათგან, რავედენცა უნდა.

12. და ვითარცა განძღეს, ჰრქუა მო-
წაფეთა მათ თჳსთა: შეკრიბეთ ნეშტი
ნამუსრევისაჲ მაგის, რაჲთა არაჲ წარ-
წყმდეს.

13. შეკრიბეს და აღავსეს ნამუსრევი-
თა მით ათორმეტი კუელი ხუთთა მათ-
ქრთილისა პურთაგან, რომელ დაშთა
მჰამელთა მათგან.

14. ხოლო კაცებმან მან ვითარცა იხი-
ლა სასწაული იგი, რომელ ჰქნა, იტყო-
დეს: ჰეშმარიტად ესე არს წინაწარ-
მეტყუელი, რომელი მოსლვად იყო
სოფლად.

15. იესუ ვითარცა გულისხმა-ყო¹, რა-
მეთუ ეგულეზოდა წარტაცებაჲ მისი,
რაჲთამცა ყუეს² მეფეჲ, მიჰრიდა მერ-
მე მთად კერძო მარტომან.

16. და ვითარცა დამწუხბრდა, გარ-
დამოჯდეს³ მოწაფენი მისნი ზღს⁴ კი-
დესა მას

17. და შესხდეს ნავსა, წიალვიდოდეს
ზღუასა მას კაჲარნაუმდ კერძო. და აჰა
დაბნელდა, და ვიდრე არლა მოწევეულ
იყო მათა⁵ იესუ,

18. და ზღუად იგი ძლიერთა ქართა-
გან აღირლოდა.

19. და შესლულ იყენეს ვითარ ოც და
ხუთოდენ ასპარეზ ანუ ოც და ათ, ხედ-
ვიდეს იესუს, რამეთუ ვიდოდა ზღუასა
მას და მოეახლა ნავსა მას. შეძრწუნ-
დეს დიდად.

20 და ჰრქუა მათ: მე ვარ, ნუ გეშინ-
ნინ!

21. და უნდა აღსლვად მისი ნავსა
მას. და მეყსეულად მიიწია ნაფი იგი

1 მისცემდა E. 2 ვითარცა] —D. 3 რომელი D. 4 მოსრულა D. 5 გულისხმა-ყო I. 6 მე-
ფე E. 7 კაჲარნაომდ E. 8 და] —D. 9 მათ] —E.

1 ასეა. 2 ასეა. 3 გარდაოჯდეს C. 4 ზღს C. 5 მათ C.

DE

C

იპოვა ნავი იგი ქუეყანასა მას, ვიდრეცა ვიდოდეს.

22. ხელისაგან ერი იგი რომელ დგა წიად ზღუასა მას, უწყოდეს, რამეთუ სხუად ნავი არა იყო მუნ, გარნა ერთი იგი ხოლო, რომელსა შესრულ იყენეს¹ მოწაფენი იესუსანი², და რამეთუ არა შევიდა იესუ მოწაფეთა თანა³ ნავისა მას, არამედ მოწაფენი ხოლო მისნი შევიდეს.

23. მოვიდეს სხუანიცა ნავნი ტიბერიადთ, მახლობელად ადგილსა მას, სადა-იგი ქამეს პური, რომელ აკურთხა უფალმან და კმადლობდა.

24. ოდეს-იგი³ იხილა ერმან მან, ვითარმედ იესუ არა მუნ არს, არცა მოწაფენი მისნი, მოადგინეს მათ ნავები და⁴ მოვიდეს კაფარნაუმდ⁵ და ეძიებდეს იესუს.

25. და პოვის იგი⁶ წიად ზღუასა მას და ჰრქუეს მას: რაბი, ოდეს მოხუედ აქა?

26. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ამენ, ამენ გეტყვ თქუნენ: მეძიებთ მე, არა თუ რაათა იხილნეთ სასწაულნი, არამედ რამეთუ⁷ შეჰამეთ⁸ პურთა მათგან და განსძელით.

27. იქმოდეთ ნუ საზრდელსა წარსაწყმედელსა, არამედ საზრდელსა, რომელი ჰგვის ცხორებად საუკუნოდ, რომელი ძემან⁹ კაცისამან მოგცეს თქუნენ, რამეთუ ამის მამამან დაჰბეჭდა ღმერთმან.

28. ჰრქუეს მას: რაჲ ვყოთ, რაათა ვიქმოდით საქმესა ღმერთისასა?

29. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ესე არს საქმე¹⁰ ღმერთისაჲ, რაათა გრწმენეს, რომელი-იგი¹¹ მან მოაველინა.

ქუეყანასა მას, რომელსა მივიდოდეს.

22. ხელისაგან ერი იგი, რომელ დგა წიად ზღუასა მას, ხედვიდა, რამეთუ სხუად ნავი არა იყო მუნ, გარნა ერთი ხოლო, რომელსა შინა იყენეს მოწაფენი იგი იესუსნი, რამეთუ არა შესრულ იყო იესუ მოწაფეთა მათ თუსთა თანა ნავისა მას, გარნა მოწაფენი იგი ხოლო მისნი წარვიდეს.

23. სხუანი ნავნი მოვიდოდეს ტიბერიადთ მახლობელად ადგილსა მას, სადა-იგი პური ქამეს.

24. და ვითარ იხილა ერმან მან, რამეთუ იესუ არა მუნ¹ შინა არს და არცა მოწაფენი მისნი, მიიქციეს ნავი იგი და მივიდეს კაპარნაუმდ² მოძიებად იესუსა.

25. და ვითარცა პოვის იგი წიად ზღუასა³ მას, ჰქუეს⁴ მას: ჰრაბი, ოდეს მოხუედ აქა?

26. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: მართლიად მართალსა გეტყვ თქუნენ⁵: მეძიებდით მე არა თუ სასწაულისა ხილვისათუს, არამედ რამეთუ ჰჰამეთ პურისა მისგან და განსძელით.

27. წარვედით, იქმოდეთ ნუ წარსაწყმედელსა მას კამადსა, არამედ საქმელსა მას, რომელი დაშთეს ცხორებასა მას საუკუნესა, რომელი ძემან კაცისამან მოგცეს თქუნენ, რამეთუ ესე მამამან⁶ დაჰბეჭდა ღმერთმან.

28. ჰრქუეს მას: რაჲ ვყოთ, რაათა საქმეთა ღმერთისათა ვიქმოდით?

29. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: ესე არიან საქმენი ღმერთისანი, რაათა გრწმენეს იგი, რომელმან მოაველინა მე.

1 იყოვნეს D* (როგორც ჩანს, ჯერ „იყო“ დაწერა და შემდეგ გადაასწორა). 2 იესუსნი (იკუნნი) D. 3 ოდეს E. 4 და|და D. 5 კაფარნაომდ E. 6 იგი —D. 7 რამეთუ —E. 8 ჰამეთ I). 9 ძემან D. 10 საქმე D. 11 რომელი E.

1 მუნ (მოქუნ) C. 2 კაპარნაუმდ C. 3 ზღასა C. 4 ასეა. 5 თქუნ C. 6 მამან C.

D E

C

30. და მათ ჰრქუენს¹: რასა სასწაულ-სა იქმ, რაჲთა ვიხილოთ და გურწმენენს შენი? რასა იქმ?

31. მამანი ჩუენნი კამდეს მანანასა უდაბნოსა ზედა, ვითარცა წერილ არს: პური ზეცით მოსცა მათ კანად.

32. ჰრქუა მათ იესუ: ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: არა მოსე² მოგცა თქუენ პური ზეცით, არამედ მამიან ჩემან მოგცა თქუენ პური ქეშმარიტი ზეცით.

33. რამეთუ პური ღმრთისაჲ არს, რომელი გარდამოჲდა ზეცით და მოჰსცა³ ცხორებდა სოფელსა.

34. ჰრქუეს მას: უფალო, მარადის მომეც ჩუენ პური ესე.

35. ჰრქუა მათ იესუ: მე ვარ პური ცხორებისაჲ; რომელი მოვიდეს ჩემდა, არა ჰშვიოდის, და რომელსა ჰრწმენენს ჩემი, არასადა ჰსწყუროდის⁴.

36. არამედ გარქუ⁵ თქუენ: მიხილეთ მე და არა გრწამს.

37. ყოველი რომელი მომცეს მე მამან ჩემან⁶, ჩემდა⁷ მოვიდეს; და რომელი მოვიდეს ჩემდა, არა განვაძო გარე⁸.

38. რამეთუ გარდამოჲგედ ზეცით, არა რაჲთა⁹ ყუო ნებაჲ ჩემი, არამედ ნებაჲ მომავლინებელისა ჩემისაჲ.

39. რამეთუ ესე არს ნებაჲ მომავლინებელისა ჩემისა მამისაჲ, რაჲთა ყოველი რომელი მომცეს მე, არა წარვწყმიდო მათგან¹⁰, არამედ აღვადგინო იგი უკუანაჲსკენელსა მას დღესა.

40. რამეთუ ესე არს ნებაჲ მამისა ჩემისაჲ, რაჲთა რომელი ჰხედვიდეს ძესა და ჰრწმენენს იგი, აქუნდეს ცხორებდა

30. ჰქუეს¹ მას: რაჲ სასწაულ ჰყო, რაჲთა ვიხილოთ და გურწმენენს? რაჲ ჰქმნე?

31. მამათა² მათ (ჩუენთა)³ კამეს მანანაჲ იგი უდაბნოსა მას, ვითარცა წერილ არს: პური ცათაჲ მოსცა მათ კანად.

32. ჰრქუა მათ იესუ: მართლიად მართლსა გეტყვ თქუენ: არა თუ მოსე მოგცა თქუენ პური იგი ზეცით, არამედ მამამან⁴ ჩემან მოგცეს თქუენ პური ზეცით ქეშმარიტი.

33. რამეთუ პური ღმრთისა მიერ არს, რომელი გარდამოჲვალს ზეცით და ცხორებასა მისცემს სოფელსა.

34. ჰრქუეს⁵: უფალო, გუეც ჩუენ პური იგი ყოველსა ვამსა.

35. ხოლო ჰრქუა მათ იესუ: მე ვარ პური ცხორებისაჲ; რომელი მოვიდეს ჩემდა, არა შვიოდის, და რომელსა ვრწმენენ მე, არასადა ჰსწყუროდის.

36. არამედ რამეთუ გარქუ თქუენ, რამეთუ: მიხილეთ მე და არა გრწამს.

37. ყოველი, რომელი მომცეს მე მამან, ჩემდა მოვიდენ; და რომელი მოვიდეს ჩემდა, არა განვაძო გარე.

38. რამეთუ გარდამოჲგედ ზეცით, არა თუ ვითარმცა ნებაჲ ჩემი ვყავ, არამედ ნებაჲ მისი, რომელმან მომავლინა მე.

39. ესე არს ნებაჲ მომავლინებელისა ჩემისაჲ, რამეთუ ყოველი, რომელი მომცა მე მამამან, არა წარვწყმიდო მათგანი, არამედ აღვადგინო იგი დღესა მას უკუანაჲსკენელსა.

40. ესე არს ნებაჲ მამისა ჩემისაჲ, რაჲთა ყოველმან, რომელმან იხილოს ძე და ჰრწმენენს იგი, მიიღოს ცხორე-

1 თქუენ E. 2 მოსე E. 3 მოსცა E. 4 სწყუროდის E. 5 გარქუთ F. 6 ჩემან] — E. 7 ჩემდა] — D (D-შია „ჩემან“, E-ში კი „ჩემდა“). 8 გარე E. 9 რაჲთა] — E. 10 მათგანი E.

1 ჰქეს C. 2 ამის წინ წაშლილია „მამათ“. 3 ჩუენთა] — C (გამოჰრჩენია „მათ ჩუენთა“ და „მათ“ ჩაუმატებია, „ჩუენთა“ კი დაჰვიწყებია). 4 მამან C. 5 ჰქეს C.

DE

C

საუკუნოა, და მე აღვიდგინო იგი დღესა მას უკუანადასკენელსა.

41. დრტვნივდეს მისთჳს პურიანი იგი, რამეთუ თქუა: მე ვარ პური, რომელი ზეცით გარდამოვკვდ,

42. და იტყოდეს: არა ესე არსა იესუ, ძმ იოსებისი, რომლისა¹ მამა ჩუენ ვიცით? ვითარ უკუე იტყვს აწ ესე, ვითარმედ: ზეცით გარდამოვკვდ?

43. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ნუ ჰსდრტვნავთ² ურთიერთას.

44. ვერვის კელ-ეწიფების მოსლვად ჩემდა, უკუეთუ არა მომავლინებელმან ჩემმან მამამან მოიყვანოს იგი ჩემდა, და მე აღვადგინო იგი უკუანადასკენელსა დღესა.

45. წერილ არს წინაწარმეტყუელთა³, ვითარმედ: იყვენე ყოველნი ღმრთით სწავლულ. ყოველსა რომელსა ესმა მამისაგან⁴ და ისწავა, მოვიდეს ჩემდა.

46. არა თუ მამა ვისმე უხილავს, გარნა რომელი იყო ღმრთისა თანა, ამან იხილა მამა.

47. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: რომელსა ჰრწმენეს ჩემი, აქუნდეს მას ცხორება და საუკუნოა.

48. მე ვარ პური ცხორებისა.

49. მამათა თქუენთა ჰამეს მანანა უდაბნოსა ზედა და მოწყდეს.

50. ესე არს პური, რომელი ზეცით გარდამოვკდა, რათა, უკუეთუ ვინმე ჰამოს მისგანი, არა მოკუდეს.

51. მე ვარ პური ცხორებისა, რომელი ზეცით გარდამოვკვდ. უკუეთუ ვინმე ჰამოს ამის პურისაგანი, ცხოვდეს⁵ უკუნისადმდე. და პური, რომელი მე მივსცე, ჳორცი ჩემი არს, რომელი მე მივსცე ცხორებისათჳს სოფლისა.

ბა და საუკუნოა, და მე აღვადგინო იგი დღესა მას უკუანადასკენელსა.

41. დრტვნივდეს მისთჳს პურიანი იგი, რამეთუ თქუა: მე ვარ პური იგი გარდამოსრული ზეცით,

42. და იტყოდეს: არა ესე არს იესუ, ძმ იოსეფისი, რომლისა ვიცით დედა და მამა? აწ ვითარ იტყვს, ვითარმედ: მე ცით გარდამოვკვდ?

43. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: რასა სდრტვნავთ ურთიერთას?

44. ვერვის კელ-ეწიფების მოსლვად ჩემდა, არა თუ მამამან, რომელმან მომავლინა, მიიზიდოს იგი, და მე აღვადგინო იგი დღესა მას უკუანადასკენელსა.

45. წერილ არს წინაწარმეტყუელთა: და იყვენე ყოველნი განსწავლულ ღმრთისა მიერ. ყოველსა რომელსა ესმეს მამისაგან და ისწავოს, მოვიდეს ჩემდა.

46. არა თუ მამა ვის უხილავს, გარნა რომელი-იგი არს ღმრთისაგან, მან იხილა მამა.

47. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ: რომელსა ჰრწმენეს, მოიღოს ცხორება იგი საუკუნს.

48. მე ვარ პური ცხორებისა.

49. მამათა¹ თქუენთა ჰამეს მანანა უდაბნოსა და მოწყდეს.

50. ესე არს პური იგი ზეცით გარდამოსრული, რამეთუ რომელმან ჰამოს ამისგან, არა მოკუდეს.

51. მე ვარ პური ცხოველი, რომელი ზეცით³ გარდამოვკვდ. რომელმან ჰამოს პურისა ამისგან, ცხოვდეს⁵ უკუნისამდე⁴. და პური იგი, რომელი მე მივსცე, ჳორცი ჩემი არს, რომელი მე მივსცე ცხორებისათჳს სოფლისა.

1 რომლისა E. 2 სდრტვნავთ E. 3 წწყლსა E. 4 ესმა მისაგან D (წინა სიტყვის „მამა“-ს გამო). 5 ცხოვდეს D.

1 მამათა C. 2 ზეცთ C („თ“ მგრმეა ზემოთ ჩაწერილი). 3 ცხოვნეს C. 4 უჳარაგმოლ სწერია.

DE

C

52. ილაღვიდეს ურთიერთას¹ ჰურია-ნი იგი და იტყოდეს: ვითარ-მე ჳელ-ეწი-ფების ამას მოცემად || ჩუენდა ჳორცი იგი თჳსი საჳმალად?

53. ჳრჳუა მათ იესუ: ამენ, ამენ გეტყვ-თქუნენ: უჳუეთუ არა ჳჳჳამოთ² ჳორცი ძისა კაცისადა და ჳსუათ სისხლი მისი, არა გაჳუნდეს ცხორებდა თავისა თქუე-ნისადა.

54. ხოლო რომელი ჳამდეს ჳორცსა ჩემსა და ჳსუმიდეს³ სისხლსა ჩემსა, აჳუნ-დეს ცხორებდა საუჳუნოდა, და მე აღვად-გინო იგი უჳუნადსკენელსა დღესა.

55. რამეთუ ჳორცი ჩემი ჳეშმარი-ტი საჳმელი არს, და სისხლი ჩემი ჳეშ-მარიტი სასუშელი არს.

56. და რომელი ჳამდეს ჳორცსა ჩემ-სა და ჳსუმიდეს³ სისხლსა ჩემსა, ჩემ თა-ნა დადგრომილ არს, და მე მის თანა.

57. ვითარცა მომავლინა მე ცხოველ-მან მამამან, და მეცა ცხოველ ვარ მა-მისა მიერ; და რომელი ჳამდეს ჩემგან, იგიცა ცხონდეს ჩემ მიერ.

58. რამეთუ ესე არს პური, რომელი ჳეკით გარდამოჳდა. არა ეგრეთ⁴, ვითარ-იგი ჳამეს მამათა თქუენთა მანანად იგი და მოწყდეს. | ხოლო რომელი ჳამდეს ამას პურსა, ცხონდეს უჳუნისადმდე⁵.

59. ესე თქუა შესაკრებელსა შორის და ასწავებდა კათარნაუმს⁶.

60. მრავალთა მოწაფეთა მისთაგანთა რომელთა ესმა ესე, იტყოდეს: ფიცხელ არს სიტყუადა ესე. ვის ჳელ-ეწიფების სმენად მისა?

61. იცოდა იესუ სულითა თჳსითა, რამეთუ დრტუნვენ მოწაფენი მისნი ამის-თჳს; ჳრჳუა მათ: ესე დაგაბრკოლებს თქუენა?

52. ჳედებოდეს ურთიერთას ჳურიანი-იგი და იტყოდეს: ვითარ ჳემძღებელ-არს ესე მოცემად ჩუენდა ჳორცი იგი თჳსი ჳამად?

53. ჳრჳუა მათ იესუ: მართლიად¹ მარ-თალსა (გეტყვ)² თქუენ: არა თუ ჳჳამოთ ჳორცი ძისა კაცისადა და სუათ სისხლი მისი, არა გაჳუნდეს ცხორებდა თავთა თქუენთადა.

54. რომელმან ჳამოს ჳორცი ჩემი და სუას სისხლი ჩემი, აჳუნდეს ცხორებდა³ საუჳუნოდა, მე აღვადგინო იგი დღესა მას უჳუნადსკენელსა.

55. რამეთუ ჳორცი ჩემი ჳეშმარიტი არს საჳმელი, და სისხლი ჩემი ჳეშმარი-ტი არს სასუშელი.

56. რომელმან ჳამოს ჳორცი ჩემი და სუას სისხლი ჩემი, ჩემ თანა დაიმკვლ-როს, და მე მის თანა.

57. ვითარცა მომავლინა მე მამამან ცხოველმან, და მე ცხოველ ვარ მამისა თანა; და რომელმან ჳამოს ჳორცი ჩემი, იგი ცხონდეს ჩემ ვამო.

58. ესე არს პური ჳეკით გარდამო-სრული. არა ეგრე, ვითარ-იგი ჳამეს მა-მათა თქუენთა მანანად იგი და მოწყდეს⁴. რომელმან ჳამოს პური ესე, ცხონდეს უჳუნისამდე⁵.

59. ამას ეტყოდა⁶ ერსა მას სწავლა-სა მას შინა კათარნაუმს.

60. და მრავალთა მოწაფეთა მისთა-განთა ვითარცა ესმა, იტყოდეს და თქუეს: ფიცხელ არს (სი)ტყუადა ეგე. ვინ უძღოს სმენად მაგის?

61. ვითარცა გულისხმა-ყო იესუ თა-ვით თჳსით, ვითარმედ დრტუნვენ მის-თჳს მოწაფენი⁷ იგი მისნი, ჳრჳუა: ეგე დაგაბრკოლებს თქუენ?

1 ურთიერთას D. 2 ჳჳამოთ E. 3 სუმიდეს E. 4 ეგრე E. 5 ოჳე DE. 6 კათარ-ნაუმს E.

1 მართლიად C. 2 გეტ C. 3 ცხორებდა C. 4 მოწყდეს C. 5 უჳარაგმოდ სწურია. 6 ეტყუ-და C. 7 მოწაფენი C.

DE

C

62. უკუეთუ იხილოთ ძმ კაცისაჲ აღ-
მავალი, სადაცა იყო პირველ?

63. სული არს განმაცხოველებელ,
ხოლო ჯორცი არად სავმარ არიან;
სიტყუათა რომელთა გეტყვ თქუნ, სულ
არიან და ცხორება¹.

64. არამედ არიან² ვინმე თქუნთა-
განნი, რომელთა არა ჰრწამს. რამეთუ
იცოდა იესუ პირველითგან, რომელნი
არიან იგინი, რომელთა არა ჰრწამს, და
ვინ არს მიმცემელი მისი.

65. და ეტყოდა: ამისთვის გარქუ
თქუნ, ვითარმედ³: ვერვის კელ-ეწიფე-
ბის მოსლვად ჩემდა, უკუეთუ არა არს
მისა მოცემულ მამისაგან ჩემისა.

66. || ამის გამო მრავალნი მოწაფეთა
მისთაგანნი უკუნძეცეს და არღარა მის
თანა ვიდოდეს.

67. ჰრქუა იესუ ათორმეტთა მათ:
ნუუკუე თქუნცა გნებავს წარსლვის?

68. მიუგო მას სიმონ-პეტრე და ჰრქუა:
უფალო, ვისა მივიდეთ? სიტყუაჲ ცხო-
რებისა⁴ საუკუნოჲსაჲ გაქუს შენ.

69. და ჩნ გურწმენა და გცნობიეს, რ
შენ ხარ ქე, ძმ ღმრთისა⁵ ცხოველისაჲ.

70. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არა-
მე ათორმეტნი თქუნ⁶ გამოგირჩიენა?
და ერთი თქუნგანი ეშმაკი არს.

71. ხოლო იტყოდა იუდას⁷ სიმონის-
სა⁸, ისკარიოტელსა, რამეთუ ამას ეგუ-
ლებოდა მიცემაჲ მისი, რომელ ერთი
იყო ათორმეტთაგანი.

62. ან უკუეთუ იხილოთ ძმ კაცისაჲ,
რამეთუ აღვიდოდის, სადა იყო პირველ?

63. სული არს განმაცხოველებელი,
ჯორცი არას არგებს. სიტყუასა, რომელ-
სა გეტყოდ¹ მე თქუნ, სული არს და
ცხორება არს.

64. რამეთუ უწყოდა იესუ დასაბამით-
გან ვინ არიან, რომელთა არა ჰრწმენეს,
და ვინ არს, რომელმან მისცეს იგი.

65. და თქუა: ამისთვის გეტყოდ
თქუნ, ვითარმედ: ვერვინ მოვიდეს² ჩემ-
და, არა თუ მიცემულ იყოს მისა მამისა
მიერ ჩემისა.

66. ამის გამო მრავალნი მოწაფეთა
მისთაგანნი უკუნდგეს და არა იქცოდეს
მის თანა.

67. ჰრქუა იესუ ათორმეტთა მათ მო-
წაფეთა: ნუუკუე თქუნცა გნებავს წარ-
სლვად?

68. მიუგო სუმონ-პეტრე და ჰრქუა:
უფალო, ვიდრე ვიდეთ? სიტყუაჲ ცხო-
რებისა საუკუნოჲსაჲ გაქუს.

69. და ჩუნ გურწმენა და გიცანთ,
რამეთუ შენ ხარ ქრისტე, ძმ ღმრთისაჲ.

70. მიუგო მათ³ იესუ: არა თქუნ
ათორმეტნი გამოგირჩიენ? და ერთი
თქუნგანი ეშმაკი არს.

71. და იტყოდა იუდა⁴ სუმონის სკა-
რიოტელისათვის, რამეთუ მას ეგულებო-
და მიცემაჲ მისი და იგი იყო ერთი
ათორმეტთაგანი.

7

1. ამისა შემდგომად იქცეოდა⁹ იესუ
გალილეას და არა უნდა მისლვად ჰუ-

1. და ამისა შემდგომად იქცეოდა იე-
სუ გალილეას, რამეთუ არა უნდა, ვი-

1 ცხორებაჲ D. 2 არიან] — D. 3 ვითარ (ერ) D. 4 ცხორებისა D. 5 ღმრთისაჲ (ღ-ღ) D. 6 თქუნ] — E. 7 იოდას D. 8 სიმონის D. 9 იქცეოდა D.

1 გეტყოდ C. 2 მოვიდ C. 3 მათ ამის ადგილას პირველად „იკ“ დაუწერია და შემდგმ გადაუსწორებია. 4 იუდაჲ C. 5 უერ დაუწერია: „იო“ და შემდგმ „ჰ“ ბოლოში მიუწერია („იოჲ“).

DE

C

რიასტანად¹, რამეთუ ეძიებდეს ჰურიანი მოკლვად მას.

2. ხოლო იყო მახლობელ დღესასწაული² იგი ჰურიათაჲ, რომელ იყო კარვობისაჲ.

3. ჰრქუეს მას ძმათა მისთა: გარდაგულად ამიერ და წარვიდეთ ჰურიასტანად¹, რაჲთა მოწაფეთაჲ³ შენთა იხილნენ საქმენი შენნი, რომელთა შენ იქმ.

4. რამეთუ არაჲ ვინ ფარულად რასმე იქმნ და ჰნებავენ, ვითარმცა განცხადებულ იყო. უკუეთუ ამას იქმ, გამოუცხადებთავი შენი სოფელსა.

5. რამეთუ არცალა ძმათა მისთა ჰრწმენა მისი.

6. ჰრქუა მათ იესუ: ეამი ჩემი არლა მოწევენულ არს, ხოლო თქუენი ეამი ოდესგე განმზადებულ არს.

7. რამეთუ ვერ ჰელ-ეწიფეების სოფელსა მოძულებად თქუენდა, ხოლო მე ვსძულ, რამეთუ მე⁴ ეწამებ მისთჲს, რამეთუ საქმენი მისნი ბოროტ არიან.

8. თქუენ აღვედით დღესასწაულსა ამას, ხოლო მე არა აღვად დღესასწაულსა ამას, რამეთუ ეამი ჩემი არლა აღსრულებულ არს.

9. ესე ჰრქუა მათ და დაადგრა გალილეას.

10. და ვითარცა აღვიდეს ძმანი მისნი დღესასწაულსა მას, მაშინ თავადიცა იესუ აღვიდა არა განცხადებულად, არამედ ფარულად.

11. ხოლო ჰურიანი ეძიებდეს დღესასწაულსა მას და იტყოდეს: სადა-მე არს იგი?

12. და იყო დრტუნვაჲ მისთჲს || ერსა შორის. რომელნიმე⁵ იტყოდეს: კეთილ

თარმცა ჰურიასტანს¹ იქცეოდა, რამეთუ ეძიებდეს მას ჰურიანი იგი მოკლვად.

2. და იყო მახლობელ დღესასწაული იგი ჰურიათა ტალავრობისაჲ.

3. ჰრქუეს მას ძმათა მისთა: წარვედ ამიერ და მივედ ჰურიასტანდ², რაჲთა მოწაფეთა მათ იხილნენ საქმენი ეგე, რომელთა იქმ.

4. რამეთუ არა არს, რომელი დაფარულად რას ვინ იქმნ და გამოაჩინებნ თავსა თჲსსა კადნიერ ყოფად. უკუეთუ მაგას იქმ, გამოუცხადებთავი შენი სოფელსა.

5. რამეთუ ძმათა მისთაჲცა არავე ჰრწმენა მისი.

6. ჰრქუა მათ იესუ: ეამი ჩემი არლა მოწევენულ არს, ხოლო თქუენი ეამი ყოველსა ეამსა განმზადებულ არს.

7. ვერ ჰელ-ეწიფეების სოფელსა ამას მოძულებაჲ თქუენი, ხოლო მე ვსძულ, რამეთუ ვამხილებ მას, რამეთუ საქმენი მისნი³ ბოროტ არიან.

8. თქუენ აღვედით, მე არა აღვიდე დღესასწაულსა ამას, რამეთუ ჩემი ეამი არლა აღვსებულ არს.

9. ესე ვითარცა თქუა, თავადი დადგა მუნვე გალილეას.

10. ვითარცა აღვიდეს ძმანი მისნი, მაშინ თვთცა აღვიდა დღესასწაულსა მას არა ცხადად, არამედ ფარულად.

11. და ჰურიანი იგი ეძიებდეს დღესასწაულსა მას და იტყოდეს: სადა-მე არს იგი?

12. და დრტუნვაჲ იყო შორის ერსა მას მისთჲს. რომელნიმე იტყოდეს, ვი-

1 ჰურიასტანად E. 2 დღესასწაული E. 3 მოწაფეთა D. 4 მე—E. 5 რომელნი D.

1 ჰურიასტანს C. 2 ჰურიასტანდ C. 3 მისნი თჲსნი C.

DE

C

არს იგი; და სხუანი იტყოდეს: არა, არამედ აცთუნებს ერსა.

13. და არავენი განცხადებულად იტყოდა მისთვის შიშისათჳს ჰურიათაჲსა.

14. და ვითარცა დღესასწაული იგი გან-ოღენ-ზოგებულ¹ იყო, აღვიდა იესუ ტაძარად და ასწავებდა.

15. უკრდა ჰურიათა მათ და იტყოდეს: ვითარ უკუე ამან წიგნი იცის უსწავლელად?

16. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: ჩემი ესე მოძღურებდა არა არს ჩემი, არამედ მომავლინებელისა ჩემისაჲ.

17. უკუეთუ ვინმე ნებასა მისსა ჰყოფდეს, ცნას მოძღურებისაჲ მის, ვითარ რაჲ არს: ღმრთისაგან, ანუ მე თავით ჩემით ვიტყვ.

18. რომელი თავით თჳსით იტყუნ, დიდებასა თავისა თჳსისასა² ეძიებნ; ხოლო რომელი ეძიებნ დიდებასა მომავლინებელისა თჳსისასა³, იგი ქეშმარიტ არს, და სიცრუეჲ⁴ არა არს მის თანა.

19. ანუ არა მოსე⁵ მოგცა თქუენ შჯული? და არავენი თქუენგანი ჰყოფს შჯულსა მისსა⁶. რადესათჳს მეძიებთ მე მოკლვად?

20. მიუგო ერმან მან და ჰრქუა: ეშმაკი არს შენ თანა. ვინ გეძიებს შენ მოკლვად?

21. მიუგო⁷ იესუ და ჰრქუა მათ: ერთი საქმე⁸ ვქმენ და ყოველთა გიკვრს.

22. ამისთვის მოსე⁹ მოგცა თქუენ წინადაცუეთაჲ. არა თუ მოსესგან არს, არამედ მამათაგან, და შაბათსა წინადაიცუთის კაცმან.

23. უკუეთუ წინადაცუეთილებდა მიიღის კაცმან შაბათსა, რადთა არა განქარდეს შჯული მოსტნი¹⁰, მე მებრალე-

თარმედ: კეთილ არს; სხუანი იტყოდეს: არა, არამედ აცთუნებს ერსა ამას.

13. და ვერვინ განცხადებულად იტყოდა მისთვის შიშისათჳს ჰურიათაჲსა.

14. განზოგებასა ოღენ მის დღესასწაულისასა აღვიდოდა იესუ ტაძარსა მას და ასწავებდა.

15. და დაუკრდებოდა ჰურიათა მათ და იტყოდეს: ვითარ-მე წიგნი იცის ამან, რამეთუ უსწავიეს მებრ არა?

16. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: ჩემი ესე მოძღურებდა არა არს ჩემი, არამედ მისი არს, რომელმან მომავლინა მე.

17. უკუეთუ უნდეს ვისმე ნებისა მისისა ყოფად, გულისხმა-ყვენ მოძღურებისაჲ ამის: ღმრთისაგან თუ არს, ანუ მე თავით ჩემით ვიტყვ.

18. რომელი თავით თჳსით იტყუნ, დიდებასა თავისა თჳსისასა ეძიებნ: რამეთუ რომელი ეძიებნ დიდებასა მომავლინებელისა¹ თჳსისასა, იგი ქეშმარიტ არს, და ზაკუეა არა არს მის თანა.

19. არა მოსე მოგცა² თქუენ შჯული, და არავენი თქუენგანი ჰყოფს შჯულსა, მას. რადესა მეძიებთ მე მოკლვად?

20. მიუგეს ერმან მან და ჰრქუა: ეშმაკი არს შენ თანა. ვინ გეძიებს შენ მოკლვად?

21. მიუგო³ იესუ და ჰრქუა მათ: ერთ საქმე ვქმენ, და გიკვრს ამისთვის.

22. მოსე მოგცა თქუენ წინადაცუეთაჲ, რამეთუ არა მოსესგან იყო, არამედ მამათა მათგან. და დღესა შაფათსა წინადაცუთით კაცსა.

23. უკუეთუ წინადაცუთის კაცსა დღესა შაფათსა, რადთა შჯული იგი მოსესი ნუმცა დაჰქსნდების, ჩემდა გული

1 განზოგებულ D. 2 თსისა D. 3 სიცრუე D. 4 მოსტ E. 5 მისსა]-D. 6 მიუ D. 7 საქმე D. 8 მოსესი D.

1 მომავლინებელის C. 2 მოცა C. 3 მიუგუ C.

DE

C

თა, რამეთუ ყოვლადე განვაცოცხლე
კაცი შაბათსა?

24. ნუ ჰშვიოთ¹ თუალთ-ღებით, არა-
მედ მართალი საშჯელი საჯეთ.

25. იტყოდეს ვინმე იერუსალმელთა-
განნი: არა ესე არსა, რომელსა-იგი ეძი-
ებდეს მოკლვად?

26. და აჰა ესერა განცხადებულად
იტყვს, და არარას ეტყვან მას. ნუუკუე
ჰეშმარითად ცნეს ესე მთავართა მათ,
ვითარმედ ესე არს ქრისტე²?

27. არამედ ესე ვიცით, ვინაჲ არს.
ხოლო ქრისტე³ ოდეს მოვიდეს, არავენ
უწყოდის, ვინაჲ არს.

28. || ლალად-ყო იესუ ტაძარსა მას ში-
ნა, ასწავებდა და ეტყოდა: მეცა მიცი-
თ და იციოთ, ვინაჲ ვარ; და თავით ჩემით
არა მოსრულ ვარ, არამედ არს ჰეშმა-
რიტ, რომელმან-იგი მომავლინა მე, რო-
მელი თქუენ არა იციოთ.

29. ხოლო მე ვიცი იგი, რამეთუ მის
მიერ ვარ, და მან მომავლინა მე.

30. ეძიებდეს მას შეპყრობად, და არა-
ვინ დაასხნა მას ჰელნი, რამეთუ არლა
მოწევნულ იყო ჟამი მისი.

31. და მრავალთა ერისა მისგანთა
ჰრწმენა იგი და იტყოდეს: ქრისტე³
ოდეს მოვიდეს, ნუუკუე⁴ უმრავლესი
სასწაული ქმნეს, რომელი ამან ქმნა?

32. და ესმა ფარისეველთა მათ ერი-
სა მის ღრტჯნვად მისთჳს. და მიავლი-
ნეს მღდელთ მოძღუართა მათ და ფა-
რისეველთა მსახურნი, რადთა შეიპყრან
იგი.

33. და თქუა იესუ: მცირედ ჟამ თქუენ
თანა ვარ და წარვალ მომავლინებელი-
სა ჩემისა.

34. მეძიებდეთ და | არა მპოვოთ⁵ მე;

გიწყრების, რამეთუ სრულიად კაცი გან-
ვაცხოველე შაფათსა შინა?

24. ნუ თუალთ-ხუმით შჯით, არამედ
მართალი საშჯელი შაჯეთ.

25. იტყოდეს ვინმე იერუსალმელთა-
განნი¹: არა ესე იგი არს, რომელსა-
ეძიებდეს მოკლვად²?

26. აჰა ესერა განცხადებულად იტყვს-
და არას ეტყვს მაგას. ნუთუ ჰეშმარი-
ტად უცნობიეს მთავართა მათ, ვითარ-
მედ ესე არს ქრისტე³ იგი?

27. არამედ ესე ვიცით, ვინაჲ არს-
ხოლო ქრისტე³ იგი რაჟამს მოვიდეს,
არავენ უწყის, ვინაჲ იყოს.

28. ლალად-ყო იესუ ტაძარსა მას ში-
ნა, ასწავებდა⁴ და ეტყოდა: მეცა მი-
ციოთ და უწყით, ვინაჲ ვარ; და თავით
ჩემით არა მოსრულ ვარ, არამედ ჰეშ-
მარიტ არს, რომელმან მომავლინა მე,
რომელი-იგი თქუენ არა იციოთ.

29. მე ვიცი იგი, რამეთუ მისგან ვარ,
და მან მომავლინა⁵ მე.

30. და ეგულა მისი შეპყრობად, და
გამოვიდა ჰელთა მათთაგან, და არავინ
ნიყო მისა ჰელი, რამეთუ არლა მოწე-
ნულ იყო ჟამი მისი.

31. და მრავალთა მის ერისაგანთა
ჰრწმენა მისი და იტყოდეს: ქრისტე³ იგი
რაჟამს მოვიდეს, ნუთუ უმეტესსა სასწა-
ულსა რას⁶ ჰყოფდეს, რომელ ესე იქმს?

32. და ესმა ფარისეველთა მათ
ღრტჯნვად ერისაჲ მის მისთჳს. წარავლი-
ნეს მღდელთ მოძღუართა⁷ მათ და ფა-
რისეველთა მსახურნი, რადთამცა⁸ შე-
იპყრეს იგი.

33. ჰრქუა იესუ: მცირედ ჟამ თქუენ-
თანა ვარი და მივალ მომავლინებელი-
სა ჩემისა.

34. მეძიებდეთ მე და არა მპოვოთ;

1 შჯით E. 2 ქრისტე DE. 3 ქრისტე D. 4 ნუუკუე D. 5 მპოვოთ D.

1 იწმომთავანნი C. 2 მკლვად C. 3 ჰეშ C. 4 ასწავება C. 5 მომვლინა C. 6 რასმ C (= რასმე? ოლონდ ეს „მ“ თითქო წაშლილია). 7 მოღუართა C. 8 რაცა („ცა“ ჩამატებულია).

DE

C

და სადა-იგი მე ვიყო, თქვენ ვერ კელ-გეწიფების მოსლვად.

35. იტყოდეს ურთიერთას¹ ჰურიანი იგი: ვიდრე-მე ეგულების ამას წარსლვად, და ჩუნ არა ეპოვოთ² იგი? ნუუკუე განთესულთა მათ წარმართთა ეგულების მისლვად და სწავლად მუნ წარმართთა?

36. რაჲ არს სიტყუაჲ ესე, რომელსა იტყვს: მეძიებდეთ მე და არა მპოვოთ, და სადა მე ვიყო, თქვენ ვერ კელ-გეწიფების მოსლვად?

37. და უკუანაჲკენელსა მას დღესა დიდისა მის დღესასწაულისასა დადგა იესუ, ღალად-ყო და თქუა: უკუეთუ ვის-მე ჰსწყუროდის³, მოვედინ ჩემდა და სუმედინ.

38. და რომელსა ჰრწმენეს ჩემი, ვითარცა თქუა წიგნმან, მდინარენი მუცლისა მისისაგან დიოდინ წყლისა ცხოველისაჲ.

39. ესე თქუა სულისა მისთჳს, რომელი მოღებად იყო მორწმუნეთა მათ მისა მიმართ⁴, რამეთუ არღა იყო სული წმიდაჲ მოცემულ, რამეთუ იესუ არღა იყო დიდებულ.

40. მრავალთა ერისა||განთა ისმინეს სიტყუაჲ ესე და იტყოდეს: ესე არს ჰეშმარიტად წინაწარმეტყუელი;

41. სხუანი იტყოდეს: ესე არს ჰრისტე⁵; და სხუანი იტყოდეს: ნუუკუე გალილეაჲთ მოსლვად არს ჰრისტე⁵?

42. არა წიგნი იტყვსა, ვითარმედ თესლისაგან დავეითისა და ბეთლემით დაბით, სადა იყო დავეით, მიერვე ჰრისტე⁵ მოვიდეს?

43. და იყო განწვალებაჲ⁶ მისთჳს ერსა შორის.

44. და რომელთამე მათგანთა უნდა

და სადა-იგი ვარ მე, თქვენ ვერ მოხვდეთ.

35. იტყოდეს ჰურიანი იგი ურთიერთას: ვიდრე-მე ეგულების მისლვად, და ჩუნ ვერ ეპოვოთ ეგე? ნუუკუე მიმოგანბნეულთა მათ წარმართთა მივიდეს და ასწავებდეს წარმართთა მათ?

36. რაჲ არს სიტყუაჲ ესე, რომელსა თქუა: მეძიებდეთ მე და არა მპოვოთ, და სადა-იგი ვარ მე, თქვენ ვერ მოხვდეთ?

37. დასასრულსა მას დღესა დიდისა¹ მის დღესასწაულისასა დგა იესუ, ღალადებდა და იტყოდა: ჰწყურის თუ ვისმე, მოვედინ ჩემდა, სუნ.

38. რომელსა ჰრწმენეს ჩემდამო, ვითარცა იტყვს წიგნი, მდინარენი მუცლისა მისისაგან გამოდიოდინ წყალთა ცხოველთანი.

39. ამას იტყოდა სულისა მისთჳს, რომელ მოღებად იყო, რომელთა ჰრწმენა იგი, რამეთუ არღა იყო სული, რამეთუ იესუ არღა დიდებულ იყო.

40. რომელთამე² ერისა მისგანთა ვითარცა ესმოდა სიტყუაჲ ესე, იტყოდეს: ესე არს ჰეშმარიტი წინაწარმეტყუელი³;

41. სხუანი იტყოდეს: ესე არს ჰრისტე⁴ იგი; ხოლო ზოგნი იტყოდეს: ნუ გალილეაჲთ მოსლვად არს ჰრისტე⁴?

42. არა წიგნი იტყვან, ვითარმედ ნათესავისაგან დავეითისი და ბეთლემით დაბით, სადა-იგი დავეით იყო, მიერ მოსლვად არს ჰრისტე⁴?

43. და იყო წვალება შორის ერსა მას მისთჳს.

44. და რომელთამე უნდა შეპყრობაჲ

1 ურთიერთთარს D. 2 ეპოვოთ D. 3 სწყუროდის E. 4 მისა მიმართთა E. 5 ჰრისტე D. 6 განწვალება E.
1 დიდის C. 2 [რ]ლთამე C. 3 წინაწარმეტყუელი C. 4 ჰეშ C.

D1:

C

შეპყრობად მისი, და არავინ მიყენა¹ ჳელი მის ჳელად.

45. მოვიდეს მსახურნი იგი² მღღელთ მოძღუართანი და ფარისეველთანი და ჳრქუეს მათ: რად არა მოიყვანეთ იგი?

46. მიუგეს მსახურთა მათ და ჳრქუეს: არასადა ვინ იტყოდა კაცი ესრეთ³, ვითარ ესე კაცი.

47. მიუგეს ფარისეველთა და ჳრქუეს: და თქუენცა უკუე შე-ვე-ცთომილ ხართა?

48. ნუ მთავართავანთა⁴ ვიეთმე ჳრწმენა მისი ანუ ფარისეველთა?

49. არამედ ერსა მას, რომელმან არა იცის ჳჯული, წყეულ არიან.

50. ჳრქუა მათ ნიკოდემოს,⁵ რომელი იგი მოსრულ იყო მისა პირველ, იყო ერთი მათგანი:

51. ნუთუ⁶ ჳჯული ჩუენი დაჳჯის⁶ კაცსა, უკუეთუ არა პირველად ისმინოს მისგან და ცნას, რასა იქმს?

52. მიუგეს მათ და ჳრქუეს მას: ნუ შენცა გალილეათ ხარა? გამოიძიე და იხილე, რამეთუ გალილეათ წინაწარმეტყუელი არა აღდგომილ არს.

53.

მისი, ხოლო ვერვინ მიყო მისა ჳელი-

45. და მოვიდეს მუნვე მსახურნი იგი მღღელთანი და ფარისეველთანი და ჳრქუეს მათ ამათ: რად არა მოიყვანეთ იგი?

46. მიუგეს მსახურთა მათ და ჳრქუეს: არასადა ვერე ვის უთქუამს კაცსა, ვითარ მას კაცსა.

47. მიუგეს ფარისეველთა მათ და ჳრქუეს: ნუთუ თქუენცა შესცეთით?

48. ნუთუ მთავართა¹ მათგანსა ვის ჳრწმენა მისი ანუ თუ ფარისეველთაგანსა?

49. ხოლო იგი ამბობებდა აღრეული, რომელთა არა იციან ჳჯული, შეჩუენებულ არიან.

50. ჳრქუა ნიკოდემოს მათ, რომელი იგი მოსრულ იყო მისა ღამე² წინადაწარ, და იგი იყო ერთი მათგანი:

51. ნუთუ ჳჯული ჩუენი დაჳჯის³ კაცსა, არა თუ ესმეს პირველ მისგან, ანუ თუ გულისხმა-ყონ, რასა იქმს?

52. მიუგეს მას და ჳრქუეს: ნუთუ შენცა გალილეველ ხარა? გამოიძიე და იხილე, რამეთუ წინაწარმეტყუელი გალილეათ არა აღდგეს.

53.

S

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

1 მიყენა D. 2 იგი—D. 3 ესრეთ D. 4 მთავართავან D. 5 ნუთუ E. 6 დაჳჯის E.

1 მთართა C. 2 ღამე C. 3 დაჳჯისის C.

DE

C

7.

8.

9.

10.

11.

12. მერმე კულად ეტყოდავე იესუ და ჰრქუა მათ: მე ვარ ნათელი სოფლისაჲ. რომელი შემომიდგეს მე, არა ვიდოდის ბნელსა, არამედ აქუნდეს ნათელი ცხორებისაჲ.

13. ჰრქუეს მას ფარისეველთა მათ: შენ თავისა შენისათჳს თუთ ჰსწამებ¹, და წამებჲაჲ შენი არა არს ჰეშმარით.

14. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: დაღათუ მე ეწამო თავისა ჩემისათჳს, ჰეშმარით არს წამებჲაჲ ჩემი, რამეთუ ვიცო, ვინაჲ მოსრულ ვარ და ვიდრე ვალ; ხოლო თქუნენ არა იცით, ვინაჲ მოვედ და ვიდრე ვალ.

15. თქუნენ ჯორცთაებრ შჯით, ხოლო მე არავის ვშჯი.

16. და უკუეთუ ვშჯიდე მე, საშჯელი ჩემი ჰეშმარით არს, რამეთუ არა მარტოჲ ვარ², არამედ მე და მომავლინებელი ჩემი მამაჲ.

17. რამეთუ შჯულსაჲცა თქუნესა წერილ არს, ვითარმედ: ორისა კაცისა წამებჲაჲ ჰეშმარით არს.

18. მე ვარ, რომელი ეწამებ ჩემთჳს, და წამებს ჩემთჳს მომავლინებელი ჩემი მამაჲ.

19. ჰრქუეს მას ჰურიათა: სადა არს მამაჲ შენი? მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არცა მე მიციო, არცა მამაჲ ჩემი. უკუეთუმცა მე მიცოდეთ³, მამაჲცამცა ჩემი იცოდეთ.

20. ამათ სიტყუათა ეტყოდა ფასის საცავესა მას თანა და ასწავებდა ტაძარ-

7.

8.

9.

10.

11.

12. მერმე ეტყოდა იესუ და ჰრქუა: მე ვარ ნათელი სოფლისაჲ. რომელი მომდევედეს მე, ბნელსა არა ვიდოდის, არამედ მიილოს ნათელი ცხორებისაჲ.

13. ჰრქუეს ფარისეველთა მათ: შენ თავისა შენისათჳს სწამებ, და წამებჲაჲ შენი არა არს ჰეშმარით.

14. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: დაღათუ ეწამებ თავისა ჩემისათჳს, ჰეშმარით არს წამებჲაჲ ჩემი, რამეთუ უწყი, ვინაჲ მოსულ², ანუ ვიდრე ვალ.

15. თქუნენ ჯორცთაებრ³ შჯით, ხოლო მე არავის ვშჯი.

16. და თუ ვშჯი, საშჯელი ჩემი ჰეშმარით არს, რამეთუ არა ვარ მარტოჲ. არამედ მე და მომავლინებელი ჩემი მამაჲ.

17. და შჯულსაჲცა თქუნესა წერილ არს, ვითარმედ: ორთა კაცთა წამებჲაჲ ჰეშმარით არს.

18. მე ვარ, რომელი ეწამებ ჩემთჳს, და წამებს ჩემთჳს მომავლინებელი ჩემი მამაჲ.

19. ჰრქუეს¹ მას: სადა არს მამაჲ შენი? მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არცა მე მიციო, არცა მამაჲ ჩემი. უკუეთუმცა მე მიცოდეთ, ვინ უწყის, მამაჲცამცა ჩემი იცოდეთ.

20. ამას სიტყუასა ეტყოდა სახლსა მას შინა საფასისასა, რაჲჲმს ასწავებდა

1 სწამებ E. 2 რამეთუ მარტოჲ არა ვარ მე E. 3 მიცოდეთ მე E.

1 ჯერ დაუწერია „ვინაჲ“, მაგრამ შემდეგ გაუსწორებია. 2 ასეა. 3 ჯორცთა C. 4 ჰქვს C.

DF

C

სა მას შინა. და არავინ შეიპყრა იგი, რამეთუ არლა მოწვეულ იყო ეამი მისი.

ტაძარსა მას შინა, და არავინ შეიპყრა იგი, რამეთუ არლა მოწვეულ იყო ეამი მისი.

21. ჰრქუა მათ მერმეცა იესუ: მე წარვალ, და მეძიებდეთ მე და ცოდვათა შინა თქუენტა მოსწყდეთ და ვიდრე მე მივალ, თქუენ ვერ ჰელ-გეწიფების მოსლვად.

21. ჰრქუა მათ: მე ვარ იესუ. მე წარვალ, და მეძიებდეთ მე და არა მპოოთ, და ცოდვათა შინა თქუენტა მოსწყდეთ, რამეთუ მე ვიდრე-იგი მივალ, თქუენ ვერ მოხვდეთ¹.

22. იტყოდეს ჰურიანი იგი ურთიერთას: ნუჟუე მოიკლავს თავსა თვსსა, რამეთუ იტყვს: ვიდრე-იგი მე მივალ, თქუენ ვერ ჰელ-გეწიფების მოსლვად?

22. იტყოდეს ჰურიანი იგი: ნუთუ მოიკლავს თავსა თვსსა, რამეთუ იტყვს: ვიდრე-იგი მე მივალ, თქუენ ვერ მოხვდეთ?

23. და ეტყოდა მათ: თქუენ ქუეყანისაგანნი ხართ, ხოლო მე ზეცისაგანი ვარ; თქუენ ამის სოფლისაგანნი ხართ, ხოლო მე არა ამის სოფლისაგანი ვარ.

23. და ჰრქუა მათ: თქუენ ქუესკნელისა მისგანნი ხართ, და მე ზესკნელისა მისგანი ვარ; თქუენ ამის სოფლისაგანნი ხართ, მე არა ვარ ამის სოფლისაგანი.

24. გარქუ თქუენ, ვითარმედ: მოსწყდეთ ცოდვათა შინა თქუენტა; უკუეთუ არა გრწმენეს, ვითარმედ მე ვარ, მოსწყდეთ ცოდვათა შინა თქუენტა.

24. ხოლო გარქუ თქუენ, ვითარმედ: ცოდვათა შინა თქუენტა მოსწყდეთ; უკუეთუ² არა გრწმენეს ჩემი, ვითარმედ მე ვარ, მოსწყდეთ ცოდვათა შინა თქუენტა.

25. ეტყოდეს მას: შენ ვინ ხარ? ჰრქუა მათ იესუ: პირველად, რამეთუ მე გეტყვ¹ თქუენ.

25. ჰრქუეს მას: შენ ვინ ხარ? ჰრქუა მათ იესუ: პირველ ესე, რამეთუ გეტყვ-ცა თქუენ.

26. მრავალი მაქუს თქუენდა სიტყუად და განკითხვად, არამედ რომელმან მონავლინა მე, ქეშმარიტ არს, და რად-იგი მესმა მისგან, მას ვიტყვ სოფელსა შინა.

26. მრავალი მაქუს თქუენტვს სიტყუად და სასჯელი, ხოლო რომელმან მონავლინა მე მამამან, ქეშმარიტ არს, და მე რად მესმა მისგან, მას ვეტყვ სოფელსა ამას.

27. ხოლო მათ არა ცნეს, რამეთუ მამასა თვსსა უთხრობდა მათ.

27. და არა გულისგმა-ყვეს, რამეთუ მამისა თვისსათვს ეტყოდა მათ.

28. მერმე ჰრქუა მათ იესუ: ოდეს აღამალოთ² ძმ კაცისად, მაშინ ჰსცნათ³, რამეთუ მე ვარ და თავით ჩემით არარას ვიქმ, არამედ, ვითარცა მასწავა მე მამამან, მას ვიტყვ.

28. ჰრქუა მათ იესუ: რაჟამს აღამალოთ ძე კაცისად, მაშინ გულისგმა-პყოთ, რამეთუ მე ვარ და თავით ჩემით არას ვიქმ, არამედ ვითარცა მასწავლა² მე მამამან⁴, მას ვიტყვ⁵.

29. რამეთუ რომელმან მონავლინა მე, ჩემ თანა არს; არა დაბიტევა⁶ მე მარ-

29. და რომელმან მონავლინა მე, ჩემ თანა არს; არა დაუტევებიე მე მარტოჲ

1 გეტყოდე D. 2 აღამალოს E (ორში ერთი: ან „აღმებლოს“ ან „აღამალოთ“). 3 სცნათ E. 4 დაბიტევა E.

1 მოხვდეთ C. 2 უკუეთუ C. 3 ასეა. 4 მაქმან C. 5 ვიტყუ C.

DE

C

ტოჲ, რამეთუ მე სათნოებათა¹ მისთა ვიქმ მარადის.

30. ამას რაჲ ეტყოდა მათ, მრავალთა ჰრწმენა მისი.

31. და ეტყოდა იესუ მორწმუნეთა მათ || მისთა ჰურიათა: უკუეთუ თქუენ დაადგრეთ სიტყუათა ჩემთა, კეშმარიტად მოწაფენი ჩემნი² ხართ.

32. და ჰსცნათ³ კეშმარიტებაჲ⁴, და კეშმარიტებამან განგათავისუფლენს თქუენ.

33. მიუგეს ჰურიათა მათ და ჰრქუეს: ჩუენ ნათესაენი აბრაჰამისნი ვართ და არასადა ვის ვჰმონებდით, ვითარ-ეგე შენ იტყუ, ვითარმედ: განსთავისუფლდეთ.

34. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ამენ, ამენ გეტყუ თქუენ, რამეთუ ყოველმან რომელმან ქმნეს ცოდვაჲ, მონაჲ არს იგი ცოდვისაჲ.

35. და მონაჲ არასადა დაადგრეს სახლსა შინა უკუნისადმდე, ხოლო ძჲ დაადგრეს უკუნისადმდე.

36. უკუეთუ ძემან⁵ განგათავისუფლენს, კეშმარიტად თავისუფალნი იყვნეთ⁶.

37. უწყი, რამეთუ ნათესაენი აბრაჰამისნი ხართ, არამედ მეძიებთ მე მოკლვად, რამეთუ სიტყუაჲ ჩემი ვერ დაიტვის⁷ თქუენ შორის.

38. მე რომელი ვიხილე მამისა ჩემისაგან, მას ვიტყუ; და თქუენ რომელი გესმის მამისა თქუენისაგან, მას იქმთ.

39. მიუგეს და ჰრქუეს მას⁸: მამაჲ ! ჩუენი აბრაჰამი არს. ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთუმცა შვილნი აბრაჰამისნი იყვენით, საქმესამცა აბრაჰამისსა⁹ იქმოდეთ.

40. ხოლო აწ მეძიებთ მე მოკლვად, კაცსა, რომელი კეშმარიტსა გეტყუ¹⁰ თქუენ,

რამეთუ მე სათნოებათა მისთა ვჰყოფ მარადის.

30. ამას ვითარცა იტყოდა, მრავალთა ჰრწმენა მისი.

31. ჰრქუა იესუ ჰურიათა მათ მორწმუნეთა: უკუეთუ¹ თქუენ დაადგრეთ სიტყუათა ჩემთა, კეშმარიტნი მოწაფენი ჩემნი იყვნეთ².

32. და გულსენმა-ჰყოთ კეშმარიტებაჲ, და კეშმარიტებამან განგათავისუფლენს თქუენ.

33. მიუგეს მას და ჰრქუეს: ნათესაენი აბრაჰამისნი ვართ და არასადა ვის ვჰმონეთ; ვითარ შენ იტყუ, ვითარმედ: თავისუფალ იქმნეთ?

34. მიუგო იესუ: მართლიად მართლსა გეტყუ თქუენ, რამეთუ ყოველი, რომელი იქმს ცოდვასა, მონა არს ცოდვისა.

35. და მონამან არა დაიმკდრის უკუნისადმდე სახლსა შინა, ხოლო ძემან დაიმკდრის უკუნისადმდე.

36. უკუეთუ¹ ძემან თქუენ განგათავისუფლენს, კეშმარიტად თავისუფალ³ იყვნეთ.

37. უწყი, რამეთუ ნათესაენი აბრაჰამისნი ხართ, ხოლო მეძიებთ მე მოკლვად, რამეთუ სიტყუაჲ ჩემი ვერ დაიტია თქუენ შორის.

38. მე რაჲ ვიხილე მამისა ჩემისა თანა, ვიტყუ; და თქუენ რაჲ გესმა მამისა თქუენისაგან, იქმთ.

39. მიუგეს და ჰრქუეს მას: მამაჲ ჩუენი აბრაჰამი არს. მიუგო იესუ და ჰრქუა: უკუეთუმცა¹ შვილნი აბრაჰამისნი იყვენით, საქმეთამცა აბრაჰამისთა იქმოდეთ.

40. ხოლო აწ მეძიებთ მე მოკლვად, კაცსა ერთსა, რომელი კეშმარიტსა გე-

1 სათნოებათა E. 2 ჩემნი მოწაფენი D. 3 სცნათ F. 4 კეშმარიტი E. 5 ძმმან D. 6 იყვენით] ხართ D. 7 დაიტვიის D. 8 მიუგეს ჰურიათა, ჰქეს მას D. 9 აბრაჰამისსა D. 10 გეტყუს D.

1 უკუეთუ C. 2 იყუენეთ C. 3 თავისუფალ C. 4 უკუეთუმცა C.

DE

C

რომელი მესმა ღმრთისაგან. ესე აბრა-
ჰამ არა ქნა.

41. თქუენ იქმთ საქმესა მამისა თქუე-
ნისასა. ჰრქუეს მას: ჩუენ სიძვისაგან
არა შობილ ვართ, ერთი მამამ ვიციით—
ღმერთი.

42. ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთუმცა მა-
მამ თქუენი იყო ღმერთი, გიყუარდიმცა
მე, რამეთუ ღმრთისაგან გამოვედ და
მოსრულ ვარ, რამეთუ არა თავით თუსით
მოსრულ ვარ, არამედ მან მომავლინა მე.

43. რაჲსათჳს სიტყუანი ჩემნი არა
იცნით? ¹ რამეთუ ვერ ძალ-გიც სიტყუა-
თა ჩემთა სმენად.

44. თქუენ მამისა ეშმაკისანი ² ხართ
და გულის თქუამა ³ მამისა თქუენისაჲ
გნებაჲს ყოფად; რამეთუ იგი კაცის-
მკლველი არს დასაბამითგან და ქეშმა-
რიტებასა არა დაადგრა, რამეთუ ქეშ-
მარიტებაჲ არა არს მის თანა. || ოდეს
იტყუნ ტყუვილსა, თუსისაგან გულისა
იტყუნ, რამეთუ მამამცა მისი მტყუევარი
არს.

45. ხოლო მე ქეშმარიტსა გეტყვ თქუენ,
და არა გრწამს ჩემი.

46. ვინ თქუენგანმან მამხილოს მე
ცოდვისათჳს? უკუეთუ ქეშმარიტსა გე-
ტყვ, რაჲსათჳს არა გრწამს?

47. რომელი ღმრთისაგან არს, სი-
ტყუათა ღმრთისათა ისმენს; ამისთჳს
თქუენ არა ისმენთ, რამეთუ არა ხართ
ღმრთისაგანნი.

48. მიუგეს ჰურიათა მათ ⁴ და ჰრქუეს
მას: არა კეთილად ვთქუთა, ვითარმედ:
სამარიტელ ხარ შენ, და ეშმაკი არს შენ
თანა?

49. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: ჩემ
თანა ეშმაკი არა არს, არამედ პატივ-

ტყვ, რად მესმა მამისაგან ჩემისა. ეგე
აბრაჰამან ¹ არა ქნა.

41. თქუენ იქმთ საქმეთა მამისა თქუე-
ნისათა. ჰრქუეს მას: ჩუენ სიძვისაგან
არა შობილ ვართ, ერთი არს მამამ ჩუე-
ნი — ღმერთი.

42. ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთუმცა ²
ღმერთი იყო მამამ თქუენი, გიყუარდი ³
სამემცა მე, რამეთუ მე ღმრთისაგან გა-
მოვედ და არა თუ თავით თუსით მო-
ვედ, არამედ მან მომავლინა მე.

43. რად არა სიტყუანი ჩემნი გულის-
ჴმა-ჴყვენით? ამისთჳს, რამეთუ ვერ შე-
მძღებელ ხართ სმენად სიტყუათა ჩემთა.

44. თქუენ მამისა ეშმაკისაგანნი ხართ
და გულის თქუმათა მამისა თქუენისათა
გნებაჲს საქმედ; იგი კაცის-მკლველი იყო
დასაბამითგან და ქეშმარიტებასა არა
დაადგრა, რამეთუ არა არს ქეშმარი-
ტებაჲ მის თანა. რაჲჲს იტყუნ ცრუ-
სა, თუსთა მათ მიმართ იტყუნ, რამეთუ
ცრუ არს და მამამცა მისი.

45. ხოლო მე რამეთუ ქეშმარიტსა
გეტყვ, არა გრწამს ჩემი.

46. ვინ თქუენგანი შემეტყუების ⁴ მე
ცოდვათათჳს? უკუეთუ ⁵ ქეშმარიტსა
გეტყვ, ვითარ არა გრწამს ჩემი?

47. რომელი-იგი არს ღმრთისაგან, სი-
ტყუათა ⁶ ღმრთისათა ისმენს, და თქუენ
ამისთჳს არა გესმის, რამეთუ არა ხართ
ღმრთისაგანნი.

48. მიუგეს ჰურიათა მათ და ჰრქუეს
მას: არა კეთილად ვთქუთ, ვითარმედ:
სამარიტელ ხარ. და ეშმაკი არს შენ
თანა?

49. მიუგო ⁷ იესუ და ჰრქუა: ჩემ თანა
ეშმაკი არა არს, არამედ პატივ-უყოფ

1 იციით D. 2 ეშმაკისა D. 3 გულის თქუამა D. 4 მათ] — D.

1 აბრაჰამ C. 2 უკუეთუმცა C. 3 გიყუარდი C. 4 შემეტყუების C. 5 უკეთუ C. 6 სი-
ტყუათა C. 7 მიუგო C.

DE

C

ვასცემ¹ მამასა ჩემსა, და თქუენ მაგინებთ მე.

50. ხოლო მე არა ვეძიებ დიდებასა ჩემსა, არამედ არს, რომელი ჰშჯის² და ეძიებს.

51. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: უკუეთუ ვინმე სიტყუაჲ ჩემი დაიმარხოს, სიკუდილი არა იხილოს უკუნისადმდე.

52. ჰრქუეს მას ჰურიათა მათ: აწ გვცნობიეს, რამეთუ ეშმაკეულ ხარ: აბრაჰამ მოკულდა და წინაწარმეტყუელნიცა, და შენ იტყვ: უკუეთუ ვინ³ სიტყუაჲ ჩემი დაიმარხოს, სიკუდილისა გემოჲ არა იხილოს უკუნისადმდე.

53. ნუუკუე შენ უფროჲს ხარ⁴ მამისა ჩუენისა აბრაჰამისა⁵, რომელი მოკულდა, და წინაწარმეტყუელნი მოწყდეს? შენ ვის ჰყოფ თავსა შენსა?

54. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: უკუეთუ მე ვადიდებდე თავსა ჩემსა, დიდებაჲ ჩემი არარაჲ არს, არამედ არს მამა ჩემი, რომელი მადიდებს, რომელი თქუენ ჰსთქუთ⁶, ვითარმედ: ღმერთი ჩუენი არს იგი.

55. და არა იცი თ იგი, ხოლო მე ვიცი იგი; და უკუეთუ ვთქუა, ვითარმედ: არა ვიცი იგი, ვიყო მეცა მსგაჲს თქუენსა მტყუევარ, არამედ ვიცი იგი და⁷ სიტყუათა მისთა ვიმარხავ.

56. აბრაჰამს, მამასა თქუენსა, უხაროდა, რაჲთა იხილოს ღღ⁸ ესე ჩემი, და⁹ იხილა და განიხარა.

57. ჰრქუეს მას ჰურიათა მათ¹⁰: ერგასის წლის არა ხარ შენ და შენ აბრაჰამი¹¹ გიხილავსა?

58. ჰრქუა მათ იესუ: ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: ვიდრე აბრაჰამისა¹² ყოფადმდე მე ვარ.

მამასა ჩემსა, და თქუენ მაგინებთ მე.

50. მე არა ვეძიებ დიდებასა ჩემსა; არს, რომელმან იძიოს და საჯოს.

51. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ: უკუეთუ ვინმე სიტყუანი¹ ჩემნი დაიმარხნეს, სიკუდილი არა იხილოს უკუნისამდე².

52. ჰრქუეს მას ჰურიათა მათ: აწ უწყით, რამეთუ ეშმაკ(ი) არს შენ თანა: აბრაამი მოკულდა და წინაწარმეტყუელნიცა³ იგი, და შენ იტყვ: სიტყუანი ჩემნი თუ ვინმე ისმინეს, არა იხილოს გემოჲ სიკუდილისაჲ უკუნისადმდე.

53. ნუთუ შენ უდიდეს ხარ მამისა ჩუენისა აბრაამისა, რომელი-იგი მოკულდა, და წინაწარმეტყუელნიცა იგი მოწყდეს? აწ შენ ვინ გგონიეს თავი შენი?

54. მიუგო იესუ და ჰრქუა: მე თუ ვადიდებდე თავსა ჩემსა, დიდებაჲ ჩემი არარაჲ არს. არს მამაჲ, რომელმან მადიდოს მე, რომლისათჲს თქუენ იტყვთ: ღმერთი ჩუენი არს.

55. და არა გიცნობიეს იგი, ხოლო მე ვიცი იგი; და თუ ვთქუა, თუ: არა ვიცი იგი, თქუენებრ ცრუ ვიპოო, არამედ ვიცი იგი და სიტყუათა მისთა ვიმარხავ.

56. აბრაამს, მამასა თქუენსა, სწაღოდა ხილვაჲ დღისა ჩემისაჲ, იხილა და განიხარა.

57. ჰრქუეს მას ჰურიათა მათ: ერგასის წელ არლა არს შენი, და აბრაამი იხილვა?

58. ჰრქუა მათ იესუ: მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ: წინაჲე აბრაამისა ყოფადმდე ვიყავ მე.

1 პატრი-ვასცემ F. 2 შჯის E. 3 ვინმე E. 4 ხარა E. 5 აბრაამისა D. 6 სთქუთ E. 7 და) — D. 8 დღე (D. 9 და) — E. 10 მათ) — D. 11 აბრაამი D. 12 აბრაამისა D.
1 სიტყუანი C. 2 ასეა (უქარაგმოდ). 3 წინაწარმეტყუელნიცა C.

DE

C

59. აღიღეს ქვეები ჰურიათა მათ, რად-
თა დაჰკრიბონ მას. ხოლო იესუ დაფე-
რა და განვიდა || ტაძრით და განვლო
შორის მათსა და წარვიდა ესრეთ.

59. ქვეები აღიღეს, რადთამცა დაჰკრი-
ბეს მის ზედა. იესუ მიჰკრიდა და განვი-
და ტაძრისა მისგან.

9

1. და ვითარცა წარვიდოდა იესუ,
იხილა¹ კაცი, ბრმაჲ შობითგანი.

1. და ვითარ წარვიდოდა, იხილა კა-
ცი ერთი, ბრმაჲ შობითგანი.

2. ჰკითხვიდეს მოწაფენი მისნი და
ეტყოდეს: რაბი, ვინ ცოდა: ამან ანუ
მშობელთა ამისთა, რამეთუ ბრმაჲ იშვა?

2. ჰკითხეს მას მოწაფეთა მათ მისთა
და ჰრქუეს: ჰრაბბი, ვისი ბრალი არს:
ამისი ანუ მშობელთა თუსთაჲ, რამეთუ
ბრმაჲ იშვა?¹

3. ჰრქუა მათ იესუ: არცა მაგან² ცო-
და, არცა მშობელთა მაგისთა³, არამედ
რადთა გამოცხადნეს საქმე⁴ ღმრთისაჲ
მაგის ზედა.

3. მიუგო იესუ: არა მაგისი ბრალი
არს და არცა მშობელთა მაგისთაჲ,
არამედ რადთა განცხადნენ საქმენი
ღმრთისანი მაგის ზედა.

4. და ჩემდა ჯერ-არს საქმედ საქმი-
სა მომავლინებელისა ჩემისასა ვიდრე
ღღს⁵ არს-ლა; მოვალს ღამს⁶, ოდეს
ვერვის ჯელ-ეწიფოს საქმედ.

4. და ჩუენდა ჯერ-არს საქმედ საქმი-
სა, რომელმან მომავლინა მე, ვიდრე
ღღისი არს; მოვალს ღამს, რომელსა
ვერვიენ იქმოდის.

5. ვიდრემდე ვარ სოფელსა შინა, ნა-
თელი ვარ სოფლისაჲ.

5. ვიდრე სოფელსა ამას ვარ, ნათელ
ვარ სოფლისა.

6. და ვითარცა⁷ ესე თქუა, ჰნერწყუა
ქუეყანასა და შექმნა თიჯაჲ ნერწყუსაგან
და ჰსცხო⁸ მან თიჯაჲ იგი თულათა მის
ბრმისათა⁹

6. ესე ვითარცა თქუა, ნერწყუა ქუე-
ყანასა და შექმნა თიჯაჲ ნერწყუსა მის-
გან და ჰგოზა თიჯაჲ იგი ზედა თულა-
თა² ბრმისა მის

7. და ჰრქუა მას: წარვედ და დაიბა-
ნე საბანელსა მას სილოამისასა¹⁰, რო-
მელი ითარგმანების მოვლინებულად.
წარვიდა კაცი იგი¹¹ და დაიბანა და
მოვიდა და ჰხედვიდა.

7. და ჰრქუა მას: მივედ და მოიბანე
ემბაზსა მას სილოამს, რომელ ითარგმა-
ნების: მოვლინებულ. მივიდა, დაიბანა,
მოვიდა და ხედვიდა.

8. ხოლო მოძმენი და რომელთა ეხი-
ლვა იგი პირველად, რამეთუ მთხოველ¹²
იყო, იტყოდეს: არა ესე არსა, რომელი-
იგი ზინ და ითხოვნ?

8. ხოლო მეზობელთა მათ და რომელ-
თა ეხილვა იგი პირველ, რამეთუ მთხო-
ველ იყო, იტყოდეს: არა ესე იგი არს,
რომელი-იგი ჯდა და ითხოვდა?

9. სხუანი იტყოდეს: ესე არს; ხოლო
რომელნიმე იტყოდეს: არა, არამედ

9. ზოგნი იტყოდეს: იგი არს; სხუანი
იტყოდეს: არა, არამედ მსგავსი მისი

1 და იხილა DE. 2 მან E. 3 მაგისთა] ამისთა DE. 4 საქმე D. 5 ღღე E. 6 ღამე D.
7 ვითარცა]—D. 8 სცხო E. 9 ბრმისთა E. 10 სილოამისასა E. 11 იგი] —E. 12 მთხოველი D.

1 იშვა C. 2 თალთა C.

D E

C

მსგავსი მისი არს; ხოლო იგი იტყოდა, ვითარმედ: მე ვარ.

10. ჰკითხვიდეს მას: ვითარ აღგეხილნეს თუალნი შენნი?

11. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მათ: კაცსა რომელსა ჰრქვან¹ იესუ, თიჯად² შექმნა და მცხო თულთა ჩემთა და მრქუა მე: წარვედ სილოამდ³ და დაიბანე⁴. და მივედ და დავიბანენ და აღვიხილენ.

12. ჰრქუეს მას: სადა არს იგი? ხოლო მან ჰრქუა მათ: არა ვიცი.

13. იყო შაბათი, ოდეს-იგი თიჯად შექმნა და აღუხილნა თუალნი მისნი.

14. მოიყვანეს ფარისეველთა წინაშე, რომელი-იგი იყო პირველად ბრმად.

15. კუალად ჰკითხვიდეს მას ფარისეველნი იგი: ვითარ აღიხილენ? ხოლო მან ჰრქუა მათ: თიჯად დამდგა თულთა ჩემთა, და დავიბანე და აწ ვხედავ.

16. იტყოდეს ვინმე ფარისეველთაგანნი: ესე კაცი არა არს ღმრთისაგან, რამეთუ შაბათსა არა იმარხავს. სხუანი იტყოდეს: ვითარ ჰელ-ეწიფებინ კაცსა || ცოდვილსა ესევითარისა სასწაულისა საქმედ? და ცილობად იყო მათ შორის.

17. ჰრქუეს მას, რომელი-იგი პირველ ბრმად იყო: შენ რასა იტყვ მისთჳს, რამეთუ აღგიხილნა თუალნი შენნი? ხოლო მან თქუა⁵: წინაწარმეტყუელი არს.

18. არა ჰრწმუნა ჰურიათა მისთჳს, ვითარმედ ბრმად იყო და აღიხილნა თუალნი, ვიდრემდე მოუწოდეს მამადე-დაოა მისთა, რომელმან-იგი აღიხილნა,

არს. იგი იტყოდა: (მე ვარ.

10. ჰრქუეს მას¹: და ვითარ აღგეხილნეს თუალნი² შენნი?

11. მან მიუგო: რომელსა-იგი იესუ ჰრქვან³, თიჯად⁴ ქმნა და მომგონა თულთა⁴ ჩემთა და მრქუა მე: მივედ სილოამდ და მოიბანე. მივედ და მოვიბანე და ვხედავ.

12. ჰრქუეს მას: სადა არს იგი? ჰრქუა მათ: არა უწყი.

13. მოიყვანეს იგი წინაშე ფარისეველთა მათ, რომელი-იგი ოდესმე ბრმა იყო.

14. და იყო შაბათი, რაჟამს ქმნა თიჯად იგი იესუ და აღუხილნა თუალნი² ბრმისანი მის.

15. მერმე ჰკითხვიდეს მას ფარისეველნი იგი და ეტყოდეს, ვითარმედ: ვითარ ხედავ? და მან ჰრქუა მათ: თიჯად დამდგა თულთა⁴ ჩემთა, და მოვიბანე და ვხედავ.

16. თქუეს ვიეთმე ფარისეველთა მათგანთა: არა არს კაცი იგი ღმრთისა მიერ, რამეთუ შაბათსა არა იმარხავს. ზოგნი იტყოდეს: ვითარ-მე შემძლებელ არს კაცი ცოდვილი ესევითარისა⁵ სასწაულისა ყოფად? და იყო წვალედა შორის მათსა.

17. მერმე ჰრქუეს ბრმასა მას: შენ ვითარ იტყვ მისთჳს, რამეთუ აღგიხილნა თუალნი² შენნი? და მან ჰრქუა: წინაწარმეტყუელი⁵ არს.

18. და ჰურიათა მათ არა ჰრწმუნა მისი, ვითარმედ ბრმა იყო და აღუხილნა, ვიდრემდე მოუწოდეს მშობელთა აღიხილულისა მის.

1 ჰქვან D. 2 თჯად D. 3 სილოვამდ E, სილოამდ D. 4 დადაბანე D. 5 ჰრქუა D.

1 მე ვარ. ჰრქუეს მას| ეს სიტყვები ჩამატებულია, თითქოს სხვა ხელით. 2 თუალნი C. 3 ჰრქვან C. 4 თუალთა C. 5 ასეა (უპარავმოდ). 6 წინაწარმეტყუელი C.

DE

C

19. და ჰკითხვიდეს მათ და ჰრქუეს: ესე არსა ძმ¹ იგი თქუენი, რომლისაჲ თქუენ ჰსთქუთ¹, ვითარმედ: ბრმაჲ იშვა? ვითარ უკუე აწ ჰხედავს²?

20. მიუგეს მამა-დედათა მისთა და ჰრქუეს: ვიცით, რამეთუ ესე არს ძმ¹ ჩუენი და რამეთუ ბრმაჲ იშვა.

21. ხოლო აწ ვითარ ჰხედავს², ჩუენ არა უწყით; ანუ ვინ აღუხილნა მაგას თულნი, ჩუენ არა ვიცით, მაგას ჰკითხეთ, ჰასაკი აქუს, ეგე თავისა თვისისათჳს იტყოდენ.

22. ამისთჳს ესრე თქუეს მშობელთა მისთა, რამეთუ ეშინოდა ჰურიათათჳს, რამეთუ შეთქუმულ³ იყვნეს ჰურიანი, რად-თა აღ-თუ ვინმე -იაროს იგი ქრისტედ⁴, კრებულისაგან განჯადონ იგი.

23. ამისთჳს თქუეს მამა-დედათა მისთა, ვითარმედ: ჰასაკი აქუს, მას ჰკითხეთ.

24. |მოუწოდეს კაცსა მას მეორედ, რომელი-იგი⁵ პირველ ბრმაჲ იყო, და ჰრქუეს მას: მიეც დიდებაჲ ღმერთსა; ჩუენ უწყით, რამეთუ კაცი ესე ცოდვილ⁶ არს.

25. მიუგო მან და ჰრქუა: უკუეთუ ცოდვილი არს, მე⁷ არა ვიცი; ხოლო ერთი ესე ვიცი, რამეთუ ბრმაჲ ვიყავ და აწ ვხედავ.

26. მერმე ჰრქუეს მას: რაჲ გიყო შენი? ვითარ აღვიხილნა თულნი?

27. მიუგო მან და ჰრქუა მათ: გარქუ თქუენ პირველად, და არა გესმა; რად-ლა გნებავს კუალად სმენად? ანუ თქუენცა გნებავს მოწაფე ყოფად⁸ მისა?

28. ხოლო⁹ იგინი აგინებდეს მას და ჰრქუეს: შენ ხარ მოწაფე მისი, ხოლო ჩუენ მოსენსი ვართ¹⁰ მოწაფენი.

19. ჰკითხვიდეს მათ და ჰრქუეს: ესე არს ძმ¹ იგი თქუენი, რომლისათჳს თქუენ სთქუთ, ვითარმედ ბრმაჲ იშვა? აწ ვითარ ხედავს?

20. მიუგეს მშობელთა¹ მისთა და ჰრქუეს: უწყით, რამეთუ ესე არს ძმ¹ იგი ჩუენი და რამეთუ ბრმაჲ იშვა¹.

21. ხოლო აწ ვითარ ხედავს, არა უწყით; ანუ ვინ აღუხილნა თულნი² მაგისნი, ჩუენ არა უწყით, მაგას ჰკითხეთ, გასრულებულ არს, თუთ თავისა თვისისათჳს თქუნ.

22. ესე თქუეს მშობელთა მისთა, რამეთუ ეშინოდა ჰურიათა მათგან, რამეთუ აღთქუმა ეყო ჰურიათა მათგან: უკუეთუ აღ-ვინმე-იაროს იგი ქრისტედ³, განჯედეს კრებულისაგან.

23. ამისთჳს თქუეს⁴ მშობელთა მისთა, ვითარმედ: გასრულებულ არს, მაგას ჰკითხეთ.

24. მერმე მეორედ მოხადეს კაცსა მას, რომელი-იგი ოდესმე ბრმა იყო, და ჰრქუეს მას: მიეც დიდებაჲ ღმერთსა; ჩუენ უწყით, რამეთუ კაცი იგი ცოდვილ არს.

25. და მან ჰრქუა: ცოდვილ თუ არს⁵, არა უწყი; ხოლო ერთი ესე უწყი, რამეთუ ბრმა ვიყავ და აწ ვხედავ.

26. მერმე ჰრქუეს მას: რაჲ გიყო შენი და რადთა აღვიხილნა თულნი² შენნი?

27. მიუგო მათ: აწ ესერა გარქუ თქუენ, და არა გესმა; რადსა გნებავს მეორედ სმენად? ნუთუ თქუენცა გნებავს მისა მოწაფე ყოფად?

28. მათ განბასრეს იგი და თქუეს: შენმცა ხარ მისა მოწაფე, ჩუენ მოსეს მოწაფენი ვართ.

1 სთქუთ E. 2 ხედავს D. 3 შეთქმულ D. 4 ქრისტედ D. 5 რომელი-იგი E. 6 ცოდვილი E. 7 მე]—E. 8 მოწაფე ყოფად E. 9 ხოლო] —D. 10 ვარ E.

1 იშვა C. 2 თულნი C. 3 ქვედ C. 4 თქუეს C. 5 ას C.

DE

C

29. ვიცით, რამეთუ მოსეს ეტყოდა ღმერთი, ხოლო ესე არა ვიცით, ვინაჲ არს.

30. მიუგო კაცმან მან და ჰრქუა მათ, რამეთუ: საკვრველ¹ ესე არს: თქუენ არა იცით, ვინაჲ არს, და მე აღმიხილნა თუალნი ჩემნი.

31. ხოლო ესე უწყი, რამეთუ ღმერთმან ცოდვილისაჲ არა ისმინის, არამედ უკუეთუ ვინმე არნ ღმრთის მსახურ და ნებასა მისსა ჰყოფნ, ამისი ისმინის ღმერთმან.

32. საუკუნითგან არასადა ვის ესმა, ვითარმცა || აღ-ვინმე-უხილნა თუალნი შობითგან ბრმისანი.

33. უკუეთუმცა არა იყო ესე ღმრთისაგან, ვერმცა² რას შემძლებელ იყო საქმელ.

34. მიუგეს და ჰრქუეს მას: ცოდვასა შინა³ შობილ ხარ შენ ყოვლად და შენ გუასწავებ⁴ ჩუენ? და განჯადეს იგი გარე⁵.

35. ესმა რაჲ იესუს, რამეთუ განაძეს იგი გარე⁵, პოვა იგი და ჰრქუა მას: შენ გრწამსა⁶ ძმ ღმრთისაჲ?

36. მიუგო⁷ მან და ჰრქუა: ვინ არს იგი, უფალო, რაჲთა მრწმენეს იგი?

37. ჰრქუა მას იესუ: იხილე იგი, და რომელი იტყვს შენ თანა, იგი არს.

38. ხოლო მან ჰრქუა მას: მრწამს, უფალო, და თაყუანის-ჰსცა⁸ მას.

39. და თქუა იესუ: შჯად სოფლისა ამის⁹ მოსრულ ვარ მე, რამეთუ რომელნი არა ჰხედიდეს, ჰხედიდენ¹⁰, და რომელნი ჰხედიდეს, დაბრმენ.

40. ესმა ესე ფარისეველთაგანთა, რა-

29. ჩუენ უწყით, რამეთუ მოსეს ეტყოდა ღმერთი, ხოლო ესე არა ვიცით, ვინაჲ არს.

30. მიუგო კაცმან მან და ჰრქუა: ეგევე საკვრველ¹ არს, რამეთუ არა უწყით² თქუენ, ვინაჲ არს ეგე, და ჩემნი თუალნი³ აღმიხილნა.

31. უწყი, რამეთუ ღმერთმან ცოდვილთაჲ არა ისმინის, გარნა თუ ღმრთის მსახურ ვინმე იყოს და ნებასა მისსა ჰყოფდეს, მისი ისმინოს.

32. საუკუნითგან არავეის ასმიეს, თუ აღ-ვინმე-უხილნა თუალნი ბრმისანი, შობითგან ბრმად შობილისანი⁴.

33. თუმცა არა იყო ღმრთისა მიერ, ვერმცა შემძლებელ იყო ყოფად რაჲსმე.

34. მიუგეს და ჰრქუეს მას: ცოდვასა შინა შობილ ხარ შენ ყოვლადვე და შენცა გუმოძღური ჩუენ? და განჯადეს იგი გარე.

35. ესმა იესუს, ვითარმედ განჯადეს იგი გარე. და ვითარცა პოვი იგი, ჰრქუა მას: შენ გრწამს ძე ღმრთისაჲ?

36. მან მიუგო და ჰრქუა: უფალო, ვინ არს, რაჲთა მრწმენეს იგი?

37. ჰრქუა მას იესუ: და იხილე იგი, და რომელი გეტყვს, იგი არს.

38. და მან ჰრქუა: მრწამს, უფალო, და თაყუანის-სცა მას.

39. და თქუა იესუ: სასჯელად მოვედ სოფლისა ამის, რამეთუ რომელნი არა ხედიდეს, ხედიდენ, და რომელნი ხედიდეს⁵, დაბრმენ.

40. ესმა ვიეთმე ფარისეველთაგანთა,

1 საკვრველი D. 2 ვერცა D. 3 შინა შინა E. 4 გუასწავება D. 5 გარძ E. 6 გრწამსა] გრწმენი DE. 7 მიუ D. 8 თაყუანის-სცა E. 9 სოფელსა ამას D (ოლონდ ჯერ „სოფლისა“ დაუწერია და შემდეგ თავზე „ე“ დაუსვაჲს, „ი“ კი არ ამოუშლია. ამიტომ იკითხება: სოფელი-სა ამას). 10 ჰხედიენ E.

1 საუკრველ C. 2 უწყით C. 3 თუალნი C. 4 ბრმად შობილისაჲ C. 5 ხედიდენ C.

D.F.

C

შელნი იყენეს მის თანა, და ჰრქუეს მას: ნუჟუკუე ჩუენცა ბრმანი ვართ¹?

41. ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთუმცა ბრმანი იყენით, ცოდვამცა არა გაქუნდა; ხოლო აწ იტყვთ, ვითარმედ: ვხედავთ, და ცოდვანი თქუენნი ჰვიან.

რომელნი. მის თანა იყენეს, და ჰრქუეს მას: ნუჟუკუე ჩუენცა ბრმა ვართ?

41. ჰრქუა მათ იესუ: უკუეთუმცა ბრმა იყენით, არამცა ბრალ-გებ(ა)¹; ხოლო აწ იტყვთ, (ვითარმედ): ვხედავთ, და ცოდვათ თქუენი თქუენ თანა დამტკიცებულ არს.

10

1. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: რომელი არა შევალს კარით² ეზოსა ცხოვართათა, არამედ სხვთ კერძო შევალს, იგი მპარავი არს და ავაზაკი³.

2. ხოლო რომელი შევალს კარით, იგი მწყემსი არს ცხოვართათა.

3. ამას შეკარემან განულის, და ცხოვართა ჳმისა მისისაჲ ისმინიან⁴, და თჳსთა ცხოვართა უწყეს სახელითა⁵ და გამოიყვანნის იგინი.

4. და ოდეს თჳსნი იგი განიყვანნეს⁶, წინაშე მათსა ვილოდის, და ცხოვარნი იგი შეუდგენ მას, რამეთუ იციან ჳმამ მისი.

5. ხოლო უცხოთა არა შეუდგებიან⁷, არამედ ივლტილიან მისგან, რამეთუ არა იციან ჳმამ უცხოთაჲ.

6. ამას იგავსა ეტყოდა⁸ მათ იესუ, ხოლო მათ ვერ გულისჳმა-ყვეს⁹, რასათ იგი ეტყოდა მათ.

7. ხოლო იესუ მერმეცა ჰრქუა მათ: ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ მე ვარ კარი ცხოვართათა.

8. ყოველნი, რომელნი პირველ ჩემსა¹⁰ მოვიდეს, მპარავნი იყენეს და ავაზაკნი, არამედ არა ისმინეს მათი ცხოვართათა.

9. მე ვარ კარი: ჩემ მიერ თუ ვინმე შევიდეს, ცხოვრდეს¹¹; და შევიდეს¹², და გამოვიდეს და სამოვარი ჰოვოს.

1. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ: რომელი არა შევიდეს კარით ეზოსა ცხოვართათა, არამედ სხვთ შთაქდეს, იგი მპარავი არს და ავაზაკი.

2. ხოლო რომელი შევიდეს კარით, მწყემსი არს იგი ცხოვართათა.

3. მას შეკარემან განულის, და ცხოვართა² მათ ჳმისა მისისაჲ ესმინ, და თჳსთა მათ ცხოვართა უწყეს სახელით, და გამოისხნის იგინი.

4. და წინა-წარუძღვს მათ, და ცხოვარნი იგი მისდევდ მას, რამეთუ იცნინან³ ჳმამ მისი.

5. ხოლო უცხოთა არა მისდევდ, არამედ ივლტიედ მისგან, რამეთუ არა იცნინიან³ ჳმამ (უცხო)თაჲ მის.

6. ესე იგავი ჰრქუა მათ იესუ, და მათ არა ცნეს, რამ არს, რასა ეტყოდა მათ.

7. მერმე ჰრქუა მათ იესუ: მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ, რამეთუ მე ვარ კარი ცხოვართათა.

8. ყოველნი, რომელნი ჩემსა წინა მოვიდეს, მპარავნი იყენეს და ავაზაკნი, და არა ისმინეს მათი ცხოვართათა მათ.

9. მე ვარ კარი: ჩემ გამო თუ ვინმე შევიდეს, ცხოვრდეს; შევიდეს და გამოვიდეს და სამოვარი ჰოვოს.

1 ვართა D. 2 კარით]—D. 3 ავაზაკი D. 4 ესმინიან D. 5 სახელით E. 6 განიყვანნის E. 7 შეუდგენ E. 8 ეტყო E. 9 გულისხმა-ყვეს F. 10 ჩესა D. 11 და ცხოვრდეს D (დამატებულია ზემოდან ნუსხურად). 12 და შევიდეს]—D.

1 უპანსანგელი ასო (ა) სტოიქონზე არ დატეულა და თავზე დაუწერია, 2 ცხოვართათა C. 3 ასეა.

DE

C

10. || ხოლო მპარავი არა მოვიდეს, არამედ რაჟთა იპაროს და დაკლას და წარწყმიდოს. ხოლო მე მოვედ, რაჟთა ცხოვრებაჲ აქუნდეს და უმეტესი¹ აქუნდეს.

11. მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თჳსი დაღვის ცხოვართა თჳსთათჳს.

12. ხოლო სასყიდლით დადგინებული იგი² რომელი არა არნ მწყემს, რომლისანი³ არა თჳსნი არიედ ცხოვარნი, იხილის რაჲ მგელი მომავალი, დაუტევენის ცხოვარნი და ივლტინ, და მგელმან წარიტაცენის იჳინი და განაბნინის.

13. რამეთუ სასყიდლით დადგინებული არნ და არარაჲ ჰშვირნ⁴ ცხოვართათჳს.

14. მე ვარ მწყემსი კეთილი და ვიცნი ჩემნი იგი, და მიციან ჩემთა მათ.

15. ვითარცა მიცის მე მამამან, ვიცი მეცა მამაჲ და სულსა ჩემსა დავსდებ ცხოვართათჳს.

16. და სხუანიცა ცხოვარნი მიდგან, რომელნი არა არიან⁵ ამის ეზოჲსანი, იგინიცა⁶ ჯერ-არიან ჩემდა მოყვანებად, და კმისა ჩემისაჲ⁷ ისმინონ და იყენენ ერთ სამწყსო და ერთ მწყემს.

17. ქამისთჳს მამასა უყუარ მე, რამეთუ მე დავკლებ⁸ სულსა ჩემსა, რაჟთა კუალად მოვილო იგი.

18. არავინ მომილოს მე იგი ჩემგან, არამედ მე დავსდებ მას თავით ჩემით. ჳელ-მეწიფეების დადებად მისა და ჳელ-მეწიფეების კუალად მოღებად მისა. ესე მცნებაჲ მომიღებეს მამისაგან ჩემისა.

19. და იყო კუალად განწვალებაჲ ჰურიათა შორის ამის სიტყუსათჳს.

20. და იტყოდეს⁹ მრავალნი მათგან-

10. მპარავი სხუად არა მოვიდეს, გარნა თუ იპაროს, დაკლას¹ და წარწყმიდოს. მე მოვედ, რაჟთა ცხოვრებაჲ აქუნდეს და უმეტეს აქუნდეს.

11. მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან თავი თჳსი დაღვის საცხოვართა თჳსთა ზედა.

12. ხოლო სასყიდლითი იგი არა არნ მწყემსი, რომლისაჲ არა არიედ თჳსნი ცხოვარნი. ვითარცა იხილის მგელი მომავალი, დაუტევენის საცხოვარნი და ივლტინ, და მგელმან წარიტაცენის და განაბნინის.

13. რამეთუ სასყიდლით დადგინებული არნ და არარაჲ (სქი)რნ² ცხოვართა მათთჳს.

14. მე ვარ მწყემსი კეთილი და ვიცნი ჩ(ე)მნი იგი, და მიციან მე ჩემთა მათ.

15. ვითარცა მიცის მე მამამან ჩემმან, ვიცი მეცა მამაჲ და თავი ჩემი დავდვა ზედა საცხოვართა მათ.

16. და სხუაცა ცხოვარ არიან ჩემნი, რომელ არა არიან ამის ბაკისანი, და იგინიცა ჯერ-არიან ჩემდა მოყვანებად, აქა, და კმისა ჩემისაჲ ისმინონ და იყენენ ერთ სამწყსო და ერთ მწყემს.

17. ამისთჳს უყუარ მე მამასა ჩემსა, რამეთუ მე დავდვა თავი ჩემი, რაჟთა მერმე აღვილო იგი.

18. ვერვინ მიილოს იგი ჩემგან, არამედ მე დავდვა იგი თავით ჩემით. ჳელ-მწიფებაჲ მაქუს დადებად იგი და ჳელ-მწიფებაჲ მაქუს აღლებად იგი. ესე მცნებაჲ მაქუს მამისა ჩემისაგან.

19. მერმე წვალებაჲ იყო შორის ჰურიათა მათ სიტყუათა³ ამათთჳს.

20. და იტყოდეს მრავალნი მათგანნი

1 უმეტესი D. 2 დადგინებული იგი] დადგინებულმან D. 3 რომლისა D. 4 ჰშვირნი D შვირნი E. 5 არიან—E. 6 იგიცა D. 7 ჩემისა D. 8 დავსდებ E. 9 იტყუდეს D.

1 დაკლან C. 2 ან: (ჰვი)რნ (?) C. 3 სიტყუა C.

DE

C

ხი: ეშმაკეულ არს და ცბის. რაჟსა ის-მენთ მისსა?

21. და სხუანი იტყოდეს: ესე სიტყუანი არა არიან ეშმაკეულისანი. ნუუკუე¹ ეშმაკსა კელ-ეწიფების ბრმისა თულთა აღხილვად²?

22. და იყო მაშინ სატფურებაჲ იერუსალ³ და ზამთარი იყო.

23. და იქცეოდა იესუ ტაძარსა მის შინა და სტოვასა სოლომონისსა.

24. გარე მოადგეს მას ჰურიანი და ეტყოდეს: ვიდრემდე⁴ სულთა ჩუენთა წარგუქდი? უკუეთუ შენ ხარ ქრისტე⁵, გვთხარ ჩუენ განცხადებულად⁶.

25. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: გითხარ თქუენ, და არა გრწამს; || საქმეთა რომელთა მე ვიქმ სახელითა მამისა ჩემისაჲთა, ესენი⁷ წამებენ ჩემთს.

26. არამედ თქუენ არა გრწამს, რამეთუ არა ხართ ცხოვართაგან ჩემთა.

27. ცხოვართა ჩემთა ვმისა ჩემისაჲდ ისმინონ, და მე ვიცნი იგინი⁸, და მომდედვდენ მე.

28. და მე ცხორებაჲ საუკუნოჲ მიესცე⁹ მათ, და არა წარწყმდენ უკუნისადმდე, და არაჲინ მიმტაცნეს იგინი კელთაგან ჩემთა.

29. მაჲამა ჩემი, რომელმან მომცნა მე იგინი, უფროჲს ყოველთასა არს, და არცა ვის კელ-ეწიფების მიტაცებად მათა კელისაგან მამისა ჩემისა.

30. მე და მაჲამა ერთ ვართ.

31. აქუნდა ქვები ჰურიათა მათ, რაჲთამცა ქვაჲ დაჰკრიბეს მას.

32. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: მრავალი საქმე¹⁰ კეთილი გიჩუენენ თქუენ მამისაგან ჩემისა¹¹; რომლისა საქმისათს¹² მათგანისა ქვასა დამკრებთ მე?

ეშმაკი არს მის თანა და ბორგის. რაჟსა ისმენთ მისსა?

21. ზოგნი იტყოდეს: ესევეთარნი სიტყუანი არა ეშმაკეულნი¹ არიან. ნუთუ ეშმაკი შემძლებელ არს თულთა ბრმისათა ახილვად?

22. იყო სატფური იგი იერუსალ² შს და ზამთარი იყო.

23. და იქცეოდა იესუ ტაძარსა მის და სტოასა სოლომონისსა.

24. გარე მოადგეს ჰურიანი იგი და ეტყოდეს: ვიდრემდის წარმკდი სულთა ჩუენთა? უკუეთუ შენ ხარ ქრისტე³ იგი, მარქუ ჩუენ განცხადებულად.

25. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: გაჩუე თქუენ, და არა გრწამენა ჩემი; საქმეთა რომელთა ვიქმ სახელითა მამისა ჩემისაჲთა, ესენი წამებენ ჩემთს.

26. ხოლო თქუენ არა გრწამს, რამეთუ არა ხართ ცხოვართა ჩემთაგანნი.

27. ცხოვართა ჩემთა ვმისა ჩემისაჲდ ისმის, და მე ვიცნი იგინი⁴, და მომდევენ.

28. და მე მიესცე მათ ცხორებაჲ საუკუნოჲ, და არა წარწყმდენ უკუნისადმდე, და არაჲინ მიმტაცნეს იგინი კელთაგან ჩემთა.

29. მაჲამან ჩემმან რომელმან მომცნა იგინი, უდიდეს ყოველთასა არს, და ვერვინ მიმტაცნეს იგინი კელთაგან მამისა ჩემისათა.

30. მე და მაჲამა ჩემი ერთ ვართ.

31. ქვები აღილეს, რაჲთამცა დაქოლეს იგი.

32. მიუგო მათ იესუ: მრავალი საქმე კეთილი გიჩუენენ თქუენ მამისა ჩემისა მიერ; რომლისა სახისათს ქვასა დამკრებთ მე?

1 ნუუე E. 2 ახილვად D. 3 ვიდრემდის E. 4 ქრისტე D. 5 განცხადებულად D. 6 ესე E. 7 ვიცნე იგი E. 8 მიესცე E. 9 საქმე D. 10 მამისა ჩემისაგან D. 11 საქმისა D.

1 ეშმაკეულნი C. 2 იშლმს C. 3 ქრტე C. 4 იგი C.

DE

C

33. ჰრქუეს მას ჰურიათა: კეთილისა საქმისათჳს ქეასა არა დაგკრებთ¹ შენ, არამედ გმობისათჳს, რამეთუ შენ² კაცი ხარ და გიყოფიეს³ თავი შენი ღმერთ.

34. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა⁴: არა წერილ არსა შჯულსა, ვითარმედ მე ვთქუე: ღმერთნი სამე⁵ ხართ?

35. |უკუეთუ იგინი თქუნა ღმრთად, რომელთა მიმართ იყო სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, და⁶ ვერ ჰელ-წიფების⁷ დაქსნად წერილი,

36. და რომელი-იგი მამამან წმიდაყო და მოაელინა სოფლად, თქუენ იტყუთ, ვითარმედ: გმობს, რამეთუ ვთქუე, ვითარმედ: ძმ ღმრთისაჲ ვარი მე.

37. უკუეთუ არა ვიქმ საქმესა მამისა ჩემისასა, ნუ გრწამს ჩემი.

38. უკუეთუ ვიქმ, და ღათუ ჩემი არა გრწამს, საქმენი გრწმენედ, რაჲთა ჰსცნათ⁸ და უწყოდით, რამეთუ ჩემ თანა არს მამაჲ, და მე მის თანა⁹.

39. ეძიებდეს კუალად შეპყრობად მას, და განვიდა ჰელთაგან მათთა.

40. და წიადღა მიერ იორდანესა, ადგილსა მას, სადა ნათელ-სცემდა იოვანე პირველად, და დაადგრა მუნ.

41. და მრავალნი მოვიდოდეს მისა და იტყოდეს, ვითარმედ: იოვანე სასწაული არარაჲ¹⁰ ქმნა; ხოლო ყოველი, რომელი თქუა იოვანე ამისთჳს, ჰეშმარიტ არს.

42. და მრავალთა ჰრწმენა მისი მუნ.

33. მიუგეს ჰურიათა მათ: კეთილისა საქმისათჳს ქეასა არა დაგკრებთ¹ შენ, არამედ გმობისათჳს, რამეთუ შენ კაცი ხარ და თავსა თჳსსა ღმრთად² გამოაჩინებ.

34. მიუგო მათ იესუ: არა შჯულსა თქუენსა წერილ არს: მე ვთქუე: ღმერთნი ხართ?

35. უკუეთუ მათ ღმერთ ჰრქუა, რომელთა მიმართ სიტყუაჲ იგი ღმრთისაჲ იყო, და ვერ ეგების დაქსნად წერილი-სა მის,

36. ხოლო რომელი მამამან განწმიდა და მოაელინა სოფლად, თქუენ იტყუთ, ვითარმედ: ჰგმობს, რამეთუ გარქუე, ვითარმედ: ძე ღმრთისაჲ ვარ.

37. თუ არა ვიქმ საქმეთა მამისა ჩემისათა, ნუ გრწამს ჩემი.

38. უკუე ვიქმ, და ღათუ ჩემი არა გრწამს, საქმეთა ამათ თუ გრწმენინ. რაჲთა უწყოდით და გულისკმა-ჰყოთ, რამეთუ მამაჲ ჩემდა, და მე მამისა.

39. მერმე ეძიებდეს მას შეპყრობად, და განვიდა ჰელთა მათთაგან და წარვიდა მერმე.

40. და წიადღდა იორდანესა, ადგილსა მას, სადა იყო პირველ იოვანე¹ და ნათელ-სცემდა, და მუნ იყოფოდა.

41. და მოვიდეს მრავალნი მისა და ეტყოდეს, რამეთუ იოვანე სასწაული არაჲ ყო; ხოლო ყოველი, რაჲ თქუა იოვანე ამისთჳს, ჰეშმარიტ იყო.

42. და მრავალთა ჰრწმენა მისი მუნ.

11

1. იყო ვინმე უძღლური ლაზარე¹¹ ბეთანიადთ, დაბისაგან || მარიამისა და მართაჲსა, დისა მისისა.

1. და იყო ვინმე სნეულ ლაზარე ბეთანიადთ, დაბით მარიამისით და მართადით, დისა მისისა.

1 დაგრებთ D. 2 რამეთუ შენ] და შენ რამეთუ D. 3 გიყოფს D. 4 მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ E. 5 საღმე D. 6 და] —E. 7 ჰელ-გეწიფების E. 8 სცნათ E. 9 მის თანა] მამისა თანა E. 10 არაჲ D. 11 ლაზარე E.

1 დაკრებთ C. 2 ღმრთ C. 3 ვიქ C. 4 იოვანე C.

DE

C

2. ესე იგი იყო მარიამ, რომელმან ნელსაცხებელი ჰსცხო¹ უფალსა და თმითა თვსითა წარკოცნა ფერჯნი მისნი, რომლისაჲ ძმაჲ მისი ლაზარე სნეულ იყო.

3. მიუვლინეს დათა მისთა იესუს² და ჰრქუეს: უფალო, აჰა რომელი გიყუარდა შენ, სნეულ არს.

4. ვითარცა ესმა იესუს, თქუა: ესე უძღურებაჲ არა არს სასიკუდინს³, არამედ დიდებისათჳს ღმრთისა, რაჲთა იდიდოს ძმ ღმრთისაჲ⁴ მისგან.

5. უყუარდა იესუს მართა და დაჲ მისი და ლაზარე.

6. ვითარცა ესმა იესუს, რამეთუ სნეულ არს, მაშინ და-ლა-ადგრა⁵ ადგილსა მას, სადაცა იყო, ორ დღე.

7. ამისა შემდგომად ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა: გუალე კუალად წარვიდეთ ჰურიასტანად⁶.

8. ჰრქუეს მას მოწაფეთა: რაბი, აწ-ლა გეძიებდეს შენ ჰურიანი ქვისა დაკრებად, და კუალად მუნეე მიხულა?

9. ჰრქუა მათ იესუ: არა ათორმეტნი ჯამნი⁷ არიანა დღისანი? უკუეთუ ვინმე ვიდოდის დღესა, არა წარჰსცეს⁸ ფერჯი, რამეთუ ნათელსა ამის სოფლისასა ჰხედაეს.

10. და უკუეთუ ვინმე ვიდოდის ლამესა, უბრკუმეს მას, რამეთუ ნათელი არა არს მას შინა.

11. ესე რაჲ თქუა, ამისა შემდგომად ჰრქუა: ლაზარე, მეგობარმან ჩემმან, დაიძინა, არამედ მე მივიდე და განვაღუძო იგი.

12. ჰრქუეს მას მოწაფეთა: უფალო, უკუეთუ დაიძინა, ცხოვნდეს⁹.

13. ხოლო იესუ თქუა სიკუდილისა მისისათჳს, და მათ ეგონა, ვითარმედ მძინარებისათჳს ძილისა თქუა.

2. ესე იგი მარიამი არს, რომელმან სცხო უფალსა ნელსაცხებელი და წარკოცნა ფერჯნი თმითა მისითა, რომლისაჲ ძმაჲ მისი ლაზარე სნეულ იყო.

3. მიავლინეს მისა დათა მისთა და ჰრქუეს: უფალო, აჰა ესერა რომელიცე შენ გიყუარს, სნეულ არს.

4. ვითარცა ესმა იესუს, თქუა: იგი სნეულებაჲ არა არს სასიკუდინე, არამედ დიდებისათჳს ღმრთისაჲსა¹, რაჲთა იდიდოს ძმ ღმრთისაჲ მის გამო.

5. და უყუარდა იესუს მარიამი და მართა, დაჲ მისი, და ლაზარე.

6. ვითარცა ესმა, ვითარმედ სნეულ არს, ადგილ-იპყრა მუნ, სადა იყო, ორ დღე.

7. მერმე ამისა შემდგომად ჰრქუა მოწაფეთა თჳსთა: მოვედით მივიდეთ² მერმე ჰურიასტანად.

8. ჰრქუეს მას მოწაფეთა მათ: მოძღუარ, აწ-ლა გეძიებდეს შენ ჰურიანი ქვისა დაკრებად, და მერმე მიხულ მუნეე?

9. მიუგო იესუ: არა ათორმეტ ჯამ არს დღისაჲ? უკუეთუ³ ვინმე ვიდოდის დღისი, არა უბრკუმეს, რამეთუ ნათელსა ამის სოფლისასა ხედაეს.

10. და თუ ვინმე ვიდოდის ლამე, უბრკუმეს, რამეთუ ნათელი არა არს მას შინა.

11. ესე ვითარცა თქუა, ამისა შემდგომად ჰრქუა მათ: ლაზარე, მეგობარმან ჩუენმან, დაიძინა, არამედ მე მივიდე და განვაღუძო⁴ იგი.

12. ჰრქუეს მას მოწაფეთა მათ: უკუეთუ სძინავს, ცხოვნდეს.

13. ხოლო იესუ სიკუდილისა მისისათჳს თქუა, და მათ ეგრე ეგონა, მძინარებასა ძილისასა ნუ იტყოდა.

1 სცხო E. 2 იესუს დათა მისთა D. 3 სასიკუდინე D. 4 ღმრთისა D. 5 დაადგრა E. 6 ჰურიასტანად (ჰურიასტანად) E. 7 ჯამი D. 8 წარსცეს E. 9 ცხოვნდეს D.

1 ღმრთისა C. 2 მივიდეთ (წერებულა „მიხვდეთ“). 3 მერმე ამოშლილი. 3 უკუეთუ C. 4 განვაღუძო C.

DE

და ჰრწმენეს ჩემი, არა მოკუდეს იგი უკუნისადმდე. გრწამსა ესე?

27. ჰრქუა მას მართა: ჰე, უფალო, მრწმენა, რამეთუ შენ ხარ ქრისტე¹, ძე ღმრთისაჲ, სოფლად მოსრული.

28. და ვითარცა ესე თქუა², წარვიდა და მოუწოდა მარიამს, დასა თჳსსა, იღუმალ და ჰრქუა მას: მოძღუარი მოსრულ არს³ და გიწესს⁴ შენ.

29. ხოლო მას ვითარცა ესმა, აღდგა ადრე⁵ და მივიდოდა მისა.

30. რამეთუ არღა მოსრულ იყო იესუ დაბად, არამედ მუნ-ღა იყო ადგილსა მას, სადაცა⁶ მიეგებოდა მას მართა⁷.

31. ხოლო ჰურიანი იგი, რომელნი იყვნეს⁸ მის თანა | სახლსა შინა და ნუგეშინის-ჰსცემდეს⁹ მათ, ვითარცა იხილეს მარიამ, რამეთუ ადრე⁵ აღდგა და გამოვიდა, მიჰსდევდეს¹⁰ მას, ჰგონებდეს, ვითარმედ საფლავად მივალს იგი¹¹ ტირიდ მისა.

32. ხოლო მარიამ ვითარცა მოვიდა, სადა-იგი იყო იესუ, და ვითარცა იხილა იგი, დავარდა ფერჯთა თანა მისთა და ჰრქუა მას: უფალო, უკუეთუმცა აქა იყავ, არამცა მოკულდა ძმაჲ იგი¹¹ ჩემი.

33. ხოლო იესუ ვითარცა¹² იხილა იგი, რამეთუ ტიროდა, და მის თანა მოსრულნიცა იგი ჰურიანი ტიროდეს, შეძრწუნდა სულითა ვითარცა რისხვით

34. და ჰრქუა მათ: სადა დაჰსდევით¹³ იგი? ჰრქუეს მას: უფალო, მოვედ და იხილეთ.

35. და ცრემლოოდა იესუ.

36. იტყოდეს ჰურიანი იგი: აჰა ვითარ სამე უყუარდა იგი!

37. ვიეთნიმე მათგანნი იტყოდეს: არა-

C

იყოს და ჰრწმენეს ჩემი, არა მოკუდეს უკუნისადმდე. გრწამს ესე?

27. ჰრქუა მას: ჰე, უფალო, მე მრწამს, რამეთუ შენ ხარ ქრისტე, ძე ღმრთისაჲ, რომელად მოსლვად ხარ სოფლად.

28. და ვითარცა ესე თქუა, წარვიდა და მოხდა მარიამს, დასა თჳსსა, ფარულად და ჰრქუა: მოძღუარი აქა არს და გიწესს¹ შენ.

29. მას ვითარცა ესმა, აღდგა ადრე და მივიდა მისა.

30. არღა მოსრულ იყო იესუ დაბასა მას, არამედ იყო მუნვე ადგილსა მას, რომელსა მიეგებოდა მართა.

31. ხოლო ჰურიანი იგი, რომელნი იყვნეს მის თანა სახლსა მას და ნუგეშინის-ჰსცემდეს მას, და ვითარცა იხილეს მარიამი, რამეთუ აღდგა ადრე-ადრე და განვიდა, განვიდეს იგინიცა, და მისდევდეს, ჰგონებდეს, ვითარმედ სამარედ მივალს ტირიდ მუნ.

32. ხოლო მარიამი ვითარცა მივიდა მუნ, სადა-იგი იყო იესუ, და იხილა იგი, შეურდა ფერჯთა მისთა და ჰრქუა: უფალო, თუმცა აქა ყოფილ იყავ, არამცა მოკულდა ძმაჲ იგი ჩემი.

33. იესუ ვითარცა იხილა იგი, რამეთუ ტიროდა, და რომელნი-იგი მის თანა ჰურიანი იყვნეს ტიროდეს, აღიძრა სულითა თჳსითა² ვითარცა განრისხებული

34. და თქუა: სადა დასდევით იგი? ჰრქუეს მას: უფალო, მოვედ და იხილეთ.

35. და ცრემლოოდა იესუ.

36. და იტყოდეს ჰურიანი იგი: იხილეთ, ვითარ სამე უყუარდა იგი!

37. რომელნიმე მათგანნი იტყოდეს:

1 ქრისტე D. 2 თქუა—D. 3 მოსლ არს D. 4 გიწეს D. 5 ადრე E. 6 სადა E. 7 მართა DE. 8 იყვნეს D. 9 ნუგეშინის-სცემდეს E. 10 მისდევდეს E. 11 იგი—D. 12 ხოლო ვითარცა იესუ D. 13 დასდევით E.

1 გიწეს C. 2 თჳსითა C.

DE

C

მემცა ეძლოა ამას, რომელმან აღუხილ-
ნა თუალნი ბრმასა, ყოფად რაჲსამე,
რაჲთამცა ესეცა არა მოკულა?

38. ხოლო იესუ კუალად, რეცა თუ
რისხვით თავსა შინა, მოვიდა საფლა-
ვად. ||ხოლო იყო ქუაბი, და ლოდი ზედა
ედეა მას.

39. ჰრქუა მათ იესუ: აღიღეთ ლოდი
ეგე. ჰრქუა მას დამან მის მკუდრისამან,
მართა: უფალო, ყროდის-და, რამეთუ
მეოთხე დღე¹ არს.

40. ჰრქუა მას იესუ: არა გარქუა შენ,
ვითარმედ: უკუეთუ გრწმენეს², იხილო
დიდებაჲ ღმრთისაჲ?

41. აღიღეს ლოდი იგი. ხოლო იესუ
აღიხილნა თუალნი თჳსნი ზეცად და
თქუა: მამაო, გმადლობ შენ, რამეთუ...

42.
... ისმინი ჩემი, არამედ ერისა ამისთჳს,
რომელი გარე მომადგს, ვთქუ, რაჲთა
ჰრწმენეს, რამეთუ შენ მომავლინი მე.

43. და ესე ვითარცა თქუა, ჳმითა
დიდითა ღალად-ყო: ლაზარე, გამოვედ
გარე³!

44. და გამოვიდა მკუდარი იგი, შე-
კრული ჳელითა და ფერჯითა და სახუე-
ველითა, და პირი მისი სუდარითა და-
ბურვილ იყო. ჰრქუა მათ იესუ: განჰჳსე-
ნით ეგე და უტევეთ ვილოდის.

45. მრავალთა ჰურიათაგანთა, რო-
მელნი მოსრულ იყვნეს მარიაშისა და
მართაჲსა, იხილეს რომელ-იგი ქმნა, და
ჰრწმენა მისი.

46. ხოლო რომელნიმე მათგანნი წარ-
ვიდეს ფარისეველთა და უთხრეს მათ,
რაჲ-იგი ქმნა იესუ.

47. და შეკრიბეს მღდელთ მოძღუარ-

ვერ-მემცა შეუძლო ამან, რომელმან აღუ-
ხილნა თუალნი¹ ბრმისანი მის, ყ(ო)ფად,
რაჲთამცა ესეცა არა მოკულა?

38. იესუ მერმე, განრისხებული გონე-
ბასა თჳსსა², მოვიდა სამარედ. იყო
ქუაბი ერთი და ლოდი ერთი და იდეა
მას ზედა.

39. და ჰრქუა მათ იესუ: აღიღეთ ლო-
დი ეგე. ჰრქუა მას მართა, დამან მის
მკუდრისამან: უფალო, აჲ ყროდის, რა-
მეთუ ოთხისა დღისაჲ არს.

40. ჰრქუა მას იესუ: არა გარქუა შენ:
გრწმენეს თუ, იხილო დიდებაჲ ღმრთი-
საჲ?

41. და ვითარცა აღიღეს ლოდი იგი,
და იესუ აღიხილნა თუალნი¹ თჳსნი ზე-
ცად და თქუა: მამაო, გმადლობ შენ,
რამეთუ ისმინე ჩემი.

42. და მე უწყოდე, რამეთუ ყოველსა
ქამსა ისმინი ჩემი, არამედ ერისა ამის-
თჳს, რომელი გარემო დგას, უყოფ, რაჲ-
თა ჰრწმენეს, რამეთუ შენ მომავლინი
მე.

43. ესე ვითარ თქუა, ჳმითა მალლი-
თა ღალატ-ყო და თქუა: ლაზარე, აღ-
დედ და გამოგულე!

44. და გამოვიდა მკუდარი იგი, კრუ-
ლი ფერჯით, ჳელით რეზითა, და პირი
მისი დახუეულ³ იყო სუდრითა. ჰრქუა
მათ იესუ: განჰჳსენით ეგე და აცადეთ
წარსლვად.

45. და მრავალნი ჰურიათა მათგანნი
რომელნი მოსრულ იყვნეს მარიაშეთა,
ვითარცა იხილეს, რაჲ-იგი ქმნა, ჰრწმე-
ნა მისი.

46. და რომელნიმე მათგანნი მივიდეს
ფარისეველთა მათ და უთხრეს მათ,
რაჲ-იგი ქმნა იესუ.

47. და შეკრიბეს მღდელთ მოძღუარნი

1 მეოთხე დღე D. 2 გრწმეს D. 3 გარე E.
1 თჳლნი C. 2 თჳსა C. 3 დახუეულ C.

DE

თა მათ და ფარისეველთა კრებული და იტყოდეს: რაჲმე ვყოთ, რამეთუ კაცი ესე მრავალთა სასწაულთა იქმს?

48. უკუეთუ დაუტევოთ იგი ესრეთ¹, ყოველთა ჰრწმენეს მისი, და მოვიდენ ჰრომნი და მიგვლონ ჩუენ ადგილიცა ჩუენი და ნათესავიცა.

49. ერთმან მათგანმან, კაიაფა², რომელი იყო მღდელთ მოძღუარი მის წელიწადისაჲ³, || ჰრქუა მათ: თქუენ არაჲ იცით არცა ერთ,

50. არცა განგიზრახავს, რამეთუ უმჯობეს არს ჩუენდა, რაჲთა ერთი კაცი მოკუდეს ერისათჳს, და არა ყოველი ნათესავი წარწყმდეს.

51. ესე თავით თჳსით არა თქუა, არამედ მღდელთ მოძღუარი იყო მის წელიწადისაჲ და წინაწარმეტყუელებით თქუა, რამეთუ ეგულებოდა იესუს მოსიკუდილ ნათესავისათჳს.

52. და არა ხოლო ნათესავისათჳს, არამედ რაჲთა შვილიცა⁴ ღმრთისანი განზნეულნი შეკრიბნეს ერთად.

53. მიერიოგან შეიზრახნეს ჰურიანი, რაჲთა მოკლან იგი.

54. ხოლო იესუ არღარა განცხადებულად ვიდოდა ჰურიათა შორის, არამედ წარვიდა მიერ სოფელსა, მახლობელად უდაბნოსა ქალაქსა, რომელსა ჰრქვან ეფრემ, და მუნ დაადგრა მოწაფეთა მისთა თანა.

55. იყო მახლობელ პასექი, დღესასწაული⁵ იგი ჰურიათაჲ, და აღვიდეს მრავალნი იერუსალმმდ სოფლებისაგან უწინარეს მის პასექისა, რომელსა ჰრქვან ენებაჲ, რაჲთა განიწმიდნენ თავნი თჳსნი.

56. ხოლო ჰურიანი იგი ეძიებდეს იესუს და იტყოდეს ურთიერთას, დგეს

C

და ფარისეველნი ჰურაკპარაკსა¹ და თქუეს: რაჲ ვყოთ, რამეთუ კაცი იგი მრავალთა სასწაულთა ჰყოფს?

48. უკუეთუ მიუშუათ ესრეთ, ყოველთა ჰრწმენეს იგი, და მოვიდენ ბერძენნი და აღკოცონ ნათესავი ჩუენი და ადგილი ესე.

49. ერთი ვინმე მათგანი, რომელსა სახელი ერქუა კაიაფა რომელი-იგი მღდელთ მოძღუარ იყო წელიწადისა მის, ჰრქუა მათ: თქუენ არაჲ იცით,

50. და არცა შე-რაჲ-გირაცხიეს, რამეთუ უმჯობეს არს ჩუენდა, კაცი თუ ერთი მოკუდეს ერისა ამის წილ, და ნუმცა ყოველი ესე ნათესავი წარწყმდების.

51. ხოლო ესე არა თავით თჳსით თქუა, არამედ მღდელთ მოძღუარ იყო წელიწადისა მის, წინაწარმეტყუელებით თქუა, რამეთუ მოსიკუდილ იყო იესუ ზედა ნათესავსა მას.

52. არა თუ ნათესავსა ამას ზედა, არამედ რაჲთა შვილი იგიცა განზნეულნი შეკრიბნეს ერთად.

53. და მიერ დღითგან ზრახვიდეს, ვითარმცა მოკლეს იგი.

54. და იესუ მიერიოგან არღარა ცხადად იქცეოდა შორის ჰურიათა მათ, არამედ წარვიდა მიერ ქუეყანასა ერთსა, რომელ მახლობელ იყო უდაბნოსა ქალაქსა ერთსა, რომელსა ერქუა ეფრაიმ, და მუნ იქცეოდა მოწაფითურთ.

55. და მახლობელ იყო ზატიკი იგი ჰურიათაჲ, და მრავალნი აღვიდეს წინაწარ ზატიკისა მის იერუსალმმდ, რაჲთა განიწმიდონ თავი თჳსი.

56. ეძიებდეს იესუს ხილვად და იტყოდეს ურთიერთას, რომელნი დგეს ტა-

1 ესრეთ D. 2 კაიაფა D. 3 წელიწადისა D. 4 შვილიცა D. 5 დღესასწაული E.

1 ჰურიაკპარაკსა C.

DF

C

რად ტაძარსა შინა: ვითარ ჰგონებთ თქვენ, არა-მე მოვიდესა დღესასწაულსა¹ ამას?

57. რამეთუ მიეცა მცნებაჲ მღღელთ მოძღუართა მათ და ფარისეველთა, რად-თა უკუეთუ ვინმე იცოდის, სადა არს, აუწყოს მათ და შეიპყრან იგი.

ძარსა მას შინა: ვითარ ჰგონებთ თქვენ, არა-მე მოვიდეს დღესასწაულსა ამას?

57. ამცნეს მღღელთ მოძღუართა მათ და ფარისეველთა, თუ ვინმე უწყოდის, სადა არს, გვთხარნ¹, რადთა შეიპყრან იგი.

12

1. ხოლო იესუ უწინარეს ექუსისა დღისა მის ვნებისა მოვიდა ბეთანიად, სადა იყო ლაზარე მომკუდარი, რომელი იგი აღადგინა იესუ მკუდრეთით.

2. დაღუშადეს მას მუნ სერი, და მართა² ჰმსახურებდა მას, და ლაზარე იყო ერთი³ მის თანა || შეინაწეთაგანი.

3. ხოლო მარიამ მოილო ლიტრაჲ ერთი ნელსაცხებელი ნარდისა⁴ სარწმუნოვსაჲ მრავლისა სასყიდლისაჲ და ჰსცხო⁵ ფერჯთა იესუსთა⁶ და თმითა თუსითა⁷ წარაჰკიცნა⁸ ფერჯნი მისნი, ხოლო სახლი იგი ყოველი აღიესო სულნელებითა⁹ მის ნელსაცხებლისაჲთა.

4. თქუა ვინმე ერთმან მოწაფეთა მისთაგანმან, იუდა სიმონისმან, ისკარიოტელმან, რომელსა გულს-ედვა მიცემაჲ მისი:

5. რადსათუხ ნელსაცხებელი ესე არა განიყიდა სამასის დრაჰკნის¹⁰ და მიეცა გლახაკთა?

6. ხოლო ესე მისთუხ თქუა, არა თუ გლახაკთაჲ¹¹ რადმე ზრუნვად ედვა მას, არამედ რამეთუ მპარაფი იყო და გუადრუკი იგი აქუნდა მას, და შთასადებელი იგი მას ჰკიდადენ.

7. და თქუა იესუ: უტევეთ¹² მაგას¹³, რადთა დღედ დასათლავად ჩემდა დამი-მარხოხ ეგე.

1. ხოლო იესუ წინა ექუსით დღით ზატიკისა მის მოვიდა ბეთანიად, სადა-იგი იყო ლაზარე მომკუდარი, რომელი-იგი აღადგინა მკუდრეთით.

2. და დაღუშადეს მუნ სერი, და ჰმსახურებდა მას მართა და ლაზარე, ერთი შეინაწეთაგანი მის თანა.

3. ხოლო მარიამ მოილო ლიტრაჲ ერთი ნელსაცხებელი ლარდიონი რჩეული მრავალ სასყიდლისაჲ, სცხო ფერჯთა იესუსთა და თმითა თუსითა წარაჰკიცნა ფერჯთა მისთა, და სახლი იგი აღიესო სურნელებითა მით ნელსაცხებლისაჲთა.

4. ჰრქუა ერთმან ვინმე მოწაფეთაგანმან, იუდა სკარიოტელმან, რომელსა ეგულემბოდა მიცემაჲ მისი:

5. რადსა არა ნელსაცხებელი ეგე განიყიდა სამასის დრაჰკნის და მიეცა გლახაკთა?

6. ესე თქუა, არა თუ გლახაკთაჲ რად გულს-ედვა² მას, არამედ რამეთუ მპარაფი იყო, და ვადრუკი³ იგი მის თანა იყო, და რად იგი შთაიდებოდა, მას აქუნ.

7. ჰრქუა იესუ: მიუტევე მაგას, რად-თა დღესა მას სამკუდროვსა შემოსისა ჩემისათუხ დაჰმარხოხ ეგე.

1 დღესასწაულსა D. 2 ნართაჲ E. 3 ერთი იყო D. 4 ნარდისა D. 5 სცხო E. 6 იესუსთა (იქსთა) D. 7 თუსითა—E. 8 წარაჰკიცნა E. წარაჰკიცნა D. 9 სურნელებითა D. 10 დრაჰკნის D. 11 გლახაკთა D. 12 მაგას ეგე E.

1 გუთხარნ C. 2 გულს ევა C (=გულს ედვა?). 3 ასეა.

DE

C

8. რამეთუ გლახკანი ოდესვე თქუენ-
თანა არიან, ხოლო მე არა მარადის
თქუენ თანა ვარ.

9. გულსკმა-ყო¹ ყოველმან ერმან ჰუ-
რიათამან², რამეთუ იესუ მუნ არს, და
მოვიდეს არა³ იესუსსთჳს⁴ ხოლო, არა-
მედ რადთა ლაზარეცა⁵ იხილონ, რომელ-
იგი აღადგინა მკუდრეთით.

10. ხოლო მღღელთ მოძღუართა მათ
ზრახვა-ყვეს, რადთა ლაზარეცა მოკლან.

11. რამეთუ მრავალნი ჰურიათავანნი
მოვიდოდეს და ჰრწმენა მათ იესუსსი.

12. ხელისაგან ერი იგი მრავალი
რომელი მოსრულ იყო დღესასწაულსა
მას, რამეთუ ესმა, ვითარმედ იესუ მო-
ვალს იერუსალმად,

13. და მოიღეს რტოვ და ნანაკის კულ-
თავან და განვიდეს მიგებებად მისა და
ლაღადებდეს და იტყოდეს: ჰსანან! კურ-
თხეულ არს მომავალი სახელითა უფ-
ლისადათა და მეუფე⁶ ისრაჲლისადა!

14. |და პოვა იესუ ვირი და დაჯდა
მას ზედა, ვითარცა წერილ არს⁷:

15. ნუ გეშინი⁸, ასულო სიონისაო!
აჰა ესერა მეუფე⁶ შენი მოვალს და ზე
ზის იგი კიცუსა ვირსა.

16. ესე არა იცოდეს მოწაფეთა მის-
თა პირველად, არამედ ოდესცა იდიდა
იესუ, მოეცენა, რამეთუ ესე წერილ იყო
მისთჳს, და ესე უყვეს მას.

17. და ერი იგი, რომელ იყო მის თა-
ნა, ეწამებოდეს მას, რამეთუ ლაზარეს
უწოდა საფლავით და აღადგინა იგი
მკუდრეთით.

18. ამისთჳსცა მიეგებოდა⁹ მას¹⁰ ერი
იგი, რამეთუ ესმინა¹¹, ვითარმედ ესე
სასწაული ქმნა.

19. ხოლო ფარისეველთა მათ ჰრქუეს

8. გლახკანი მარადის თქუენ თანა-
არიან, ხოლო მე მარადის არა თქუენ
თანა ვარ.

9. აგრძნა ერმან მრავალმან ჰური-
თავანმან, რამეთუ მუნ არს, მივიდეს
არა თუ იესუსსთჳს ხოლო, არამედ რად-
თა ლაზარეცა¹ იხილონ, რომელი-იგი
აღადგინა მკუდრეთით.

10. ზრახვა-ყვეს მღღელთ მოძღუართა
მათ, რადთამცა ლაზარეცა მოკლეს.

11. რამეთუ მის გამო მრავალნი ჰუ-
რიათა მათვანნი მივიდოდეს და ჰრწმენა.

12. ხელისაგან სიმრაველ¹ ერისადა მის
რომელ მოსრულ იყო დღესასწაულსა
მას, ვითარცა ესმა, რამეთუ იესუ მო-
ვალს იერუსალმად²,

13. აღიღეს რტოვები ფანაკისადა³ და
განვიდეს წინა-მიგებებად მისა, ლაღ-
ადებდეს და იტყოდეს: ჰსანან! კურთხეულ
არს მომავალი სახელითა უფლისადათა
და მეუფე⁶ ისრაჲლისადა!

14. და პოვა იესუ ვირი ერთი და და-
ჯდა მას ზედა, ვითარცა წერილ არს:

15. გიხაროდენ, ასულო სიონისაო! აჰა
მეუფე შენი მოვალს და ზე ზის კიცუსა
ვირსა.

16. და ესე არა ცნეს მოწაფეთა მის-
თა პირველ; ხოლო რაჟამს იდიდა იესუ,
მაშინ მოეცენეს, რამეთუ ესრე წერილ
იყო მის ზედა, და ესე უყვეს⁴ მას.

17. და ერი იგი ეწამებოდა, რომელ
იყო მის თანა, რაჟამს ლაზარეს უწოდა
სამარით და აღადგინა იგი მკუდრეთით.

18. ამისთჳს მიეგებოდა ერი იგი,
რამეთუ ესმინა, ვითარმედ ესევეთარი
სასწაული ექმნა მას.

19. ხოლო ფარისეველნი იგი იტყო-

1 გულსხმა-ყო E. 2 ჰურიათავანმან D. 3 არა თუთ E (= არა თუ?). 4 იწესთჳს D. 5 ლა-
ზარეცა I. 6 მეუფე D. 7 წერ არს E. 8 ნუ გეშინი E. 9 მიგებოდა E. 10 მას—D. 11 ესმა D.

1 ლაზარეცა + ხ¹ C. 2 იწმომდ C. 3 ასეა [=ფინიკისადა? „დანაკის კულ“] თან კონტამი-
ნაციის გამო?]. 4 უყვეს⁴ ისე დაწერილი, რომ უფრო „უფხეს“ იკითხება.

DF

C

მათ: ჰხედავთა, რამეთუ არას ირგებთ? აჰა ესერა¹ ყოველი სოფელი მივიდა შედგომად მისა.

20. იყენეს ვინმე წარმართნიცა აღმოსრულთა მათგანნი, რადეთა თაყუანის-ჰსცენ² დღესასწაულსა³ მას.

21. ესენი მოუტდეს ფილიპეს, რომელი იყო ბეთსაიდაათ გალილეაჲსაჲთ, ჰკითხვიდეს მას და ეტყოდეს: უფალო, გუნებავს იესუსი⁴ ხილვაჲ.

22. მოვიდა ფილიპე და ჰრქუა ანდრეას⁵; და მოვიდეს ანდრეა⁶ და ფილიპე და ჰრქუეს იესუს⁷.

23. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: მოიწია ჟამი, რადეთა იდიდოს ძეკაცისაჲ.

24. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: უკუეთუ არა მარტული იფქლისაჲ დაეზრდეს ქუეყანასა (და)⁸ მოკუდეს, იგი ხოლო ეგოს; უკუეთუ მოკუდეს, მრავალი ნაყოფი გამოიღოს.

25. რომელსა უყუარდეს თავი თჳსი, განუტეგოს იგი; და რომელსა ჰსძულდეს⁹ თავი თჳსი ამას სოფელსა, ცხორებად საუკუნოდ დაიმარხოს იგი.

26. უკუეთუ ვინმე მე მსახურებდეს, მე შემომიღვინ; და სადაცა მე ვიყო, მუნცა მსახური ჩემი იყოს. და უკუეთუ ვინმე მე მსახურებდეს, პატივ-სცეს მას || მამამან ჩემმან.

27. აწ სული ჩემი შეძრწუნებულ არს, და რაჲ¹⁰ ეთქუა? მამაო, მივსენ მე ამის ჟამისაგან. არამედ ამისთვის მოვედ ჟამსა ამას.

28. მამაო, აღიდე სახელი შენი. მოიწია მისა ჳამაჲ ზეცით: გადიდე და კუაღად გადიდო.

29. ხოლო ერი იგი, რომელი დგა და

დეს ურთიერთას: ხედავთ, რამეთუ არას ირგებთ? აჰა სოფელი ყოველი შეუდგეს მას.

20. იყენეს მუნ წარმართთაგანნიცა, რომელნი აღსრულ იყენეს თაყუანის-ცემად დღესასწაულსა მას.

21. იგინი მიუტდეს ფილიპეს, რომელი ბეთსაიდაათ გალილეელთაჲთ იყო, ევედრებოდეს მას და ეტყოდეს: უფალო, გუნებავს იესუს ხილვაჲ.

22. მოვიდა ფილიპე და უთხრა ანდრეას; ანდრეა და ფილიპე ჰრქუეს იესუს.

23. ხოლო იესუ მიუგო მათ და ჰრქუა: მოწიენულ არს ჟამი, რადეთა იდიდოს ძეკაცისაჲ.

24. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ: არა თუ მარტული იფქლისაჲ დაეზრდეს ქუეყანასა და მოკუდეს, იგი ხოლო ეგოს; უკუეთუ მოკუდეს, მრავალი ნაყოფი გამოიღოს.

25. რომელსა უყუარს თავი თჳსი, განუტეგოს იგი; და რომელსა სძულდეს თავი თჳსი სოფელსა ამას, ცხორებასა მას საუკუნესა დაიმკვდროს¹ იგი.

26. თუ ვინმე მე მსახურებს, მე ჳომდევინ; და სადა-იგი მე ვარ, მუნ მსახური იგი ჩემი იყოს. მე თუ ვინმე მსახუროს, პატივ-უყოს მას მამამან ჩემმან.

27. ხოლო. აწ სული ჩემი აღძრულ არს, და რაჲ ეთქუა? მამაო, განმარინე მე ჟამისა ამისაგან. არამედ ამისთვის მოვედ ჟამსა ამას.

28. მამაო, აღიდე სახელი შენი. მოვიდა ჳამაჲ ზეცით: გადიდე და მერმე გადიდო.

29. და ერი იგი რომელ დგა, ესმო-

1 ესერა— E. 2 თაყუანის-სცენ E. 3 დღესასწაულსა D. 4 იესუსი (იწესი) D. 5 ანდრეას D. 6 ანდრეა D. 7 იესუ D. 8 და—DE. 9 სძულდეს E. 10 რაჲ-მე D. 1 დაიმკვდროს C.

DE

C

ესმა, იტყოდეს, ვითარმედ: ქუხილი იყო; ხოლო სხუანი იტყოდეს: ანგელოზი ეტყოდა მას.

30. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: არა ჩემთვის იყო ჳმად ესე, არამედ თქუენთვის.

31. აწ საშჯელი არს სოფლისაჲ ამის, აწ მთავარი იგი ამის სოფლისაჲ გარდამოვარდეს ქუე.

32. და მე ოდეს აღვმალდე ქუეყანით, ყოველნი მოვიზიდნე¹ ჩემდა.

33. ხოლო ამას რაჲ იტყოდა, აუწყებდა, რომლითა სიკუდილითა ეგულებოდა სიკუდილი.

34. მიუგო მას ერმან მან: და ჩუენ გუასმიეს შჯულისაგან, ვითარმედ ქრისტე² უქუნისადმდე ეგოს. და შენ ვითარ იტყუ, ვითარმედ: ჯერ-არს ძისა კაცისაჲ აღმალღებაჲ?³

35. ჰრქუა მათ იესუ: მცირედ-ლა⁴ ჟამ ნათელი თქუენ თანა არს. ვიდოდეთ, ვიდრე ნათელი გაქუს⁵, რაჲთა არა ბნელი გეწიოს თქუენ: რომელი ვალნ ბნელსა, არა იცინ⁶, ვიდრე ვალნ.

36. ვიდრემდე ნათელი გაქუს⁷, გრწმენინ ნათლისაჲ, რაჲთა ძე⁸ ნათლის იყენეთ. ამას იტყოდა იესუ და წარვიდა და დაემალა მათგან.

37. და ესოდენნი სასწაულნი კმნნა წინაშე მათსა, და არა ჰრწმენა მისა მისართ.

38. რაჲთა სიტყუაჲ იგი ესაია წინაწარმეტყუელისაჲ აღესრულოს, რომელსა იტყუს: უფალო, ვის-მე ჰრწმენა სასმენელი ჩუენი? და მკლავი უფლისაჲ ვის გამოეცხადა?

39. ამისთვის ვერ ეძლო რწმუნებად, რამეთუ კულად თქუა ესაია:

და და იტყოდეს: ქუხილ არს; და სხუანი იტყოდეს: ანგელოზი ეტყუს მას.

30. მიუგო იესუ და თქუა: არა ჩემთვის მოვიდე ჳმად ესე, არამედ თქუენთვის.

31. აწ არს სასჯელი სოფლისაჲ, აწ მთავარი ამის სოფლისაჲ დაეცეს.

32. და მე მას ჟამსა აღვიმალლო ქუეყანით, ყოველი მოვიზიდო ჩემდა.

33. ამას ეტყოდა, მოასწავებდა, რომლითა სიკუდილითა მოსიკუდიდ იყო.

34. მიუგო მას ერმან მან: ჩუენ გუესმა¹ შჯულისაგან, ვითარმედ ქრისტე² უქუნისადმდე დგეს. და შენ ვითარ იტყუ. ვითარმედ: აღმალღებაჲ ჯერ-არს ძისა კაცისაჲ? ვინ არს იგი ძე კაცისაჲ?

35. ჰრქუა მათ იესუ: მცირედ ჟამ-ლა ნათელი თქუენ თანა³ არს. ვიდოდეთ, ვიდრე-ლა ნათელი თქუენ თანა არს, რაჲთა არა გეწიოს თქუენ ბნელი, რამეთუ რომელი ვალნ ბნელსა, არა უწყინ, ვიდრე ვალნ.

36. ვიდრე ნათელი თქუენ თანა³ არს, გრწმენინ ნათლისაჲ მის, რაჲთა ნაშობ ნათლის იყენეთ. ამას ეტყოდა იესუ და წარვიდა და მიეფარა მათგან.

37. და ესთენი სასწაული ეკმნა მათ წინაშე, და მათ არა ჰრწმენა მისი.

38. რაჲთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი ესაია წინაწარმეტყუელისაჲ, რომელს თქუა: უფალო, ვის-მე ჰრწმენა სასმენელთა ჩუენთაჲ? ანუ მკლავი უფლისაჲ ვის გამოეცხადა?

39. ამისთვის (არა)⁴ ჰრწმენა, რამეთუ მერმეცა თქუა ესაია,

1 მოვიმოვიზიდნე D (მაგრამ პირველი „მოვი“ თითქმის წაუშლიათ). 2 ქრისტე D.

3 ამალღებაჲ D. 4 მცირედ E. 5 გაქუს E. 6 იცის D. 7 გაქუს—E. 8 ძე DE.

1 გვესმა C. 2 ქმ C. 3 თქნთა C (ქარაგმა აკლია „თა“ ჯგუფს). 4 არა—C.

DE

C

40. დაუბრმეს თუალნი მათნი, დაუსულბეს გულნი მათნი, რადთა ვერ იხილონ თუალითა და არცა გულისცმა-ყონ¹ გულითა და მოიქცენ და მე განვეკურნენ იგინი.

41. || ესე თქუა ესაია, ოდეს იხილა დიდებამ მისი და იტყოდა მისთვის.

42. ხოლო მთავართაგანთაცა მრავალთა ჰრწმენა მისა მიმართ, არამედ ფარისეველთათვის ვერ აღიარეს, რადთა არა კრებულისაგან განასხნენ.

43. რამეთუ შეიყუარეს დიდებამ კაცთაჲ² უფროსს ვიდრე დიდებამ ღმრთისაჲ.

44. ხოლო იესუ ღალად-ყო და იქუა: რომელსა მე ვპრწმენე, არა მე ვპრწმენე, არამედ მომავლინებელი ჩემი.

45*. და რომელმან მიხილა მე, იხილა მომავლინებელი¹ ჩემი.

46. მე ნათელი სოფლად მოვივლინე, რადთა ყოველსა რომელსა ჰრწმენეს ჩემი, ბნელსა შინა არა დაადგრეს.

47. და რომელმან ისმინნეს სიტყუანი ჩემნი და (არა)⁶ დაიმაზხნეს, მე არა ესაჯო იგი, რამეთუ არა მოვედ დაშუად სოფლისა, არამედ რადთა ვაცხოვნო სოფელი.

48. ხოლო რომელმან შეურაცხ-მყოს მე და არა შეიწყნარნეს სიტყუანი ჩემნი⁶, აქუს მსაჯული თვისი: სიტყუასა რომელსა ვიტყოდე, მან საჯოს იგი უკუანაძს-კნელსა დღესა⁷.

49. რამეთუ მე თავით თვისით არა ვიტყოდე, არამედ რომელმან მომავლინა მე მამამან, მან მომცა მე მცნებამ, რამ ვთქუა და რასა ვიტყოდი.

50. და ვიცი, რამეთუ მცნებამ მისი ცხობრება საუკუნე⁸ არს. და რომელსა

40. ვითარმედ: დაუბრმნა თუალნი¹ მათნი და შეუსულიბნა გულნი მათნი, რადთა არა ხედვიდნენ თუალითა და გულისცმა-ყონ გულითა და მოიქცენ, და განვეკურნე იგინი.

41. ესე თქუა ესაია, რამეთუ იხილა დიდებამ მისი და იტყოდა მისთვის.

42. ხოლო მთავართა მათგანცა მრავალთა ჰრწმენა მისი, და ფარისეველთა მათგან ვერ გამოაცხადიან, რადთა არა განვარდენ ერისა მისგან.

43. რამეთუ შეიყუარეს დიდებამ კაცთაჲ უფროსს ვიდრე დიდებამ ღმრთისაჲ.

44. და იესუ ღალადებდა და იტყოდა: რომელსა ვრწმენე მე, არა მე ვპრწმენე, არამედ იგი, რომელმან მომავლინა მე.

45. და რომელმან მიხილოს მე, იხილოს მომავლინებელი იგი ჩემი.

46. მე ნათელი სოფლისაჲ მოვედ, რადთა ყოველსა რომელსა ვპრწმენე, ბნელსა შინა არა დაშთეს.

47. უკუეთუ ვინმე მისმინნეს სიტყუანი ჩემნი და არა დაიმაზხნეს, მე არა ესაჯი მას, რამეთუ არა მოვედ, ვითარმცა დაესაჯე სოფელი, არამედ რადთა ვიქსნე სოფელი.

48. რომელმან შეურაცხ-მყოს მე და არა შეიწყნარნეს სიტყუანი ჩემნი, არს, რომელმან საჯოს იგი: სიტყუასა მას, რომელსა ჰუეტყოდე, მან დასაჯოს იგი დღესა მას უკუანაძსკნელსა.

49. რამეთუ მე თავით ჩემით არას ვიტყოდე, მან მამცნო მე, რამ ვთქუა და რასა ვიტყოდი.

50. და უწყი, რამეთუ მცნებამ მისი ცხობრება არს საუკუნო². რომელსა უყუ-

1 გულისხმა-ყონ E. 2 კაცთა D. 3 დ'ხა E, დ'ბ D. 4 მომავლინებელ D. 5 არა]-DE.

6 ჩემი D. 7 დღესა D. 8 საუკუნე E. * ეს მუხლი მარტო D-ში მოიპოვება.

1 თვალნი C. 2 საუკუნო (!) C. (ო.ა.ს ადგილი დაზიანებულია).

DE

C

შე ვიტყვ, ვითარცა იგი მამამან მრქუა
შე, ეგრეთცა ვიტყვ.

არ მე, ვითარცა მამცნო მე მამამან¹,
ეგრე ვიტყვ².

13

1. და უწინარეს დღესასწაულისა¹ მის
პასექისასა², რომელ არს ვნებაჲ³, იცო-
და იესუ, რამეთუ მოიწია ჟამი მისი,
რადთა განვიდეს იგი⁴ ამიერ სოფლით
და მივიდეს მამისა, რამეთუ შეიყუარნა
თჳსნი იგი ამას სოფელსა და სრულიად
შეიყუარნა იგინი.

2. და ვითარცა სერობაჲ იგი იყო,
და ეშმაკი შესრულ იყო გულსა იუდაის-
სა, სიმონის ისკარიოტელისასა, რადთა
განჰსცეს⁵ იგი.

3. იცოდა იესუ, რამეთუ ყოველივე
მოჰსცა⁶ მას მამამან ჳელთა მისთა, და
რამეთუ ღმრთისაგან გამოვიდა და ღმრი-
სა მივალს.

4. აღდგა სერობისა მისგან⁷ და დად-
ვა || სამოსელი თჳსი და მოილო არდაგი
და მოირტყა იგი.

5. და მერმე მოილო წყალი და შთა-
ასხა საბანელსა მას და იწყო დაბანად
ფერჯთა მოწაფეთა მათ თჳსთა და წარ-
ჰვოცდა არდაგითა მით, რომელ⁸ ემოსა.

6. და მოვიდა სიმონ-პეტრესა. ჰრქუა
მას პეტრე: უფალო, შენ დამბანა ფერჯ-
თა ჩემთა?

7. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: რო-
მელსა-ესე მე ვიქმ, არა იცი აწ, ხოლო
ჰსცნა⁹ ამისა შემდგომად.

8. ჰრქუა მას პეტრე: არა დამბანე
ფერჯნი ჩემნი უკუნისადმდე. ჰრქუა მას
იესუ: უკუეთუ არა დაგბანე ფერჯნი
შენ¹⁰, არა გაქუნდეს ნაწილი ჩემ თანა.

9. ჰრქუა მას სიმონ-პეტრე: უფალო,

1. წინაძსწარ დღესასწაულსა მის ზა-
ტიკისასა უწყოდა იესუ, რამეთუ მოწე-
ნულ არს ჟამი მისი, რადთა იცეალოს
ამიერ სოფლით მამისა; შეიყუარნა თჳს-
ნი იგი, რომელ სოფელსა ამას არიან.
სრულიად შეიყუარნა იგინი.

2. და ვითარცა სერისა ჟამი იყო,
ეშმაკსა შთაგედო გულსა თჳსსა, რადთა
მისცეს იგი იუდა სიმონისმან, სკარიო-
ტელმან.

3. უწყოდა იესუ, რამეთუ ყოველი
მისცა მამამან ჳელთა მისთა, და რამეთუ
ღმრთისაგან გამოვიდა და ღმრთისა მი-
ვალს.

4. აღდგა სერისა მისგან და დადვა
სამოსელი თჳსი და აღილო მჩუარი ერ-
თი, მოირტყა.

5. და შემდგომად მოილო წყალი,
შთაასხა კონქსა და იწყო ბანად ფერჯ-
თა მათ მოწაფეთასა და წარჰვოცდა მჩუ-
რითა მით, რომელ მოერტყა.

6. მოვალს სიმონ-პეტრესა; და მან
ჰრქუა მას: უფალო, შენ დამბანია ფერჯ-
თა ჩემთა?

7. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: რასა-
ესე მე ვიქმ აწ, არა უწყი, ხოლო მერ-
მე უწყოდი.

8. ჰრქუა მას პეტრე: არა დამბანე
ფერჯნი ჩემნი უკუნისადმდე. მიუგო იესუ:
თუ არა დაგბანო, არა გაქუნდეს ჩემ
თანა ნაწილი.

9. ჰრქუა მას სიმონ-პეტრე: უფალო,

1 დღესასწაულისა D. 2 პასექისა E. 3 ვნებისა D. 4 იგი—E. 5 განსცეს E. 6 მოსცა E.
7 სერობისაგან D. 8 რომელი E. 9 სცნა E. 10 შენნი (შნი) D.

1 მამამა C. 2 ვიტყუ C.

DE

C

ნუ ხოლო ფერკნი ჩემნი, არამედ კელ-ნიცა და თავიცა ჩემი.

10. ჰრქუა მას იესუ: განბანილსა მას არა უკმს, გარნა ფერკნი ხოლო ბანად, რამეთუ არს იგი ყოვლად წმიდა, ხოლო თქუენ¹ წმიდა ხართ, არამედ არა ყოველნი.

11. რამეთუ იცოდა მიმცემელი მისი. ამისთჳს თქუა, ვითარმედ: არა ყოველნი წმიდა ხართ.

12. და ოდეს დაჰბანნა ფერკნი მათნი, მაშინ მოიღო სამოსელი თჳსი და ინაჯ-იდგა და მერმე ჰრქუა მათ: უწყითა, რაჲ-ესე ვჳე თქუენდა მიმართ?

13. თქუენ მხადით მე: მოძღუარო და უფალო, და კეთილად სთქუთ, რამეთუ მე ვარ.

14. უკუეთუ მე დაგბანე² ფერკნი თქუენნი, უფალმან და მოძღუარმან, და თქუენცა თანა-გაც ურთიერთას დაბანად ფერკთა.

15. რამეთუ სახს მიგეც თქუენ: ვითარცა-ესე მე გიჳე თქუენ, ეგრევე თქუენცა ჰყოფდით.

16. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: არა არს მონაჲ უფროჲს უფლისა³ თჳსისა, არცა მოციქული უფროჲს მომავლინებელისა⁴ თჳსისა.

17. უკუეთუ ესე იცოდით, ნეტარ ხართ, უკუეთუ ჰყოფდეთ მას.

18. არა თქუენ ყოველთათჳს ვიტყვ ამას, რამეთუ მე ვიცი, რომელნი გამოვირჩიენ, არამედ რაჲთა წერილნი || აღესრულნენ: რომელი ჰამდა პურსა ჩემ თანა, აღიღო ჩემ ზედა ბრკალი მისი.

19. ხოლო ამიერიტგან გეტყვ თქუენ ვიდრე ყოფადმდე, რაჲთა, რაჲამს იყოს, გარწმენეს, რამეთუ მე ვარ.

ნუ ხოლო ფერკნი ჩემნი, არამედ კელ-ნი და თავიცა.

10. ჰრქუა მას იესუ: ბანილსა მას არა უკმს ბანა, გარნა ფერკთა ხოლო ბანაჲ, რამეთუ ყოვლად¹ წმიდა არს, და თქუენ წმიდა ხართ, ხოლო არა ყოველნი.

11. რამეთუ უწყოდა, რომელი-იგი მიცემად ვიდოდა მას. ამისთჳს თქუა, ვითარმედ: არა ყოველნი წმიდა ხართ.

12. და მას ჟამსა დაჰბანნა ფერკნი მათნი, აღიღო სამოსელი თჳსი და მერმე ინაჯ-იდგა და ჰრქუა მათ: უწყით, რაჲ-ესე ვჳე თქუენდა მიმართ?

13. თქუენ მხადით მე მოძღუარით და უფლით, და კეთილად სთქუთ, რამეთუ ვარვე ეგრე.

14. უკუეთუ მე დაგბანე ფერკნი თქუენნი, რომელ-ესე უფალ და მოძღუარ ვარ, და თქუენცა თანა-გაც ურთიერთას დაბანად ფერკთაჲ.

15. რამეთუ სახე ერთ მიგეც თქუენ: ვითარცა-ესე თქუენდა მიმართ ვჳე, და თქუენცა ჰყოფდით.

16. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ: არა არს მონაჲ უფროჲს უფლისა თჳსისა, და არცა მოციქული უფროჲს მომავლინებელისა თჳსისა.

17. უკუეთუ სცნათ, უსანატრელეს იყვნეთ, თუ ჰყოფდეთ ამას.

18. არა თქუენ ყოველთათჳს ვიტყვ, რამეთუ მე ვიცი, რომელნი-ევე გამოვირჩიენ, არამედ რაჲთა აღესრულოს წერილი იგი, ვითარმედ: რომელი ჰამდა პურსა ჩემ თანა, მან დაასრულა ჩემ თანა ტყუვილი.

19. ამიერიტგან გეტყვ თქუენ, ვიდრე არლა ყოფილ არს, რაჲთა, რაჲამს იყოს, გარწმენეს, ვითარმედ მე ვარ.

1 თქუენი — E. 2 დაგბანე D. 3 უფლისასა (ო'ვსა) D. 4 მიმავლინებელისა D. 1 ყლ'დ C.

DE

C

20. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: უკუეთუ | ვინმე შეიწყნაროს, რომელი მე მივაგ-
ლინო, მან მე შემიწყნაროს¹; და რო-
მელმან მე შემიწყნაროს, შეიწყნაროს
მომავლინებელი ჩემი.

21. ესე თქუა იესუ და შეძრწუნდა | სულითა თვისითა და წამა და თქუა:
ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ ერთ-
მან თქუენგანმან მიმცეს მე.

22. იხედვიდეს ურთიერთას მოწაფე-
ნი და ვერ იცოდეს, ვისთვს იტყუადა.

23. და იყო ერთი მიყრდნობილ მო-
წაფეთა მისთაგანი წიაღთა თანა იესუსს-
თა², რომელ-იგი უყუარდა იესუსს.

24. წამ-უყვნა მას სიმონ-პეტრე, რად-
თა ჰკითხოს, ვინ არს, რომლისათვს
იტყვს?

25. მიეყრდნა იგი მკერდსა იესუსსსა³
და ჰრქუა⁴ მას: უფალო, ვინ არს?

26. მიუგო იესუ და ჰრქუა: რომელსა
მე დაუწო პური და მისცე⁵, იგი არს.
და დააწო პური და მისცა იუდას სი-
მონისსა, ისკარიოტელსა.

27. და შემდგომად მიღებისა იუდას-
სა პურისა მის, შევიდა მისა ეშმაკი. და
ჰრქუა მას იესუ: რომელი გეგულები
საქმედ⁶, ყავ აღრე⁷.

28. ესე არაეინ ცნა ინაჯით-მჯდომა-
რეთაგანმან იესუსს⁸ თანა, რადსათვს
ჰრქუა მას.

29. რამეთუ რომელნიმე ჰგონებდეს,
რამეთუ გუადრუცი იგი იუდას აქუნდა,
ვითარმედ ჰრქუა მას იესუ: იყიდე, რად
გკვმდეს⁹ დღესასწაულსა ამას, გინა თუ
გლახაკთა რად მიცემად.

30. ხოლო მან მიიღო პური იგი და
განვიდა მეყსეულად. და იყო ღამე¹⁰.

20. მართლიად მართალსა გეტყვ
თქუენ: რომელმან შეიწყნაროს, რომელი
მე წარვაგლინო, მე შემიწყნაროს; რომელ-
მან მე შემიწყნაროს, შეიწყნაროს მომა-
ვლინებელი ჩემი.

21. ესე ვითარცა თქუა იესუ, აღიძრა
სულითა თვისითა, წამა და თქუა: მართ-
ლიად მართალსა გეტყვ თქუენ, რამეთუ
ერთი თქუენგანი მიმცემს მე.

22. შეიხილნეს ურთიერთას მოწაფეთა
მისთა და შეზრუნდეს: ვისთვს-მე იტყვს?

23. და იყო ერთი მოწაფეთა¹ მისთა-
განი, რომელსა ინაჯ-ედგა იესუს თანა,
რომელი-იგი უყუარდა იესუსს.

24. თულ-უყვნა² მას სიმონ-პეტრე³,
რადთა ჰკითხოს, ვინ არს, რომლისათვს
იტყვს?

25. და იგი მიეყრდნა მკერდსა იესუს-
სა და ჰრქუა: უფალო, ვინ არს?

26. მიუგო იესუ და ჰრქუა: იგი არს,
რომელსა მე დავაწო⁴ შესასუმელი და
მისცე⁵. და დააწო შესასუმელი და მის-
ცა იუდას სკარიოტელსა.

27. და შემდგომად შესასუმელისა მის
მაშინ შევიდა ეშმაკი. და ჰრქუა მას
იესუ: აწ რად გეგულები საქმედ, იქმო-
დე აღრე.

28. და ესე არაეინ გულსკვამა-ყო მეი-
ნაჯეთა⁶ მისთაგანმან, რადსათვს ჰრქუა
მას.

29. რომელნიმე ჰგონებდეს, რამეთუ
გადრუცი იგი აქუნდა იუდას, და ჰრქუა
იესუ: გკვიდე, ნუ რად⁷ გკვმდეს დღესას-
წაულსა ამას, ანუ თუ გლახაკთა რად
მიცემად.

30. და ვითარცა მიიღო შესასუმელი
იგი, განვიდა გარე. და იყო ღამე.

1 შემიწყნაროს D. 2 იესუსთა (იწსთა) D. 3 იესუსა (იწსა) D. 4 თქუა D. 5 მისცემ D.
6 საქმე D. 7 აღრე E. 8 იესუს (იწს) D. 9 რად გკვმდეს— D. 10 ღამე D.

1 მოწაფეთა C. 2 თულ-უყვნა C. 3 სიმონ-პეტრე C. 4 დავაწო C. 5 მისცემ C. 6 მე-
ნაჯეთა C. 7 ნუ რად ნურად | რად

DE

C

31. და რაჟამს განვიდა იუდა, თქუა იესუ: აწ ილიდა ძმ კაცისაჲ¹, და ლმერ-თიკა ილიდა მის თანა.

32. და უკუეთუ ლმერთი ილიდა მის თანა, ლმერთმანცა აღიღოს იგი თავისა თვისისა თანა და მეყსეულად აღიღოს იგი.

33. შეილნო, მკირელ ჟამ თქუენ თა-ნი ვარ. || მეძიებდეთ მე და, ვითარცა ვარ-ქუ ჰურიათა, ვითარმედ: ვიღრე მე მივალ, თქუენ ვერ გელ-გეწიფების მოსლვად; და აწ² თქუენ გეტყვ.

34. მცნებასა ახალსა მიგცემ თქუენ, რაჟთა იყუარებოდით ურთიერთას, ვი-თარცა მე შეგიყუარენ თქუენ, რაჟთა თქუენცა იყუარებოდით ურთიერთას.

35. ამით ცნან ყოველთა, რამეთუ ჩემნი მოწაფენი ხარს, უკუეთუ იყუა-რებოდით ურთიერთას.

36. ჰრქუა მას სიმონ-პეტრე: უფალო, ვიღრე ხუალ? ჰრქუა მას იესუ: ვიღრე-იგი მე მივალ, შენ აწ ვერ ძალ-გიც მოსლვად, ხოლო მერმე მომდევდე მე³.

37. ჰრქუა მას პეტრე: უფალო, რაჟ-სა⁴ ვერ ძალ-მიც მიდევნებად შენდა? აწ სული ჩემი შენთჳს დაედვა.

38. მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: სული შენი ჩემთჳს დასდვაა?⁵ ამენ, ამენ გეტყვ შენ: არღარა ეყივნოს ქათამისა, ვიღრემ-დე უვარ-მყო მე სამ გზის.

31. და ვითარცა განვიდა, თქუა იესუ: აწ ილიდა ძმ კაცისაჲ, და ლმერთი ილი-და მის თანა.

32. და რამეთუ ილიდა მის თანა, და ლმერთმან აღიღოს იგი თავისა თანა და მყის აღიღოს იგი.

33. შეილნო ჩემნო, წუთერთ ჟამ თქუენ თანა ვარ. მეძიებდეთ მე და, ვი-თარცა ვარქუ მე ჰურიათა მათ: ვიღრე-იგი მივალ, თქუენ ვერ მოხვდეთ; და აწ თქუენ გეტყვ.

34. მცნებასა ახალსა მიგცემ თქუენ, რაჟთა იყუარობდეთ ურთიერთას, ვი-თარცა შეგიყუარენ მე თქუენ, რაჟთა თქუენცა იყუარობდეთ ურთიერთას.

35. ამით უწყოდინ ყოველთა, რამე-თუ ჩემნი მოწაფენი ხართ, უკუეთუ იყუა-რობდეთ ურთიერთას.

36. ჰრქუა მას სიმონ-პეტრე: უფალო, ვიღრე ხუალ? მიუგო იესუ: ვიღრე-იგი მე მივალ, შენ ვერ მომდევდე აწვე, ხო-ლო მერმე მომდევდე.

37. ჰრქუა მას პეტრე: უფალო, რაჟ-სა ვერ მიგდევდე? აწვე თავი ჩემი დაე-დვა შენ ზედა.

38. მიუგო იესუ: თავი შენი სამე და-სდვა ჩემ ზედა? მართლიად მართალსა გეტყუ შენ: არღა ქათამისა ეყივნოს, უვარ-მყო მე სამ გზის.

14

1. ნუ შეძრწუნდებიან გული თქუენი⁶, გრწმენინ ლმრთისაჲ და გრწმენინ ჩემდა მომართ⁷.

2. სახლსა მამისა ჩემისასა სავანე მრავალ არიან. უკუეთუ არა, გარქუმცა თქუენ: წარვიდე და განვიშხალო თქუენ ადგილი.

1. ნუ შეძრწუნდებიან გულნი თქუენ-ნი, არამედ გრწმენინ ლმერთი და ჩე-მი გრწმენინ.

2. სახლსა მამისა ჩემისასა² მრავალ სადგურ არს. უკუეთუ არა, გარქუმცა³ თქუენ, ვითარმედ: მივალ და განვიშხა-ლო თქუენ ადგილი.

1 კაცისა D. 2 აწ — D. 3 მე — D. 4 რაჟათჳს E. 5 დასდვა D. 6 შეძრწუნდებიან გულ-ნი თქუენნი E. 7 ჩედა მომართ D.

1 თავისა | თავისა C. 2 ჩემისა C. 3 უკუეთუ არა, გარქუმცა | უკუეთუმცა არა გარქუ C.

ორი უძველესი რედაქცია ოთხთავისა.

DE

3. და უკუეთუ მე წარვიდე და განვიგებოდალო თქუენ ადგილი, კულად მოვიდე და წარგიყვანნი თქუენ თავისა ჩემისა თანა, რაჲთა, სადაცა მე ვიყო, მუნცა თქუენ იყვნეთ.

4. და ვიდრე-იგი მივალ მე, იცით და გზადცა იგი იცით.

5. ჰრქუა მას თომა: უფალო, არა ვიცით, ვიდრე ხუალ¹, და ვითარ შემძლებელ ვართ გზისა მის ცნობად?

6. ჰრქუა მას იესუ: მე ვარ გზად და ქეშმარიტებაჲ და ცხოვრებაჲ, და არავინ მოვიდეს მამისა, გარნა ჩემ მიერ².

7. უკუეთუმცა მიცოდეთ მე, მამადცამცა ჩემი იცოდეთ. ამიერითგან იცით იგი და გიხილავს³ იგი.

8. ჰრქუა მას ფილიპე: უფალო, მიჩუენ ჩუენ მამად შენი, და კმა არს ჩუენდა.

9. ჰრქუა მას იესუ: ესოდენ || ჟამ თქუენ თანა ვარ, და არღარა⁴ მიცი მეა⁵, ფილიპე? რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად ჩემი, და შენ ვითარ მეტყვ მე: მიჩუენე ჩუენ მამად შენი⁶?

10. არა გრწამსა, რამეთუ მე მამისა თანა ვარ, და მამად ჩემ თანა? სიტყუათა, რომელთა გეტყვ თქუენ, თავით ჩემით არა გეტყვ, არამედ მამად ჩემი, რომელი ჩემ თანა არს, იგი იქმს საქმესა.

11. გრწამსა, რამეთუ მე მამისა თანა ვარ, და მამად ჩემ თანა არს? უკუეთუ არა, საქმეთა ამათგან გრწმენინ ჩემი.

12. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: რომელსა ჰრწმენეს ჩემი, საქმესა რომელსა მე ვიქმ, მანცა ქმნეს და უფროდსი-ლა ამისა⁷ ქმნეს, რამეთუ მე მამისა ჩემისა მივალ.

13. და რაჲ ითხოვოთ⁸ სახელითა ჩემ-

C

3. და თუ მივიდე, განვიგებოდალო თქუენ ადგილი და მერმე მოვიდე და წარგიყვანნი თქუენ ჩემ თანა, რაჲთა, სადა-იგი მე ვიყო, მუნცა თქუენ იყვნეთ.

4. და ვიდრე-იგი მივალ, უწყით და გზადცა იცით.

5. ჰრქუა მას თომა: უფალო, არა უწყით, ვიდრე-იგი მიხუალ¹, და ვითარმე გზად იგი უწყოდით?

6. ჰრქუა მას იესუ: მე ვარ გზად და ქეშმარიტებაჲ და ცხოვრებაჲ. ვერვინ მივიდეს მამისა, არა თუ ჩემ გამო,

7. და თუმცა მე მიცოდეთ, იცოდეთ-მცა მამადცა ჩემი, და ამიერითგან იცანთ და იხილეთ იგი.

8. ჰრქუა ფილიპე: უფალო, გვჩუენე² ჩუენ მამად, და კმა არს ჩუენდა.

9. ჰრქუა მას იესუ: ესთენ ჟამ თქუენ თანა ვარ, და არა მიცით მე, ფილიპე? რომელმან მიხილა მე, იხილა მამად, და შენ ვითარ იტყვ: გვჩუენე ჩუენ მამად?

10. არა გრწამს, რამეთუ მე მამისა თანა, და მამად ჩემ თანა არს? სიტყუათა³, რომელთა გეტყუ, არა თავით ჩემით გეტყვ, არამედ მამად, რომელი ჩემ თანა დამკვდრებულ არს, იგი იქმს საქმეთა.

11. გრწამს ჩემი, რამეთუ მე მამისა თანა, და⁴ მამად ჩემ თანა? უკუეთუ არა, საქმეთა მათ გამო თუ გრწმენინ ჩემი.

12. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ, რამეთუ რომელსა ვჰრწმენე მე, საქმეთა მათ, რომელთა მე ვიქმ, იგიცა იქმოდის და უდიდეს-ლა ამათსა იქმოდის, რამეთუ მე მამისა მივალ.

13. და რასა ითხოვდეთ⁵ სახელითა

1 მხუალ DE. 2 ჩემიერ D. 3 გიხილავს D. 4 არღა E. 5 მიცია მეა D. 6 შენი შენ J. 7 ამისი D. 8 ითხოვოთ D.

1 მიხუალ C. 2 გუჩუენე C. 3 სიტყუათა C. 4 და | და C. 5 ითხოვდეს C.

DE

C

მითა, იგი ვყო, რაჲთა იდიდოს მამაჲ ძისა თანა.

ჩემითა, ვყო იგი, რაჲთა იდიდოს მამაჲ ძისა თანა.

14.

14.

15. უკუეთუ გიყუარდე მე, მცნებანი ჩემნი დაიმარხნეთ¹.

15. უკუეთუ გიყუარდე მე, მცნებანი ჩემნი დაიმარხნით.

16. და მე² ვჰკითხო მამასა ჩემსა და სხუად³ ნუგეშინის-მცემელი მოგცეს თქუენ, | რაჲთა დაადგრეს თქუენ თანა უკუნისადმდე,

16. და მე ულოცვიდე მამასა და სხუად ნუგეშინის-მცემელი მოგცეს თქუენ, რაჲთა თქუენ თანა დაიმკდროს უკუნისადმდე,

17. სული იგი ჰეშმარიტებისად, რომელი სოფელსა ვერ ჰელ-წიფების მოღებად, რამეთუ არა ჰხედავს⁴ მას, არცა იცის იგი, ხოლო თქუენ იცით იგი, რამეთუ თქუენ თანა არს და თქუენ თანა იყოს.

17. სული იგი ჰეშმარიტებისად, რომელი სოფელმან ვერ შეიწყნაროს იგი, რამეთუ არა იხილოს და არცა იცნის იგი, ხოლო თქუენ იცანთ იგი, რამეთუ თქუენ თანა დამკვდრებულ არს და თქუენ თანა იყოს.

18. არა დაგიტყვენ თქუენ ობლად, შოვიდე თქუენდა.

18. არა დაგიტყვენ თქუენ ობლად, მოვალ თქუენდა.

19. და⁵ მცირედ-ლა, და სოფელი ესე არლარა მხედვიდეს მე, ხოლო თქუენ მხედვიდეთ მე, რამეთუ მე ცხოველ ვარ, და თქუენცა ცხოველ იყენეთ.

19. მცირედ-ლა ეამ, და სოფელი ესე არლარა მხედვიდეს მე, ხოლო თქუენ მხედვიდეთ, რამეთუ მე ცხოველ ვარ, და თქუენცა ცხოველ ყოფად ხართ.

20. მას ღღესა შინა ჰსცნათ⁶ თქუენ, რამეთუ მე მამისა ჩემისა თანა, და თქუენ ჩემ თანა, და მე თქუენ შორის.

20. მას ღღესა უწყოდით თქუენ, რამეთუ მე მამისა თანა, და თქუენ ჩემ თანა, და მე თქუენ თანა.

21. რომელსა აქუნდენ⁷ მცნებანი ჩემნი (და)⁸ დაიმარხნეს ივინი, იგი არს, რომელსა უყუარ მე. ხოლო რომელსა უყუარდე მე, საყუარელ იყოს მამისა ჩემისა მიერ, და მეცა შევიყუარო იგი და გამოუცხადო⁹ მას თავი ჩემი.

21. რომელსა აქუნდენ მცნებანი ჩემნი და¹ დაიმარხნეს ივინი, იგი არს, რომელსა უყუარ მე. და რომელსა უყუარდე² მე, საყუარელ იყოს იგი მამისა ჩემისა, და მე შევიყუარო იგი და გამოუცხადო მას თავი ჩემი.

22. ჰრქუა მას იუდა, არა ისკარიოტელმან: უფალო, რაჲ არს, რამეთუ ჩუენ¹⁰ გამოგვცხადებ თავსა შენსა და არა სოფელსა?

22. ჰრქუა მას იუდა, არა ისკარიოტელმან: უფალო, რაჲ არს, რამეთუ ჩუენდა გევლებების გამოცხადების და არა სოფელსა?

23. || მიუგო იესუ და ჰრქუა მას: უკუეთუ ვისმე უყუარდე მე, სიტყუანი ჩემნი დაიმარხნეს, და მამამანცა ჩემმან შეიყუა-

23. მიუგო იესუ და ჰრქუა: უკუეთუ ვისმე უყუარ მე, სიტყუად ჩემი დაიმარხოს, და მამამან ჩემმან შეიყუაროს იგი,

1 დაიმარხნეთ E. 2 მე]—E. 3 სხუა D. 4 ხედავს D. 5 და]—E. 6 სცნათ E 7 აქუნდეს D. 8 და]—DE. 9 გამოუცხადოს E. 10 ჩუენ]—E.

1 და და C. 2 უყუარდე C.

DE

C

როს იგი და მოვიდეს მისა, და მის თა-
ნა დავადგრეთ.

24. ხოლო რომელსა არა უყუარდე მე,
სიტყუანი ჩემნი არა დაიმარხნეს, და
სიტყუანი, რომელნი გესმიან, არა არიან
ჩემნი, არამედ მომავლინებელისა ჩემისა
ჰამისანი.

25. ამას გეტყოდე თქუენ, რამეთუ
ოქუენ თანა ვიყავ.

26. ხოლო ნუგეშინის-მცემელი იგი სუ-
ლი წმიდაა რომელი მოავლინოს მამა-
მან სახელითა ჩემითა, მან გასწავოს თქუ-
ენ ყოველი და მოგავსენოს თქუენ ყო-
ველი, რაოდენი¹ გარქუ თქუენ.

27. მშუდობასა დაგიტევებ თქუენ,
მშუდობასა ჩემსა მიგცემ თქუენ, არა
ვითარ სოფელმან მოჰჰცის², მე მიგცემ
თქუენ. ნუ შეძრწუნდებიან გული თქუე-
ნი, ნუცა ეშინინ³.

28. გესმა, რამეთუ გარქუ თქუენ: წარ-
ვალ და მოვიდე თქუენდა. უკუეთუმცა
გიყუარდი მე, გიხაროდამცა, რამეთუ
მივალ მამისა ჩემისა, რამეთუ მამაა ჩე-
მი უფროს ჩემსა არს.

29. და აწ გარქუ თქუენ, ვიდრე ყო-
ფადმდე, რაჲთა, რაჲმს იყოს, გრწმენეს.

30. არლარა მრავალსა გიტყოდი თქუენ
თანა, რამეთუ მოვალს მთავარი იგი ამის
სოფლისა და ჩემ თანა არარაჲ ჰოვოს.

31. არამედ⁴ რაჲთა ცნას სოფელმან,
რამეთუ მიყუარს მამა ჩემი, და ვითარ-
ცა მამცნო მე მამამან, ეგრეცა ვყო. აღ-
დეგით და წარვედით ამიერ.

და მისა მოვიდეთ და მის თანა¹ დავა-
დგრეთ.

24. და რომელსა არა უყუარდე მე,
სიტყუანი ჩემნი არა დაიმარხნეს, და
სიტყუა ჩემი, რომელი გესმის, არა არს
ჩემი, არამედ მამისაჲ, რომელმან მომავ-
ლინა მე.

25. ამას გეტყოდე თქუენ, ვიდრე-ესე
თქუენ თანა ვარ.

26. ხოლო ნუგეშინის-მცემელი იგი
სული წმიდაა რომელ მოგივლინოს მამა-
მამან² სახელითა ჩემითა, მან გასწავოს
თქუენ ყოველი და მოგავსენოს³ თქუენ.
ყოველი, რაოდენი გარქუ თქუენ.

27. მშუდობასა დაგიტევებ თქუენ,
მშუდობასა⁴ ჩემსა მიგცემ თქუენ, არა
ვითარმცა სოფელმან მიგცა, მიგცემ თქუ-
ენ. ნუ შეძრწუნდებიან გულნი თქუენნი,
და ნუცა დაჰმედგრდებით.

28. გესმა, რამეთუ გარქუ თქუენ, ვი-
თარმედ: მივალ და მოვალ თქუენდა.
უკუეთუმცა გიყუარდი მე, იხარეთ სამე-
მცა, ვითარმედ მე მამისა მივალ, რამე-
თუ მამა ჩემი უდიდეს არს ჩემსა.

29. და აწ გარქუ თქუენ, ვიდრე ყო-
ფადმდე⁵, რაჲთა, ოდეს იყოს, გრწმენეს.

30. არლარა მრავალსა გეტყოდი თქუ-
ენ; მოვალს მთავარი ამის სოფლისაჲ და
ჩემ თანა არაჲ მოვოს.

31. არამედ რაჲთა ცნას სოფელმან,
რამეთუ მიყუარს მამა ჩემი, და ვითარცა
მამცნო მე მამამან, ეგრე ვიქმ. აღდე-
გით, წარვიდეთ ამიერ.

15

1. მე ვარ ვენაჯი ჰეშმარიტი, და მა-
მა ჩემი⁵ მოქმედი არს.

1. მე ვარ ვენაჯი ჰეშმარიტი, და მა-
მა ჩემი მოქმედი არს.

1 რაოდენი E. 2 მოსცის E. 3 გეშინინ E. 4 არამედ| ამენ (აწ) D. 5 ჩემი—D.

1 მის თანა| მისა ნა C („ნა“ ჩამატებულია). 2 მამან C. 3 მოგავსენო C. 4 მშუდობასა C.
5 ყოფდმდე C. 6 მიყურს C.

DE

C

2. ყოველმან რტომან რომელმან არა გამოიღოს ნაყოფი ჩემ თანა¹, აღილოს იგი; და ყოველმან რომელმან მოიღოს ნაყოფი, განწმიდოს იგი, რადთა უმრავლესი ნაყოფი მოიღოს.

3. ხოლო თქუენ აწვე წმიდა ხართ სიტყვათა მით, რომელსა გეტყოდე თქუენ.

4. და დაადგერით ჩემ თანა, და მე თქუენ თანა, რამეთუ ვითარცა-იგი ნასხლევსა ვერ კელ-ეწიფების ნაყოფისა მოღებად თავით თვისით, || უკუეთუ არა ეგოს ვენაჟსა ზედა, ეგრევე არცა თქუენ, უკუეთუ არა დაადგრეთ ჩემ თანა.

5. მე ვარ ვენაჯი, და თქუენ რტონი. რომელი დაადგრეს ჩემ თანა, და მე მის თანა, ამან მოიღოს ნაყოფი მრავალი, რამეთუ თვნიერ ჩემსა არარაა ძალ-გიცყოფად არცა ერთ.

6. უკუეთუ ვინმე არა დაადგრეს ჩემ თანა, განვარდეს² გარე ვითარცა ნასხლევით და განჯმა, და შეკრიბონ იგი და ცეცხლსა დაასხან და დაიწუეს.

7. უკუეთუ დაადგრეთ ჩემ თანა, და სიტყუანი ჩემნი თქუენ თანა ეგნენ, რად განდეს, ითხოვეთ³, და გეყოს თქუენ.

8. ამით იღიდა მამად ჩემი, რადთა ნაყოფი მრავალი გამოიღოთ და იყვნეთ ჩემდა მოწაფე.

9. ვითარცა შემიყუარა მე მამამან, მეცა შეგიყუარენ თქუენ, დაადგერით სიყუარულსა ზედა ჩემსა.

10. უკუეთუ მცნებანი ჩემნი დაიმაჩნნეთ, ჰგავთ სიყუარულსა ზედა ჩემსა, ვითარცა მე⁴ მცნებანი მამისა ჩემისანი დავიმარხენ და ვჰგავი სიყუარულსა ზედა მისსა.

2. ყოველმან ვენაჯმან რომელ ჩემ თანა დაამკდრებულ¹ არს და არა გამოიღოს ნაყოფი, მოჰკუეთოს იგი; და ყოველმან რომელმან გამოიღოს ნაყოფი, განწმიდოს იგი და უფროასი ნაყოფი გამოიღოს.

3. თქუენ აწვე წმიდა ხართ სიტყვასა მისთჳს, რომელსა გეტყოდე თქუენ.

4. დაადგერით ჩემ თანა, და მე თქუენ თანა: ვითარცა ვენაჯმან ვერ გამოიღოს ნაყოფი თავით თვისით, არა თუ დამტკიცებულ არნ ძირსა ზედა, ეგრეცა თქუენ, არა თუ ჩემ თანა დამტკიცებულ იყენეთ².

5. მე ვარ ვენაჯი, და თქუენ რტონი. რომელი დამტკიცებულ იყოს ჩემ თანა, და მე მის თანა, მან გამოიღოს ნაყოფი ფრიად, რამეთუ თვნიერ ჩემსა ვერ შეუძლოთ ყოფად.

6. არა თუ ვინმე დაადგრა ჩემ თანა, განვარდა იგი გარე ვითარცა ვაზი, განჯმა, და შეკრიბონ იგი და ცეცხლთა დაასხან იგი, და დაიწუას.

7. უკუეთუ დაადგრეთ ჩემ თანა, და სიტყუანი ჩემნი თქუენ თანა დაადგრენ, რადცა გინდეს, ითხოვდით, და გეყოს თქუენ.

8. ამით იღიდა მამად ჩემი, რადთა ნაყოფი დიდი გამოიღოთ და იყვნეთ ჩემდა მოწაფე³.

9. ვითარცა შემიყუარა მე მამამან, და მე შეგიყუარენ თქუენ, მტკიცედ ეგვნით სიყუარულსა მას ჩემსა.

10. უკუეთუ დაიმაჩნნეთ მცნებანი ჩემნი, ეგნეთ სიყუარულსა ჩემსა, ვითარცა მე მცნებანი მამისა ჩემისანი დავიმარხენ და ვჰგავი⁴ სიყუარულსა მისსა.

1 ჩემ თანა ნაყოფი E. 2 განვარდა D. 3 და ითხოვეთ DE. 4 მე]—E.
 1 დამკდრებულ C. 2 იყუნეთ C. 3 მოწაფე C. 4 ვჰგავი (ბოლოციდური „ს“ გამოწვეულია ალბათ მომდევნო სიტყვის თავკიდურის გამო).

D.F.

C

11. ამას გეტყოდნო თქვენ, რადათა სიხარული ჩემი თქვენ თანა ეგოს, და სიხარული თქუენი საესებით¹ იყოს.

12. ესე არს მცნებაჲ ჩემი, რადათა იყუარობდეთ² ურთიერთას, ვითარცა მე შეგიყუარენ თქუენ.

13. უფროდსი ამისა სიყუარული არავის აქუს, ვითარმცა თავი თვისი დადვა მეგობართა თუსთა ზედა.

14. თქუენ მეგობარნი ჩემნი ხართ, უკუეთუ ჰყოფდეთ, რომელსა-ესე გამცნებ თქუენ.

15. არღარა გეტყვ თქუენ მონად, რამეთუ მონამან არა იცინ, რასა იქმნ უფალი მისი. ხოლო თქუენ გარკუ მეგობარ³, რამეთუ ყოველი, რაოდენი მესმა მამისა ჩემისაგან, გაუწყე თქუენ.

16. არა თქუენ გამოძირჩიეთ მე, არამედ მე გამოძირჩიენ თქუენ და დაგადგინენ თქუენ⁴, რადათა თქუენ წარხვდეთ და ნაყოფი გამოიღოთ, და ნაყოფი თქუენი ეგოს, || რადათა, რაჲ-იგი ჰსთხოვოთ⁵ მამისა ჩემსა სახელითა ჩემითა, მოგცეს თქუენ.

17. ამას გამცნებ თქუენ, რადათა იყუარობდეთ² ურთიერთას.

18. უკუეთუ სოფელი გძულობს თქუენ უწყოდეთ, რამეთუ პირველად მე მომიძულეს.

19. უკუეთუმცა სოფლისაგანნი იყევი-ნით⁶, სოფელიმცა თუსთა ჰყუარობდა; რამეთუ არა ხართ თქუენ სოფლისაგანნი, არამედ მე გამოძირჩიენ თქუენ სოფლისაგან, ამისთჳს ჰსძულთ⁷ თქუენ სოფელსა.

20. მოივსენეთ სიტყუაჲ იგი, რომელი გარკუ თქუენ: არა არს მონად უფროდსი უფლისა თუსისა. უკუეთუ მე მღევნეს, თქუენცა გღევნენ; უკუეთუ სიტყუანი

11. ამას გეტყოდნო თქუენ, რადათა სიხარული ჩემი გაქუნდეს, და სიხარული თქუენი აღივსოს.

12. ესე არს მცნებაჲ ჩემი, რადათა თქუენ იყუარობდეთ ურთიერთას, ვითარცა მე შეგიყუარენ თქუენ.

13. ხ³ უფროდს ამისა სიყუარული არავის აქუნ, ვითარმცა თავი თვისი დადვა მეგობართა ზედა თუსთა.

14. თქუენ მეგობარნი ჩემნი ხართ, უკუეთუ ჰყოფდეთ, რასა-ესე მე გამცნებ თქუენ.

15. არღარა გრკუა თქუენ მონა, რამეთუ მონამან არა უწყინ, რასა იქმნ უფალი თვისი, ხოლო თქუენ გიწოდენ მეგობრად, რამეთუ ყოველი, რაჲ მესმა მამისა ჩემისაგან, გარკუ თქუენ.

16. არა თუ თქუენ გამოძირჩიეთ მე, არამედ მე გამოძირჩიენ თქუენ ჳდა დაგხენ თქუენ, რადათა თქუენ წარხვდეთ და ნაყოფის გამომღებელ იყვნეთ, და ნაყოფი იგი თქუენი ეგენ; და რაჲ ითხოვოთ მამისა ჩემისაგან სახელითა ჩემითა, მოგცეს თქუენ.

17. ამას გამცნებ თქუენ, რადათა იყუარობდეთ¹ ურთიერთას.

18. უკუეთუ სოფელმან თქუენ მოგიძულოს, უწყოდეთ, რამეთუ პირველ მე მომიძულა.

19. უკუეთუმცა სოფლისა ამისგანნი იყევი-ნით, სოფელსა ამას თუსნიმცა უყუარდეს; ხოლო რამეთუ არა ხართ სოფლისაგანნი², არამედ მე გამოძირჩიენ სოფლისაგან, ამისთჳს სძულთ თქუენ სოფელსა.

20. მოივსენეთ სიტყუსაჲ მის³, რომელსა გეტყოდენ თქუენ, რამეთუ: არა არს მონად უფროდსი უფლისა თუსისა. უკუეთუ მე მღევნეს, თქუენცა გღევნენ;

1 საეს D. 2 იყუარობდით E. 3 მეგობრად E. 4 და დაგადგინენ თქ³ — E. 5 სთხოვთ E. 6 იყვენეთ D. 7 სძულთ E.

1 იყუარობდით C. 2 შემდეგ კიდევ ორი ასოა, თითქო „ნი“ C. 3 მისი C.

DE

C

ჩემნი დაიმარხნეს, თქუენნიცა დაიმარხნენ.

21. არამედ ესე გიყონ თქუენ სახელისა ჩემისათჳს, რამეთუ არა იციან მომავლინებელი ჩემი.

22. უკუეთუმცა არა მოვედ და ვეტყოდე მათ, ცოდვამცა არა აქუნდა; ხოლო აწ მიზეზი არა აქუს ცოდვათა მათთათჳს.

23. რომელსა მე ვჰძულდე¹, მამაცა ჩემი ჰსძულდეს².

24. უკუეთუმცა არა ექმნენ³ საქმენი მათ შორის, რომელნი სხუამან არავინ ქმნნა⁴, ცოდვამცა არა აქუნდა. ხოლო აწ მიხილესცა მე და მოცა-მიძულეს მეცა და მამაცა ჩემი.

25. არამედ⁵ რაფთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი, რომელი შჯულსა მათსა წერილ არს, რამეთუ: მომიძულეს მე ცუდად.

26. ხოლო რაჲამს მოვიდეს ნუგეშინის-მცემელი იგი, რომელი მოვავლინო თქუენდა მამისა ჩემისა მიერ, სული ქეშმარიტებისაჲ, რომელი მამისა ჩემისაგან გამოვალს, მან წამოს ჩემთჳს.

27. და თქუენცა მოწამე ხართ, რამეთუ დასაბამითგან ჩემ თანა ხართ.

უკუეთუ სიტყუაჲ ჩემი დაიმარხეს, თქუენიცა დაიმარხონ.

21. არამედ ესე ყოველი ყონ თქუენდა მიმართ სახელისა ჩემისათჳს, რამეთუ არა იციან იგი, რომელმან მომავლინა მე.

22. უკუეთუმცა მე არა მოსრულ ვიყავ და ვეტყოდე მათ, ბრალმცა¹ არა იყო მათდა; ხოლო აწ მიზეზ არა არს ცოდვათა მათთათჳს.

23. რომელსა მე ვსძულდე², მამაცა ჩემი სძულს.

24. უკუეთუმცა საქმენი იგი არა მექმნეს მათ შორის, რომელ სხუამან არავინ ქმნა, ბრალმცა არა იყო მათდა, ხოლო აწ მიხილეს და მომიძულეს³ მეცა და მამაცა ჩემი.

25. არამედ რაფთა აღესრულოს (სიტყუაჲ)⁴ იგი⁵, რომელ შჯულსა მათსა წერილ არს, ვითარმედ: მომიძულეს მე ცუდად.

26. ხოლო რაჲამს მოვიდეს ნუგეშინის-მცემელი იგი, რომელ მოვივლინო თქუენ მამისა მიერ, სული იგი ქეშმარიტებისაჲ, რომელ მამისაგან გამოვალს, მან წამოს ჩემთჳს.

27. და თქუენ მოწამე ხართ, რამეთუ დასაბამითგან ჩემ თანა ხართ.

16

1. ამას ეტყოდე თქუენ, რაფთა არა დაჰბრკოლდეთ.

2. კრებულისაგან განგასხნენ თქუენ. არამედ მოვალს ფამი, რაფთა ყოველმან რომელმან მოგწყვდნეს თქუენ, ჰგონებდეს, ვითარმედ მსხუერპლი შეწირა ღმრთისა.

1. ამას გეტყოდე, რაფთა არა დაჰბრკოლდეთ.

2. კრებულთ მათით განგჯადნენ⁵ თქუენ. არამედ მოვიდეს ფამი, რამეთუ ყოველი, რომელი მოგაკლვიდეს თქუენ, შეირაცხოს ვითარცა სამსახურებელი წინაშე ღმრთისა.

1 ვსძულდე E. 2 სძულდეს E. 3 ექმენ D. 4 რომელი... ქმნა D. 5 არამედ—E.

1 შემდეგ ჩამატებულია „ი“: ბრალიმცა C. 2 ვსძულდე C. 3 იხილეს და მოიძულეს C.

4 სიტყუაჲ გარკვევით არ იკითხება, რადგანაც რაღაც სხვა სიტყუაჲ გადასწორებული. 5 იგი|+ათ(?)ჴს C (უადგილოა). 6 განჯადნენ C.

DE

C

3. და ესე გიყონ, რამეთუ არა იცნეს¹ მამად ჩემი, არცა მე.

4. არამედ ამას გეტყოდე თქუენ, რადთა, რაჟამს მოიწიოს ჟამი იგი, მოივსენოთ მათი, რამეთუ მე გარკჳ თქუენ. ესე პირველითგან არა გარკჳ, რამეთუ თქუენ თანა ვიყავ.

5. ხოლო აწ მივალ მომავლინებელისა ჩემისა, და არავინ თქუენგანი მკითხავს მე: ვიდრე ხუალ?

6. არამედ ამას-ლა გეტყოდე თქუენ: მწუხარებამან აღავსნა გულნი თქუენნი.

7. არამედ მე ჰეშმარიტსა გეტყვ თქუენ: უმჯობეს არს თქუენდა, რადთა მე წარვიდე; უკუეთუ მე არა წარვიდე, ნუგეშინის-მცემელი იგი არა მოვიდეს თქუენდა; უკუეთუ მე წარვიდე, მოვავლინო იგი თქუენდა.

8. და მოვიდეს იგი და ამხილოს სოფელსა ცოდვისათჳს და სიმართლისა და სასჯელისა:

9. ცოდვისათჳს ესრჳთ², რამეთუ არა ჰრწმენა ჩემდა მომართ;

10. ხოლო სიმართლისათჳს, რამეთუ მამისა ჩემისა მივალ, და არღარა მხედვიდეთ მე;

11. ხოლო სასჯელისათჳს, რამეთუ მთავარი იგი ამის სოფლისაჲ დასჯილ არს.

12. ფრიად-ლა³ მაქუს სიტყუად თქუენდა მიმართ, არამედ არღა ძალ-გიტჯრთვად აწ.

13. ხოლო ოდეს მოვიდეს სული იგი ჰეშმარიტებისაჲ, გიძლოდის თქუენ ჰეშმარიტებასა ყოველსა, რამეთუ არა იტყოდის თავით თჳსით, არამედ რაოდენი⁴ რაჲ ესმეს, იტყოდის და მომავალი იგი გითხრას თქუენ.

3. და ამას გიყოფენ¹ თქუენ, რამეთუ არა იცნეს მამად, არცა მე.

4. ხოლო ამასცა გეტყოდე თქუენ, რადთა, რაჟამს მოვიდეს ჟამი, მოივსენოთ ესე, რამეთუ მე გა(რ)კჳ თქუენ. ესე დასაბამითგან არა გარკჳ თქუენ, რამეთუ თქუენ თანა ვიყავ.

5. ხოლო აწ მივალ მომავლინებელისა ჩემისა, და არავინ თქუენგანი მკითხავს მე, ვითარმედ: ვიდრე ხუალ?

6. ხოლო ამას-ლა გეტყოდე თქუენ: მწუხარებამან აღავსნა გულნი თქუენნი.

7. არამედ ჰეშმარიტებასა გეტყვ თქუენ: უმჯობეს არს თქუენდა, მე თუ მივიდე; უკუეთუ მე არა მივიდე, ნუგეშინის-მცემელი იგი არა მოვიდეს თქუენდა; უკუეთუ მივიდე, მოვივლინო იგი თქუენდა.

8. და იგი მოვიდეს და ამხილოს სოფელსა ცოდვათათჳს და სიმართლისათჳს და სასჯელისათჳს:

9. ცოდვათათჳს, რამეთუ არა ჰრწმენა ჩემი;

10. სიმართლისათჳს, რამეთუ მე მამისა ჩემისა მივალ, და არღარა მხედვიდეთ მე;

11. სასჯელისათჳს, რამეთუ მთავარი ამის სოფლისაჲ დასჯილ არს.

12. მერმეცა მრავალი მაქუს სიტყუად თქუენდა, ხოლო ვერ შეუძლოთ დატევად აწვე.

13. რაჟამს მოვიდეს სული იგი ჰეშმარიტებისაჲ, გიძლოდის თქუენ ყოველითა ჰეშმარიტებითა, რამეთუ არა თავით თჳსით რას იტყოდის, არამედ რაოდენი ესმეს², იტყოდის და მოსლვათაჲ მათ გითხრას თქუენ.

1 იცნან E. 2 ესრეთ D. 3 ფრიად|ფრიად-ლა E. 4 რადენი-რაჲ E.

1 გიყფენ C. 2 ან: ესმის (?) C.

DF

C

14. მან მე მადილოს, რამეთუ ჩემგან¹ მიიღოს და გითხრას თქვენ.

15. ყოველი, რაოდენი აქუს მამსა, ჩემი არს, და ამისთვის გარკუ თქვენ, რამეთუ: ჩემგან მიიღოს და გითხრას თქვენ.

16. მცირედ-ლა, და არლარა მხედვიდეთ მე; კულად მცირედ, და მიხილოთ მე.

17. თქუეს მოწაფეთა მისთა ურთიერთას: რად არს ესე, რომელსა მეტყუს ჩუენ: მცირედ, და არლარა მხედვიდეთ მე; და კულად მცირედ-ლა, და მიხილოთ მე, და მე მივალ მამისა ჩემისა?

18. და იტყოდეს: რად || არს მცირედ? არა ვიცით, რასა იტყუს.

19. გულისხმა-ყო¹ იესუ, რამეთუ უნდა კითხვის, და ჰრკუა მათ: ამისთვის გამოეძიებთ² ურთიერთას, რამეთუ ვთქუ: მცირედ-ლა, და არლარა მხედვიდეთ მე; და კულად მცირედ³, და მიხილოთ მე?

20. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ, რამეთუ ჰსტიროდით⁴ და ჰგოდებდეთ თქუენ, ხოლო სოფელსა უხაროდის, და თქუენ ჰსწუხდეთ⁵, ხოლო მწუხარებდა თქუენი სიხარულად გარდაიქცეს.

21. დედაკაცი რაჟამს შობნ, მწუხარე⁶ არნ, რამეთუ მოიწია ეამი მისი. ხოლო რაჟამს შვის ყრმად, არლარა მოივსენის⁷ კირი სიხარულითა მით, რამეთუ იშვა კაცი სოფელსა შინა.

22. ხოლო თქუენ აწ კირი გაქუს. და მერმე კულად გიხილნე თქუენ, და უხაროდის გულთა თქუენთა, და სიხარული თქუენი არავინ მიგიღოს თქუენგან.

14. მან მე მადილოს, რამეთუ ჩემისაგან¹ მიიღოს და გითხრას თქვენ.

15. რამეთუ ყოველივე, რად აქუს მამსა, ჩემი არს. ამისთვის გარკუ თქუენ, რამეთუ: ჩემისაგან მიიღოს და გითხრას თქვენ.

16. კინნ, და არლარა მიხილოთ მე; და მერმე მცირედ-ლა, და მიხილოთ მე, და მე მივალ მამისა ჩემისა.

17. იტყოდეს ვინმე მოწაფეთა მისთაგანნი ურთიერთას: რად არს ესე, რომელსა გუეტყუს² ჩუენ, ვითარმედ: მცირედ, და არა მიხილოთ მე; კინნ-ლა, და მიხილოთ მე, და მე მამისა მივალ?

18. და იტყოდეს: რად არს მცირედ-ლა იგი? არა უწყით, რასა იტყუს.

19. ცნა იესუ, რამეთუ უნდა მისა კითხვად, და ჰრკუა მათ: მაგისთვის რასა გამოეძიებთ ურთიერთას, რამეთუ გარკუ თქუენ, ვითარმედ: კინნ-ლა, და არლად მიხილოთ მე; და მერმე: მცირედ-ლა, და მიხილოთ მე?

20. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ, რამეთუ სტიროდით და ჰგოდებდეთ თქუენ, და სოფელსა უხაროდის, თქუენ ჰწუხდეთ, ხოლო მწუხარებდა თქუენი სიხარულად გექმნეს.

21. დედაკაცი რაჟამს შობნ, მწუხარება არნ მისა, რამეთუ მოწევენულ არნ ეამი მისი. ხოლო რაჟამს შვის ყრმად, არლარა მოივსენის მწუხარებდა იგი სიხარულისა მისთვის, რამეთუ იშვა კაცი სოფელსა.

22. და თქუენ აწ მწუხარე ხართ, ხოლო მერმე გიხილნე³ თქუენ, და უხაროდის გულთა თქუენთა, და სიხარული იგი თქუენი ვერვინ მიგიღოს თქუენგან.

1 გულისხმა-ყო E. 2 გამოიძიებთ D. 3 მცირედ-ლა D. 4 სტიროდით E. 5 სწუხდეთ E. 6 მწუხარება D. 7 მოეცენის D.

1 ჩემისაგან] უცლიათ ვასწორება: ამოუფხეკიათ „ა“, ნაწილობრივ „ს“-ც და იკითხება: „ჩემისგან“ (შტრ. ი 16, 15). 2 გუეტყუს C. 3 გიხილნე C.

DE

C

23. და მას ღღესა შინა მე არარაჲ მკითხოთ. ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: უყუეთუ რადმე | ჰსთხოვოთ¹ მამასა ჩემსა სახელითა ჩემითა, მოგცეს თქუენ.

24. აქამომდე არარაჲ გითხოვეს. ითხოვდით და მოილოთ, რადთა სიხარული თქუენი იყოს² საესებით.

25. ამას იგავით გეტყოდე თქუენ...

... არამედ განცხადებულად მამისა ჩემისათჳს გითხრა თქუენ.

26. მას ღღესა შინა სახელითა ჩემითა ითხოვოთ, და არა გეტყვ თქუენ, ვითარმედ: მე ვჰკითხო³ მამასა ჩემსა თქუენთჳს.

27. რამეთუ თვთ მამასა ჩემსა უყუართ თქუენ, რამეთუ თქუენ მე შემოიყუარეთ და გრწამ, რამეთუ მე⁴ ღმრთისაგან გამოვედ.

28. გამოვედ⁵ მამისაგან და მოვივლინე სოფლად და კუალად დაუტევებ სოფელსა და მივალ მამისა.

29. ჰრქუეს მას მოწაფეთა მისთა: აჰა ესერა აწ⁶ განცხადებულად იტყვ და იგავსა არცა ერთსა რას იტყვ.

30. და ზუენ აწ⁷ უწყით, რამეთუ ყოველი იცი და არა გიჯმს⁸, რადთა გკითხოს ვინმე. ამისგან ვიციით, რამეთუ ღმრთისაგან გამოხუედ.

31. მიუგო მათ იესუ და || ჰრქუა: აწ სამე გრწამს?

32. აჰა მოვალს ჟამი და მოწვეწულ არს, რადთა განიბნინეთ კაცად-კაცადი თჳსა ადგილდ⁹ და მე მარტომ დამიტევოთ¹⁰; და არა ვარ მე მარტომ, რამეთუ მამაჲ ჩემი ჩემ თანა არს.

33. ამას გეტყოდე თქუენ, რადთა ჩემ თანა მშვდობაჲ გაქუნდეს. სოფელსა

23. და მას ღღესა მე არა მკითხოვდით. მართლიად მართალსა გეტყვ თქუენ, რამეთუ რადცა ითხოვოთ მამისა ჩემისაგან სახელითა ჩემითა, მოგცეს თქუენ.

24. აქამომდე¹ არაჲ ითხოეთ სახელითა ჩემითა. ითხოეთ და მოილოთ, რადთა სიხარული თქუენი საესე იყოს.

25. ამას იგავით გეტყოდე თქუენ; მოვიდეს ჟამი, რაჟამს² არღარა იგავით გეტყოდი თქუენ, არამედ განცხადებულად მამისაჲ გითხრა თქუენ.

26. მას ღღესა ითხოვდით სახელითა ჩემითა, და არა გრქუა თქუენ, ვითარმედ: მე ვჰკითხო მამასა თქუენთჳს.

27. რამეთუ თვთ მამასა უყუართ თქუენ, რამეთუ თქუენ მე შემოიყუარეთ და გრწამენა, ვითარმედ მე ღმრთისაგან მოვედ.

28. გამოვედ მამისაგან და მოვედ სოფლად, მერმე დაუტევებ სოფელსა და მივალ მამისა.

29. ჰრქუეს მას მოწაფეთა მათ: აჰა აწ განცხადებულად იტყვ და იგავსა არცა ერთსა რას იტყვ.

30. აწ უწყით, რამეთუ იცი ყოველი და არა³ საწმარ არს, ვითარმცა ვინმე გკითხა რაჲ შენ. ამისთჳს გურწამს, რამეთუ ღმრთისაგან მოხუედ⁴.

31. მიუგო მათ იესუ და ჰრქუა: აწ გრწამს?

32. აჰა მოვიდენ ჟამნი და მოსრულ არს, რამეთუ განიბნინეთ თითოეულად ადგილდ თჳსა, და მე მარტომ დამიტევოთ; და არა ვარ მე მარტომ, რამეთუ მამაჲ ჩემ თანა არს.

33. ამას გეტყოდე თქუენ, რადთა ჩემ თანა მშვდობაჲ გაქუნდეს. სოფელსა ამას

1 ჰსთხოვოთ D, სთხოვოთ E. 2 იყვს D. 3 ჰკითხო D. 4 მე] —E. 5 გამოვედ] —D. 6 აწ] —D. 7 აწ აწ E. 8 გიჯმს D. 9 ადგილდ D. 10 დამიტევოთ D.

1 აქამოდენ C. 2 რა რაჟამს C. 3 არაჲ C. 4 მოხუედ C.

DE

C

ამას ჰირი გაქუს, არამედ ნუ გეშინინ, რამეთუ მე მიძლევის სოფელსა.

იწროებით იყვნეთ, არამედ ნუგეშინის-
ცემულ იყვნეთ, რამეთუ მე ესძლე სო-
ფელსა.

17

1. ამას იტყოდა იესუ და აღიხილნა თულნი თჳსნი ზეცად და თქუა: მამაო, შიიწია ეამი, აღიდე ძმ შენი, რადთა ძემანცა¹ შენმან² გადილოს შენ.

2. ვითარცა-ესე მოეც ამას კელმწიფებამ ყოველთა ჳორციელთად, რადთა ყოველი რომელი მოეც ამას, მიჰსცეს³ მათ ცხორებამ საუკუნოად.

3. და ესე არს ცხორებამ საუკუნოად, რადთა გიციოდინ შენ მხოლოდ ჳეშმარიტი ღმერთი და რომელი მოაელინე იესუ ჳრისტე⁴.

4. მე გადიდე⁵ შენ ჳუეყანასა ზედა და საჳმშ შენი⁶ აღვასრულე, რომელი მომეც მე, რადთა ვყო.

5. და აწ მაღიდე მე, მამაო, თავისა შენისა თანა ღიდებთა მით, რომელი მაჳუნდა მე წინაშე შენსა უწინარეს ყოფისა ჩემისა სოფელსა ამას.

6. გამოუცხადე სახელი შენი კაცთა, რომელნი მომცენ მე სოფლისა ამისგან; შენნი იყვნეს და მომცენ იგინი, და სიტყუად შენი დაუმარხავს.

7. აწ უცნობიეს, რამეთუ ყოველი, რომელი მომეც მე, მივეც მათ, შენგანნი არიან.

8. რამეთუ სიტყუანი შენნი, რომელნი მომცენ მე, მივსცენ მათ. და ამათ მიიხუნეს და ცნეს ჳეშმარიტად, რამეთუ შენგან გამოვედ, და ჳრწმენა, რამეთუ შენ მომავლინე მე.

9. მე მათთჳს გევედრებდი; არა თუ

1. ამას იტყოდა იესუ და აღიხილნა თულნი თჳსნი ზეცად და თქუა: მამაო, მოწვეულ არს ეამი, აღიდე ძმ შენი, რადთა ძემანცა შენმან გადილოს (შენ).

2. ვითარცა მიეც კელმწიფებამ¹ ყოველსა ზედა ჳორციელსა, რადთა ყოველი რომელი მიეც მას, მისცეს მათ ცხორებამ საუკუნე.

3. რადთა გიცნან შენ მხოლოდ ჳეშმარიტი ღმერთი და რომელი მოაელინე იესუ ჳრისტე².

4. მე შენ გადიდე ჳუეყანასა ზედა, საჳმშ აღვასრულე, რომელი მომეც მე, რადთა ვყო.

5. და აწ მაღიდე მე, მამაო, შენ თანა ღიდებთა მით, რომელ მაჳუნდა წინაღსწარ შესაჳმედმდე სოფლისა შენგან.

6. გამოუცხადე სახელი შენი კაცთა, რომელნი მომცენ მე სოფლისაგან; შენნი იყვნეს, და მე მომცენ იგინი, და სიტყუად შენი დაიმარხეს.

7. აწ უწყიან, რამეთუ ყოველი რაჲ მომეც, მე მივეც მათ...

8. ... და მათ შეიწყნარეს ჳეშმარიტად, ვითარმედ შენგან მოვედ, და ჳრწმენა, ვითარმედ შენ მომავლინე მე.

9. აწ მე მათთჳს გლოცავ, და არა

1 ძმანცა D. 2 შენ D. 3 მისცე E. 4 ჳრისტე D. 5 გადი D. 6 და საჳმშ შენი| საჳმშ მე D.
1 კელმწიფებამ C. 2 ჳტე C.

DE

C

სოფლისათჳს გჳიხზავ, არამედ მათოჳს, რომელნი მომცენ მე, რამეთუ შენნი არიან.

10. და ჩემი ყოველი შენი არს, და შენი ჩემი არს, და დიდებულ ვარ მე¹ მათ შორის.

11. და არღარა ვარ სოფელსა ამას, და ესენი სოფელსა შინა არიან, და მე შენდა მოვალ. მამაო წმიდაო, დაიცვენ ესენი || სახელითა შენითა, რომელნი მომცენ მე², რაჲთა იყვნენ ერთობით ვითარცა ჩუნენ.

12. ოდეს ვიყავ მათ თანა, მე ვჰსცევდ³ მათ სახელითა შენითა, რომელნი მომცენ მე, დავიცვენ და არავინ მათგანი წარწყმდა, გარნა ძმ იგი წარწყმედისაჲ, რაჲთა წერილი აღესრულოს.

13. ხოლო მე აწ შენდა მოვალ და ამას ვიტყვ სოფელსა შინა, რაჲთა აქუნდეს მათ სიხარული ჩემი სავსებით.

14. მე მივჰსცენ⁴ მათ სიტყუანი შინნი, და სოფელმან მოიძულნა იგინი, რამეთუ არა არიან სოფლისაგანნი, ვითარცა მე არა ვარ სოფლისა ამისგანი.

15. არა ვიტყვ, რაჲთა აღიხუნენ იგინი სოფლისაგან, არამედ რაჲთა დაიცვენ იგინი ბოროტისაგან.

16. სოფლისაგან არა არიან, ვითარცა მე სოფლისაგან⁵ არა ვარ.

17. წმიდა-ყვენ ესენი ჰეშმარიტებითა, რამეთუ სიტყუაჲ შენი ჰეშმარიტება არს.

18. ვითარცა მე მომავლინე სოფლად, მეცა წარვაველინებ მათ სოფლად.

19. და მათოჳს მე წმიდა-ვჰყოფ თავსა ჩემსა, რაჲთა იგინიცა იყვნენ წმიდა; ჰეშმარიტებითა⁶.

თუ სოფლისათჳს გლოცავ, არამედ ამათოჳს, რომელნი მომცენ მე, რამეთუ შენნი არიან.

10. და ჩემი ყოველი შენი არს, და შენი ჩემია, და დიდებულ ვარ მე მათ ზედა.

11. და მე არღარა ვარ სოფელსა, და ესენი სოფელსა არიან, და მე შენდა მივალ. მამაო წმიდა(ო), დაიცვენ ესენი სახელითა შენითა, რომლითა მომცენ მე, რაჲთა იყვნენ ერთ, ვითარცა ჩუნენ ერთ ვართ.

12. ვიდრე ვიყავ სოფელსა ამას, მე დავიცვენ იგინი სახელითა შენითა, რომლითა მომცენ მე, დავიცვენ იგინი¹, და არავინ მათგანი წარწყმდა, გარნა შვილი იგი წარსაწყმედელისაჲ, რაჲთა აღესრულოს წერილი იგი.

13. ხოლო აწ შენდა მივალ და ამას ვიტყვ² სოფელსა ამას, რაჲთა აქუნდეს სიხარული ჩემი სავსებით თავთა თჳსთა თანა.

14. მე მივეც მათ სიტყუაჲ შენი, და სოფელმან მოიძულნა იგინი, რამეთუ არა სოფლისა ამისგანნი არიან, ვითარცა მე არა სოფლისაგანი ვარ.

15. ხოლო არა ესრე გვედრებენ, ვითარცა აღიხუნეს სოფლისაგან, არამედ რაჲთა დაიცვენ ესენი ბოროტისაგან.

16. სოფლისა ამისგანნი არა არიან, ვითარცა მე არა სოფლისაგანი ვარ.

17. წმიდა-ყვენ ესენი ჰეშმარიტებითა, რამეთუ შენი სიტყუაჲ ჰეშმარიტება არს.

18. ვითარცა მე მომავლინე სოფლად, და მეცა წარვაველინენ იგინი სოფლად.

19. და მათ ზედა განვსწმედ თავსა ჩემსა, რაჲთა იყვნენ იგინიცა განწმედლილ ჰეშმარიტებითა.

1 მე]—D. 2 მენ D. 3 ვსცევდ E. 4 მივსცენ E. 5 სოფლისაგანი D. 6 ჰეშმარიტებით D.

1 იგი C. 2 ამის წინ „ჰ“ აზოშლილია.

DE

C

20. და არა ამისთვის ხოლო გკითხავ, არამედ ყოველათთვის, რომელთა ჰრწმენის სიტყვათა¹ მათითა ჩემდა მოჰართ.

21. რაჲთა ყოველნი ერთ იყვნენ ვითარცა შენ, მამაო, ჩემდა, და მე შენდამი, რაჲთა იგინიცა² ჩუენ შორის იყვნენ, რაჲთა სოფელსა ჰრწმენეს, რამეთუ შენ მომავლინე მე.

22. და დიდებაჲ, რომელი მომეც მე, მივეც მათ, რაჲთა იყვნენ ერთ, ვითარცა ჩუენ, მამაო, ერთ ვართ.

23. მე მათ შორის, და შენ ჩემ თანა, რაჲთა იყვნენ სრულ ერთობითა და რაჲთა უწყოდის სოფელმან, რამეთუ შენ მომავლინე მე და შეიყუარენ იგინი, ვითარცა შენ მე შემიყუარე³.

24. მამაო, რომელნი-ესე მომცენ მე, მნებავს, რაჲთა, სადაცა მე ვიყო, იგინიცა იყვნენ ჩემ თანა, რაჲთა ჰხედვიდნ დიდებასა ჩემსა, რომელი მომეც მე, რამეთუ შემიყუარე მე უწინარეს სოფლის დაბადებისა.

25. მამაო მართალო, და⁴ სოფელმან შენ არა გიცნა, ხოლო მე გიცან შენ, და მათცა ცნეს, რამეთუ შენ მომავლინე მე.

26. || და მე⁵ ვაუწყე მათ სახელი შენი და ვაუწყო, რაჲთა სიყუარული შენი, რომლითა შემიყუარე მე, მათ შორის იყოს, და მე მათ თანა.

20. და არა ამათთვის ხოლო გლოცავ, არამედ ყოველთა მორწმუნეთათვის სიტყვათა¹ მათითა ჩემდა მოჰართ,

21. რაჲთა ყოველნი ერთ იყვნენ, ვითარცა შენ, მამაჲ, (ჩემ თა)ნა, და მე შენ (თა)ნა, რაჲთა იგინიცა ჩუენ თანა იყვნენ², რაჲთა სოფელსაცა ჰრწმენეს, რამეთუ შენ მომავლინე მე.

22. და მე დიდებაჲ იგი, რომელი მომეც, მივსცე მათ, რაჲთა იყვნენ ერთ, ვითარცა ჩუენ ერთ ვართ.

23. მე მათდა, და შენ ჩემდა, რაჲთა იყვნენ იგინი სრულ ერთად, და ცნას სოფელმან, რამეთუ შენ მომავლინე მე, და მე შევიყუარენ იგინი, ვითარცა შენ (მე) შემიყუარე.

24. მამაო, რომელ-ესე³ მომცენ მე, მნებავს, რაჲთა, სადაცა მე ვიყო, იგინიცა ჩემ თანა იყვნენ, რაჲთა ხედვიდნ დიდებასა ჩემსა, რომელი მომეც მე, რამეთუ შევიყუარე მე წინავე სოფლისა შესაქმედმდე⁴.

25. მამაო მართალო, და სოფელმან შენ არა გიცნა, ხოლო მე გიცან შენ, და მათ მიცნეს მე, რამეთუ შენ მომავლინე მე.

26. და ვაცნობე მათ სახელი შენი, და ვაცნობო, რამეთუ სიყუარულითა მით რომლითა შემიყუარე მე, მათ თანა იყოს, და მეცა მათ თანა.

1. ესე თქუა იესუ და გამოვიდა მოწაფეთა მისთა⁵ თანა წიალ ჳევსა მას ნაძოვანსა, სადა-იგი იყო მტილი, რომელსა შევიდა თავადი და მოწაფენი მისნი.

1. ესე ვითარ თქუა იესუ. განვიდა მოწაფითურთ თვისით წიალ ჳევსა მას კედრონისასა, სადა-იგი იყო მტილი, რომელსა შევიდა თვთ და მოწაფენიცა⁵ მისნი.

1 სიტყვათა D. 2 იგიცა Ⴀ. 3 შემიყუარე მე E. 4 და]—E (მოსალოდნელი იყო: სოფელმანცა: *αυτῶν ἰσχυροῦ*). 5 მე]—E. 6 მის თანა D.

1 სიტყუთა C. 2 იყვნეს (?) C. 3 ასეა. 4 შესაქმედმდე C. 5 მოწაწაფენიცა C.

DE

C

2. იცოდა იუდაცა, მიმცემელმან მის-
მან, ადგილი იგი, რამეთუ მრავალ გზის
იესუ შესრულ იყო მუნ მოწაფეთა მის-
თა თანა.

3. ხოლო იუდა წარიყვანა ერი
მლდელთ მოძღუართაგან და თარისეველ-
თა მსახურნი და მოვიდა მუნ სანთლე-
ბითა და ლამპრებითა და საჭურველი-
თა.

4. ხოლო იესუ იცოდა ყოველივე იგი
მომავალი მის ზედა, გამოვიდა და ჰრქუა
მათ: ვის ეძიებთ?

5. მიუგეს და ჰრქუეს მას: იესუს ნა-
ზარეველსა. ჰრქუა მათ იესუ: მე ვარ.
დგა იუდაცა, მიმცემელი მისი, მათ თა-
ნა.

6. და ვითარცა ჰრქუა მათ, ვითარ-
მედ: მე ვარ, უკუნოცეს გარე¹ და და-
ჯცნეს ქუეყანასა.

7. და მერმე კულად ჰკითხა მათ:
ვის ეძიებთ? და მათ თქუეს: იესუს ნა-
ზარეველსა.

8. ჰრქუა მათ იესუ: გარქუ² თქვენ,
ვითარმედ: მე ვარ. უკეთეთ მე მიეძიებთ,
უტყვევნიტ ესენი წარვიდენ³.

9. რაჟთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი⁴,
რომელი ჰრქუა მათ იესუ: რომელნი მომ-
ცენ მე, არა წარავწყმიდე მათგანი არ-
ცა ერთი.

10. ხოლო სიმონ-პეტრეს აქუნდა მა-
ხული, აღმოიჭადა იგი და ჰსცა⁵ მონა-
სა⁶ მლდელთ მოძღურისასა და წარჰკუე-
თა ყური მისი მარჯუენმ⁷. ხოლო იყო
სახელი მონისაჲ მის მალქოს⁷.

11. ჰრქუა იესუ პეტრეს: დადევ მა-
ხული ქარქაშსა! სასუმელი, რომელი მო-
მცა მე⁸ მამამან, არა შევსუა?

2. იცოდა იუდაცა, მიმცემელმან მის-
მან, ადგილი იგი, რამეთუ მრავალ გზის
მისრულ იყო მუნ იესუ მოწაფითურთ
თჳსით.

3. და იუდა წარიყვანა მის თანა გუნ-
დი ერთი და მლდელთ მოძღუართა მათ
და თარისეველთაგანნი მსახურნი, მო-
ვალს მუნ ლამპრებითა და სანთლებითა
და მახულებითა.

4. ხოლო იესუ ვითარცა იხილა ყო-
ველი იგი მომავალი მისა¹, გამოვიდა და
ჰრქუა მათ: რასა² ეძიებთ?

5. მიუგეს მას: იესუს ნაზორეველსა.
ჰრქუა მათ იესუ: მე ვარ. დგა იუდაცა
მათ თანა, რომელი მისცემდა მას.

6. ვითარცა ჰრქუა მათ: მე ვარ, უკუ-
მართ ვილოდეს და დაეცნეს ქუეყანასა.

7. მერმე ჰკითხა მათ: ვის ეძიებთ?
და მათ ჰრქუეს³: იესუს ნაზორეველსა.

8. მიუგო მათ იესუ: გარქუ თქვენ,
ვითარმედ: მე ვარ. უკეთეთ მე მიეძიებთ,
აცადეთ მაგათ წარსლვად.

9. რაჟთა აღესრულოს სიტყუაჲ იგი,
რომელ თქუა, ვითარმედ: რომელნი
მომცენ მე, არავეინ წარავწყმიდო მათ-
განი.

10. ხოლო სიმონ-პეტრეს რამეთუ
აქუნდა მახული, აღმოიჭადა იგი და სცა
მლდელთ მოძღურისა მონასა და წარ-
ჰკუეთა ყური მარჯუენაჲ. და იყო სახე-
ლი მონისაჲ მის მალქოს.

11. ჰრქუა იესუ პეტრეს: მიაქციე მა-
ხული ეგე მუნვე ქარქაშსა თჳსსა! სასუ-
მელი იგი, რომელ მომეც, მამაო, არა
ესუა მე იგი?

1 გარმ E. 2 გარქუთ E. 3 წარედენ D. 4 იგი| —D. 5 სცა E. 6 მონასა მონასა D.
7 მალქოზ E. 8 მე| —D.

1 მისა] შემდეგ ჩამატებულია „ხ“ (ან: ს?), ასე რომ შეიძლება ასე წავიკითხოთ: მის ზა
(ან: მისსა?). 2 რაჟსა C. 3 ჰრქუს C.

DE

C

12. ხოლო კრებულმან მან¹ და ათასისათემან და მსახურთა ჭურითამან შეიპყრეს იესუ და შეკრეს იგი.

13. და მიიყვანეს იგი ანაჲსა² პირველად, რამეთუ იყო იგი სიმამრი კაიჲფაჲსი³, რომელი იყო მღღელთ⁴ მოძღუარი || მის წელიწადისაჲ.

14. ხოლო იყო კაიჲფა⁵, რომელმან აზრახა ჭურითა, ვითარმედ: უმჯობეს არს კაცისა ერთისა სიკუდილი⁶ ერთსათს.

15. ხოლო მიჰსდევდა⁷ იესუს სიმონ-პეტრე და სხუაჲ იგი მოწაფე⁸. ხოლო მოწაფე⁸ იგი ერთი მეცნიერი იყო მღღელთ მოძღურისაჲ და შევიდა იესუსჲს⁹ თანა ეზოსა მას მღღელთ მოძღურისაჲ.

16. ხოლო პეტრე დგა კართა თანა გარეშე¹⁰. განვიდა მოწაფე⁸ იგი სხუაჲ, რომელი იყო მეცნიერ მღღელთ მოძღურისა, და ჰრქუა მეკარესა მას დედაკაცსა და შეიყვანა პეტრე.

17. ჰრქუა მკვევალმან მან მეკარემან პეტრეს: ნუჟუჲ შენცა მოწაფეთაგანი ხარ ამის კაცისათაჲ? ხოლო პეტრე ჰრქუა: არა ვარ.

18. დგეს მონანი იგი და მსახურნი მღღელთ მოძღუართანი, ნაკურცხალი აღგზნა, რამეთუ ყინელი იყო¹¹, და ტფებოდეს. და იყო მათ თანა პეტრეცა, და და¹² ტფებოდა.

19. ხოლო მღღელთ მოძღუარმან მან¹³ ჰკითხა იესუს¹⁴ მოწაფეთა მისთათს და მოძღურებისა მისისათს.

20. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: მე განცხადებულად ვეტყოდე სოფელსა და მე მარადის ვასწავებდ შესაკრებელსა და ტაძარსა შინა, სადა ყოველნი ჰუ-

12. ხოლო გუნდმან მან და ათასისათემან მან და მსახურთა მათ ჭურითა შეიპყრეს იესუ და შეკრეს.

13. და მიიყვანეს იგი პირველ ანნაჲსა, და იგი იყო სიმამრი კაიჲფაჲსა¹, რომელი-იგი იყო მღღელთ მოძღუარ წელიწადისა მის.

14. ესე იგი კაიჲფა იყო, რომელმან აზრახა ჭურითა, ვითარმედ: უმჯობეს არს ერთისა კაცისა სიკუდილი ერთსა ამას ზედა.

15. შეუდგეს სიმონ-პეტრე და სხუაჲ იგი მოწაფე. და მოწაფე იგი, რამეთუ მეცნიერ იყო მღღელთ მოძღურისა მის, შევიდა იესუს თანა, შევიდა ეზოსა მას მღღელთ მოძღურისაჲ.

16. და პეტრე დგა გარეშე ბჭეთა მათ. გამოვიდა სხუაჲ იგი მოწაფე, რომელი-იგი იყო მეცნიერ მღღელთ მოძღურისა მის, და ჰრქუა ქალსა მას მეკარესა და შეიყვანა პეტრე.

17. ჰრქუა მეკარემან მან მკვევალმან პეტრეს: ნუთუ შენცა მის კაცისა მოწაფეთაგანი² ხარ? და მან ჰრქუა: არა.

18. დგეს მუნ მსახურნი იგი და მონანი, და ეგზნა, რამეთუ ყინელ იყო, და ჰიკუსოდეს. დგა მათ თანა პეტრეცა და ჰიკუსოდა.

19. და მღღელთ მოძღუარმან მან ჰკითხა იესუს მოწაფეთა მისთათს და მოძღურებისა მისისათს.

20. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: მე განცხადებულად ვეტყოდე სოფელსა, მე მარადის ვასწავებდ ერსა მას ტაძარსა მას შინა, სადა ყოველნი იგი ჭურითანი

1 მან] —D. 2 ანაჲს D. 3 კაიჲფაჲსი D. 4 მღღელთ D. 5 კაიჲფა D. 6 სიკუდრა D. 7 მის. დედა E. 8 მოწაფე D. 9 იესუს (იჯს) D. 10 გარეშე E. 11 ყინელ იყო D. 12 და] —D. 13 მან] —E-14 იესუს] —D.

1 ასეა. 2 მოწაფეთაგანი C. 3 მიუგო C.

DF

C

რინი შეკრბიან, ხოლო ფარულად არა-
რას ვეტყოდ.

21. რადას მკითხავ მე? ჰკითხე მათ,
რომელთა ესმოდა, რასა ვასწავებდ მათ.
აჰა ამათ იციან, რასა-იგი ვეტყოდე მათ.

22. და ვითარცა ესე თქუა მან, ერთ-
მან წინაშე მდგომელმან მსახურმან ჰსცა¹
ყურიმალსა იესუს და ჰრქუა: ესრცთ²
სიტყუას უგება მლდელო მოძღუარსა?

23. ჰრქუა მას იესუ: უკუეთუ ბოროტ-
სა ვიტყოდე, წამე ბოროტისათჳს; უკუე-
თუ კეთილსა, რადასათჳს მცემ მე?

24. და მიაველინა იგი ანა კრული კა-
იაფადას³, მლდელო მოძღურისა.

25. ხოლო სიმონ-პეტრე დგა და ტყე-
ბოდა. ჰრქუეს || მას მუნ მდგომარეთა
მათ: ნუუკუე⁴ შენცა მოწაფეთა მისთა-
განი ხარ? უვარ-ყო მან და თქუა: არა
ვარ.

26. ჰრქუა მას ერთმან მონათაგანმან
მლდელო მოძღურისამან—ნათესავი იყო
მისი⁵, რომელსა წარეკუეთა ყური—არა
მე გიხილეა მტილსა მას შინა მის თანა?

27. და მერმე კუალად უვარ-ყო
პეტრე. და მეყსეულად ქათამი ყივა.

28. და მოიყვანეს იესუ კაიაფაჲსით⁶
ტაძრად. და იყო განთიადი. და იგინი
არა შევიდეს ტაძრად, რადათა არა შეი-
გინენ, არამედ რადათა შეჰამონ პასექი⁷
იგი.

29. გამოვიდა პილატე⁸ მათა გარე⁹
და ჰრქუა მათ: რასა შესმენასა მოიღებთ
კაცსა ამას ზედა?

30. მიუგეს და ჰრქუეს მას: უკუეთუ-
მცა არა იყო¹⁰ ბოროტის მოქმედი, არა-
მცა მიგეცით შენ ეგე.

31. ჰრქუა მათ პილატე: მიიყვანეთ
თქუენ ეგე¹¹ და შჯულისაებრ თქუენისა

შეკრბიან, და დაფარულად არას ვი-
ტყოდ.

21. რადას მკითხავთ მე? ჰკითხეთ მათ,
რომელთა ესმა, რასა ვეტყოდე მათ. აჰა
მათ უწყიან, რადა ვარქუე მათ.

22. ვითარცა ესე რქუა¹ მათ, ერთ-
მან მსახურთაგანმან მუნ მდგომარემან
ჰსცა ლაწუსა იესუს და ჰრქუა: ესრე სი-
ტყუას უგებ მლდელო მოძღუარსა მაგას?

23. და იესუ ჰრქუა მას: ბოროტი თუ
რაამე ვთქუე, წამე ბოროტისა მისთჳს;
უკუეთუ კეთილი, რადასა მცემ მე?

24. და მიუძღუანა იგი კრული ანა
კაიაფას მლდელო მოძღურისა.

25. და სიმონ-პეტრე დგა მუნ და იკუ-
სოდა. ჰრქუეს მას: ნუთუ შენცა მოწა-
ფეთა მისთაგანი ხარ? მან უვარ-ყო და
თქუა: არა.

26. და ჰრქუა ერთმან ვინმე მლდელო
მოძღურისა მონამან—ნათესავი იყო მი-
სი, რომელსა წარჰკუეთა პეტრე ყური—
არა მე გიხილე მტილსა მას მის თანა?

27. მერმე უვარ-ყო პეტრე. და მუნ-
ქუესვე ქათამი ყივა ხოლო.

28. და მოჰყვანდა იესუ სახლით კადა-
ფაჲსით ტაძრად მსაჯულისა მის. და
იყო განთიად ოდენ. და იგინი არა შე-
ვიდეს ტაძარსა მას, რადათა არა შეიგინ-
ნენ, არამედ რადათა შეჰამონ ზატკი იგი.

29. გამოვიდა მათდა პილატეცა და
ჰრქუა: რას ძჳრის² საქმესა შესწამებთ
კაცსა მაგას?

30. მიუგეს და ჰრქუეს მას: არა თუ-
მცა ძჳრის მოქმედ იყო კაცი იგი, არა-
მცა მიგეცით იგი შენ.

31. ჰრქუა მათ პილატე: თქუენ მიი-
ყვანეთ ეგე და მსაგასად შჯულისა თქუე-

1 სცა E. 2 ესრეთ D. 3 კაიაფაჲსა D. 4 ნუუკუე D. 5 მისი იყო E. 6 კაიაფაჲსით D.
7 პასექე D. 8 პილატე D. 9 გარჲ E. 10 იყოს D. 11 ეგე თქუენ E.

1 თ. ითქო „რ“ გადაკეთებულა „თ“-საგან (თქუა). 2 ძჳრის C.

DE

C

განიკითხეთ. ჰრქუეს მას ჰურიათა მათ: ჩუენდა არაიისი | ჯერ-არს მოკლვად.

32. რაათა აღესრულოს სიტყუად იგი იესუსი¹, რომელ თქუა და აუწყა, რომლითა სიკუდილითა ეგულებოდა მოსიკუდილ.

33. შევიდა პილატე კულად² ტად-რად და შეზხადა მუნ იესუს და ჰრქუა მას: შენ ხარა მეუფე³ ჰურიათაჲ?

34. ჰრქუა მას იესუ: თავით თვისით შენ მაგას იტყვ, ანუ სხუათა გითხრეს ჩემოვს?

35. მიუგო მას პილატე და ჰრქუა: ნუუკუე მე ჰურიად ვარა? ნათესავთა შენთა და მლდელოთ მოძღუართა მომცეს მე შენ. რაჲ გიქმნიეს?

36. მიუგო მას იესუ და ჰრქუა: მეუფეებაჲ ჩემი არა არს ამის სოფლისაგან. უკუეთუმცა ამის სოფლისაგანი იყო მეუფეებაჲ ჩემი, მსახურნიცა ჩემნი ილუწიდეს ჩემოვს, რაათა არა მივეცი⁴ ჰურიათა. ხოლო აწ მეუფეებაჲ ჩემი არა არს ამიერ სოფლით.

37. ჰრქუა მას პილატე: უკუეთუ მეუფე⁵ ხარი შენა? || ჰრქუა მას იესუ: შენ იტყვ, ვითარმედ⁶ მეუფე³ ვარი მე. მე ამისთვს შობილ ვარ და ამისთვს მოვიელინე სოფლად, რაათა ვწამო კეშმარიტი. ყოველი რომელი იყოს კეშმარიტიისაგანი, ისმინოს წმისა ჩემისაჲ.

38. ჰრქუა მას პილატე: რაჲ არს კეშმარიტებაჲ? და ვითარცა ესე თქუა, კულად გამოვიდა ჰურიათა და ჰრქუა მათ: მე არცა ერთი ბრალი ვპოვე ამის თანა.

39. ხოლო არს ჩუეულეებაჲ თქუენი, რაათა ერთი მიგიტეგო თქუენ პასქასა ამას. გნებაესა, მიგიტიეო⁷ თქუენ მეუფე³ ჰურიათაჲ?

ინის დასაჯეთ. ჰრქუეს მას ჰურიათა მათ: ჩუენდა არა წეს-არს მოკლვად არაიისა.

32. რაათა აღესრულოს სიტყუად იგი იესუსი, რომელ თქუა მოსწავებით, რომლითა სიკუდილითა მოსიკუდილ იყო.

33. შევიდა მეორედ ტადართა მათ პილატე¹, მიუწოდა იესუს და ჰრქუა: შენ ხარ მეუფე იგი ჰურიათაჲ?

34. მიუგო იესუ: შენით თავით იტყვ, მაგას, ანუ სხუათა ვით გრქუეს შენ ჩემოვს?

35. ჰრქუა პილატე: ნუთუ მე ჰურიად ვარ? ნათესავთა შენთა და მლდელოთ მოძღუართა მომცეს შენ ჳელთა ჩემთა. რაჲ საქმე გიქმნიეს შენ?

36. მიუგო იესუ და ჰრქუა: ჩემი მეუფეებაჲ არა ამის სოფლისაგანი არს. უკუეთუმცა ამის სოფლისაგანი იყო მეუფეებაჲ ჩემი, მსახურნი იგიცა ჩემნი ჰბრძოდეს, რაათამცა არა მივეცი ჰურიათა. ხოლო აწ მეუფეებაჲ ჩემი არა ამის სოფლისაგანი არს.

37. ჰრქუა მას პილატე: უკუეთუ ვერე არს, მეუფე⁴ ხარ შენ? მიუგო იესუ: შენ სიტუ, ვითარმედ მეუფე³ ვარ. ხოლო მე ამისთვს ვიშვე და ამისთვსცა მოვედ სოფლად, რაათა ვწამო კეშმარიტებისათვს. ყოველი რომელი კეშმარიტებისაგან არს, ესმის წმისა ჩემისაჲ.

38. ჰრქუა მას პილატე: რაჲ არს კეშმარიტებაჲ? და ესე ვითარ თქუა, მერმე გამოვიდა გარე და ჰრქუა ჰურიათა მათ: მე არცა ერთსა რას ბრალსა ვპოვებ მაგის თანა.

39. ხოლო არს თქუენი ჩუეულეებაჲ, რაათა ერთი მიგიტეო თქუენ დღესასწაულსა ამას. ინებეთ, რაათა მიგიტეო თქუენ მეუფე³ იგი ჰურიათაჲ.

1 იესუსი (იქსი) D. 2 კულად] —E. 3 მეუფე D. 4 მივეცი DE. 5 ვითარმედ] რამეთუ D.

6 ვარ D. 7 მიგიტეო D.

1 პილატეს C. 2 პილატეს C. 3 მეუფეებაჲ C. 4 მეუფე C. 5 მეუფე C.

DE

C

40. ღალად-ყვეს ყოველთა და თქუეს: ნუ ეგე, არამედ ბარაბა¹. და იყო ბარაბა¹ ესე ავაზაკი.

40. ღალატ-ყვეს ყოველთავე და იტყოდეს: ნუ ეგე, არამედ ბარაბა¹. და ბარაბა² იგი იყო ავაზაკი.

19

1. მაშინ მიიყვანა³ პილატე იესუ და ტანჯა იგი.

2. და ერისაგანთა მათ შეთხზეს გვრგვნი³ ეკალთაგან და დაადგეს თავსა მისსა და სამოსელი ძოწეული შეჰმოსეს მას.

3. და მოვიდიან მისა და ეტყუედ⁴: გიხაროდენ, მეუფეო ჰურიათაო! და ჰსცემდეს⁵ მას ყურიმალსა⁶.

4. | გამოვიდა კულად პილატე⁷ გარე⁸ და ჰრქუა მათ: აჰა გამოვიყვანო იგი თქუენდა გარე⁸, რადთა ჰსცნათ⁹, რამეთუ მის თანა არცა ერთი ბრალი ვპოვე.

5. გამოვიდა იესუ გარე, და ედგა ეკლისა გვრგვნი¹⁰ და ძოწეული სამოსელი, და ჰრქუა მათ პილატე: აჰა კაცი იგი!

6. და ვითარცა იხილეს კაცი იგი მღდელთ მოძღუართა და მსახურთა, ღალად-ყვეს და იტყუეს: ჯუარს-აცუ, ჯუარს-აცუ ეგე! ჰრქუა მათ პილატე: მიიყვანეთ ეგე და ჯუარს-აცუთ, რამეთუ მე მაგის თანა ბრალსა არას ვპოვებ¹¹.

7. მიუგეს მას ჰურიათა და ჰრქუეს: ჩუენ შჯული გუაქუს, და შჯულისა ჩუენისაებრ თანა-აც სიკუდილი, რამეთუ თავი თვისი ძედ¹² ღმრთისა ყო.

8. ოდეს ესმნეს¹³ პილატეს¹⁴ სიტყუანი ესე, უფროჲს შეეშინა.

9. და შევიდა კულად და ჰრქუა იესუს: ვინაჲ ხარ შენ? ხოლო იესუ სიტყუაჲ არა მიუგო მას.

10. ჰრქუა მას პილატე: მე არას მე-

1. მას ეამსა მიიყვანა იესუ პილატე³ და გუემა იგი.

2. და ერისა კაცთა მათ ქმნეს გვრგვნი⁴ ეკალთაგან და დაადგეს თავსა მისსა და შეჰმოსეს მას ძოწეული.

3. და მოვიდიან მის წინაშე და ეტყუედ⁵: გიხაროდენ, მეუფეო ჰურიათაო! და ღაწუსა სცემდეს მას.

4. გამოვიდა მერმე პილატე⁷ და ჰრქუა მათ: აჰა გამოგუარო იგი გარე, რადთა გულსენმა-ჰყოთ, რამეთუ მე ბრალსა მის თანა არას ვპოვებ.

5. გამოვიდა იესუ, და ედგა გვრგვნი¹⁰ ეკლისაჲ და ემოსა სამოსელი ძოწეული. ჰრქუა პილატე: აჰა კაცი იგი!

6. ვითარცა იხილეს იგი მღდელთ მოძღუართა მათ და მსახურთა, ღალატ-ყვეს და იტყოდეს: ჯუარს-აცუთ, ჯუარს-აცუთ ეგე! ჰრქუა პილატე⁷: მიიყვანეთ მაგის თანა ბრალსა⁷ არას ვპოვებ.

7. მიუგეს მას ჰურიათა მათ: ჩუენ შჯული გუაქუს, და მსგავსად შჯულისა ჩუენისა თანა-აც მაგას სიკუდილი, რამეთუ თავი თვისი ძე ღმრთის ყო.

8. ვითარცა ესმა სიტყუაჲ ესე პილატეს, უფროჲს შეეშინა.

9. შევიდა მუნვე ტაძართა მათ და ჰრქუა იესუს: ვინაჲ ხარ? ხოლო იესუ არაჲ მიუგო.

10. ჰრქუა პილატე: არას მომიგებ მე?

1 ბარაბა DE. 2 შეიყვანა D. 3 გვრგვნი D. 4 ეტყუედ D. 5 სცემდეს E. 6 ყურმალსა D. 7 პილატე E, პიტე D. 8 გარე E. 9 სცნათ E. 10 გვრგვნი D, იგი გვრგვნი E. 11 ვპოვებ D. 12 ძედ D. 13 ესმეს E. 14 პალატეს E.

1 ბარაბა C. 2 ბარაბა C. 3 პილატე C. 4 გვრგვნი C. 5 მეუფეო C. 6 ეგე C. 7 ბრალ C.

DE

C

ტყვა? არა იცია, || რამეთუ ჯელმწიფე-
ბამ მაქუს ჯუარ-აცუმაღ შენდა და ჯელ-
მწიფეებამა მაქუს¹ განტევებად შენდა?

11. ჰრქუა მას იესუ: არა გაქუს ჯელ-
მწიფეებამ ჩემი არცა ერთ, უკუეთუმცა
(არა)² იყო შენდა მოცემულ ზეგარდამო.
ამისთჳს მიმცემელსა მას ჩემსა შენდა
უღიდესი ცოდვამ აქუს.

12. ამის გამო უნდა პილატეს განტე-
ვებამ მისი, ხოლო ჰურიანი ლალადებ-
დეს და იტყოდეს: უკუეთუ ესე განუტე-
ვო, არა ხარ მოყუარე კეისრისამ, რა-
მეთუ ყოველი, რომელი მეუფედ იტყუნ
თავსა თჳსსა, სიტყუას უგებნ კეისარსა.

13. ხოლო პილატეს რამ ესმეს სი-
ტყუანი ესე, გამოიყვანა იესუ გარე³ და
დაჯდა იგი საყდართა ზედა, ადგილსა
მას, რომელსა ჰრქვან ქვაფენილ, ხოლო
ებრაელეზრ კაპპათა.

14. და იყო პარასკევი, პასქამ; ჟამი
იყო ვითარ მეექუს⁴. და ჰრქუა ჰურიანი-
თა მათ: აჰა მეუფე⁵ თქუენი!

15. ხოლო იგინი ლალადებდეს | და
იტყოდეს: ალილე ეგე და ჯუარს-აცუ⁶!
ჰრქუა მათ პილატე: მეუფე⁵ თქუენი მე⁷
ჯუარს-აცუამა? მიუგეს მღდელთ მო-
ძღუართა მათ და ჰრქუეს: არა გკვის
ჩუენ მეუფე⁵ გარნა კეისარი.

16. მაშინ მიჰსცა⁸ იგი მათ, რამათა
ჯუარს-აცუან⁹. ხოლო მათ მიჰსცა⁷ იე-
სუ, და წარიყვანეს.

17. და ეციდა მას თვთ ჯუარი თჳსი,
და განვიდა ადგილსა მას თხემისასა,
რომელსა ჰრქვან ებრაელეზრ გოლგო-
თა,

18. სადა-იგი ჯუარს-აცუეს, და მის

არა უწყი, რამეთუ ფლობა მაქუს ჯუარს-
ცუმაღ შენი და ჯელ-მეწიფეების¹ გან-
ტევებამა შენი?

11. მიუგო იესუ: არამცა გაქუნდა
ჯელმწიფეებამ ჩემ ზედა არცა ერთ, არა
თუმცა მოცემულ იყო შენდა ზეგარდა-
მო. ამისთჳს რომელმან მიმცა მე შენ,
უფროდსი ბრალი აქუს.

12. ამისთჳს უნდა პილატეს განტევე-
ბამ მისი, და ჰურიანი იგი ლალადებდეს
და იტყოდეს: ეგე თუ განუტევეო, არა
მიყუარ ხარ კეისრისა: ყოველი, რომე-
ლი მეუფედ გამოაჩინებნ თავსა თჳსსა,
მვდომ არნ იგი კეისრისა.

13. ხოლო პილატეს ვითარცა ესმა
სიტყუამ ესე, გამოჰჯუარა იესუ გარე²
და დაჯდა საყდარსა მას ზედა, ადგილ-
სა მას, რომელსა ერქუმის ქვაფენილ,
რომელ არს ებრაელეზრ კაპპათა.

14. და იყო პარასკევი ზატიკისამ მის;
და იყო ვითარ ექუს ჟამ ოდენ. და ჰრქუა
ჰურიანთა მათ: აჰა მეუფე⁵ თქუენი-
და!

15. და იგინი ლალადებდეს: ალილე,
ალილე³ და ჯუარს-აცუ⁴! ჰრქუამათ პი-
ლატე⁵: მეუფე⁵ ეგე თქუენი მე⁷ ჯუარს-
აცუამა? მიუგეს მღდელთ მოძღუართა
მათ და ჰრქუეს: არა გკვის⁷ ჩუენ მეუ-
ფე⁵ გარნა კეისარი.

16. მაშინ მისცა იგი ჯელთა მათთა,
რამათა ჯუარს-აცუას. და მათ წარიყვან-
ნეს იგი.

17. და მიჰყვანდა, და ეციდა მას თჳსი
იგი ჯუარი, და აღვიდოდა ადგილსა
მას, რომელსა ჰრქვან⁸ თხემი, რომელსა
ერქუმის ებრაელეზრ გოლგოთა⁹,

18. სადა ჯუარს-აცუეს იგი, და მის

1 მაქუს E. 2 არა] — DE. 3 გარძ D. 4 მეექუსე D. 5 მეუფე D. 6 რსჯარს-აცუ D. 7 მე] — E.
8 მისცა E. 9 ჯუარს-აცუას D.

1 ჯელმწიფეების C. 2 გარძ C. 3 ალილე C. 4 ჯუარს-აცუ C. 5 პილიტ C. 6 ჯუარს-ვა-
ცუა C. 7 გუგის C. 8 ჰრქვან C. 9 გოლგოთა C.

DE

C

თანა სხუანი ორნი იმიერ და ამიერ და შორის იესუ.

19. და დაწერა ფიცარი პილატე და დაჰსდვა¹ ჯუარსა მას ზედა. და იყო წერილი ესრე²: იესუ ნაზარეველი, მეუფე³ ჰურიათაჲ.

20. ესე ფიცარი მრავალთა აღმოიკითხეს ჰურიათა, რამეთუ მახლობელ იყო ადგილი იგი ქალაქსა, სადა-იგი ჯუარს-აკუეს იესუ. და იყო წერილი ებრაელებრ, პრომაველებრ⁴ და ბერძლ.

21. ეტყოდეს პილატეს მღდელთ მოძღუქარნი ჰურიათანი: ნუ დასწერ მეუფედ ჰურიათა, არამედ მან თქუა: მეუფე⁵ ვარ ჰურიათაჲ.

22. ჰრქუა მათ პილატე⁶: რომელი დაეწერე, დაეწერე.

23. ხოლო ერისაგანთა მათ, რომელთა ჯუარს-აკუეს იესუ, მოიღეს სამოსელი მისი და განიყვეს ოთხად ნაწილად, თითოეულად⁷ ერისაგანმან ნაწილი⁸, და კუართი იგი. ხოლო იყო კუართი იგი⁹ უკერველ, ზმთ⁹ მოქსოვილ ყოვლად.

24. და თქუეს ურთიერთას: არა განვხიოთ ესე, არამედ წილს-ვიგდოთ ამას ზედა, ვისაცა იყოს, რაჲთა აღესრულოს წერილი¹⁰ იგი: განიყვეს სამოსელი ჩემი თავისა მათისა და კუართსა ჩემსა ზედა განიგდეს წილი. ერისაგანთა მათ ესე ყვეს.

25. ხოლო დგეს ჯუარსა მას თანა დედაჲ მისი და დაჲ დედისა მისისაჲ, მარიამ კლეოპაჲსი და მარიამ მაგდალენელი¹¹.

26. ხოლო იესუ ვითარცა იხილა დე-

თანა ორნი სხუანი, იმიერ და ამიერ და საშოვალ იესუ.

19. დაწერა ფიცარსა პილატე¹ და დადვა ზედა ჯუარსა მას. და წერილი იყო: იესუ ნაზარეველი, მეუფე² ჰურიათაჲ.

20. იგი ფიცარი წარიკითხეს ჰურიათა მრავალთა, რამეთუ მახლობელ იყო ქალაქსა მას ადგილი იგი, სადა ჯუარს-აკუა იესუ. და წერილ იყო ებრაელებრ, ფრომინებრ და ბერძლ.

21. ჰრქუეს პილატეს მღდელთ მოძღუართა² მათ ჰურიათა: ნუ დასწერ, ვითარმედ: მეუფე ჰურიათაჲ, არამედ რამეთუ იტყოდა, ვითარმედ: მე ვარ მეუფე³ ჰურიათაჲ.

22. მიუგო პილატე: რაჲ დაეწერე, დაეწერე.

23. და ერისა კაცთა მათ, ვითარცა ჯუარს-აკუეს იესუ, წარმოიღეს სამოსელი მისი და განიყვეს ოთხად ნაწილად, თითოეულად ერისა კაცთა მათ ნაწილად. ხოლო კუართი იგი, რამეთუ იყო უკერველ, მიერვე გამოქსოილ ყოვლად-მე³,

24. თქუეს ურთიერთას: არა განვაპოთ ეგე, არამედ წილ-ვიგდოთ მაგას ზედა, ვისაცა იყოს, რაჲთა აღესრულოს წერილი იგი: განიყვეს სამოსელი ჩემი მათად და ზედა კუართსა ჩემსა წილ-იგდეს. და ერისა კაცთა მათ ესე ყვეს.

25. და დგეს ჯუარსა მას თანა იესუს-სა დედაჲ მისი⁴ და დედის დაჲ მისი, მარიამ კლეოპაჲსი და მარიამ მაგდალენელი⁵.

26. იესუ ვითარცა იხილა დედაჲ იგი-

1 დასდვა E. 2 ესრე E. 3 მეუფე D. 4 პრომაველებრ D. 5 პილატე E. 6 თითოეულად D, თითოეულად E. 7 ნაწილად D. 8 კუართი იგი — D. 9 ზეთ D. 10 წერი D. 11 მაგდალენელი E. მაგდალენი D.

1 პილატე C. 2 მოძღუართა C. 3 ყ'ლდე. 4 მისისი C. 5 მაგდალენელი C.

D.F.

C

დაჲ თჳსი და მოწაფჳ¹ იგი წინაშე მდგომარჳ², რომელი უყუარდა, ჰრქუა დედასა: დედაკაცო, აჰა ძჳ შენი!

27. და³ მერმე ჰრქუა მოწაფესა მას: აჰა დედაჲ შენი! მიერ დლითგან წარიყვანა იგი⁴ მოწაფემან მან თჳსთა თანა.

28. ამისა შემდგომად იხილა იესუ, რამეთუ ყოველივე აღსრულებულ არს. რაჲთა აღსრულოს წერილი იგი, თქუა: მწყურის.

29. ჰურჳკერი⁵ დგამუნ ძმრითა საესჳ. და ღრუბელი აღავსეს ძმრითა⁶ მით უსუჰსა თანა და დაადგეს ლერწამი და მოართუეს პირსა მისსა.

30. და ოდეს მიიღო ძმარი იგი იესუ, თქუა: ესეცა წერილი აღსრულებულ არს⁷. და მიიდრიკა თავი და განუტევა სული.

31. ხოლო ჰურიათა მათ, რამეთუ პარასკევი იყო, რაჲთა არა დაადგრეს გუამი მისი ჯუარსა ზედა შაბათადმდე, რამეთუ იყო დიდ დღჳ⁸ იგი შაბათისაჲ მის, ჰკითხეს პილატეს, რაჲთა განუტეხნენ⁹ წვენი მათნი და აღიხუნენ.

32. მოვიდეს ერისაგანნი იგი და პირველისაჲ მის განუტეხნეს წვენი, და ერთისაჲ ეგრევე, რომელ ჯუარს-ცუმულ¹⁰ იყენეს მის თანა.

33. ხოლო იესუჲსა-ლა¹¹ მოვიდეს და იხილეს იგი¹², რამეთუ მომკუდარ იყო, არა განუტეხნეს წვენი მისნი,

34. არამედ ერთმან ერისაგანმან ლახური¹³ თუგომირა გუერდსა მისსა, და მექსეულად გამოჳდა სისხლი და წყალი.

35. და რომელმან იხილა, წამა, და ჰემშარიტ არს წამებაჲ მისი, და მან

და მოწაფჳ, რომელი უყუარდა, რამეთუ დგა მახლობელად: ჰრქუა დედასა: დედაკაცო¹, აჰა ძჳ შენი!

27. და მოწაფესა მას ჰრქუა: აჰა დედაჲ შენი! მიერ ეამითგან წარიყვანა იგი სახედ თჳს(ა).

28. ამისა შემდგომად იხილა იესუ, რამეთუ ყოველივე აღსრულებულ არს. თქუა: მწყურის.

29. და მუნ დგა ჰურჳკერი ერთი საქესე ძმრითა. დ[ა] მათ აღავსეს ღ[რ]უბელი ერთი ძ[მ]რითა და ნავლითა და ყუ[ვილი]² დადგეს დ[ა] მიუჰყრეს პ[ირ]-სა მისსა.

30. ვითარცა მიიღო იესუ ძმარი იგი ნავლითურთ, თქუა: ყოველივე აღსრულებულ არს. და მიიდრიკა თავი და აღმოუტევა სული.

31. ხოლო ჰურიათა მათ, რამეთუ პარასკევი იყო, რაჲთა არა მუნვე დაადგრენ ჳორცნი იგი, შაფათისა მისთჳს, რამეთუ იყო დიდ დღე იგი მის შაფათისაჲ, ჰვეედრებოდეს პილატეს, რაჲთა დამუსრნენ² წვენი მათნი და აღიხუნენ.

32. მოვიდეს ერისა⁴ კაცნი იგი და პირველსა მას დაუმუსრნეს წვენი⁵; ეგრეცა ერთსა მას, რომელ მის თანა ჯუარ-ცუმულ იყენეს.

33. ხოლო ვითარცა მოვიდეს იესუსა და იხილეს, რამეთუ მუნჳუეს ოდენ მომკუდარ იყო, არა დაუმუსრნეს წვენი მისნი.

34. ხოლო ერთმან ვინმე ერისაგანმან ლახური⁶ თუგომირა გუერდსა⁶ მისსა, და გამოჳდა ადრე-ადრე სისხლი და წყალი.

35. და რომელმან იხილა, წამა, და ჰემშარიტ არს წამებაჲ მისი, და მან

1 მოწაფე D. 2 მდგომარე D. 3 და] —D. 4 იგი] —D. 5 ჰურჳკელი D. 6 ძმრითა D. 7 აღსრულ არს D. 8 დღე D. 9 განუტეხნენ D. 10 ჳ'რ-ცუმულ E. 11 იესუსა (ი'ჯსა) D. 12 იგი]—D. 13 ლახური¹³ D.

1 დედაკაცო C. 2 ყუ[ა]ვილი (?) C. 3 დამოსრნენ C. 4 ერთისა C. 5 წვენი C. გუერდსა C.

DE

იცის, რამეთუ ქეშმარიტსა იტყვს, რად-
თა თქუენცა გრწმენეს.

36. რამეთუ იყო ესე, რადთა წერილი
აღესრულოს, ვითარმედ: ძუალი მისი
არა შეიმუხროს.

37. და სხუად წიგნი იტყვს: იხილონ,
რომელსაცა უგუმირეს.

38. ამისა შემდგომად ჰკითხა პილა-
ტეს იოსებ, რომელი იყო არიმათიადთ,
რომელი იყო მოწაფე¹ იესუსა² ფარუ-
ლად, შიშისათჳს ჰურიათაჲსა, რადთა
აღილოს გუამი იესუსი³. და უბრძანა
მას პილატე. მოვიდეს და აღიღეს გუამი
იგი მისი.

39. მოვიდა ნიკოდემოსცა, რომელი-
იგი მოვიდა იესუსა² ღამე⁴ პირველ,
და მოიღო აღრეული მურისა და ალომ-
სად ვითარ ასი ლიტრაჲ.

40. და მოიღეს გუამი იესუსი³ და
შეჰგრაგნეს იგი ტილოებითა, არდაგე-
ბითა სულნელთა⁵ მათ თანა, ვითარცა
არს ჩუეულებაჲ ჰურიათაჲ დაფლევასა.

41. | იყო ადგილსა მას, სადა ჯუარს-
ეცუა, მტილი, და მტილსა მას შინა სა-
ფლაჲი ახალი, სადა არავინ დადებულ
იყო.

42. მუნ დადვეს გუამი იგი იესუსი³
პარასკევისათჳს ჰურიათაჲსა, რამეთუ
მანლობელ იყო საფლაჲი იგი.

C

უწყის, რამეთუ ქეშმარიტსა[ა] იტყვს, რად-
თა თქუენცა გრწმენეს.

36. ესე იყო, რადთა აღესრულოს წე-
რილი¹ იგი, ვითარმედ: ძუალი მისი
არა შეიმუხ[ს]როს.

37. და მერმე სხუად წიგნი [იტ]ყვს:
ჰხედვიდენ [მ]ას, რომელსა-იგი უ[გ]მი-
რეს.

38. ამისა შემდგომ[ა]დ ევედრებოდ[ა]
პილატეს იოსებ[ბ] არიმათიელი, რომე-
ლი მოწაფე ყოფილ იყო იესუსა ფა-
რულად, შიშისათჳს ჰურიათაჲსა, რადთა
გარდამოიხუნეს ჯორცნი იგი იესუსნი.
და ბრძანა პილატე.

39. მოვიდა ნიკოდემოსცა, რომელი
მოსრულ იყო ღამე იესუსა პირველ,
და მოიღო მური, შეზავებული ჰალომთ-
ურთ ვითარ ას ლიტრა.

40. გარდამოიხუნეს ჯორცნი იგი
იესუსნი და შეგრაგნეს იგი მჩუართა
საკუმეველითურთ, ვითარცა ჩუეულებაჲ
აქუნდა ჰურიათა და ლუწოლად სამკუღ-
რომთა.

41. და იყო ადგილსა მას, რომელსა
ჯუარს-აცუეს, მტილი, და მტილსა მას
შინა სამარე ახალი, რომელ არავინ და-
დებულ იყო მუნ.

42. და პარასკევისა მისთჳს² ჰურია-
თაჲსა, რამეთუ ახლოს იყო სამარე იგი,
სადა დადვეს იესუ.

20

1. ერთსა მას შაბათსა⁶ მარიამ მგ-
დალენელი⁷ მოვიდა განთიად⁸, ვიდრე
ბნელ-ლა იყო⁹, საფლაგსა მას და იხი-

1. და ერთშაფათსა მას მარიამ მგ-
დანელი მოვალს³ განთიად რიყურაჲუ
ოდენ სამარესა მას და იხილა ლოდი

1 მოწაფე E. 2 იესუსა (ი'ჯსა) D. 3 იესუსი (ი'ჯსი) D. 4 ღამე E. 5 სურნელთა D. 6 შა-
ბათსა E. 7 მადანელი D. 8 განთიად—E. 9 იყოს E.

1 წმრილი C. 2 მისთვის C. 3 მოვალს] + რ (თითქო „რიყურაჲუ“ უნდა დაეწყო).

DE

C

ლა ლოდი იგი აღებული კარისა მისგან საფლავისა.

2. რბიოდა და მოვიდა სიმონ-პეტრესა და სხვა მის მოწაფისა, რომელი უყუარდა იესუს, და ჰრქუა მათ: აღიღეს უფალი საფლავით და არა უწყვი, სადა დადევს იგი.

3. გამოვიდა პეტრე და სხუად იგი მოწაფე¹ და მივიდოდეს საფლავად.

4. რბიოდეს ორნივე ზოგად. ხოლო ერთი იგი მოწაფე¹ წინა რბიოდა უადრეს პეტრესა და მოვიდა პირველად საფლავად.

5. და შთაჰხედა² საფლავსა მას და იხილნა ტილონი იგი მდებარენი და შინა არა შევიდა.

6. || მოვიდა სიმონ-პეტრეცა შემდგომად მისა და შევიდა საფლავად და იხილნა ტილონი იგი მდებარენი³,

7. და სუდარი იგი, რომელ⁴ იყო თავსა მისსა არა ტილოთა თანა მდებარე, არამედ თუსაგან შეკეცილი ერთსა⁵ ადგილსა.

8. მაშინ შევიდა სხუადცა იგი მოწაფე¹, რომელი მოვიდა პირველად პეტრესა საფლავად. და იხილეს და ჰრწმენა.

9. რამეთუ არა იცოდეს წერილისა, ვითარმედ: ჯერ-არს მისი მკუდრეთით აღდგომა.

10. წარვიდეს კულად თუსაგან მოწაფენი იგი⁶.

11. ხოლო მარიამ დეა გარეშე⁷ საფლავსა მას თანა და ტიროდა. და ვითარ ტიროდა, შთაჰხედა² საფლავსა მას

12. და იხილნა ორნი ანგელოზნი სპეტაკითა მოსილნი, მსხდომარენი ერთი თავით და ერთი ფერკით, სადა-იგი იღვა გუამი უფლისა იესუსისი⁸.

იგი აღებული კარისა მისგან საფლავისა.

2. მაშინ-ლა სრბით მივიდა სიმონ-პეტრესა და ერთისა მის მოწაფისა¹, რომელი უყუარდა იესუს, და ჰრქუა მათ: აღიღეს² უფალი სამარისა მისგან და არა უწყვი, სადა დადევს იგი.

3. გამოვიდა პეტრე და ერთი იგი მოწაფე¹ და მივიდოდეს სამარესა მას.

4. რბიოდეს ორნივე ერთად. და ერთი იგი მოწაფე¹ წინა წაჰტოქა უადრეს პეტრესა და მიიწია პირველ სამარესა მას.

5. შთახედა და იხილნა მჩუარნი იგი, ხოლო შინა არა შევიდა.

6. მივიდა სიმონ-პეტრეცა შემდგომად მისა და შევიდა სამარესა მას და იხილნა მჩუარნი იგი, რამეთუ იხსნეს⁴.

7. და (ე)არშამავი იგი, რომელ იყო თავსა მისსა, არა სხუათა მათ მჩუართა თანა იღვა, არამედ თუსა⁵ შეკეცილი ერთსა ადგილსა.

8. მაშინ მოვიდა ერთი იგიცა მოწაფე¹, რომელ მოსრულ იყო წინაჲსწარ სამარესა მას, იხილა და ჰრწმენა.

9. რამეთუ არა მეცნიერ იყო წიგნთა, ვითარმედ: ჯერ-არს მისა მკუდრეთით აღდგომა.

10. შეკრბეს ერთად მერმე მოწაფენი იგი.

11. ხოლო მარიამ დეა გარეშე⁶ სამარესა მას თანა და ტიროდა. და ვიდრე იგი ტიროდა, შთახედნა სამარესა მას

12. და იხილნა ორნი ანგელოზნი მოსილნი სპეტაკითა⁷, რამეთუ ხსდეს ერთი თავით და ერთი ფერკით, სადა იხსნეს ჯორცნი იგი იესუსანი.

1 მოწაფე D. 2 შთახედა E. 3 მდებარე D. 4 რომელი E. 5 ართსა D. 6 იგი — D. 7 გარეშე E. 8 იესუსი (იჴსი) D.

1 ასეა. 2 ჯერ აღეს დაუწერია, შემდეგ თავზე „ი“ დაუმატებია (=აღიღეს?). 3 ასეა. 4 ისინეს C. 5 ასეა. 6 გარეშე C. 7 სპეტაკითა C.

D.F.

C

13. დაჰრქუეს მას ანგელოზთა მათ: დედაკაცო, რა ხსენებ? ხოლო მან ჰრქუა მათ, რამეთუ: აღიღეს უფალი ჩემი საფლავით და არა უწყვი, სადა დადევს იგი.

14. ესე რაა თქუა, მიიქცა კარე² და იხილა იესუ მდგომარე³ და არა უწყოდა, რამეთუ იესუ არს.

15. ჰრქუა მას იესუ: დედაკაცო, რა ხსენებ? ვის ეძიებ? მას ეგონა, ვითარმედ მეგმტილ⁴ იგი არს, და ჰრქუა მას: უფალო, უკუეთუ შენ აღიღე იგი, მითხარ მე, სადა დასდევ, რაჟთა მე წარმოვილო იგი.

16. ჰრქუა მას იესუ: მარიამ! მიიხილა მან გარე² და ჰრქუა მას ებრაელებრ: რაბი, რომელსა ჰრქვან მოძღუარ, და მირბოდა შემთხუევად მისა.

17. ჰრქუა მას იესუ: ნუ შემომეხეები მე, რამეთუ არღა აღსრულ ვარ მამისა ჩემისა; წარვედ ძმათა ჩემთა და არქუ მათ: აღვალ მამისა ჩემისა და მამრსა თქუენისა, ღმრთისა ჩემისა და ღმრთისა თქუენისა.

18. მოვიდა მარიამ მაგდალენელი⁵ თხრობად მოწაფეთა მისთა, რამეთუ იხილა უფალი და ესრტ⁶ ჰრქუა მას⁷.

19. და ვითარცა შემწუხრდა⁸ დღე⁸ იგი ერთ შაბათთაჲ მათ, და კარნი დაკრულ იყვნეს, სადა-იგი იყვნეს მოწაფენი დამალულ შიშისათჳს ჰურიათაჲსა, მოვიდა იესუ, დადგა შორის მათსა და ჰრქუა მათ: მშუდობაჲ თქუენ თანა!

20. და ვითარცა ესე თქუა, უჩუენნა მათ კელნი მისნი და გუერდი, და განიხარეს მოწაფეთა, იხილეს რაჲ უფალი.

21. ჰრქუა მათ იესუ მერმე: მშუდობაჲ თქუენ თანა! ვითარცა მომავლინა მე მამამან, მეცა წარგავლინებ თქუენ.

13. და მათ ჰრქუეს მას: დედაკაცო, რად სტირ? ჰრქუა მათ: რამეთუ აღღეს უფალი ჩემი სამარისაგან, და არა უწყვი, სადა დადევს იგი.

14. და ესე ვითარცა თქუა, მიიქცა გარე და იხილა იესუ მდგომარე³ და არა² უწყოდა, რამეთუ იესუ ა[რს].

15. ჰრქუა მას იესუ: დედაკაცო, რად სტირ? ვის ეძიებ? იგი ესრე ჰგონებდა, ვითარმედ მეგმტილე იგი არს. ჰრქუა მას(ს)³: უფალო, შენ თუ აღიღე იგი, მითხარ, სადა დასდევ⁴, და მე აღვილო იგი.

16. ჰრქუა მას იესუ: მარიამ! და იგი მოექცა და ჰრქუა მას ებრაელებრ: ჰრაბბუნი, რომელ ითარგმანების: მოძღუარ.

17. ჰრქუა მას იესუ: ნუ მომეხეები, რამეთუ არღა ასრულ ვარ მამისა ჩემისა; არამედ მივედ ძმათა ჩემთა და არქუ მათ: აღვალ მამისა ჩემისა და მამისა თქუენისა, ღმრთისა ჩემისა და ღმრთისა თქუენისა.

18. მოვალს მარიამ მაგდალენელი⁵ და ახარებს მოწაფეთა მათ, ვითარმედ იხილა მან უფალი, და ესე ჰრქუა მას.

19. და მწუხრი დღესა მას ერთშაფათისასა შევიდა იესუ ბქეთა⁶ ვშულთა, სადა-იგი შეკრებულ იყვნეს მოწაფენი შიშისათჳს ჰურიათაჲსა, მოვიდა იესუ, დადგა შორის მათსა და ჰრქუა⁷ მათ: მშუდობაჲ⁸ თქუენ თანა!

20. ვითარცა ესე თქუა, უჩუენნა კელნი და გუერდნი, და განიხარეს მოწაფეთა მათ, ვითარცა იხილეს უფალი.

21. ჰრქუა მათ მერმე: მშუდობაჲ თქუენ თანა! ვითარცა მომავლინა მე მამამან, და მეცა წარგავლინებ თქუენ.

1 სტირ E. 2 გარე E. 3 მდგომარე D. 4 მეგმტილე D. 5 მაგდალენელი E, მაგდანელი D. 6 ესრეთ D. 7 მათ D*. 8 დღე D.

1 მდგომარი (!) C. 2 არა—C. 3 მა(ს) ან: მა(ნ) C. 4 დასდეს C. 5 მაგდალენელი C. 6 ბქეთათა C. 7 ჰქუა C. 8 მშუდობაჲ C.

DE

C

22. და ვითარცა ესე თქუა, შთაპბე-
რა მათ და ჰრქუა: მიიღეთ სული წმი-
დაჲ.

23. უკუეთუ ვიეთინიმი მიუტევენთ ცო-
დვანი, მიეტევენნ მათ; უკუეთუ ვიეთინიმი
შეიპყრნეთ, შეპყრობილ იყენნ.

24. ხოლო თომა, ერთი იგი ათორ-
შეტავანი, რომელსა ერქუა მარჩბივ,
არა იყო მათ თანა, ოდეს-იგი მოვიდა
იესუ.

25. უთხრობდეს მას სხუანი იგი მო-
წაფენი, ვითარმედ: ვიხილეთ ჩუენ უფა-
ლი. ხოლო მან ჰრქუა მათ: უკუეთუ არა
ვიხილო კელთა მისთა სახს იგი სა-
მშუალთაჲ და დავასხნე თითინი ჩემნი
ადგილსა | მას სამშუალთასა და დავსდ-
ვა კელი ჩემი გუერდსა მისსა, არასადა
მრწმენეს.

26. და შემდგომად რვისა დღისა კუა-
ლად შეკრებულ იყენეს მოწაფენი შინა-
გან, და თომაცა მათ თანა. და შევიდა
იესუ კართა დაჯშულთა, დადგა შორის
მათსა და ჰრქუა მათ: მშუდობაჲ თქუენ
თანა!

27. მერმე ჰრქუა თომას: მოყვენ თით-
ნი შენნი და იხილენ კელნი ჩემნი და
დამდეგ კელი შენი გუერდსა ჩემსა და
ნუ იყოფი ¹ ურწმუნო, არამედ გრწმენინ.

28. მიუგო თომა და ჰრქუა მას: უფა-
ლი ჩემი და ღმერთი ჩემი!

29. ჰრქუა მას იესუ: რამეთუ მიხილე
და გრწამ; ნეტარ არიან, რომელთა არა
უხილავ და ვგრწმენენ ².

30. მრავალნი სასწაულნი სხუანიცა
ქმნნა იესუ წინაშე მოწაფეთა თჳსთა,
რომელ არა წერილ არიან წიგნსა ამას.

31. ხოლო ესე წერილ არს, რაჲთა
გრწმენეს, რამეთუ იესუ არს ქრისტე ³,

22. და ესე ვითარცა თქუა, შთაპბე-
რა და თქუა: მიიღეთ სული წმიდაჲ.

23. მი-თუ ვისმე-უტევენთ ცოდვანი,
მიეტევენნ ცოდვანი მათნი; და რომელთა-
ნი პყრობილ ჰყენეთ, პყრობილ იყენედ.

24. ხოლო თომა, ერთი ათორშეტოთა
მათვანი, რომელსა ერქუა მარჩბივ, არა
მათ თანა იყო, რაჲმს მოვიდა იესუ.

25. უთხრობდეს სხუანი იგი მოწაფე-
ნი, ვითარმედ: ვიხილეთ უფალი. და მან
ჰრქუა მათ: არა თუ ვიხილო კელთა
მისთა სასწაული სამსკუალთაჲ მათ
და შთავადო თითი ჩემი ადგილსა მას
სამსკუალთასა და შევახო კელი ჩემი
გუერდთა მისთა, არა მრწმენეს.

26. და შემდგომად (რ)ვისა დღისა
შეკრებს კულად მოწაფენი მისნი, და
თომაცა მათ თანა. შევიდა იესუ მათ თა-
ნა ბქეთა ¹. ვშულთა და დადგა შორის
მათსა და ჰრქუა: მშუდობაჲ თქუენ თანა!

27. მაშინ ჰრქუა თომას: მოყვენ თით-
ნი შენნი და შემახე აქა და იხილენ
კელნი ჩემნი და მოყავ კელი შენი და
შთავადე გუერდსა ჩემსა და ნუ იყოფი
ურწმუნო, არამედ გრწმენინ.

28. მიუგო და ჰრქუა თომა: უფალი
ჩემი და ღმერთი ჩემი!

29. ჰრქუა მას იესუ ²: რამეთუ მიხილე
და გრწმენა; ნეტარ, რომელთა არა უხი-
ლავ და ვგრწმენეს.

30. მრავალ სხუაცა ³ სასწაულ ყო
იესუ წინაშე მოწაფეთა მათ თჳსთა, რო-
მელ არა წერილ არს წიგნსა ამას.

31. ხოლო რაჲდენი დაიწერა, რაჲთა
გრწმენეს, რამეთუ იესუ ქრისტე არს ძმ

1 ნუ იყოფი E. 2 ვწმენე D. 3 ქრისტე D.

1 ბქეთა C. 2 ეს სიტყვა (რ) თითქო სხვა ხელით არის ჩამატებული. 3 სხუაცა აუა ჯგუფი ამოღებვილის ადგილასაა ჩაწერილი და გარკვევით არა ჩანს.

DE

C

dM ღმრთისაჲ და რაჲთა¹ გრწმენეს და ცხორებაჲ გაქუნდეს სახელითა მისითა.

ღმრთისაჲ, და რაჲთა გრწმენეს და ცხორებაჲ საუკუნოჲ მოიღოთ სახელითა მისითა.

21

1. ამისა შემდგომად || კუალად გამოუცხადა თავი თვისი იესუ მოწაფეთა თვისთა ზღუასა მას ზედა ტიბერიანასასა. ხოლო გამო- ესრძთ -უცხადა²:

2. იყენეს ზოგად სიმონ-პეტრე და თომა, რომელსა ერქუა³ მარჩბივ, და ნათანაელ, რომელი იყო კანაჲთ გალილეაჲსაჲთ, და ძენი⁴ ზებედესნი და სხუანი მოწაფეთა მისთაგანნი ორნი.

3. ჰრქუა მათ სიმონ-პეტრე: წარვიდეთ სათხევლობად. ჰრქუეს მას: მოვიდეთ ჩუენცა შენ თანა. განვიდეს და შევიდეს⁵ ნავსა. მას ღამესა არაარაჲ იპყრეს.

4. და ვითარცა განთენებოდა, დადგა იესუ კიდესა ზედა, და არა უწყოდეს მოწაფეთა, რამეთუ იესუ არს.

5. ჰრქუა მათ იესუ: ყრმანო, საკმელ გაქუს რაჲა? მიუგეს და ჰრქუეს: არა.

6. ხოლო თავადმან ჰრქუა მათ: ჰსდევით⁶ ბადღ⁷ ეგე მარჯუენით კერძო ნავისა მის და ჰპოვოთ⁸. ხოლო მათ ჰსდვეს⁹ და ვერღარა ეძლო გამოთრევეად მისა სიმრავლისაგან თევზთაჲსა.

7. ჰრქუა პეტრეს მოწაფემან მან, რომელი უყუარდა იესუს, ვითარმედ: უფალი არს. ხოლო სიმონ-პეტრეს ვითარცა ესმა, რამეთუ უფალი არს, შესამოსელი მოირტყა, რამეთუ შიშუელ იყო, და შთაიგლო თავი თვისი ზღუად.

8. ხოლო სხუანი მოწაფენი ნავითა მოვიდოდეს¹⁰, რამეთუ არა შორს იყენეს ქუეყანასა, არამედ ორას წყრთა ოდენ,

1. ამისა შემდგომად მერმე განუცხადა იესუ თავი თვისი მოწაფეთა თვისთა ზღუასა მას ზედა ტიბერიანასასა, და განეცხადა ესრე:

2. იყენეს ერთად სიმონ-პეტრე და თომა, რომელსა ერქუა მარჩბივ, და ნათანაელ, რომელ იყო კანა¹ გალილეაჲსაჲთ, და ძენი ზებედესნი და სხუანი მოწაფეთა მათგანნი ორნი.

3. ჰრქუა მათ სიმონ-პეტრე: მივიდეთ თევზობად. ჰრქუეს მას: მივიდეთ ჩუენცა შენ თანა: და გამოვიდეს და აღვდეს ნავსა. მას ღამესა არცა ერთ იპყრეს.

4. ვითარცა განთენა, დგა იესუ ზღუს² კიდესა მას, ხოლო არა იცნეს იესუ მოწაფეთა მათ, ვითარმედ იესუ არს.

5. ჰრქუა მათ იესუ: ყრმანო, გაქუს რაჲა ქანალი? მიუგეს და ჰრქუეს: არა.

6. ჰრქუა მათ: სდევით-ლა მარჯულ კერძო ნავისა მაგის სათრომელი ეგე და ჰპოოთ, სდვეს და ვერ უძლებდეს გამოზიდვად სიმრავლითა მით თევზთაჲთა.

7. ჰრქუა მოწაფემან მან, რომელი უყუარდა იესუს, პეტრეს: უფალი არს. სიმონ-პეტრეს ვითარცა ესმა, ვითარმედ უფალი არს, მოირტყა საბრადნელი, რამეთუ შიშუელ იყო, და შთავარდა ზღუასა.

8. და სხუანი იგი მოწაფენი მოვიდოდეს ნავითა, რამეთუ არა შორს იყენეს კმელად, არამედ ვითარ ორას წყრთა

1 რაჲთა]—D. 2 გამო- ესრეთ -უცხადა D. 3 ჰრქვან D. 4 ძენი D. 5 მივიდეს D. 6 სდევით E. 7 ბადე D. 8 ჰპოოთ D. 9 სდვეს E. 10 მოვიდეს D.

1 ასეა. 2 ზღუს C.

DE

C

და გამოითრევდეს ბადესა მას თევზითა საესესა¹.

9. და ვითარცა გამოვდეს ქუეყანად, იხილეს ნაკურცხალი მღებარე² და თევზი მას ზედა და პური.

10. ჰრქუა მათ იესუ: მოიღეთ თევზთა მათგანი, რომელ იპყართ აწ.

11. გამოვიდა სიმონ-პეტრე და გამოითრევდა ბადესა მას ქუეყანად, საესესა დიდ-დიდითა თევზითა, რომელი იყო ას ერგასის და სამ. და ესოდენ იყო, და არა განსქდა ბადე³ იგი.

12. ჰრქუა მათ იესუ: მოვედით და ისადილენით. და არღარავინ იკადრა მოწაფეთაგანმან კითხვად მისა, ვითარმედ: შენ ვინ ხარ? იცოდეს, რამეთუ უფალი თვთ იგი არს.

13. მოვიდა იესუ⁴ და მოილო პური იგი და მისცა მათ, და თევზი იგი ეგრევე.

14. ესე სამ გზის გამოუცხადა იესუ თავი თვისი⁵ მოწაფეთა თვსთა, აღ-რაადღა მკუდრეთით.

15. და ოდეს ისადილნეს, ჰრქუა სიმონ-პეტრეს იესუ: სიმონ იონაფსო, გიყუარ მეა უფროდს ამათსა? ჰრქუა მას პეტრე: ჰე, უფალო, შენ უწყი, რამეთუ მიყუარ შენ. ჰრქუა მას იესუ: დააძოვენ კრავნი ჩემნი.

16. მერმე ჰრქუა მას იესუ მეორედ: სიმონ იონაფსო, გიყუარა მე⁶ ჰრქუა მას პეტრე: ჰე, უფალო, შენ იცი, რამეთუ მიყუარ შენ. ჰრქუა მას იესუ: დააძოვენ ცხოვარნი ჩემნი.

17. ჰრქუა მას იესუ⁷ მესამედ: სიმონ იონაფსო, გიყუარ მეა? შეწუხნა პეტრე, რამეთუ ჰრქუა მას მესამედ, ვითარმედ: გიყუარ? ჰრქუა მას პეტრე⁸: უფალო,

ოდენ, მოეთრია ბადე იგი თევზებითურთ.

9. ვითარცა გამოვიდეს ვმელად, ჰხედვენ: ნაკურცხალი იდუა და თევზი ერთი მის ზედა და პური.

10. ჰრქუა მათ იესუ: მომართეთ თევზითა მათგან, რომელ თქუნ იპყართ აწ.

11. შევიდა სიმონ-პეტრე და გამოიხილვიდა სათრომელსა მას ვმელად საესესა დიდ-დიდითა თევზებითა, ას ერგასის და სამითა. ესთენითა საესე იყო და არა განსთქდა ბადე იგი.

12. ჰრქუა იესუ: მოვ(ი)თ, ვისადილენით. და ვერვინ მოწაფეთაგანი იკადრებდა კითხვად მისა, ვითარმედ: შენ ვინ ხარ? უწყოდეს, რამეთუ უფალი არს.

13. მოილო პური იგი იესუ და მისცემდა მათ, ეგრეცა თევზსა მას.

14. ესე სამ გზის განეცხადა იესუ მოწაფეთა მათ; ვინაფთგან აღღა მკუდრეთით.

15. და ვითარ ისადილნეს, ჰრქუა სიმონ-პეტრეს იესუ: სიმონ იონაფსო, გიყუარ მე უმეტეს ამათსა? ჰრქუა მას: ჰე¹, უფალო, შენ უწყი, რამეთუ მიყუარ შენ. ჰრქუა მას: დამწყსენ კრავნი ჩემნი.

16. მერმე ჰრქუა მას: სიმონ იონაფსო, გიყუარ მე? ჰრქუა მას: ჰე¹, უფალო, რამეთუ მიყუარ შენ. ჰრქუა მას: დამწყსენ საცხოვარნი ჩემნი.

17. ჰრქუა მას სამ გზის: სიმონ იონაფსო, გიყუარ მე? დაწუხნა პეტრე, რამეთუ ჰრქუა მას სამ გზის: გიყუარ მე, და ჰრქუა მას: უფალო, შენ ყოველი უწყი

1 საესესა E. 2 მღებარე D. 3 ბადე D. 4 იესუ უფალი E. 5 თავი თვისი — D. 6 გიყუარ მე E. 7 იქს (იესუს) D. 8 ვითარმედ გიყუარ? ჰრქუა მას პეტრე — E.

DE

C

პოველი შენ იცი და შენ ყოველი უწყი, რამეთუ მიყუარ შენ. ჰრქუა მას იესუ: დამწყსენ ცხოვარნი ჩემნი.

18. ამენ, ამენ გეტყვ შენ: ოდეს იყავ ჰაბუჟ, შეირტყი თავით თვისით და ხვლოდი¹, ვიდრეცა გნებავენ. ხოლო რაეამს დაჰბერდე, განგაპყრნენ ჯელნი შენნი და სხუათა შეგარტყან შენ და წარგიყვანონ შენ, ვიდრე შენ არა გინდეს.

19. ხოლო ესე თქუა და აღუწყა, რომლითა სიკუდილითა ადიდოს ღმერთი. და ესე ვითარცა თქუა, მერმე ჰრქუა მას: | შემომიდეგ მე.

20. მოიქცა პეტრე და იხილა მოწაფე² იგი, რომელი უყუარდა იესუს, რომელიცა-იგი მიეყრდნა სერობასა მას მკერდსა მისსა და ჰრქუა მას: უფალო, ვინ არს, რომელი მიგცემს შენ?

21. ესე იგი² იხილა პეტრე და ჰრქუა იესუს: უფალო, ამისთვის რაჲ ჰსთქუ³?

22. ჰრქუა მას იესუ: უკუეთუ მინდეს ყოფაჲ მაგისი, ვიდრე⁵ მოვიდე. შენდა რაჲ? შენ მე შემომიდეგ.

23. და განჯდა სიტყუაჲ ესე ძმათა შორის, ვდ მოწაფე² იგი არა მოკუდეს. და არა ჰრქუა მას იესუ, ვითარმედ: არა მოკუდეს, არამედ: უკუეთუ მინდეს მაგისი ყოფაჲ, ვიდრე მოსლვად ჩემდამდე.

24. ესე არს მოწაფე² იგი, რომელი წამებს ამისთვის და რომელმან დაწერა ესე. და ვიცით, რამეთუ ჰეშმარიტ არს წამებჲა მისი.

25. და არიან სხუანიცა მრავალ, რომელ ქმნა იესუ, რომელნი, თუმცა აღწერებოდეს თითოეულად⁶, არცა-ლაკვონებ, ვითარმცა სოფელმან ამან დაიტია აღწერილი წიგნები.

და შენ ყოველი სცნი და რამეთუ მიყუარ შენ. ჰრქუა მას იესუ: დამწყსენ ცხოვარნი ჩემნი.

18. მართლიად მართალსა გეტყვ შენ, რ ვე ყრმა იყავ, თავით შეირტყი სარტყელი და მიხუედი¹, ვცეცა გნებავენ. ხოლო რაეამს დაჰბერდე, ალგაპყრნენ ჯელნი და სხუანი შეგარტყმიდენ და მიგიყვანებდენ, სადაჲთ შენ არა გინდეს.

19. ესე თქუა, რამეთუ მოასწავებდა, რომლითა სიკუდილითა ადიდოს ღმერთი. და ესე ვითარცა თქუა, ჰრქუა მას: მომდევი მე.

20. მიექცა პეტრე და იხილა მოწაფე იგი, რომელ უყუარდა იესუს², რამეთუ მისდედა, რომელცა მიეყრდნა მკერდსა და ჰკითხა: უფალო, ვინ არს მიმცემელი შენი?

21. ესე ვითარ იხილა პეტრე, ჰრქუა იესუს: უფალო, ამისა რაჲ?

22. ჰრქუა მას იესუ: უკუეთუ მინდეს, რაჲთა დგეს ეგე ჩემდა მოსლვადმდე. შენდა რაჲ? შენ მომდევი მე.

23. და განჯდა სიტყუაჲ (იგი) ძმათა მიმართ, ვითარმედ მოწაფე² იგი არა მოკუდეს. და არა ჰრქუა მას იესუ: არა მოკუდეს, არამედ: თუ მინდეს, ვითარმედ თუ დგეს ჩემდა მოსლვადმდე.

24. ესე არს მოწაფე² იგი, რომელი წამებს მისთვის, რომელმანცა აღწერა ესე, და უწყით, რამეთუ ჰეშმარიტ არს წამებჲა მისი.

25. ხოლო არს სხუაცა მრავალ, რადენი ქმნა იესუ, რომელი, თუმცა აღწერილ იყო თითოეულად, ვერმცა სოფელმან ამან დაიტია დაწერილი იგი წიგნები.

1 ჰხვლოდი DE. 2 მოწაფე D. 3 ასეა [(ვითარ)-იგი?]. 4 სთქუ E. 5 ვიდრემდე E. 6 და-იწერებოდეს თითოეულად E. კავებში ჩასმული ასოების სტრაქონი ჩამოტკრილია E-ში.

1 მიხული C. 2 იქვს C.

ჯრუჰის ოთხთავის ფურცელთა საძიებელი ნაბჯალ ტექსტში¹

ბელნ.	ნაბ.	ბელნ.	ნაბ.	ბელნ.	ნაბ.	ბელნ.	ნაბ.
	მ ა თ ე	41	12, 27	76	24, 26	109	6, 14
		42	38	77	41	110	27
8	1, 17	43	47	78	25, 8	111	41
9(10)	2, 2	44	13, 12	79	23	112	56
10(9)	11	45	22	80	36	113	7, 10
11(12)	19	46	33	81	26, 3	114	26
12(11)	3, 6	47	44	82	19	115	8, 1
13	15	48	58	83	33	116	16
14	4, 10	49	14, 15	84	45	117	31
15	21	50	28	85	58	118	9, 3
16	5, 9	51	15, 7	86	73	119	17
17	19	52	23	87	27, 12	120	30
18	29	53	34	88	29	121	43
19	40	54	16, 11	89	44	122	10, 10
20	6, 2	55	23	90	59	123	24
21	11	56	17, 7	91	28, 7	124	35
22	20	57	20	92	20	125	49
23	29	58	18, 6			126	11, 13
24	7, 6	59	17	მ ა რ კ თ ზ		127	27
25	17	60	29			128	12, 7
26	27	61	19, 7			129	20
27	8, 9	62	19	94	1, 1	130	33
28	19	63	20, 2	95	15	131	13, 1
29	29	64	18	96	29	132	14
30	9, 6	65	31	98	2, 12	133	32
31	16	66	21, 12	99	22	134	14, 9,
32	26	67	24	100	3, 8	135	22
33	10, 1	68	35	101	24	136	36
34	12	69	22, 5	102	4, 3	137	51
35	23	70	21	103	17	138	65
36	34	71	38	104	31	139	15, 8
37	11, 4	72	23, 12	105	5, 4	140	24
38	19	73	24	106	19	141	39
39	28	74	35	107	33	142	16, 5
40	12, 12	75	24, 9	108	6, 2	143	18

¹ პირველ სვეტში ნაჩვენებია ბელნაწერის ფურცლის პირველი. გვერდი (recto), ხოლო მეორეში—ნაბეჭდი ტექსტის თავი და მუხლი (გამოცემაში ფურცლის დასაწყისი ორი პარალელური ვერტიკალური ხაზით არის აღნიშნული, ვერსოები კი—ცალი ხაზით, მაგრამ ვერსოების აღნიშვნა აქ არ შემოგვიტანია).

ფურცლები აღენიშნეთ მართო ჯრუჰის ბელნაწერისა (D), რადგანაც ადიშის ოთხთავის ფოტოტიპიურ გამოცემაში თვითველ ტაბულაზე აღნიშნულია ზედ მოთავსებული ტექსტის მოცულობა და სათანადო ადგილის მონახვა ადვილია. რაც შეეხება პარხლის ოთხთავს, მასში თავებდა და მუხლებდა დაყოფა უკვე მე-18 საუკუნეში გაუტარებიათ და კიდევ უფრო ადვილია სათანადო ადგილის პოვნა

[საძიებელი შეადგინა დოც. ი. იმნაიშვილმა. რედ.]

ხელნ.	ნაბ.	ხელ.	ნაბ.	ხელნ.	ნაბ.	ხელნ.	ნაბ.
	ლ კ ა	181	10, 26	219	22, 53	255	8, 44
		182	39	220	70	256	59
145	1, 1	183	11, 8	221	23, 13	257	9, 16
146	14	184	22	222	29	258	32
147	27	185	32	223	43	259	10, 10
148	44	186	45	224	24, 1	260	25
149	64	187	12, 2	225	18	261	11, 1
150	2, 1	188	15	226	32	262	20
151	16	189	29	227	46	263	38
152	33	190	42			264	49
153	46	191	54		ი ო ვ ა ნ ე	265	12, 2
154	3, 5	192	13, 7			266	14
155	19	193	18	230	1, 1	267	26
156	4, 2	194	30	231	18	268	41
157	17	195	14, 8	232	33	269	13, 4
158	30	196	19	233	47	270	18
159	43	197	31	234	2, 11	271	33
160	5, 12	198	15, 8	235	25	272	14, 9
161	25	199	21	236	3, 14	273	23
162	38	200	16, 2	237	27	274	15, 4
163	6, 12	201	14	238	4, 8	275	16
164	26	202	25	239	21	276	16, 2
165	39	203	17, 8	240	36	277	18
166	7, 1	204	25	241	49	278	31
167	13	205	18, 6	242	5, 10	279	17, 11
168	26	206	22	243	23	280	26
169	39	207	41	244	37	281	18, 13
170	8, 3	208	19, 14	245	6, 8	282	25
171	16	209	30	246	22	283	37
172	28	210	46	247	38	284	19, 10
173	39	211	20, 12	248	52	285	21
174	54	212	27	249	66	286	34
175	9, 12	213	46	250	7, 12	287	20, 6
176	25	214	21, 12	251	28	288	19
177	38	215	27	252	40	289	21, 1
178	50	216	22, 6	253	8, 16	290	14
179	10, 2	217	22	254	31		
180	16	218	37				

შემჩნეული ბავშვებითი შეცდომები

ტექსტი 1

დაბეჭდილია	უნდა იყოს
მით. 8, 27 (2) DE ვინმე	ვინ-მე
„ 19, 24 (3) DE (ზოგ ცალში) ურელსა	ტურელსა
„ 19, 25 (3) DE ვისმე	ვის-მე
მარკ. 6, 19 (1) C ჰეროდე	ჰეროდია (სამაგიეროდ „ჰეროდე“ შენიშვნაშია ჩამოსატანი: ჰეროდე C)
ლუკ. 19, 23 (1) C რამსათვის	რამსათვის
„ 1, 78 (2) C რომელთა	რომლითა

შენიშვნებში 1

გვერდი

11 (2) O-ში	C-ში
17 (1) ვითაცა D	ვითარცა D
18 (3) სთავს სთესავს D	სთავს სთესავს D
68 (1) შესლვად) —D	(ეს შენიშვნა სულ წაიშალოს)
186 (1) რომელი სხენან	რომელნი სხენან
189 (3) დღე და ღამეშ C	დღეშ და ღამეშ C
246 (1) ჩუნცა C	ჩუნცა D.
257 (3) + თუნ C	+ თუ C

¹ ტექსტის შეცდომები თავების და მუხლების მიხედვით არის აღნიშნული, შენიშვნებშია კი—გვერდების მიხედვით. ფრჩხილებში ჩასმულია მუხლის ან შენიშვნის სტრიქონი.

რედაქტორი ა. შანიძე

ბელმოწერილია დასაბეჭდად 1.3.1945.
ბეჭდურ ფორმათა რაოდენობა 30
შეკვ. 117

ანაწყოების ზომა 7×11
ტირაჟი 600
უფ 00Q44

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობის სტამბა, ა. წერეთლის ქ., № 7
(სურათები დაიბეჭდა სახელგამის ცინკოგრაფიაში, კლუხანოვის ქროსპ., 50)